MIRACULIS,

PYTHLEGRE, APOLLONIO Thysnenii Francisco Allium Dominico & Advanto Logola estumbur,

LIBELLUS

EDITIO TERTIA,

Audon PHILELEUTHERO HELVETIO

Us Religio propaganda esiam, que est juncia cum cognitione natura ; fic superstitionis stirpes onnies ejicienda. CIC. Elb. 11. de Divinationes.

EDIMBURGI,
Typis PETRI FOX.
MDCCLXII.

will alique

A STANAH SPACE

VIRO

Plurimiam Reverendo, Celeberrimoque,

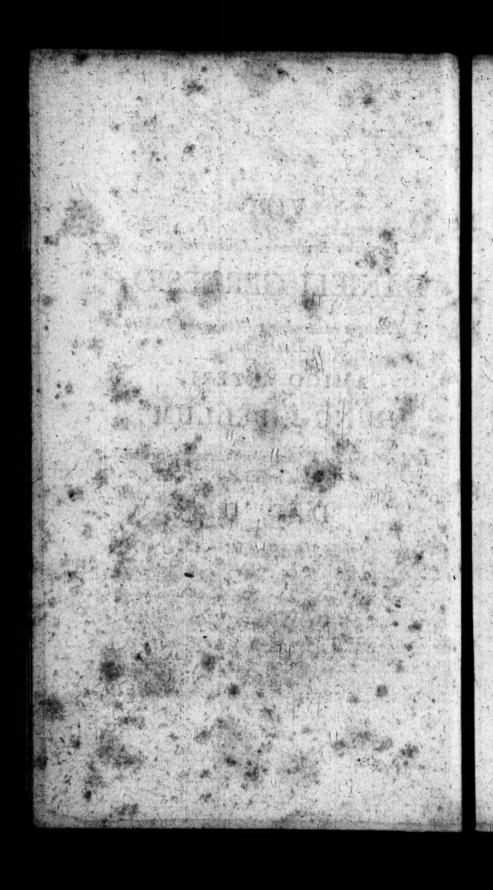
DANIELI GERDESIO,

S. Theologie in Academia Groningana Doctors prestantissimo,

AMICO VETERI, HUNC LIBELLUM

In devota mentis & nunquim intermoritura ami-

D. D. D. Auctor.

MONITUM AUGTORIS

DE

NOVA HAC HUJUS LIBELLI EDITIONE.

Iginti elapsi funt anni, (*)
ex quo libellus hic à me
conscriptus, & in lucem
editus erat. Distractis primæ editionis exemplaribus, Amici, quibus multum tribuo, existimarunt,
opusculum hoc à mendis, quibus
scatebat liberandum, & denuò accessione quadam sacta, preso esse
subjiciendum. Cum nullæ obstiterint rationes, quò minus vacivas

† 3 illis

^(*) Anno 1753.

illis præberem aures, utrumque præstare annisus sum. Hinc inde notulas quasdam adspersi. Facilè quidem mihi suisset, libellum prolixo adaugere Commentario. At cum omnia, quæ dici possent, dudum à Viris eruditis excussa sint, & in gratiam cujusvis ordinis hominum hic libellus sit compositus, brevitati consulendum esse putavi.

Libellus ipse à Vitis veritatis amantibus, & tetræ superstitionis hostibus, non malè acceptus est, indignantibus licèt illis, qui impossuras Sacerdotum & fraudes illorum promotas esse vellent. Accidit muhi hunc libellum scribenti, quod sibi evenisse narrat à Manague cel. Lenfant libellum ill. Foeminæ, contra Resormatos editæ, resutaturus. Verba ita sonant in prasatione primæ parti præmissa:

"Je ne dissimulerai pas, que dans l'occasion tantôt j'ai ris, tantôt je

me suis faché. Il y a certains sujets, où il est fort difficile, de ne prendre pas un ton fatyrique. Dir-FIGILE EST SATYRAM NON SCRIBERE. D'ailleurs on fait par une longue experience, que la verité passe mieux avec le faufconduit de la raillerie, qu'avec celui de la cenfure. RIDENDO DICERE VERUM, QUIS VETAT? RIDICULUM ACRI FORTIUS ET MELIUS PLERUMQUE SECAT RES. Il est aussi fort mal-aisé de refuter de fang froid des impostures & des fotifes, qui seroient capables de faire fuir un honnête homme au delà des Sauromates, & de la Mer Glaciale. .. Hactenus Do-CTISSIMUS ILLE VIK. In gratiam delicatiorum quarumdam auricularum verba quædam, in speciem duriora, emollivi, quandoquidem homines quosdam religioni pontificiæ addictos, & magnifice de virtutibus S. Francisci &c. sentien. tes, iis offendi audivi. Ipfillima semper + 4

13

is,

»)--

0-

i,

a-

e,

in a:

ns

je

ne

Sanctorum illorum & fata deferiplerunt, verba adduxi; nihilque ex proprio ingenio commentus fum. Quidquid adjeci, nonnifi Corollaria funt, que ex dictis Biographorum necessario fluunt

Autmendaciffimi homines fue. runt horum Sanctorum Biographi; aut verè res ille funt geffe. quæ ad confirmanda hominum illorum Decreta, futilia plane & sanæ rationi contraria, ab iis affe, runture Prius an posterius tucannur Pontificiæ Religionis Defenforce mihi perinde est. Licet enim, alterutro concello, talia elicere confectaria, qua ad San. tulos illos denigrandos plurinum conferent. Ceterum fu-perstitionis, que Religioni plus nocet, quam errores gravillimi, hostem me acerrimum esse non difficer. Sed plura non addo.

Vale, Benevole Lector!

J¢ J\$

is Iu

0

e me &c fe-

ne

net lia

m

ITI-

lu-

lus

ai,

on

0,

PRÆFATIO

Lectoribus, qui prefationes legere dignantur. Salutem!

Neequam Te, Benevole Lector soliphus libelli lectionem admitto, quædam præmonenda effe duxi. Unum spectat argumentum ipsum; akerum ejusdem trastandi mitbodum. Et prius quidem quod attinet, non dubito, fore misler, qui estiment argumentum ipsum, quod trastavimus, leve. I vix dignum cura Sapientis. Divent:

actiones Apollonii, Francisci &c. aded esse ful tas, ineptasque, ut refutatione prorsus sint indigne; non effe credendum, fore quemquam, cui sensus communis inest, qui miracula illa, que iis edscribuntur, vel pro divinis babiturus, vel actiones corum defensirus sit; alia nunc quidem esse tempora, mores alios; bomines acutius jam cernere, neque adeo facile pati, fibi imponi, &c. Ego verò (ut ad hæc quædam respondeam) non difficeor, argumentum ipfum ita effe comparatum, ut fi quis vel scribendo, vel legendo nonnisi delectationem quarat, haud facile capere poffit, quid nos ad opuscuhum hocce conscribendum impellere potuerit. Vita enim hominum illorum tot featent nugis & actionibus infulfiffimis, ut fine tadio & temporis dispendio evolvi non possint. Non semel etiam fateor legenti eas in mentem incidit illud Poetz: Ite in ignem -- charta! præfertim eum in id femper pro viribus incubuerim, ur nonnisi optimos Scriptores legerem, At hæc tamen non impediverunt, quò minus ad finem perducerem libellum, & molestiam aliquam devorarem. Semper existumavi, & adhuc existimo, eos, qui animum ad scribendum inducunt, in id cumprimis conniti debere. ut, quod scribunt, utile fit atque profunirum. Non quaritur: quam jucundus fie labor, sed quam urilis Lectori? Si ullibi. certe hio locum haber illud! Nifi wile eft. quod facimus, flutta est gloria. Existumo sueem .

tu

in-

cui

iis

vel

lem

am

3c.

m)

fe

vel

ud

CU-

00-

tot

ut

OR

eas

em

ro

OS

on

u-

le-

uc

m

u-

fip.

ni,

A.

ur n tom, nugas illas, quas invitus tamen enarro, ad seria ducere. Quod, ut pateat, jam quidem ostendendum. Et initio quidem, nemo veritatis & pieratis studiosus, & temp rum, quibus vivimus, gnarus, in dubium revocabit, nihil magis utile atque necessarium, quam ut veritar asque divinitas Religionis Chrifliana solidissimis argumentis probetur, atque contra quosvis impiorum & incredulorum insultus defendatur. Hinc Viri dignitate, eruditione, ingenio pracellentissimi, omnes ingenii vires impenderunt, ut fanctissimam Religionem in tuto collocarent. Res notior est. quam ut Exemplorum inductione probetur. At tenuis hic labor nofter ad eumdem tendit unice finem. Sanctissimam Christi & Apostolorum doctrinam, & miracula defendere vohumus. Dum enim ineptas hominum illorum actiones & ementita miracula explodimus, eð ipíð oftendimus, quam inique nobiscum agant Increduli, qui, ne Christi arque Discipulorum actiones & miracula repellere possint, ad tot mendacia & figmenta Monachorum impudenter provocant. Cum autem in eo eramus, ut quantum sit discrimen, inter cælestem Christi doctrinam & hominum illorum superstitionem, inter veri nominis miracula & stolida prodigia arque gesticulationes hominum versutorum, probaremus, perspeximus, necesse esse quam maxime, ut ineptos libellos, quos Legendas vocant, inspiceremus, atque

co

VO

pu

de

ôt

pû

lie

he

de

pa

de

qu

in

eff

fo

br

fie

fo

la

CO

fu

to

Bu

ét

Ot

ce

V2

le

de

Ħ

ď

arque paulo prolixius Aultiffimas hominum illorum actiones exponeremus. Nolui illis, qui fabulas illas ineptas defendere for lent, occasionem dare conquerendi, me libros illos, unde argumentatus fum, non ecte inspexisse, sed alios temere secutum. Hậc via ad demonstrandam veritatem Religionis Christiana ingressi sunt olim primitiva Ecclefia Patres in suis libellis contra Paganos editis. Quanquam enim pon omnes corum argumentationes solida & ad recta ratiocinationis regulas exacta; certum tamen eos superstitionis sontes rite detexisse, atque probasse, quam inepta, ridiculæ atque caftæ Religioni inimicæ fint opiniones de Deo & Religione, publice apud Gentiler recepta. Tam alte superstitio hominum animis erat infixa, totque fraudibus Sacerdotum munita, ut cœlestis veritaris semina fructum ferre non potuissent, nisi evullis primo superstitionis & ineptarum opinionum radicibus. At (inquiunt alii) necesse non est, ut Seculo nostro querelas easdem reperamus ; prudentiores enim funt homines, quam ut portentolis narrationi, bus & nugaciffimis fabulis fidem habeant, Non melius ad hanc objectionem respondere possum, quam verbis cl. Jurieu, cui idem fuit objectum. Verba extant p. 402, in libro, cui titulus! Projuge, legitimes contre le Papisme. "Pour être affuré, (inquit) que ger esprit d'illusion, & de sens reprouvé est comme IM ilt 107 me on m elimi-Panes ctx ta tedia P17 icn. mibus atis nili um hii) elas unt nia ant, oncui 102 mire que est

ame

comme effentiel au Papilime, il n'y a qu'à voir que malgre les efforts, qu'on fait depuis cent cinquante ans un petit nombre d'esprits sages dans l'Eglise Romaine, pour ôter le credit à ces fables', ils n'ont encore pû en venir à bout. Qu'on aille dans l'Italie & dans l'Espagne, on trouvera, que ces honteufes Legendes font encore l'Evangile des peuples, qu'il ne sçait ce que c'est que parole de Dieu, & qu'on ne le nourrit que de ce suc de fables & de mensonges. Ceux qui voudroient bien nous ôter ces armes invicibles; & fi propres à les confondre; essayent de persuader, que le regne de ces folies est passé, que c'est une maladie dont on est bien gueri. Mais je supphe ces Melfieurs, de me faire un peu voir quelques efforts juridiques, qui ayent été faits pour l'abolition de ces folies criminelles; la fainte congregation de l'Inquisition a-t-elle cenfure les livres? on font les indices expurgatoires, qui en soient chargez? où sont les Bulles, qui les condamnent aux ténébres éternelles ; qu'ils mérirent? Ces horribles ouvrages ne peuvent être du nombre de ceux, qu'on appelle médiocrement mauvais. On y fait dire à ceux, qu'on appelle les Saints, de Dieu des extravagances, & des impurerés propres à donner un profond mépris pour la Réligion Chrétienne. il n'y a pas de milieu. Ces livres meritent d'être brules, où ils ne méritent rien; cependanc

i

fù

C

te

n

d

ada of a a rate a state

pendant ils courent le monde, les lit qui veut, ils ne sont fletris nulle part, d'aucune censure. Et dans les deux tiers de l'Empire du Papisme, ils sont pour ainsi dire, sur les Autels. Depuis nôtre Kéformation, il s'est dit tant de choses contre ces ouvrages. que les Prorecteurs & les Imitateurs de ces Legendaires en devroient avoir de la confusion. Mais cela n'y a rien fait, & l'on pourroit former une grande Bibliotheque des livres de même veine, qui se sont composés depuis cent ans, & qui se composent encore aujourd'hui. L'Italie, l'Espagne, l'Allemagne, & même la France, en est couverte. Tout nouvellement le Pere Crasset, avec approbation de la Societé & l'applaudissement de tous les Dévots, a mis au jour un Volume de l'honneur dû à la Sainte Vierge, où il a renouvellé toutes les anciennes extravagances, dont on croyoit que ces Messieurs commençoient à avoir honté., Ita cl. Jurieu. Diu ante hunc Theologum Reformatum de Legendis fimiliter judicârunt duo Ecclesia Romana Doctores præstantissimi, nimirum Melchior Camus & Ludovicus Wives. Prior ita loquitur: Dolenter hoc dico potius quam contumeliofe, multo à Labrio severius vitas Philosophorum scriptas, quam à Christianis vitas Sanctorum; longeme incorruptius & integrius Susonium res Catarum expoluisse, quam expoluerunt Catholici; non res dicam ImperaQui

cune

pire

r les

s'eft

ges .

e ces

con-

lon

eque

com-

osent

gne.

n est

Pere

té &

a mis

àla

es les

oyoit

avoir

hunc

fimi-

Do-

or Ca-

itur:

ontu-

Phi-

us VI-

iùs &

uiffe.

licam

pera-

imperatorum, sed Martyrum, Virginum & Confessorum. Illi enim in probis, aut Philosophis, aut Principibus, nec vitiorum suspiciones tacent; in improbis verò etiam colores virtutum produnt. Nostri autem plerique vel affectibus inserviunt, vel de industria quoque ita multa confingunt, ut corum me non folum pudeat, fed etiam tædeat; hos enim intelligo Ecclefiz Christi cum nihil utilitatis attuliffe, tum incommoditatis plurimum. , Verba verò Vivir, de Caussis corruptarum Artium Lib. H. Sect. 02. Edit. Colon. ita fonant: ,, In Actis Sanctorum scribendis major est veritatis custodia in quibus omnia oportebat effe exacta & absoluta. Unusquisque eorum Acta seribebat, ut in quemque erat affectus; ita ut animus historiam dictaret, non veritas. Quam indigna eff Divis & hominibus Chri-Rianis illa Sanctorum historia, que Legenda aurea appellatur? quam nescio cur auream appellent, qu'um scripta fit ab homine ferrei oris & plumbei cordis? Quid fædius dici potest illo libro? O quam pudendum est nobis Christianis, non esse præstantissis mos noftrorum Divorum actus melius & accuratius memoriz mandatos, five ad cognitionem five ad imitationem ranta virtutis, quim de suis Ducibus, de Philosophis & sapientibus hominibus tanta cura Graci & Romani Auctores perscripferint. " Ita Vives. Quanti etiam à recentioribus emunctionis

734

B

ti

*1

n

e

H

ti

8

de

n

R

D

pt

de

Chioris naris Viris, Ecclefia Romana addia Ais, hi libri zstimentur, ostendit Abbas Lenglet in Supplemente Catalogi Historicorum ubi agit de libro, cui titulus: Chroniques der Freres Mineurs, traduites du Portugais. IV. Tox mis in ato. ubi Auctor inter alia hac addit. J'ay connu des Savans, entre autres le célèbre Min. Nicole & le Sieur Pethetre, qui pour se delasser l'esprit par quelque lecture agréable & romanesque ne lisoient pas d'aurre livre que celui-ci, qu'ils regardoient comme le Don Quichore de la Spiritualité. " Vide die Hallifche Bibliother. J. Tomo V. At nec ab eo rempore, quo librum hune regium scripfit celebris ille Theologus, folicat fuerunt Viri doct to Ecclefia Romana, de enfendandis Sacrorum ritibusi Quot, quafo, ab eo tempore folemni Canonifacione in Divorum numerum relati? Plures hoc labente Seculo XVIII. à fanctisfimis Patribus totius Ecclefiz vel BEATI-FICATOS, vel CANONISATOS, (utor Aylo Curiz Romanz) ex historia rerum in Ecclesia Romana gestarum paret. Clemens Xh. in Sanctorum numerum 1712 retulit Pium V. Andream de Avellino, Felicem de Cantalicio & Catherinam de Bononia. 1722, hoc officium Andrea Conti , Franciscano , præstitit Innocenbio XIII. Benedictus XIII. 1726. Hyacintbam Marsfootti, Roma natam, illibatam Virgia sem inter Divas effe julit, cœloque loca-vit. Kodem anno eameent gloriam adepti

ddia bbas um . es des Toddit . e au-Petbelque oient egar-Spi= thec L quo is ille celefia ribusi i Caa. elati? nctis-ATTA. utor ım in ens Xh ium V. icio & icium mocenintham Virgilocaadepti funt

funt Turibius Mogrobefius, Archiepifcopus Lime in America, Jacobus de Marchia, Franciscanus, Agnes de monte Politiano, Peregrinus Laziafi. Joannes della Croce, Franciscus Solano, Aloysius Gonzaga & Stanislaus Coffka. 1720. eadem fata experti Vicentius de Paola, Petrus Forrieri, Joannes Nepomucenus. Imò eò usque singularis Benedicti erga genus humanum Benevolentia progressa, ut Hildebrandum seu Grego. rium VII. mitiffimum & castiffimum hominem denuò cunctis mortalibus adorandum exhibere voluerit, renitentibus quibusdain ingraris & contumacibus optimi Parentis filiis. Et elaplo denique anno 1732. Vir antiqua probitate & fide, & mutis aliis Sanctulis pranantier, Frater Claus ex Pago Underwalden, supra spem suam infignem hance gloriam obtinuit. Et satis probabiles adfunt rationes, que inducunt ut credamus, Pontifices in posterum etiam dignum honoribus & meritis aliis pretium polituros. Quid dicam de novis portentis & miracuis? Vix annus est, quo hinc inde nova non fiant. Utinam de iis ita loquerentut Defensores, uti Livius, Romana Historia Scriptor, de prodigiis, que fingulis annis Rome gesta esse dicebantur, judicavit. Ar omnis hic de fronte periit pudor. Afferamus unum arque alterum exemplum. Vir do-Ctissimus Jacobur Seron, in eleganti libello. de Miraculis, ante triginta circiter annos Amfielodami edito, mentionem facit miraculo-11 rum rum in Italia editorum : " Tout le monde (inquit pag. 320.) a oui parler du fameux prodige, qui se fait toutes les années à Naples, le jour de la Fête de St. Janvier, le Patron, ou pour mieux dire, le Dieu du Pais. Chacun fait, que l'on prétend y conserver une partie de son sang, laquelle est congelée pendant toute l'année, mais qui se liquefie lorsque l'on approche de la tête du Saint la petite boureille, dans laquelle elle est rensermée. Mais tout le monde ne sait peut-être pas, qu'il s'y fait par année cinq liquefactions de cette nature. L'on affure à Naples, & les livres imprimés le confirment, que la quantité du Sang de St. Jean Baptiste, de St. Etienne, de St. Pantaleon, & de Ste. Patrizia, que l'on y garde avec respect, y devient liquide le jour même de leur Fête., Ut Auctor hoc probet, provocat ad duos libros 1725. in urbe Neapoli editos. Paucis interjectis quid de miraculis illis sentiat, ita aperit: "Ce qui rend tous ces mi-racles fort suspects, c'est 1. qu'ils ne se font pas sur le champ. Par exemple; on affigne sept ou huit jours pour la production de celui de St. Janvier; sans doute, afin que si les Prêtres manquent leur coup, le premier ou le second, ils puissent être plus heureux dans les suivans. 2. Ce même miracle ne se fait, que dans l'endroit le plus reculé de l'Eglife ; où il ne se trouve, que des personnes, qui envisagent tout ce qui onde ou le passe avec des yeux, ou interesses, neux ou credules, & peu critiques; & lors qu'il à Nay a des Errangers à Naples, qui veulent voir e Pacette ceremonie, si l'on a la complaisance Pais. de les admettre dans l'Eglise, on est attenerver tif à les placer dans le lieu le plus éloigné, nged'où ils ne sauroient voir, quoi que ce soit, e lid'une maniere un peu distincte. 3. Enfine re du on peut tellement douter de la verité de ces velle miracles, que l'on peut douter, je ne dirai e fait pas, fi ce, qui se liquefie, est du sang même cinq du Saint, mais si c'est du sang de quelque ffure espece qu'on le suppose En effet, étant nfirmoi même à Naples dans le mois de Mars Jean de l'an 1726, j'eus occasion dans l'Eglise de o de St. Jean Carbonara, de voir ce que l'on donpect. ne pour être le sang de S. Jean Baptiste. Le leur Sacriffain me remit entre les mains la phiole, ocat dans laquelle il étoit contenu, & me donna litos. le tenis de l'examiner à mon aife, Ce que lenie puis affurer fincerement, c'est que la lis miqueur epaissie, qui y étoit renfermée, ne font me parut rien moins que du fang, mais figne plutôt une espece d'huile condensée, ou n de de pomade, à laquelle on avoit donné une que couleur rougeatre, qui imitoit même très premal celle du fang. Mais, quelle abfurdiré plus ne peut-on pas perfuader à des gens, qui ieme paroissent croire, dur comme fer, qu'une it le statue de marbre a eu la peste, qu'elle en a uve. encore une partie du vilage enflée, que ut ce l'on peut actuellement découvrir sur sa joue 11,2

qui

la marque que le bubon y a laissée en fortant? C'est pourtant ce, qu'il ne tint pas à deux Eccléfiastiques, que je crusse fermement d'un Buste de St. Janvier, que l'on garde dans une petite Eglise servie par des Capucins, à quelques mille de Naples, près de la Solfatara. Au reste le jugement que je fis du pretendu sang de St. Jean Baptiste, ne m'est pas particulier. Un Prêtre de l'Oratoire, Italien, qui l'avoit vu aussi bien que mois, mais dans un autre tems. & avec qui je m'en entretenois à Turin quelques mois après, m'en parla sur le même ton. Une marque aussi caracterisée de fourbe & d'imposture, ne doit elle pas décrier absolument tous ces prétendus miracles? .. (*) Ita D. Serces. Hoc unum fufficiat

^(*) Herr Namesz in der Nachlese besonderer Nachrichten van Italien, erzehlet dieses von dem heiligen Januario: "Eine kleine Viertelstund davon,
(nemlich Solfatara) nachdem man einen grossen
schlimmen Berg, da man meistens die Pferde führen muß, passiret, kömmt mau zu einer kleineh
Capellen, welche man an eben demselben Orte,
wo der heilige Januarius nebst andern Christen
geköpft worden, aufgerichtet. Weil eben Gottesdienst darinnen gehalten ward, bin ich mit
meiner Reise-Gesellschaft bineingegangen, um
das marmorne Bruthbild dieses Heiligen zu sehen.
Selbiges stehet gleich rechter Hand der Thüre in
einem in der Wand eingemauerten Schranke;
und sahen wie dieses steinerne Portrait, welches
nin heidnischer Bildhauer nach der Idee, so eine
heilige

ficiat exemplum adduxisse, inter innumera alia, quibus Italia, secundissima supersti-++3 tionis

heilige Matrone, die eben bey der Execution gewesen, und dessen zu Neapel verwahrtes Blut auf gefangen, gegeben, foll gemacht haben. Es ift aber an dasselbe die Nasen angeleimt. Auch zeiget man an diesem Ort einen Stein, worauf Blutstropfen zu sehen, die bey der Köpfung des heiligen Januarii darauf gefallen. Es können aber auch wol natürliche Fleken in dem Stein seyn, Ueber dem Altar ftehet die Hinrichtung dieles Heiligen in Marmor eingegraben, mit dieser Ueber-Chrift: D. O. M. Divo Januario Supremo Neapolitani, Regni Patropo hie loci ante XW. Secula. sanguine è cafis cervicibus in sacrum jusce lapis dem guttis adbuc recentibus afterfum effufo, ampullisque vitreis Neapoli summa Religione servato, esque ad perenne Catholica Fidei testimonium cum. Capiti concretus occurris mira ebullisione liquef-cente una cum SS. Sociis Martyrii laudem adepto Jacobo Cardinalis Cantelmus Archiev. Neap. 1695. Bey Anlasse der dem Bildniss angehängenen Nase thut der Auctor in den Noten folgendes hinzu: Einer von den daligen Patren bat mir folgendes Mährlein lich gehaufer, und alle murmorne Statuen über einen. Hauffen geworffen; und da wäre ei gescheben, daß fie auch des heiligen Januari feiner nicht. erzehlt: Es hätten dieSaracenen in Italien unmenschverschonet, fondern derselben die Nale abge hatten; hierauf hatten viele ihr wiederu Nase machen wollen, es ware aber keine fest daran geblieben, bis endlich ein Fischer am diese Gegend gesischet, und in seinem Netze die Nase mit aus dem Wasser gezogen; welche, ab er sie gleich vielmals als einen schlochten Stein, wieder hinein geworsten, hätte er sie dach allemal wie-

foras a mel'on

près que tific, e de bien

quelnême e de s déniran fuf-

ficiat

Nachm hellavon, groffen de füllsleinen

Orte, christen n Gotch mit . um fehen. hüre in iranke;

fo cine heilige nedum urbs, quæ infignibus miraculis non nobilitetur. Idem de Hispania & Lustania dictum velim. Gavini liber non unum specimen fraudis & incredibilis superstitionis Sacrificulorum regni Hispania suppeditat. Quis nescit, quot adhuc in dictis regnis sint Statuæ, quibus divina vis & honos tribuitur? Atque ut hoc unum jam moneam, narrat Wilbelmur Gumpenberg in Atlante Mariano Statuas D. Virginem referentes, singularique potentia, miracula patrandi, instructas dari,

Romz 73.
Venetiis 45.
Neapoli 72.
Bononiz 93.
in Sicilia circiter 100.
in tota Italia 463.
in Hispania 499.
in Germania 558.

Mirum

der herans bekommen, bis man endlich probiert und gefunden, dals es justement die rechte Nase vor diese statue gewesen. Mein Lehn-Laquay sagte mir auch, ich follte mich nicht bestremden lassen, wenn der Pfaff, der mir es wiese, mir start in die Augen sehen würde; denn so bald (nach ihrer Redens-Art) ein Ketzer hinkäme, und diese Statue anschäuete, würde er seuer-roth im Gesicht. Ich remarquierte auch, dass der Pfaff mich stark ansahe; bekümmerte mich aber wenig darum., Conseratur cum hisce Epistola IV, cel. Pfaffi, de Invocatione Sanctorum pag. 50. Tom. II.

Mirum autem est in florentissimo Regno Gallia, imò regina urbium Parifiis, ubi Virorum eruditiffimorum & perspicaciffimorum maximus est proventus, passim tamen jactari miracula; nil dicam, quod cultus Sanctorum, totusque ille apparatus ineptisfimorum rituum, à nemine fuerit aperte & publice reprehensus atque rejectus. Novimus quidem , Mabillonium , Papebrochium, Thierfum, Bosquetum, Bailletum aliquid in hoc negotio tentâsse; at timide satis, nec co animo, ut ineprissimum cultum Sanctorum ex animis hominum evellerent. Et, ut de miraculis aliquid dicam, quis nescit, quid in ipfa urbe fplendidiffima ab aliquo tempore fuerit non fine prudentiorum offensione publicatum? Notum est, quid cum fœmina illa, cui nomen la Fosse, actum fuiffe dicatur. Publice traditum : eam ultra viginti annos profluvium sanguinis passam, nullis medicamentis à gravissimo morbo liberari potuisse, demum Anno 1725. cum incredibili desiderio. Venerabile (ut) loquuntur) sequeretur, fuise Sanatam. Unde etiam Cardinalis de Noailles publico quodam edicto id credi voluit. tt 4 **Quam**

> Libri sub hoc titulo editi: Reponse aux douze Lettres du Pere Scheffmacher, Jesuite de Strasbourg, contre les Protestans; où les principales Controverses, qui s'agitent entre l'Eglise Romaine & celle des Protestans, sont traitées. A Frankfort, 1733.

irum

eft.

non

ia di-

peci-

is Sa-

Quis

Sta-

itur?

arrat

Sta-

ique

dari.

obiert Nafe aquay emden

bald täme,

r Pfaff wenig

m. II. Libri

ti

ti

Quam incertum autem fit hoc miraculum. imo quam tallum, five testimonia audirmus, aut caussam efficientem & finalem miraculi spectemus, eruditè oftendit præ-Stantissimus Vernetus, Ecclesia Genevensis Minister doctifimus, in Epistolis duabus de hoc argumento ediris, & responsionibus. ad objectiones, quas quidam nomine Doctoris Sorbonici duabus illis Epiftolis oppofuit. Dignissima etiam lectu est ejusdem Verneti Epistola, de miraculo Jesuita Romeville, ad quod Jestina Despineul, cum pro more fuo Clericum in Commentariis Trivoltiensibus perffrinxisset, provocat. Factum id dicebatur in Ducatu Sabaudia, & guidem in vicinia urbis Geneva, unde facile Haretici illius. loci rem explorare poruerunt. Quid dicam de laudibus flultiffima & fanatica foemina, quas ebuccinavit in Gallin, & publice fine pudore edidit non aliquis è face Monachorum, sed florentissimi regni Episcopus? Sane is liber non solum ipsi Episcopo aternam inuret maculam, sed & opprobrium est Religionis Romanenfium. Si quis inter nos talia chartis traderet, nemp non crederer, eun vel mente captum, vel omnis Religionis & cultus divini irriforem effe. Hune librum tamen multi laudarunt, & Pontifex iple, Sanctiffimus & Religiofiffimus hominum, miris exculit laudibus. (*) Cumprimis

^(*) Quid de religione à vissonibus fremiuz ineptisumà superstitione capta judicandum, vide ingeniosissima

um,

rdia-

alem

præenfis

abus

ibus

Do-

ppo-

dem

nore

nsibus

dice-

n viillius

d di-

fœ-

pu-

face

Epi-

Epi-

OP-

. Si

emp , vel

rem

limus

um-

eptis-

Gilling

primis autem nostro tempore multus fuit inter nos sermo de miraculis Parisii, Diaconi in Ecclesia Parisiensi. Cum libellum de Vita ojus, & miraculis, Ultrajecti (uti titulus præ se fert) editum, evolverem nuper, falvo meliore aliorum judicio, quid de doctrina & miraculis ejus sentiam, aperiam. Et 1. quidem laudamus in Parisio acerrimum fludium, veritatem ex ipfis fontibus Sacrarum Litterarum repetendi. Tali animo non fuerunt Franciscus, Dominicus & Lojola. II. Laudamus libertatem, quâ ufus est in rejicienda Bulla Papa, cujus Decretum cum aliis Viris doctis admittere noluit, licet multa ideò effent ferenda. III. Non negaverim, Parifium amore Dei & proximi fuiffe tactum. Multa funt in hac Bioyea Que hujus rei vestigia. IV. Neque negaverim etiam, eum in victu & amictu temperantem fuiffe. At multa tamen funt, que impediune, quo minus credam, hominem extraordinaria quadam voluntate Dei fuisse excitatum, ad humani generis falutem promovendam. Hue pertinet, quod multa in eo deprehendantur vestigia ingenii ad superstitionem & fanaticismum maxime prouis Qualia funt (a) incredibile illud deliderium, loca fola & deferta petendi, hominumque confortia, quos emendare omnibus modis debebar, fugiendi. Rarò hoc à Christo & *** * * * ***

nionshimi House corr Tomum tertium Epistolarum, comprimis quadragefimam primam.

Apostolis factum. Culpari autem in Parisio hoc potest, quod publico Ministerio fuerit admotus. Certe; si tanta flagravit cupiditate, veram & salutarem doctrinam explicandi, & contra receptas opiniones homines muniendi, amplissimam habuisset in urbe florentissima occasionem. (b) Austeritatem vita, ultra id quod recta rationis & revelationis leges postulant, ursit. Vide pag. 33. 46. fq. Pag. 56. ita ait Auctor vitz: ... Durant tout le Carême il se priva de la petite nourriture, qu'on avoit la liberté de prendre à midi, & son jeune sut toujours fans aucune interruption, & prolongé, felon l'ancienne coutûme de l'Eglife, jusqu'après six heures, où étoit sixé le repas. L'épuisement où le réduisit ce jeune dont il commençoit alors à faire épreuve, lui causa de si vives douleurs, que tout son corps en étoit quelque fois agité de convulsions & de mouvemens extraordinaires. Sa constance n'en fut point ebranlée, & il furmonta toutes les difficultés par un courage, qui NB. eft plus facile d'admirer, que d'imiter. , Confer inde à pag. 134, ad 147. nec dubium, quin aufteritate vitz mortem fine necessitate sibi acceleraverit. Postquam enim nudis pedibus difficillima feciffet itinera, & ad Superstitionem usque in victu & amichu hactenus ufitato fuiffet tenax, redux in hospitium, quo era: usus, corpore erat atque pedibus zger, unde postea nunquam

anifio quam convaluit. Ita Auctor pagina 1473 fue-Monfieur de Paris de retour de Villeneuve le t cu-Roi, ne pût disfimuler la douleur, que lui n excausoient les blessures de ses pieds; & ses hoamis l'obligerent, d'avoir recours au Chirurlet in gien. Il voulut malgré eux aller le trouver uftelui même. Il se traina donc depuis la rue tionis de Bourgouignion jusqu'à la rue S. Jaques, vis-Vide à-vis S. Mayloire, où logeoit Mr. Maublan, vitæ: son Chirurgien, qui fut bien étonné de le de la voir venir chez lui dans l'état où il étoit. Il té de le fit approcher du feu, & vint peu après jours pour examiner le mal. Mr. de Paris ne pou-. levoit se déchausser, parce que ses bas, qu'il ugu n'ôtoit jamais pour se coucher, se trouveepas. rent collés à la chair, par la grande quandont tité de Sang, qui étoit sortie. On l'aida à , lui les detacher & cette operation, qui dura t fon long tems, ne fut pas la moins douloureuse. con-Le Chirurgien, après l'avoir penlé, le conaires. damna à se menager, & même à se tenir & il au lit. Il vint dans la fuite le foigner; mais couil avoit affaire à un malade, que le zêle de , que la Penitence rendoit peu docile. On ne 147put obtenir, qu'il rabatit rien de l'austerité, rtem qui lui étoit ordinaire tous les hyvers, qui juam étoit de les paffer sans feu. Il ne fut bien t itiguéri de ce mal, qu'environ au bout de victu cinq mois, un mois avant la mort; mais , reà peine en fur-il un peu soulagé, qu'il repore prit le cours de tous ses exercices . sans nunmême y oublier son petit metier, où le juam mou-

gi

ar

H

0

H

K

n

r

j

r

1

F

mouvement des jambes n'étoit pas moins necessaire, que celui de bras. Le mal étoit rien, comme parloit le saint Diacre. Il soupiroit sans cesse vers un état, & une retraite qui le separat entièrement du monde. Il en croit bien près, mais dans un autre sens qu'il ne pensoit. Pour s'y préparer, il résolut, de se rétirer à l'écart dans une éspece d hermitage, que la Providence sembloit kui avoir menagé dans sa propre mai-C'étoit un appentis presque à jour, leparé du logement, fitué dans un coin du jardin, qui n'avoit que dix ou douze pieds en quarré fur huit ou dix de hauteur. Monfieur T. usant alors de tous les droits de l'amitié, rejetta bien loin une telle propolition . & se crût même obligé d'en donner avis au Confesseur. Mox Partsus exspiravit. Ex hoc & aliis locis patet, Parifium fine necessitate damnum vitz suz intulisses (c) Ex eodem fonte repetendum fludium, antiquos Anachoretas imitandi. Certè non omnes illorum actiones vel probandz, vet imitanda; fi qui olim metu perfecutionis loca deferta petere debuerunt, atque tenui victu vitam fustentare, id non potest omnibus in univerfum virtutis studiosis pro regula, quam imisentur, proponi. Qui in civitatibus piè atque calte vivunt, pravis animi fludiis frana injiciunt, aliosque ad virtugem exemplo fuo incitant, hominibus, qui loca montana acque speluncas inhabitant,

oins étoit . Pl une onun cpaune femmaiour n du ieds Monal'apoli+ nner rspi ifium hille um. non vet onis enui nnireu in avis e ad ini₃ 10

ant,

habitant, arque ex aliorum sudoribus victitant, longe funt præferendi. (d) Quamquam studium pauperibus liberaliter elargiendi non vituperemus, præsertim cum amplis facultatibus ornatus fuerit, non tamen probare possumus, quod non semel omnia ferè vita prafidia abjecerit, acque in eo se Christo fimilem fore putaverit. Ita pag. 64. Tout ne respiroit que la pauvreté, ou plutôt l'indigence la plus extrême sur sa personne dans son logement, dans ses meubles, & même dans son maintien. s'appliquoit à ressembler en tout à ces hommes, que sa foi lui rendoit d'autant plus respectables, qu'il voyoit en eux l'état où Jesus Christ lui même avoit bien voulu se rendre pour nôtre falut. On a peu d'exemples femblables à ceux qu'il a donné fur ce lujet. Il lui est arrivé plusieurs fois, se trouvant avec des pauvres, sur tout en faisant quelque voyage, d'êrre pris lui-même pour un d'entre eux, de manger de leur pain & d'être logé avec eux. On tient d'une personne qu'il honoroit particulièrement de la confiance, que ce Saint inconnu étoit alors en comble de sa joye, se voyant ainsi avec ses freres. Mais il savoit en même tems leur faire part du thrésor, qu'il cachoit en son cœur, en leur apprenant par des discours également simples & touchans. faire de leur état tout le cas qu'il méritoit, & à y honorer Jesus Christ, qui s'est fait pauvre

tic

DI

di

Ćt

m

fo

di

CI

P

ti

qu

C

tr

Ы

TE

le

a

m

fa

Ti

pauvre lui-même, afin de nous enrichir par la pauvreté, Hac aliaque, qua ex libello illo adducere possem, satis probare videntur, quo ingenio fuerit ornatus Parifius, atque oftendunt, minus esse probabile, hominem illum à Deo, præter ordinem, ad emendandum genus humanum miffum. At provocat Auctor vitæ ad miracula, quæ post obitum illius facta per eum dicuntur. Duo vidi opulcula Parifiir eo tempore, quo hæc gesta dicuntur, edita, in quibus in dubium ea vocantur. Prioris titulus est: Lettres au sujet des choses singulières & surprenantes, qui arriverent en la personne de Monsicur l'Abbé Bescherant à Saint Medard, à Paris le 18. Octobre 1731. Posterius ita inscribitur: Dectaration du Sieur Abbé le Franc, Frere de la Demoiselle Anne le Franc, connue par le prétendu Miracle, operé dans sa personne, au tombeau du Sieur de Paris, le 3, Novembre, jour de St. Marcel 1730. Abbas ille non solum aperte negat, miraculum in forore fua contigiffe; fed & contendit, eam ad hoc fingendum & divulgandum à maleferiatis hominibus inductam. Cum autem Auctor vitz forte respondere posset, hac ab inimicis suisse in odium Jansenistarum excogitata; ad alia provocabo, que efficient, ut miracula illa mihi suspecta fint : Et 1. quidem, fi Religionem iplius expendimus, liquebit, eum nec superstitionem, nec Missam, vel alios errores Ecclesia Romana damnasse. Pag.

r par

bello

den-

, at-

ho-

ad

n. At

quæ

ntur.

, quo

is in

eft:

enan-

nficur

le 18.

De-

la De-

tendu

au du

Mar-

è ne-

giffe;

dum

nibus

fortè

fuiffe

d alia

la illa

Reli-

eum

alios

Pag.

9.

6. & 35. Missam celebravit. Pag. 17. tradicionem pro regula fidei habuit. Et ut in compendio fententiam ipfius de Religione proponam, audi quid Auctor Vira p. 201, dicat: Monsieur de Paris a été non seulement Chrêrien en resserrant cette idée; mais il a été Chrétien Catholique-Romain, en la maniere qu'il faut l'être pour le salut, toujours inviolablement uni au Siège de Saint Pierre, comme au centre de l'unité, & foumis au Successeur de Saint Pierre, selon toute l'étendue de son authorité, & le droit facré & divin de sa primauté dans le Corps paftoral ... Ex hoc paret , cum cuncta Ecclefix Romanx placita approbaffe & credidisse. At persuadere mihi nunquam possum, Deum ad probandam Transsubstantiationem, Invocationem Sanctorum, caterumque cultum, rationi & revelationi adverfum; miracula facturum. Imò hæc ipfa Confessio Parisi argumentum exhibet contra veritatem miraculorum, que ipfi tribuuntur, Credidit Parisius, Papam esse à Deo inspiratum & infallibilem judicem in rebus divinis explicandis. Papa edita Bulla sententiam Jansenistarum, cui Parisius addiclus erat, de Gratia, damnavit; igitur aut Papa non est infallibilis judex, aut Deus nulla miracula edidit per Parisium. At secundum Parisium Papa est inspiratus à Deo, est infallibilis controversiarum judex; ergo miraculis Deus confirmare non potest doctrinam,

2

4

U

.

t

i

l

I

2

q

a

Ė

C

P

1

I

4

ì

nam, quam per os infallibilis judicis & Chrift in terris Legati solemnissime condemnavit. 2. Pag. 193. narratur, Deum miracula fecisse ad Decreta eorum stabilienda, qui in Gallia Jansenista vocantur. At quis fibi persuadebit, Deum ad probandam veritatem aliquam fingularem, captui omnium non fatis accommodatam, miracula editurum? Si in ipla revelatione satis perspicuè sententia Jansenistarum tradita est, quid opus est miraculo? Qua caussa est, cur Deus demum hoc tempore miraculum ederet, fi animis hominum sententiam Jansenistarum infinuare voluit? Diu est, ex quo vehementissimè corum sententiz fuerunt exagitata & pro-Quod si ergo Deus voluit, ut omnes mortales, quibus Evangelium revelatum est, hanc sententiam crederent, quomodo fieri potuit, ut demum hoc tempore, non item alio, succurreret miseris mortalibus? 3. Parifius dum vixit, nunquam ad miracula provocavit, nullum inspectantibus amicis & inimicis prastitit; nunquam asseruit, se à Deo missum, ad Jansenii dogmata miraculis confirmanda; at talia postulamus ab eo, qui se divinitus missum esse ait, ad Religionis capita, hactenus turpiter vel neglecta vel negata, confirmanda. Deus miraculis omnibus, cumprimis plebi prospicere vult. Plebs Controversiarum, que de hoc argumento subtili ventilantur, ignara est. Quod si igitur Deus Jansenit ientenChrista navit. ecisse uaden alin latis 1? Si tentia t mimum nimis nuare iffime proe, ut reve-, quopore. ortaliim ad Ctantinguam i dogia poniflum is turnanda. s plebi arum, antur, ansenit entenfententiam per miraculum probare voluiffet, necesse fuisset, ut prius monuisset Parifius omnes promifcue, fe ad eam probandam miraculum editurum. At nihil horum unquam factum est. Demum post obitum hac miracula dicuntur facta. Populus Tenterriarum iphus ignarus cuncta ad fuperfticionem traxit. Ita pag. 178. Auctor Vita: Du lieu de la sepulture du Saint plufieurs vont visiter la chambre, où il est mort, & prier dans son petit hérmitage. Le matelas fur lequel il a expiré, l'armoire fur laquelle il couchoit, aussi bien que ses habits & son linge ont éte mises en pièces, pour satisfaire à la dévotion des Fidéles; & on ne cesse point encore d'en distribuer. , Ecce, qua ratione populus finem Dei interpretatur! Nemo, nemo ait, se in posterum crediturum dogmata Jansenii propter miraculum. Sed quoniam fuperstitiosa austeritare fibi famam adquifivit, inductus populus per eos, quorum intererat hac commendare, ut ad eum confluerent post mortem. Quod fi dicas, plebem demum vifis prodigiis, que post mortem edita funt, in admirationem raptam, nihil mea opinione lucraris. enim verè gesta fuissent miracula ad sepulchrum ipfius, nihil aliud inferre potuiffet populus, quam vitam hujus hominis fuisse Deo placentem. Unde autem scire potuit fententias, quas fovit, Deum confirmare hậc ratione voluisse, câm ad eas singilatim ttt nunguam

ři

ti

q

Ь

hunguam provocaverit vivus? Unde scivit ea tantum Deum confirmare voluisse, qua à cateris capitibus Religionis publica receptæ discedunt? Si Parifius per omnem vitam operam dediffer, ut superstitionem & idololatriam ex mente tot hominum mifere deceptorum radicitus evelleret, castumque · Dei cultum commendaret, atque contestatus esset, Deum miraculo sanctissimum institutum comprobaturum, attentionem mererentur ea, quæ traduntur; at cum hæc omnia cum catera superstitiosorum turba admiferit, non finit Sanctitas Numinis credere, in hominis illius gratiam portenta edita. 400 tandem suspecta reddunt illa miracula circumstantiz quzdam. Audivi à Viro fide dignissimo, teste ocularo, equidem homines sepulchro Parisi impositos agitari, cunctaque eorum membra miris moribus raptari; at neminem inde abduchum statim à morbo liberari, sed in proximum duci aur ferri Sacellum, postmodum demum famam tam veri quam falli nunciam, per urbem increbescere, hune vel illum, fepulchro Parifii impositum, fanatum. At non ea erat miraculorum à Christo & Apostolis editorum ratio. Surge & ambula, inquiebat Jesur. Dictum factum. Provocat equidem Auctor ad Gregorium Turonensem, testantem, miracula quædam non in instanti facta. At nihil agit exemplum, quod litem lite refolvit. Quam parum fidei mereatur circa hac Turn

civit

quæ

itam

ido-

iferè

estanum

nem

hæc

cre-

tenta

miiyi à equi-

ofitos

miris

bdu-

pro-

nune vel

tum.

Apolto-

iebat

idem

tem, At

i hæc Tur⊶ Teronense, norunt Historiz Ecclesiasticz periti. Nil jam dicam, quz suspiciones oriantur, si homines ipsos contemplemur, in quorum gratiam hac sieri dicuntur, & quibus artibus locus sit, postquam è sepulchro ablati in Sacellis illis degunt. Atque hac est mea de miraculis Parisii sententia. (*)

Plara Scripta post id tempus, quo hæc Præfatio exarata est, de vita, moribus & miraculis ejus edita sunt. Vide Dissertationem celeb. Mos-HEMIT, hodie Cancellarii Academiz Gottingenfis, de vita & moribus Parifii, & Cap. XXII. XXIII. & XXIV. Veritatis Religionis Christiana, probata à clarissimo & amicissimo Vernero, Professore Genevensi, Sect. VII ubi erudite omnia expen-dit, que de miraculis hujus Diacons Parisiensia utramque in partem allata funt. Adde P Histoire d'un Voyage Atteraire, fait en 1733. pag. 121. Verba nobilifimi Lypertoni in egregio libello de Conversione Pauli, de negotio Parisiensis Diaconi, & jactatis miraculis pag, 71. sic fonant:
2 Als die Wunderverke, die bey des Abt Paris Grabe follen geschehen seyn, ein ungevröhnliches Aussehen in der Welt machten, so trugen alle beyde Stüke das ihrige dazu bey. Sie vvurden zwar nicht von der Regierung unterftützet, und verdienen daher mehr Aufmerksamkeit als andere papilitische Wunder. Jedoch es yvar der ganzen Janfenistischen Parthey, die in Frankreich mächtig und zahlreich vvar, (vvorin sich viele vveise une tüchtige Männer, aber auch abergläubische Enthusiasten befunden,) daran gelegen, daß sie dieselben als Wunder vertheidigten. Diese vereinigten sich zusammen, ihnen Beyfall zu ver-schaffen, weil die Ehre ihrer Parthey davon abEx quibus omnibus paret, superstitionem, salsa miracula, Sanctorumque cultum in Ecclesia Romana non decrescere, sed augeri potius; atque adeò necesse esse, ut subinde hoc ulcus tangatur. Me quod artinet, diffiteri non possum, vehementer me dolere, quoties in Museo meo video, ex longè dishtis oris singulis annis tot millia hominum ad Sacellum in vicinia positum,

hieng. Einige davon, vvelche diese Wunder vvahrhaftig glaubten, vvaren zu solchem Glauben vorhero bereitet, und lenksam gevvorden. Ob sie nun gleich solche Vortheile auf ihrer Seite hatten, mit vvie vveniger Mühe vvurden sie unterdrüket? Es vvurde nur eine Mauer an der Seite der Kirche, vvo das Grab des heiligen Wunderthäters vvar, aufgeführt. Kaum vvar solches geschehen, so fand man an der Mauer einen Zettel angehesetet mit dieser Ueberschrift:

De par le Roi défense à Dien, De faire miracle en ce lieu.

Der König verbietet unserns HErrn GOtt, daß er bier keine mehrere Wunderwerke thun solle. Diese Schmächschrift vvar vvitzig; aber der Ausgang lehrete, das sie der Parthey, vvelche sie versertiget hatte, den größen Schaden that. Würde sich GOtt an dieses nürrische Verbott gekehret haben, vvenn er daselbst einige Wunderverke verrichtet hätte? Würde er sich in seinem Vornehmen haben stören lassen durch eine ausgeführte Mauer? Confer cum hisce doctifilmit das Vorung Critique generale du livre de Monsieur, Monsgeron; stem le Journal des Savans Tome CLII, Mensis Maji Anno 1750.

em?

n in

au-

d at-

enter

deo;

mil-

poli-

rum.

undet

lauben

Ob fie

atten,

rûket? er Kir-

thäters

hehen,

ngehef

, das

n folle.

er Aus-

lehe fie

ott ge-

under-

ne auf-

ctiffimi

1 on fieur

Tome

ut

tum, tanquam ad facram anchoram confluere. Doleo, homines adeò superstitione dementatos esfe, ut sibi persuadere posfint, Statuam quamdam, ex ligno vel arzento factam & eleganter vestitam, majus auxilium ferre posse rebus in arctis, quam Deum Optimum Maximum, quem ubique locorum præsentem invocare licet, fine itinere molefto vel pecunia Sacerdoribus fol-Doleo, Sacrorum Antifites de puro castoque Dei cultu tam parum esse folicitos. Novi, quam varia fint hominum ingenia, varia opiniones. At nunquam mihi persuadere possum, ut credam, homines illos adeò heberi ingenio effe, ut intelligere non possint, ineptum illum ceremoniarum apparatum, cultum effe Optimo Sapientiffimoque Numine indignum, & recta rationis principiis contrarium. Nil dicam de fraudibus manifestissimis & in oculos incurrentibus, quarum illi & auctores & inspectores sunt. Utinam tandem ruptis superstitionis vinculis homines ea edocerent, quæ ad λογικην λατρειών unice spectant! Sane ipli Ethnici perspexerunt, Deo gratum esse non posse cultum, qui externis ritibus unice absolvitur. Quis ignorat Perfit verba?

Dicite, Pontifices, in Sacro quid facit aurum?
Nempe boc, quod Veneri donata a virgine pupa
Quin damus id Superis - - Compositum jus, sasque animi, sanctosque rez
cessus

††† 3

Mentis,

Mentis, & incoclium generoso pectus honesto: Hac cedo, ut admoveum templis, & farre litabo.

Novi quidem longè maximam generis humani partem in spissoribus ignorantiz tenebris versari; at plerique miserorum hominum Ecclesia Romana placitis addictorum, fi quam maxime vellent è tanta miseria eluctari, haud possunt, cum nemo ad manus fit, qui facem præferat, mehoraque doceat. At illi, de quibus loquimur. figuidem rationem audire vellent & fanctisfima Dei præcepta, fanari possent. Cujusvis autem, certe publicorum Doctorum est, superstitionis torrenti obicem ponere; & quantum in iis est, omnibus viribus conniti, ut castissima sanctissimaque Religio altiffimas in animis hominum agat radices. Et eum in finem unice libellus iste à me conscriptus est. Satis me vixiffe arbitrarer, fe vel unum bominem à superflitione & exroribus retractum, ad vera sapientie castique cultus amovent transferrem

Restat, ut de tractandi hoc argumentum methodo aliquid addam. Przcipuum, quod in hac opella probate intendi, in eo confistit, ut ostendam, miracula, qua Pythagora, Francisco, caterisque, de quibus ago, tribuuntur, non posse à Dea originem babere. Ad hoc collineat totius libelli scopus; hoc ideò moneo, ut si quis sortè, quemadmodum magna est vis superstitionis, contra Auctorem

in arenam descendere in animum inducar; boc unum perspiculs argumentis probet, neque in verbis quibusdam carpendis, vel circumftantiis quibusdam, ad rei Summam nihil facientibus, diu inhæreat; fed jugulum caussa premat. Poruissem, com fœcundisfima fit hac materia, multa adducere, qua ab argumento hoc, quod tractavimus, aliena non effent; at confulto ab iis Controverhis, que nobis cum Ecclefia Komana intercedunt, abstinui; tot libri à doctiffimis Viris, inde ab eo tempore, quo ab Ecclesia Romana secessionem secimus, de erroribus Ecclesia hujus sunt conscripti, idque tanto eruditionis apparatu, ut vix quicquam iis addi poffe videatur. In ipfa tractatione rifi non femel, atque perstrinxi ineptas actiones hominum, Romanenhum religioni addictorum, qui Numinis justu ad emendandum genus humanum se missos jactitant; quamobrem non est, quod irascantur Ecclesia Romana Doctores, si fortè libellus iste in manus eorum incidit. Novi, in rebus facris ferio esse agendum. At res ipla, de quibus agimus, aliquando ita ineptx insulfxque sunt, ut Catoni ipsi risum extorquerent, Persualissimus sum, sapientes & eruditos Viros hujus cœrus aculeos sermonis non folum boni confulturos, sed &, si quando stolidissima dicta sactaque quorumdam legunt, volences nolentes in rifum erupturos. In cateris satis offendi, **†††** 4

momaorem

fo:

tabo

hu-

te-

ho-

cto-

mi-

emo

ora-

nur.

ctis-

uus-

rum

ere;

COR-

ligio

lices.

me

rer, fi

oribus

4710-

ntum

quod

con-

gora,

untur,

col-

in

me natura ad jocos rifusque proclivem non esse. Non femel excandui, quoties sanctisfimum Dei Nomen & divina Volumina adeò abjectè & fine reverentia ab insulsis hominibus tractari animadverti. Ferrez frontis hominem effe oportet, & nullius Religionis, qui, cum audiat Christo conferri fanaticos homines, & turpiffimz superstitioni addictos, non exhorrescat arque indidignetur. Caterum; fi quis eft, qui neminene ladere, & quam plurimis placere studeat, inter eos ego nomen profiteor meum. Neminem. (Deus mihi testis est) cuicunque tandem Religioni addictum, odio habeo; melli, in Religionis negotio à me dissentienti, nocere per vitam cupio. Novi; quanta fit ingenii humani diverfitas, & arreptarum semel perceptionum vis atque efficacia. Illi, quos tango, dudum ad plures abierunt. Persuasus sum, Virum cordatum & Religionis Christiana amantem ineptifimarum & holidifimarum actionum & dictorum patrocinium in se nunquam suscepturum; ronchos imperitorum Monachorum nec curo, nec timea Illi ipfi Auctores funt tot fabellarum ineptiffimarum & effictorum miraculorum, quibus vitam Auctorum fuorum, quos laudibus in cœlum extollere voluerunt, omnium bonorum risui & execrationi exposuerunt. Nemo igitur mihi vitio vertet, quod post multorum doctiffimorum hominum constus, ex ipfo etiam cœtu Ecclefiz Romanz, ımpu-

(

ji

e

no

is-

na

lfis

ex

ius

rri

Ai-

dinem in-

m,

Res

onis

pio.

as,

at-

ad

um

em

um

iam

Mo-

ipli

ma-

bus

bus

ium

unt.

post

ona-

nz,

ipu-

impudentiam eorum perstrinxerim, atque scapham scapham appellaverim. In Auctores Legendarum, non Viros eruditos, recidit quicquid liberiùs dictum est. Quanquàm nec illi innocentes sint, qui cùm publicè hac nobiscum carpere, imo detestari deberent, altum sileant, atque in sinu tantum vel rideant, aut vim superstitionis incredibilem deplorent.

Ita Prafationi huic, Benevole Lector! finem imponere volui Incidi autem, aliud agendo, in Commentarios Trivoltienses, atque hic aliquid legi, quod ad argumentum, de quo in Prafatione illa agere incepi, explicandum aliquid conferre potest, simulque przscindere quasdam objectiones, quas quidam ex cœtu Ecclesia Romana allaturi forte sunt. Jesuita quidam ad An. 1726. menfis Aprilis mentionem facit libri Patris Theodorici de S. Rene, qui defendit, Parisiis in templo S. Joannis miraculum per Hostiane (uti vocant) factum effe. Occasione hujus libelli Jesuita (pro more) invehitur in eos, qui Transfubstantiationis dogma concoquere non possunt, dicens: "Les Protestans interessés à decrediter le mystère de la Transsubstantiation & de la présence réelle de Jesus Christ dans l'Eucharistie, se sont toujours fait impies, de railler fur les miracles operés, pour confirmer ce dogme de Rôtre

nôtre Poi. Ils ont crù, que les railleries auroient plus d'effet que les raisonnemens. Et véritablement cette manière de refuter coure beaucoup moins, & fait souvent plus d'impression sur les esprits, que les plus eblouissantes subtilités. La malignité ou la foiblesse du cœur humain est telle, qu'il se range ordinairement au parti du railleur, dans la crainte d'être expose à ses traits, lors même, qu'il sent que la Satyre porte à faux. Ceci arrive particulièrement, quand un Autheur se donne un air d'esprit fort & indépendant. Cet air impose, & la crainte, de passer pour credule, fait, qu'on se rend, ou du moins, qu'on n'ôse rélister à un homme, qui le prend sur ce ton, quand même on feroit infiniment convaincu, qu'il a tort. De là vient, que fouvent certains Catholiques, soûs prétexte de ne pas donner dans la simplicité, qu'ils appellent des anciens tems, abandonnent aux Héretiques des miracles, qui pour n'être pas de Poi, n'en sont pas moins aveés. Poiblesse d'autant moins pardonnable, qu'elle a pour fondement l'ignorance, & d'autant plus dangereuse, qu'elle va quelque fois jusqu'à sapper dans le cœur les principes essentiels. & à livrer peu à peu le corps de la place, après avoir lâchement abandonné les déhors. " Ita Jesuita ille. Ad hac fequencia repono: 1. concedimus. in rebus ad Religionem spectantibus seriò effe

esse agendum; atque temere illos agere. eries qui cum rerum divinarum naturam atque iens. indolem non fatis intelligere possunt, fino uter ulteriore mora in rifus & dicteria erumpunt. vent Ita improbantus incredulorum jocos & e les fcommata, quibus Religionem Christianam. gnité tot argumentis suffultam atque demonstratelle, tam, vel fine examine excipiunt, aut ob i du fententias quasdam intellectui humano caà fes ptu difficiles perstringunt. Insulfum enim atyre & a ratione alienum est, id, quod non sanent, tis intelligimus, rifu explodere, præfertim esprit cum à Viris optimis & sapientissimis sit pro-, & fait, latum. 2. Quod Ecclefiam Romanam spectat, argumentis folidiffimis graviffimisque oftendimus, cur ab ea fecessérimus; cur sur ce Decreta hujus Ecclesia, ritus cultumquo iment amplecti & retinere non possimus. , que omnium manibus verfantur libri à tot Viris étexte doctiffimis scripti, in quibus seriò de hoc qu'ils argumento fuit actum. Quòd fi (ut lapisnnent fime factum) calumniis Religionem nopour fram prosciderunt Doctores Ecclesia Roas avemanz, haud iniquum fuir, duro nodo dunable, rum opponere cuneum, & scapham alice, & quando fcapham appellare. Oftendimus a quelmillies, Transsubstantiationem non solum Sacris eur les Litteris, institutioni & fini Servatoris nostri à peu Sensibusque omnibus repugnare, sed meram etians nement involvere contradictionem, merum effe oudneatus ita ille. Nov, splendidum nihil. Quis autem nobis vidimus, tio vertere poterit, fi aliquando ridemus? us seriò

effe

Si quis seriò dicat dari circulum quadratum, & se ope hujus propositionis nescio quas subtiles veritates eliciturum, quis miretur, fi omnes infaniam ipfius perftringant? Doctrina de Transfubstantiatione totius Papismi centrum & medulla eft. Ob eam negatam multa millia hominum crudeliffimis suppliciis affecta funt. Hodienum illam qui negat, Haretiou eft, dignus qui comburatur. Merità igitur toties totiesque, cum tanti, quid effet, scivimus Doctores Ecclesia hujus, quid tandem fit Transfubstantiatio. Quarimus: utrim Chionem, Mysterium non esse, contendimus, Dicunt, Miraculum ese; at contendimus miracula tanquam miracula sensibus patere; sed quamprimum hos consulimus, actum denuò est de Transsubstantiatione. Cum autem Doctores illi toties totiesque ad hoc Decretum explicandum invitati, ne quidem verbis explicare possint, quid nomine Transsubdantiationis intelligant; simul tamen jactisent infinita miracula per cam fieri, quis miretur aliquando vel invitis nobis rifum erumpere! Risie Cicero, cum Epicurus dixie, Deos non habere corpus, fed quafi corpus; non languinem, sed quali sanguinem. igitur vitio nobis verter, fi aliquando ridemus, quando homines illi non fine fupercilio dicunt: in Transsubstantiatione adesse corous, nec proprietates tamen corporis, sed panis habens ;

145

ia

ta

i.

IL

17

a-

n-

1728

li-

IS,

s d

pr

0+

m

iş

ıb.

nt

ur

e-

O\$

on

iis

e-

r-

77-

nis

15 5

babens; adesse in pluribus locis simul, id est. unum esse & plura simul; totum illud corpus Roma, Parifiis effe; & in his civitatibus amplisa fimis totum in tot diversis offerri Alturibus; adeffe, at ita tamen, ut ommes mortales, in unum juncti, armatis oculis corpus illud videre non poffine &c. &c. Teftor omnium conscientiam, utrum reprehendi poffint Viri optimi & religiolissimi, si aliquando, dum hac audiunt, à risu sibi temperare non possunt? Idem ipfis contingir, quando legunt, tos miracula per reliquias, offa, lapides, fanguinem, lintea, imagines, flatuas, fandos, quorum multi nunquam vixerunt, facta. Nihil facimus, quod rationi & nature rerum, que tales in nobis affectus excitare folet, conerarium fit; nihil, quod non exemplis Vicorum religiosifimorum defendi poffir. Quis nescit, quam false perstrinxerint veteris Ecclesia Apologeta Gentilium supersticionem, nugas de Diis, Deabus, ritus detestandos & ineptos? Notiora sunt hac. quam ut exemplorum inductione probari debeant. Contendimus autem, innumera esse in fide & ritibus Ecclesia Romana. que non minas ridicula arque infulfa funt. quam ea, que Patribus illis, quos tamen Sanctos vocant, toties ridendi occasionem prabuere. Quod fi igitur impedire volune. quò minus inania illa commenta rideamus. dicant nobis in posterum, quid tandem sic Transsubstantiatio, que tot mirabiles effectus edit; edit; probent, Deum per sanctissimam fuam naturam efficere posse, ut miraculo idololatria stabiliatur, & ritus ineptissimi confirmentur; permittant, qualumus, ut miracula illa, omnesque illorum circum-Stantias propriis oculis intueamur. Londimum, Amfielodamum, Genevam veniant, atque omnem fanctiffimarum mercium, quas populo venditare solent, apparatum secum afferant, arque publice oftendant, se à Deo auctoritate & potentia instructos, przter confuetum naturz ordinem infolita portenta faciendi. Nostros agrotos sanandos offeremus, pecuniam folvemus, grates perfolvemus maximas; tam mites nos pra-Rabimus ut oves, arque in posterum parati erimus promuique, humili obsequio cuneta mirabilia, portentosa, imò impossibilia cre-dendi. 3. Fatetur tacitè Jesura, dari intercœtus fui Doctores, quos pudeat in tanta luce ineptiffimarum rerum patrocimum suscipere, atque hoc ex ignorantia oriri contendit. At falli in hoc fuo judicio oprimum Virum credimus. Homines rerum divinarum ignari, Monachi cumprimis, pofito pudore fine examine cuncta admittunt. neque à receptis opinionibus facile recedunt, prasertim cam non fine vita & facultatum detrimento de sanctiffimorum rituum necessitate & miraculorum veritate dubitare liceat. Credimus igitur nos, falvo camen meliore judicio, Viros illos, qui ad explom

lo

mi

ut

ndi-

at-

un

eo

ter

or-

los

tes

ME-

ati cla

Te-

ter

nta

um riri

pti-

di-

DO-

int,

fa-

TI

Ivo

i ad

explodendas, faltem negandas illas ineptias animum inducunt, Viros effe rerum divinarum amore tactos, candidos & finceros. Nec fcio, utram omnem eruditionis gloriam detracturus fit noster Launoja, Baylleto, Bosqueto, Arnaldo, Thierfio, Mabillonio, Papebrochie, Lenglete du Fresnoy, illustri Auctori Delineationis Ecclefia vere Catholica, aliisque, qui non lemel vehementer dubitarunt de variis superstitionis partibus. Non diffitemur interim, fantiffini Ignatii Lojola discipulos aut nunquam aut rariffime publice professos turpi ignorancia & fraude in hoc negorio peccatum. Fatemur, eos; fi quidem studio ritus omnes cujuscunque generis defendendi & latius disseminandi, imò novos excogirandi, aliquod infigne przmium effet repositum, eos solos omnium confensu ablaturos esse; zelum enim hunc pro gloria Dei, id est, Papa, jam diu satis Superque demonstrarunt. Hinc nostri hzrentem capiti multa cum laude coronam Vir non rudis litteradetrahere nolunt. rum, neque virtutum sanctissima Societatis ignarus, D. la Croze, publice quam przelare de cultu castissimo Religionis Pontificia mereantur, fassus est in libello, cui titulus: Vindicia veteram Scriptorum, pag. 10: ,, Quam proni fint jesuitz (ita inquit) ad omne mendaciorum genus, quot narrationibus testari liceret! rem paucis exemplis illustrabo, ne force acculatio demonstratione destitutà calumnia

P

fa

n

fe

ti

di

e

fa

P

CI

H

in

m

H

(

gı

10

fu

QH

m

m

b

Si

A

calumnia videatur. Quodcunque mendacium induxit inter homines vel ambitiofa faperstitio, vel hominum religionem simulantium avaritia & cupiditas, id totum Jesuitarum defensionem meruit. Qui ob id unum cateris Ordinibus monasticis accesfiffe videntur, ut veteres Ecclefiz suz fabulas ornarent & amplificarent. Ita Jacobus Gresserus, Vir doctiffimus, imagines non manu factas, quas vocant, quæ ingenti numero à Pontificiis coluntur; Melchior Inchoffer Epistolam fictititiam diva Maria ad Messanenses; Horatius Tursellinus translationis Casa Lauretana libris editis in vulgus propugnare susceperunt. Fatencur homines cordati inter Pontificios, malas nonnunquam artes in commendandis Sanctorum reliquiis adhiberi; nec id inficiantur plurimi, qui nondum omnem pudorem & veritatis amorem abjecerunt. Verum inventus est in re tam manisesta Joannes Ferrandus, Lojolita Anicienfis, qui in Disquifitione reliquiaria, maguz molis libro, quicquid de Sanctorum reliquiis inepte, ablurde, impie dictum est, id totum tanto animi ardore tuetur, ut de inconcussis fanctissimi cultus fundamentis propemodam agi videatur. Cam illud non leviter turbet rationes Pontificiorum. quod tria, imò plura aliquando eorumdem Sanctorum Capita superstitios plebi variis in locis adoranda proponantur. Ferrandus, ne quid unquam fateatur vel levissima fraudis effe

ndaitiofa imuleob id ccefe facobus non genti r Inia ad ionis opucoruâm quiis qui moin re olita marum **Aum** etur, ndaillud um. dem rariis us, ne

audis esse

elle admiffum, id miraculo fieri docet; replicata nimirum & multiplicata (fic enim loquitur) Sanctorum membra contendit. Quam in rem ipsum ineptias suas effutientem audire opera pretium est. Unum mihi fatis erit in præsentia dicere. Inquit: Supremum Numen fuam dubio procul explicuiffe fententiam, in iis nominatim reliquits multiplicandis, qua revera nonnifi una, secundum entitatem & natura fua, fingulares existere poterant; ut sunt v.gr. praputium, fanguis, aliaque id genus, quæ cum ad corporis Christi perfectionem faciant, vel quæ cum ipfo vel ab ipfo traxerint originem. nec multiplices este, nec diu illibate seu integræ servari poterant, nisi divina vis miraculosum in modum accessisset. Idem in aliis multis reliquiis videre est. Apage (ita exclamat doctiffimus Vir) deteftabiles nugas! quibus nihil horribilius confingi pomisse Christiani omnes, qui vere Christiani funt, haud agre fatebuntur., Hac ille. Quamvis de famigeratissima Societate non admodum præclare sentiam, non possum tamen mihi persuadere, credere eruditiffimum la Croze, omnibus in universum membris hac, qua narrat, esse adscribenda. Sine dubio illi in mente erat illud tritum: A potiore fit denominatio. (*) Saltem recen-++++

^(*) Vide, quelo', recentifima exempla impudentize, malitiz & superfictionis horum hominum, que suppeditar Auctor Diaril litterarii Gullici,

tissimo exemplo eruditissimi Jesuita, P. Tommemine, constat, non omnia miracula publice iactata statim ab iis admitti. Interrogatus enim doctiffimus Pater per litteras à cl. Saurine, to ve er Ayiois, quid de miraculofa fanatione famina Parifienfis, cui nomen la Foffe, fentiret, ita respondit: "Je ne nie, ni ne reconnois la verité du miracle, qui donne lieu au Mandement de Msr. le Cardinal. Comme je n'en ai point examiné les preuves, il y auroit de la temerité à décider, & je ne faurois approuver la méthode de ces Theologiens, qui parlent avec tant de hardiesse sans connoissance de cause. Le respect, que je dois à un Prélat également eclairé & vénerable par ses vertus, ne me permet pas de m'inscrire en faux contre un évenement, dont il atteste la verité. Mais comme la pieté de Mír. le Cardinal pourroit être surprise, & qu'il n'est pas impossible, d'en imposer à un homme, quelque habile. qu'il puisse être, je suspens mon jugement... Ita doctissimus Tournemine. Plura exempla adferre possemus, nisi crederem, plus satis ea esse nota. In his autem jam quidem acquiescimus, ne przfationis limites fupergredi videamur.

ARGU-

Hage Comitum editi, sub titulo: Le Journal suiversel. Ceterum, quod hic de responso Patris Tournamens in medium protuli, non extra dubitationis aleam positum esse me monuit Vir quidam doctus.

ARGUMENTA

lice

atus Sau-

analen-

re-

nne

nal.

reu-

ler,

e de

t de

Le

ient

me

e un Mais

our-

ble.

bile.

nt. ,,

npla

latis

ac-

per-

IU-

ernal Patris a dur quiSingulorum Capitum hujus Libelli.

Cap. I. Occasio & scopus Exercitationis.

Cap. II. De Miraculis in genere.

Cap. III. Præcipua Pythagoræ & Apollonii miracula narrantur.

Cap. IV. De miraculis Francisci Assifii, Dominici & Lojolæ.

Cap. V. Disquiritur, quem in finem miracula illa, adicripta Pythagora, edita fint; & quo ingenio atque moribus fuerit ornatus.

Cap. VI. De Apollonii Thyanensis

Cap. VII. De ingenio, moribus & doctrina Francisci Assisi.

Cap. VIII. In quo agitur de Dominico, ejus moribus & Decretis.

Cap. IX. De ingenio & moribus Ignatii Lojolæ.

Cap. X. Miracula Pythagoræ, Apollonii, Francisci, Dominici, Lojolæ, non sunt à Deo, quia dostrina corum omnibus Dei virtutibus contraria.

Cap.

Cap. XI. Miracula Pythagoræ, Apollonii, Francisci &c. non sunt à Deo, quia Religionis Christianæ veritatem & divinitatem subvertunt.

Cap. XII. Miracula Pythagoræ & cæterorum non funt à Deo, quia, posità illorum veritate, merus induceretur in rebus sacris Scepticismus.

Cap. XIII. Disquiritur, utrum miracula illa Diabolo fint tribuenda.

Cap. XIV. Miracula, quæ Pythagoræ, Apollonio, Francisco, Dominico & Lojolæ tribuuntur, à credulis & maleseriatis hominibus efficta sunt.

Cap. XV. Probatur, solemnem Canonisationem Francisci, Dominici
& Lojolæ, non solum Pontificum
infallibilitatem penitus subvertere;
sed & eamdem oftendere, Pontifices
illos homines fuisse, cum rerum divinarum ignarissimos, tum ineptissimos impudentissimosque.

Cap. XVI. Socrates, fi quidem per leges divinas liceret, folemni Canonifatione dignior effet, quem Francifcus, Dominicus & Lojola.

Cap. XVII. Agitur de officio Doctorum Ecclesiæ Romanæ, cumprimis autem eruditorum Gallorum, in gravissimi negotii caussa.

EXER-

olem

æ-00ce-

ra-

20-

1CO

t.

um e ;

ces

ditis-

per no-

an-

to-

mis

111

R-

EXERCITATIONIS ORIGINE ET AUCTORITATE MIRACULORUM,

quæ

Pythagorz, Apollonio Tyanenfi, Francisco Affilio, Dominico & Ignatio Lojolz

tribuuntur,

CAPUT L

Occasio & Scopus Exercitationis.

Um non semel mecum reputarem atque perpenderem, qua ratione factum sit; ut multi homines, ingenio & sudicio non destituti, ad Atheismum, gravistimum, pestilentissimumque errorem inclinavetiut; multæ diversissimæque caussæ animo med funt

de

mi

pu

fe

ut

re

fu

ti

Q

lu

וס

fi

u

fi

n

n

Tunt obversate, quas omnes hie enarrare intituti ratio non patitur. Eminent inter illas cum primis Superstitio & fraudes, in rebus ad Religionem fectantibus. Superfitio recta rationis vim Ita hebetat atque deprimit, ut illi, qui infaulto hoc fydere adflati funt, ad ineptiffima quæque credenda & pertinaciter defendenda fint promtissimi paratissimique; excussa enim semel rationis auctoritate, nihil est tam ineptum atque stolidum, quin avide arripiant cœca hominum pectora; imo nonnunquam eò infaniæ progrediuntur, ut stultas ineptasque opiniones, quas fine ullo examine admiferunt; tanquam cœlestia oracula deosculentur, & in ipsa stoliditate glorientur atque suaviter requiescant. magis autem infamiunt atque pueriles ineptias admirantur superstitiosi, eo magis in oculos hominum incurrit vanifimus error, atque omnes oui rationi bellum non indixerunt, vehementer offendit. Quantacunque enim fuerit feculorum infelicitas, hominumque ignorantia & cœcitas, efficere tamen non poruit, ut omnes, veluti caligine menti obducta, prorfus excecarentura atque fascinarentur. Obscurari, at prorsus de primi non potelt divina rationis vis atque efficacia. Omni tempore reperiontur, qui stultos errores deprehendant atque perstringant, imo publice rifui exponant; in quo quin omni laude ac preconio digni fint, nemo prudens dubitavezit: quemadmodum enim vera Religio omnibus modis ele promovenda, ita Superfictio radicitus multi que mortalium infeliores, qui tetri huŒ.

ms

-019

/im

in-

ma

int

mel

que

um

re-

uas

ele-

ate

)uo

tias

ho-

es.

ter

um

as , luti

ura

de

·A

tos

mo

ude

No-

bus

tus

ien

-שנ

jus

jus erroris caussas cognoscunt, easque salse rident, sæpissime in alium huic contrarium, nec minus gravem errorem prolabuntur, Atheismunt puta; dum enim fatis acuti funt, ad stultiffimarum opinionum vanitatem arguendam & refellendam, nec tamen satis acuti atque felices ut alibi de veritate cognoscenda circumspicere. remque omnium attentione dignissimam examini subjicere velint, Religionem cum ipla Superstitione confundant, & utramque prorfus repellunt, Quidam pravis studiis præpediuntur, quo minus Religionem a superstitione distinguant. Nolunt, postquam erroris & superstitionis fontes caussasque detexerunt, ulterius progredi, quia non minus Religionem quam superstitionem oneri sibi este credunt. Religio vitiis in univerfum omnibus bellum indicit, atque postulat. ut omnia quæ fanctissimis Dei legibus contraria funt, grata licet & accepta, ex animis nostris evellamus, atque ad rectæ rationis & revelationis normam actiones nostras omnes, desideria omnia, componamus. Cum autem multi homines vitiis capti constrictique fint, facile patet, cur Religionem castumque Dei cultum aspernentur. Multos autem, quo minus verum cernant, prapedit torpor. Hi rem valde arduam, quaque nonnisi longa attentaque meditatione explicari ab ingeniis humanis potest, penitius considerare nolunt, cum e contrario superstitionis vanitas & fictionum evidentia ultro fefe Multis hoc contigifie exemplorum multorum inductione facile probare possem, si quidem crederem cordatos & cruditos de hoc dubitare.

nu

du

fin

Fib

eji

13

(en

re di

be

è

dubitare. Observavit hoc dudum Plutarchus. de Superstitione Agyptiorum verba faciens : Eres, inquit in libello de Isid. & Osirid. p. m. 378. anospanieres martanasir lis Desidaportal theder is de quiportes were gines the describultorial édador audis comes des upiques igameréeres ties adectura. Quod si insuper miseri illi homines vi deant, multos omni nifu id agere, ut fraudè & scelesta malitia ridiculas opiniones confirment, easque tanquam decreta de colo delapfa tueantur atque defendant, quod per ficta miracula, visiones & adparitiones sæpissime tentatum; vix remedium ad manus est, quo a gravissimo errore fanari atque abduci possint. enim eos, qui facrorum Antistites appellantur; miseris mortalibus illudere, atque ipsosmet perfuafos, Religionem inter fuavia fomnia referena dam, atque ad rudis plebeculæ; quæ metu terreri & in officio contineri debet, aures capiendas inventam, atque ita longe lateque per orbem diffusam disseminatamque. Atque hinc frequenter ad miracula ficta, fraudesque Sacer dotum provocare folent increduli, ut hac ratio ne veris miraculis detrahere possint. Hæc præcipua videtur causta fuiste, cur eruditistimi Virl inter Græcos & Romanos tam abjecte de Religione senserint, atque data occasione cultural publice receptum perstrinxerint. Integer, liber Ciceronis de Nat. D. & Divinationibus exemplo esse potest. Et ut recentius exemplum adducam, hinc factum, ut Tolandus in Adeisidemone suo rantopere commendaverit librum. En 5

m.

at

al

26-

VI

ıdè

fir4

pla

ra-

m;

mo

unt

ur.

ocra

en-

ter-

ien-

or-

inc

cer

tio

oræ-

Viri

Reli-

tuni

liber

nplu

dduidæ-. En

tati 3

De

De Numa Pompilio, secundo Romanorum Rege, verba faciens Livius, omnium primum inquit, rem ad multitudinem imperitum, & illis feculis rudem , efficacissimam , Deorum metum injiciendum ratus oft, qui quim descendere ad animos fine aliquo commento miraculi non poffet, fimulati fibi cum Dea Egeria congressus nocturnos esfe : ejus se monitu, qua acceptissima Diis essent, Sacra instituere, Sacerdotes suos cuique Deorum praficere, cum reliquis, que ibi sequuntur. Eadem omnino de multis aliis Legislatoribus, prafertim vero cum Religiones aut facra inflituissent, referent probatisimi Scriptores, & fimplex credidie vetuftas. Isa Delphis Lycurgus ab Apolline, & Minos a Jove in antro Dictico fua omnia didiciffe comminiscebantur; ut homines nempe, divina auctoritate devincti, legibus ab ipfis probatis li-His atque similibus Moysen, bentius obedirent. Hebreorum Nomotheten, affimilare non dubitas. Diodorus Siculus: sed in bac Moysis cum aliis Prophetis & Legislatoribus comparatione, multo. adhue copiosior est Strabo Geographus. Hactenus Folandus. Quamvis autem non femel (*) Viri. docti hane incredulorum objectionem resuderint, atque oftenderint, quantum intercedat discriminis, inter veri nominis miracula & efficia portenta, non defunt tamen, cheu! hoc fecule no. fire, que cautieres & prudentieres homines effe oporteret, qui ineptifimam superstitionem. per arte ficta miracula stabilire atque defendere

^(*) Legatur de vita, fatis & paradoxis sententiis Tolandi, liber singularis, scriptus a celeb, Moshemio, hodie Cancellario Göttingensi,

non erubescunt: notum quid nuper in Gallin cum S. Parifienfi Abbate & famina profluvium sanguinis per multos annos passa contigerit; notum, ne quid jam de aliis ejusmodi portentis, que in Hispania & alibi locorum, ubi vesana mentiendi libido inter facrificulos passim dominatur, neque de corum veritate line capitis periculo dubitare licet, quotidie audiuntur, dicam. Quis credidisset, nostro tempore in Gallia Episopum reperiri, qui forminze stultissime credulæ & fanaticæ, cujus nomen Alacoque, laudes ebuccinaret, atque in plenissimam lucem facta & dicta, acternis tenebris digna, induceret? hinc magis atque magis Atheismus per exitialem superfitionem atque fraudes, caput tollit atque triumphat. Cum autem cujusvis cordati officium fit, non minus Atheismo, quam Superfitioni fortitet le opponere; nihil ab officio. meo alienum effe duxi fi & ego post dodissimorum Virorum labores, pro viribus, quas tenues effe fcio, aliquid afferam, quod ad utrumque malum, fi non tollendum, faltem immimiendum & reprimendum, aliquid conferre posset: atque id me ex parte consecuturum spero, s exemptorion illustrium inductione oftendam, quanta sit superstitionis vesania, ouumque nihil valeant miracula, five arte ficta, five vera, ad rem Deo indignissimam, religionique inimicissimam, comprobandam atque stabiliendam. Eum in finem ex Pagunismo duos viros celebres, Pythageram & Apollonium Tyanensem; ex coru autem Christianorum, trium nobilissimarum factionum Auctores, Franciscum, Dolin

mun

110-

tis.

ana

mi

pe-

di

Fal-

me

ue.

em ice-

exi-

Mit

lati

er-

te min

en-

ros.

III-Doum miraculis inulitatisque factis illustres, in scenam producam, atque ostendam, non solum gravissimas esse rationes de veritate miraculorum, quæ ipsis adscribuntur, dubitandi; sed &, si vel maxime admitterentur, nihil tamen lucrati vel incredulos, vel portentorum illorum desensores. Ut id autem probem, non alios testes in medium proseram, quam quos ipsi dissentientes probant. Quicquid ego adjecero, tanquam consectarium, quod ex testimoniis illis emergit, considerandum erit.

Colored and states of the state of the second

the remaining the continues of the stage of the stage of the

The Market Restaurant and the state of the state of

May mer committee the second

CAPUT

CAPUT II.

De Miraculis in genere. (*)

Ui vitas virorum illorum, de quibus modo mentionem fecimus, memoriæ mandarunt, id cumprimis fibi datum effe crediderunt negotii, ut probent, Deum plurima numerofissimaque in illorum gratiam fecifie miracula. Vix enim mortalium incredulitati, alia ratione, occurri potuisse credebant. Cum autem hodie ingenia hominum haud facile fine graviffimis rationibus adducantur admiracula admittenda, concedent aliquid vitarum illarum Scriptores temeritati hominum nostræ ætatis, permittentque, ut miracula illa propins inspicere paulo licear Res sane est non exigui momenti, miraculum aliquod admittere, vel non admittere ; periculolum est credere, & non credere. Si illi, qui ab Ecclesia Romana secessionem secerunt, jactarent miracula in Religionis, quam profitentur, gratiam edita, dubing non est, quin curio ffimis oculis contemplaturi effent illi, qui a nobis dissentiunt : neque in eo iplos culpare jure possemus.

^(*) De miraculis în genere, vel his vel illis în specie, preter Werenfelsium, Turretinum, Sercium, vide coujose differentem Cl.) Vernetum, Sect. VII, de veritate Religionis Christiane; celeb. Moshemium ad Cudworthum & plerosque recentiores, qui dată operă veritatem Keligionis Christiane probarunt,

us

120

m

ım

m

u

nt.

fa-

ad

a-

m

la

eft

d-

A

e-

i-

m,

u-

ń-

S.

dem, ut nobis concedant, par eft. Miracula cum increduks inter ignotas naturæ leges non referimus. Tam præclare, tam magnifice de Deo fentimus, ut firmiter credamus, nihil eorum, quæ fub ingenium humanum cadunt, & que possibilia vocantur, ejus vires atque potentiam superare; simul tamen de Sanctitate, Sapientia & Bonitate Numinis ita nobis persuademus, Deum non fine gravithmis fationibus infolita portenta editurum, eumque nonnili res fanctissimas per ea confir-Antequam autem inquiramus. utrum miracula, quæ Pythagora, Francisco Ege. adscribuntur, sint vere gesta, de miraculis in genere aliquid præmittendum els, præfertim eum ttudiose inquirendum sit, in cujus rei gratiam illa edita fint. Triplex, quantum novi, eruditorum de miraculis est sententia. Quidam omnia miracula explodunt, arque incognitas natura leges pro miraculis venditant, afferentes, fraudulentos homines, ut plebem in offieiol continerent, ea, que ex necessaris nature legibus sequentur, Dei Omnipotentis nutui & voluntati adferipfisse. Ita ineptiit Spinoza & polt eum alii, in qua tamen fententia cum ab aliis abunde id factum fit? refellenda non morabimur, præfertim quod ad præfentem disputationem elucidandem nihil conferas Alii putant, veri nominis miracula non folum a Deo, fed & ab Angelis, bonis & malis, patrari poffe; Deum autem & Angelos bonos ad veritarem falutarem probandam atque confirmandam miracula facere; malos voto Genios errores. & functSuperstitionem, editis portentis, stabilire, In hac fententia multi Theologorum versantur inter recentiores eminent Lokius, Clarkius, Clericus, alique. Tertia tandem sententia eorum est, qui soli Deo potentiam, miracula patrandi, adferibunt; coetera, que pro miraculis habentur, aut ratioribus naturæ phænomenis & ignorantiæ humanæ tribuenda, aut ab impoltoribus efficta; a Diabolo autem præ stari posse prorsus negant. In hanc fententiam. iverunt Theologi clariffini & doctiffini, cl. NoL ten, fingulari Differtat. Alph Lurretinus in exquisito opere, de veritate Religionis Christiana, Werenfelfus, nuperrime autem fuse hanc sententiam Du terces, Theologus Ecclesia Anglicanæ. Quanquam nostra parum intersit, quantum ad præsens negotium spectat, utrum secundam vel tertiam admittamus sententiam dum quicquid his ponitur nihil faciat, uti ottendemus, ad miraculis hominum illorum au-Cloritatem conciliandam; fatemur tamen, poftremam fententiam nobis maxime veritati confentaneam videri | Rationes breviter tantum adducimus, Lectoremque veri Rudiosum ad Theologos, quorum jamjam mentionem fecimus, ablegamus. Per miraculum intelligimus opus, quod contra confuetas natura leges, quas folus Deus fecit, fit, in gratiam veritatis confirunde. Ita ex. gr. claudum verbo fanare, mortunm in vitam revocare, opus est, quod contra ulitatas natura leges fit. Ejusmedi opus Angeli opera fieri poffe, nulla probabilis adest ratio, que hoc fundeat. Iple cl. Clericus, qui bonis. In

E i

5 .

eo.

ula

ra-

10-

ut

2

am

OL.

X.

n-

li-

na

ſe.

ALA

u-

0-

n,

田はとはない

la

IS

Œ

IL

bonis & malis Angelis, miracula patrandi, potestatem concedit, Pnenmatol. lect. III. Cap. VI. artic. 19. pag. m. 123. ita loquitur: Etenim novas leges, prout libet, natura rerum prascribere ejus solius est, qui ordinarias semel posuit. Per ordinarias natura leges non potest ex caussa cadaver in vitam rursus vocari. Dissoluta semel corporis humani compages nunquam refieitur, quod experientià conflat. Igitur si bomo mortuus advitam redeat, non potest boc esse effectus legum natura ordinariarum, sed tantum voluntatis extraordinaria Legislatoris summi, qui omnia e nibilo eduxit. Urgent doctifimi Viri ignorantiam nostram circa potentiam Angelorum. Verum est, ignoramus, quousque sese extendat potentia Angelorum; hoc tamen fatis scimus, Angelos Creaturas effe certis limitibus circumfcriptas; per miraculum autem turbatur ordo a Deo in-Stiritus. Hoc ab Angelis fieri posse, nulla adest fatis peripicua ratio: Aut enim natura fua habent potentiam illam, aut prater ordinem hæc. potentia illis a Deo conceditur; prius si dicamus, vel ex ratione vel perspicua revelatione hoc probandum. Natura Angelorum rationi parum perspecta est. Si revelationem, ex qua sola tuto de lis loquimur, audiamus, multa quidem de iis dicuntur insolita, nihil tamen quad oftendat, cos facultate ca inftructos effe, ut mutare politas natura leges pollint; dicuntur erveupara herrugy in a quorum omnis potestas absolvitur obedientia, res a Deo mandatas perficiendi. Si possunt systema Planetarum ex gr. mutare, cur non item mortuum in vitam revocare.

piz

cu

lu

m

ea

Ju

in

èı

int Sh ttt

care, quod tamen J. Clerieus foli Deo adfcribit Non aliam habemus juxta Clericum rationem credendi, mortuum in vitam revocatum potentia Dei, quam quia novas naturæ leges præfcribere eius folius ett, qui ordinarias femel posuit; quod si igitur mutentur quacunque ratione & loco, conveniens est, ut Deo in solidum inusitatum ejusmodi opus tribuamus; quod fi Angelorum ministerio Deus utitur, certe Angel? nonnisi instrumentum erunt in manu Dei, atque adeo Deo soli tribuenda illa potentia, nist aliunde perspicue probetur, eam esse naturam Angelorum, ut fine viribus a Deo concessis, per se, institutum semel ordinam mutare posfint. Quod fi bonis Angelis a Deo præter ordinem hæc potestas ellet concessa, non tamen credibile, malos genios pariter infigni hac facultate elle instructos. Si antequam lapsi funt, hoc munere a Deo ornati erant, vero quammaxime simile, beneficium hoc postea ipsis fuisse ademtum; neque enim digni erant, qui adeo fingulari Dei favore fruerentur. Non convenire etiam videtur hæc potentia, miracula patrandi, cum Sapientia & Bonitate Numinis. Deus fine dubio omnium optime scivit, malos illos genios coelettis doctrinar acercimos hoftes futuros, atque in id omnibus viribus enifuros. ut divina Providentia functiffima molimina elurent; our ergo iplis dediffer facultatem, oprimos quosque & innocentishmos in summis difficultates conficiendi? Verum eft, teltantur Sa Litere, Dialulum nocere posse generi humano; at iis fimul preclidits munivie Dells pies contra infultus m

nition of the land of the state of the state

insultus ejus, ut nonnisi incauti & impii decipiantur: quod si vero, miracula patrandi, facultate effet ornatus, non femel & quidem ineluctabiliter circumveniret eos, qui quam maxime cavent, ne decipiantur. Si attendamus ad ea, que experientia docet, videbimas Diabolum iis occasionibus, quibus quam maxime sua interfuit, ne miracula a Deo edita admitterentur, nulla tamen feciffe portenta, quod tamen eum facturum fuiffe, si quidem hac potentia instructus fuiffer, quis dubitet? Cum insignia Deus olim prodigia per Mosen & sanctissimum Salvatorem nostrum faceret, hominesque editis hisce miraculis ad coelestem fapientiam admirtentlam induceret, millim in contrarium editum a Diabolo miraculum legimus. 'Quis' autem credat, callidiffimum hostem oceasiones hocendi przetermifurum, cum videret hæc miz tacula constibus fuis infignem cladem allatura? De Magorum prodigiis, ad qua provocari for let, mox aliquid dicemus. Atque hac noftra fententia magis confirmatur, fi, quod fecundo loco hotandum, observemus, S. Literas Ded jubique nar Kozhr potentiam futura pradicendi; & miracula patrandi adferibere, vide Pfalmi LXXII. 18. LXXXVI. 10. CXXXVI. 4. Hind etiam miratula, a Most & Christo patrata, dicuntif auch in finem facta, ut gloris divina es flis manifestaretur, Deut. IV. 32. 35. Joh. Ib 11. XI. 40. XVII. 22. ut alia loca, que congefferunt Viri Tupta laudati, omittam. Nimirum ex miraculis comprimis elucet omnipotentia divina, & gloria feli Deo debita. Ad hant

fti

Đ

A

28

fi

igitur, tanquam certiflimum argumentum bris ginis divinæ miraculorum, provocat Deus; quod si autem infernalis genius miracula patrare potest, concludendum, aut Diabolum etiam effe omnipotentem, aut miraculum non effe divinæ omnipotentiæ certum argumentum. Postremum autem hoc totidem verbis afferit Deus in locis citatis, unde inferre licet, Diabolum non esse omnipotentem; neque adeo miracula facere posse. At ais: omnipotens ille demum est, qui facere potest quicquid possibile est, non tantum miracula; quod si vero Diabulus miracula facere poteft, quid impedit, quo minus afferamus, eum omnia possibilia facere posse? si baculum in serpentem mutare potest, cur non posset rei non existenti existentiam dare? Sufficit nobis, qued in citatis locis clariffime dicatur. per miracula divinam potentiam manifestari ; quod certe afferi non posset, si eadem facultate instructus effet Diabolus. Clarius adhuc de hoc argumento loquitur Christus Joh. X. 38: Si mili, inquit, non creditis, credite operibus meis; quibus verbis Christus nil aliud dicere voluit, quam hoc: Si absque przejudicatis opinionibus doctrinam, quam hactenus publice & privatim annunciavi, examinatis, fateamini neteffe est, m divinam esse & coelestem; quod si tamen adum a vobis impetrare potestis, ut hibearis, finciamnum nondum latis peripicus videntur rationes, quibus inde credatis me a Deo mission, agite aliud adelt, quod omnem vobis forupulum adimere potest, contemplamini miracula mea, quæ quotidie vobis omnibus infpectan1

e

m

-

0-

18

m

la

m

11

8-

18

fi

n

te

OC

Së

.

t,

18

n

m

æ

16

ň

1-

Toectantibus edere foleo; hæc efficient, ut non possitis non credere, doctrinam meam a Deo effe. Perspicuum sane ex hoc loco est, Chris ftum pro certo & indubitato habere, miracula a Deo folo præstari posse, alias enim ratiocinatio Christi certo fundamento videretur destituta. Quod si enini Judzei dixissent: frustra provocas ad miracula tua; non minus enim Diabolus, quam Deus portenta edere solet; unde igitur nos judicabimus, utrum miracula tuz fint a Deo, nec ne? Fateor, Christum ad sanctitatem doctrinæ fuæ provocare potuisse, neque enim Diabolus miracula faciet, si potest, ad fanctis-Amam disciplinam confirmandam; at tum miraculum ex doctrina effet probandum; hic autem Christus provocat ad miraculum solum supponitque, eum, qui talia miracula facit, a Deo effe. 3. Vix concipi potelt, quomodo Pharifei, stante hypothesi dissentientium, peccatum in Spiritum Sanctum, id eft, tale, quod omnem veniæ spem excludat, committere præ coeteris potuerint. Peccatum hoc in eo constitit, quod Pharifzi impudentiffime affererent miracula, quæ quotidie Christum patrare videbant, infernalis genii ope fieri. Christus, micissimus alias Salvator, ad atrocissimam hane calumniam respondet, peccatum hoc ex corum numero effe, quod venize omnis expers Quod fi jam supponas, Deum solum miracula patrare poste, cundemque iis usum, ad coeleftem doctrinam quam Christus annuntiabat. patet, nihil derettabilius & execrabilius excogitari posse has calumnia Pharifacorum, neque adeo

adeo mirom homines profligatiffime malitie fine spe venix orco fuisse addictos. Pone autem verum effe, quod diffentientes volunts, non quidem culpa vacui funt Pharifæi; at ita tamen crimen corum minuitur, ut vix concipi posfit, qua ratione graviffima illa poena affici potuerint. Fateor, potnisse Pharifaces ex solius disciplina Christianze indole convinci, Religionem a Christo traditam Deum habers Auctorem; nemo tamen ab altera parte nescit, quid prejudicate opinio nes valeant, quantamque vim habeant in and mos hominum. Gumprimis notum, revelationem post excessum Prophetarum traditionibus turpiter fuiffe obscuratam; notum; quantum legibus ceremonialibus tribuerint Judzi , & quam param cognitum habuerint verum scopum legis; quot falfæ opiniones de Melfia in animis corum radices egerint &c. Quod fi addas Diabolum iplum miracula patrare polle, facile concipi potest, quomodo homines illi sine extrema malitia in errore hoc verfari potuerint; certe omnis corum error in co politus effet, quod admittere noluerint doctrinum Christi de cœlo effe delatam; qui error non folum Pharifæis. Ted corteris omnibus, qui Christi doctrinam respuebant, imputari potelt at at gravislima poena, quam orimus Servator iplis intentat, paret, cos errorem admittere, qui non folum. et gravissimus, sed & certifimis principiis & conscientize corum contrarius. Talis autem-non esset, saltem non tam gravit, si certum esset atque exploratum, Dinbolum seque ac Deum miracula patrare posse. 4. Per hanc sententiane

itid

tem

non

nen

lit,

inæ

ilto

nen

401

éins

tio1

bus

um

&

um

mis

na-

on-

ma

rte

lod

elo

15 .

TOL

ma

at.

ım

em

m

tentiam bomines, cumprimis simpliciores, in our gun tamen gratiam miracula oline quammaxime facto funt, non folum in fummas dubitationes conficientur, sed & omnis fere miraculorum usus tollitur. Nemo ignerat, non adeo facile effe. simplicioribus cumprimis, judicare, utrum propolitiones quædam à Deo nobis revelatæ fint nec ne. Poscitur hic animus non solum a præjudicatis opinionibus liber, sed & attentus quammaxime & veritatis amans: requiritur, ut genuina Theologiæ Nat. principia rite intelligantur, arque characteres revelationis divina ab impolturis probe discernantur; ad hoc autem examen instituendum pauci e plebe apti funt, ea vero que in fensus oculosque incurrunt, non minus perspicue intelligunt quam eruditi: Quando igitur iis offertur nova aliqua doctrina, que pro revelatione divina venditatur, tenentur illam diligenti examini fubmittere, decreta iplius ad notiones de Numinis persectionibus atque voluntate, quatenus rationi hæc innotescere solent, exigere. Quis autem nescit, quam debilis sit illa cognitio de Numine. folius rationis ope acquisita? Pauci omni tempore fuerunt, qui fola meditatione adjuti, vel mediocrem Theologiz naturalis cognitionem funt consecuti. Certe illi, qui nostro & patrum nostrorum memoria Religionis Christianze semina inter Paganos sparferunt, incredibilem diligentiam adhibere debuerunt, ut veras de Numine notiones mileris hominibus prins traderent, atque ineptas fententias ex animis evellerent, quam Religionis Christianz decreta cu

fructu expli are & probare potuerunt. Perquant igitur captu difficile eft, quomodo homines, quibus & ingenium & tempus deeft, ad accuratum examen instituendum, audita nova revelatione, album calculum illi adjicere fine dubitatione possint. Fac autem, cosdem credere Deum omnipotentem folum naturæ leges mutaro posse, atque eum, qui ad novæ alicujus doctrinæ divinam originem provocat, in gratiam illius multa edere prodigia, qualia ab homine fieri nulla arte possint, sique hoc fieri eo temporis articulo, quo id se præstiturum ait, dubium non eft, quin insolitum opus mentem ita sit perculfurum, ut firmiter fibi persuadeant; fieri aliter non posse, quin Deus hac ratione homini fidem conciliare, dictaque ejus confirmare velir. Pone jam ab altera parte Agyrtam vel Magum adeffe, qui Damonis ope miracula miraculis opponat, acque hee fieri ad superititionis, quam cum lacte materno hauferant, veritatem confirmandani, conteltetur, facile patet que tenebrae in animis honsimum oriture lint. Dubitare incipient de certifudine propolitionum natura notarum, de causse omnipotentis unitate, de divina millionis veritate. Ex miraculis certe ab straque parte factis nil firmiter concludi posse fibi persuadebunt. Quod si Diabolus talia portenta quidem non edat, sufficit, si homines illi firmiter fibi perfundeant, verum effe, Diabolum non minus quam Deum veri nominis portenta facere posse. Ut, quam verum fit, quod dicinns, evidentius pateat, fumantus exem-plum en Sacris Litteris, Notum est, Deum olim

BE

es.

ve-

bi-

ere-

aro

næ mæ

eti

TIS

Git

eri

dir.

um

am

fir-

in-

no-

dî-

ab offe

orilli

bo-

or-

ued

em-

lim

olim per Mosen plurima in deserto fecisse miracula. Omnes, quotquot veritatem Religionis Christianze probarunt, inter alia dicere solent cultum Molaicum præceptaque ceremonialia ita comparata effe, at vix credi possit, Israelitas Moli fidem habituros, nili perfuali fuiffent, Deum in gratiam iplius miracula fecisse. Caussa in promtu est: præcepta illa de cultu ceremoniali non folum prima fronte videntur rationi minus convenientia, Deoque indigna, sed & præstitu erant quam maxime difficilia. Accedit, quod Ifraelitæ haud ignorarent, Ægyptios etiam magno cæremoniarum apparatu instructos. Fac igitur Ifraelitas credidiffe, Deum pariter & malos genios vera miracula patrare poste; sanè tum ex iplis miraculis Molis non potuiffent colligere, Deum esse aucturem præceptionum a Mose traditarum. Quid si enim Mosi regessif. fent, dubium esse utrum Deus auctor sit illorum portentorum? regeris, Mosen potuisse provocate ad scopum miraculorum suorum, afferendo, ea fieri ad unius Numinis cultum probandum; at, inquam ego, querebatur, utrum omnes præceptiones, a Mose traditæ, essent a Deo. De hoc potuerunt Israelitze dubitare. Probandum igitur Deum velle, ut omnis ille apparatus legum pro divino habeatur. Ex ipfius cultus natura difficile erat Judeis persuadere; reltabat ergo, ut miraculo ceremoniarum illarum necessitas probaretur. At si miracula ipsa a Diabolo fieri possunt, ex ipsis miraculis editis a Mose firmiter concludi non potuisset. Deum elle auctorem cultus Mofaici; atque ita denno

ad naturam cultus Deo digni explicandam retrogredi debuiffent Ifraelitz. Si vero Mofes dixiffet, Deum solum miracula patrare posse, atoue etiam hoc fibi persuafissent Israelitte; facile patet, qua ratione portenta illa dubiis illorum satisfacere potuerint. Ex iis, que haclenus dicta funt, fimul patet, ufum miraculorum ex sententia dissentientium, aut prorfus tolli, aut exiguum valde effe. Miracula enim fiunt, aut ad convincendos eos, qui doctrinæ colettie originem negant, aut eos, qui de divina origine adhuc dubitant, aut tandem ad confirmandos eos, qui jam persuasi sunt. Ut a postremis incipiamus, vix credibile. Deum miraculum facere in gratiam eius, qui de divina origine coelectis Sapientize non dubitat. At pone tamen Deum hoc facere, ut per sensus ipsus des ejus reddatur firmior; facile quidem ex nostra sententia concipi potetti quale pondus ddarur persuasioni animo conceptæ. Quamprimum autem ponis, Diabolum facultate miracula patrandi instructum, caussam non vides cur miraculum adsie. Eura enim miraculum a duabus cauffis tibi invicem prorfus oppolitis fiat, ad dirimendam litem, res ipla, id elt, doctrina, est introspicienda. Si quis dubitat de divina doctrina alicujus origine, dum dubicat, tutò affirmare non potett, cam Deum ha-bere auctorem. Miraculum autem e fi qued accedat, dubitationem eximere non potest. Cum adhucdum lub judice lis lit, utrum miraculum figuum fit veritatis alicujus doctring, ad do-Grinam ipfam recurrere non potelt p dubitat ofen

ffe.

fa-

llo-

de-

uma illi,

mt,

eltie

ori-

an-

tre-

ori-

one

plus

ex

dus

am-

mi-

ides

m a litis

ubihauod

Lum

do-

bitat mim

mim utrum Deum habeat auctorem, neg ne. Eum tandem, qui doctrinam aliquam prorfus repudiat, non magis miraculum juvat, quam res, que admittenda & pro divina habenda effet. Unde mea opinione lequitur, certitudinens & utilitatem verorum miraculorum non parum labefactari per eorum fententiam, qui tuentur, malos genios intigni hac facultate instructos effe. Scio, dissentientes, ut fuam probent sententiam, ad quiedam loca Sacrarum Litterarum provocare. Animus nou est, fingula excuteres aud integri voluminis res effet. Luber unam tantum hie tangere difficultatem, que non fine. specie weri objicitur. Nimirum opponunt nobis portenta Magorum, olim coram Pharaone rege Ægypti præstita. Ursit hane difficultatom quam maxime celeberrinsus Clericus, ad Exod Rationes ipfins examinarunt Viri Supra landati cumprimis in difficultate hac folvenda prolixus est Sercius, inde a pag. 157. ad 197. vidi autem nuper duos Viros eruditifimos, Schukfors Anglum in Harm. Script: Sacrorum & profunor. pag 295 & J. Th. Canzium, Jurispend Theol. pag. 174. feq. candem fentencium propugnare, atque contendere, veri nominis munecula fuific atque contendere, vert nominis misseus mine opera Magorum, ita camen, ut Schulfortino Deum, Conzini antem Disholum comm auchorum effe afferant. Nos furnmatim quiedam admotabirate. & 12 quidem velim obfervari, mondum fatis conflure, quid per illos gra mann, den intelligatur, quod ar diversis uditorum interpretationibus constats Onicquid fit , certum , Theologiam Sacerdotum B 3 Ægyptio-

Egyptiorum potius impolturas & difficiles mogas, quam veri nominis Sapientiam, aut facultatem infolita miracula patrandi, fuific. Hinc suctori questionum ad Orthodoxos, quæ lu-Rini M. operibus additæ, Sapientia Ægyptiorum VOCATHY supra Sidarnera Ta Tuc mharus Siday mela. Atque hac videtur fuiffe cauffa, cur Mofes furpendorum Dei miraculorum mentionem faciens pluribus non edifferuerit, que natura effet operum Magis editorum. Nullus enim dubito, quin Moses zouè ac sapientiores ex straelitis pulchre cognoverit, in que hominum illorum artes confifterent. At inquiunt Viri docti. non queritur de titulis & arte illorum hominum, queritur utrum yeri nominis miracula ediderint; hos sutem verum effe vel ex eo patere videtur, quòd Mofes clariffimis verbis telletur, quòd Magi illi virgas fuas in ferpentes converterint quod aquas in fanguinem commutaverint, quod tandem ranse ad ipforum nurum adductse fuerandem ranze ad ipforum nurum adductze fuerint. Respondeo ergo 2 loco, verisimile prorfus non alle, hace portenta vel Dio, vel Diobolo este adscriberda. Deo tribui non posse,
inte concedit eraditissimus Conzues. Neque
mun talia actio vel cum sapientia, vel cum bonitate Dei consistere posse. At cadem ratio
fuscle, un crectum ca Diaboli opera non este
fuscle, un crectum ca Diaboli opera non este
fuscle. Cate enim Optimum Numen permissister,
ut so tempore, que infinita ipsus potentia
quantanzante erat demonstranda. Diabolus conatus ipsus sussimilaminaret, acque homines in
suspicionem adduceret, Mosen acque ac Magos
vel impostores esse, vel cadem potentia miracula
patrandi patrandi

1-

ne

U-

m

14.

11-

S.

m

2it2

He

n-no

ri-

ri-

30

FL

nts

òd

110-

or-

ia-

tia co-

in

nla

ndi

patrandi inftructos? cogitemus in quas difficultates conjectus fuillet iple Pharao, & alii multiqui hæc coram oculis videbant. 3. Si vera miracula præstiterunt Magi, ope mali cujusdam genii, que tandem caussa est, cur pediculos ceteraque à Mose prestita efficere non posucrint? an majus miraculum est pediculos facore, quam baculum in ferpentem vivum musare? certe si Diabolus adeo sapiens, adeo potens est, uti Viri docti contendunt, caussam non video, our hac occasione potentiam suam non demonstraffet ... Iple cl. Clericus difficultasem hic probe observans ad v. 18. ait, non posurrunt (pediculos facere) Deo nempe impediente, ne Cacademones, qui Magis potentiam fuam accommodabant, idem facerent; feu quod bac vires sorum superares, de quibus nibil nobis est exploratum. Sed prius verifimilius videtur, quia boc difficilius iis, que imitati sunt Magi, fuisse ruma dixerit. At ego inquam, eadem ratio, que Deum impellere debuit, ut impediret, quò minus Diabolus pediculos facere poster, obstare debuit, quò minus permitteret, ut ullum verum miraculum faceret. Cur enim Dane tum demum fufflaminaffet potentia fua constan Disboli, politquam veris editis miraculus multo-tum animos dubios reddiderat arque fufpenfos? Facile est dulligere, que fuspiciones in unimos Pharaonis & spectantium orienta futient. Accedit 4to, quòd, si verbis, un contendant. Viri docti, tam pertinaciter of Charactom, Deo superiorem : Moles, five Dens potine per -40 gl37 B 4 Molen.

Mofen, omnem aquam Ægypti in fanguinem convertit : idem fecifie dicuntur Magi, id eft; debuerunt prius omnem fanguinem in aquam mutare. & hoe demum facto candem convertere in fanguinem; quod fi hoc Diaboli opera factum, credere debuerent & Pharao & alii ex Revotiis, quemadmodum Mofes in hoc vel illo portento edendo forte faperet fuos Magos, ita cosdem in affis excellere non minus infolitis & Rupendis operationibus. Ito, aperte Mofes teflatur, cos fic fecific provida, id oft, demurmuratione carminum quorumdam, aut verborum: hec impoltores omni tempere facere for lebant, perfuadentes credula plebi, certis verbis incredibilem inelle vim 6to. Neque tantopere urgenda effe videntur verba propy; certe. dum de pediculis fermo est, nomili conatum potest significare, imo amplius dico, nonnis-fimilitudinem aliquam actionis potest denotare. quemadmodum Grecorum sic ; serse. Videa tur Glassies. Moses infuper non omnes rei geffe circumftantias narrat : videtur inter miraenia Molis & Magorum femper temporis aliquod intercessisse intervalium, quo durante Magi untis sue experimentum facere potuerunt. 7mo. Veria illa Magioum: His est digitur Dei, satis aperte oftendunt: opera per Mosen prastita divince posentir instubia este specimina, que insitari mortalium non sia. Quod si tandem provocas ad Philippenen ipsum, qui adeo pertinacior relactions saerit petitioni Moss, atque contendes. tendes, cum, liquidem impalturas animadven-tiflet, tam dia repugnaturum non fore; dus notote responre

lo

ta &

.

11-

0

OL.

n.

ò.

is

6,

12-

od

m-

io.

di.

oi.

iol-

19. 11errespondeo. Primum est, Regem ipsum quidem haud ignoraffe, Magos fibi & aliis illudere velle; at obltabat maxima horum hominum auctoritas . quominus eos offenderet. Periculofum erat, disciplinam arcanam prodere. Plut. de Ilid. & Olirid. pag. 354. ait: Quando Rex aliquis à militibus creabatur, is statim Sacerdoribus le dabat, ut particeps fieret The Discourse Απεκεκρυμμενες τα πολλα μυθοις και λογοις, άμω Seuc imparie rat adaduat un daparie igurir, i.e. istius Philosophia, qua occultat pleraque fabudis & sermonibus, veritatis subobscura indicio argumenta habentibus. 2. Accedebant rationes politice. Tot milia enim hominum opera manuum luarum ad splendorem & utilitatem regni non parum conferre potuerunt, & contulerunt ipio opere. Neque dubium elt, quin exiltumarit, periculolam & infidits plenam effe petitionem Molis, ut alia taceam, que obfirmare animum Pharaonis potuerunt. Atque hæç sufficiant de portentis Magorum, que eum tantum in finem protuli, ut mea de auctore miraculorum constaret sententia. In progressi huius libelli supponecaus aliquando, maios genios vera miracula edidiffe; at finul oftendemus, nit quicquam lucrari cos, quibuscum in hoc libello nobis res eft. (*) CAPUT

(*) De portentis Magorum in Egypte editis, vide fingularem & percruditam discretiones celeb. Heumanni; & colfer, que de hoc argumento in nofiris, de Cauffis incredulitatis, discretionibus adjectmus. Notames in hoc libello data opera agere de miraculis & corum origine: monendum tamen erat aliquid, propret ea, que in fequentibus neceffario de hoc argumento dicenda erant.

CAPUT III.

dir indial to serie

ALK ALESSONDER

Precipua Pythagore & Apollonii miracula enarrantur. (*)

Postquam paucis sententiam nostram de origine miraculorum explicuimus, tempus
est, ut ad miracula illa, quæ Pythagora
esterisque, de quibus nos acturos este in libelli
utulo promismus, tribus solent, accedamus,
es propius paulo inspiciamus. Hoc capite sine
ulteriore examine enarrabismus Pythagora de
Apollonii edita (si Diis placet) portenta. In
sequentibus de auctoritate eorum a testium valore judicaturi. Jamblichus de Pyehngora Philosophia ita egregie sentit, ut dictet, eam all
brutorum quoque institutionem sele extendere;
Cap. XIII. de Vita Pythagora, Edit. Kusteri,
ait: Nam Daunium Uesam, gravissime incolas
insestantem Pythagoras desinais, ut ajunt NB.

S satis diu manu demusicivit, ossaque es fructibus arboreis resocillatam es jurejurando adactum,
ne viventia amplius astingeres; dinasse; illa vere
statim in montes es sylvas se abdidat, es in poserum non est visa in ullum pecus seranque ir-

⁽²⁾ De vita, doctrine, moribus & miraculis Pythagore & Apollonii fufe egerant Viri clazifimi, Brukene in Historia cricica Philosophia, Oleanus in observationibus ad Philosophia Schefferne de constitutione Philosophia Italice; pluresque alii, Conseratus etiam dissertatio de Theologia Pythagore, Museo Helvetico illata.

1.48

553

m.

us.

ra

elb

is .

ine

8

th

va-

弘

e,

rr,

las VB.

ai.

un

erò

ìr.

re.

ha-

in de

alii

ha-

ruere. Religiofum certe animal, neo monitoribus asperum. Eodem capite aliud refert exemplum. Cum bovem Tarenti, inter pascendum virides fabas promiscue edentem vidisset, bubulcum bortatus est, ut bovem fabis abstinere juberet. At bubulcus irrifit eum (num meritò difficilis quæstio) Es se Bois i bovatim loqui posse negavit: si verè ipfe ejus res facultatem baberet superfluum esse. quod fe bortetur, quin ipfe potius bovem officia admoneret; accessit igitur ad aurem bovis, multisque din infussarus, non solum effecit, ut bos ille sua sponte statim fabis abstineret, verim etiam postbac fabas nunquam degustaret; dein longo sempore Tarenti vixit, prope Junanis templum, jam vetulus, Pythagora bos dictus, & ab obviis annibus cibis humano victui aptis alebatur. Veteres & recentiores hælitarunt, quid fabarum abstinentia sibi voluerit Pythagoras; at bos hoc putchre callet. Adeo diversa funt ingenia hominum & animalium. Sed audi tertium eodem capite recensitum portentum: Ad bec Olympia, cum forte discipulis exponeret, quod aves, omina fulminumque oftenta a Diis mitterentur vera pietatis amantibus, ut interpretes, & quidam velus internuncii: aquilam supervolitantem è sublimi deduxiffe, manuque palpatam iterion dimifife ferunt. His & aliis fimilibus demonstravit, fe eque ac Orpheum dominari in fera animalia, eaque mansuefacere, of vocit ore prolata virtute Subigere. Pag. 112. idem Jamblichus : Sit igitur inter ulia boc ejus pietatis indicium, quod prins commensoravimus : quad feilicet animam fuam s quenans effet y undeque in corpus veniffet, & Shrowing. prior

1

priora vita acta genera noverit, atque horuns munifesta, & chara documenta dederit. Posthas ed ifud, quod Nessum fuvium, aliquando mula tis discipulis comitatus, transiens, voce compellaverit, & flumen articulate clareque omnibus audientibus responderit : Salve Pythagora; Deinde uno eodevique die Metaponti in Italia, & Tauromonii in Sicilia verfamm, emmque utriusque Voci discipulis locutum esse, penè unnes affirmante plurimis lices terrà marique stadiis, & que nes mulbis diebus quis confecerit, interjectia Nill aliunde constarer, quo tempore, & inter quos vixillet Pythagoras, crederen, ipfum Transsubstantiationem admississe. At miruculorum nondum fatis. Justatum autem eft abunde (ita pergit Jamblichus) etiam vulgi fermonibus , quod Abaridi Hyperbereo, ipfum Apollini apud popus lares suos culto, cujus Sacerdos erat, asimilantes femur aureum oftenderit; us confirmanes quod fecundiem rei venitatent fic de co judicaffet, minimeque in es deceptus fuiffet. Sunt & alia multo (hace enim non fufficerent) his diviniona magisque miranda, que miformi confonaque narratione de Vivo traduntur; qualia funt terra moous infallibiliser predicti, petes celeviter deputfa. ventorum violentorum grandinisque effusiones abs que mura seduce, fluctus maris & fluminum plaeaci, ut discipuli facilius transire poffent; quibus enarratis addit pag. 155. En reura par ire riepages rec incepted dura. Phura tamen adhi recenset par 110. Similia de Probagora refere Jamblichus de vita Pythagora pag. 30. feq. Edit. ejusdem Kifteri, que repetose nolumus Miracula A

as

111-

ide

u-

MP W

life

100

MIT

er4

rin

404

ini

elte

gisa

Ha.

ads

pla-

bus

Miracula Apollonii cumprimis descripsit Philo-Bratus, Scriptor mendacissimus. Pauca quædam adponemus, cum in sequentibus, ubi de ingenio Philostrati, caussisque, que ipsum ad scribendam fuam Historiam induxerunt, agemus, latis patebit, quid de universa re sentiendum sit. Pag. 140. Edit. Olearii de Apollonio ita ait: Oraculorum etiam de eo ferebantur effata, alia ex Draculo Colophonio, sua sapientia participem este Virum, vereque sapere canentia, & alia ejus generis: alia ex Didymis, alia ex Pergameno templo : multos enim sanitate opus habentes jubebat Deus ad Apollinem accedere, ita enim sibi placere, fatisque videri. Patet ex eo, quam fidi tefles adfint, quibus eam, quá floruit, nominis celebritatem, debet. Scilicet afinus afinum folet fricare. Lib. IV. Cap. X. pag. 147. mirum portentum narret, de peste Ephesios infestante. Cum pestis (ita interpres) Ephesum invasisset, nec ullum contra cam sufficiens remedium inveniretur, Legatos ad Apollonium miserunt, medicum mati eum effe cupientes. Ipfe verò, non differendum offe iter, of arbitratus, verum ednus, inquiens, patim Ephefi fuit. Pythagora, ut puto, imitatus opus, qui apud Thurios Metapontinosque simul prasens fuit. Convocatis itaque Ephesiis: Bono animo estote, inquit, bodie morbum huns Hisque dictis omnis etatis homines ad n deduxit, ubi statua averrunca nunc po-His verò senex conspectus fuit me cans, qui arte quadam oculis comivebat, & peram gestabat, inque ea panis frusta, lacernis autem amiciebatur & facie erat squalida. Justisque

que Ephefiis, at eum circumquaque circumcinge. rent, ifum, inquit, petite Dits invifum, lapides quam plurimos congerentes. Admirantibus autem Ephefris ejus dicta, es inhumanum cenfentibus peregrinum occidere, tam misera conditione qui effet, (suppliciter orabut enim, multaque ad misericordiam movendam proferebat) institit Apollonius, Ephefios bortando, ut incumberent neque eum dimitterent. Cumque jam aliqui ejus rei mivium facerent, illeque, qui priùs connivere etiane oculis videbatur, respiceret ucriter & igne plenos oculos monstraret, Ephesii Demonem esse agnovere, tantoque fudio ipfum lapidarunt, ut magnum lapidum cumulum super ipsum coacervarent. Aliqua ausem interjecta mora Apollonius auferri lapides juffit, & feram, quam interfecifent, cognoscere. Cumque detectus effet, quem lapidicus se petiisse putabant, ipse quidem evanuerat, canis verò, formà Molosso similis, magnitudine autem maximo Leoni; lapidibus obtritus apparuit, Spumam despuens, sicuti rabidi canes. Quin hoc portentum fit longe portentofissimum nemo diffitebitur. Salfe hoc ridet Eufebius contra Hieroclem pag. 449. Apud Philostrat. Edit. Olearu pag. 186. miraculum refertur, quod, quem in finem narretur, nemo non videt. Puella, inquit, nubili etate, redravas idens, mori est vifa, feretrumque sponsus sequebatur, ut par eft, nuptiis imperfectis, ejulans. Universa vero simul noma plorabat, ex consulari enim familia erat puella. Interveniens igitur hefui Apollonius, pomite, dixit, feretrum, ego enim vobls finem lachrymarum, quibus puellant profequinant, afferum : Imulque

1

2

1

apifenione e ad poleque mitiam enos -שטפו nunt Alii lacogdicus cawit . hoc diffi-Hie-Dleaquem , invifa, Hu-Gonzul erat , 00chryreem t

ulque

smulque quodnam paella nomen effet, inserrogavit. Plerique igitur illum fermonem prolaturum pusabant, quales sant epicedii, & ad luctum excitandum compositi. Ipse verò nibil aliud faciens. quam ut attrefaret puellam, atque secreto aliquid admurmuraret, virginem ab ea, qua oppresa videbatur, morte excitavit. Statimque vocem puella edidit, & in paternam domum reversa est, ut quondam Alcestis ab Hercule ad vitam revocata. Cumque puelle parentes centum Ed quinquaginta mille drachmas Apollonio donavent, se dotem eas puelle donare vicissim divit; Addit Philostratus: Utrum verò scintillam anique in ipfa invenerit, que Medicus latuerat. I dicitur enim pluisse tum Jupiter, ipsa verò vas porem facie exhalasse) utrum extinctam animan refocillaverit atque reduxerit, difficile est judicare, non mihi folum, verum iis etiam, qui prasentes tum fuerunt. En aliud ex mendaciis male compositum portentum, Lib. VI. Cap. XLIIII. pag. 278. Rabiofus canis in adolescentens invaferat, morfugue in eum flatum adduxerat juvenem, ut quicquid cames faciunt, imitaretur. Latrabat enim & ejulabat, quatuorque incedebat pedibus, manibus ad discurrendum adhibitis. Cumque diem jam boc morbo laboraret trigefimam , ad eum Apollonius accessit , qui Tarfune mulo ante advenerat; pracepit igitur, ut canem, qui ejus vei causa esfet, sibi quarerent. Illi verè neque se canem illum vidisse ajebant, extra muni enim invafonem ejus fustimuisse, dum sese jaculando exerceres adolescens, neque ex egroso resciscere so posuisse, que forma canis fueris, us que

qui ne ipfum se quidem amplius norit. Paullim igitur cunctatus, o Dami, dixit, albus eft canis, villofies, molofies, Amphilochio fimilis; flat ausem tremebundus juxta fontem, eum nempe nomine appellabat , aquam enim & cupit & timet. Hune mihi ad fluminis ripam , ubi palafire funt, adducito, hoc tantum dicens, quod à me citetur. Ductus igitur à Damide canis, ad Apollonii pedes procubuit, ut illi qui supplicant ad altaria Colent, ejulans. Illum autem ipfe magis adbuc tradabilem reddebat, manibusque demulcebat, adolescentem autem propè eum locabat, manu interen eum retinens. Utine verò lateret populum magnum arcanum, commigravit, ajebat, anima Telephi Mysii in bunc puerum, taliaque in euns fata decreverunt. Hisceque dictis canem lambere morfun jussit, ut idem medicus effet, qui vulneris antea aucton fuerat. Hine an patrem converfus est puer, matremque agnovit, equales quoque falutavit, & ex Cydno bibit : neque canis millam habuit curam Apollonius, sed illum quoque votis flevio factis, per eum traducit. Is verò faviam transgressas, in ripa consistens, latratum edidit, qued rabiofi canes facere non confueverunt, auresque refleciens caudam vibravit, convaluiffe fefe fentiens. Medicamentum namque ei eft agua, fi eam suffinere rabiosus audeat. Pag. 317. cum in vinculis & carrers effet, par prefente Damide inferuit; pag. 370, narratut, cuortuo jam Apollonio l'inter quosdam disputa-tioneni de mentis immortalitate ortam, camque in bibium revocasse adolescentem quemdam fupermis,

110-

met.

unt,

etur.

pe-

taria dbuc

bat,

utum

nima

euns nbere

ulnenuer-

quo-

canis

9110-

. Is

1 0001-

anut,

mque udeat.

per suppar turbar

sputa-

dam .

Super-

fupervenisse verò subitò Apollonium, atque rem maximi momenti confirmaffe. Pradictiones Apollonii non minus attentione dignæ. Lib. IV. Cap. XLIII. pag. 183. Cum oliquando, inquit Philostratus, Sol defecisset, & tonitru simul esset obortum, quod in Eclipsi minime fieri videtur, oculis in calum sublatis Apollonius: Eveniet aliquid magnum, & non eveniet, & conjectura quid fibi vellet dictum , tum quidem affequi eis, qui presentes erant, dictum, minime licebat, triduo autem post Solis defectionem omnes intellexere oraculum. Canante enim Nerone fulgur in mensam incidens, calicem, quem manibus tenebat, tra-Hoc ipfum jecit, non longe ab ore remotum. igitur, quod tam propinguum fuerit fulmen feriendo ei, verbis magnum aliquid fore & non fore, Apollonius fignificavit. (*) Similis Prophetia pag. 162. Cum in Ifthmo effet, mare autem mugiret, circa Lechaum, ista ajebat, terræ cervix præscindetur, vel potius non præscinde-Hac ipsa verò etiam verba prasagium continebant, paulo post future Isthmi fossionis, quans post septem inde annos Nero est meditatus. Hæc fufficiant pro instituti ratione. Pergamus ad miracula Francisci, Dominici & Lojole.

C

CAPUT

^(*) Merito in mentem cuivis hic venit illud Horatii, Serm. Lib. Il. Satyra V.

O Laërtiade, quicquid dicam, out erit: aut non-Divinare enim magnus mihi donat Apollo.

CAPUT IV.

De Miraculis Francisci, Dominici & Lojola.

Ntequam miracula ipfa, quibus divinitus, si vera est fabula, instructi fuere hi Triumviri, in medium proferanus, dicendum, ex quibus fontibus testimonia de editis miraculis hauserimus. De Francisco Assisto primum loquemur, quandoquidem is magnitudine rerum gestarum cæteros superat. Usus fum primo quidem Historia vita & obitus Francifci, scriptà per S. Bonaventuram, Cardinalem & Episcopum Albanensem. Liber editus Antwerpia 1507. apud Plantinianos, recenfitus & Commentario illustratus ab Henrico Sedulio. Præfixa est imago Francisci cum inscriptione: Vidi alterum Angelum afcendentem ab ortu Solis, habentem fignum Dei vivi, Apoc. VII: 2. quam infignem detorsionem Sedulius in Commentario ita illustrat: Elogia in S. Franciscum ab bac Evangelifte pradictione fum auspicatus, quam de eo intelligendum probavi; quod si quis neget, non laboro, non contendo. Sed tamen si consideret animus liber, & a contentione vacuus, S. Bonaventure (cujus apud pios magnum nomen & au-Horitas) verba diligenter inspiciat; bunc Dei nuncium fuisse Franciscum indubitabili fide colligimus, non valde, nist me fallit opinio, refragabitur. Totum autem interpretationis fundamentum nititur revelatione Bonaventuræ facta his verbis: Frater Bonaventura! figura illa litteraliter dicta eft est de Reato Francisco. Usus sum cumprimis libello, cui titulus: Alcoranus Franciscanorum, id est, Blasphemiarum & Nugarum Lerna, de Stigmatisato Idolo, quod Franciscum vocant, en libello Conformitatum.

Versiculus Franciscanorum.

Franciscus est in Cœlo.

Responsio.

Quis dubitat de illo?

Antiphona.

Totus Mundus.

Daventria, Typis Johannis Columbii, 1871.

In fine libelli præfatio, M. Lutheri germanico libello præfixa, in linguam latinam translata, Erasmi item Alberi de hoc libello monitum adficitur. Contuli item librum, cui titulus: Antiquitates Franciscana, seu Speculum vita beati Francisci & Sociorum ejus, Autoribus FF. Fabiano & Hugelino, & aliis Minuritis D. Francisco coavis, castigatore autem & annotatore R. P. Fr. Philippo Bosquiero, Cesarimontano, ejusdem Ordinis Provincia Flandria. Colonia Agrippina 1623. Ad manus etiam fuit Antonini, Episcopi Florentini, Historia, in qua Dominici pariter & Francisci miracula enagrantur. Tandem multa huc facientia suppeditavit Viri cl. Elia Ebingeri Thefaurus Antiquitatum. Cum autem animum ad enarranda miracula Francisci induco.

læ.

itus, e hi diedi-

ulus Tranalem wer-

Comefixa alteiben-

tario vanle co non deret

onaau-

nus, itur. ni-

bis:

eft

induco, unde incipiam, ubi definam, vix has beo; tanta enim est copia, ut numerum inire impossibile fere fit. Seligam igitur inter innumera quædam; in sequentibus, ubi de ipso tantum Francisco, miraculorumque fine agemus plura ex citatis libris adjecturi. (*) Primo autem loco, ob rem maxime commemorabilem mentio facienda S. Stigmatum, Francisci corpori impressorum. Narrat enim Alcoranus Franciscanorum & Bonaventura in vita Francisci, Franciscum Petri Benardonis filium, in ecstust cum Christo commissum atque compositum, totidem plagis ac fligmatibus, iisdemque in locis, à Christo compunctum fuisse, quot Christus in Cruce pendens affectus fuerat. Ob eamque caussam eum appellari Jefum Typicum: boc eft , quafi Jefu crucifixi antitypum: ut quemadnodum character in cera signum imprimit, ita Christus sua in Francisci o nemis

^(*) Cel Baumgarten in Bibliotheca Hallensi Tom, VI. recensiens Martene Collectionem veterum scriptorum, pag. 128. multorum diplomatum, epistolarum, quorundam claustrorum mentionem faciens, ita ait: Worunter Sect. LXX. de Ordine fratrum minorum und fanctissmo eorum Legislatore E. Francisco. zu dessen Ehren Papst Sixtus IV. eine eigne Bulle ausgesertiget, die Seite 1382. vorkömmt, worin ihm das Privilegium gegeben wird, ausschließungs-weise cum factis stigmatibus gemahlet zu werden; auch daß niemand predigen solle, daß ein anderer Heiliger solche göttliche Stigmata und Wunden ausser ihm noch bekommen habe. Die Bulle ist 1475, ausgesertigt; hat sich also ohne Zweisel auf das Buch de Consormitate Francisci gegründet, so schon 1385, zusammengetragen worden.

Francisci corpore vulnera impresserit; quemadmo, dum Jesus Christus est imago Patris, ita Franciscus sit imago Christi; denique, ut Christus in Francisci corpore tanquam imago in speculo apparent; unde illud in ejusdem libri fronte Carmen:

Has

nire

mu-

tan-

us ;

em .

cort

isci,

ftaft

idem

risto

pen-

eum

Jefu

acter

a in

ncisci

m.VI.

ripto-

iftola

ciens,

atrum

re L. , eine

wird,

emah-

folle.

habe

ohne

ancifci

tragen

Francisce, Jesu Typice, dux normaque Minarum, Sedes nobis perpetue da regni culorum.

Jam verò, ut quilibet sciat, cujusmodi illa stigmatisatio fuerit, ipsa Sedulii verba, Bonaventura adjecta, adponam: Miracula, inquit, horum vulnerum & clavorum breviter colligam ex auctoribus bonis, majorem ut faciant sui admirabilitatem: in margine citat S. Bonav. Cap. XIII. & XV. Bapt. Pifani Conformit. fruct. 31. S. Bernhardi quadragef. 60. Robert. Lucii Serm. de S. Francisco. Itaque primum sit illud. nera fuere in medio manuum, in medio pedum, nec ficca folum; fanguine semper stillarunt, atque id quidem affertum est satis. Nec exigua ea aut parva, sed velut magnis perfosa clavis, qualibus rei in crucem suffigi solent. 2. Alterum in medio vulnerum clavi infixi, quod etiam patet ex proxime cituto loco S. Bonaventura. 3. Nec illi ferrei sed ferreis similes, nigri, duri, fortes, solidi, capitati, cuspidati, quorum materia (suffragante D. Alexandro IV. Summo Pontifice) de subjecto propria carnis excrevit, vel de materia nova creationis accrevit. 4. Clavi illi solius manibus Christi fabrefacti, qui forma crucifoci Seraph videndum se prabuit. In Elogiis etiam ex S. Bernhardino commonstravi. 5. Etiam boc observavit Barthol. Pisanus, non simpliciter cuspides illas illas reflexas, fed tanto spatio, ut inter cuspides & pellem digitus commode potuerit immitti. 6. Moveri poterant clavi ifii buc illuc, in quamlibet partem, dum a parte qualibet premerentur, protinus, queli nervi continui & duri ad partem oppositam resultant. 7. Amoveri poterant, non extrahi. Sacrum Francisci funus cum efferretur, & una speciantibus praberetur sacratis illis Virginibus S. Clara, prope à Monasterio S. Francisci commorantibus, S. Clara, qua pietate fuit in S. Patrem, clavum unum tentavit extrahere, non potuit. 8. Manus & pedes, quamvis vulnerati, & clavis confixi, tamen sue munere fungebantur; digiti mobiles, manus agiles ad opus, ad iter pedes. Sed tamen scribit S. Bonaventura, quoniam propter excrescentes in pedibus clavos ambulare non poterat, faciebat corpus emortuum per civitates & cafira circumvehi, ut ad crucem Christi ferendam cateros animaret. 9. Nunquam adhibuit aliqued medicamentum ad ifta fua vulnera fanguinolenta; nec unquam putruerunt, aut putuerunt, imo tefle Roberto à Licio; quod miraculum auget, erant ille plage odore fragrantissime. 10. Omnibus excellit, quod biantibus illis vulneribus, sanguine perpetuum manantibus, perfosso etiam latere, & aperto, summo dolore & cruciatu perenni ducere vitam potuit amplius toto biennio, ut recte judicat Rob. à Licio, prodigium boc commemorandiem inter maxima miracula Dei, Hactenus Sedulius. De prodigiosissimo hoc Prodigio infra judicabimus. In compendio ad marginem Biogenpiae, de miraculis mentionem facturus Bonaventura, dicit: Breviter ergo. S. Fran-

S. Franciscus cacos illuminavit, & visum refti, per suit, sanavit surdes, berniosos, amentes, damotti niacos, tacto ejus sepulchro leprosos, sanguinis amifluxu laborantes, fractos pede, cruribus. ur. tem HOM tur, Viranfuit ere. vulfunbus . cra, ROUR uum cem uam vulaut mirantibus bus, olore plius & 36. rodicula Timo. ndio ntioergo,

ran-

ipsi facientes à puna liberantur, vineas facit indemnes & bestias, jumenta custodit, uberibus aridis lao dedit, puerum monstrosum restituit valetudini & forme naturali, paralysin curat &c. Referemus unum atque alterum; pag. II. ita Bonaventura: Cum cujusdam de comitatu Spoletuno os pariter & maxillam morbus quidam borribilis depascendo corraderet, nec subveniri posses iidem aliquo medicina remedio, contigit, ut propter Sanctorum exposcenda merita, Apostolorum visita. tis liminibus, de peregrinatione rediens Servo Dei occurreret, cumque pra devotione vellet ipsius osculari vestigia; vir humilis boc non ferens, osculari volenti pedes, osculum oris dedit. Dum gutem leproforum servus Franciscus, mirabili pietate illam plagam borribilem ore facro contingeret, omni fugato morbo, subitò ager ille sanitatem recuperavit optatam, pag. 21. Cum in solitudine effet cum fratribus, panis de cœlo delapfus eft, pag. 28. Cum capitulum generale (Itylo Bonaventuræ utor) fratrum erat, nec adeo in capitulis provincialibus prafens esse posset, spiritu, imò aliquando corpore se visendum exhibuit, pag. 36. Oculos suos Franciscus cauterio tangi curat, nec tamen vim ignis fentit; ubi memorabile quammaxime, qua ratione ignem compescuerit: allocutus est eum (ita Bonaventura) dicens: Mi frater ignis, pra cateris rebus amulandi decoris, virtuosum, pulchrum ac utilem te creavit Altis-C 4 limus :

simus: esto mibi bac bora propitius, esto curialis. Precor magnum Dominum, qui te creavit, ut tuum mihi calorem temperet, quo suaviter wentem valeam sustinere. Oratione finitu contra igne candescens ferreum instrumentum signum crucis edidit, uc deinde intrepidus confiftebut. Pag. 37. aquam puram in optimum vinum commutat. Pag. 60 miraculum in Sue editum narratur: Holpitato (ita Bonaventura) quadam die Servo Dei apud Monasterium S. Verecundi de Episcopatu Eugubii: Ovicula quadam agniculum peperit illa nocte; aderat sus ferocissima, que vita innocentis non parcens, rapaci eum morsu necavit. Hoc audito, pius Pater mira compassione commotus, & agni sine macula recordatus, lamentabatur, pro morte agniculi coram omnibus dicens: Heu me frater agnicule, animal innocens Christum bominibus representans! maledicta fit impia, que te interfecit, nullusque de ea comedat homo vel bestia. Mirabile distu, statim infirmari capit porca mulefica, & tribus diebus corpoream panam exfolvens, ultricem tandem pertulit necem, projectu autem in vallem Monasterii, ibique longa tempore jacens, in modum tabula deficcata, nulli fuit esca famelica. Post mortem innumera etiam fecit miracula, quorum infra mentionem faciemus. Unum ex Bonaventura adferam, quod pag. 159. narratur: In Castrochore Ostiensis Diecefis, vir quidam sic crus ex toto perdiderat, ut nullo modo progredi, vel movere se poset; positus ituque in angustia vehementi & auxilio desperatus humano, capit nocle quadam, ac si prasentem cerneret . Franciscum, talem coram eo assu-

Sonne

alis. mere materiam querulandi. 'Adjuva me S. Francifce, recolens meum servitium & devotionem tibi ut impensam. Nam in asino meo te portavi. Sanwen-Hos pedes tuos & sanctas manus tuas osculatus igne sum; semper tibi devotus, semper benevolus extiti, rucis & ecce morior doloris bujus durissimo cruciatu. 37. His pulsatus querelis, statim adfuit beneficiorum utat. memor & devotioni gratus, & vigilanti viro tur: ervo cum uno fratre apparuit, ad vocationem ejus se venisse dixit, & tulisse remedia sanitatis, tetigit patu illa locum doloris cum baculo paroulo, qui figuram Thau in se habebat, & fracto mox apostemate entis Hoc perfectam tribuit sanitatem, & quod mirabilius eft, facrum fignum Than, impressum super locum tus, tur. Sanati ulceris, ad miraculi memoriam dereliquit. Proferemus alia infrà ex Alcorano Franciscano-Heu rum. Pergimus ad S. Dominicum: Titulus Bion boγεαριας, quâ usus fum, ita sonat: Idea Sanqua chitatis: Vorbild det Heiligkeit. Das ist: vel Kurze Beschreibung des wunderthätigen cæpit mam Lebens des Hochheiligen Patriarchen und pro-Groß-Vaters Dominici, Stiffers und Urunga hebers des weit ausgebreiteten Predigernulli Ordens, auch ersten Anfængers der Ertztiam Bruderschaft des allerheiligsten Rosen-Kranaciezes; gedruckt zu Augspurg 1677. Auctor uod Thomas Dillinger, Ordinis Pradicatorum; liber Diedicatus Eleonora Magdalena Therefia, Impera-. ut trici. Usus sum hoc libello, quòd ad manus fitus effet, antequam Dominici vitam apud Surium eraevolvissem. Quæ aliunde petita sunt, suis quæelenque notabo locis. In præfatione ita judicat Auctor de Dominico: Dessen Leben ist eine

mere

Sonne zu nennen, dieweilen er ein wunderthätiges Ebenbild Gottes, gleichsam von dessen Hand selbst ausgearbeitet, und mit so vielfaltigen Strahlen einer seltsamen Tugend und Heiligkeit vor vielen andern Heiligen begnadet, ja gestaltsam unter denen herrlicher, gleichwie die Sonne unter den Sternen ansehnlicher, von der allmächtigen Hande Gottes ift an dem Firmament des Himmels gesezet worden. Antomius, Episcopus Florentinus, comparatione inter-Christum & Dominicum instituta, Hist. p. 187. ita de miraculis Dominici loquitur: 1.- Dominicus tres in urbe Roma refuscitavit, filium viduc, quod Pontifici notum publicari noluit, sed pra bumilitate omnino Dominicus recufavit. Architectum à fratribus conductum, & à muro super eum diruto conquassatum : Es Neapoleonem Cardinalem de fossa nova nepotem, ex equo lapsum & totum dilaceratum. Satis credo & alios Dominicum suscitasse, propter quod dicit in plurali Matth. XI. mortui resurgent, scilicet per me, cion tamen adhuc nonnisi filiam Archifynagogi redivivam fecisse habeatur, secundum Evangelia. Sic & B. Dominicus alios mortuos, etfi non ita votorios, vivificasse invenitur. Quid enim illos 40. peregrinos, qui in flumine magno, juxta Tholofam, navigio ferebancur, cum navi submersa sub aquis diu stetissent, sacra oratione d'B. Dominico ex aqua exierunt fospites, nisi vita redditos existimentus, vel in aquis ut pisces conservatos? Deus bis famelicos pane multiplicato satiavis aquamque convertit in vinum. Dominicus bis pance FUIDpanes divinitus fratribus procuravit Roma & fam Bononia, deferentibus Angelis à pane calesti, unde und Es suavissimos. Segetem vacuam vino redundare men fecit, & vice altera lympham in vinum suave convertit. 3. Christus febricitantem Simonis servum dern febri perfecte sanavit & languidos multos. Donter minicus mulierem quartanariam ex toto liberam 4inreddidit. 4. Exigebantur demonia à multis claallmantia & dicentia: Quia tu es filius Dei. Domaminicus à demonibus vexatos in anima Es corpore Antoplurimos liberatos effecit. 5. Christus immortalis inter effectus, bis januis claufis ad discipulos intravit: 187-Dominicus verò adbuc mortalis (quad mirabilius nicus eft) in Ecclefiam claufam noctu ingressus eft, ne duc. fratres excitaret. 6. Dominus, postquam transpra ivit ex hoc mundo, innumerabiles homines ad rcbiviam veritatis attraxit. Dominicus quamvis mil-Super lia hareticorum al erroribus revocasset, tamen Carpost transitum ejus multo plures. O spem miplum ram, quam dedifti, (canit Ecclesia de beato Do-Dominico) mortis bora te flentibus, dum post morurali tem promisisti, te profuturum fratribus. 7. Et me, ut perveniamus ad calcem, Dominus ait: Data gi reest mihi potestas in calo & in terra. Hec potegelia. has non parum est communicata Dominico, calen ita stium, terrestrium & inferorum. Nam angelos illos sanctos in sui ministerium babebat, sed & ipsi juxta angeli accodentes in humana specie ad fratres, merfa panem & escam ministrabant eis: Si de elementis . Doloquimur, vim virtutis sua oblitus est ignis: reddiquando ter libellus ejus doctrine in flammas traervaditus, ter exivit illesus penitus, libris adversantiavit tium bereticorum subità combustis. Signo crucis s bis obedia

panes

obedit pluvia ex aëre copiose descendens, dum neo gutta una eum itinerantem tangit, tota regione illo imbre inundata. Aqua fluminis, in quod libri ejus per ipsum transeuntis ceciderant, nec humectare valuit, sed post dies à piscatoribus loco piscis de aquis extracti, illast & sicci, ac si in capfa fuiffent, ei funt restituti. Terra quoque, qua metalla continet, in pecunia sibi necessaria non defecit. Nam cum flumine quodam transito per naviculam, nauclerus naulum postularet à B. Dominico, illeque ut pauper se pecuniam non habere asseveraret, importuniusque nauclerus ille per cappam tenens naulum peteret, B. Dominicus oratione facta in terram aspiciens, vidit pecuniam sibi necessariam ibi jacentem, quâ illi oblatà, se liberavit. Sed & (quod majus est) cum quidam Clericus continere non posset, osculata manu B. Dominici à Missa redeuntis, tues odore suavi tantus constitutus vigor in mentem dus diffusus est, ut postea facile contineret. Quid de infernalibus dicam? Certe ad nutum ejus damones contremiscebant, nec imperium ejus recufare valebant. Quod patet, quando apparentem ipsum in forma fratris secum dusit per conventus officina, scilicet dormitorii, thori, refectorii, locutorii & posted capituli, & interrogavit de fingulis locis, quid cum fratribus ibi lucraretur? Que omnia coactus est explicare. Hactenus Episcopus ille. Forte plus quam fatis hæc verba Antonini oftendunt, quam nobilis fuerit Dominicus miraculorum gloria. At juvat tamen ex Biogeapia unum atque alterum adjicere: Pag. 16. Als aber (ipfa germanica verba adponam, ne quid addidiffe aut mutaffe videar, }

H

(

1

E

neo

ione

l li-

bu-

loco

i in

nue .

non

per

Do-

bere

cap-

iune

ne-

era-

Cle-

Do-

ntus

, ut

isce-Quorl

atris rmi-

api-

cum

s eft

plus

uàm

At

rum

nica

taffe

videar) viel der Albigenfer noch verstokter blieben, und nicht glauben wollten, wurde Dominicus nach langem Disputieren, die Falschheit der Ketzer zu entdeken und die Wahrheit an den Tag zu bringen, der Sachen mit ihnen eins: nemlich es solle bey dem Tempel Jovis ein Feuer angezündet, und feines, wie auch ihres Glaubens Büchlein darein geworffen werden, welches dann unter beyden unverlezt bliebe, desselben Glaube foll der rechte und wahrhafte fevn; in Beyfeyn derohalben einer großen Anzahl Volks warden beyde Büchlein in das Feuer geworffen, aber das ketzerische wurde alsobald zu Staub und Aschen verbrennet, des Bekenners Christi Dominici Büchlein aber fprang weit aus dem Feuer hindan, und folches zu dreyen mahlen, durch welches es feines Schreibers Heiligkeit und der Wahrheit Catholischen Glaubens ein gewaltiges Gezeugnis gegeben hat. Confer Surium, p.57.

Pag. 52. Etliche Pilgram, 40. an der Zahl, wollten über den Fluss; da gieng alles zu Grunde, also dass nichts mehr von ihnen geschen wurde. Da wendet er sich zu dem Wassersluss, und spricht mit großem Vertrauen zu Gotte Ich gebiete euch in dem Namen Gottes, dass ihr alle an das Gestad herauskommet. O Wunder! auf die einige Stimme Dominiei lassen sie sich alle oben auf dem Wasser sehen, da kamen ihnen die andern

andern zu Hülf, und ziehen sie alle frisch und gesund heraus, loben und rühmen die Gnade des Seligmachers, und seines herrlichen Bekenners Dominici unbeschreibliche Verdienste, Surius pag. 50. pag. 51. Eine Frau Bona hatte zu dem Herrn Dominico ein befonders Vertrauen, die laborierte an einem Krebs an der Bruft, also dass sie voller Würmer worden; in folcher graufamen Plage war fie so gedultig, dass fie auch vielmahlen die Würmer, welche ausgefallen waren wiederum aufgehebt, und an ihre Bruft gefezet. Als nun der H. Dominicus fie einsmal heimgesucht, und ihren Bericht gehöret, auch mit dem Hochwürdigen Sacrament des Altars versehen, fieng er an fie zu troften, und begehrt hernach von ihr, fie sollte ihm den Schaden, welchen die Würmer verurfachten, weisen; sie thut solches, und der H. Mann fihet mit groffem Mitleiden die ganze Brust voll mit Würmern. Da sprach er zu ihr: Ich bitte dich, du wollest mir einen von diesen Würmern darreichen: fie wollte aber nicht einwilligen, er verspreche ihr dann solchen wieder zu zustellen: als er ihr folches versprochen, gab sie ihm einen von denselbigen, welcher einen schwarzen Kopf hatre, und iehr hässlich anzusehen war; er nahm ihn in seine Hand, und gleich wurde der Wurm in ein schones Perlein verwandelt; als solches die Gefellen, fo der H. Vater bey fich hatte, gelehen,

W

n

W

d

u

fehen, so verwunderten sie sich heftig darüber, und baten ihn, solches Perlein der Frauen nicht wieder zu geben: die Frau aber bate um selbiges ganz instandig; da wollte der H. Mann sein Versprechen halten und giebt ihr das Perlein wieder; welches, als fie es kaum berühret, war es gleich in die vorige Gestalt des Wurms verwandelt; den nahme fie, und legte ihn mit groffer Gedult in die verlezte Brust. Als der Mann Gottes die groffe Gedult der Frauen gesehen, gab er ihr seinen Segen, machte das Creuz über fie, und gieng weiter. Kaum war er aus dem Thurm kommeu, da fiel das ganze Geschwär mit allen Würmern aus der Brust. und die Frau ward ganz gefund Surius p. 66. Maximum cumprimis imperium habuit in Diabolum Ex multis unum exemplum referam, p. 160. Dominicus prediget den Schwestern bey einem Feniter, da ist der Teufel in Gestalt eines Spatzen herumgesprungen; er befahl einer Schwester ihn zu fangen, das that fie; da rupft er ihm alle Federn aus, und fagte: Du Feind! was machst du an diesem Ort; und als er ihn aller Federn entblöffet. wirft er ihn, fagend: Ziehe hin, du Feind menschlichen Geschlechtes, flieg jezt hin wo du willft, du wirst wol Gerausch machen, aber keinen Schaden thun; worauf der böle Feind zum Fenster hinein fahret. und henket fich an das Geschirr, in welchem die brennende Ampel vor unferer lieben

risch i die herriche Frau i beinem Vür-

Plage

shlen iren; ft geismal öret; ment i tröfolkte irmer , und

eiden

Da

rollest chen; rspreellen; e ihm einen isslich Hand, scho-

ie Gee, gefehen, lieben Frauen Altar gewesen, erschüttert die Ketten mit ganzer Gewalt, und wendet das Geschirr um; aber es fiel weder die Ampel aus dem Geschirre, noch erloschere das Licht darinnen, sondern bliebe unumgewendet in der Luft schwebend; darauf fich die Schwestern sehr verwunderten, der Spatz aber ift verschwunden. Surius pag. 68. Nec Diabolus tantum nostro, sed elementa Supra audivimus, libellum omnia parebant. Dominici in ignem conjectum fuisse, at flammis non comfumptum. Aliud exemplum extat p. 169. Dominicus hat einer Frau seinen Rok verehrt; und als das ganze Haus verbrunnen, ist es nicht an den Kasten kommen, da sein Kleid war. In aerem, ibid. dominium Dominico patet: Als er mit seinem Diener reisste, ist ein groffer Regen und Donner-Wetter entstanden, da war sein Gesell kleinmuthig, er aber machte das Creuz gegen dem Wetter, da wiech es, und war der Saum des Kleids nicht nass. Succedat terra: Zu Rom bey S. Sabina stekte er seinen Stab in die Erde, vvelcher alfobald vvie ein grunes Zweiglein angefangen zu vvachsen und zu blühen, auch zu einem schönen fruchtbarn Baum vvorden, und gar viel Jahre also verblieben, dass von den Früchten dieses Baums bis zu unsern Zeiten noch gefunden, und von den rechtgläubigen in höchsten Ehren aufbehalten vverden. Ja die Erde musste sich vvieder alle Natur zu einem

ttert

wen-

r die

here

um-

grauf

, der

g. 68.

nenta

ellum

mmis

169. ver-

nen,

lein

minico

e, iit

ent-

thig,

Wet-

i des

Rom

n die

runes

nd zu

tbarn

ver-

diefes

cfun-

noch-

a die

zu ei-

nem

nem Tuch gebrauchen lassen; dann als er einsmals mit einem Gesellen reisere, und sie ein vvütender Hund auf dem Feld angefallen, auch seinem Gesehrten ein Stük aus dem Habit gerissen, nahm der H. Mann ein Stük Erden, bezeichnete es mit dem heil. Creuz, und legte es auf das zerrissene Ort, vvelches alsobald die Gestalt des Tuchs an sich genommen, und sich mit dem zerrissenen Ort also vereiniget, dass kein Zeichen einigen Risses daran erschienen. Confer Surium pag. 69.

Sequentur miracula post mortem per Dominicum edita, aut ut germanica verba habent: Von Wunderverken, so Gott aus Fürbitt Dominici gevvürket, pag. 258. Zvvey stumme Knaben vverden durch Anruffung Dominici erhöret, ibid. Ein blinder sehend, pag. 250. Gehörlose geheilet, ibid. Ein Jüngling hat einen geschvvollenen Bauch, der rufte auf dem Felde Dominicum an. Dominicus erscheint ihm, und sagte: Nihm die Blätter dieses Baums, und trinke drey mal davon, so vvirst du gesund vverden-Dictum factum, pag. 260. Ein Wassersüchtiger fahe im Schlaf Dominicum, rufte ihn an, und vvurde erlöset, ibid. Eine Lahme geheilet, pag. 261. Eine Adeliche vvar lahm am Fuls; Dominicus erscheint ihr, und gab ein Salb, und sie vyurde curiert, ibid. Ein toller vvurde zu den Reliquiis Dominici geführet

führet und geheilet, ibid. Einer mit zvvey krummen Fussen vvird bey dem Grab Doa minici geheilet, pag. 262. Eine Tochter mit dem Stein geplaget, ruft Dominicum an; dieser erscheint ihr im Traum, und legt ihr den Stein in die Hand, ibid. Einer Frau, die am Festag der Erhebung Dominici nicht in die Kirche gienge, und fagte sie hatte nicht Zeit, vvurde das Gesicht so voll Geschvvär, dass aus ihren Augen Würmer herauskrochen; da gehet sie in sich sela ber, lauft zu der Kirche, verspricht Gott und Dominico, dass sie die Zeit ihres Lebens nichts ungebührliches vvider den H. reden. und die Festtage halten vvolle, pag. 263. Eine Unfruchtbare bekam einen Sohn, nachdem sie ein Gelübd gethan, selbigen in den Prediger-Orden zu thun, pag. 264. Ein Kauffmann in Waffers-Gefahr rufte Dominicum an, und that ein Gelübd, mit blossen Füssen in die benachbarte Kirche zu gehen, ibid. Ein vornehmer Herr hielte viel auf dem Bild Dominici; fein Sohn vvurde von dem Einfall des Haufes unter die Steine geschoben, man sah ihn aber unbeschadiget neben dem Bild des H. Dominici fizen. Tandem luccedat ultimus Sancius, nimirum Ignatius Lojola, familiæ fanctissimæ Auctor. Et hic stupendis miraculis nobilitatus et. Usi sumus triplici editione historiæ vitæ & obitus Lojola Prima conscripta est-à Ribadeneira, in germanicum translata per Ferd. Albertum, Ingolftad.

ve*

000

ter

um

ind

Ei-

Do-

gte

t fo

ür-

fel-

und

ens

len.

Ei-

ich-

den

Ein

mi-

olof-

ge-

viel

urde

eine

adi=

zen.

n Ig-

s Lo-

, in

In-

lftad.

Et fi fu-

golftad. 1590. in 4. Altera à Bidermanno, Soc. lesu membro, Dilingæ 1620. in 8. edita. Tertia denique à P. Maffeo, Duaci 1585, in S. Afferemus quædam: magnum cumprimis imperium Lojola fuit in Damones, pag. 122. Bidermanno teste, in itinere, Parisis, Roma, Damones mutatis ludibriis deformes oppido, & fidissimi spectri imagines induerunt; quibus ille ita mibil territabatur, at scipione contemtim eos peteret, veluti canes exarmatos, aut fordidas feles abacturus. Pag. 126. & 127. Icone Ignatii Diaboli fugati funt. Idem præltant pag. 135. ejusdem Aufara, quæ quatuor forores à Dæmone liberant. Ibid. Quodam die principum geniorum unus, antequam emigraret, ubi in Ignatium aliquando procaciter illuserat, subactus à Numine eft, magno cum pudore fateri, quanto ab uno illius offe mifer amburatur; capitque in ipfo euns excessu ter sanctum proclamare, Sanctique Ignutit tum modestia & potentia, tum pracipue erga Deiparam studio in fugam compelli se dicere, pag. 137. Nec verò imagines fola (Bidermanni verba funt) cineresve Ignatii inferis terrori fuere: sed liber quoque super ejus vita conscriptus, cum capiti tamen imponebatur, vel in sinum inditus, palamve lectus aderat, bostes perdomabat. Pag. 142. Drusilla quadam liberatur à febri cineribus Ignatii, fronti impositis. Olympiam autem Notinam ab ophtalmia & febri, Autographo Ignatii, quo suum ille nomen expresserat, liberat. Pag. 144. Anna Rugeria ab aurium tinnitu, quibusdam Ignatii pignoribus; Michael verd Vasques (pag. 145.) à calculo, postquam Ignatii pulve-D 2

res piè deveneratus effet, fanatur. Pag. 147. Matrona Romana, postquam se ad Ignatii sepulcrum abjecit, à cancro liberatur. Pag. 148. Morbus desperatus, centonibus Ignatii injectis, ceffat. Lucandiam, gravi morbo adflictam, amiculi lacinia servat, pag. 151. Joanna Arragonia à dolore mamille liberatur, postquam imago Ignatii papillis imposita fuisset, pag. 154. Cosmus Ferrerus à dysenteria, ope lacinia vestis Ignatii, salutem videt. Pag. 155. insigne narratur prodigium: Francisca Berrucca, haud vulgari virtute virgo & solitudinis apprime retinent, Bourgis in S. Dorothea Asceterio Religionem professa, cum pleuritide calculoque male babita, ancipiti periculo teneretur, ad Ignatii denique Asylum confugit; inde res accidit memorabilis, ut toto anno lapides amplius centum, cum modicos tum majusculos, vix ullo cum fensu dejecerit. Pag. 157. Ruffinus Lanzarottus à febri pestilenti, Autographo Ignatii fanatus. Pag. 159. Multi pestilenti morbo adfecti, unda, que Ignatianos cineres abluisset, cum precibus hausta, restituti. Pag. 168. plures folo Chirographo ipfius fanantur. Pag. 176. Cineres Ignatii foeminam Indam à turpissimis & illicitis Veneris concupiscentiis liberant. (Utinam Itali cineres illos studiose fervassent! opus enim habent quammaxime ejusmodi antidoto.) Pag. 177. singulare plane narratur portentum; at cum prolixius narretur à Bidermanno, summam rei dicam. Matrona peperit filium, & voluit eum appellari Ignatium, Pater vero Irenaum: hinc dissensiones ortæ; tandem puer vocatur Ignatius Irenaus. Mox tamen

147. tii se-

148. jectis,

Stam ,

Arras

quàm

. 154 veftis e nard vultinens, n proa, ane Alyis, ut nodicos ecerit. tilenti, Multi atianos ftituti. fanan-Indam tiis li-

se serè ejus-

è nar-

etur à

atrona

atium,

ortæ ;

Mox tamen

Since.

tamen denuò dissentiunt Parentes. Pater appellat ipfum Irenaum, mater Ignatium. Utraque pars familiam in fuas partes voluit pertrahere. Lis tandem ita decisa fuit, ut quod primum nomen puer trimestris interrogatus proferret, legitimum effet; & ecce! per miraculum Ignatium se vocari velle, dixit.

A mile with the second of the second

hard the property of a constraint and the trent

MARKET STATE OF THE STATE OF TH

the start a transmission with some a second of called

within the first total throng and the party of the The work of the second of the

CAPUT

CAPUT V.

Disquiritur: quem in finem miracula, adscripta Pythagora, edita fint, & quo ingenio atque moribus fuerit ornatus.

N antecedenti Capite quædam miracula, quibus viri illi nobilitati fuerunt, simpliciter Antequam autem, quid de enarravimus. is judicemus, exponere licet, necesse est, ut solerter inquiramus, partim quem in finem miracula illa edita fint, partim quo ingenio fuerint ornati illi, qui tam inustratis dotibus præditi erant. Hoc demum explorato, alterutram in partem judicium nostrum licet interponere. Confideremus ergo doctrinam Pythagoræ, naturamque & mores, fecundum narrationem \$100 paper, qui fummis Heroas illos extulerunt laudibus. Jamblichus pag. 4. & c. à nativitate incipit : Mnefarcho (latina tantum dabo) scilicet Samie ad Mercaturam Delphas cum axore nondum manifefie gravida, professo, pradixis Pythia, cam responsim de navigatione in Syriam peteret, banc quidem ad votum lucrosamque fore, excerem vero jam pragnantem filium parituram, qui omnium, quotquot un-quam viscerunt pulcbritudine & sapientis prastantissimus, humano generi ad omnem vita rationem, quammaxime profusurus effet: Hinc Mnefarchus colligebat, se non interrogantem de filio ideo responsum à Deo accepisse, quod fingularis illi pracellentia & dona anima plane divina effent affutura. Et uxorem quidem flatim mutato Parthenidis nomine . à filio Vateque Del- . phica

pta

mi-

iter

de

ut

mi-

int

diti

in

on-

ım-

W7,

US.

it:

ad

CHÈ

um

ad

an-

un-

III-

m-

at ,

ac-

imi

Ra-

el- .

ica.

shica Pythaidem, ipsumque infantem mox Sidone in Phænicia natum Pythagoram appellavit: à Pythio scilicet eum sibi pradictum esse significans. Non enim audiendi funt Epimenides , Eudoxus & Ocenorates . qui suspicantur, tum temporis Apollinem cum Parthe. nide congressam, gravidamque ex non gravida factam, per Pythiam pronuntiaffe: id enim nullatenus admittendum videtur. Caterum nemini, qui quidem ex ipsa viri nativitate & multiplici animi sapientia conje-Auram fecerit, dubium erit, quin anima Pythagora Apollinis subdita Imperio, vel perpetim ejusdem Dei affecta, vel alio proximiori eidem conjuncta, ad homines delapfa fit. Cl. Dacier, qui vitam scripsit, vel potius laudes Pythagora ebuccinavit, hanc plam Jamblichi historiam refert, nec verbo tamen splendidum mendacium coarguit. Observetur autem testimonium Epimenidis à Jamblicho rejici, qui tamen ipso teste pag. 114. una cum Porphyrio discipulus ejus fuit, & ob edita portenta nobilis, imò our geores fuit, cui cur fidem non habeamus, caussa nulla suppetit. Conthat enim fraudulentos Sacerdotes in templis, & parum castis lucis, detestandis libidinibus se contaminasse. Vide quæso Herodot. Lib. I. Cap. 199. Strabonem Lib. XII. de Comana Cappadocia, & templo illic Dea Luna facro. Herodot. Lib. I. de turri in templo Babylon. Josephum Antiquit. Jud. Lib. XVIII. pag. 622. de Paulina à Sacerdotibus Midis vitiata, Ruffini Hift. Eccl. Lib, II. Cap. 25. Haud igitur à vero abhorret, Sacerdotem Pythia compressible Pythagora matrem, atque adeò summum illum Philosophum Spurium fuisse. Dicendum enim vel oraculum D 4 Miles I

P

hoe verè editum, aut mentitos Jamblichum & Porphyrium. Si posterius, sequitur homines illos nulla fide dignos; fi prius, tum aut Dæmoni cuidam hoc tribuendum, aut fraus Sacerdorum interceffit. At quis credat, Dæmonem futura contingentia nosse, qued Deo foli competit? Ut jam non dicam, doctissimum Van Dale, nec quicquam reclamantibus fuperstitionis amicis, sufficienter oftendisse, meris fraudibus & imposturis Sacerdotum adscribenda, quæ de Oraculorum prædictionibus vulgò dicuntur. Si verò fraudi Sacerdotum omnia tribuimus, facile potuit plebi imperitæ illudi, atque pro insolito miraculo haberi Pythagora nativitas. Patet exinde, quo fundamento superstructa fa narratio Jamblichi & Porphyrii. tem ad ingenium Pythagora corrumpendum fecit longa ejus commoratio in Egypte & familiare commercium, quod habuit cum Sacerdotibus hujus regionis. Notum enim, nullam gentem ad ineptas opiniones fovendas aptiorem fuiffe Ægyptiis; totamque corum Religionem in difficilibus constitisse nugis, adeò ut risu potius, quam refutatione dignus fit Dacier, qui pag. 3. vitæ Pythagoræ cruditionem Ægyptiorum vocat la veritable Sagesse, quam potius une veritable Charlatanerie vocaveris. Emblematibus enim & figuris (de his enim hic nobis fermo) ingenia hominum pervertuntur, & imaginationis poties impetus, quam perspicus rerum cognitio augetur. Hac viá progressus Pythagoras tandem in fanaticismum incidit. Saltem non uno exemplo constabit mentem ipsius vanis imaginibus dece8

es æ_

er-

m-

an

10-

di

120

ır.

ro

as.

U-

cit

ve U-

m

ffe

F.

s,

3.

at

&

im

RS

er.

a-

n-

m

ptam atque corruptam fuisse. Ad quam rem promovendam fine dubio Ægyptiaca philoso. phandi methodus multum contulit. Frustrà ergo Pythagoras credidit, si Ægyptum frequentaret, Selotator iautor nal suporator unep analas isodas av Spanes, reliquis mortalibus sapientiorem divinioremque futurum. In hac scilicet sapientize officina ait Jamblichus pag. 11. 'Ouze Aurosaupovias evera to tolutor unopelvas, at autis andes UTONABOI. HOMO S MAMOT EPOTI XA OPEZES SEWplas kaj iuhabelas, iva junti autor two aklogiadu-TOP STANAS , is GOOF AMOPPHOTOS & TEXETAL QUARTO, mera. Ex hoc fane adparet, quicquid regarades, & inustatum, id appetiisse Pythagoram. enim (quod Jamblichus pag. 10. de eo jactat) ante discessum in Ægyptum summam mentis zadapodore possedit, & tamen vanissimæ superstitionis mysteria, aut ineptias potius admiratus, fingularique animi contentione veneratus elt, nemo non videt, quo ingenio fuerit præditus. Nec dixeris, Pythagoram introspectis Ægyptiorum ineptiis meliora edoctum; per omnem enim vitam, uti ex dicendis liquebit, commendavit Ægyptiorum doctrinam. Accedit huc, quod Pythugoras sæpè solus, teste Jamblicho, pag. II. in templis, montibusque, cumprimis in monte Carmel, versatus est. Sacra enim illa filentia mirè pascunt animum insolita amantem. Cumprimis animi Characterem pandit, quod ex Ægypto redux Teomer sumsonmer, viam docendi per symbola ingreffus fuerit; notum enim omni tempore homines verz eruditionis & fapientiz ignaros operam dediffe, ut DS obscuris obscuris & mysticis vocabulis, atque emblematibus exprimerent, quod ipsi non intelligebant. Infolito ejusmodi rerum vanissimarum amore captus & imbutus, persuasit sinè dubio discipulis fuis, familiaria sibi cum Diis intercedere colloquia, atque congressus; hinc enim puto ortum, quòd Jamblichus pag. 23. de discipulis ejus narrat: Nopus жар анты Акарыно кар жеобтаумата, фтане Энас оподпиас - - на мета TOP GOWY TOV MUSayopas Lormov Lasnershur, ic egador TITA DAILLORA RAS DINARDEMTOTATOR' SI LIER tor mudior, is de rox if imaghagear Amondara, is А тог жанка, ол в тые ты сехирые католкитыя Superar ira, allos de allor tor Oxumine Ocur isauctor in workers and imavegousiv the Junta Bin деровтес во поверинени разори фаница тол тоте, вы TO THE Sudaspioreas To Hat PIXOTOPIAS CHTHPIOP SPAUSра харичная та Эчити фисы, и рыбот азадот. ere ider ure ifer more, Swender in Geme Sia ruru TE TuSayope. i. e. Hi acceptis legibus & mandatis, quali celo miffis praceptis, ipfum Pythagoram, ut bowww quendam Damonem bominibusque amicissimum jam in Deorum referebant numerum: quidam enim illum celebrabant Pythium, alii hyperboreum Apollinem, nonnulli Poonem: erant, qui censebant, Damonem esse ex iis, qui lunam incolunt: alii alium ex Diis olympicis ferebant, qui mortalem vitam emenda. turus, ejusque commodis confulturus, ifti feculo bumana forma apparuerit, ut mortalibus beatitudinis & Philosophia salutare lumen donaret: que munere nec venit, nec veniet ullum aliud majus, quam quod Dii per bunc ipsum Pythagoram dederunt. Utrum bic magis admirer impudentiam Jamblichi, an Bultitiam tibus In e C4pulis olloorpulis T 205-META , 600 I MEY 40 , PTOP O:WX BILL ina dusador. THIL latis, u bon mum enim bolli-Da m ex ndabu in Q e nec quod rum

an

tiam

Bultitiam horum discipulorum, vel intolerandum Pythagora fastum, dicere non possum. si ita se gesserunt discipuli Pythagora, oportes Præceptorem fuisse hominem partim superbum, partim insanum. Aut enim credidit, se cœlitus delapsum, aut non credidit. Si prius, infaniit; si posterius, cur discipulos non castigavit, turpiter adulantes? Aliter de modestia Pythagoræ sentit illustris Mothe le Vayer de la vertu des Payens, Tom. I. pag. 635. La premiere chose, inquit, que je remarque en ce grand personnage, c'eft la vare modestie, dont il accompagnoit toutes ses actions. Ce fut elle, qui lui fit refuser des le commencement le titre de fage, que prenoient de son temps tous ceux de sa Profession. Il protesta, qu'il n'appartenoit qu'à Dieu seul, & se contentant de celui de Philosophe, ou d'Ami de la Sagesse, il fut comme le Parain de la Philosophie & baptisa du beau nom de Philosophe tous cenz, qui l'ont porté depuis lui. Ce fut encore la même modestie, qui lui fit donner cet important con. seil à son grand ami l'Athlete Eurymene de ne combattre jamais pour obtenir la Victoire, s'abstenant d'en venir jusques là, parceque l'envie qui la suit, ne scauroit être trop evitée, & nous voyons dans Jambliche, qu'avant que de recevoir ceux qui se presentoient pour être ses disciples, il les éprouvoit trois aus par diverses sortes de mépris, afin d'être assuré de leur bumilité, dont il faisoit la base de toutes les autres vertus. N'est ce pas ce qui se pratique tous les jours dans nos maisons religieuses? & Pythagore n'avoit il pas la même pensee sur cela que Solomon, qui conjoint dans ses Proverbes l'Humilité & la Sagesse, comme deux compagnes inseparables? Les superbes ressem-

blent aux Cyprez elevez, qui ne portent, que des fruits inutiles. Ce Philosophe étoit comme une viene rampante , portant des fruits fi excellens , es en fi grande abondance, qu'ils sont encore à present une des plus douces pastures de nos ames. Hactenus doctissimus ille Vir. Non diffitemur Pythagoram aliquandò lucida etiam habuisse intervalla, neque tamen, quæ adferuntur, ejus funt naturæ, ut infignem modestiam ipsius probent. Philosophi titulum potuit ambire, ut à reliquis Philosophis dissentiret, atque per novum hunc titulum modestiæ faltem amorem videretur præ se ferre. Saltem nimis vili constaret, nimiumque facile parari posset laus veræ modestiæ, si tam levi mutatione nominis pararetur. Varia exercitia, quibus discipulos subjecit, & quinquennale silentium, quod imposuit, nihil aliud ostendung quam voluisse ipfum auditores sibi prorfus obnoxios effe, unde nec per id tempus Præceptorem rogare ausi funt. Qui modestiam amat, Præceptor cumprimis, omnem movet lapidem. ut auditorum ingenia excitet, atque rationibus non auctoritate, eos in fui amorem pertrahat. At ipse eruditus Vaverius, quos fructus tulerit ratio docendi à Pythagora adhibita docet, page 642. loco citato: En effet en pout voir en Jambliche, qu'on leur reprochoit qu'ils s'estimoient de petits Dieux terrestres, & les autres hommes de bêtes, qu'il falloit subjuguer. Cest pourquoi ils soutenoient, qu'-Homere waveit nommé les Rois Pafieurs des peuples, que pour nous faire comprendre, qu'on devois traiter les personnes vulgaires de même, que le reste des animany. Or ils mestoiens en ce zang tous ceux, qui n'étgient

n'étoint pas de leur societé, d'autant qu'ils les voyoiens des encore dans les erreurs groffières des fausses Religions, nigne comme gens, qui n'avoient pas pris ces hautes connoisn fi sances, dont Pythagore avoit fait leçon seulement à des ceux, qu'il affectionnois le plus. Ainfi le même Jam. ctisbliche observe ailleurs, qu'ils croient être entieremens ali au dessus des loix, ne voulans pas seulement voir le que lieu, où la justice s'exerçoit, qui n'avoit à leur dire ut nulle Jurisdiction sur eux. Et l'on scait, que leur phi contume étoit de dreffer des sepulcres vuides, selon ohis Pusuge de ce temps là, à ceux de leur Secle, qui en mo étoient fortis, comme si c'euft été quitter la vie, que rre. d'abandonner leur famille. Hæc est insignis illa icile modeltia, quam à Præceptore file didicerunt levi discipuli. Nullus dubito, quin pertinax illud tia, filentium, & mysteria non sinè magna verboe firum nihil fignificantium pompa proluta, effeceuna rint, ut homines illi adeò magnifice de se senobtirent. At pergamus: Notum est ipsum asseotoruisse, mentem suam, à multis retrò temporinat, bus, multa corpora pervagatam. Teste Jamm, blicho Cap. XIV. pag. 48. & Porphyrio, ut bus alios taceam, multos ex illis, qui ejus utebantur hat. familiaritate, perspicue clarisque indiciis admonebat erit prioris vita, quam anima ipsorum, antequam isti allioag. gata effet corpori, jam olim peregerat: seque ipsum ex nblicertis & indubitatis signis demonstrabat, Euphorbum etits fuisse Panthi filium, qui Patroclum devicit. ગુમ મે non ex hop videt, hominem hunc aut mente 911captum, aut stolide superbum fuisse? Si dixisset tes. le ex quibusdam fignis conjicere, mentem fuam uter olim Euphorbi corpus inhabitasse, non esset, anisur maxime miraremur; novimus enim quid que ignorantia iems

fee

fai

U

po

71

ti

T

T

n

n

C

C

ignorantia & ingenii imbecillitas aliquando va-Ita ingeniosissimus Lokius mentionem facit viri alicujus haud indocti, qui existimaverit, corpus fuum à mente, quæ Socrati inerat, oc-At cum perspicuis testimoniis demonstraturum se promiserit, non solum se olim Euphorbum fuiffe, fed & quibus in corporibus aliorum fues rint animæ, dignus erat, qui Anticyram mitteretur. Hinc non fine caussa Lactant. div. Instit. Lib. III. false illum ridet, exclamans: O miram & fingularem Pythagora memoriam! O miseram oblivionem nostrum omnium, qui nesciamus, qui ante fuerimus; sed fortasse vel errore aliquo, vel gratia sic effectum. at ille folus lethaum gurgitem non attigerit, nec oblis vionis aquam gustaverit. Videlicet senex vanus, I sicut otiofa anicula folent) fabulas tanquam infantibus credulis finxit. Quod si bene sensisset de iis, quibus bac locutus est, fi homines eos existimasset, nunquam sibi sam petulantem mentiendi licentiam vindicasset, sed deridenda bominis levissimi vanitas. Sequitur aliud & maximæ floliditatis & superbia indicium. Audiatur (latine tantum brevitatis cauffa adduco verba) Jamblichus pag. 51. A lecto autem resurgentibus (fc. discipulis) excutiebant languorem noclianum, remissionem & toporem, per quosdam peculiari modo compositos cantus & modulationes: qua vel solo lyra pulsu, vel etiam voce Peragebantur. Sibi verò ipfi Vir ille non aque per inftrumenta vocemque tale anid comparabat, fed ineffabili quadam & intellecta difficili divinitate intendebat aures, mentemque sublimioribus mundi concentibus infigebat; atque ipfe folus est apparebat , auditu & intellectu percipiebat universalem Sphararum & Astrorum per eas metorum barmonians va-

I fa-

erit.

OC-

atu_

bum

fues

et ur.

III.

ngu

nem

nus :

um -

oblis

ficut

cre-

bec

fibi

feel

liud

Au-

uco

ar-

iur-

liari

folo

verò

tale

ecta

ebli-Olus

bar-

ians

moniam & consonantiam; que carmen aliquando perfectius, quam quod apud mortales fieri solet, & fine Satietate audiendum resonabant, & per dissimiles varieque diversos firidores, celeritatibus, magnitudinibus of vectionibus, certa quadam mufices ratione compofitis , conversionem & circumactionem gratifimam fo mul & variis modis pulcberrimam efficiebant, à qua velut irrigatus, & quoad mentis rationem bene compositus ac quasi saginatus, ipse imagines quasdam bo. rum cogitabat exhibere discipulis suis, eaque in quantum fieri poterat , imprimis per instrumenta , & folam etiam vocem imitari. (*) Idem testatur Porphyrius, Sect. XXX. Sane auritum totum oportet fuiffe Pythagoram, qui concentum illum Planeta-Forte tamen Dii, quorum in rum audivit. numero ipfe erat, auribus instructi funt longissi-Lubens în posterum credam iis, qui dicunt, se voces pulicum intelligere. Scio effe, qui mollius hæc interpretentur, inter quos est Auctor Observationum Halens. Tom. II. Obs. X. Exagitat, inquit, Worceftrienfis Praful Pythagoram, quod concentum corporam celefium fuavifimum auribus se percipere dixerit. Jam notum quidem est. quod Pythagoras de totius mundi corporumque culefium barmonia multa verba fecerit, aft quod suis persuaserit. fe auribus calestium corporum sonos percipere, id an unquam afferuerit Pythagoras valde dubito, nec succurrit ex veteribus, qui ejusmodi quid de Pythagora memoria prodiderit. Ita ille. At adest hic præter Porphyrium Jamblichus. Uterque clarissimis ver-

^(*) Quid de telefficis illis imaginibus sentiendum sit, vide Dissertat, cel. Moshemii, in Bibliotheca Bremensi extantem.

th

in

fe

it

27

li

9

7

in

f

fi

il

1

9

fi

bis testantur auribus & mente sonum coelestium corporum percepisse nostrum, huncque suavisfime ipfius aures demulfiffe. 'Aurec, inquit Porphyrius, The Tu martoe apportes negoato. Si nihil aliud dicere voluisset, quam se ratione duce observasse, esse aliquam inter cœlestia corpora harmoniam, nemo hoe fuiffet maximopere admiratus. Confer Observat. Küsteri ad hunc loc. Proxime autem sequentia testantur infolitum quid sibi tribuisse Pythagoram. Sibi enim (ita pergit Jamblichus) soli inter omnes, qui terrant incolunt, datum existumabat, ut intelligeret exaudiretque sonos vocis à mundo edita, idque ab ipso natu. ra fonte de radice : adeoque se dignum esse censebat. qui doceretur aliquid & disceret, quique calestibus nitendo imitandoque assimilaretur; utpote qui a Damone ipsum afflante ita conformatus esfet: cateris verò bominibus sufficere putabat, ipsum & ipsius dona insueri. es ex imaginibus exemplis proficere ac emendari. cum prima rerum ipsarum archetypa vere apprehendere non possent. Nemo non videt, Superis adictibi velle Pythagoram, ut ineptis visionibus auctoritatem conciliaret. Hinc à Damone conformata iosis mens. Hinc omnium rerum archetypa videt, aut se vidisse putavit. Meritus adeoque est, and Jamblichus pag. 205. notat, titulum 78 Sers. Nihil jam dicam de quinquennali filentio, nihil de obscurissimis symbolis, nihil denique de praceptis arcanam doctrinam non vulgandi, qua fatis oftendunt, quo animo fuerit præditus, quamque dignus, qui generi bumano medicinam adferret. Afferamus evidentiora testimonia folidissima superbia & infania. Pag. 7. ita Jamblichus: Abaris transiens

flium uavisit Pornihil e obrpora è adc loc. litum (ita terrant xaudinatu. febat . estibus Dais vero na inndari. endere Tcribi tatem iplis ridet . elt, m 78 lentio, ie de e fatis uamerret. fuper-

Abaris

ansiens

transient per Italiam, vision fibi Pythagoram, Deo cujus ipfe erat Sacerdos, assimilavit: persuasus non alium, ac ne hominem quidem illi fimilem, fed ipfum vere Apollinem effe: atque tum propter illa, qua in Py. thagora maxime veneranda deprehendebat, tum propter indicia isfi Sacerdoti jam antea explorata, telum Pythagora reddidit, quod, iter ingressurus è templo sumferat, ut eo ad superandas in tam longa peregrinatione itineris difficultates uteretur. Vehebatur enim illo per invia quaque, qualia sunt flumina, lacus, paludes, montes & alia id genus: ac præterea eodem, ut ajunt, luftrationes quoque peragehat, peftemque depellebat atque arcebat ventos ab urbibus, qua opem ejus imploraverant. Pythagoras autem accepto telo minime rei insolentià commotus, nec caussam, ob quam ei daretur percontatus est, sed tanquam qui reverà Deus ille foret, Abaridi feorsim ab arbitris abducto aureum fuum femur oftendit, ut argumento effet, neutiquam illum animi falfum fuiffe: quin & enumeratis fingu. latim, qua in templo reposita erant, fidem illi fecit, quod non male Apollini ipsum assimilasset; adjecit insuper, se ad curandos demerendosque mortales advenise, ac proptered etiam formam bominis induisse, ne supereminenti majestate, velut re nova turbati, disci. plinam suam defugerent. Quis sibi, dum hæc legit, temperare à risu potest? Cui non in mentem veniunt, que de sagis dicuntur, illas baculo inequitare, atque per aera fylvasque errare? Quid de aureo illo femore judicandum sit, in diversa abeunt eruditi. Meram imposturam fuisse crediderim Pythagora. Cur enim remotis arbitris Abari foli monstrabat, si signum cœlestis missionis cunctis erat monstrandum? Equidem Plutarchus in

Numa teltatur, eum in ludis olympicis, id ek. in maxima celebritate & frequentia id visendum exhibuisse, quod tamen sinè aliorum testimoniis vix admitti potest. Quicquid sit, si putavit sibi calitus ejusmodi femur datum, insanus erat; si finxit, impostor. Attendatur interim ad id, quod Pythagoras inde concludit: nimirum Pythagoras habet femur aureum; est igitur ille Apollo, quem pro Deo colunt hyperborei; sc. Baculus Hat in angulo, ergo cras pluet. Huc pertinet. quod D. Laërtius Libro VIII. num. 21. & 41. refert, quòd in antrum descenderit, finxeritque le apud inferos fuisse, pœnasque Homero & Hefiodo inflictas animadvertiffe, quod non folum oftendit, eum impostorem fuisse, sed & mendacem. Si enim transmigratio perpetua ex uno corpore in aliud locum habet, quomodo animas in tartarum detrusas poenisque castigatas videre potuit? Mendacem oportet esse memorem. mirum non est, talia à Pythagoreis tradi; caufsam aperit ipse Jamblichus pag. 120. Postquam enim multa miracula Pythagora adfcripta commemoraffet, addit: Tavra Te se Aeguri weoc me-קוי אמן מאאם דטומטדם. 'נון או דעדשי בן אפצעוישי, μαι άδυνατε όντος πέρι άνθρωπον ένα ταυτα συμβη... vat , non esorrat vapes itrat, ert as megs apestrovos атобереда реп та тер выше дердечта, на вре de Spone. Ama kaj to amogujuror tuto enjudireir. Est yag mag autois depopueror, êts ar Dewros D. שיסה ובן , אמן ספיוה , אמן דפודטי מאס דם שפף דפודטי Hudayopas is. i. e. Het igitur aliaque id genus commemorant, fidei concilianda: cumque iffa in confesso fint, nec fieri possit, ut in unicum hominem congruant, hinc jam liquere autumant, quòd dicta de illo, non tanquàm de homine, sed tanquàm de Numine aliquo accipienda sint. Quod etiam indicat anigma illud, quod velut proverbium quoddam in ore babent:

ek.

dum

oniis

fibi

; fi

wod

ago-

ollo, ulus

net.

41.

tque

He-

olum

cem.

pore

tar-

2 po-

cauf-

uàm

com-

C TL

erwr ,

UKLBH-

TTOYOG

1 821

CIVELY.

os Si-

TRITOP

genus

ta in

homi-

nem

At

Et bipedes homines & aves & tertia res sunt, nam tertia res est Pythagoras.

Incidit hic, quod à viro gravi accepi. Ni. mirum celebrem quemdam Doctorem umbraticum, in Belgio viventem, & Charlataneria Eruditorum amplissimo Auctori notatum, in familiari colloquio aliquando dixisse, tres tantum hactenus lucem vidifie Viros eruditos: nimirum Scaligerum, Salmafium, tertium nolle se appellare. At teneatis rifum amici! Pythagoras, non homo, non bestia, sed Deus fuit: interim non homines tantum, fed & animantia cætera amavit. Ita Jamblichus pag. 90. Ipfe ita vixit, ut à carne animalium abstineret, & ad aras adoraret sanguine nunquam adspersas: providebat insuper, ne & alii animalia, utpote eamdem nubiscum naturam sortita, caderent: ipse feras corripiens potius, & re ac verbis instituens, quam puniendo destruens. O mite & placidum ingenium! O divinum Præceptorem, dignum, qui lapides & faxa doceret! Nec plura addam. Ex hactenus dictis satis liquet, Pythagoram fuisse minem, qui ex mendaciis, infania & stolidissima superbia compositus fuerit. Restat, ut secundo loco examini subjiciamus Decreta Pytha-Quanquam enim ex ingenio iplius, moribusque hactenus adumbratis, fatis pateat, quid ab ejusmodi homine expectandum sit, kopus tamen noster postulare videtur, ut doctrinam ipfius præceptaque distinctius proponamus. In antecessum autem notandum, Pythagoram nulla ingenii monumenta posteritati transmisse, sed ea hinc inde ex veterum monumentis esse colligenda. Dubium autem non est, quin Platonici multa adjecerint, multa exornarint, & ad decreta fua, quæ deamabant, exegerint. Unde fit, ut inter obscuras ineptasque opiniones occurrant præcepta decretaque rationi convenientissima, excellentissimaque. Ponam autem fundamenti loco principia doctrinæ Pythagorica, ex quibus de universo systematis fundamento judicium ferri potelt. Primum præceptum inter aurea carmina Pythagora sic sonat : 'Adarates шег прыта вевс, чощо ос важита, типа. rocles in Commentario quantum potest præceptum hoc emollire fatagit, tandem verò pag. 15. ita ait ex versione Dacierii, quæ jam quidem ad manus est: C'est pourquoi ce précepte, bonore les Dieux comme ils sont places & disposes par la loy, doit être entendu non seulement des Dieux immortels, mais aussi des Heros, des Anges, & des ames des hommes : car chacun de ces genres, il y a une quantité infinie Respèces placées es disposees, selon qu'elles ont plus ou moins de dignité: & voilà quelle est la nature, & quel est l'ordre, ou le rang des essences raisonnables. Ita Hierocles: qui, si scapham voluisset appellare scapham, fine ambagibus dixiffet, Deos effe colendos zara τον νομον της πολοως. Itu enim Socrases, ita Plato locuti funt; quamvis enim cum Hierocle 119

m

In

lla

ed

lli-

ici.

des

ide

OC-

en-

un-

ex

ju-

iter

SETS

Hie-

um

ita

ad

nore

ieuse

. 6

res,

dis-

nité:

dre .

iero-

Ica-

olen-

ocra-

rocle

Hierocle viri illi Deos Poëtarum improbaverint fæpè, nihil tamen in cultu publicè recepto mutandum existumarunt. Ita Plato in Epinomide: THE THE THE TOUR POLICE OFIC THE RESTREE AND TOR Врахитатог, втоте им тобимен национаторых ста Describerar , neus un vapes ixes es reche moder iau-של וקבוד האוקול בסווסי בסוקרה ב של של של או עם עד ביי שב עד ביי вич атохидист инвы то жератах борас истер во or Suvaror isserat ty Jundy quees tur megs. 1. C. Horum omnium Legislator, qui vel minimum mentis babet, manquam aliquid innovabit. vebit enim ne ad novum, minus certa religionia cultum civitatem suam vertat: nec que patrie lege vel consuetudine de sacrificando firmata sunt movere audebit. Seire namque debet, mortali pature non esse possibile, certi quicquam de bis cognoscere. Ita loquuntur homines, qui stultis, fimas opiniones publice receptas generolo animo abjicere nolunt. Cotta Academicus apud Cic. de Nat. Deor. Lib. III. ita ait: Non mediocriter auforitate tua moveor, Balbe, orationeque ea. que me in perorando cobortabatur, ut meminissem, me & Cottam esse Pontificem, quod eò credo valebat, ut opiniones, quas à Majoribus accepimus, de Diis immortalibus, sacra, ceremonias religionesque defenderem. Ego verò eas defendam Semper, Semperque defendi : nec me ex ea opinione, quam à Majoribus accept de cultu Deorum immortalium, ullius unquam oratio, aut docti aut indocti movebit. Ibid. Multis argumentis Deos elle docere voluisti, mihi unum satis erat, ita nobis Majores nostros tradidisse. Hæc regula, a locum habet in rebus ad religionem spectan-

tibus, nihil tam impium, absurdum, deteffandum; nulla Religio aut potius superstitio tam inepta, Deoque contumeliosa excogitari poterit, quin manibus pedibusque sit defendenda. hoc preceptum omnium primam erat in Theologia Pythagera. Alterum, quod absurditate priori nihil quicquam cedit, erat! Deum omnia, etiam contradictoria facere posse: Jamblichus pag. 117. Ou yap ira Ta per Surata Tole Georg , Ta di adura. та, шотер оловия тыс вобобрыены, ажа панта Sovara. Nimirum cim sacrificuli adeò splendidè mentiuntur, ut ab omnibus vel palpari possint turpiffimæ nugæ, tueri fe folent mepta bac fententia, que imperitos quidem fallere, attentis autem rifum exprimere folet. Notum argumentum Transsubstantiationis desensoribus. Nota Coloniensis aditui vox. At percurramus breviter Theologiam Pythagoricam. Bluribus more fuo, id est, orudite & folide, ut alios taceam; eam depingit cl. & eruditiffimus Brukerus in feounda parte Hilt. Phil. (*) Ab Atheifmi impacto crimine hoc loco pluribus Pyrbagoram vindicare nolo, cum alibi de hoc folicitus fim. Deson, id est, eternum, fapientifimum, potentiffimum, &c. Mundi Redorem, admiliffe Pythagoram teltatut Justinus Martyr, de Monarch. pag. 105. & Cobortal. ad gent. pag. 18. Cli Alexandr. Stromat. Lib. IV. pag. 477. Hierocles

⁽¹⁾ Adde ejusdem Historium Criticam Philosophia, in qua, in quibusdam à suis, quas in Hist, Philosophica de Pythagoræ Theologia sententiis reprassentavit, discedit. Confer Dissertationem de Theologia Pythagoræ Museo Helyetico

longe

anrocles initio ferè ad aurea Carmina Pythagora ait, eum agnovisse ven Achtegrenot motor Geors am rit, ET GEOV GEBY RUPLES BY SITTOL TIS , MAL GEOV UTATOR ad agisor. Eumdem Morala, ut notum, adpel-At ololavit. Providam Dei in omnia curam credidisse, iori auctor est, ut alios taceam, Jamblichus de vita iam Pythag. pag. 147. Porro, inquit, efficacissimum ad flabiliendam justitiam, Deorum imperium cen-17: sebat esse Pythugoras, idque adhibebat, velue uvaprincipium, ad Rempublicam, legesque & justi-PTS lidè tiam, juxta normam juris, constituendam. No. Tint que alienum fuerit adjicere singillatim, quasnam eogitationes de Numine concipiendas esse definivefenrit; nempe quod existat, quodque ita se geras ntis erga genus bumanum, ut illud inspiciat, miniienmeque negligat : quod ab ipso edocti Pythagorai ota eviplurimum utilitatis in se habere existimabant. Hujusmodi enim regimine nobis opus esse, cui nulla ore am, tenus refragari valeamus: tale autem effe regimen Dei: qui cum tantus sit, dignuen quoque feesse qui universis imperet. Recte enim ab iis diimctum est, animal istud natura proclive esse ad proram fim. terviam: itemque inclinatione, cupiditatibus aliispoque affectibus variam; ideoque tali eminentia atque superinspectione opus habuisse, à qua moderaliffe tio & ordo proveniret. Siquidem existumabant, Mounumquemque naturalis hujus mutabilitatis suc con-18. Hiescium nunquam pietatis cultusque divini oblivisci ocles debere : sed assidue menti sua proponere Numen, tanguam quod bominum actiones observet, iisque indefinenter invigilet. Mentem hominis immorhiæ, talem seu potius destrui nesciam agnovit; intehitoprærim inepta opinione de mirinfuzione veritatem

neo-

longe momentolissimam turpiter commaculavit: quòd si vel maxime Deum. Providentiam. mentis immortalitatem admiliflet, nondum tamen is effet, qui nobis persuaderet, Deum in fui gratiam miracula feeisle. Hæc enim præcepta, mediocri adhibita attentione & meditatione, facile cognosci possunt. At sequentia oftendent; genuina hæc Theologiæ naturalis principia, ineptis opinionibus & cultu fuiffe deturbata. Deum colendum esse justit, sed & Demones & Heroas. Aureorum carminum tres priores versus ita habent : 'Adaradus per mesor Oruc roup oc Seauerrat Tipla. Kat reflu opnor ' inter? Somes against. The A navay Savine sign Sarparas irropa picar. En commentarium Hieroclis ex versione Dacierii: Il faut bonorer les Dieux de cet Univers, selon Pordre dans lequel ils sont établis, et que la loy naturelle, qui les a produits, leur a distribué avec leur essence, en les placant les uns dans la première Sphére célefte, les autres dans la troisième es ainsi de suite, jusqu'à ce que tous les globes céleftes ayent été remplis. Car de les reconnoitre, & de les honorer felon l'ordre & le rang, qu'ils ont été placés par leur Crenteur & leur Pere, c'est obeir à la loy divine. Ceft leur randre veritablement tout l'bonneur, qui lour eff du. Per Deos autem universi illos duodecim majores intelligebant Deos, quos communiter Gentiles colebant; at hoc ipio patet, turpissime idololatria reum esse Pythagoram. Pag. 247. quærit Ducier, cor in hisce versibus Deorum tantum seu bliorum Dei, uti loquebantur Platonici & Pythagorici, mentio fiat, non item vit:

m,

ta-

win

rælita-

ntia

alis

de-

tres

Sever.

ex

e de

font

pro-

efte .

rem-

par

t loy

bon

versi

quos

p2-

ram.

libus

que-

non

item

item Parentis omnium rerum; respondet: Cela vient à mon avis, de ce que Pythagore suivit les Egyptiens, & que les Egyptiens ne parloient jamais du premier principe, qu'ils regardoient comme environné de tenébres qui le cachoient. fert eum in finem locum Damascii dicentis: Tea-בחי מפצחי המסדום, נודוף שמדמו שיחורו המסדום מצים-50. At ita fane Pythagorica Theologia potius occusatur , quam defenditur. Miferrimus eft ille cultus, qui nititur ignorantia fapientissimi omnium rerum Moderatoris. Quid enim funt cæteri? Dæmones, Heroës, homines, imò mera corpora. Verum enimverò caussa in aperto jest, cur adeò paucis Dei summi rerum Moderatoris mentionem faciat, Dii colendi nimirum roup oc Dauerry. Silet ctiam Hierocles de juramentis, quæ à Pythagoreis non per solum Deum, sed & Pythagorum fiebant:

Και μα τον άμετερας σοφιας ευροντα τετρακτικ Παγαν άννας φυσερς ρίζωμα τεχυσαν.

Id eft:

Juro illum Sophia, à quo nostra inventa tetractys, In qua natura fons est radixque perennis.

Conferatur Küsterus ad hung locum, & Holstenius ad Porphyrium, num. 20. Persuasionem
de mentis immortalitate multum facere ad verze
virtutis studium nemo facile dubitaverit; at
Pythagorus, dum persuasioni propugnavit,
omnem luic persuasioni vim atque pondus detraxit. Is certe, qui sibi persuadet, mentem
post mortem continuis migrationibus in alia corpora

pora obnoxiam fore, parum curabit probitatem & virtutem. Vita hæc tantis doloribus & mi-Seriis est obsepta, ut optimi quique, si pacatisfimè etiam atque tranquille vixerint, fateri tamen cogantur, dolores, quos perpetti funt, majores fuiffe degultatis voluptatibus: quòd fi nulla ergo spes est in has vita, nos tandem in portum tranquillitatis perventuros : fed per omnem æternitatem per innumera corpora, animalia, plantas migraturos, omnis recte vivendi conatus ex animo ejicitur; certè ita Deus nos malefaciendi caussa & atternum torquendi condidiffet. Ipse Pythageras, postquam (fi credere fas) muka corpora inhabitallet, tandem à Crotoniensibus male habitus, aut cum mœrore vitam finivit, aut, ut alir perhibent, igni traditus est. Post mortem denique innumeris demum corporibus infertus, oberrare debuit. Hand me quidem latet, Dacier aliosque non ad litteram hanc persual your interpretari; fed uti clar. Clericus Bibl. Select. Tom. XX. rationibus Dacier breviter at solide satisfecit; sic facile etiam aliorum objectionibus occurri potest. Verbo dico, loca veterum, cumprimis ipsorum Pythagoreorum ita comparata funt, ut alium fenfum ferre per rectæ interpretationis leges non possinta Adduximus supra jam locum Jamblichi, qui extat pag. 48. Similia apud eumdem pag. 71. Lie porer ver four en integrata av Soune Juga, & Separe is a tudara. Lia tuto tor Justplan you idraer plover , lies at to idreit Radinn. i. e. Anima humana in ed faltem animalia non ingreditier, que mactare fas eff: ideoque ex immolabilibus

1

L

Pi

P

CE

m

de

di

ne

molabitibus illa fola comedenda, que pro victimis tem cadere licet, à cateris omnibus abstinendum. Pormiphyrius pag. 42. Hac apud omnes pervulgate atisfunt, primo quidem, quod animam immortalem taesse affirmaverit, deinde diversam eam animan. int, tium genera subire : ad bac post certos temporum d fi circuitus, idem, quod olim fuerat, rursus fieri, 1 m E nihil omnino novum existere: & animata per omnia cognata inter se ejusdem generis existimanda anı effe. Conferatur Rittershufius ad h. d. Incertus endi Auctor de vita Pythagora, Jamblicho & Porphynos rio subjectus, in Edit. Kusteri, pag. 58. de Pyndithagoreis: Ident ab animatis abstinebant, propter dere transmigrationem animarum, quam fulta opi-Cronione veram existemabant. Ipse Apollonius apud e vi-Philostratum, Lib. VIII. pag. 333. de Pythagora: radi Ex hac autem puritate tim alia cepit emolumenta, detum hoc maxime, at suam animam cognosceres. buit. Nam com ea vixerit etate, quâ ob raptam Hen ad lenam Troja est oppugnata, & filiorum Panthi duti pulcherrimus extiserit, pulcherrimeque vestitus, ibus ea interfectus eft, que & Homero agendi cauffam acilà praberet. In multa deinde corpora ubi immigraf-Verset, Adrastee lege, juxta quam varias anima vi-Pyces subire solet, tundem in bominis formam rediit, ien-& Muesarchida Samio natus est, Supiens ex Barnon baro, & ex Trojano factus Jonius y atque ita mblimorti inviolabilis, ut re Euphorbum quidem fe effe dem dememinisset. Plura ex alus Auctoribus non ad-PHTE ducam. Ad ineptane autem stultamque opinio-9001nem, qualis hac Pythagora fuit, confirman-Inundam, opus eff, scilicet, ut Deus iple sanctissi-21011 mus & fapientisfimus infelita edat portenta. Per-: 1771gamus. libus

8

tarr

alia

ade

fola

G 1

vet

ext

exi

loc

ex

ait

nec

tra

lib

cip

for

the

fim

ull

ten

ani

1110

lac

per

ple

bei

tot

tio

gamus. Decier in vita Pythagora pag. 62. poft. quam docuit, Pythagoram justisse coli Deos, Demones, Heroas, ita pergit: Au dessous de ces Heros ou Anges, il mettoit les ames des hommes, qu'il appelloit avec raison les dernières des substances raisonnables, comme il appelloit ces Anges, les substances moyennes placées entre les Dieux immortels, & les ames des bommes, pour unir cas ames, avec ces fils de Dieu, & par eux, avec Dieu même. De là il tiroit deux consequences, qui me pareissent dignes d'une grande consideration: La premiere, que quand les ames des bommes avoient depouillé dans ce monde, toutes les affections charnelles, & qu'elles avoient orné & relevé leur nature pour l'union avec Dieu, elles devenoit dignes des respects, & des hommages des autres bommes. La seconde consequence, qui n'est pas moins remarquable, que la premiere, c'est que les ames des bonmes étant les dernieres des substances raisonnables, elles étoit aussi les dernieres, auxquelles les bommes pouvoient étendre leur culte, & qu'ainsi on ne devoit bononer, aucune nuture inférieure à celle d'homme. Sind ambagibus dicere potuiffet Dacier, Pythagoram credidiffe dari Purgatorium, animasque colo receptas ab hominibus colendas esse; quod si concederemus Dacier, nihil aliud inferri posset, quain Kecleham Romanam turpiffimam Superftitionem Pythagore approbate. Bonus Daciex ubique estendere voluit, le veri nominis Proselytum elle, dignumque Esclesia Catholica membrum. Quod in Novi Testamenti volumine deprehendere non potuit, videt in ingeniosissis A.

os,

de

om-

des

An-

les

oour

ux,

uen-

on/i-

des

outes

orne

b, el

nages

, qui

uere,

eter'es

Ti les

éten-

wier,

Sing

goram

lo re-

lod it

poliet.

periti-

Daciex

Profememine de-

fillimis.

8

13 divinis scilicet scriptis Pythagora. (*) Forte tamen Pythagoras legit Apocrypha Veteris Teft. aliam indutus personam; vix enim credibile aded ingeniosam doctrinam & mysterii plenissimam fola retiocinatione inventam. Præstabit interea. si missis explicationibus Dacierii, Jamblichum veteresque audiamus, qui qualem cultum Diis exhibuerit Pythagoras, aliisque præstandum existimant, pulchrè docuerunt. Speciminis loco (neque enim omnia adferre licet) quædam ex iplo Jamblicho adducemus. Pag. 126. de eo ait: Deos laude bomisque verbis prosequebatur: nec ullum tempus a'sque illorum mentione cultuque transmittebat: ita ut etiam inter canandum Diis libaret, & quotidie Numen bymnis bonorare praciperet. Observabat & omina & vaticinia & surtes omnes fortuito oblatas. Diis sacra faciebat thure, milio, placentis favisque & quibusvis suffimentis: animalia autem ipse non immolabat, nec ullus Philosophorum theoreticorum. Omnino autem ajunt, Pythagoram stylo animoque Orphes amulatorem fuisse, eodem plane, quo Orpheus, modo, Deos coluisse: dum eos proposuit in simulacris & are, non nostris figuris alligatos, sed per divinas imagines, tanquam qui omnia complectuntur, omnibus provident, & formam habent, tam quoad naturam, quam quoad figuram, toti universo similem. Prescripsisse ipsum lustrationes & innitationes, uti vocantur, accuratifi-

^(*) Vide Biographiam hujus Viri, quæ extat in Diario Litterario, cujus titulus: Ribliotheque Françoife Tom, I. premiere partic.

pr

N

lau

coc

chi

è.c

vai

fai

छ

sen

cell

ren

bon

tra

dur

tru

ris

Sym

feri

ut

que

mi

tius

ten

ing

toti

stra

mam Deorum notitiam complexas. Insuper diount, eum compositam quandam rerum divinarum Philosophium Deorumque cultum instituisse: cum quadam didiciffet ab Orphicis, quadam à Sacerdotibus Ægyptiis, alia à Chaldeis & Magis, nonnulla ex initiis, qua fiunt Eleufine, in Imbro, in Samothracia & Delo ; aliqua porrò etiam ex iis, quibus Celta & Iberi communiter utebantur. Dicitur etiam observasse, quod homines ter libent, quodque Apollo ex tripode responsa det: quia trias primarius numerus babeatur: Veneri verò fexta die facra fieri, quia primus bic numerus de omnium caterorum numerorum natura participat; & quovis modo divifus, eandem in subtractis & residuis vim babet : Herculi denique sacriscandun esse die octavo mensis incuntis; respiciendo ad nativitatem ejus Septimefrem. Addit porro, templum non effe intrandion, nil cum vefte pura, in qua nemo dormiverit : sommum enim ignavia, perinde ut nigrum & fuscum; puritatem verd aquabilitatis in ratiocinando & justitia signum esse. Pracepit autem, si involuntario sanguis in templo fundatur, vel auro, vel mari lustrationem sieri debere: primum quippe illud, & rerum pulcherrimum, & mensuram pretii effe, quo cunta aftimari solent; hoc verò primum esse humida natura feetum, primaque & communioris materia nutrimentum, opinatus. In templo dixit, pariendum non esfe, ut in loco sacro divina anima corpori alligetur; fas enim non effe, ut in loco facro divina anima corpori alligetur: Die festo nec capillos, nec ungues precidendos; non enim convenire ait, us relicto Deorum obsequio nostra commoda

r diarum cum Sacerlagis, mbro, m ex antur. libent, trias fexta us de cipat; tis E indun rd natemra, in iavia, t verò m ese. templo m fieri ulcherto aftinatura nutriendum corpori cro dicapilvenire mmoda

pro-

procuremus; nec pediculum in templo necandim, ne quid de eo, quod inutile & corruptibile eft, Numen participet : Deos autem colendos cedro, lauro, cupresso, quercu ac myrto; ideoque horum nullo corpus repurgandum, aut dentes fodiendos; coctum non effe affandum, loculos five aras fepulchrales cupressinas fieri vetuit, quia Jovis sceptrum è cupresso fabrefactum est, vel propter aliam quandam myfticam rationem: ante mensam Jovi Servatori & Herculi & Castoribus libandum esfe flatuit, ut sic Jupiter, tanquam alimonia dux & auctor, laudetur, in Hercule vero natura potentia, & in Castoribus rerum omnium harmonia celebretur: libamina non esse clausis oculis offerenda; nec enim putabat, quicquam eorum, qua bona sunt, mereri, ut cum pudore & verecundia tractetur: cum tonat terram tangendam esfe, in memoriam generationis rerum: a dextra intrandum effe templum, a finistra egrediendum; dextrum enim statuebat esse principium numeri imparis, & divinum quidpiam; sinistrum verò pro Symbolo numeri paris & dissoluti habebat: bic fertur ejus modus fuisse pietatem excolendi. Hactenus Jamblichus. Non necesse effe puto. ut pluribus oftendam, quam inepta & rectæ rationi contraria fint hæc præcepta, quamque prorfus nihil valeant ad mentem hominis perficiendam & emendandam, fed potius ridicula, & absona superstitione pervertendam. Novi hinc inde ab eruditis quædam ingeniosa & pulchra pracepta adduci, at illa à totius Philosophia Pythagorica corpore avulsu abfractaque funt, filentio involutis interim innumeris

A PARTY

meris ineptiis & anilibus nugis, Philosopho indignis. Quòd si vel maxime multa essent rationi convenientia præcepta, & generi humano utilia, que fine mixtura erroris prolata fuiffent à Pythagora, nihil hoc plane ad miraculorum certitudinem demonstrandam adferre posset ponderis: cum enim omnes ferè gentes, faltem inter omnes semper plurimi fuerint, qui diligentiori cultura rationis dediti, recta rationis decreta fequebantur, neque tamen ullis miraculis clari fuerint; caussa esset reddenda, cur is potiffimum fingulari hoc dono ornatus effet, qui præter ea, quæ fola ratione addisci possunt, in medium nihil protulit. At non opus eft, ut quæltionem hanc examini nostro fubjiciamus. Adducta fatis teftantur, (longe plura, fi quis postularet, adducere possem;) Decreta Pythagora pleraque obscura, inepta, superstitiosa, castissimo Dei cultui, voluntatique contraria esse.

CAPUT

pí

lin

bi

Q

V

יוו

34

001

21

M pt tin vi D qu

So pro que ca

01

CAPUT VI.

De Apollonii Tyanensis doctrina & moribus.

DYthagoram excipiat Apollonius. Historiam vitæ & rerum gestarum Apollonii conscriplit Philofratus, de cujus fide jam quidem folliciti non erimus, sed quali omnia certa indubiaque forent, per tempus eum audiemus. Quemadmodum Pythagora nativitas miraculi plena erat, ita etiam Apollonii. Vix enim magni Viri fine portentis in lucem prodeunt. Philott. Lib. I. Cap. 4. Kuson de aute en untes, Paspas ήλθεν Αιγυπτιε Δαιμονος, ο πρωτευς, ο παρα τω Όμηρω έξαλλαττων, η δε εδέν δεισασα, ήρελο COUTON TI COMONUMOOI, O de êpe, eine ou de TIS: EITEONS' TEWTEUS EON & ANYUTTIOS DEOS' I. C. Matri utere eum gestanti Spectrum apparuit Egyptii Dei, qui apud Homerum in varias sese vertit formas: illa verò nibil territa, quemnam paritura effet interrogavit · ille , me , inquit. verò quis? illà dicente: Proteus sum, respondit Dens Egyptins. Nihil dicam de Proteo, ejusque responsione, sed immediate sequentia verba Philostrati tantum adponam: Quanto verò inquit Sapientia Proteus fuerit, quid dicere attinet? presertins apud eos, qui ex Poetis didicerint, quam versatus fuerit, & alius semper, & quam capi non possit : utque scire omnia, tam facta quam futura sit creditus. Credamus igitur Philoftrato testi fide dignissimo, Apollonium per omnem vitam Proteum, id est, Agyrtam fuisse. De

PUT

o in-

nt ramano iffent

t pon-

m in-

ligen-

is de-

aculis

s po-

, qui

ic, in

amus.

quis

ti Timo

De altero miraculo, quod circa ipfius natività. tem contigit, & quod capite quinto narratur, iam quidem filebimus, primum enim fufficit. Inter optimarum autem litterarum studia exco. lere incepit Philosophiam, & quidem Pythagori-Τες δε γε Πυθαγορειες, αβέητω τινι σο-Φια Ευνελαβε · Pythagorea verò ineffabili quodans fudio complexus eft; iterumque eodem Cap.LXXI. Ωρμησεν επι τον τε Πυθαγορε βιον, πτερωθεις έπ αυτον υπο τινος κρειττονος. Interrogatus unde vivendi initium facere vellet, respondit, unde Medici Solent. Kay yag éneros nadasgorres ras Yaseeas, Tes per ede voces éeu, Tes de lavlas Hi namque ventres purgantes, alios prafervant à morbo, alios verò ad sanitatem reducient. Præ-Stitisset, si Apollonius à purgando cerebro initium laborum & studiorum fecisset. At aliter placuit Apollonio: Hinc animalium efu, tanquam impuro S mentem bebetante abstinuit, bellariis verò & oleribus vescebatur, pura esse dicens, quacunque terra suppeditabat. Vinum autem purum quidem potum esse affirmabat, quod ex arbore adeo hominibus mansueta veniat, bono tamen flatui mentis adversuri, qui in animo est, perturbet. Insignis ea ætate fuit Philosophus. Nostræ enim ætatis Philosophi post diuturnam multorum annorum meditationem eò pervenire non possunt, ut in mente atherem deprehendant. At mirum non est, hæc scivisse Apollonium; teste enim Philostrato familiariter utebatur Asculapio. Quinquennali filentio fuit initiatus ad facram illam Philosophiam addiscendam, quod tamen majorem vim in animos habuit, quam difertissimorum oratorum eloquentivitaeloquentia. Rem ita narrat Philoftratus Cap. XV. ratur, Moratus autem eft boc filentii tempore, partim in officit. Pamphylia, partim in Cilicia; cumque per gentes tam molles iter faceret, nunquam tamen locutus exco. agoriest, neque ut vel mutiret adduci potuit. IVI 00quando in civitatem seditiosam incidisset, multa uodam (multa autem dissidebant, spectaculorum nibil lau-XXI. dabile habentium gratia) in medium prodiens seow Dess que palam oftendens, atque reprebenfionem, quam unde parabat, aliquo modo ipsa manu vultuque pra se unde ferens, omnem confusionem amovit, ita ut omnes S Tas wv/ai rvant Præitium lacuit mpuro

rò E

unque

uidem

bomi-

nentis

fignis

etatis orum

nt in

n eft,

trato

nnali

biam

anı-

orum luenficut in mysteriis silentium tenerent: aded verum est illud Virgilii: - - in populo cum sape coorta eft. Seditio, sevitque animis ignobile vulgus. Jamque faces & saxa volant, furor arma ministrat.

Tum pietate gravem ac meritis, si forte virum quem

Conspexère, filent, arrectisque auribus aftant Ille regit dictis animos & pectora mulcet.

Hoc unum discrimen, quad Apollonius non didis, sed filentio, dissidentes composuerit. ture autem, ut famam fandi Viri acquireret, operam dabat. Ήλιε μεν όη σενιχοντος έφ έσυ/ε TIVA EMPATTEV, appovois Exores dinha, Tois TETταρων σιωπαν γεγυμνασμένοις i. e. Sole quidem oriente, à turbu semotus, nonnula patrabat, que solis aperiebat eis, qui quadriennio filentium exercuissent. Cæteri enim mortales iplendidam hanc lucem ferre non potuissent. Hinc noluit dicta lua examini submitti , pag. 21. Ωσπερ έκτριmodes ore diaheyorto, dida, theye, kay dones pois way not pegeds, nay xen étoevas i. e. Quando disputabat, velut ex tripode novi inquiebat, atque ita censeo, & quorsum feremini, aut scire oportet. Cumque interrogatus effet, quomodo fapiens disputare deberet, respondit: 'As vouoderns. At hæc, quæ hactenus attulimus, levia funt. Sequentia oftendent, Apollonium hominem mendacem, superbum, superstitiosum & fanaticum fuisse. Age sequamur ipsum Philostra tum, plurimisque exemplis demonstremus, his vitiis ipsum contaminatum fuisse: pag. 22. narratur, nostrum Mugos, qui Babyloniam ac Sufan habitant, adire voluisse, renuentibus autem discipulis ita respondisse: Ego Deos adbibui consultores, & corum voluntatem exposui vobis, vestrumque cepi experimentum, an ad eadem, ad que ego animo valeatis: quandoquidem igitur mollius vos geritis, valete & Philosophia operam navate. Ego autem ibo, quò me Sapientia Es Damon ducent. En cerritum hominem & ingenium ad fuperstitionem pronum ! Cap. XIX. Lib. I. cum Damis Armeniorum , Medorum , Persarum, Cadusiorum linguas se nosse & intelligere diceret, respondit Apollonius: Eyw de w etage, mason Europu, mador edemar. Oau שמסמעדסה לב דצ שונום, עון שמטעמסחה, פוחבי, פו πασας οιδα Φωνας ανθεωπών. 'Οιδα γας οη και όσα σιωπωσιν ανθεωποι' i. c. Ego quoque, δ Amice, ille respondebat, bas omnes novi, cum nullam tamen didicerim, & admirante Ninio. noli inquiebat mirari, quod omnes hominum novim linguas: nam & qua silentio homines premunt,

enim

peois munt, novi. Non folum ineptus bomo linguarum andò donum fibi vendicat, sed & ea tribuit fibi, quæ at-Numini soli competunt. Cum transire cum Scire Damide vellet in Mesopotamiam, publicanos ad o fatabulas accedere justit, quidque adveherent in--3 C.W terrogavit. Apollonius igitur, advebo, respondit, evia temperantiam, justisiam, virtutem, continentiam, omifortitudinem, tolerantiam, multa eaque fæminei gez faneris connecteus nomina. Tum ille lucro suo intentus. ftrajam igitur in tabulas se retulisse dixit ancillas. his nefas boc Apollonius inquiebat, non enim ancilla, fed nar-Domina funt, quas ego adduco. Si fustibus publi-Sua cani hic morion exceptus fuiffet, dignum responausione accepisset premium. Quamvis autem perpebibui tuo Deorum uteretur commercio, atque cogitationes obis , hominum sciret, ab Arabibus tamen artem intel-, ad ligendi voces brutorum animantium didicit. Es gitur enim (ita pag. 21.) Arabas inter vulgatum boc operam pido, ut & aves audiant futura canentes perinde ata E que Oracula: conjiciant verò brutas voces Draconum inge pafti, ut alii dicunt, corde, bepate, ut relatum eft XIX. aliis. Nasum non habet, qui turpissima menrum , dacia non olefacit. Pag. 66: ridet igitur false ntel-Apollonium Eusebius in Hieroclem pag. 437. ex de w verf. Olearii dicens: Hic nempe omnino Draconum, @av± five cor, five bepar, Pythagoricum illum, à victue v, es abborrentem animautium & ne Diis quidem sanguine n Kay rem facram facere sustinentem, verofimile est comedife, è , ô quo scilicet in sapientia gentis istim partes ipse quoque cum veniret. Apud Magistros enim ejusmodi, qua alia ratione, nifi eadem qua praceptores sequendo, in instituto suo proficere possisses? At non solum Deus inio . n noprequidam erat Apollonius, fed & Rex. Quærente

F 3

sunt,

enim Satrapà Règis Babylonis, quinam effet, qui regis fines intraverit? respondit Apollonius: Mea est midersa terra: propterea, quocunque libue-tit, pergendi sacultas datur. Nimitum verum est issue Horatii:

Ad summam sapiens uno minor est Jove, dives, Liber, bonoratus, pulcher, Rex denique Regum. Pracipue sanus nist qu'um pituita molesta est.

Quamvis autem Deus effet & Rex, creaturis tamen cultum exhibuit. Pag. 39. Quiam Rex Soli equum candidum mactaturus effet, occurrit Apollonius & dixit : Tu quidem, Rex, tuo more facrificato, mihi autem mee ritu sacrificare permittito, thuraque manu capiens, inquit: O Sol quousque terrarum vifam mibi fuerit, & tibi me mittito; & ut in bonorum Viroram natitiam veniam, facito; improbos verò neque noscere velim ego, neque nosci ab iis, bacque dicens igni thura immisit: intuens verò in eum, quà parte ascendat, qua obfuscatus appareat; & quot apipicibus emicet, & quo loco, probansque ignem, quà bonum omne edere purusque effe videbatur. Tu, dixit, o Rex, jam perge patriis meribus sacra peragere, ita enim, qui mibi funt, patrii ritus ferebant; indeque à sacrificio discessit, ne in sanguinis communionem veniret. Due his observo. Primum est, Apollonium ineptiffime superstitioni deditum fuisse. Veteres, quos Homerus, Que vocat, motum flammæ & fumi studiose observabant, atque inde omnia capiebant, quod exemplis multis illustrat o Managiruc Olearius ad h. l. dum: hunc incomparabilem virum cultum Solis approbaffe; que quam fint digna Viro sapiente & Philosopho

eft 52 m. uris Soli nius ato, aque יוטוruns necque. quà apiquà diere , indemem pollonisse. moatnulcunap-

le &

et.

us:

bue-

Philosopho de calo misso, qualem se jactitavit, ne. mo non videt. Mifer homo, quæ sit Aoyung λατρειας ratio, prorfus ignoravit. Felicior autem fuit Rex in fugandis spectris, quam extirpanda idelolatria, teste Philostrato Lib. II. Cap. IV. Iter dum facerent (ita Historicus) clara luna, Empusa ipfis occurrit fectrum, mado hanc induens faciem, modò aliam rursus, modò plane evanescens. Apollonius autem, quidnam id effet per fenfit, atque Empusim convitiis ipse lacessivit, comitesque, ut idem facerent, est hortatus: id enim contra ejusmodi insultum ajebat remedium esfe. Spectrum itaque fugatum eft, fridens, ut solent larva. Audis Quixoti vocem? Sequuntur autem jam mendacia quædam, quæ tantum non palpari possunt. Nihil jam dicam, de quo suprà jam mentionem feci, quòd Smyrnæ simul, & Ephesi eodem tempore se fuisse perhibuerit. Lib. III. cap. XXIII. narrat, se olim Royptia navis Gubernatorem fuisse. Lib. IV. cap. XI. cum mortuis se conversatum ait. Cap. XVI. narrat prolixè, quale sibi cum Achille intercesserit colloquium. Atque hoc fe obtinuisse precibus adhibitis; Achillem autem ita allocutus est: O Achilles, te quidem mortuum effe vulgus hominum existimat. Ego tamen neutiquam in illam concedam fententiam , neque Pythagoras concedit , Sapientia mea Parens, Tu igitur, si vecte fentimus, monfira nobis speciens tuam. Certe enim multum en oculis meis emolumenti ceperis, fi ipfis testibus tibi uti licuerit, te adbuc vivere. His narratis prolixè, qua forma apparuerit narrat, & quid ad quæsita responderit. Nemo non videt mendacia mendaciis tegi, ne perpluant. Tota enim narratio hæc excogitata,

71

ci

aj

it

u

d

i

9

h

*

ut inani opinioni de μετεμψυχωσε pondus adderet. Cum autem Apollonius contendat, se arte mortuos evocandi instructum, meritò γοης appellatus, teste enim Cedreno pag. 41. Γοητεια καλειται άπο των γοων και βερινων των περι τες ταφες τοις τα τοιαυτα ἐπιτιδεοβοι γενομενων. Hinc & ipsum Pythuguram, Præceptorem nostri, Philasius Scriptor Sillorum eodem titulo insignivit, teste Plutarcho, in Numa, pag. 69.

Πυθαγορην δε γοητα άποπλιναντ' έπι δοξας, Θηρη έπ' ανθρωπων σεμνηγοριης οαρισιν.

Id eft:

Pythagoramque Magum captantem nominis auram Venantemque hominum gravibus fermonibus aures.

Eundem titulum Apollonio à Sacrorum Antistite Atheniensium datum, ipse mones Philostratus Lib. IV. cap. XVIII. cum enim Sacris Athenienfium initiari volebat, en EBEAETO à Tego Querns παρεχειν τα Ίερα, μη γαρ αν ποτε τυησαι γοητα, μηθε της έλευσινα ανοίξαι ανθρωπω μη κα-Sago τα Δαιμονία. Hand ignoramus equidem, Philostratum titulum Incantutoris ab Apollonio conatum amoliri, Lib. IX. cap. XII. 'O. yonles, inquit, hyspen of ourse eye neckodespovesorse ανθρωπων, οι μεν ές βασανες ειδωλων χωρενres, di de Surias BacBaces, di de eis to enaσαι τι, η αλειφαι, μεταποιείν Φασι τα ειμαρμενα. Και πολλοι τυτων κατυγοριαις ύπαχθεντες, τα τοιαυτα ώμολογησαν, σοφοι είναι. 'Ο δε εκπετο μεν τοις έκ μοιρων, πρελεγε δε ώς αναγκή γενεθαι αυτα, προεγιγνωσκε δε έ γοη-TEUWY .

TEUWY . ath if av on Oson & Danvov i. c. Incantatores (eos autem & ego omnium bominum infelicissimos judico) partim spiritibus torquendis se applicant, partim sacrificiis barbaris, partim carminibus venenisve sese fatis sancita mutare jactant: multique eorum accusati, talia fassi sunt se callere. Apollonius autem sequebatur à fatis sancita, antea pradicens, tantum necessario ea futura esfe, ipse autem ante noverat ea, non incantamentis usus, sed ex his, que Dii monstrabant. At fruftrà est Philostratus: lubens crediderim equidem. Apollonium familiari Dæmonum congressu non usum, merumque fuisse Agyrtam: at Philostratus tamen ipse de eo ita loquitur, ut aliter credere non potuerint homines, quam Magune ipfum fuiffe. Hinc etiam publicam tum temporis famam fuisse, testimoniis aliis, præter ea, quæ adduximus, probat illustris Huetius, Demonfrat. Evang. pag. 1067. Edit. Lips qui tandem ad hanc ipfam objectionem Philoftrati jam allatam ita respondet: Signa illa (que iph à Dis concessa dicuntur) non expressit Philostratus, nec ex rerum contextu ea pranosci potuerunt ab Apollonio, que pranovisse ipsum scribit. Noxia pratereà & magica carmina secretò pronuntiari possunt, etiam insciis, qui proxime adsunt. Deinde sexcenta funt alia arcana divinationis genera, à Viris doctis accurate diffincta & notata, quibus uti Apollonius potuit. Et paucis interjectis: Quanquam ob hec ipfa, fi minus convictum, at hujus certe impietatis suspectum habere possumus: nam ex veteri Barbarorum horumce Philosophorum magia multum deflexerat recentior illa, & à praclaris

ad-, fe yons read Tess

notulo 69.

vwv.

es,

res.
Itite
asus
ien-

em,

you-

nles, otbs 088-

mauace-

O ws

אסח-

eri

lisi

pe

fit

be

fui

M

Fa

tra

opi

1714

vit

ab

fed

eft

tar

CET

eni

an

M

col

eft

claris nature studiis ad damnosas & nefarias ar. tes fefe demiferat, quod tota Philoftrati narratio patefecit. Quis verò eum putet, qui cum Magis conferoatus, corum praceptis institutus, cos demiratus, mirificisque laudibus extollere folitus fit, ipfum vetita bujus Magia expertem manfiffe, prafertim, qui ea opera edere consuevisset, in quibus edendis precipuum artis sue fructum Magi collocant? Ita Huetius. Non est Glentio prætereundum, quòd Eusebius Apollonium Magiæ accufat, argumento petito ab ipfu definitione Magia, quam Apollonius dederat, pag. 461. Apollonius dixit: Ada Tus youras Veudoco Pus Onu. Τα γας επ οντα έιναι πας αυτοις, και τα οντα, conses das i. e. Magos falsa sapientia puto alumnos effe. Nam que non sunt, ut effe videantur, & que funt, ut non effe videantur, faciunt. Polita hac definitione ita pergit Lufebius: Ex tota initur ifta traclatione & figillatim expositis omnibus, difcas licet, an in Diis, an in Philosophis, an in Magis confendus fit, its admiffis, qua ipfe de Magis & sparia Sopientia cultoribus dixit, & qua bistoria ejus de ipso reculit. Nam quercus & ulmi articulata ac muliebri voce locuta, tripodes etiam spontaneo motu incedentes, areigne servi discumbentibus ministrances, imbrium item dolid ac ventorum & Sadarocina aqua, & qua alia reprasentantur ab iis, ques Deer est arbitratus, & ques ne Praceptores quiden amofeere oft dedignates, in quem alium competere pater mis in cor, qui que non sunt, ut effe videanter & que funt, videanter non effe, efficiant? quos ipse Magos appellans, spuria Sapientia cultores effe demonstrat. Num igitur ifiis argumentis 1113 divinus as ar rratio. Magis os deus fit, praquibus collo ræter. æ ace Ma-Apol-Onus. OVTA, o aluidean-, falebius: expositis fophis, ipfe de 5 que y ulmi etiam umbenntorum steer ab ceptores n comset effe e, effi-

apientia

umentis

divinus

divinus hic, omnique virtute excultus, ipsisque Diis pratissimus, Sapientia coronatus brabeo, ipso divinior Pythagora, ejusque discipulis, beatiorque censendus erit? An contra spuria Sapientia damnatus inter infe. licissimos primas feret potius? Ita Eusebius. Nobis perinde est, utrum Magus dicatur nec ne. Sufficiat, ex hoc constare, hominem illum longe Superflitiosiffimum fuife & fanaticum; insuper diffiteri nemo poterit, talia Philoftratum ipli adferibere, quæ hodienum fractis vocibus pupulis fuis, de fagis & veneficis narrant nutriculæ. Memorabile exemplum extat Lib. IV. Cap. XXV. Fabulam paulò prolixiorem in compendium contraham, fervatis Philoftrati verbis: Erat multorum opinio, Menippum Philosophum Cynicum a peregrina muliercula amari. Mulier verò emendata forma effe videbatur, & delicata affatim, divitiisque fefe ajebat abundare. Horum tamen nihil ita revera fe babebat, fed impoferra omnia erant. Via nempe, qua Cenchreas ducit, foli aliquando incedenti obviam factum ef fectrum, famina autem babebat feciem, dextramque juncit, eum jam pridem sese amare inquiens, esse autem fese phanissam gente, d'in suburbano Corintbio babitare, que si vesperi, inquit, ad me veneris, cantantem me audies, & vinum bibes, quale antea nunquinn bibisti, nec est, quod rivalis metnes furores, ona enim fide cum bono vivam. Victus this adolescens, vesperi ad eam venit, atque deinceps assidue eam frequentavit, tanquim delicias suat, munquim Apollonius ad antea fectrum eam eft fuspicatus. Menippum conversus, tu colubram foves, & se sevee colubra: mirante autem Menippo: nempe fæmina tibi est inquit, cum qua nuptias conjungere band possis. Quid

qu

14

pai

in

qu

Pb

2714

eff

ita

no

ler

nes

vic

Viv

fol

ter

me

vic

ter

dia

pro

ge

Igi

rat

de

ext

bat

Etri

Quid verò, an te amari ab illa putas? Puto per Jo. vem respondit, quando quidem me vehementer amat. An ipitur, inquit Apollonius, eam tibi connubio jun, geres. Imò jucundissimum fuerit, respondit ille, aman, tem ducere. Interrogavit igitur, quando futura nu. ptia fint; ille autem , jam res calet , dixit , fientque die forsan crastina. Observans igitur Apollonius con. vivii tempus, & Superveniens convivis, qui modo accefferant, ubinam, inquit, eft delicatula illa, cujus caussa comporatio bac inftituiter? Hic eft, inquit Me. nippus, simulque surrescit rubore suffusus. Apollonius: Argentum autem boc & aurum, cateraque triclinii ornamenta, utrius sunt vestrum? mulie. ris respondit, mea enim ifta. Tunc Apollonius : Tan, taline vidiftis bortos, qui funt & non funt? Vidimus apud Homerum, responderunt, ad inferos enim non descendimus. Talia, ille regerebat, apparatum illum omnem putate: is yag un igur, anda unus deta, neque beic res sunt enim, sed verum species. Ut au. tem, quod dico verum effe videatis, bona bac fonfa una est ex Empusis, quas Lamias vulgo & Larvas appellant. Appetentes autem illa effe folent, non Veneris quidem, sed carnium : maxime autem bumanas appetunt, & Veneris aftro agitant devorare, quas cupiunt. Illa autom bona verba dixit, tu verò apage; feque aversari pra se ferens, qua audiebat', in Phila sophos inveda est aliquantum, quafi semper nugaces, Ubi verò aurea pocula, & quod videhatur argentum, evanida effe oftensum of , & ex oculis diffugere omnia; pincerna item & coqui, ac reliqua familia omnis disparuit, Apollonio ea arguente; lachrymas spectrum fimulavit, & ne torqueret sese, neve quid effet fateri cogeret, oravit. At ille urgente, neque dimittente, Empu am

per Jo amat. zio jun. aman, era nu. fientque us con. odò ac. , cujus uit Me-Tune Cateramulie. s: Tan-Vidimus non min m illum 6 808a, Ut an ec Bonfa Larvas non Ve. bumanas , quas o apage: in Philanugaces, gentum, omnia; mnis dis-Bectrum fet fateri nittente, Empu am

Empusam se esse est fassum. Menippum autem sagi. nasse voluptatibus, ut ejus corpus devoraret. Postquam hæc recitaffet Philostratus, hæc addit: Iftam ergo rem , celebratiffimam 'earum , qua ad Apollonium pertinent, necessitate quadam adductus, paulo prolizcius exposui, multis enim nota est illa, cum in media Gracia sit gesta. Summatim tamen tantum de ea accepère, quod Lamiam Corintbi deprebenderit; quid molitam autem ceperit, & quod in gratiam Menippi patrata bac fuerint, anteà non noverant. Philostratus. Duo ad fabulam illam annoto: primum est, ipsum Philostratum sibi contrarium effe. A Magia crimine Apollonium liberare vult, ita tamen eum nobis describit, ut aliud credere Saga sanè & venefici jactare sonon pollimus. lent, se ubique animadvertere res miras, Damones præsertim, quos alii oculis probe instructi videre non possunt. Nec Menippus, nec convivæ, observant sponsam illam spectrum esfe. folus Apollonius. Menippus eam amat, familiariter ea utitur, & amoris gustat delicias, nec tamen advertit. Apollonius autem folus hæs omnia videt. Oportet igitur eum ope Dæmonum artem hanc addicisse, vel, quod verò similius, selendide mentitum effe. Philoftratus fecundò malam prodit fidem; quis enim credat, si verè res gelta fuiffet in media Græcia, circumstantias illas ignotas fuiffe, nullique præter Philostratum narratas? At ornamentis opus erat ad fabulam condendam. Nec multum abludit exemplum, quod extat Lib. VI. Cap. XXVII. de Satyro: Infestabat vicum Æthiopia decimum jam mensem Satyri spe-Etrum, libidinis aftro adversus faminas furens; jamque

ac

CL

B

ne

qu

in

la

au

qu

m

an

m

TA

Vi

po

tyr

ma

fic

mi

vis

Pa

rit

1/2

Pop

dif

mo

ipf

Gr

que duas interfecisse ferebatur, quas amare maxime vifum fuerat: exterritis igitur sociis, Apollonius, no. lite, inquiebat, timere, Satyrus enim beic loci petulanter faminis insultat. Per Joven inquiebat Nilus, eumque nos Gymnosophifia, jam aliquandiu proterve bacchantem, nondum adducere potuimus, ut insultationibus suis desisteret. Est tamen, inquiebat Apollo. nius, adversus protervos ejusmodi remedium, quo usum alim Midam fuisse perbibent. Ipse ille Midas ex Satyrorum genere fuit, quod ipsius aures manifestabant. Satyrus autem quidam, quafi cognationis jure, ad ipfum quasi commissator veniebat, in Mida aures ludens, nec voce folum, verum etiam tibiis boc argumentum tractans. Ille verò ex matre, ut puto, edo-Elus, quod Satyrus vino captus, si somno sepultus fuerit, ad fanam mentem redeat, totusque immute. tur, fontem, qui prope regiam illi erat, vino mifcens, ei Satyrum immisit. Ille autem bibit, & vino oppressus eft. Utque ne fallax videatur bac fabula, ad vici eamus prafectum, fique babuerint vinum vicani, Satyro illud misceamus: Sic enim idem, quod Mide (Satyro) ei eveniet. Ifta fieri cunclis placuit; amphoras itaque vini quatuor agyptias infudere aquario, ex quo pecudes vici illius bibere consueverant, Saty. rumque Apollonius invitavit, occulte etiam aliqua minatus, ille autem non apparebat quidem, vinum tamen, quafi biberetur, substdit, pofiquam verò exhaustum fuit , libemus , inquit Apollonius , Satyeo , jam enim dormit. Quo dicto, vicanis ad Nympharum antrum praivit, quod jugeris spatio toto à vico non diflabat, ubi dormientem illum, pofiquam oftendiffet, ut verberibus & malediclis ei inferendis abflinerent, pracepit. Jam enim, inquit, perperam agere definet. Ita Philoftrains.

ascime , no. petu-Vilus, oterve nsulta-Apollo. 940 das ex labant. e, ad res luc arguo edo. fepultus mmute. no mif-& vino fabula, num vi-, quod placuit; re aquant, Saty. na mina. s tamen, chaustum am enim antrunt diftabat, set verpracepit. Ita Philoftrains.

lostratus. Multa ad hanc fabulam commentari possemus, nisi alibi singulari Dissert. de were ad Levit. XVII. egissemus. Provocat autem cumprimis ad hanc historiam, quam narramus, Rochartus in Hierozoico, probaturus, dari Damones quosdam fylvestres, hominibus illudentes & amore feeminarum incensos. Traditio antiqua fatis at vehementer incerta. Hodiè certè Itineraria ejusmodi Dæmonum fylvestrium nullam faciunt mentionem: hinc alii hircos fuiffe. aut simiarum quoddam genus existimant. De quo, loco citato. Rem ipiam à Philostrate narratam', quod attinot, I. à verisimilitudine quammaxime abhorret, sive Dæmones, sive hircos, amore mulierum infanientes, vino ad fanam mentem revocari. 2. Verba illa apares Ti imi-TANTTON oftendunt, occultis illis verbis infolitam vim inesse, ex mente Philostrati, adeò ut verbis potius illis occultis vacivas aures præbuerit Satyrus, quam vino. Nemo non animadvertit magicarum artium speciem, solent enim venefici, si vetulis credendum, occulte quædam demurmurare verba, quibus mirifica quædam inelt vis. Verbo, mera fuit impostura. Ast nondum finis est mendaciorum & turpissima superstitionis. Pag. 130. refert Damis, quod Apollonius scripse-Tit wees marreias as some Bibbus rerapas, suppose אב דו שופו שטושי , אמן שני מי דונ ואבקש שנש שפסםpopos te za zezapiomeras Suoi. Nobilissima hujus disciplinac cultura satis oftendit, quo ingenio animoque præditus fuerit magnus Apollonius. Hinc iplemet etiam Lib. IV. Cap. XXIV. Omnia Græciæ templa, Dodoneum & Pythium, & quod

á

tu

qı

pt

Vi

di

te.

0

ja Ch

fit

te

ro fi

la

id

P

171

fe

le

.

E

R

quod Abis est, Amphiarai quoque & Trophonii specus ingressus est, & ad Musarum templum in Helicone ascendit. Hinc facrificia fuo more oblata commendavit. Cum in Templo Alexandrine est, & Sacrificulus boves anseresque maclaret, & offerret eorum sanguinem, objurgavit ipsum Apollonius, & aliud prastantius sacrificium obtulit, nempe quoddam, bovis formam babens, ex variis aromatibus compositum, combussit, & admist Sacrificulum ad oris communionem, cumque ille boc sacrificii genus parum curaret, dixit Apollomius: Et Sopenuges copias and a sugurerot, side ar nat ir to to alie nundo πολλα δυλυμενα ο ποτε ανισχει Certe fi Sapientia. qua in igne latet, peritus effes, in solis quoque orien. tis orbe multa cognosceres. Ita turpissimus Histrio ab una superstitione ad aliam infanam magis, miferos homines abducere voluit. Idem confirmavit Ægyptios in turpissima de μετεμένχωσει fententia. Lib. V. Cap. XLII. mentionem facit hominis mansuefactum leonem circumducentis quæstus gratia: Leo ille ad Apollonium in templo defidentem veniens, genibus ipfius blande adganiebat, & magis quam ulli alii mortalium assidebat, mercedem aliquam ab eo, ut plerorumque ferebat fententia , expectans : Apollonius autem , ope mea indiget , dixit, bic leo, at edoceam vos, cujusnam bominis animam babeat. Eft igitur Amafis ille, Ægypti Rex, in Saitica prafectura; ubi verò bac andivisset leo, miserabiliter infremuit & lamentabiliter, genibusque flexis ejulavit, lacrymas etiam mittens. Demulcens igitur ipsum Apollonius, censeo, inquit, leanem Leontopolim mittendum effe, ibique in templo collocaudum. Regem enim in regiam pra cateris belluam conversum, circum. Tropbonii emplum o more soandrine ret, o ollonius . pe quodomatibus elum ad enus pa-6 600116 B KUKAG ue orien. iftrio ab is, miconfir-LUZWEII iem faducenin temadganieat . merfentenindiget, bominis pei Rex, Tet leo. ibusque mulcens ns Leonaudum. ver funt,

circum.

circumoagari, perinde ac bemines folent mendici, indignum judico. Ita non solum splendide mentitur Apollonius, dum fibi revelatum effe perhibet, quæ anima leonem illum occuparit, fed & Ægyptios persuaves auctores confirmavit. Equidem mollius hac interpretatur eruditiffimus, dum viveret, Theologus, Olearius, in notis ad h. L. dicens: Id agebat Apollonius, ut quand powriac in templo non ignobile Symbolum Agyptiorum oculis obversaretur. Egyptiis enim in more positum, Deorum & Heroum naturam , indolem , virtutes , facris bujusmodi symbolis reprasentare, imitandaque proponere, cum optimus corum cultus juxta cos & Pythagoricos sit imitatio. Sic Apin Regem suum, ejusque virtu. tes & beneficia bovis Symbolo, aliis alios Deos & Heroas reprasentabant : simili ergo modo Apollonius Amafis Herois reprasentandi aptissimum symbolum bunc leonem fore dicit. Nempe ei regi moribus simillimum effe hunc leonem, generosum animal ac oudan Sewrort id quod oupsodinus exprimens, ex more Indica & Pythagorea Philosophia, in bunc leonem Amasis animum immigraffe ait, quemadmodum vulgari quoque fermone animum alterius babere dicitur, vel is ipfe effe, cujus iidem mores, eadem voluntas, fententia. Ita i peragerne Olearius. At perperam fane. Verba enim ita funt perspicua, ut caussa adsit. hulla, cur συμβολικώς rem interpretemur. Philoftratus initio statim Sanpartor nautro, admirandum quid, innuere fatis significat; at nihil magis apud Ægyptios tritum & vulgare, quam emblematibus varias res & personas referre. Evictum etiam, Pythagoram transmigrationem animarum admiliste; tandem ultima verba rem peripicue

perspicue declarant, ex quibus patet, Apollonium à turpi superstitione mortales revocare noluisse. In Apologia, qua usus erat, partim manifeste mentitur, partim apertrovos pureus hominem esse se, persuadere voluit ineptus Histrio. Lib, VIII. Cap. VII. inter alia accufatus, quod populus ob factas præstigias ipsum Deum arbitretur, respondet: Atqui, antequam ob id accufarer, probandum erat, qua ego disputatione, quibus dictis item aded stupendis factisve, bomines ad me adorandum compulerim; non enim, ex quo in quod migraverini (corpus) aut migratura med sit anima, apud Gracos disserendo exposui, quamvis mibi id perspectissimum esfet, neque talem de me opinionem disseminavi, neque, ut oracula & vaticinia ederem, circumivi, qualis solet fanaticorum ese infinctas. Neque civitatem novi ullam, ubi decretum factum fuerit, ut publice Apollonio sacra fierent. Equidem multum in me prasidii fuit fingulis, quacunque re me opus illi baberent. Mei autem opus in hujusmodi rebus illis fuit, ut morbis afflicti non affligerentur porrò, ut religiose magis Sacra peragerentur; vis Superba ectirparetur, leges valerent. Horum autem ifta mibi full merces, ut illi emendarentur. Sane qui libros 7. priores Philostrati evolvit vel leviter, facile animadvertet, hominem hunc omnibus viribus connisum; ut Apollonius videretur Deus esse; aut continuis Deorum colloquiis uti. Dixit, fe futura prafcire, imperium in animantia habere, & miraculis Mustrem esse: novit, plebem credere, Deos fæpissime rebus humanis interesse, feque visendos exhibere. Hæc cum probè calluerit

luer cau de o bius ferv ei, t quia dixi MON man Deu frem Cap. vafu & an ratio conti andi vulgi perai meos Sed u culo Negu mitt forte etiam citius

ture

quani

rator

Dienti

pollin

1

À

5

10

a

1-

le

5

1,

110

dii

nt.

ut

ofe

1.6-

uis

ros

cilè

ous

He .

, [

res

cre-

ffe,

cal-

ierit

luerit Impoltor, qua fronte negare potuit, se in caussa esse, ut homines ipsum pro Deo quodam de coelo misso haberent? Huc refer, quæ Eusebius in Hieroclem pag. 454. hunc in finem obfervat, dicens: Vespasianum porrò Imperatorens ei, quasi Deo, supplicem factum ait. Atque ipsum quidem, sapplicantis more, Imperatorem me facito dixisse, buncque jam feci respondisse. Quis verò non odio habeat merito, insolentia plenam, proxienamque insania vocem? Quando jam ipsum se Deum & Imperatores creandi potestatem habere fremit, navis Egyptia olim Gubernator. Ibid. Cap. IX. accusatus, quòd pestem Ephesios invafuram se prædixisse contenderit, non negat ; & arcanis quibusdam caussis, & singulari victus rationi adfcribit: Unde ergo illud, quod Epheso contigit, insolens prasens? Respondet Apollonius, audivisti ipsum dicere adversarium, eodem cum vulgo victu me haud uti. Hoc igitur mihi, Imperator, arcana loco est caussa, qua conservat meos sensus, nec iis obscurum quicquam este sinit, sed ut perspiciant perinde ac in splendidissimo speculo omnia (efficit) presentia pariter ac futura. Neque enim expectabit sapiens, dum vapores terra emittat, aut der corrumpatur, fe ex superioribus forte manaverit malum : verum sentiet dalia, etiamfi immineant, serò quidem magis quam Dii, citius tamen', quam valgus hominum: nempe futura Dii sentiunt, homines prasentia appropinquantia Sapientes. Peftis autem causas, & Imperator, privatim ex me sciscitare: sunt enim sas pientia recondita magis, quam ut in vulgus ed posint. Hec ergo victus ratio sensuum sola efficit Subtili-

111

CO

re

ne

374

de

vi

mi

bo

int

ad

IIA

210

ME

Oto

12

con

Cri

inq

De

quò

hic

eod

tem

avi.

den

bui

ingi

deg

inte

ifta

adfe

Subtilitatem, virtutemque magnis rebus planeque stupendis idoneam. Hoc autem quod dico, cum ex aliis perspicere licet, tim ex eo maxime, quod Epheli morbo ifti eft factum. Morbi enim forma mendacium referebat veteranum: vidi autem ego, Es visum deprebendi, non sedans morbum, sed e medio tollens. Cujus implorata (id factum sit) ope, declarat facra flatua, Ephefi hujus rei gratia à me dedicata, que Herculis est Averrunci. Hic certè Impostor mendaciorum planstra adfert. Iactat, palam se cateros mortales superare; adscribit victus rationi, Pythagoreis solitæ, vim futura pradicendi, morbosque tollendi; idem tamen solà operà Herculis factum contendit: in Lequentibus denique mirificam Herculis potentiam extollit, caussa tamen in promtu: Nimirum familiare Domitiani Numen n Adnva, quæ Herculem impense amavit & fovit. Postquam Apologià finità liber discessit, non desiit fanaticus homo, personam suam agere. Lib. VIII. Cap. XII. cum Dumis & Demetrius existumasfent, Apollonium non evafurum necem, atque Damis dixisset, videbimus, ne aliquendo, o Dii, probum illum & bonum fodalem noftrum? Apollonius, qui id audiebat, videbitis, dixit, quin potius jam vidistis. Num vivum ajebat Demetrius? si mortuum enim, nunquam te flere cessaverimus. Protendens itaque manum Apollonius, me, inquit, prebende, sique (umbra infar) elabar , spectrum me arbitrare , e Proferpine huc adveniens domo, qualia terrestres Dii Ostendere solent hominibus, quibus pra mærore exedit animus; fin verò tangenti me prabeam Damidi . AL PERSON A

midi, quoque persuadeas velim, vivere me, neque corpus deposuisse. Dubitare igitur amplius non erat integrum illis, surgentesque adeò viro inherebant, eumque osculabantur. Insanus homo nescit, quid diçat. Una erant Demetrius & Damis; Demetrio tamen fuadet, ut Damidem tandem jubeat bono animo este, atque credere se viverc. Eodem capite refert Philoftratus, Damidem triduo itinere, Apollonium autem paucis boris Puteolos pervenisse; cum autem Demetrius interrogaffet, quomodò tantum itineris, exigua aded diei parte, confecisset, tum Apollonius: Пант при офи, каз жтерыт пири Епринцинов , жайва оти, Өсөт ежтурафыя тр жорыму часту. ples a & o Antenteros , son ear estar te may your Өног ан тича трооры прима, тар в та са чтысoxu i. e. Preter grietem, inquit, & alas cerà conglutinatas, quicquid volueris, cense, Deo adscribens hancce vehiculationem. Ego verò omninò, inquit Demetrius, operibus sermonibusque tuis Deum semper aliquem interesse arbitror, cujus est, quod ita res tua habeant. Mirum non est, quod hic fecit Apollonius; qui enim duobus in locis eodem temporis articulo esse potuit, facile brevi tempore hoc iter absolvere potuit. Forte autem avis corpusculum ingressa Apollonii anima, codemque denuò statim posito, se visendum, exhibuit. Nihil jam dicam de antro Trophonii, quod ingressus. Hoc unum addam, Apollonium Ephesi degentem mortem, eo ipio momento, quo Roma interfectus Donitianus, prædixisse. Cum autem ista sidem nondum invenirent, bonum nuncium adferentes curfores advenere, sapientia viri testi-G 3 monium

-

n

į.

n

12

i

120

m

ti-

II.

as-

ue

0

m?

cit s

De-

lere

No-

in-

ser-

Dit

-009 9

Da-

nidi .

monium perhibentes. Nam & cum cade Tyran ni, & cum die, que illam estulit, & cum meridie, & interfectoribus, quos ille fuerat adhortatus, ita sese res habebat, ut disserenti vira sigillatim hac manifestaverunt Dii. Quæ hackenus de ingenio moribusque Apollonii narravimus, fatis oltendunt, quid de eo sentiendum : neque necesse esse putamus, ut doctrinam Apollonii pluribus enarremus, partim quòd fparfim hinc inde specimina adduxerimus, partim quod Pythagora Theologiam, de quâ fuprà egimus, fecurus sit Apollonius. Superpondii loco unum tantum alterumve adjiciemus. Pag. 20, ita Phi-10stratus: Sole quidem oriente, à turba semotus, nonnulla patrabat, que solis aperiebat eis, qui quadriennio silentium exercuissent : inde verò si greca esfet civitas, & cognita sacra, convocatis templorum Sacerdotibus, de Diis philosophabatur, eosque corrigebat, si qua à jure pontisicio recederent. Si autem barbara illa essent, & diversi vitus; de illis sciscitabatur, qui eos constituissent, Es quare constituissent: interrogans pariter, qua ratione cultus ifte perngatur, & fi quid convenientius illis, que parrabantur, in mentem veniret, subjiciens. - - ajebat, oportere eos, qui fuum philosophandi modum sequantur, aurora primium exceriente cum Diis versari; procedente auterh die de Diis, & proximo inde tempore, de bumanis rebus colleguiu instituere. Pag. 88. Segg. multis garrit de mirabili potentia aqua. Nimirum ad diving informia videnda apros homines facit: adeò verum est illud Pindari: Agisor mer whe, &c. Rinc pag. 20. Deum itaque intus

aqu Toby dici lem dem ex: inte Chr gen dun mor que tuit affic den enin plor Dii duti rii liba ea p enin tatu pre

her

Lae

doct

luce

tæd

8016

concepisse & me putato, & Rex, & omnes, qui aquam potant: a Nymphis enim corripimur, & sobrietati bachamur. Cap. XXXVIII. Lib. I. dicitur Apollonius, fingulis diebus preces ad Solem fecisse. Lib. X. Cap. XX. de libatione quidem Apollonius disputabat, pracipiebatque, ut ne ex poculo illo, quo libatum effet, biberetur, fed integrum illud , & illibatum Diis servaretur. Cumque dixisset, ansas quoque poculi illi affingengendas, atque ea ex parte qua ansa esset libandum, ut qua rarisime bomines poculum ori admoveant, udolescens orationem cachinno effuso atque intemperante interpellavit. Tunc in eum intuitus ille, non tu, inquit, bic me contumelid afficis, sed Damon, qui te inscium agit. Nempe demoniacum se esse adolescens nesciebat; ridebat enim, ob que nemo alius rideret, subitoque in ploratum rifum vertebat, cum nulla subeffet cauffa. Dii scilicet curant, qua parte poculum prebendutur. Digna est, que hic apponatur Cl. Olearii nota: Refero ego, inquit, ad reverentiam Diis babendam, cultusque puritatem, nempe cum libanda Diis quasi offeratur bibenda pars petionis, ea parte, qua ansa est, libare pracipit: quonians ei bomines os admovere non solent, neque fas enim est, ut eorumdem Diis bominibusque permittatur usus: quam rationem Pythagorei reddung pracepti de piscibus sucris non gustandis. Ma yae Ан та анти тетах Эм Осок на ав Эриков , apud Laërtium, Lib. VIII. Quod si benignam hanc doctifimi Viri admittamus interpretationem, pellucet tamen futilitas Præceptorum Apollonii. At tædet, plura de hoc argumento adjicere; à ca-

Ė

2

.

.

fi

¢,

12

2-

ii-

u

ra

do

19.

ni-

108

ins the pite enim libri ad calcem teterrima ubique comparet superstitio, quamvis hinc inde turpissimis nugis præcepta haud incongrua adspergantur; quæ ipsa tamén ad cultum Dei legitimum non transferuntur; sed ideò relata videntur, ut eò magis miraculis turpiter essetis aliquod pondus adsiciatur. Conferatur ad Philosophiam hujus hominis ritè intelligendam clarissimi & eruditissimi Bruckeri Hist. Philosoph. Tom. III. p. 323. seqq. qui tantum abest, ut magnifice de doctrina hujus hominis sentiat, ut potius post cl. Olearium probet, Apollonium cam sententiam desendisse, quam elapso proximè Seculo exornare voluit spinoza in Ethica sua, pro Deo totum hoo Universum venditans. (*)

CAPUT

fui

OCI

in

ref

pre

per par & med que che par che che faj

di Ça Iti

fe

^(*) Conferatur ejusdem clarissimi & amicissimi Viri Historia Critica Philosophia; ubi de codem argumento agitur.

CAPUT VII.

is

n

ò.

US.

is-

3.

na

u-

n-

re

LIM

Viri

rgu-

De Ingenio, Moribus & Dostrina Francisco

Narravimus hactenus mores & doctrinam Pythagora & Apollonii. Tempus igitur elt, ut cæterorum, qui miraculis illustres fuisse dicuntur, vitam præceptaque Lectori ob oculos ponamus, ut judicari possit, quo jure, in sequentibus, eos in eamdem cum prioribus referamus classem: & primo quidem in scenam prodeat Franciscus Assisius, atque testetur, quam personam egerit. Audiamus autem primo Ronaventuram, posteà Alcoranum Franciscanorum, & antiquitates, quorum librorum suprà fecimus mentionem. Levia certe funt, & toleranda, quamvis ineptissima, quæ de moribus & doctrina Pythagore & Apollonii diximus, fi comparentur cum dictis factisque Francisci & cæte-Quod contigit illustri Huetio puero, legenti vitam Apollonii, id mihi accidit evolventi Bioggagias à Bonaventura conscriptam. Narrat (ita Huetius) tot fabulas, tot sommia, tam nullius acuminis, tam nullius saporis, ut, cum ea legerem, continuò me caperet satietas & fastidium, & nutriculam ad somnos pupo suo conciliandos de Lamia turribus & pectinibus solis disserentem mibi audire viderer. At ne quis me calumniari putet, tot specimina infaniæ, superstitionis, ineptiarum, imo blasphemiarum, adferam, quæ ex Francisci vita, moribus atque GS pra

preceptis elucent, ut plura à nemine postulari possint; sequar autem ipsum Bonaventuram. Pag. 4 refert Bonaventura, qua via Franciscus ad tantam lucem videndam, quâ per omnem vitam collustratus fuit, pervenerit: "Cum militi (ita Bioggapos) vestimenta sua donasset, cum noche sequenti se sapori dediffet, palatium magnum & spatiosum, cum militaribus armis Crucis Christi fignaculo infignitum, clementia sibi divina montravit: ut misericordiam, pro fummi Regis amore pauperi exhibitam, militi præoftenderet, incomparabili compensandam effe mercede, unde cum quæreret, cujus effent hæc omnia, fua fore, militumque fuorum, fuperna fuit assertione responsum. Evigilans itaque mane, cum nondum haberet exercitatum animum ad divina perscrutanda mysteria, nesciretque per visibilium species transire ad contuendam invisibilium veritatem, magnæ fore prosperitatis indicium æstimabat insolitam visionem. .. Cum igitur bonus vir hujus visionis fignificationem non intelligeret, in Apuliam migravit, militiz nomen daturus. Sed cum in itinere effet, audivit noctu Dominum fibi familiari allocutione dicentem: "Francisce, quis potest melius facere tihi, Dominus an Servus? Dives an pauper? Cui cum Franciscus respondiffet, quod tam Dominus, quam dives facere melius potest. Intulit statim, cur ergo relinquis pro fervo Dominum, & pro paupere homine divitem Deum? Et Franciscus, quid me vis, Domine, facere? Et Dominus ad eum; Revertere in terram tuam, quia visio, quam vidisti, Spiritua-

fpin fed yer inte den equi viu record pro dev ofci cum fus vit.

und

Adr

pit

nigi

que

nav

esco?

unâ

mie

app

aded

Cbr

lach

vilid

pau

25

i-

.

m is

ia

ro

iti

Te

23

na

ue

11-

t-

n-

0-

0-

uis

ni-

in

m-

s ?

ni-

ere uis

ine is,

er-

ti,

ua-

fpiritualem præfigurat effectum, non humana. fed divina in te dispositione complendum. .. Revertitur ergo Assisium; at nondum visionem Accedebat igitur miraculum, quarta demum visione confirmandum, Sect. V. , Dum equitaret per planitiem, leprofum habuit obvium, cujus inopinatus occursus eum terrebat: recurrens autem ad perfectionis mente conceptæ propositum, & recolens, quòd se ipsum debeat devincere, si vellet effici Christi miles, ad deolculandum eum equo lapfus, adcurrit. cum manum, quali aliquid accepturus, leprofus protenderet, pecuniam cum osculo reportavit, statim autem equum ascendens, & se circumquaque convertens, cum campus pateret undique liber, leprofum illum minime vidit, Admiratione igitur repletus & gaudio laudes coepit Domino decantare devote. " Successit denique visia, que denuò significavit obscurius, quem in finem edita: in solitaria loca (ita Bonavensura) concedens, inenarrabilibus gemitibus exoratus gemitibus exoratus Deus eft. Dam enim una dierum sic sequestratus oraret, & pre nimietate fervoris totus effet absorptus in Deum, apparuit illi Christus Jesus, veluti orugi considus: ad cujus conspectum liquefacta est anima ejus, & memoria Passionis Christi, visceribus cordis ipsius aded impressa medullitus, ut ab illa bora, cum Christi crucificio venirat in mentem, vin posset à lachrymis & gemitibus exterius contineri. visionibus illis Franciscus conclusit hoc unum, pauperibus benè elle faciendum. Eum in finem, telte Bonaventura, visitabat xenudochia, aliquando vestimenta vestimenta exuens, aliquando scindens ad largien. dum eis, cum præ manibus alia non haberet. Antequam ulterius progrediamur, quædam adnotanda funt. Mirum est ante omnia, nullam prorsus fieri mentionem S. Litterarum, quas, antequam visionibus illis ornatus effet, perlegerit; vix enim credibile, Deum in Novo Teltamento per visiones cum hominibus, hactenus revelationis ignaris, acturum. 2. Licet negari non possit, Deum piis & per vissones apparuisse, nunquam tamen id factum fine cauffis gravifilmis: at visiones, quæ Francisco obtigêre, non solum minus claræ erant: sed & res, quas Deus illi fignificare voluit, tales erant, que folà ratione & qualicunque lectione S. Litterarum innotescunt. Nimirum credidit Franciscus, Deum hac ratione fignificare velle, omnibus honeltissimè esse cupiendum & pauperibus benefaciendum. Non opus est autem extraordinarià visione ad rem per se claram & Christiane notifimam comprobandam? imò 3. magis incredibile eft, Deum per visionem homines edocturum, spontanea opus esse paupertate, cum & ratio & revelatio huic repugnet fententiæ. An credibile, eum Deo placiturum, qui abjectis facultatibus fuis inertiam fequitur, aliosque hortatur, ut ex aliorum sudore ventri suo consulant? Augetur dubium, quod asseratur, Deum immensis beneficiis mactaturum hominem, vel ideo, quod militi vestimentum donavisset. Quæ causta tandem Deum impulit, ut per visionem Francisco. obtingeret leprofus, aut per miraculum è conspectu abducesetur? An adeo stupidus fuit Francijcus >

rifcus aliqu cont tate dem fuis , Ita e Miff form licet zoni tuni que: men jicit tuni mit qua dini hon For Eva tion Scil bacı vifi terp nen S. chr

cen

cor

cite

1

t.

d-

m

S,

re-

ta-

iùs

ari

ffe,

M-

ion

eus

ra-

in-

um

Itis-

ien-

יוטי-

iffi-

bile

m,

0 &

redi-

ulta-

tur,

Au-

enlis

quòd

tan-

zci co

con-

ran-

scus ,

sifcus, ut intelligere non posset, misero homini aliquid elargiendum? An propter ofculum hoc contigit? Interim divina illa visiones de paupertate sponte adpetenda & aliis commendanda. demum audito præcepto Jelu Christi discipulis fuis, Matth. X. dato, firma rataque fuerunt. Ita enim Bonav. Sect. XIII. , Dum die quadam Missam de Apostolis ad prædicandum mittendis formam tribuit evangelicam in vivendo: ne scilicet possiderent aurum vel argentum, nec in zonis pecuniam, nec peram in via, nec duas tunicas habeant, nec calceamenta deferant, neque virgam; quo audito noster folvit calceamenta, de pedibus deponit baculum, peram rejicit, & pecuniam execratur, unaque contentus tunica, rejecta corrigia pro cingulo funem fumit, omnem folicitudinem cordis opponens, qualiter audita perficiat, & Apostolicæ rectitudinis regulæ per omnia fe coaptet.;, Bonus homo Apostolum le este putavit, aut similem eis. Forte per omnem vitam nunquam legit scripta Evangelistarum, nedum ut ad rectæ interpretationis normam Christi dicta exigere potuiffet. Scilicet in eo Summa Evangelii consistit, peram, baculum & calceamenta abjicere! At nova adest visio, cæteris quidem non clarior, at juxta interpretationem Francisci ad eumdem tendens finem : Cap. II. pag. 7. " Cum ingressus esfet S. Damiani templum ruinæ proximum & lachrymolis oculis intenderet in Dominicam cracem, vocem de ipfal cruce delapfam ad eum corporeis audivit auribus ter dicentem: Francifce, vade & repara domum meam ; que, ut cernis.

cernis, tota destituitur. Sensus autem fuit de Ecclesia Christi restauranda. Franciscus confestim vendit pannos & equum, munivit se figuo crutis, & Sacerdoti hujus templi pecuniam offert, quam ille respuens in fenestram quamdam projecit; mansit autem apud Sacerdotem, inde Pater iratus persequitur Franciscum, quo deprehenfo, coram Episcopo deponit vestes, unde apparuit, cilicium habuisse sub delicatis vestibus. tandem & his projectis totus denudatus fuit. Gruces ligneas omni tempore incredibili vi portenta faciendi prædicas fuisse, omnes, exceptis Hereticis, credunt. Credere autem debent. quia vocem illam Franciscus corporeis audivit auribus, quibus & Haretici gaudent, quamvis optandum effet, ut his deltituerentur aliquando. Si spiritualibus auribus audivisset Pater, non nihil dubitarent. Interim optandum fuiffet, ut verba illa: Repara domum meam, ad animum. non aures tantim, revocasset. Forte enim crux illa aliud longe dicere voluit, quam quod intellexit Franciscus. Neque enim propositiones ille : Repara domum meam, & vende veftes tuss, funt identica. At fequentia, que adducit Bonaventura, quid fibi crux illa voluerit oftendunt. Postquam enim ita coram Episcopo, (quod fingularis modeltize fignum erat.) , veffibus nudatus effet, oblatus ei est mantellus pauper & vilis cujusdam agricolæ, quem ipfe gratanter accipiens, cum camento, quod fibi ocnavit, operimentum formans ex eo crucifixi hominis & pauperis femi mudi , Dignum fand patella

fubu Sace Alta ex J bus cran bat fi Sa doti nus cto e huju hum Fran Ange fcun quot Cantz lunt. erga emn ait: verer fecun Eccle

fiteri.

omni

è lon

form Nimi Itiana de

e-

10

ıF-

m

de

e.

de

18,

29

r

tis

t,

71E

715

ò.

on

ut

n,

m

od

CS

es

u-

rit

0,

ħ

u-

R-

C-

g-

0-

ne lla

batella operculum. At non folum pauperibus subveniebat Sandus nofter, sed tefte Bonav. pag. 6. Sacerdotibus cumprimis, pracipue in ornamentis Altaris, officia prastabat. Commentator p. 127. ex S. Antonio hæc addit: "Sacerdotalibus manibus, quibus conficiendi Dominici Corporis Sacramentum est collata potestas, magnam volebat reverentiam exhibere; unde fæpe dicebat: si Sancto venienti de cœlo & pauperculo Sacerdoti me contingeret obviare, ad Sacerdotis manus deosculandas me citius conferrem, & Sancto dicerem : expecta me; Sancte; quia manus hujusmodi Verbum vitæ contrectant, & ultra humanum aliquid possident., Nemo miretur, Franciscum pluris æstimare Sacerdotes, quam Angelos & Sanctos. Angeli nimirum tantum vescuntur pane, angelico nimirum; at Sacerdotes quotidie Deum faciunt; unde fine dubio deificantur ex parte. Angeli autem funt toti quanti funt, creaturae. Hanc pietatem & reverentiam erga Sacerdotes, ut discipulis fuis inculcaret. emnem dedit operam. Hinc Bonav. pag. 22. ait: "Docuit discipulos, honorare præcipua reverentia Sacerdotes; fidei quoque verimeen, fecundum quod Sancta Romana tenet & docet Ecclesia, & firmiter credere & simpliciter confiteri. Servabant illi S. Patris documenta per omnia & ad omnes Ecclesias, & cruces, quas è longinquo videre poterant, juxtà datam fibi formam orantes, fe humiliter profternebant. Nimiram illuminatiffimus Vir Religionem Chris stiamam nunquam examini subjecit, & colere tamen unice Remanam voluit. Si Confiantino

poli natus fuiffet, non minore fervore Mahu. medis ineptissima propugnasset decreta. Interim non fine causa tanti ab eo & discipulis habitam crucem docet Commentator pag. 265. ex Jo. Mo. lano, ita dicente: Redissime in viis publicis eriguntur Crucis figna & Sanctorum imagines, juxtà definitionem secunda Nicani Synodi. Nam si Pagani Mercurium (ut est apud Clementem) vic vicinicque prafectum statuebant; quanto magis à nobis convenit Sanctorum imagines in viis poni, ubi corum patrocinium requirimus. Keclè, benè, oppes. Dijudicari simul potest, quales fuerint discipuli, quos referente Bonav. pag. 17. in 4. mundi plagas emisit. Interim tamen Deus (fi fides Bonaventura) discipulos illos divinitus monuit de prestantia Magistri, quem in posterum sequerentur. Pag. 23. refert Bonaventura visum nostrum discipulis suis currui igneo insidentem. Cum in borto pernoctaret (ita Bonaventura) & oraret, currus igneus mirandi splendoris per ofium domus intrans buc atque buc tertio per domicilium se convertit, super quem globus lucidus residebat, qui Solis babens aspectum, noctem clareve facit, Es senserunt corde & oculis, S. Franciscum fibi demonstrari à Domino, quem sequerentur. Ex Quidio hanc historiam mutuo petitam orederem, nisi perspectum effet, elegantiorum litterarum culturam stupidissimis Monachis hac zerate prorfus fuisse incognitam. Hzc autem apparitio nulla ratione conferri potelt cum ea, quam pag. 28. narrat Lugendiffa , interfuit enim Capitulo Generali & Provincialibus fimul. Pag. 28. ait: ... Com Capitulo generali adellet Francifcus .

pot QUI Jud dica picu por tum cent Spir fe v Fran detu at n & n palpi liare Bona cifci feme tame las e nolu liora

pag.

fubtil

tribu

Cùm

rst.

defup

holtis

Quo

recipi

cife

Ja

m

m o-

i-

a

ic

a

ni,

iè,

4. (fi

tus ste-

ura

den-

per

do-

idus

cla-

ran-

renitam

rum

hac

utem

ea,

enim

Pag.

Fran-

fcus .

cifcus, Capitulis provincialibus fimul vacare non potuit; factum autem elt, ut dum Antonius quidam de titulo Crucis: Jesus Nazarenus Rex Judzorum, in Arelatensi Capitulo fratribus prædicaret, quidam frater Monaldus ad oftium Capituli divina commotione respiciens, vidit corporgis oculis beatum Franciscum in aere elevatum, extensis velut in cruce manibus, benedicentem fratres. At interna persuasione mentis Spiritus testimonium reddidit fratribus, reverà se vidisse Franciscum, quod posteà signis & S. Francisci adsertione fuit probatum. Par videtur fuisse ventis, volucrique simillimus somno; at ne ventus quidem unus idemque simul adesse, & non adesse potest. At præstat ita mentiri, ut palpari pollit, quam arte fabulæ colorem conciliare, quod certe superabat ingenium fanaticum Bonaventura. Quamvis autem discipuli Francifci ejus miracula videbant, atque visiones non semel de excellentia Magistri habebant, erant tamen adeò præfracti ingenii homines, ut regulas ejus pro oraculis de cœlo delaplis admittere nolucrint; unde divinitus pœnis immissis meliora edocti funt. Rem ita narrat Bonaventura pag. 20. " Videbatur sibi de terra micas panum fubtiliffimas collegiffe, multisque famelicis fratribus ipsum circumstantibus debere tribuere, Cumque micas tam tenues distribuere formidarst, ne forte inter manus exciderent, vox ei desuper ait: Francisce, unam de micis omnibus holtiam facito, & manducare volentibus tribue. Quo id agente, quicunque illud non devotè recipiebant, aut receptum contemnebant donum, mox lepra infecti, notabiles apparebant. Mane Vir fanctus recitat hac omnia fociis, dolens, se non præcipere mysterium visionis. Sequenti verò die, cum vigil in oratione persisteret, hujusmodi vocem de cœlo delapfam audivit: Francifce! micæ præteritæ noctis verba evangelica funt, hostia regula, lepra iniquitas., At divina hæc explicatio nondum fufficiebat. Afcendit igitur in montem cum duobus, conscribi eam fecit fecundum quod eranti fibi divinus Spiritus fuggerebat, posteà ad majorem confirmationem impressa sunt stigmata Jesu digito Dei vivi. Quis non perspicit caussam, cur vanissimus somniorum captator hac omnia fibi contigiffe adferat. nimirum ad gloriam suam auctoritatemque confirmandom? Quis verò adeò Religionis expers est, ut credat, Deum miraculis & visionibus pfurum, ad bistrionicum cultum & anilem fuperficionem confirmandam? Prafaret omnem Religionem abjicere, quant tam stulte de Numine fentire. Character omnium impostorum est, ineptas visiones, congressus cum Deo & Diis jactare, ut decipiant eos, qui quæstui impudentize funt. Ex hactenus allatis nemo dubitabit amplius de divina origine es institutione Ordinis Franciscanorum; ne tamen ouiquam ullus infuper animo inhæreat scrupulus, testimouium adferam omni exceptione majus. Extat illud apud teltem, fide digniffimum, Bofquierium, p. 184-Anno Domini (inquit) 1310. die 23. Februarii, cum fratres irent Ravennam ad indulgentiam S. Johannis Evangeliftæ, cumque illuc pervenissent, hospitati funt in domo cujusdam Dominæ

pub San de præ cœp & f: tent & e verd Bon bum Aud fpon quia nec Stati resp omn funt dicat Scrip jor & rum gata pyre aliis. omn quier

a Elov

testin

ufitai

difcig

min

minæ divitis & honeste & honorate, atque publice cognitæ à civibus forentibus, nomine Sanecesse, & simul cum eis alii boni Viri octo de Civitate Bononienfi. Cœnantibus autem prædictis Viris & præfata Domina cum eisdem, ccepit ipfa Domina loqui liberaliter, ita ornate & sapienter & profunde de multis & variis sententiis, ut omnes audientes redderet attentos. & corum mentes converteret in stuporem. Unus vero ex discumbentibus, nomine Jacobus de Bononia, præfatum Sacerdotem fratrem Jacobum præ nimia admiratione respiciens, dixit ei: Audis quomodò illa mulier loquitur? Qui respondit: Audio & vehementer admiror. quia idiota fum, nec ipsam possum intelligere, nec sermonibus profundis respondere. Et illa statim respondit: Benè credo, quòd nescis mihi respondere; nec elt mirum, quia si hic effent omnes Sapientes Ordinis fratrum Minorum, qui funt meliores & fapientiores quam Ordines Pradicatorum, ego fola omnes confunderem per Scripturas. Tunc ait illi Sacerdos: Est-ne major & melior Ordo Minorum quam Prædicatorum? Respondit illa: Est in triplo. Interrogata ubi talia didicerit? respondit: In coelo empyreo, de quo ejecta fum cum Lucifero & aliis multis propter unam cogitationem, in qua omnes pariter confensionus. " Hactenus Bos-Teltimonium fane masse anodoxes quierius. agior. At funt multa alia, quæ, si vel maxime testimonia deessent, ostendunt, singulari & inusitata plane mentis facultate præditum tantorum discipulorum Auctorem. En quædam specimina! H 2 Pag.

184brualgen-

ne.

18,

nti

lu-

an-

ica

ina

dit

fe-

ug-

im-

uis)

nio-

rat,

con-

pers

ibus

per-

nem

nine

, in-

s ja-

den-

tabit

dinis

infu-

ad-

apud

c per-

minæ

Pag. 27. juxta Bonav. Quidam in facie ejus vidto litteram T, quod faciem ipfins miro venustabat ornatu; boc quippe Signum Vir sunctus miro venerabatur affectu, frequenti commendabat eloquio, Es in eis quas dirigebat literulis manu propria subscribebat, tanquam si omne ejus studium foret fignare Thau. Videtur Franciscus in facie figuram Thau aut pinxiffe, aut incidiffe; alias quomodo alter videre potuiffet, vix intelligi potest. Dubium interim non est, quin hoc Viro insigni elegantiam conciliaverit atque fingulare decus; olim enim praffantissimorum Virorum fronti nigrum Theta inurebatur. Multi in occidentali & orientali India populi, præsertim sæminæ, faciei imprimere solent figuras; imo vel ipsa animantia fronte figno notantur. Ut fingularem habuit faciem Franciscus, sic etiam somachum. Pag. 31. Costa cibaria fanitatis tempore vix admittebut & raro : admiffa verò aut conficiebat cinere, aut condimenti saporem admixtione aqua reddebat insipidum. De potu vini quid dicam? dum & de aqua frigida , cum fitis aftuaret ardore, vix ad sufficientiam biberet. Nemini non hæc mira videntur. Cæteri mortales existumant, cibum rite coctum & temperatum ad corporis nostri conservationem multum facere; putant delectationem, quæ ex fruitione cibi & potus oritur, benefici Numinis voluntari adscribendam; at qui perpetuis utuntur visionibus forte habent plane alius generis flomachos. Chimeris pascuntur & visionibus, non cibis rite coctis & præparatis. Moderni autem Franciscani in coenobiis fuis aliis instructi stomachis, præparatis rite ci-

tent in e Supe exift non aute perie nes o ., C tis & cal o mon mati Ora cio I long

nari

amil

hoc

dis

Æta

quar

pati

plun

que

orna

ris 1

non

"Fr

дие

dis ,

les.

dib

ve-

io, ria

ret

gu-

10-

eft.

gni

us;

m-

i &

fa-

anı-

rem

um.

ad-

ebat

ique

m?

rdo-

non

nant,

poris

etant

oqtus dam;

bent

cun-

гера-

obiis

tè ci-

bis

bis utuntur. Vefimentis autem utebatur borridis, neque eum in finem, quem exteri mortales. Ibidem Bonaventura: Unica paupere contentus erat tuniculà. Si quando autom lenitatens in ea fentiret, chordulis eam contexebat interius. superna flamma frigus byemis exterius posse tolli existimans. Scilicet metaphoricus ignis vim suam non minus estate, quam hyeme exerit. Audi autem caussas, cur lacinia tantum uteretur: Experientia, inquit Bonaventura, didicerat, demones asperitate terreri. En hujus rei exemplum! " Cum nocte quadam propter infirmitatem capitis & oculorum, præter folitum morem, cervical de pluma politum haberer ad caput, Damon in illud ingreffus, ipfum ad horam ufque matutinalem inquietatum multimode à fanctae Orationis studio deturbavit, donee vocato socio pulvinar cum dæmonio fecit extra cellulam longius exportari. Egreffus autem cum pulvinari frater de cella, membrorum omnium vires amisit & usum, quousque ad vocem S. Patris, hoc cognofcentis in Spiritu, vigor pristinus cordis & corporis libi fuit plenarie restitutus. Etate Francisci major fuit Dæmoni data potestas, quam nostra. Benignior erga mortales factus, pati potelt, ut fomnum capiant in iplis lectis, plumis refertis, & molliter stratis. Quantacunque autem illuminatifimus Vir aulteritate vitae ornatus fuit, impedire tamen non potuit Veneris stimulos. Hint Bonoventura pag. 32. & feq. non sine affectu animi molesto testatur, dicens: "Franciscus curam permaximam gessit de utriusque hominis puritate fervanda, quapropter circo H 3 conver-

conversionis fuze primordia tempore hyemali in foveam glacie plenam se ipsum plerumque mergebat, ut & domesticum sibi hostem perfecte subigeret, & candidum vestimentum pudoris à voluptatis incendio præservaret. Tolerabilius Viro spirituali fore incomparabiliter asserebat, magnum fultinere frigus in carne, quam ardorem carnalis lubidinis vel modicum fentire in mente. Cum autem nocte quadam orationi vacaret, in cellula vocavit eum hostis antiquus, tertio dicens : Francisce! Francisce! Francisce! Cui cum quid quæreret respondisset, fallaciter ille subjunxit: Nullus est in mundo peccator, cui, si conversus fuerit, non indulgeat Deus; fed quicunque semetipsum peenitentia dura necaverit, misericordiam non inveniet in æternum. Statim Vir Dei per revelationem cognovit hostis fallaciam, quomodò nisus fuerit eum ad tepida revocare ... Mirum eft, Franciscum Diabolum vocare domesticum bostem, cum tamen summam austeritatem, quibus terrentur Dæmones, obfervaverit. Forte quemadmodum Regibus ad manus effe debent Mimi, qui jocis & Icommatibus otium fallunt & tempus; ita Diabolus, e Beng Tu deseres mere, delectatur focietate hominum infanentium, & superstitione prorsus delirantium. Nihil tamen definio. Interim cum nesciam, cui factioni addictus sit Diabolus, de judicio ejus cheologico temere judicare nolo; alias credibile. Diabolum asferturum, viros pios & Dai gratia ad emendationem vitæ rationem traductos ab omni tentatione liberos effe. At hoc evidentissimum certissimumque est, eus folos,

qui

qui

lunc

cruc

ofcu

gam

San

cifc

& r

infu

balin

tent

ama

fort

et 1

defer

eam

Infu

aper

gnai

Septe

las:

loqu

eft,

due

upor

frigo

licit

T'en

arfii

ut d

aute

OMIN

1

r-

tè

à

is

t,

0-

in.

a-

s. e!

er

E,

5;

2-

m.

tis

da

m

m

b

ad

13-

IS,

ni-,

eh-

mi

de

iâs,

&t

ra-

LOC

DS.

qui

qui eucullo induti, corpusque duriter habens. luncinant, sanctos & Mariam devotissime colunt, cruces omnes, omnes reliquias & facra offa exosculantur, Deo placere, atque Diabolum in fugam conjicere. Id probat recta ratio & exempla Sanctorum, Francisco similium. Hinc Francisco eò magis in præcordia venit virtus. Audi, & rifum, si possis, tene: Continuò posthac ad insufflationem ipsus (nimirum Diaboli) cujus balitus prunes ardere facit, gravis ipfum carnis tentatio apprehendit, quam ut presensit castitatis amator, depusità veste, chordà se capit verberare fortissime. Eja, inquit, frater Afine, fic te deset manere, fic subire flagellum. Tunica Religioni deservit, sanctitatis signaculum prefert, furari eam libidinoso non licet. Si que vis pergere, perge. Insuper & mirando fervore Spiritus animatus apertà cellà fords exivit in bortum; & in magnam demergens nivem corpusculum jam nudatum septem ex ea plenis manibus capit compingere massas; quas sibi proponens suo sic exteriori bomini loquebatur: Ecce, inquit, hec major uxor tua est, quatuor ista duo sitii & dua silia: reliqua dua servus. Ef ancilla, quos ad serviendum babere oportes. Festina igitur omnes induere, quoniam frigore moriuntur. Si verò eorum multiplex solicitado molefat, uni Deo solicità servi. Illicò Tentator victus abscessit, & Vir sundus cum vidoria in cellam redit, quia dum bene panaliter arfit foris, ardorem interius fic extinuit libidinis. ut deinceps tule aliquid minime sentires. Quidans autem frater, qui tunc orationi vacabat, hac omnia luna clarius incedente prospexit. Comperto H 4

Vir Dei, quod ille hac noan vidiffet, referens ill sentationis processium pracepit, nt, quandin ipse moeret, nulli viventi, rem, quam viderat, propolaret. (*) Quædam ad historiam hanc per-

amceiram

Auctor des penices libres fur la Religion pag. 268. simile exemplum adfere. Audi com: Notre Patrie peut se glorifier d'un Religieux, qui a vêcu long-tems avant St. François, & qui fe servoit des mêmes armes pour vaincre la tentation. Il se jettoit sonvent dans l'eur, on dans la neige, pour éteindre le feu de la concupifcence; & ce remede opéroit beaucoup mieux fur lui que fur St François, qui, pour ne pas succomber à la tentation. étoit obligé de ne pas approcher du beau sexe. Il n'en étoit pas ainsi de notre St. Aldhelme, Moine Anglois, qui a vécu dans le huitieme fieele, & qui fut élevé à l'Episoopar à cause de son Erndition & de fa Piete. Cet intrépide Religieux. gagna, à force de combattre, une victoire si com-plete sur ses delirs, que la plus belle femme ne faisoit plus la moindre impresson sur lui. Pour infulter à l'ennemi jusques dans sa retraite même, il osa bien se mettre an lit avec une jeune fille; mais, bien loin d'être puni de sa témerité, il eur la force de répeter tout le Psautier d'un bout à l'antre, avec des mouvemens du cœur qui tendoient uniquement vers le Ciel. On a regardé avec raifon ce courage héroique & cette fermeté inébranlable de St. Aldhelme, plutôt comme un suj t d'admiration que comme un exemple à suivre; & je ne crois pas que ceux qui s'y sont hazardes. en foient fortis à teur houneur. Je fai bien, que depuis ce Saint plutieurs devots ont formé la même entreprise, mais les conquerant de cette espece doivent être plus fates, que les Alexandres & les Cefars. CHITCH LAND WIND PROPERTY COMES TO THE STATE OF THE PARTY OF THE PARTY

Environ

amcenam notanda. Et primo quidem vehementer hæsiko, utrum βιογραφε potius stultitiam & H & insa-

II

oer-

g.

tre

CU

OIL

fe

ur

an-

A.

XC.

e,

fie-

lun

UK.

m-

ne

our

ne,

eur

tà

en.

VCC'

ne-

fu-

re;

ės,

dac.

ece

les

TOTA

()f(

Environ l'an 1537, une Comtesse de Guaftalla, animée par les exhortations de Baptiste de Creme. Moine Jacobin, fonda la Société de la Victoire fur la Chair. Une certaine Dame appellée Julie. Membre de cette pieuse Société, voulant initier dans les mystères de cet Ordre un garçon & une jeune fille, les mit ensemble au lit, & plaça un Crucifix entre deux, pour fervir de barriere à leurs desirs. Je ne sai pas, si cette experience reuffit; mais je fai bien que si par la ce jeune couple est demenre dans l'innocence; on a grand tort de ne pas groffir de ce fait le Catalogue de Miracles operez par la Croix. Au reste, cette Société des Guaftalliens s'augmenta prodigieulement, julqu'à ce, que soupçonnée des plus grande desordres elle fut dispersée. Confer primum Tomum Diaril gallici, cujus titulus le Journal Universel, Monachum quemdam, fundatorem ubi narratur, ecenobii in Gallia, nomine Abriffet, inter amplexus virginum sedavisse æstum pravarum libidinum.

Pustquam ea, quæ de Francisco narranda esse existimavi, ad finem perduxissem, in manus incidit ipse Liber Conformitatum. Titulus ita sonat: "Liber aureus, inseriptus Liber Conformitatum vitæ Beati ac Seraphici Patris Francisci, ad vitam Jesu Christi Domini nollri. Nunc denno in lucem editus, atque infinitis propemodum mendis correctus à Reverendo ac Doctissmo P. F. Jeremia Bucchio Utinensi, sodali Franciscano, Doctore Theologo, laborious ornatissimisque lucubrationibus. Cui psane addita est perbrevis à facilis Historia omnium virorum, qui sanchitate, probitate, innocentià vitæ, ac doctrinà, ecclesiasticisque dignitatibus in Franciscana Religione usque ad nostra

insaniam, an Francisci stolidissimum animum admirer & explodam? Persuasissimus sum, si que mica bone suisset mentis in Cardinale illo, talia de Heroë suo, siquidem verè gesta suissent, suppressurum suisse. At nihil eheu tam absonum, ridicu-

nostra hac tempora excelluerunt. Bononia, apud Victorium Benatium. M.D.C.XX, " Ante indicem sequentia extant:

" Si quie vult post me venire, abneges semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.

Se neget atque cracem, tua post vestigia quisquis.

Prosequitur, tollat, tu bone Christe jubes.

Non agre hanc præsta spie feram per tela, per hostes.

Ingrediar tutus, te Duce quaque sequar.

Ingrediar tutus, te Duce quaque sequar.

Franciscus Christi fanctissima dogmata sectano
Rarom, & persectum dat decus hinc sidei;
Amplificatque pii cultissima dona tonantis,

Nulla latet labes pectore fixa Viri:
Candida namque fides divina in digmata furgit,
Ulufrans orbem claraque facta Poli.
Sancte Pater, precibus due nos ad fydera fanctis.

Clare Pater coolo, pectora noltra geras à Éberius populis fanctifima dona ministres, Scandere quo cost regna beata queant.

Ex hoc Conformiestum libro plara decerpere & huic libello inferre nolui, cum quia brevitati confulere volui, tum quia deprehendi, Auctorem Alcorani Franciscanorum fidelites omnia illa collegisse ex hoc libro, que ad argumentum hoc elucidandum facere possunt. Accedit hisce, quod existimarim, tempus longe melius collocari posse in legendie prestantissimorum Virorum libris, quam in colligendie tot insusse, superstitudies & sepeblasphemis narrationibus, à stultis Monachis, de homine plus quam fanatico, consarcinatie.

ridic Mon fed Grei mas culis si ci jam cifci dinu tur victi uun tem come mod

temt

natu

K

ia

1,

11

od

di-

et-

uis

CS,

is,

on

Al-

lle-

du-

por

offe

am

epe:

ridiculum, detestabile eft, quin ignavi aliquandò Monachi defendant. Nec illitterati hoc faciunt, fed & illi, qui in cæteris acutum cernunt. Hinc Gretserus & Ferrandus ineptissimas & stolidissimas Francisci actiones longe conquisitis ratius culis defendere voluère. Lege ad vitam Fransisci, quæ candide monet P. Baylius. At supra jam hoc ulcus tetigimus. 2.) Credidit Francifcus, Diabolum stimulos turpissimarum libidinum menti immediate infufflare [uti loquitur posse. Si hoc; cur tanta austeritate in victu & amichi opus? 3.) Quæritur cur corpus Juum Asmum vocaverit. Forte existimavit, mentem suam olim corpus afini inhabitasse, cujus conjectura possent dari rationes morales. Aut ex modestia ita locutus; notum enim, asinum contemtissimum animal esse; unde leo in fabula natura dedecus appellat. Nihil definio. (*)

^(*) Non mirum est adeò, Franciscum Asmum corpus suum compellasse, cum exemplum Pontificis Romani extet, nimirum Benedicti XII., qui cum à Cardinalibus Papa electus esset, dixisse fertur: Profectò Asinum elegistis. Rem ità narrat celeb. Prassius in epistolis adversus Schessenmacherum editis. Verba extant Réponse à la troisième Lettre pag. 38. Pour ce (inquit) qui regarde le mos d'Ane, le R. P. nous permettra de rapporter un suit avere à attesté par des Historiens Catholiques dignes de foi. Il est tiré de l'histoire de Benoit XII. Ce Pape étoit fils d'un boulanger, ou d'un muletier, à aïant été élà contre son attente par les Cardinaux, pous remplir la chuire de St. Pierre, il leur dit en pleine assemblée: Profecto Asinum elegistis. Provocat ad hoc probandum exemples.

QU

lui

mi Tui

fi

reg

co

alp Du ten

toi

Ce

car fer

gui ins

fra

At

rit

Bo

abi

rel

ſυn

ver

ego Sui

Han

cor fec

libi

4.) Stolidus homo corpus suum verderavit, cum in præcordiis tamen seu pravis animi desideriis hæreat malum. Non peccavit Frater Asimus, sed Frater Franciscus. Quidam interim Haresici crediderunt, Franciscum cum uxore ex nive efformata rem habuisse, atque salacem naturam edomaffe, inducti verbis ultimis Bonaventura, dicentis, eum libidinem hac ratione extinxisse; accedit, quod vix ratio dari alia potest, cur ejusmodi imagines ex nive finxerit; at forte fignificare voluit, præstare quacunque ratione naturæ fatisfacere, quam uxorem ducere. Sc. hoc pracepta Juris Natura & Religionis Chrifiana decreta postulant. Qui mollissime impudentem actionem interpretantur cum Ferrando, quem citat in Vita Francisci Baylius, dicunt, eum, dum ita massam niveam absque ullo facto obsceno amplederetur , libidinis calorem sedasse. Quicquid dicas, eum à fultitia absolvere non. poteris. In eo tamen laudandus Franciscus: quod candide fassus fuerit, se ab omni mala libidine liberum non este. Vix enim illis fides habetur, qui clamant, se naturam bominis plane exuisse. Incidit exemplum, quod nuper legi in Bibliotheca Italica, Tom. V. pag. 160. , Il s'agissoit de choisir un Confesseur pour sa fille; (Sermo est de Cosmo III. magno Duce Hetrurize,) deux Religieux briguoient ce polte. Avant que

eell. Cancellarius ad Papirium Massonum, Bzovium, Spondanum & Pagi. Lege ridiculam etiam huc spectantem narrationem, quam codem loce pag. 39. cx Vigneul-Marville petit.

m

is

5,

6-

ve

m

æ,

e;

ur

rtè

ne

Sc.

ri-

-שכ

lo,

nt,

cto

ffe.

ion.

us,

ibi-

ha-

ane

i in

s'a-

lle a

tru-

eant

que

Bzo-

fiam loco que de se determiner il vouloit les éprouver lui même, & pour cela ayant fait venir le premier, il tourna infensiblement la conversation fur le Chapitre des femmes, & lui demanda, si la vue de pareils objets ne lui faisoit point regretter la vie du monde? Le Religieux affura que non, & se vanta d'être ferme, & froid comme marbre. Un Capucin, qui étoit l'autre aspirant, fut de meilleure soi; quand le Grand-Duc lui fit la même question, il avoua, que la tentation ne l'épargnoit point, & qu'il se sentoit de chair & d'os comme les autres hommes. Cette franchise donna une meilleure idée de son caractère, que du premier, & lui valut la prèference. , Confer ad hanc materiam Ebingerum. qui plurimis exemplis oftendit, quam ineptis & infulfissimis mediis usi fuerint Monachi, ad refranandos natura impetus. Vide pag. 779. seq. At audi denuò specimen, quam parum curaverit fratrem Asimum. Pag. 40. " Accidit (ita Bonav.) semel, ut infirmitate gravatus rigorem abstinentiæ pro recuperanda sanitate modicum relaxaret, viribus autem corporis utcunque refumtis, verus sui contemtor, ad propriæ carnis animatus opprobrium. Non elt, inquit, conveniens, ut populus abstinentem me credat. & ego e contrario carnaliter reficiar in occulto. Surrexit propterea fanctæ humilitatis Spiritu inflammatus, & in platea Civitatis Affifii populo convocato folemniter cum fratribus multis, quos lecum adduxerat, majorem introivit Ecclesiam. funeque ad collum ligato, nudum cum femoralibus folis in oculis omnium fe trahi præcepit, ulque

asque ad lapidem, in quo malefactores confue. verunt collocari. Super quem conscendens, lieet quartanarius effet & debilis acerbi frigoris tempore cum multo vigore animi prædicavit. audientibusque cunctis asseruit, se non tanquam spiritualem honorandum fore, quin imò tanquam carnalem & glutonem ab omnibus contemnendum. , Quis talia legendo temperet à rifu? Et hic tamen perfectionis evangelica & vera pietatis exemplar! At impudentiæ & stultitiz plura, Lector, audies specimina: "In Provincia Massa (ita Bonavent. pag. 44.) apud montem Casulem intellexit per Spiritum, sacras ibi esse reliquias, & non sine horrore conspexit eas honorificentia debità defraudatas, præcepit igitur fratribus, ut eas ad locum debitum, sciticet in Ecclesiam, deferrent; quod cum illi facere neglexissent, ossa pulcherrima & redolentia nimis virtute Dei ed delata funt. " O impudentem linguam & ferreum os! Deus, qui fibi foli cultum vult præltari, omnemque idololatriam deteftatur ; Deus ille Zuderne, non folum solido bomini Insolita ratione aperit, ubi offa fint terræ mandata, quæ divino cultu adficerentur; fed &, ut hoc fiat, miruculum facit. Nill Monachorum cognitum effet ingenium, omnis Religionis expertem fuifie crederem Franciscum aut Bongoenturam. At frater Afinus hac locutus eft. Pag. 45. & 46. narratur, Demones quosdam, Aretii cives ad discordiam inflammaffe. at omnipotentis Deil, & Francisci (hoc enim addendum fuit) justu, in fugam conjectos. Simul autem mox verberant Damones Franciscum

R

&

Tur Lox

Ni

ho

bel

iple

Cre

No

tan Ne

bef

ut

Exe

ovi

ल

run

Vir

OVI

vir &

aut

fori

fian

bat Vir

ret. Chi

CUL

cus que is

t,

m

n-

n-

à

3

&

In

ud

ras

xit

pit

ci-

fa-

Itia

ou-

fibi

ola-

ùm

ofla

en-

Vill

mis

cum

ocu-

itle

Affe,

nim

Si-

cum

8

& femi-animem relinquunt. Que caussa tanta. rum irarum? Quod puuper Vir (ita Bonay.) in Lomo Cardinalis tum temporis commoratus fit. Nimirum Dæmones Palatia non amant; nolunt homines superbos esse. Franciscus singulari in beltias omnis generis erat adfectu, amatus & iple, cultusque ub iis. Bonavent. pag. 60. ait: Creaturas, quantimlinet parvas, fratres vel fovores appellasse Franciscum. Idem olim faciebant Nomades, qui teste D. Siculo Lib. III. Cap. 32. tauros, vaccas & aves, parentes appellurunt fuos. Neque mirum mollibus adeò verbis compellaffe bestias Franciscum, ita enim eum reverebantur. ut voto caca obedientia teneri omnes jurares. Vis Exempla ? Audi: Quim (pag. 61.) gregem ovium falutaffet, relicto paftu eum comitati funt. Es intentis in eum oculis cum admiratione Paftorum plausum fecerunt. Ibid. "Nostro (quem Virum Dei semper appellat Bonav.) occurric ovis, quam gratanter suscepit. Monebat pius vir oviculam, ut & laudibus divinis intenderet. & ab omni fratrum offenlione caveret. Ovis autem, quasi Viri Dei pietatem adverteret, informationem iplius sollicite observabat: Nam audiens Fratres in Choro cantare, & ipía Ecclefiam ingrediens fine alicujus informacione flectebat genua; vocem balatus emittens ante Altare Virginis Matris Agni, ac si eum salutare gestiret. Insuper cum & elevaretur sacratissimum Christi Corpus, inter Missarum solemnia slexis curvabatur poplitibus, tanquam fi reverens pecus de irreverentia indevotos argueret, Christoque devotos ad Sacramenti reverentiam invita-

ret. 23

Nihil restabat, quam ut ovis bostiam accepisset; quòd si enim per miraculum hoc, quod narratur, factum, caussa non erat, cur Sacramento destituetur. Si Gentilis mediocri ingenio infructus nugacissimas nanias legeret, firmiter sibi persuaderet, Christianos ratione & Tenfibus captos. Pag. 62, " Vocante Francisco lepusculus in finum ejus propero cursu faltavit, dimilit autem, simulque hortatus ne se iterum capi permitteret; fed fedut ille tamen in finum Fratris Francisci, usque dum in loca tuta deductus est. Pag. 63. In lacu Reatino oblatus ci fuit piscis magnus & vivus, quem more solito, fraterno nomine vocans, in aquam repofuit juxtà navem: Piscis verò coram Viro Dei ludebat in aqua, & quali amore iplius allectus, nullatenus recessit à navi, nisi prius ab eodem benedictione licentia sibi data. Ibid. Aves cantantes, iplo jubente, dum horas canonicas demurmuraffet, quiescunt. Ibid. Vidit Cicadam in ficu & justit advolare; dictum factum. Volat in manum Francisci; tunc ille: "Canta, soror mea Cicada, & Dominum Creatorem tuum tuo jubilo lauda. Sine mora obediens canere coepit, nec destitit, donec justu Patris ad locum proprium revolavit. Manfit autem per octo dies ibidem, quolibet die venlendo, cantando & recedendo ejus justa perficiens. Tandem Vir Dei ait ad locios: Demus jam forori noltre licentiam, fatis enim cantu suo nos lætificans ad laudes Dei octo dierum spatio excitavit; & statim ab eo licentiata fe recepir, nec ultra ibidem apparuit, ac si mandatum ipsius non auderet aliqua-

aliq vole tem. tor.

qua add

ad gen qua

rit falu ven

ad o

que aud mei

rem trib

mod

colla lum ferv

tuti aliqi licer

tura dice

Sus

r

ri

3

CO

t,

m

m

le-

ci

0,

uit

lu-

IS,

em

an-

de-

in

olat

ror

tuo

oit, ro-

dies

IC

Dei cen-

(ta

dem

eret

qua-

Dereant

aliquatenus præterire. . Pag. 93. Hirundines. volente Francisco, filent, & audiunt Concionantem. Idem factitaffe ranas perhibet Commentator. Pag. 339. Hirundo nomine Francisci fusta tacere, filuit altum. Imò (pag. 94.) Navicula, quam conscendit, sponte à terra subducitur. Unum addam exemplum, (nam tædet ineptiarum) quod extat pag. 92, ... Quum appropinquaret Bevanio. ad quemdanı lucum pervenit, in quo diversi generis avium maxima multitudo convenerat; quas cum Sanctus Dei vidiffet, alacriter cucurrit ad locum, & eas veluti rationis participes falutavit. Omnibus verò expediantibus & convertentihus fe ad eum, ita ut, que in arbustis erant, inclinatis capitibus, cum appropinquaret ad eas, intolito modo in infum intenderent, ufque ad eas accessit, & omnes, ut Verbum Dei audirent, Tolicité admonuit, dicens: Fratres mei volucres, multum debetis laudare Creatorem veltrum, qui plumis vos induit & pennas tribuit ad volandum, puritatem concessit aeris. & fine veltra folicitudine vos gubernat. Cum autem eis hæc & fimilia loqueretur, aviculæ modo mirabili geltientes coeperunt extendere colla, protendere alas, aperire roftra, & in illum attente respicere. Ipse verò, cum Spiritus fervore mirando per medium infarum transiens tunica contingebat easdem, nec tamen de loco aliqua mora est, donec figno crucis facto & licentia data cum benedictione Viri Dei omnes fimul avolarunt. Haud male feciffet Bongoentura, fi ad hac omnia dictum Phadri adjecisset. dicentis : and Calumniari

Calumniari si guis autem voluerit; Quòd arbores loquantur non tantum sera) Fictis jocari nos meminerit fabulis.

At tantum candoris frustre ab inepro & fulto Monacho exspectes. Mihi certe identidem illud Luciani in Philopfeude incidit: dum enim Philocles innumera portenta & splendida mendacia narraffet, atque ad Tychiadem dixisser: Hee si vidiffes, non amplius dubitares; reponit hic: Bu hayers, as I saw emigravor grap us, eige elder дота чи в соручари , огра , и ри та орода uper of observer on it e. Bene dicis, inquam, ego credidissen equidem, si vidissem ea: nunc verò ignoscendum miki puto, si qualia vos videtis, acute perspicere non possum. Recte idem ad finem; enarratis tot reparedorius: adda Jap euplis a pihorne, jurya var rolutur ahilipappianer exertis vur exadelar and for each war topo of day, a popular rec speak with while tapake rub away an planaut Luciumor Le. At bono animo fimus, amice, cim magnum adversus bujusmodi res remedium babeanns, verkunde rettamque in rebus onnibus rasionem: qua fi utamur, nullis higusmodi vanis fultisque mendacis rarbabima. Rhingerus pag. 812 exemplum adfert, quo oltendit, non folum animatorum, fed & immimatorum lingulari amore fuific captum Franciscum: "Parch (inquit) lucernis, lampadibus; candelis, nolens fua manu deturpare fulgorem; fuper petras revenuter ambulat, eins intuitu qui dicitur petras revenuter ambulat, eins intuitu qui dicitur petras legis divina, vermiculos ne transcuntium padi-bus conculcentur levat, & apibus, ne inedia pereant

din elin requ Mer ribu

vo

St

an

ba ha

rac

dia

An

Be

001

rap

tra

pul lita

bas

& d

cite

& N

ipfi

porting tia

d

i-

in

fi

34

lor us

n,

-

45

wÌ

e, uni bus

di. dis

ant

percant glacie hyemali, mel & optima vina jubet apponi, fruterno nomine animalia cuncia vocabat, miro & ineffabili gaudio replebatur. ob Creatoris amorem: cum Solem Lunam. Stellas intuebatur, & eas ad Creatoris invitabat amorem. Coronam fibi magnam fieri perhibebat, dicens: quod fratres mei pulices partem habeant in Capite meo.,, At reliqua, quæ caracterem Sancti nostri exprimere posiunt, audiamus. Ubique autem, Fanaticismus dicam an Aultitia, pellucet. Pag. 75. hæc de eo narrat Bonaventura: , Suspendebatur multoties tanto contemplationis excesso, ut supra semetipsum raptus, & ultra humanum sensum aliquid fentiens, quid ageret exterius extra le ignorareta transiens namque semel per Burgum Sancti Sepulchri, castrum utique populosum, pro debilitate corporis subvectus afello, obvias habite turbas, in eum præ devotione ruentes. Tractus autem & detentus ab eis, comprofius quoque ac multipliciter attrectatus, infentibilis videbatur ad omnia; & velut examine corpus de iia, que ficbant circa ipfum, nibil penitus advertebes, unde cam jara diu transito caltro, turbique vilibio pervenifite ad quoddam demicilium lepudorum; quafi aliunde rediens celestium contemplator, folicità requisivit quando appropriaguatem ad Burgum. Mens quidem ipfum in celestibus ana filenda, ribus, varietates locorum non senserum. Quod ipfi accidific frequentius fociorum ejus experientia multiplex comprobavit. citer attrectatus, infensibilis videbatur ad omnia : tia multiplex comprobavit. " Bene factum, quod dum Franciscus in celtafin fuit rapeus, aicllus .

afellus y eni inequitabat, mentis compos fuerit Pag. 76. denuò infolità agitatione mens Franci cifci abripiture , Vifus est (ita gravissimus Hi-Storicus Bonaventura) nocte orans, manibus ad modum Crucis protenfis, tote corpore sublevatus à terra, & nubecula quadem fulgente circumdatus y ut illustrationis mirabilis intra mentem mira corporis illustratio testis esset. Ibi etiam fic. ut certis est comprobatum indiciis. incerta fibi & occulta divine Sapientiz pandebantur; quamvis illa non vulgaret exterius, nisi quantum Christi urgebat charitas. .. Acciderunt talia fapientiffimis omnis ævi viris. Unum adducam exemplum, quod narrat Livius Lib. I. Cap. 19. de Numa Pompilio, qui omnium pris mum rem ad multitudinem imperitant , Es illis feculis rudem, reflicaciffimans Deorum metum injiciendum ratus eft ; qui quim descendere ad animos fine aliquo commento miraculi non posset, si-mulat sibi cum Dea Ageria congressus nocurnos effe ; ejels fe monisti, que acceptissima Diis effent; effe ; ejus fe monitu, que acceptifima Diis effent; Sacra infituere, &c. At pessimum hoc, quòti cum Orbe Christiano bonus Francicus revalutiones suas non communicavit. Quòt si autem quia puter; hoc, que adduximus, nondum probate, dichenicum hominem suise feneticum; ille audits Bonus surrem infant ; pag. 80. totidem surem suitem (inquit) mentie ferenitatem indesessimm orationis studium cum pentinua exercitatione surrem Vienes Dei pendumente. un que prin virtutum Virum Dei perdinerat, ut quamvis non habuerit S. Litterarum peritian per doctrinam , NR seterne samen lucia irradiatus fulgopullate ribus t

i-

20

b-

te

ra

bi

8 .

ili

le-

im

.I.

circ

llis

in-

m

fi-

2105

mt .

póu

tio-

tem

ùm

um.

toti-

tant

fum

nvis Ari-Igoribus whus Scripturarum profunda intellectus ferutaretur acumine. Penetrabat enim ab omni labe ourum ingenium mysteriorum abscondita; & ubi magistralis scientia foris stat, effectus introibat amantis ... Hie mos est ingeniorum fanaticorum, Jactant altiffimas visiones & revelationes: S. Litteras autem spernunt, rudes funt, imperiti; volunt tamen lumina mundi videri, & stolidiffima cerebri commenta pro divinis venditant oraculis. Non unum specimen in Burgapia no-Ari deprehenditur, quos in Sacris Franciscus & Renaventura fecerint progressus. Si Franciscus S. Litterarum studio diligentem navasses operam. atque verà piesate excelluisset, credi posset, Deum, ut erant tempora, fingulari ratione eius ouram habuif le; sed ineptissimum & imperitissimum hominem. revelationem de coelo datam spermentem, & stultas vilienes pro oraculis venditantem, nemo. qui nafum hebet, pro Legato Christi agnoscet. Ar qui femel perecundia limites transgreffus elb, eum oportet gnaviter elle impudentem. Non visionibus tantum pascisur, fed blaspbeme etiam fibi vindicat virtutem foli Deo debitam, nimirum vim aliorum cogitationes sognofcendi, " Eo quoque (ita Bonav. pag. \$4. feq.) tempore quo revertebatur de ultra mare, focium Leonardura de Affilio, contigit cum fatigatum & laflum porumper afellum confeendere. Subsequens autem focius, & iple non modicion feffus, coepit dicere intra le, humanum aliquid paffus: non de pari ludebant parentes ejus & mei. En iple equitat, & ego pedeller alinum ejus duco. Hec illo cogitante protinus descendir, de Afino Vir fanctus,

fanctus & ait : Non frater convenit ; ut ego equitem, tu venias pedes, quia nobilior & potention in seculo tu me fuilti. Obstupuit illico frater, & rubore suffusus, deprehensum de cognofcens, procidit ad pedes ipsius, & lachrymis irrigatus, nudum expoluit cogitatum. veniamque proposuit. " Aut audivit Franciscus focium hac verba demurmurantem, aut non audivit; fi audivit, homo neguam & impolior fuit, qui cogitationum fecreta le noffe limulavit; si non audivit, & facultatem tamen eam fibi tribuit, gloriam Deo foli competentem rapuit: ntrum eligas, mihi perinde erit. Paria legas pag. 88. Simile exemplum narrat Bolquier pag. 252. Sed properamus ad ukima illuminatisimi Viri fata. Pag. 108. inquit Bonaventura: 1. Licet totus effet attritus, gravis prolixitate languoris projiciens fe in terram, offa debilia duro cafu collific, & deolculans humum : gracias, inquit, tibi ago, Domine Deus, de omnibus his doloribus mais , Infanus vir tantum non Martyr reffe voluit, ita tamen ut vice cantifper parteret. En aliud (pecimen : " Cum ad S. Mariam de portiuncula se portari justifiet, ut veritatis exemple monstracet, quod nihil erat illi commune cum mundo in illa infirmitate tam gravi, -que comen anguerem conclusit, super nudam -huntum se cotum modatum in spiritus servore profiravit, quantous hora illa extrema, in qua poterat adhou holkis nafci, nudus lucturet cum medo., Exemplum egregium pietatis: Franrifcus nudus jacet humis Ergo nihil illi com-Lancius, merat.

a

5

-

'n

15

١.

¥

Ľ

T

is

n-

re

m

72-

or

t,

inerat, cavebant, ne morti proximi nudi apparerent. De Cornelia Maximilla Veftali refert Plinius Epift. Lib. IV. epift. XI. Quod, quim in subterraneum cubiculum demitteretur, atque descendenti fola basiffet, verterit se ac recollegerit. Et paucis interjectis: Omnibus numeris pudoris Tokker Tooroser is zer ivezaporac Teren. At Francifcus nofter, quid fit iver puovos agere, ignoraffe plane videtur. Reddit autem perspicuam rationem hujus rei Benaventura: "Voluit certe per omnia Christo crucifixo esse conformis, qui pauper & dolens & nudus in cruce pependit. Propter quod & in principio conversionis suze nudus remansit coram Antistite, & in consummatione vitæ nudus voluit de mundo exire, fratribusque sibi assistentibus in obedientia charitatis injunxit, ut cum viderent eum jam effe defunctum, per tam longum spatium nudum super humum jacere permitterent, quo unius milliarii tractum fuaviter quis perficere posset. " Dignus fuisset, cui (quod Diogenem Cynicum olim postulasse meminimus) baculus in manus daretur, ut muscas depellere posset At teliquit tandem terras Franciscus. " Unus ex fratribus (ita pag. 3.) & discipulis ejus vidit animam 1lam beatam, fub specie stelle prefulgide à candida lubvectam nubecula, fuper aquas multas in coelum recto tramite furfium ferra, tanguam sublimis sanditatis candors prenitidam & cocle-ftis sapientie simul & gratiz ubertate repletam. quibus Vir fanctus promeruit locum introire lucis & pacis, ubi fine fine cum Christo adquielcit. Mirum est, corpus, quod in facie litteram

ram Than, in pedibus & manibus figmata tivinitus impresta habuit, hospitem suum non comitatum; præfertim cum Christo per omnia fimilis effe deberet Franciscus. Sola igitur anima recta contendit Olympum. Forte autem major fides habenda Fratri Thoma, cui in oratione suspenso apparoit S. Franciscus, Purpura indutus Dalmatica, telle Alcorano pag. 241. Is ità testatur citato loco: Anima B. Francisci, ut Christo effet conformis, post morsent, sicut fuerat in vita, ad purgatorium accessit, ac abinde mulsis animabus extractis, earum vallatus caterva, calum adiit. Utrum jam Bonaventura an frater ille mentiatur, ego quidem nessio. | luvat antem ex Alcorano illo Franciscanorum aliquot adducere exempla supersitionis, stoliditatis & ineptiarum hujus viri. Et flukitic quidem argumenta fequentia funt. Pag. 30. fatetur ineptisfirmus home, disciffe Deum, velle fe, Francifcian effe unum fatuellum (ita loquitur) in bot mundo. Pag. 31. " Confitebatur peccata fira, quod in infirminate fue comederat carnes & brodium conditum, & cibaria condita cum lardo. Pag. 36. Franciscus szpe vidit Diabolum, non tantum fimulata fpecie, fed clara visione se in pro-prio este ad our terrendum oftendebat. Interrogevit Frater Egidius, an Diabolus fit sie ter-ribilis, quod homo per unum Pater Noster non posset suftinere, respondet, quod nullus posset, sustinere Diabolum per medium Pater Noster, quin fratim moreretur. , Ibid Diabolus apparuit Francisco, dicens: "Nescis, quod dermire corporis est potissimum alimentum? Statim Franďi-

G-

ma jor

one

luità

nt

rat nel-

7B .

eter au-

ad-

171-

gu.

tis-

ado.

in

lum lag.

Bn-

No.

ter-

tet-

nou

ter,

ppa-

mire

atim ran-

Franciscus tunica exuta & semoralibus de cella exiens ad fylvam nudus, cum frigus effet, & nives & glacies, fe in fylvam spinis plenam volutabat, fpinarum puncturis cruentatus. Pag. 42. Franciscus justit lapidem, in que sedebat Christus, quandò apparuit ei, lavari aqua, oleo, balfamo, quia quatuor mihi pro ordine repromisit: 1. Qui diligit Ordinem, bonum finem habet: 2. Ordinis persecutor punietur: 3. Qui non servat Ordinem , confundetur : 4. Religio durabit usque ad finem seculi. Pag. 44. Franciscus beati Viri fratris Massei arcana intellexit. , Nam Masseus antecedendo B. Franciscum interrogavit, per quam viam ire vellet? Respondit B. Franciscus: Per signum. guod faciam in te. Unde mandavit ei per fanclam obedientiam, quod volveret se in gyrum, sicut aliquando solent pueri, & nunquam cessaret, donee ipse sibi diceret. Quod faciens ex vertigine capitis pluries cecidit. Tandem dixit fibi B. Franciscus, quòd se non moveret & diceret, versus quam partem haberet faciem. & ille diceret versus Senas B. Franciscus dixit: Vadamus Senas, quia fic est Dei voluntas. Pag. 49. Franciscus ivit ad orandum post altare, ubi initationis divinæ recepit tam ignitum fervorem, ejus animam ad paupertatis concupifcentiam inflammantem, quod videbatur ex facie & oris hiam quali flammas ardoris emittere, & egrediens ad focium sic ignitus ore dixit: AAA frater Maffee! hoc ter repetivit ex fervida devotione, ac ruebat Maffeo in collum, habebatone os fuum late diductum præ nimio fervore Spiti-

n

di

ef

CO

læ

L

D

Cil

Te

Fr

C

0

00

pu

p2

di

jul

cla

ne lite

gu

the Sanchi & clamabat continue: AAA frater Maffee! & erezit Maffeum de terra, cum ipfo fatu oris levavit Masseum iu nerem, & impulit illum ante fe, quantum effet unius haftæ longæ menfura. Frater Maffeus stupuit de tam mirando S. Patris fervore, tantam confolationem & delcedinem Spiritos perfensit, quod nunquam in vita fua tam maximam confolationem fe menunerat habuiffe., Mendacium Monacho dignum. Pag. 47. " Diabolus tentavit Ruffinum dicens: Tu es dumnatus & iple Franciscus damnatus; & quicunque eum fequitur, decipirue Quod cum Ruffmus Francisco dixit, re-Spondit Franciscus: Si iterum appurebit. & aliquid tibi dixerit, dione ei : (scilicet Diabolo) Aperi os ruum, & ego stercorizabo in illud. Poste Ruffinus cum oruret iterum, apparuit ei Diabolus in specie Christi, dicens: Frater Ruffine! nonne dixi tibi, quod non crederes Filio Petri Bernhardionis, cur te affligis? Et statim Frater Ruffinus fibi dirit : Aperl os wum . & ego in ipium thercorizabo. Tune Disbolus indignatus cum tanta furia & tempellate al eo receffet ... Addendum fuiffet illud Medicere Probatum of. Ibid. Quadam die di Franciscus Russimo, ut iret ad prædicandum Assi sum, quiequid ei Spirisus suggestielet. Frater Russimus dixit: Sum idiota, parce mihi, Domine. B. Franciscus dixit : Quia non statim obediifti, ideo per sauctam obedientiam tibi precipio, ot nudus solis brachiis remanentibus yadas Assisum in Ecclesiam sliquam, & sic nudus
populo pradicabis. Postes prenisentia ductus Fran0

it

æ

m

in fe

EL.

us ni-

e-

li-

)

d.

f-

io

m &

n-

20

に見ける日

2-2-

15

13

0-

Franciscus de mandato tam duro etiam venit nudus. & audivit prædicantem Fratrem Ruffinum. Sed cives Affilinates videntes iftos nudos dicebant: Ilti faciunt tantam poenitentiam, quòd efficientur amentes. .. Haud male judicarent concives. Pag. 133. Lupum vocat fratrem suum. " Nam lupum rabiofum, qui multos in civitate keferat, figno Crucis fanavit, & dixit: Frater Lupe! tu debes mihi promittere, quod nunquam vis rapax esse, sed cives debent te nutrire. Et lupus fignum evidens inclinato capite dedit. quod promittebat illa facere. Et B. Franciscus: Da mihi fidem; & extendit manum pro fide recipienda. Tunc lupus levavit pedem anteriorem dextrum. & blande posuit in manus beati Francisci. Tunc beatus Franciscus dixit: Frater hape! praccipio tibi in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut venias modò mecum; & ivit, &c. Onnes cives & mulieres adorabant. Poltea concionabatur : deinde dixit populo : Frater lupus, qui ceram adftat, promifit fidem vobis & pacem; fi tamen vos promittatis, adem omni die dare expensas, & pro fratre lupo ego fidejubeo. Tunc omnes promiferunt. At S. Francifcus coram eis dixit lupe : Et tu, frater lupe, romittis pactum fervare? Et lupus fe ingenicuns, gestibus se servaturum pacia oftendit. Item iterum levavit pedem dextrum & Tuncomnes clamabant ad fydera. Lupus vixit duos annos neminem hedens, oftlanin querens for eurialiter enutritus; & mirum, quod nunquam aliquie canis latrabat contra eum., Gloffa margini adjecta addit; "Mirum, quod lupum cocullo

fu

hu

tio

de

Et

113

61

te

E

je

cullo non inducrit, quo & ipfe falvatus fuiffet. Pag. 236. Pulchra cujusdam mulier fullicitavit S. Franciscum. Ipse verò nudum se posuit super carbones, dicens: Hic est lectus mens, concumbe meann. Tunc mulier aufugit. Pag. 138. Franciscus mandavit cuidam fratri nobili, quod nudus prædicaret; respondit frater: Pater! quid ex hoc habebo? Respondit S. Franciscus: Securo te, quod habebis vitam eternam. Tunc ille cum fumma alacritate nudus abivit. 172. Franciscus semel comedit coquinam de lardone; de quo peccato se acriter accusavit coram populo in fermone. Pauca hace ex innumeris Roliditatis argumenta fufficiant. Visionium ineptissimarum non minor jactanția. Ex multis quasdam adducam; ex quibus fimul de hujus hominis Religione judicari potest. Pag. 145. ... Cum Francische pro peccatoribus ferventissimè oraret, apparuit ei Angelus, dicens; Christus & B. Virgo in Ecclesia expectant te cum magna multitudine Angelorum, &c. Quò veniens cacidit in facient fram prze timore & reverentia. Christus dint : Francisce! multum sollicitus es cum mis lociis pro falute animarum; postula ergo quod vis pre falute animarum, quia datus es in lucem gentium. Et iple jacebat, quali raptus in confpectu Deitarie; & tandem rever-fus ad cos dixit: Sanctifime Pater noster! supplico ego initer peccator, quatenus facere digneris hanc gratium humano generi, quod conce-das veniam & indulgentiam omnibus & linguis venientibus ad locum hunc, omnium peccatorum suorum universaliter & generaliter. Et **Supplico** Het.

Wit

fu-

011-

38.

bou

uid

Se-

unc

Pag.

lar-

ram

eris

271-

iltis

JJUS

45.

ime

ftus

gna

CQ-

itia.

S GS

tula

atus

ver-

up-

ne-

ace-

ulis

ato-

Et

Supplico beatæ Mariæ Matri tuz, Advocate humani generis, quatenus pro hujusmodi petitione me adjuvare & apud tuam piistimam & elementissimam Majestatem intercedere dignetur. Et ipla cœlorum humillima & beatissima inclinata precibus B. Francisci statim coepit supplicare filio fuo, dicens: Altissime Deus omnipotens. fupplico humiliter Dettati tute & intercedo, quatenus dignetur Majestas tua se inclinare beati Francisci famuli tui precibus; & ipsa divina Maiestas statim locuta est, dicens: Satis grande est. quod petiliti, led majoribus dignus es, Frater Francisce, & majora habebis, & ego orationem & petitionem admitto. Sed volo, quòd vadas ad meum Vicarium, cui dedi potestatem solvendi & ligandi, & petas ab eo ex parte mea dictam indulgentiam. Pag. 177. Christus beato Francisco plus quam decies apparuit, & beata Virgo etiam decies. Ibid. Franciscus pro quodam Nobili orabat, ut Ordinem intraret. Orabat autem tanto fervore, quod, vidente dicto Nobili , sublevatus à terra per magnum spatium extitit, & Dominus Jesus Christus apparendo fibi dixit, preces fuas pro przefato Nobili exauditas fore. Tantz elevationis miraculo vifo didus Nobilis post orationem ad beatum Francifcum humiliter accedens petit, ut ipfum ad Ordinem reciperet, qui omnibus fuis bonis datis pauperibus factus est frater minor fanctiffic mus. Pag. 178. Virgo Maria cum Filio parvulo, quem gerebat in ulnis, apparebat B. Francisco. Nam quin quidam frater devotus valde murmuraret de B. Francisco, quod comederet

for

tal

7214

nn

ker

69

an

pia

1175

cifi

Re

life

Be

on

da

De

no

ve

& dormiret fieur cateri homines. Beatus igitur Franciscus ceteris dormientibus ivit in sylvam ad orandum, quem prædictus Frater fubsequitur iplo B. Francisco ignorante. B. Franciscus poplites inclinans coepit altà voce clamare, & dicere focio fuo audiente : O beata Virgo! oftende mihi Filium tuum. Tunc B. Virgo cum Filio suo de cœlo descendit, & Filiam suum in ulnis B. Francisci posuit. Quem tenens, B. Franciscus amplexans & osculans à dicha hora usque prope diem, tandem Beatze Virgini regratiando restituit. Tuno Beata Virgo cum Parvulo receffit. Scio fere homines quibus visiones ille ideo non videbuntor fide indigna, quod olim Seculo secundo e tertio & sequentibus, multis vivis & feminis visiones obtigerint. Ego vero, ut non prorius negaverim, visiones quibusdam contigific, ità camen diffiteri non polium, plerasque mihi videri suspectas. Rationes non pauce adfunt, quas tumen ut heir loci adferant inflicuti ratio non patieur. CL Viri vellus, Dissertatione Cyprianicis inferta, & Pfamerus fingulari libello sunt de aliis nil dicam, visiones, que pils primorum feculorum contigifie dicuntur, enarravère; at ità, ut facili-videat, quo animo antique évalverint Patrum monumenta. At li concedamus, Viris quibus-dem pits visiones obtigisse, mondum sequitur, ergo Francijo etiam concesse sunt; mist putes, omnibus in universum, qui visiones juditant, fidem effe habendam. Dispiciendum etgo quiman fuerint illi , qui ad visiones prosocant ; videndum in quem finem Deus illis concesserit, &c. Interim . ur

m

11-

US

&

0!

in

B.

ra

re-

-16

us

a,

ti-

nt. ies

OIL

10-

oci

ri ,

di-

m

iild une

E.

vikc.

im

Interim non dubito, famam multarum vifionum, quæ olim factæ dicebansur, effeciffe, ut Philo-Jophi Platonico-Pythagorici juctitarent, fibi etiam tales obtigiffe. Glomantur de bac felicitate Plotimus, Porphyrius, Jamblichus, Proclus, Syrianus Sa Vide quæ diligenter notavit Cl. Bruherus Tom. III. Hift. Philofoph. pag. 124-630. 592. 783. 787. 814. 818. 824. 852. Visiones antem ille, ut fieri folet in tanta vilionum copia, fibi invicem contraria aliquando. Pag. 188. impressa sigmata tribuuntur maginationi Francifoi. " Cum Christus (ità habent verba) sic Rex Regum, dequit eum habere aliquem vexilliferum fligmatifatum, feilicet Beatum Francifcum; vehemens imaginatio impreshe stigmata Beato Francisco. Sed cum talis imaginatio præ omnibus in Beata Virgine fuiffet, que pre aliis doluit, tamen Ecclesia non aperit, nec aliqui Doctorum, quod Maria fit stigmatifata, quia non decebat, in mulier ftigmarifaretur. Pagina verò 195. ait: Est igitur stigmatisatio opus Dei, non hominis. " (*) Inerat fimul stolidissimo nimod sain act to their Nation & praise course

Petrus de Alva Aftorga adicit librum in folios fab atulo: Prodigium Nature de Gratiu purtentum. Madriti. séc. Cum in Barchotomes Albrei Pidana, Anctoria Libri Conformateum Christi de Francisca, quadraganta infituerentur compensationes. five conformitates inter Christian de dies victa ficta, miracula, de inter Franciscum Chorigeratum Farentem, tum idem ille quem indigitamus fittpanna, P. de Alva Aftorga his minime contentum, in Equator quem diximus libro, cos incredibile dictu ad queter mille conformitates extendit. Ne-

bo

m

Ib

F

fe

di

eji

qu

m

Pa

qu

m

sit

&

ut

 $T\epsilon$ na

Pa

do

fec ha

pre de bo Ra cif Pra Jel

BUP

homini magna Superbia. Pag. 187. .. B. Francifcus vult fuam regulam intelligi fimpliciter, ut jacet, quia sic est divinæ voluntatis. Pag. 169. Duo juvenes petierunt Ordinem & S. Francisco, qui volens probare li verè obedientes erant, duxit eos ad horrum dicense Venite. plantemus caules; & ficut me videbitis plantare, sic & vos plantate. Tunc B. Franciscus plantando radices posuit desuper versus occlum folia lubrus. Unus illorum fecit per omnia, ficut B. Franciscus; sed alter non, sed dixit B. Francifco: Non lic, Pater, caules plantare confueverunt, fed potius versa vice. Cui B. Francifcus: Fili, ego volo, quòd tu facias, ficut facio ego. Cumque ille facere nollet, quia fatuum videbatur, dixit B. Franciscus: Frater, video, quod magnus Magister es; vade vias tuas, quia non bonus es pro Ordine meo., Pag. 133. repulit B. Franciscus quemdam in Maruperibus, sed Parentibus dederat. Pag. 1 1 zigimo 435.

que enim per prodigium Nature & Gratie portentum quemquam indigitat, quam cumdem illum S.

Franciscum, in citius mirabilibus enarranda is ulultra quam credi poset & diffuss est. & fatuus.

Sappaditavit hujus libri lovge carrilmi, quamdam
aspendaman, anguetez so dedit speninima Auctor
Annoymus, data Epistos Anno 1711, die 1. Aprilis
fosipea, quae infarta fegitur dam la Hiblioth, Railonge 1744. P. I. bag. 276-209. Verba finn clazillimi & amicifilmi D. Gerdesii, Thublogi Gröningani, quae estant in ejus Florilegio Historica.

Critico Librorum rariorum pag. 234.

g.

es

2,

e,

nlia

ut n-

le-

m-

fa-

ias

9 92

ar-

ag.

35.

ten-

nus. e in

dam ictor vilis

Rai-

rico -

135. Francisco prædicante mulier cymbalum pulfabat. Franciscus just cam tacere, & noluit. Tune dixit Franciscus: Tolle, tolle, Diabole, quod tuum est. Statim capta est mulier milera & in aerem levata, amplius non est visa. Ibid. Quidam Episcopus prædicans laudavit B. Franciscum, allegans de eo hunc versum: Non fecit taliter omni nationi. Post prædicationem dixit ad eum B. Franciscus, inclinatus ad pedes ejuse Domine Episcope, in veritate dico vobis quod nullus mihi fecir unquam tantum honorem in hoc feculo, quantum vos mihi feciftis hodie. Pag. 122. Quidam B. Franciscum interrogavit. quis Ordo effet melior? Respondit: Nullus Deo magis placet, quam meus. Pag. 123. Florentinus quidam perfecutus est nostrorum Ordinem. & hanc habet poenam usque ad diem judicii. ut duo mallei semper ejus percutiant caput. Testis autem frequentissime Diabolus est reruns narratarum, aut veritatis à Francisco adserta. Pag. 11. .. Lucifer de Ordine sapremo fuit . & consequenter de Ordine Seraphico; & per confequens prze aliis Ordinum inferiorum fedem habuit & locum infigniorem. Quod autem in Luciferi loco humilis Vir S. Franciscus sedeat probatur, quia fratri Pacifico & fratri Leonardo de Affilio est divinitus revelatum. Ac ipse Diabolus, per os cujusdam Dominæ Zantefæ de Ravenna, Presbytero Jacobo de Bononia Franciscum in sede Luciferi residere dixit. Item: Præfatus Diabolus dixit; cum S. Franciscus sit Jesu Christi signifer, & talis habeat esse juxtà Regem, hinc eft, quod nullus Ordo fit Christo

M

Pr

pe

ne

ru

CC

de

ali

00

inc

ali

tus

nu

inc

du

que

po

no

qui

Pag

Qu

not

ftu

adh

Ch

aut

cius

fixi

orb

tes.

age

quil

propinguior, & juxta Regem Regum stat B. Frais. cifcus gloriofus, quod & Diabolus præfatus dia xit, quod post B. Virginem , Johannem Baptistam & Apostolos B. Franciscus cum suis omnes alios præcedit Sanctos. .. Quis hoc Diabolo dixit. (ità addit Auctor Gloffarum) cum ipfe post casum suum in cœlum non venerit, nec unquam Lit venturus? Pag. 20. , B. Franciscus Dæmonibus declaratus, qualis effet futurus. Nam ut habetur in Legenda antiqua, Dæmoniaco à Francisco liberato, iple Diabolus interrogatus de sanctitate B. Francisci dixit, quod in hora nativitatis B. Francisci tanta facta est in inferno commotio, quod omnes crediderunt, judicium futurum advenisse; & tandem videntes, quod judicium non parabatur, dixerunt, pro certo aliquem effe natum, qui ipsum commoveret infernum & destrueret. Et tunc à Principe tenebrarum milli in omnem terram, hunc B. Francifcum natum in illa hora repererunt, pro certo tenentes, per ipsum cos fore & suos destruendos. Pag. 108. In B. Francisco impletum est dictum Abrahæ: Si quis potest numerare pulverem terræ. &c. Unde Diabolus prædixit per os cujusdam mulieris: Ordo Minorum, etfi parvilus fit, fuper omnes Ordines multiplicabitur. Pag. 114, Christus petiit à Patre & impetravit regulam & ordinem Minorum, figut teftatus eft Diabolus. Pag. 121. Dæmon per os cujusdam mulieris à Lucifero informatus cuidam divo Bartholomæo coram quadraginta Presbyteris multa & magna de B. Francisci sanctitute dixit. Pag. 159. Mulier quædam obsessa dixit ad Fratres MinoThe

dia

itines

di-

oft

àm

no-

m,

0 2

ora

rno

um

uod

in-

ene-

ran-

erto

uen-

ı elt ılve-

per par-

itur.

ravit

s elt

Bar-

nulta

Pag.

ratres MinoMinoritas, quod fi hie essent omnes fapientes Minorum, & si hic essent omnes sapientiores Prædicatorum, ego fola confunderem omnes per Scripturam. Tunc unus Minorita ait: Estne melior Ordo Minorum, quam Prædicatorum? Respondit: Ita est. Interrogata ubi didicerit talia, respondit: In schola cœli empyrei, de quo colo ejecta fui cum Lucifero & multis aliis propter unam folam cogitationem, in qua omnes confensimus. , Pag. 264. Autenticatur indulgentia (nimirum B. Virginis de portiuncula) ulio Demonis testimonio: "Diabolus interrogatus, quare vexaret mulierem, respondit: Ob nullum peccatum, sed ut clareret, quanta esset indulgentia S. Marize de Portiuncula. Illa indulgentia perdidimus omnes animas nostras, quas luerati fumus & possedimus magno tempore; & addidit: Heu! Cogimur verecundiam nostram & periculum propalare, ex quo illi; qui deberent cam prædicare, non prædicant. Pag. 174. D. Bartholomæus dixit Dæmoni: Quomodo Passio Domini est in hoc homine renovanda? Numquid ille Franciscus sicut Christus pro humano genere patietur? Cui Dæmon adhuc inquit: Notum erit toti mundo, qualiter Christi Passio in hoc homine renovabitur. Hoc autem dixit Dæmon per biennium, antequam eius sacro corpori essent stigmata impressa crucifixi. Item Dæmon dixit: Duæ partes totius orbis virorum & mulierum in propriis habitantes, domibus hujus Ordinis dignos pœnitentiæ agent fructus. Hac dixit Damon Bartholomao; quibus dictis apparet, quod dictum est, beatum

m

m

ai

bo

tL

H

F

no

at.

fi

fic

no

tu

qu

TU

da

qi fe

a

du

tur

Franciscum adeò vicisse Dæmones, quod ab ejus fugerent præsentia. Id ipsum alius Diabolus dixit Baroni cuidam, quòd omnes Diaboli ad B. Francisci mortem accedentes appropinquare non potuerunt præ multitudine Angelorum. Et alibi tenetur, quod alter Diabolus habuit dicere. quod per decem milharia circumcirca beato Francisco appropinquare non poterat, præ multitudine Angelorum eum custodientium. Pag. 192. Dæmon per os cujusdam mulieris cuidam Baroni de tertio Ordine B. Francisci de B. Franciso dixit, quòd Christus petiit à Patre cœlesti, fibi dari aliquos, qui effent fuz crucis Bajuli & Pater cœlestis dedit sibi datum à Patre, pro Signifero fibi fua stigmata impressit, ut sibi similis effet per omnia & conformis. Ibid. Diabblus adjuratus à quodam Sacerdote hanc fimilitudinem dixit. Nam ficut Kex non committeret annuli sui bullam misi propter aliquod magnum factum; ità crucifixus quandò voluit falvare populum fuum, noluit Francisco aliud fignum concedere, nisi bullam suorum stigmatum. , Hec Diabolus. Plus fatis , ni fallor , quo ingenio moribusque fuerit Francisus, oftendimus. (*) Nemo non videt, eum omnium, quos terra unquam tulit, hominum fuiffe folidissimum & ineptissimum; neque aded opus est, ut multis doctrinam iplius exponam. Qualis arbor, talis fructus. Homo, qui perpetuas visiones, easque ineptissimas & ridiculas jacticat, qui nullà S. Litterarum cognitione, imò viz ratione instructus est; qui reliquias & Sancios venera-

^(*) Siquidem ulla fides habenda est viræ scriptoribus.

US

lus

ad

are

Et

ice-

ato

nul-

Pag.

lam

ran-

esti, li &

pro

oi ff-

Dia-

imimit-

quod

oluit

aliud

gma-

llor,

ften-

ium,

Aoli-

s elt.

is ar-

vilio-

, qui

atione

enera-

riptori-

tur

tur; qui turpissimam idololatriam & superfitionem omnibus viribus promovet; qui manifeltissima mendacia deblatterat; qui cum bestiis sermones se miscere jactitat, & per ignaviam, uti mente captus, fine ulla rationis umbra quaquaversum currit, aniles fabulas disseminandi &c. dignus est potius, ut Plauti phrasi utar, qui ad fustitudineas ferricrepidinas insulas, ubi vivos homines mortui incursant boves, mittatur, quam ut pro homine divino aut Doctore publico habeatur. Qualis doctrina tum temporis fuerit, nemo, vel leviter historise facræ peritus, ignorat. Horrendam illum & abominandam superstitionem Franciscus cum stolidissima turba Monachorum non folum non imminuit, sed in immensum auxit, a Jesu Christo unico Salvatore & sanctisfina ejus disciplina abstrazit, & ad ineptas vifiones & cultum abominandum traduxit, seque pro Deo & Christo in mundo coli voluit. addo, stalem se perhibuit Franciscus, qualem nobis sistunt Bonaventura & nebulones, qui Librum Conformitatum scripserunt, non solum ful tus & fanaticus fuit, led omnium Hereticorum, qui inde ab Orbe condito ad nostra tempora vixerunt, nequissimus. In omnibus chim operum dat, ut Christo videatur aqualis. Loca Scripturæ V. T. quæ Messie competunt, ad se rapit; de quo tamén plura intra, ubi de testium indole fermo erit, agemus. Neque quicquam ad auctoritatem Francisco conciliandam faciunt borridus vesticus, ciborum quorumdam abstinentia, & voluntaria paupertas. Præterquam enim quod legibus divinis & humanis contrarium lit, talem vitz eligere statum, in quo ex aliorum Sudore sudore vivendum est, &, quod magis est, alios ut idem faciant, Specie Religionis inducere; turpissimi bistriones in caussa Religionis omni tempore idem fecere. Non referam testimonia, quæ nemo ignorat. Notum quid moderni Sacerdotes inter Paganos hâc in parte faciant. Alia est natura veræ pietatis. Hæc certis fundamentis superstructo, atque altissime menti infixa, nihil, quod fultition præ se ferat, habet; neque externo corporis vestitusque ratione aliquid adfectat singulare. De regulis, quibus continetur Franciscanorum religio, nihil ex professo dicam, poliquam moduma de Grigine Hospinianus de Origine Monachatus pag. 202. feq. non folum fingulas enumeravit, sed & examini subjecit. Formulam tantum describam, qua ex mente Francisci utuntur, si quem in Ordinem recipiunt. Est autem talis: , Ego Frater N. voveo & promitto Deo omnipotenti, B. Mariæ Virgini, B. Francisco & omnibus Sanctis, & tibi Patri, toto tempore vitæ mez fervare regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Gonorium confirmatam, vivendo in obedientia, finè proprio, & in castitate. " Forma recipiendi: Et ego (dicat subsequenter recipient) fi bec observaveris. promitto tibi vitam aternam; respondet: Amen. Cum verò in tota regula (verba sunt magni Hospiniani) sua nibil pracipiat Franciscus de vera fide in Filium Dei , cui foli verbum Dei falutem bominum & vitam eternam adferipfit , apparet , jurantes in ejus regulam Minoritas alia via ad regnum Calorum tendere, quam Deus in verbo suo monstrat. Quicunque autem per aliud offium. quam Chriftum, introieris, fur & latro eft. Joh. X.

05,

Ir-

m-

a.

sa-

lia

en-

ni-

ue

ad-

tur

im,

ine

ilas

nu-

isci

Eft.

itto'

211-

oto

Mi-

on-

rio,

ego

TU.

nen.

Ho-

era

tem

ret .

erbo

um.

.X.

Ad controversias jam quidem ego dilabi nolo; adjiciam tantum testimonium Matthei Parisiensis de modo confirmationis regulæ Francisci per Innocentium III. obtenta. Ità autem ille apud eumdem Hospinianum: "Papa in Fratre Francifco habitum deformem, vultum despicabilem, barbam prolixam, capillos incultos, supercilia pendentia & nigra diligenter confiderans; cum petitionem ejus tam arduam & executione impossibilem recitari fecisset, despexit eum, & dixit: Vade Frater, & quære porcos, quibus potius debes quam hominibus comparari, & involve te cum eis in volutabro, & regulam illis à te commentatam tradens officium prædicationis tuz impende; quod audiens Franciscus inclinato capite exivit continuò, & porcis tandem inventis, in luto se cum eis tamdiù involvit, quousque à planta pedis usque ad verticem corpus suum totum cum ipso habitu polluisset. Sicque ad Consistorium revertens, Papæ se iterum præsentavit, dicens: Domine, feci sicut præcepisti; exaudi nunc, quæso, petitionem meam, Quod factum cum Papa admirans confpexisset, contriftatus est valde, quod illum despexisset; atque in fe reversus, præcepit, ut bene lotus Quod cum factum effet, reversus est festinanter. Commotus igitur Papa super eo., petitionem ejus admisit, & per privilegium Romanæ Ecclesiæ, officium prædicationis simul cum Ordine confirmavit, eumque cum benedictione dimilit., Hee Matth. Parifienfis, fich dignus ipforum Pontificiorum, Du Pinii, Mubillonii, Langleti judicio, teftis.

K 4

CAPUT

CAPUT VIII.

In quo agitur de Dominico, ejus moribus & Decretis. (*)

Prancifco aqualis fuit Dominicus. Fomo iisdem fere virtutibus, quibus Franciscus ornatus fuit, nobilis. Nimirum virtus utriusque tanta habetur, quantum verbis eam extollere potuêre præclara Monachorum ingenia. dubium est, quin parum nobis cognitæ futuræ effent virtutes, quibus eluxerunt Viri sapientisfimi, nili per gravissimorum Virorum diligentiam fidis cultodibus, chartis nempe, traditæ fuiffent accurate rerum gestarum narrationes. Fortè autem Andor Vita Dominici multa oblitus elt : (quanquam fatis adhuc adferat argumentorum, quibus de indole ingentit Herois fui judicare licet) neque enim tot inulitatas actiones ei adfcribit. ac S. Francisco Bonaventura, quod tamen magis. ex Scriptorum vitæ diversitate, quam ingeniorum utriusque & virtutum discrepantia ortum effe credo. Sed ad rem ipsam venio, atque de ingenio & doffeins, quantum ex Bio eupo constat, Dominici agam. In vita Pythagora, Apoltonii & Francisci audivimus, non tine miris &

^(*) Viram Dominici scripsit R. P. Fouron. Edita illa Parisis in 4to. Anno 1779. Eam non vidi; crediderim tamen, si vereres Legendas secutus est, meliora lis, que nos adduximus, narraturum non fuisse.

15-

r-

ue

re

ec

ræ

is-

m

nt

rte

t;

n,

et)

it,

gis

10-

ım

de

n-

OL

8

re-

lita

di a

eft,

api

Prafagiis in lucem editos eximios Viros; quod fi tacerent Scriptores, vix tamen fieri potuisse crederemus, ut homines, calitus nobis dati, finè aliqua pompa mortalibus iunotescerent. (*) Sein Leben (ità Auctor hujus Biogeagias, Thomas Dillinger) ist eine Sonn zu nennen, dieweil er ein wunderthätiges Ebenbild Gottes, gleichlam von dessen Hand selbst ausgearbeitet, und mit so vielfaltigen Strahlen einer seltsamen Tugend und Heiligkeit vor vielen andern Heiligen begnadet, ja gestaltsam unter denen herrlicher, gleich wie die Sonne unter den Sternen ansehnlicher von der allmächtigen Hand Gottes ist an dem Firmament des Himmels gelezt worden. Non sine ominibus & prasagiis igitur nasci potuit & debuit tantus Vir. Hinc pag. 2, ait Auctor: Ehe aber und bevor ihn seine Frau Mutter auf die Welt gebohren, wurde sie durch ein himmlisches Gesicht von der künftigen Geburt unterwielen, denn es kam ihr in einem Gelicht vor, als ob sie ein Hundlein in ihrem Leib trug, so in leinem Mund eine brennende Fakel hielt, und wie es aus Mutter-Leib kommen, mit selbiger die ganze Welt entzündete i durch welches ihr angezeiget wurde, dals lie einen Sohn follte gebähren, welcher ein weit-berühmter Prediger des göttlichen Worts seyn, und durch seinen brennenden Eiser die erfrohrne und erkaltete

^(*) Iplissima verba Dillingeri germanico idiomate prolata adducere voluimus; ne homines Religioni Catholica addicti putent, nos pro lubitu ad invidiam confiandam Dominico aliquid adjecisse.

kaltete Herzen der Menschen zu der Liebe Gottes und Haltung feiner Gebotten anhalten wurde. Alii non minus eruditi somniorum interpretes longe aliter, quam Dillingerus, quæ matri Dominici contigere, explicare solent: nixi experientia, fignificari putant hac visione, Domimicion olim, rabidi adinftar canis, innocentissimos. quosque aggressurum, latratuque suo & savis morfibus multis exitio futurum, id eft, omnem operam daturum, ut innocentes homines; oves patientes injurie, exquifitis subjiciantur suppliciis. Atque ità Hospinianus & Limborchius, hujus vifionis mentionem facientes, interpretantur. Alius exemplo Hecube hanc interpretationem fulcire voluit. Hecuba prægnans facem fibi ardentem parere vifa, Paridem enixa eft, qui fax illa fuit Ahe & Europa infausta, & Troja, patrize suz, exitialis : Non neme cumprimis respici in hac visione putabat ud Jacobum Clementem & Bernhardum de Monte Politiano. Quicquid lit, visio hac matris cum eventu non male comvenis. Certe postquam duce gregis Dominico, fanctissimum Inquisitionis tribunal discipulis traditum, ex hominibus in rabidos canes & tygres mutati videntur, efficientque adhucdum mendaciis finis, que evomunt erga homines innocentes, qui Deo pro captu conscientiæ servire volunt, ut flammis tradantur innumeri homines. Incidit hic, quod in Legenda Gregorii VII. Pontificis Santiffimi & pacis amantissimi legi: Gregorius Papa VII. cum parvulus ad fabri ligna edolantis pedes, jam. litterarum inscius, luderet, ex rejectis tamen segmentis illa Davidici elementa Oraculi: Dominatur

Ot-

en

in

uæ

ixi

ni-

105

vis

eme

ves.

is.

VI-

us

0-

re

u-

s :

11-

de

A-

n-

0-

ŋ,

d

ni

Lmg-a-

sur à mari usque ad mare; casu formasse narra tur, manum pueri ductante Numine, quo fignificatur, ejus fore amplissimam in mundo potestatem. Nescio tamen, utrum à blasphemia ablint nec ne. quæ pag. 3. dicuntur de Dominico à Biogeage; Es kam (ità verba fonant) seiner geistlichen Mutter, einer gottseligen Mutter, die ihn aus der heiligen Taufe gehoben, in einem Gesicht vor, wie Dominicus an feiner Stirn einen glanzenden Stern hatte, von dessen übermässigem Glanze die ganze Welt erleuchtet war; wodurch zu verstehen gegeben wurde, NB. dass cr verordnet ware zu einem Licht denen Einwohnenden dieser Erde, zu erleuchten alle diejenigen, welche in der Finsternuss und Schatten des Todes waren. Hæc per sunctam Catharinam Senensem confirmantur. Hæc enim apud Antoninum Part. III. T. XXIII. pag. 246. ,, Vidit imaginaria quadam vi in oratione polita fummum & æternum Patrem de ore suo (ut videbatur) coxternum sibi Filium producentem, qui in assumta natura sibi demonstratur. Quod cum attenderet, ex alia parte vidit beatissimum Patriarcham Dominicum ex ejusdem Patris pectore produci, luce ac splendoribus circumdatum, audivitque eodem ex ore prolatam hanc vocem : Ego dilectifima filia hos duos filios genui: unum naturaliter generando, alterum amabiliter & dulciter adoptando; cumque nimium admiratur de tanta comparatione & assimilatione, verba prolata fibi fuerunt expolita per ipfum dicentem: Sicut Filius hic meus unigenitus in natura assumta fuit mihi persectissime obediens, ulque

usque ad mortem crucis; ità & iste filius meus Dominicus, omnia, que operatus est ab infantia, usque ad terminum vitze, secundum obedientiam mandatorum meorum regulata fuerunt nec unquam aliquod præceptum transgressus est, fed virginitatem mentis & corporis illibatam confervayit & innocentiam baptismalem nunquam per mortale peccatum amilit. ,, Pag. 5. & 6. narratur, quod institutione agnati ulus, imò lectione Scriptura delectatus fuerit. Vix tandem crediderim S. Litteras ab eo visas. Lubentius credo, quod auctor testatur: Den Aftaren, Gelangen, Mysteriis, wohnete er bey; und befliffe fich, auf der Erden, nicht im Bethe zu ligen. Multum ad virtutum, quibus eminuit Dominicus, splendorem contulisse lectionem libelli, cui titulus: Collationes Patrum, notat Audor pag. 12. ex quibus etiam fine dubio. nomodo cum Hareticis disputandum lit, edodus fuit. Scriplit etiam libellum de veritate Fidei Casbolica. At omnes disputationes cum Albigenfibus frustra fuere; hinc diva Virgo Maria inulitatis miraculis mileris mortalibus occurrere debuit. Rem omnem, aut fabulam, narrat auctor pag. 27. Paulò prolixior quidem narratio. at jucunda auditu. Audi ergo & obstupesce: Als Dominicus 7. Jahr wider die Kezerey stritte. und diefe doch immer wuchfe, fo gedachte er endlich Hilf zu fuchen bey der machtigen Himmels-Königin Maria; verfligt fich deswegen nicht weit von Tholosa in den nächsten Wald an ein einsames Ort, fallt daselbse auf seine Knie, hebt feine Hande und Augen auf gen Himmet. Himmel, seufzet und ruffet flehentlich zu der Mutter der Gnaden, (zu welcher er, von feil ner ersten Kindheit an, eine groffe Liebe und Andacht getragen,) sie wollte doch einmal vom Himmel herabsehen, und ihre barmherzigen Augen wenden auf so viele verführte Seelen, damit dieselben nicht verloren und ewig verdammt wurden. Casteyer daneben seinen Leib mit strengem falten, betten, wachen, und andern dergleichen Bus-Werken mehr; wodurch er die gottliche Majestät vermittelst der kräftigen Fürbitt Maria verhoffete zu erweichen, und für die armen Seelen Gnad und Barmherzigkeit zu erlangen. Demnach er dabey 3. ganzer Tage in folcher Uebung verharret, und endlich vor Mattigkeit des Leibs zur Erde gefunken; da kommt die glorwirdige Konigin Maria in groffem Glanze und Schein vom Himmel herab, und mit ihr drey überaus schone Jungfrauen in koniglichen Kleidern, und spricht mit liebreichften Worten: Herzliebster Sohn Dominice, weil du so dapfer wider meine und der Kirchen Feinde gestritten, so bin ich hieher gekommen, dir Hilf und Beystand zu leisten. Darauf neigeten fich die drey koniglichen Jung frauen zur Erde, heben ihn auf, und stellen ihn für ihre Konigin Mariam; diese empfanger ihn alfobald mit ihren jungfräulichen Armen, labet und erquiket ihn mit ihrer suffesten Milch, und ertheilet ihm feine vorige Starke, und fagt mit freundlichen Worten: Du weist, vielgeliebter Sobn Dominice, was Gott vor Zeiten für Mittel gebraucht, da er das menschliche Geschlecht erlosens

まし、 これのことに、これはこれ、これとはでは

e: e. er

11-

en

lď

ne

en

dig

lic

de

N

mi

Hifte

fai

V.

u

m

de

m

rä

71

fe

£

H

b

.

att

Der Anfang dieser Erlösung itt tolen wollen. gewesen der englische Gruß, den mir der Erz-Engel Gabriel im Namen der allerheiligsten Drevfaltigkeit gebracht; darauf ist gleich erfolget: erstlich, die gnadenreiche Geburt des ewigen Sohns Gottes: anders, fein bitteres Leiden und Sterben: drittens, seine glorwurdige Auferstehung und Himmelfahrt, dadurch die Welt erlosst, und der Himmel eröfnet worden. Wolan! Dominice, willft du, dass auch dieses Volk, für welches du bittest, vom Untergang errettet werde, fo predige ihnen meinen Rosenkranz: verkundige ihnen meinen Pfalter; in demfelbigen wird der englische Gruß samt obgemeldten Geheimnissen begriffen; derselbe wird sevn der Anfang ihrer Erlofung, und das Mittel, dadurch du die Kezerey wirst austilgen, und die Sünder bekehren. Hierauf erklarte die gnadenreiche Mutter dem heiligen Dominico die Weis und Form, wie der ganze Pfalter folle gebettet werden, nemlich 150. mal folle der englische Gruss wiederholet, und zwischen jedem immer ein Vater Unfer gesprochen, und eines aus den 15. Geheimnissen erkläret werden. Als er nun allen Bericht von ihro empfangen, spricht Dominicus: Ich forchte, o glorwierdigfte Konigin des Himmels und der Erde! das Volk werde mir wenig Glauben geben, fonder mich vielmehr mit dieser neuen Lehr verspotten. Darauf verspricht Maria, sie wolle unsichtbarlicher Weise die Engel vom Himmel fenden, so alle Gloken der Haupt Kirch zu Tolofa läuten follen ; das Volk werde zusammenkommen, und seine Predigt

g itt Erzreyget: igen und ritet erlan! fur ettet mz: elbilten der irch der iche and zerus ein 15. al-Dogin mir ehr erile ken das re-

igt

digt horen! sie wolle auch viele andere entsezliche Zeichen geschehen lassen, dadurch sie werden bewegt werden, ihm Glauben zu geben. Nach Vollendung dieser Worte begiebt sie sich mit den königlichen Jungfrauen wieder in den Himmel. Pag. 29. Unter diesem Läuten nun steiget der heilige Dominicus auf die Canzel; fanget an, den Rosenkranz (den er kurz zuvor von Maria erlernet) zu verkündigen. Als die Kezer den neuen Prediger ansichtig werden, und eine folche unbekannte Lehr hören, ergrimmeten sie wider den Mann, schmähen und verspotten ihn auf mancherley Weise, lauffen aus der Kirche, unterreden sich wie sie seine vermessene Kekheit (wie sie es nenneten) an ihm rächen wollten; da entstehen urplözliche Donnerstreiche, so entsezliche Blize, ein solches Saufen und Braufen der Winde, Erzitterung der Erden, folche Finsterniß und Verdunkelung des Himmels, dass alle vermeynten, der jungste Tog ley vorhanden. Unter diesem wurde in der Luft ein jammerliches Aeulen gehöret der höllischen Geister: O wehe! o wehe! wehe uns! Die Engel binden uns : Durch Kraft des Pfalters Maria werden wir in Abgrund der Hollen gesturzet. Und was noch das allerichreklichste, so sahen sie das Bildniß Marie, so zu oberft in der Kirchen stuhnde, die rechte Hand ausstreken, und über fich in den Himmel erheben, als thate sie ihnen drohen und sagen: So fern ihr den Prediger nicht werder hören, ihm folgen und glauben, was er euch von dem Ro-Jenkranz faget, werdet ihr alle zu Grund gehen.

Alle zittern vor Forcht, heulen und weinen schlagen ihre Hande zusammen, erkennen ihre Schuld verheiffen Besserung des Lebens, wenden ihre Augen zu dem Bildnis Mariæ, und ruffen einhellig: Gnad, Gnad, o Maria, Gnad! Wodurch dann die Mutter Gottes bewegt worden ihre ausgestrekten Hände wieder einzuziehen, und den gefasten Zorn fallen zu laffen. En quid valeat ingenium Monachorum! Observa unum & alterum, quod ingenium Dominici prodere & Monachorum impudentiam manifestare potest. Et 1. quidem ab ipsa juventute superstitione captus fuit; testatur Dillingerus ipse, eum maximi fecife atque veneratum Mariam. 2. Infanus fuit , qui existimavit abstinentia cibi Es poties, corporisque castigationibus errores aliis eximi. Argumentandum, probandum fuerat, S. Dominice, non esuriendum. Frustra Dii Dezeque implerantur, ubi tete ignavize dederis. 3. Dominicus non folum Idololatra eft, fed & Blafphonous ex mente noftra. Mariam vocat celi terraque Reginam, quo nomine excellentifimum Numen appellare folemus. Ità ergo aut Maria fola eft Ens perfectifimum; aut falcem divifum imperium cum Deo habet; utrumque in Deum O. M. injurium. 4. Impium est dicere, recirationem Rofarii zque aptum effe medium, homines à peccatis & erroribus liberandi, ac nativitatem & obedientiam Jefu Christi. 5. Impium dicere, Deum ipium miracula patrare, ad superstiniosum & pene magicum ritum, qualis est inepta illa recitatio Rofarii, confirmandum atque inter homines proferendum. Ineptum simul

iı

CI

fe

be

re

n-

nd

4!

or-

su-

en.

rva

ro-

are

er-

le.

um.

cibi

liis

S.

que

Do-

laf-

cæli

um

aria

fum

eum

reci-

ho-

na-

Im-

are,

ualis

n at-

imul

& folidissimum commentum est Monachorum. asserentium, Mariam Rosario uti ad Hareticos conversendos. Quod si enim Maria talis est Regina, qualem fingunt Monachi, fapientior eft. quam ut ineptissimo utatur medio perveniendi ad scopum suum. Probe callet sine dubio Maria Hereticos, de quibus hic agitur, nihil magis deteltari quam Idololatriam; stultum igitur effet, medicinam in eo quærere, quod, quò minus homines convalescant, in caussa est. Experientia oftendit, Rofarium cæterasque nugas, quas superstitio & ignorantia produxit, Hareticorum numerum in immensum post tempora boni Dominici auxisse. 6. Virtute Rosarii demones in infernum præcipitantur. Ubi tandem erant illi ante inventum Rofarium? 7. Quales illæ tres præltanti corpore virgines fuerint, difficile est conficere. Forte tria Elementa Cartefii: aut mendacium, ignorantia & Juperstitio, per miraculum (in Monachorum enim systemate omnia possibilia funt) in forminarum formam transmutate, quales apud Ovidium frequenter occurrunt; forte ancilla domestick domus Lauretanz; force Sancia Petronilla, Sancia Plautilla, & Sandi Ovidii uxorcula. Sed nihil licet determinare. At enarremus ordine, que de fratre nostro Dominico notanda funt. Fatpus homo nudis pedibus incedere vult contra Hareticos pugnaturus. Pag. 21. In einem Fleken, zwo Meilen von der Stadt Tholofa, ward ein Disputat mit den Kezern angestellt ; dabey war der Bischof von Tholofa, Fulco genannt, mit bischöflicher Macht. fame vielen Dienern und Hof-Gelind; (hæc enim

enim multum faciunt ad errantes revocandos;) aber Dominicus wollte mit Dennith wider die Kezer kommen, und mit blossen Füssen auf sie anziehen. Als sie vor Tholosa heraus gekommen, und nach dem Dorf wollten, so führte sie ein Albigenser auf einen Weg, da sie über Domftraussen gehen mussten, welches er auch gedultig gethan; durch welche Gedult der Kezer bekehret worden. Mirum eft, pessimum illum via ducem subito in ovem mutatum. At interim obscurum non erat, cur Dominicus nudis pedibus per fenticeta ambularet. Voluit Martyr effe. Hinc pag. 47. observat Dillingerus, eum loca ubi Heretici erant, studio petiife, ut si fieri posfet, corum manibus periret: Der Urfache gieng er an die Orte und Ende mit Freuden, in welchen er wusste, dass ihm nachgestellet wurde; und als deswegen leine Widerlacher fich verwunderten, und ihn befragten: Förchtest du dich nicht zu sterben; was würdelt du machen. wenn wir Hand an dich gelege hatten? gab er ihnen aus recht Apostolischem Eifer und Begierd der Marter zur Antwort: Ich wollte euch gebetten haben, dass ihr mich nicht eines geschwinden Todes, sondern ein Glied nach dem andern langfam von meinem Leib abgehauen, und vor meinen Augen anzuschauen niedergeworffen ; zulezt die Augen ausgestochen, und den zerstümmelten Leib in seinem Blut umher wälzen laffen, und hernach nach euerm Gefallen umgebracht hattet. Novimus, quosdam veterum citius ad martyrii gloriam graffatos, quam par erat. At facile ignoscimus illis, dum pro san. &i Jima

)

16

ie

na

te

er

ch

0

m

im

di-

Te.

2 .

of

ng

el-

er-

du

en,

erd

ge-

in

ern

YOT

im-

laf-

ge-

um par

an-

ima

diffima Religione vitam profundere voluctunt. At homo nofter pro Rofario fuo, pro ineptificis nugis & cerebri commentis, nullis vel Rationis vel Revelationis fuloris fultentatus, mortem vulo oppetere. Interim præceptum Christi! Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris; melius intelli lexère Heretici, quam Dominicas. The enim, ut intra audiemus, membrum, imò dax Catilinas vii Concilii, nefandum Inquisicionis infernalis eribunal intelligo, factus, effecit, ut multa millia innocentissimorum hominum injusta nece lacerarentur. Talia autem in eum non tentabant, ipfa fatence, Albigenses. Eo magis autem mirum, temperaffe sibi à cæde Albigenses, qui tamen omnes Diabolo (si fides habenda sancto Dominico) utebantur familiariter. Pag. co. narratur, novem foeminas præslari Remmatis Dominicum perorantem audivisse, auditoque sermone, ipsum in templo orantem convenisse, atque, ur veram Religionem le edoceret, rogatte. Dominicus ità respondit! Seyt beständig und vvartet unerschroken; denn ich hoffe zu Gott meinem Herrn, dass er, vvelcher niemand will verderben lasten, euch jezt bald vvird zu verstehen geben, vvas für einem Herrn ihr bis auf gegenwärtige Zeit angehangen; sprach darauf zu dem bofen Geift, den er mitten unter diesen neun Weibern ftehen fahe: Gehe hinvveg von diesen-Weibern, denn du haft keinen Theil mehr an ihnen. Darauf fahen fie mitten aus ihnen ein gar abscheuliches Thier hervorspringen, in der Groffe einer Hunds, mit groffen diken Augen, feuerigem Gesicht, breiter Zunge,

Zunge, vvelche bis an den Nabel heraushienge mit einem unleidenlichen Geftank. Als fich nun diese hollische Bestie mit hin und her lauffen lang aufgehalten; springt sie endlich an dem Gloken-Seil hinauf, und verschweindet vor aller ihrer Augen. Da kehrte sich der heilige Dominicus zu den Frauen, troftet die erschrokene und fprach : Anjezt könnet ihr felbst erkennen. vvem ihr bisher gedienet; da dankten sie Gott dem Herrn, und bekehrten fich ganzlich zum Catholischen Glauben. Utinam prioru hec revoz carentur fecula! Hodie enim non tam facile Heretici errorum fuorum ponunt propugnacula. At fæminæ spectra maxime timent. Ostendit autem Dominious in vidu & amidu, quod à reliqua turba hominum longe secretus effet. Pag. 192. Er hat fremillige Armush ervvehlet, und vyar fehlecht gekleidet. Pag. 196. Des Fleifch-Essent hat er lich ganzlich enthalten, auch in Schwersten Krankheiten; fondern allein schlechte Müsslein angenommen. O miram pietatem! Sed ad majora. Pag. 198. Er caftevete feinen Leib mit fuften, und trug eine eiferne Keste um feinen Leib, er lage ganze Nachte vor dem bochwürdigen Sacrament des Alturs, mit einer eifernen Kette disciplinierte er sich alle Nachte drev mal, dass ganze Bachlein Bluts (force hic hy perbole locum habet) von ihm floffen; er trug lextlich ein barines Buß- Kleid; und da er das Fieber hatte, vvollte er von seinem Fasten nicht aufhoren. An in hoc verze pietatis consistit apex? Audiatur fidei focius, Dominico non pasum Sapientior, Claudius Fleury, Discours VIII. fur

n

T

.

1

tt

n

40

2

18

1

1-

g.

bi

b-

in

te

1

e15

m

b-

7-

cy'

9 .

ug

as.

he

tit

12-

II.

ur

fur Miffoire Ecclefiaftique. Pag. 340. mouit: Je crains encore, que les austerités corporelles, fi usitées dans les derniers siècles, n'ayent étés des occafions de relachement. Car ce ne sont pas des Genes infaillibles de vertu. On peut sans bumilité Es sans charité marcher nuds pieds, porter la baire, ou se donner la discipline. L'amour propre, qui empoisonne tout, peut persuader à un esprit foible, qu'il est un Saint, des qu'il pratique ces devotions exterieures, & pour se dedona mager de ce qu'il souffre par la peut être sera-t-il tenté de prendre d'ailleurs quelque soulagement, ou quelque plaifir permis. Pag. 203. Dominicus hatte eine groffe Reinigkeit an Seel und Leib. Als er in Bononien das Amt der heiligen Messe verrichtete, verfligte sich ein Jungling herzu. seine Hand zu küssen; dieser Jüngling vvar von fehr gottlosem Leben. Als er nun ihm die Hand kuffete, verspurete er einen wunderlichen Geruch, der da mehr als etvvas natürliches mit fich brachte. "Und siehe! vvas die Reinigkeis des heiligen Vaters an diesem Jungling gewirhet: Kaum hatte er diefen jung fraulichen Geruch empfunden, so vourde er von den überlüstigen Ansechtungen des Fleisches befreyet, und an statt dessen mit heilsamen Gedanken erfallet. At creditu perquam difficile est nobis bomuncionibus, particulas quasdam odoriferas tantam vim in animos hominum habere, ut pravis voluptatibus captos fabito mutare polint. Sane hao quæstio examine Physicorum & Chynicorum digna ett. Miraculum autem hoc fine dubio ideò factum, ut adolescens, ille cognosceret, corpus

Dominici ex alia plane materia, quam caterorum mortalium, constare. Omnie enim in illis hominibus fanda funt. Hoc colligo ex multis indiciis, quæ in hac Biogeneie deprehenduntur. Ita pag. 194. indicium fatis manifestum: Magister Nicolaus verachtete das Ordens-Kleid; und desyveren vyurde er in eine Krankheit gelturzet. hörete auch in allem Schmerzen eine Stimme also redend: Ich will nicht nur, dass man verebren foll die Personen der Geistlichen. Sondern auch den Habit, vvelchen sie tragen. Mirari noli, tantam vim inesse cucullo Dominici; erat enim factus ad normum, quam Maria diva Virgo (nam is fuperis labor est) per visionens cuidam Rome fignificavit. Vis teftem ? Audi pag. 81. Ein gelehrter Mann, Reginaldus von Orleans. kam nach Rom, der vvollte durch die Welt reisen, und den armen Christum auch selbst arm predigen, fuchte Gefellfchaft; dazu vvurde recommendiert der neue Dominicaner-Orden er begab sich desvegen in den Orden des H. Dominici , vvurde aber unterdessen mit einem hizigen Fieber überfallen. Dominicus rufte die Barmherzigkeit Gottes an; indem nun der H. Dominicus im Gebeit verharret, erscheinet die glorywurdigste Konigin des Himmels dem Reginalde in fichtharlicher Geltalt, bey fich habend zvvey über alle maffen schone himmlische Jungfrauen, vvelche ihn also anredet: Begehre von mir, vvas du verlangeft; und ich vvill dir es ortheilen. Als er aber bey fich felleft gedachte. vas er begehren folle, wird er von einer diefer avvey Jungfrauen vermahnet, et folle nichts begehren .

is

is

r.

er

5-

t,

10

r-

n

Ti

at

m

I.

١,

It

ft

le

1

ł.

m

I.

ie

j_

d

n

29

ts

begehren, fondern sich selbst der allerseligsten Mutter Gottes befehlen und heimstellen. folget dem heilsamen Rath, und befehlet sich der gebenedeytelten Jungfrauen, das sie ihm, vvas beliebig, follte geben; da strekt die barmherzige Mutter ihre jungfräuliche Hande aus, und falbet des Kranken Augen, Ohren, Nasen und Hande mit dem koftlichen Balfam - Oele, yvelches sie mit ihr aus der himmlischen Apothek hatte mitgebracht, und Iprach zur Salbung iedvveden Glieds besondere Worte. Als sie aber die Fusse salbete, sprach sie: Ich salbe deine Fusse zur Vorbereitung des Evangelii des Friedens. Und zur Salbung der Lenden sprach sie: Deine Lenden sollen seyn umgurtet mit dem Gürtel der Keuscheit. Zeiget ihm darauf den Habit des Prediger-Ordens, und zugleich verschwand das himmlische Gesicht; und verliesse Reginaldum alle Krankheit, also dass er frisch und gefund aufstunde. Nach der Hand hat Dominicus den Habit, vvie die Mutter Gottes hat angezeigt, getragen. Poltquam Surius in vita Dominici pag. 65. eamdem fabulam narraffet, hæc addit : " Beatos plane, qui his vestibus multiplicis gratiæ indui meruerunt, quas mulier fortis suis contexit domesticis, ut armis lucis induti houeste ambulent, ne ab agni nuptus excludantur. Verè felicem & inclytum Prædicatorum Ordinem, inter Ordines præcipuum, & Angelico Ordini fimillimum. Laudat enim, benedicit & prædicat Deum, quæ funt officia Angelorum. Purgat instar Angelorum immunditiem peccatorum, invitando reos ad poeniten-

tiam; illuminat infidelium & infipientium ignorantiam, scientiam salutarem docens. Perficit denique proficienter, excellentiorem eis viam demonstrans. Hæc est hujus instituti ordinatissima religio, Deo gratissima professio, ab zeterno profecta consilio, quam Virgo mater impetravit à filio, extremis temporibus in populi falutem instituendam. Quam etiam fovet patroginiis, attollit beneficiis, illustrat miraculis, tuetur in afflictionibus, conservat in tentationibus, & à periculis omnibus tam potenter. quam clementer eripit. .. Ità Surius. impia hæc & Deo contameliofa fint, quilibet videt, qui Religionis prima intelligit elementa. Vide quid de hac re sentiant Hospinianus: De Origine Monachutus Lib. III. Cap. XIII. & Jurieu: Prejugez légitimes contre le Papisme Cap. XXXIII. Audiatur insuper aliquis ex Doctoribus Ecclesia Romana, Alphonsus nimirum de Cafro: De Haref. Lib. f. pag. 23. , Nusquam, inquit, Ecclesiæ venustas diminuta est, aut color obfuscatus, eò quòd tot ex ipsa Hæretici exierint. Propter quod non possum, non stomachari in eos, qui, ut suum institutum laudent, non verentur coram populo jactare & dicere, eum, qui semel habitum illum S. Dominici illius Ordinis susceperit, non posse in fide errare, aut deficere. Nonne hoc aperta est blasphemia, cum per hoc magis tribuere videa-tur habitui, quo induitur, quam fidei, aut gratiz Dei? Est-ne forte potentior pannus ille, quam Dei gratia & fides?, Ità ille. At audi tamen plura abominande fuperfittionis specimina. Page

Pag. 87. Cap. VIII. Excessor talis eft : Von absonderlichen Gnaden, vvelche Gott der Herr dem Kleid des Prediger-Ordens mitgetheilet. vyelches diejenigen, fo zu demfelben eine aufrichtige Neigung tragen, von unterschiedlichen Krankheiten erledigt, und mit vielen andern göttlichen (o blasphemum os!) Troltungen erfuller hat. So ift Leonora Vanegas, eine junge adeliche Frau, von einem Hals-Geschvvar geheilet vvorden. Nach diesem Kleid habendie Sterbenden ein groffes Verlangen, vvelches gottfelige Verlangen fonder Zvveifel herrühret von deme, dass folche verhoffen, die übergebenedevte Jungfrau werde ihnen mehrere Gunt u. Gnad erzeigen, vvann sie versehen seven mit demjenigen Kleid, vvelches sie dem Prediger-Orden mitzutheilen sich gevvürdigt hat. Der Urfachen halben auch viel Römische Päpste dieses Ordens-Kleid sonderbar verehret, indem sie denjenigen, vvelche solches mit Andacht tragen, oder mit selbigem angethan von dieser Welt abscheiden, vollkommenen Ablass ihrer Sünden; denen aber, die folches aus Ehrerbietigkeit kuffen, Johannes der XXIII. 5. Jahr und fo viel Quadragenen ertheilt. Pag. 283. erzehlet, vvas Gestalt das vvunderthätige Bildniss Dominici in Soriana, der Landschaft Calabrien, von Maria vom Himmel gebracht vvorden. Es leuchtet (ità pag. 298.) bis auf diesen Tag mit herrlichen Wunder-Werken. Diese Gnade so vvnndersamer Gutthaten und übernatürlicher Beyhilfe gegen denen beträngten Menschen hat der miltreicheste Gott aus dem Ueberfluss seiner Gittig-LS

n

keit nicht allein dem vvahren und himmlischen Bild an gemeldtem Ort, sondern auch denen Contrafaiten, fo folches Gnaden - Bild berühre haben, ertheilt. Gleicher Wurkung find deffen fo schazbaren heiligen Bildnisses angeruhrte Maaffen oder Länge, vvie auch das Oel, so vor diefem vyunderthätigen Bildniss in der Ampel brennend fo heil - und vvurkfam, dass es in Genieslung etlicher Tropfen den schwangern Frauen in Kinds-Nöthen vvunderlich geholffen. Hoc uno exemplo didici, quid valeat fides Ecclesize habita. In Exemplari Broypapeas, quo usus sum, eres erant imaguncula S. Dominici ex. presta, uti pictor (nisi verum sit illud Poeta, Pictoribus atque Poetis, &c.) perhibet, ad exemplar de coelo à Maria delatum. Non semel lectio hujus libri gravedinem & nauseam mihi creavit, neque tamen contemplatione illarum imaguncularum liberatus fum. At deerat fides. Quicquid autem dixit fecitque Dominicus, mirabilem habuit vim arque efficaciam in animos hominum. Invenit ille Hymnum dictum: Salve Regina , quem quotidie demurmurari justit. Causiam carminis facri inventi aperit noster pag. 120. Die Urfach, vvarum der Prediger-Orden dieles Lied, Salve Regina, angenommen, ift. diese: Dieser Orden vyurde auf vielerley Weise von den bolen Geiltern geplaget, vvelche unter allerhand Gestalten erschienen; da haben sie Hilfe gefucht bey der glorvvärdigften Himmels-Konigin, (neque enim Deus hæc curat,) und ein Gelybo gethan, dass sie hinfur zu evviget Zeit , nach vellbrachter Complet ; Processions vveile ich

ren

brt

lef-

rte

vor

pel

in

ern

en.

Ec-

UO.

eso-

æ,

ad

fe-

ihi

na-

les.

ra-

10-

lue

ht.

ag.

en

ift

ife

ter

fie

els-

nd

get

ns-

eise

vveile in mitten der Kirch gehen, und ihr zu Ehren das Salve Regina fingen vvollen. Kaum hatten sie diese Andacht angefangen, alsobald verschwunden diese teufelische Anfechtungen, sie überkamen ihre vorige Kuhe, die Besessen vvurden erledigt, und die Vervvirrten erlangten vviederum den Verstand. Ipse autem Hierophanta Romanus, Paulus V. Pontifex M. boma infallibilis, quanti hoc carmen Dominici zestimandum fit, aperte fatis oftendit : pag. 122, Paulus V. Pont. M. hat allen denjenigen, vvelche sich in der Prediger-Kirch befinden, vvenn das Salve Regina von den Geiltlichen dieses Ordens gefungen vvird, 200. Tage Ablass verlei-Neque Papa tantum, formofam Reginam resonare templa docet, sed ipsa Maria mirificè capieur canta boc. Pag. 124. Als die Tartaren Sendomir in Pohlen verhergeten, und in der Kirchen die Fracres antrafen das Salve Regina fingen, haben sie solche getodet; (mirum est, qua ratione hoc fieri potuerit,) die heil. Mutter aber hat den Engeln befohlen, das angefangene Lied zu vollenden. Pag. 127. Dieses Gebett ist gut für Donner, Ungevvitter, (vocem Seplepfarii audire videor) Gefahr des Lebens. Verlust der zeitlichen Güter, Feuers-Noth, groffe Anfechtungen des Teufels; teltibus Cafario Heisterbacensi & Ruellio Benzano, Viris celeberrimis. Que fit efficacia Referii fupra audivimus. Addemus autem aliquot exempla; partim, ut doctrina Dominici clarius enitent; partim, ut, quen in finem miracula edita fint, quilibet videat. Pag. 39. miraculum Garanfine in Gallia

Ge

Di

fte

VV

vo fin

die

D

tet

VV fo

he

ne

K

m

de

Ve

pe

Dal

W

Gallia factum dicitur: Ein Albigenser verschma here den Rosenkranz, und ilt derhalben mit vielen Teufeln besessen vvorden, vvurde mit eisernen Ketten gebunden, da fieng er an Gott zu lästern, mit vielen Sprachen zu reden, und vieler Menschen verborgene Sünden zu entdeken. Dieser Mensch vvard von seinen Eltern in einer Verfammlung von 12000. Personen zu dem heiligen Dominico gebracht. Dominicus vendte fich zu dem Beseisnen, und spricht mit ernstlichen Worten: Im Namen der allerheiligsten Jungfrau Maria, und in Kraft des Rosenkranzes, den ich gepredigt habe, beschveere ich euch, ihr höllischen Geister, dass ihr mir auf alles, fo ich frage, Antwort gebet. Er fragt dann, vyarum sie in diesen Menschen gefahren? Sie antyvorteten: Weil er nicht in die heilige Mariam geglaubet. Pag. 42. fraget Dominicus die Teufel: Warum 15000, diesen Alligenfer befizen? Sie antyvorteten: Weil der Rosenkranz, vvelchen dieser verachtet und vervvorffen, 15. Vater Unfer und 15. Geheimnisse in fich begreift. Nach der Hand beschveeret sie Dominicus bey dem heiligen Rosenkranz; darauf bekennen sie, dass alles vyahr sey, vvas Dominicus von dem Rosenkranz gelagt. Da fagte Dominicus pag. 44. O allergiorvvardigite Jungfrau Maria ! Durch die Kraft deines heiligen Pfalters zyvinge diese Feinde, dass fie mir auf meine Worte Antwort geben, So bald er dieses geredt, find aus Ohren, Augen, Mund und Naien des armen Menschen Feuerstammen als aus einem brennenden Ofen herausgeschlait

ni.

tt

id

0-

rn

US

us

nit

g-

n-

re

ir Er

-

lie

0+

ler

-JS

No

ret

z;

Da

ltq li-

ir

er

nd

en la-

ni

yen; darauf alles Volk heftig erschroken, dass. Ge sich mit dem heiligen Creuz bezeichneten. Die Teufel schrien sehr : Durch das Leiden Christi und durch die Verdienste der allerheiligsten Jungfrauen bitten vvir dich, Dominice, du vvollett uns von dannen laffen, vvas vvillet du von uns vvissen, die vvir falsch und lugenhaft find? Die Engel vverden dir alles offenbaren; die Christen glauben doch unsern Worten nicht, Dominicus fallt vvieder auf feine Kuie, und bettete allo: O vvurdigste Mutter der evvigen Weisheit! Wenn ich das Volk allbereit untervvielen, vvie man dich vvurdig gruffen foll, so bitte ich dich vvegen des Heils der Umstehenden, zvvinge die Feinde, mir meine Frage zu beantvorten. Auf folches Gebett erschienen alsbald mehr als 100. Engel mit göldenen Ketten; unter ihnen die seligste Mutter Gottes: mit einem goldenen Scepter, so sie in ihrer Hand hatte, mit dem sie den Besessen and gerührt und gelagt: Gebt Antyvort meinem Diener Dominico auf feine Frag; (das Volk zvvar hat diefes Gesicht nicht gesehen, sondern allein Dominicus,) die Teufel aber schrien erbarmlich : O du unsere Widersacherin Verdammerin und Verfolgerin! Warum bift du vom Himmel herabgestiegen, dass du uns alle peinigest ? Anjezt vverden vvir gezvvungen. vvider unfern Willen die Wahrheit zu bekennen : Die Mutter Gottes ift fehr mächtig, ihre Diener zu erhalten ; fie ist diejenige, vvelche also unsere Betriegereyen entdeket, und alle unfere Verluchungen zu nichten machet : keiner vvird verdammt, der beharrlich in ihrem Dienst verbleiben. Paucis interjectis adhortatur populum ad Rofarium precandum. Und. o Wunder über alle Wunder! fo oft fie einen englischen Gruss ausgesprochen, ist allezeit eine große Menge Teufel aus dem Mund des armen Resessen in Gestalt gliender Kohlen ausgefahren; und zu dem Ende des Rofenkranzes ift er von allen Teufeln völlig erledigt vvorden. Pag. 93. Dominicus reifete in Spanien; da predigte er immerzu das Wort des Lebens, absonderlich aber NB. von dem Rosenkranz der allerheilighten Mutter Gottes, was nemlich vor ein kraftig Mittel es vvare, die Sunder zur Bufs zu bevvegen, und Verzeihung von Gott zu erlangen. Ibid: & feq. Benedicta, eine Tochter eines gräßichen Geschlechts, lebte von Jugend auf vvolluftig. Endlich hat ein reicher Edelmann fie geschwangert; nach der Hand lebte fie in gleichem übeln Leben. Dominious, als Vetter, konnte nichts bey ihr ausrichten, bis dass er ihr fagte: Tochter! ervvehle eines aus beyden, entweder in vvenig Tagen zu sterben, und evvig verdammt zu vverden, oder dieh zu stellen unter die Hand der Mutter Gottes. dass du dich in ihre Bruderschaft (non enim datur tertium) begebelt, und den heiligen Rosealeranz bettest. Thust du es, so versprich ich dir, dass du nicht allein in kurzer Zeit gefund, fondern in vorigen Stand gelezet vverden follest. Die Begierd der Gefundheit und Schreken der höllischen Peinen beyvegten sie, den hailigen Rosenkranz anzunemmen, densel-15000 ben

U

F

T

an

m

lig

em

ta-

id,

nen

ine

nen

ah-

er

ag.

igte

der-

hei-

ein

s zu

lan-

r ei-

del-

ebte

als

- bis

s aus

rben.

dich

ttes,

enim

n Ro-

prich

it ge-

PVer-

und

n Ge,

enfel-

ben

ben täglich zu betten, und in die Brüderschaft fich einverleiben zu lassen; bate auch den heiligen Dominicum um Unterveisung, denselben recht zu betten. Und o groffes Wunder! Kaum hat sie den heiligen Rosenkranz eine Wochen gebettet, erlangt sie vviederum ihren Verstand. alle Wollust zur Welt verschvvunde, und empheng eine Luft zu den Tugenden. Indem fie nun in Bettung desselben verharret, vvird fie von allen, die sie zuvor verlassen, vviederum belieht, und mit Gelt und Gut geholffen, alfo dass sie diese Gnade und Gutthat merklich dem heiligen Rosenkranz zueignet, vvodurch sie auch der englischen Heimsuchung gevvurdigt vvorden. Denn bey der Nacht vvurde ihre Wohnung ganz glanzend gefehen, bey Tag aber englische Summen gehöret, vvelche sich über die Bekehrung dieser Sünderin erfreueren; ja als die Audacht fich in ihr vermehret, hat fich auch die Mutter Gottes ihrer angenommen. und mit ihrer jungfräulichen Milch sie besprengt, dadurch aller Aussaz von ihr gevvie chen und vollkommene Gefundheit ertheilet mit mehrerer Schönheit, als fie zuvor gehabt. Page 100. Einer Frau vvar ihr Mann untreu und als keine Besserung schiene, vvollte die Frau auch dergleichen thun; da fahe sie im Traum die Pein der Hölle, so den Ehebrechern angethan wurde. Sie gehet zum heiligen Dominico, und begehret seines Raths. Der heis lige Vater giebt ihr diesen Rath: Sie foll ra. Tage nach einander den Rosenkranz unster lieben Frauen andachtig betten, fo vverde fich Gott

Gott über fiel erbarmen. Endlich giebt er ihr feinen Rosenkranz, und fagt: Nachdem sie 14. Tage vverde gebettet haben, solle sie diesen Rosenkranz ihrem Gemahl a. Nachte verborgener Weise unter sein Haupt legen , vvelches fie dann auch fleiffig vollzogen. Als dieses geschehen, kam er in groffe Angst, sahe die Hölle offen, und die Pein der Verdammten; ihn verlangte zu vvillen, vvas das vvare; da fagte ihm eine Stimme: Dieser Ort ist für dich bereitet vyegen deines unzüchtigen Lebens. Gleich morgens stehet er auf, gehet zum heiligen Dominico, und thut eine General - Beicht. Hæo exempla fatis probant, quam vim habeut Rofarium. Certe si mendaciis & nugis aliquod esset propolitum pramium, omnium confessione & voluntate, Sanctorum Bergeaper id effent ablaturi. Perpende, queso, Lector, quisquis es, malitia excession. Dominicus formulam precum excogitat. Hee non folum reda rationi, fed & revelationi opposita est. Repetendus vocum inepuisfimarum idem souitus. Ladem verba per 150. vices demurmuranda. Hæc verba dirigenda ad beatam Muriam, non ad Omnipotentem Deum. qui tamen in Sacris execratur Illos; qui alium invocant præter fe. Hic tamen fanctissimus Deus, Zudwing nominis sui, ad magicam illam repetitionem vocum non folum miracula edit. quibus innumeri mortales ad Idololatrium committendam inducuntur; fed & remissionem peccatorum cum repetitione ineptazion precum conjunctam elle per visiones adfirmat. Doleo equidem vicem credulæ plebis, quod divinæ rationis

1

15

4.

en

e-

es

e-

lle

er-

zta

ei-

ch

0-

æo

la-

fet

Se

uri.

itiæ

-190

eue-

tis-

50.

r ad

ım.

ium

mus

Ham

dit,

peccon-

qui-

atio-

INS

nis & revelationis adeò exiguam habeat curam; at Dominicum & Sequaces, Huleissimos, nugacisfimos, aut nequissimos homines esse oportuit, qui talia unquam publice dicere ausi fuerunt. Interim facile patet, quò hæc omnia tendant: Dominicus Propheta & Apostolus esse vult, neque qua ratione impudens bomo eam famam assequi possit, videt Fingit igitur, (quod credere jam quidem liceat per Bioreagor,) Mariam de cœlo fibi apparere, cum illa fibi intercedere familiaria colloquia, eamque in mutui amoris fignum, cum alia dare non posset, formulam precum, in qua Religionis scilicet casta, summa reposita, tanquam arridoror contra Hæreticos ex cœlesti illa Apotheca donasse. Hæc dum recitat Dominicus stupidissimæ plebi, Religionis omnis ignaræ, infanum hommem in cœlum tollunt laudibus. Diabolus ipfe fultissime fateri debet, banc formulam precum rem effe longe-omnium fanctissimam & efficaciffimam. Accedit turba Monachorum ineptissimorum, qui cantilenam camdem repetunt; longe enim facilius est, ineptos quosdam fundere sonos, quam optimarum litterarum & artium studiis vacare, atque veræ Keligionis naturam ex limpidis revelationis fontibus, non sinè industria & meditatione repetere. (*) Hinc Dominicus factus est novus Propheta, Apostolus, imo tantum non Deus, qui non solum ope formula inepta, nullis prasidiis virtutis munitus,

^(*) Nemo non videt, hæc de omnibus promifcue Dominici Ordinis Viris non dici; novimus enim, multos dan inter eos Viros doctos, & in S. Litteris non plane hospites.

vivus miracula patravit, fed & post mortem tanta fecit, quanta nec Christo nec Apostolis ullibi tribuuntur. Inde à pag. 250. ad 280. miracus lorum post mortem editorum impudentissima narratio est. Ita ex. gr. pag. 252. Ein mit dem Teufel Besessener ward zu seinem Grabe geführet, und der Teufel ausgetrieben. Ibid. Lah. me, Blinde, Wassersuchtige, Giehtbrüchige, Befessene, wurden bey dem Grabe geheilet. Ibid. In dem Winter wurde bev seinem Grabe ein angenehmer Geruch verspüret. Pag. 260. Ein Wafferfüchtiger sahe im Schlaf Dominicum, ruft ihn an, und wurd erlofet. Pag. 261. Eine adeliche Frau war lahm am Fus, Dominicus erschien ihr, und gab ihr eine Salbe; und sie wurde geheilet. Pag. 262. Eine Tochter mit dem Stein geplaget, rief Dominicum an; er erscheint ihr im Traum, und leget ihr den Stein in die Hand. Pag. 264. Ein vornehmer Herr hielte viel auf dem Bild Dominici : fein Sohn wurde von dem Einfall des Haufes unter die Stein geschoben; man sah ihn unbeschädigt neben dem Bild des Dominici fizen. Pag. 247. Dem Prediger-Orden in Ungarn ward ein Finger Dominici zugegeben; dadurch wurden Blinde, Lahme, Stumme geheilet. Pag. 267. Ein Jungling ertrank; die Frau, als Grafin, gelobte, mit bloffen Füssen den Finger Dominici zu befuchen; und er wurde lebendig. Vide autem quousque hæc idolomania & Austaromana procedat. Pag. 248. Es wird zwar die Heiligkeit (ità Biogeages) feiner Auserwehlten gemeimiglich in ihren Lebzeiten von ihnen verborgen aber

tent

ICU-

ar-

lem

uh-

ah

ge .

ilet.

rabe

60.

um, Line

icus

lifie

mit

er

tein

Terr ohn

die

ne-

247.

Fin-Blin-

Ein

ge-

inici

Vide

Lates eilig-

gen ;

aber nachdem fie allbereit von hinnen geschieden, will er, dass die ganze Welt ihren heilis llibi gen Leichnam, Gebeiner, Begräbnis und Bild. nissen, ja auch die Kleider, die sie gebraucht. den Stab, daran sie sich in ihrer Mattigkeit gehalten, die Geissel, damit sie sich castevet, verehren solle. En profunditates ve Zatara! En testimonium crassissima & ineptissima Idololatria. qua Ecclesia Romana misere laborat. Hactenus (ni fallor) fatis superque, quo ingenio fueris Dominicus, audivimus. Nihil quicquam in co deprehendi potelt, quod fancto, nedum Prophetà de celo misso, dignum sit, Si talis fuit, qualem Bior eapor refert, dignissimus elt, qui inter ineptissimos infanissimosque referatur Moriones atque Idololatras. Nulla etiam apparet ratio, cur homo ille ineptus à cateris mortalibus se distingueret, nisi quod ignorantia & superstitione cateros superavit. Nimirum noster homo precum formulas, Salve Regina & Rofarium invenit, quod superstitiosus quisque, nemo cui fanum finciput, facere potuisset; horrido & fordido vestitu incessit; Mariam magis quam Deum coluit: ergo Propheta est, divus est, sancia sunt offa ejus, oculi, digiti, nares, unques, capilli, Esc. Esc. Be. Hinc in ipla Biogenous nullum extat argumentum, quo probetur, (neque certe ullum adferri potelt,) necesse fuisse, ut secundum exemplum fanatici hominis, alii, instituts quadam focietate, eamdem infaniam fequerentur. Quòd si; quoties insulso bomini placuerit ineptire, & voce, vidu, vestitu à cætera turba se distinguere, nove focietates instituende effent, aber M 2 gyrgathos gyrgathos nec mundus capere posset unquami Quantum damni castissima Religioni, Rebuspus blicis intulerint Monachorum & Religiosarum Ordines, omnes vel me tacente norunt. Scatizis ex claustris, nitidi & benè curata cute Momachi expellendi effent, atque cogendi, ut aut liberalibus artibus atque disciplinis vacarent, aut Audiis Patrie inservirent. At de his præstat tacere, quam non satis dicere. Ne quis camen verba mea male interpretetur, addendum, me, dum Monachorum mentionem facio, non intelligere Viros eruditos, deque re litteraria optime meritos, quorum non exiguum numerum, cumprimis in Gallia, este, pulchre scio. Loquor de iis , qui specie pietatis pingue otium seclantur . atque cuticulam curant, posthabitis omnibus officiis, que Deo & Societati bumana prastare posfent. Hoc unum dico, in hac Broy page ad vifiones provocari, tanquam nove Societatis confituenda certissimum argumentum. Pag. 56. Dominicus will einen Orden ftiften. Innocentius III. hat dieses ein wenig in Bedenken gezogen ; indem et aber diesem Werke also zweifelhaftig (ità folent homines infallibiles agere) nachgedacht, da fendete Gott ein folches Gelicht und Offenbarung, das ihm die nachst - folgende Nacht im Traum vorkommen, als wenn die Lateranische Kirche ansienge zu sinken und zu fallen. Da er darüber erschrak und traurig wurde, siehet er den heiligen Dominicum zulauffen, fich mannhaft darunter stellen, und mit seinen Schultern dieselbe wieder aufrichsen; welches Gelichs und göttliche Vermahnung am

spus

rum ati-

Mo-

aut

aut

estat

men me,

telli-

time

um-

uor

offi-

pof-

וטו-

mfti-

Do-

ntius

gen ;

aftig

hge-

und

n die

d zu

aurig

a zu-

und

frich-

mah-

nung

nung der Papit zu Herzen genommen, und wol gemerkt, was dadurch angezeiget worden, (per novam scilicet visionem) liesse alsobald den folgenden Morgen den heiligen Dominicum vor sich kommen, lobte das gottselige Vorhaben, und verheisset ihm die begehrte Verwilligung wegen Aufrichtung feines neuen Ordens. Pag. 17. Nova visio contingit Honorio III. fuccessori, de confirmanda nova societate. visiones tantum adfunt de instituendo Ordine, sed visionibus etiam ante fuit predictum. Pag. 62. Ein frommer gottseliger Bischof zu Aravisica fagte in einer Predigt: Meine Christen! ich predige euch zwar das Wort Gottes nach meinem Vermögen, weiß aber vor gewiß, daß bald andere entstehen werden, die euch das Licht der Wahrheit viel heller zeigen werden. Visio hæe Albigensibus majori cum veri specie potuisset adplicari. Pag. 63. Stephanus, Prior der Carthans zu Lyon, hat auch den Prediger-Orden vorhergefagt. Ibid. Der Abt des Floriacensischen Closters hat selbigen Orden vorhergesagt. Iple Dominicus visionibus probat Ordinis, cujus Dux erat, excellentiam. Visiones enim in Logica plerorumque Monachorum argumenta funt. Pag. 113. Dominicus siehet im Traum drey. himmlische Jungfrauen, unter denen eine Maria war, die eine hatte einen Keffel, die andern einen Weyh-Keffel, damit besprengte Maria alle Ordens - Bruder, ausgenommen einen, welcher am Fuss etwas entblösst gefunden. Dominicus, obwol er sie im Geist erkennte, fragte wer sie ware. Sie antwortete: Ich bin die Ko-M 2 nigit nigin der Barmherzigkeit, welche ihr täglich gegen Abend pfleget andachtig anzuruffen, und to ihr mich euere Vorsprecherin nennet, so falle ich meinem geliebten Sohn zu Fusien, und bitte ihn um Erhaltung dieses Ordens. Pag. 116. Dominious war im Geift entzükt, und fahe Christum auf einem költlichen Throne, seine Mutter zu seiner Rechten, mit einem Mantel von Saphir umgeben; da fiehet er die heiligen Vater, die Orden aufgerichtet, keinen aber von des heiligen Dominici. Als er aber felbige zu sehen die Mutter Gottes bate, da breitet die heilige Mutter Gottes ihren Mantel aus einander, und unter diesem war eine unzähliche Menge beyderley Geschlecht seines Ordens. Non adoo pallium illud debuit effe latum , animae enim in coelo, vebiculis ejusmodi, qualibus indutæ in Monofleriis, destitutæ. Quod si spatium non requiremt anima, deceptus est visione fua Dominicus. Nisi forfan Dominici discipuli una cum corpore & vestimentis superiora petant loca. At visiones nocturne variant. Infi interim Diaboli vehemonter irritati fuerunt , cum audirent familiam Dominicanorum ortam. Pag. 108. Als viele von diesem Orden nach Bononien zu Dominico reisen wollten, begegnete ihnen ein Gefehrte, der da fragte, wohin fie wollen; und als er horte, das sie in Ungarn und andern Orten das Evangelium predigen wollten, schwinget er fich in die Luft, jammert erschreklich und schreyt! Euer Orden ist unfere groffe Schmach und Zerftohrung; und verschwinder vor ihren Augen wie ein Rauch.

glich

und

falle

bitte

116.

fahe

feine

antel

ligen

aber

elbige

et die

inan-

liche

dens.

nimæ

is in-

i Spa-

Gone

cipuli

petant

inte-

cum

Pag.

Bono-

gnete

in fie

ngarn

edigen

jam-

den ist

und

Rauch.

Pag.

Pag. 110. denuò apparuit numerus Demonum ejulantium. Neque mirum est, Diabolos tanto metu fuisse comprehensos. Præcipuam tanti odii caussam esse crediderim, quod cum Diabolus hactenus in interno, tanquam arumousuros Dominus, imperitaffet damnatis, eorumque conscientiam vehementer agitaffet, existumaverit, Dominicum imperium hoc, soli sibi debitum, in terris prarepturum. In quo tamen fallus fuit Demon; quod enim ipfe in inferno perficit, id Dominicus cum sua familia in terris infiruit. Ero certe vel ideò loca illa tetra, formidolosa borreo. quod persuasissmus sim, tribunal Inquisitionis Hispanica ibi erectum esse. En tamen unum atque alterum specimen imperii Dominici in Diaholum. Pag. 158. Als er vor dem Altar des hochheiligen Sacraments bettete, wurf der Teufel einen groffen Stein von dem Thurm des Kirchen-Tachs an das Ort, wo der heilige Mann war, also nahe, dass er ihm das Capuz berührete: Dominicus aber verharrete im Gebett; der Toufel stellte sich noch zwey mal ein, auf das Beschelten endlich gieng er fort. Pag. 160. In dem Closter S. Sixti ist er, da Dominicus den Schwöltern predigte, in Gestalt einer Eidechs erschienen, hatte zwey groffe Kopfe und lief herum. Dominicus befahl ihm, in das Waffer zu gehen; und er verschwund. Pag. 162. erscheint er in Gestalt eines Affen, und musste Dominico das Licht halten, bis es verbrunnen, ob es gleich ihn an die Finger brennte, dass er heulete, ob ihm schon das elementarisch Feuer nicht schaden kann. Endlich fagte Dominicus: Ziche MA

Ziehe hin, du Schalk, in dein gebührendes Ora Pag. 163. Dominicus liehet den Teufel, gleich Sam mit eifernen Handen, einen Brief zum Licht halten und lesen. Dominicus beschweert ihn in der Kraft Christi, ihm anzuzeigen was er gelesen; da bekennte er ihm, dass er seiner Bruder Sund gelefen; da hat er ihm befohlen, den Brief ligen zu lassen. Dominicus findet darin etliche Mangel, die sie alsobald verbesserten. Mirum non est, hodie eorum numerum indies magis magisque ougeri, quia nullo Diaboli metu tanguntur. Cum enim adeo fit impotens atque inermis, ut cucullatus Monachus verbis abigere eum possit, quid non Viri, quibus aliqued circu pedius as est, fagere poterunt 3 Tandem, ut alia mittam, quæ Dominici ingenium fatis superque produnt, notum est, Dominicum inter primarios Tribunalis S. Inquifitiomis Hispanica Duces fuisse. Quo nomine quid intelligatur; non opus ut pluribus edifferamus In hac Response pauca adfunt vestigia progresfuum, quos in [ancti/fimo officio focerat. Pag. 131. In genere memoratur, multos Albigenses igni traditos, Dominici autem prece, unum ex iis, quem mutatum iri in melius præviderit. liberatum. Interim ex Historia hujus feculi, quo vivebat, rebusque gestis contra Albigenses, fatis patet, quo animo Monachus noster in dissentientes fuerit. Nam telle Antonino, Hift. Part. III. Tit XIX. Cap. 1 Sec. 3. & 4. Quando Crux in Gallia predicabatus (ex Innocentii III. mandata) contra Albigenses, Dominicus inter cruas iffius Predicatores ita excelluit, ut, telle Theodorica

dorico de Appoldia, ad eum congregaretur catus Dre fortis viribus cruce signatorum. Idem Antoninus ich eodem loco: Dominicus valde familiaris comiti icht ihn Simoni, permansit annis decem in illis partibus. in tali Hæresis extirpatione. Vid. Limborch. Hift. er Inquifit. Lib. I. Cap. X. & XI. Jaque Basnage. ner Hift. de l'Eglise, Tom. II. Lib. XXIV. Cap. 1X. en , idet Ut alios taceam. Sub uno hoc crimine, commisso Terà Dominico, omnia comprehenduntur. Nihil unquam hominum malitia aut furor excogitavit. um quod execrabilius, flagitiofius, atque omni huma-Diaimnitati contrarium magis sit, boc infernali Inquihus fitionis Tribunali & Catilinario Concilio. Interim iple Dominicus, si non Inventor, primus quint3 tamen fuit, qui Impulsore Sanctissimo Papa, Inagemocentio III. manus admovit operi deteltando. Docujus exemplo per Sanctissimos Discipulos, Militiotia Jesu Christi Fratres, vel rectius; infernalis Genii & Furiarum Socios, veros Carnifices, inuid numerabilis hominum multitudo injustissima nece :2UC reflacerata. Quibus mediis usi sint Dominici Disciag. puli ad emendandos homines, errantes cumprinses mis, ex Historia Albigensium & Waldensium fatis notum est. Juvat tamen unum alterumve ex rit. exemplum adduxisse. In Chronico Alberici, ab illustri Leibnizio edito, ad annum 1233. de Conuli . les . rado de Marpurg, Inquisitore ex familia Dominici, hæc extant: "Magnus Princeps Hæreticodislift. rum Vigorofus de Baconia, qui dicebatur Episcopus earum, captus & in Tolose combustus. ndè IIL Per Alemanniam verò facta est tanta Hæreticorurum combustio, quod non possit numerus comprehendi; & dictum est de quodam, quod non 100 cico

M

potuit comburi, donec allatum est ante ignem Corpus Domini. Ultrà Coloniam fuit quædam Synagoga Hæreticorum, uhi responsa daban imago Luciferi; fed ubi Catholicus Clerus advenit, & pyxidem oum Corpore Domini de sinu fuo protulit, peltifera imago corruit. Item quod quedan specialis amica Lucifere, ad ignem deducta, sublata est à Diemonibus; & non comparuit, & in hunc modum multa dicta & facta funt. & multi nobiles accusati sunt, & multi, ut dicebatur, injuste dehonestati. Et hac de causs congregatum est Concilium Moguntinum in przesentiż Regis, & Archiepiscoporum Regni, & Episcoporum & Principum. Tertio die post Concilism interfectus eft M. Conradus de Marpurg, & cum eo duo Minores; deinde diligenti dà inquistione super istà pestiferà Secta Luciferianorum, & fuper prædichis, Archiepiscopus Moguntinus, & F. Bernhardus de Ordine Prædicatorum, quondam Poenitentiarius Domini Papa, referipferent Domino Papa in hac verba: Quod Magilter Conradus contra Pauperum Lugdunenfium aftutias zelo fidei armatus, nefandam Hærelin Manichæorum, filiam olim absconditant, ità putavit ex toto deprehendere. G teftes, qui se confitebantur aliquantulum criminis eorum confcios & participes, in illorum abfentia reciperentur. & dictis corum simpliciter crederetur; itu ut semel accusato talis daretur optio, aut sponte confiteri, & vivere, aut innocentiani jurare, & statim comburi. Et ecce falfos testes ab Hæreticis, utl credimus, subornatos adduxit inimicus. Quædam fœmina vaga Alaidis nem Alaidis annorum 20. cafu veniens finxit fe Hædam reticam illius Secta, fuiffe fuum virum apud abat Cruneborch concrematum, & fe velle cremari, adinnuens à latere. Quòd si Ecclesia suis verbis linu credendum decerneret, Exercticos absconditos uòd & fautores eorum manifeltaret. Hac missa est deà M. Conrado, qui nimis ei credidit; & ipsa omprimò apud Caveletvillam, de qua oriunda fuit, acta cognatos & notos & affines, qui eam exhæreilti . dare videbantur, fecit comburi, fubornato etiam de quodam Amfrido, quem modò fecimus in vinum culis detineri, qui confessus est, quòd multos mi. innocentes, alios ad ignem, alios ad confuram post per testimonium suum adegerit, M. Conrado farjudicium fulminante. Et horum accufatio pauenti latim coepit ascendere à rusticis ad burgenses houcinorabiles & corum uxores, inde ad Caltellanos pus & Nobiles, & in fine ad Comites prope & longe repolitos. Et Magilter mulli, quantumvis alca nini personæ, locum dedit legitimæ defensionis; nec ba: etiam confiteri proprio Sucerdoti, fed accufatum um oportoit confiteri, se Hæreticum esse, bufonem netactum, pallidum virum, & hujusmodi monabstra pacis ofculo falutaffe. Taliter quidam Ca-, G tholici abjudicati maluerunt innocentes cremari mi-& falvari, quam mentiri de crimine turpiffime, ab cujus non erant conscii, & supplicium promeiter reri , quibus infe Magister Martyrium promitte-CUP bat. Alii infirmi potius elegerunt mentiri, quam incomburi, quibus tamen oportuit scolas nomicco nare, & respondebant: Nescio, quem accusem. or-Dicite mihi nomina, de quibus fuspicionem haaga betis; cumque proponeretur de Comite Steidis nensi, de Comite Aneberg, de Comitissa de Loz,

respondebat evadere volens: Illi ità rei funt. ut ego; & in scolis fuerunt, ut ibi fui; & sic frater fratrem, uxor virum, dominus fervum acculavit. Alii dabant pretia tonfuratis, ut docerent modum evadendi; & facta elt confusio à seculis inaudita. Ego Archiepiscopus, M. Conradum primo folus, deinde cum duobus Archiepiscopis, Coloniensi & Trevirensi, monui, ut moderatius & discretius in tanto negotio se gereret; qui non acquievit, fed tandem contra nostram monitionem Crucem publice prædicavit Moguntia; quo vifo, quidam ex illis interfecerunt eum, propè Marpurg. 'Tandem' congregati apud Frankfurt oum Archiepifcopis usque ad 27. & multis Imperii Principibus. Deinde Dominica, Lætare Jerusalem, apud Moguntiam examinavimus Comitem Steinensem & alios, de quibus habita est quæstio; & restituimus eos famz & poffessionibus. Mendacibus pro injurio injuncta est poinitentia septennalis. Eos, qui innocentes accusaverant, ad pedes Domini Papæ transmilimus. Qui M. Conradum occiderant, excommunicati funt. De innocenter mortuis quæritur confilium Papæ. Quid ad hoc Dominus Papa rescripserit, nondum scimus; nis quod poenitet eum fatis, quod tantam dicto M Conrado potestatem permilerit, unde talis confulio emerlerit. Insuper vilio quadam est in Alemannia, de novo, per quam conjicitur, quod idem M. Conradus fit damnatus. " Hactenus Albericus. (*)

^(*) Quantas turbas hic Conradus de Marpurg in Helvetia excitaverit, vide Hift, Helvet. J. Hottin./ ged., Tom, II, pag. 828.

Si igne non poterant intellectum hominum purgare, ad manus erat aqua. In compendio rem proponit J. Basnage, Hist. de l'Eglise, Tom. I. Lib. XXIV. Cap. VIII. Sect. 3.

it.

fic

ım

lor

n-

hi-

ut

20-

tra

ca-

er-

n-

P18

us.

10-

&

ius in-

os,

ini

de,

or-

100

tili

M.

m,

in

bó

ius

Sì

in l

" Dès le moment, qu'un homme étoit accufe, on le jettoit dans une prison; & par un secret admirable on découvroit s'il étoit Héretique; cela se faisoit par la preuve de l'eau. L'aveuglement étoit si grand, qu'on s'imaginoit, que le Diable, qui étoit, disoit-on, composé d'air plus léger, que l'eau, se mettoit sous le corps de ceux, qu'on vouloit éprouver, & l'empéchoit par ce moyen d'être fubmergé. On prétendoit aussi, que l'eau, qui faisoit la matière du Sacrement de notre Regéneration & de notre entrée dans l'Eglise, avoit la vertu de distinguer ceux, que Dieu vouloit fauver des autres, qu'il avoit reprouvés. On avoit coutume d'exorcifer l'eau, afin que le Démon n'ayant plus aucune puissance fur elle, elle servit à decouvrir l'innocence, ou le crime de celui, qui étoit accusé. On la conjuroit par le nom de Jelus Christ, qui avoit marché fur les eaux, & par le Saint Esprit, qui étoit déscendu dans le Jourdain; enfin par toute la Sainte Trinité, qui avoit fait paffer le peuple d'Ifraël au travers de la Mer rouge; de servir à cet usage: L'Accule étoit aussi conjuré par le nom de Dieu, des Anges, & de toutes les Puissances cachées du Ciel, par le nombre de cent quarante quatre mille Martyrs, & par la bienheureuse Vierge, de dire la verité; enfuite on lui lioit les piés & les mains

mains; & dans cet état on le jettoit dans leau. qui avoit été conjurée; s'il étoit submergé, c'étoit une preuve evidente de fon innocence, ou de fon orthodoxie; mais quand il nageoit au desfus de l'eau, c'étoit un Héretique ou un Criminel, que Dieu montroit au doigt, afin qu'on Quel siècle! où de semblables Perterminat. fourbes étoient admirées, comme de merveilles de la toute-puissance de Dieu, d'où les plus grands hommes tiroient de conséquences pour la verité de leur Religion. Saint Bernhard étoit de ce nombre, car il loue ceux, qui ont ainsi éprouvé les Albigois. , (*) Ità D. Basnage. Interim his exemplis conftat, multos ex iis. qui tanquam Propheta de calo delapsi ud generis humani emendationem voluerunt videri, vindida perquam cupidos fuisse. Nec desunt alia exempla. Nil dicam de Sanctiffimo Capite Ecclehe . Papa. Notum enim est in vulgus, quo animo fuerint benigniffimi Patres in dissentientes. Mentionem tantum faciam hominum quorumdam . in santo fastigio Sanctitatis non politorum. digniffimorum tamen fua & aliorum opinione. eai pro singularibus Dei amicis haberentur. Nonum eft. quis fuerit Alexander ille, quius tragardiam descripsit Lucianus & Pseudomante. Hoc sotem de eo inter alia narrat Lucionus Tom. I. pag. 780. Edit. Grævii: "Cum navi discedere hamiffem, miffis xeniis, donisque multis, pollicetur .

^(*) Et huic tamen Bernhardo tribuuntur multa mimeula; de quibus quid sit sentiendum, vide clar, Heideggeri Dissert, Tom. IV. pag, 236.

u,

ou

au Cri-

l'on

bles

illes

plus

our

étoit

ainfi

nage.

115 ,

neris

t alia

Eccle-

entes.

orum-

rum,

nione,

. No-

. Hocom. L. scedere

rulta miide clar. licetur, & navim præbiturum fele, & remiges qui nos avelicrent. Quod quidem animo fimplici atque officiose fieri censebam. Sed ubi jam in medio mari essemus, videremque lachrymantem gubernatorem, & nautis nescio quid contradicentem, non benè de rerum mearum eventu Erat autem ipsis ab Alexandro sperare coepi. mandatum, ut in altum profecti, nos in mare præcipites darent. " De Muhamede ità loquitur doctissimus Gagnier, Tom. II. pag. 385. Si quel qu'un le méprisoit, il lui pardonnoit, mais & quelqu'un en venoit jusqu'à le maltraiter d'injures ed à l'accuser à faux, il le tuoit; ainsi faisoiens les Prophétes. Vide eumdem pag. 305. Tom. L. De Francisco Salesio inter Sanctos relato vide Heideggert Historiam Papatus, Edit. Gall. Tom. IL. pag. 218. fegg. De Revullo Ludov. XIII. Regis Gallie Ministro lege Vassor Hist. Tom. IV. pag. 2. 3. alibi. Alios filentio transmitto. Plura de ingenio hujus Viri non dicam. Satis ex diction patet, bominem fuisse ineptum, fanaticum, fie perstitiosum, mendacem, sanguinolentum. Quod si hoc non sufficiat, ad judicium ferendum de ipfius miraculis & doctrina, nescio quid tandem fufficiat.

CAPUT

CAPUT IX.

De ingenio & moribus Ignatii Lojola.

Andem progredimur ad ultimum ordine, dignitate autem & rerum ab eo & Difeipulis gestarum glorià, num postremum, Ignatium Lojolam, celebratissime Factionis Auctorem. Nactus est Encomistas doctissimos, qui omnem eloquentiam in celebrandis iplius actionibus adhibuerunt. Noti labores Orlandini Ribadeneira, Maffei, Bussierii, Bouhoursii & aliorum. At impedire tamen non potuerunt. quò minus Viri non minori lingenio præditi, Ignatium in numerum Fanaticorum vel Impostorum referendum putaverint. Inter hos eminet Auctor de l'Eglife Romaine, demontré par quelques remarques fier la vie il Ignace Lojola. Compendium illius exhibet in Bibliotheca universali. Tom. XI. de la Crose. Cujus fide si standum. conferiptus ifte libellus à Reverendissimo in Christo Patre, Guilielmo Wake, Archi - Episcopo hodie Cantuarienfi, totius Anglia Primate. Sane vel ipsa epitome satis ostendit, à Viro ingenio & do-Brina præstanti libellum exaratum. Demonstrandum autem præcipue sibi sumsit illustris Auctor, Ignatium Enthusiastam fuisse, atque ex eo deinde fundamento Ecclefiam Romanam impugnat. Nos ex vitæ Scriptoribus oftendemus. Ignatium non folum hominem fanaticum faisse, led Superfitiofum etiam, mendacem & Subdolum ; unde

unde quilibet de divinitate & veritate miracuforum ipfi adscriptorum judicium ferre poterit. Ingenii autem ad Fanaticismum proni quammaxime multa adfunt vestigia. Ignatius in oppugnatione urbis Pampelone graviffimum vulnus accepit; lapis enim, vi globi excussus, dextram tibiam adeò labefactavit atque confregit, ut è vestigio semi-animis alienatà mente corrueret Cum autem vitio prioris Chirurgi offa non effent benè locata, non finè gravissimo dolore erant denuò reponenda. Cum autem doloris vim vix sustineret, per quietem vidit Apostolium Petrum, optatam valetudinem fibi adferentem. Venerabatur (ità Maffeus pag. 7. & Ribadeneira pag. 4.) jamdudum Ignatius præcipuo quodam cultu principem Apostolorum, quin etiam ejus laudes militaritor olim Carmine Hispanico celebraverat; cujus profectò pietatis fructum non exiguum culit. Siquidem illa ipfa decretorià nocte per quietem sibi videre visus oumdem Apostolum, optatam sibi valetudinem divinitus afferentem; nec fane in irritum ea visio recidit: quippè continuò levari doloribus ciboque refici est coeptus. , Parum peritus erat Chirurgus divus Petrus. Mox enim animadvertit os quoddam genu sub ipso fædius prominere. Singulari autem cum voluptate cjusmodi homines legunt libros, in quibus insolita & portentosa reperiunt. Ignatius noster fabulas Romanenses, Quixorum, & similis furfuris libros lectitabat. Non dubito, quin ambitio, quod illustris Anglus jam citatus notat, huc aliquid contulerit. At ingenii indoles plera-

dononuftris

line .

)ifd-

um .

ucto-

qui

ctio-

lini .

ં હિં

unt.

diti.

ofto-

ninet

ithu-

quel-

Com-

fali ,

um.

prifto

bodie

e ex imnus,

ui∏e , lum ;

unde

que fecisse videtur. Tales libros dum fallendi temporis caussa posceret Ignatius, divino (ut loquitur Maffeus pag. 8.) confilio factum, nullus ut eo tempore donni liber esset ejusmodi. At verò longè meliores alii duo reperti funt, Hispanico sermone conscripti, quorum unius: Vita Christi; alterius (quo selecta virtutum exempla continebantur) Sanctorum Flores; erat in-Seriptio. Fa videlicet lectio Salutis initium attulit homini. Dum enim oblatos sibi libros variis locis, quafi aliud agens delibat, sensim capi capeus eft pulchritudine corum, qua scripta reperiebat; atque aded inter ipfam lectionem, ubi infigne quidpiam cognoverat, subfiftere, secum ipse deliberans: Qui fi praclarum boc S. Pominici (Christi enim Servatoris nostri actiones male sano homini parum digua attentione videbantur) facinus, quid si boc S. Francisci, Deo fretus aggre-Ea videlicet lectio falutis initium attulit homini. Quales actiones fuerint Francisci & Dominici, suprà satis ostendimus. Quam vin imaginatio in animos habeat, nemo ignorat. Melius Malebranche exemplo Fanaticorum, quorum vitam moresque consideramus, id ostendere potuiffet, quam Seneca, licet ille à morbo hoc immunis prorfus haud fuerit. Quemadmodum illi, qui libros de Sagarum portentis legunt, ubique Spectra & Lenures vident; ità ingenia ad supersitionem prona lectione Legendarum mirifice capiuntur. Hinc pag. 9. Maffeus: " Præclari illi ad christianam laudem impetus, cogitationesque de adæquanda vigilantia & fobrietate Sanctorum, de votivis peregrinationibus, de

dium

lendi de victu, cultuque inprimis aspero, horrido. (ut non modo cum aderant, animum infolità quanuldam jucunditate mulcebant, sed in recessu quo-At què tristitia subeunte nulla, securum hilarem-Hique præstabant. .. Tales autem captatores chi-Vita mærarum & insolitarum rerum admiratores faxemcillime ad ineptissimas actiones tentandas addut incuntur; & dum in ledo jacent, Deorum conviattuviis interesse sibi videntur. " In hanc deliberavariis tionem (ità Maffeus pag. 10.) ingressus, denuò ni coesele ad Christi Domini Sanctorumque sectanda perievestigia occulto quodam instinctu acriter sentiensigne bat impelli, & eorum præcipue NB. qui in fe deli ipli quammaxime duri ac feveri extitifient. Arhrifti tium quippe spiritualium & christianz Philosohophiæ rudis & ignarus adhuc omnem ferè Sanfaci-Citatis & officii perfectionem in asperitate vita aggre-& in voluntaria corporis afflictatione statuerat: attulit quocirca jam tum agitabat animo, fimul atque fei & per valetudinem liceret, nudis pedibus Hierovinv folymam petere, ac frequenti verberatione lonnorat. goque jejunio tantas peccatorum poenas ultro quofuscipere, quantas videlicet ab excello magnondere que animo falutare odium fui & ardens divinæ o hoc gratize promerendum studium exigebat. Jamodum que rectis euntem sensibus & optima quæque gunt, expetentem, longè vehementiùs incitavit divina ngenia visio. Etenim nocte quadam vigilanti augustism misima specie ac beatissimo lumine fulgens Maria Præ-Virgo una cum Parvulo JESU non modò fefe COG1palam oftendit; verum etiam incredibili benigniobrietate spectandam aliquamdiù præbuit; quo viso ibus, mirifice recreatus Ignatius tantum repente tre-

N 2

de

dium fastidiumque concepit eorum, que apud cæcos mortales prima putantur, ac præfertim ouz cum inhonesta voluptate conjuncta funt. ut omnes rerum illarum, quamvis diuturno ufu ac vetustate corroboratas imagines, ex hôminis memoria confestim aspectus ille deterserit. Quot ferè verba, tot Enthusiasmi, Superstitionis & emote mentis indicia. Quamquam de bonitate Maria non malè sentiam, persuadere tamen mihi non possum, eam in gratiam bominis aded infulfi iter longissimum suscepturam fuisse. Néscio insuper, quis ille infans parvulus sit. Christum enim ad dextram Patris sedentem, infantem non esse, pueri sciunt, qui nondum are lavantur; transsubstantiationem igitur quamdam intercessiffe oporter, aut falfum fuise Ignatium. At hee visio, mirabilis licet, mera tenebra, si cum iis conferatur, que jamjam referemus. Ribadeneira pag. 38. Maffeus pag. 26. referunt : , Ignatium iplam Trinitatem vidifie, multisque emblematibus posteà cæteros de natura hujus mylterii edocuisse. Quadam die (ità Masseus) dum indicta publica supplicatione Minoressa religiosum agmen instruitur, & Ignatius interim beatissime Virgini pfallit, insistens gradibus Templi Dominicani, subitò in Deum ità rapta mens ejus est, quali per opposita quædam & maxime illustria symbola, Trinitatis ipsius Numen augustiffimum verneret, distinctum personis, unum effentia; qua visione tanto gaudio est delibutus, ut neque in ipso mox agmine lachrymis & fingultui crebro temperare voluerit; neque vere totum eum diem alia ulla de re nisi de apud

rtim ,

funt.

o ulu

minis

rit.

Aitio-

le bo-

re ta-

minis

fuiffe.

es lit.

o, in-

m are

mdam

tium.

e, fi

s. Ri-

runt:

isque

hujus

ffeus)

æ re-

terim

dibus

rapta

am &

Nu-

perio

audio

ne la-

uerit;

e, nisi

de

de fanctissimo illo fidei christianz mysterio, disputare; idque tanta similium & exemplorum varietate & copià, pt cuncti obstupescerent. Quin etiam per eos iplos dies non dubitavit homo litterarum propemodum ignarus, librum de Trinitate conscribere, quoquo potuit stylo; usque adeò cœlestes typi in ejus memoria atque intelligentia divinas illas rerum altissimarum notiones impresserant., Optandum esset, ut ad componendas lites, quæ inter Christianos de Mysterio Trinitatis exortæ funt, liber ille Ignatii. ad manus effet; nist enim Broggapos simul & Ignatius mentiuntur, tot similitudinibus explicuit Ignatius, ut non possit non tremendum Myserium inposterum intelligi. Nescio, utrum ecemplar hujus libri D. Petavio ad manus fuerit, quando ante Nicanorum de hoc dogmate enarravit opiniones. Perspicue enim satis hoc Myllerium ibi explicatum. Interim boc uno exemplo. & alia deeffent, fatis constare potest, quo ingenio ornatus fuerit Ignatius. Evidentiffime constat, hoc Mykerium explicari perspicul non posse; vident autem homines fanatici, quæ alii, oculatissimi licet, ne quidem animis comprehenders possunt. Si explodas inania cerebri fismenta, demonstrationis loco, Religionis Irriferen te vocabunt. Succedunt duz viliones; que cum prima, licet sublimissima, de palma certant: , Neque verò (ità Maffeus) fuit hic finis mirabilium visionum: signidem rursus per significationes arcanas & mystica quadam exempla oblatus elt ejus menti modus ipfe, quem in hujus Universitatis molitione fummus ille rerum Opi-Na

fex tennit; quas illustrationes atque doctrinas. ut omnes vires naturales excedunt, sic posteà negabat Ignatius posse verbis adumbrari, nedum exprimi. " Vix quem in finem hæc Revelatio facta fit, concipio. In Sacris quomodò mundus creatus lit, clarissime parratur; neque qua ratione Spiritus corpora vel movere, vel non existenti existentiam, per solius voluntatis operationem dare possit, ullus mortalium intelligere poterit. Magis miror, Ignatio visionem obtigiffe, que milis verbis adumbrari vel exprimi possit. Quod si enim Deus creationis modum illi oftendere voluisset, fine dubio hoo eum in finem contigifict, ut aut ipfe folus, aut alii etiam id intelligerent. Quicquid autem intelligi, id etiam verbis exprimi potest. At talia non curant reparatores. Novum idque manifeltum ureumentum; quid malitia cum ignorantia & superfitione comunita valeant, verbis proxime fequentibus aperit Maffeus : , Præterea cum Sacrificio Misse in codem Templo Dominicano interesser. dum à Sacerdote de more Hoftia falutaris attollitur, apertiffime vidit Ignatius, illa specie Chrifrum Deum eumdem & hominem veriffime contineri. Quid judicas, Lector, de hac visione? Si quis assereret, se vidisse triangulum quadratum, omnes eum insanire unanimi consensia pronuntiarent. At Ignatius videt Christum in Hoftia, qui tamen in calo; videt Deitatem fimul & bumanitatem; Hoftia hec, id oft. Deitas Fd humanites à Sacerdote comeditur. Ec. &c. authorized to the second

that in the our our services are serviced to the or of the

ea.

16-

la-

uá

and

e-

re

ti_

ni

m

in

m

id

nt u-

-

1-

0

1-

1-

1-

)~

to

ıl

1

O Proceres Censore opus est an Haruspice nobis, Scilicet horreres, majoraque monstra putares Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?

At mysterium hoc, aliaque ejus generis, non in Revelatione divina vel S. Litteris didicit, sed per extraordinariam visionem cuncta edoctus est. Ità Ribadeneira pag. 40. & Maffeus pag. 28. Posterior ità: Ad hac intento precationi sese non semel tum Christus Dominus, tum Virgo Mater Quibus & aliis id genus Clementia divina subsidiis in recta side usque adeo confirmatus eft, ut etiam , fi nulla extitiffent Christiana Religionis monumenta vel testimonia, nequaquam tamen dubitaffet, ex iis tantummodo, qua Deo fibi aperiente cognoverat, mortem pro defensione Catholica Veritatis oppetere. Gratias tamen agimus Den Optimo Maximo, quod Sucras Litteras fartas tectasque nobis fervavit. Cum enim paucillimis tale cerebrum contingat, quali oneratus erat bonus Lojola, verendum fuisset, ne quid detrimenti pateretur genus humanum. Hifpanis & Italis suffecissent quidem narrationes de nocturnis visionibus illuminatissimi Viri; at alii santam lucem ferre non potuissent; malunt rationi potius, quam visionibus credere. Interim ex hoc fatis patet, quam præclare Parens nobilissime Societatis de Sacris Litteris senserit. Non mirum autem, nostrum tot res incredibiles vidiffe; duplicis enim generis habuit oculos. Pag. 40. narrat Ribadeneira: Eum oculos aliquando in preterlabentem aquam convertisse; oculis autem internis non solum omnia mysteria sidei, sed & N 4

liberalium artium fundamenta inspexisse. Mendacem oportet elle memorem. In sequentibus narratur, eum præterlapfo non brevi tempore demum ad discenda rudimenta lingua latina animum adpulisse; ut de cæteris optimarum artium Studies nihil dicam. Mira funt illa visiones es revelationes. Omnia scientarum fundamenta per insomnia infunduntur; at ità, ut posteà non fine maxima diligentia eas addiscas. Interim non diffitendum. Diubolum etiam in causa hisse. quò minus optatos fecerit progressus. Hunc spfum (pag. 41, telte Ribadeneira) fub specie ferpentis latentem ope ignea Crucis, quam irretortis oculis Ignatius afpiciebat, detexit, detectumque atque cognitum baculo abegit. Illuminati eiusmodi homines non cibo potuque, sed chimeris & visionibus pascuntur; atque adeò corpora similtima geri & levibus ventis facta fensim furfum verfus centrum fuum fcandunt. Utriusque dabo exemplum. Pag. 27. ità Maffeus: Factum elt etiam aliquando, (idque iplimet, oui interfuère, testati sunt) ut alienatus à senfibus à Completorio Sabbathi ad alterum ufque proximi Sabbathi Completorium in altiffimo quodam excessis perstiterit; qua ipsa hora. multis altantibus, qui rei totius eventum attente expectabant, quali è profundo fomno excitatus repente sustulit oculos, Jesum perquam suaviter invocans; atque interim pit quidam homi-nes mortuum rati, utique terra mandaffent, nifi contemplati omnia diligentius, ac pertentato corpore, latentem in eo vitam, ex tenui cordis palpiratione fenfillent. , Vehementer intonat Ribadeen-

ous

ore

mi-

im es

nta

ion

ion

e,

unc

er-

or-

em_

ati

nc-

ora

ur-

us+

us:

et,

e11-

ul-

râ .

ntè

tus

Vini-

nifi

ode

dis

nat deRibadeneira in eos, qui in dubium vocant infolitum ouroperor; & funt fane homines illi increduli, digni omni pana atque contumelia. Quid enim? an ignorant, ejusmodi ecftases, prastantissimis Viris contigisse? Certe non semel ejusmodi divinas echases passus est Mohamed, numerofissime Factionis Auctor; quod vitæ Scriptores non minore fide , quam Maffeus caterique digni. testantur. Vide quæ collegit Vir ingeniosus. Comes Boulainvilliers, vità Mabomedis pag. 278. feg. Eò majori autem pœnâ digni increduli. quod adfuerint teffes, fecundum Ribadeneiram & Maffeum, oculati; quanquam enim oculi in negotio Transsubstantiationis fallant, in cateris folent effe fatis fidi. Talis Incredulus etiam fuit circa aliam ecstasin Reverendissimus Wake, prout observat de la Crose in Bibliotheca Universali. pag. 136. Qu'il y en a (de miraculis Ignatii loquitur Archi-Episcopus) des contradictoires, comme ce, que la Veuve & les Enfans de Pascal jugèrent avoir appris de leur Pere, qu'il avoit souwent vit Ignace en extase, resplendissant de lumière, s'élever cinq ou fix toises au dessus de la terre, & cela dans fa chambre, qui n'avoit que 29. paumes de long & 14. de large sur 10. de bauteur. Per ejusmodi mentis excessus fieri folet, ut non folum corpus intered temporis finè cibo & potu subsistere possit; sed & sensim fensimque ità reddatur tenue atque subtile, ut oculis humanis vix cerni possit. Hæc si observentur, facile intelligi poterit, quod Ribadeneira pag. 19. Maffeus pag. 37. narrat: "Ad foffara Clodiam (ità Maffeus) certior factus à viatori-NS

10

bus, observari Venetiis omnia diligentissime, & è suspectis præsertim regionibus venientes accessu prohiberi; slexit inde itinere terrestri Patavium quorumdam confilium fecutus, qui id ipsum periculi metuentes, faciliorem sibi ex ea urbe Venetias transitum fore sperabant: iidemque Ignatium adjunctum fibi comitem, præ imbecillitate haud ità æquantem gradus; in campis circumpadanis repente destituunt, unius ope. Christi subnixum; qui sanè pro fua infinita clementia laboranti servulo in tanta solitudine minime defuit; fed proxima nocte fele illi, quemadmodum antea fæpe fecerat, vifendum obtulit; recreatumque mirifice, intrà ipla Patavina mœnia primium, deinde Venetias fine ullo errore aut difficultate perduxit. Nemo quippe ex Patavinis custodibus ad portas; nemo ex Venetis exploratoribus ad Infulas frequentiores appropinquantem (cum navim ingressi de more singulos vectores diligenter excuterent) Ignatium nulla munitum valetudinis teffera, ne appellavit quidem. , Quod hic contigit Ignatio propter apparitiones frequentes, id, fi Irenas Lib. I. Cap. IX. credendum, Murci Haretici discipulis contigit. Crediderunt enim ejus discipuli: Are тит атолитрион акратитис как асретис унива то serry. Alii quin etiam propter Lojolam visionibus funt gavisi. Heec felicitus evenit Senetori Veneto. Rem narrat Ribadeneira pag. 63. Maffeus pag. 38. " Ignatius in nave Patavina in area. Marciana fub noctem expolitus, cum neque viam ad publica xenodochia noffet, nec portitori conducendo suppeterent nummi; assuetus long

a-

id

2

nn-

n-

pe.

e-

11-

n-

t;

e-

re.

a-

is

11-

u-

m rit

er

I.

lis

120

TO.

ri

f-

ea.

10

us

longo jam usu malè cubare, sub porticu Procuratoria, quam appellant, intendentibus jam fe tenebris, vacuum opificis cujusdam fulcrum elegit, in quo fesios artus utcumque reficeret, Tenet fama, litterisque multorum est memorize traditum, dum ille ibi noctem exigeret, vicinum Senatoreni cœletti voce excitatum, increpitumque, quod in multa veste mollique strato decumberet iple, cum interim Dei famulus peregrinus non longe à vestibulo illius ædium jaceret in publico pauper, & omni humana ope ac folatio destitutus. Itaque ingenti metu & horrore perfusum profiliisse confestim, & quæsitum diligenter Ignatium excepise perhonorifice., Adeo-ne Deus tam prodigus est in edendis portentis? Ignatius divinis & perpetuis fere visionibus irradiatus pecuniam abjicit, & pauper effe vult, inque eo admodum Deo placet. Deus extraordinario miraculo excitat è somno hominem, ut Ignatii pauperis curam gerat. Idem tamen homo, eodem volente Deo, perpetua paupertatis votum suscipit. Adeò verum ett, imprudenter eos facere, qui magna ingenia ad communes prudentia regulas exigunt; quam necesse fit, ut hoc observetur, exemplorum aliorum inductione patebit. Ignatius è terra fancta redux, in Italia paulisper commoratus, in Hispaniam Patriam contendit; grave autem tum temporis inter Christianos Reges vigebat bellum, & infesta erant cædibus ac latrociniis itinera; admonitus igitur Ignatius, ut à via regia declinaret. At ille, (verba funt Maffei) quem ardens odium sui & amor imitanda Christi patientia intrepidum prepidum redderet, redå nihilominus ire perrexis. Mox autem pro exploratore à militibus habitus captus atque ludibrio expositus. Si quis ad senfum communem negotium hoc exigeret, judicaret, fultitid sua dignam tulisse panam Ignatium. At male ille judicaret. Dum enim hac patiebatur, fpecies quadam ei est objecta Christi Domini, (ità Mass.) cum à Pilato per mediam urbem ad Herodis tribunalia missus esset, ab eo per summam injuriam atque indignitatem spreti & illust, & universo erridente ac sibilante populo, per hominum ora semel iterumque traducti; cujus opprobrii se quoque factum effe utcunque participem mirifice latabatur. En aliud specimen priore luculentius. Referent Maffeus pag. 51. Ribadeneira pag. 79. & 114 . Ignatium addiscendis rudimentis grammaticis intentum, à Deo & Diabolo per inenarrabiles viliones & mysteria præpeditum. Cæterum (inquit Maffeus) ad illa fpinofa rudimenta Grammaticae capienda ediscendasque verborum inflexiones & nominum, cum alia ei erant impedimento, tum illud przeipue, quod animum ad rerum cœlestium fensa concipienda longo jam usu promptum & agilem, si amandi vocabulum, vel alia quæpiam ejusmodi vox admonuisset corum, que piè ac religiose cogitare & commentari confueverat, subito pene abstractus a fenfibus, in contemplationem diving charitatis ac fempiternæ beatitudinis tota mente raperetur. Ex quo fiebat, non folum ut nihil novi mandare memorize, fed etiam, ut fi quid antel impressum esset, id ipsum concursu novarum & præstantiorum imaginum illico deleretur. Quam plam rem, quali futura præfagiens, pro fua parte it.

15 ,

n-

ca-

m.

be-

F.)

ri-

ans

río

ora

140-

ta-

us.

79.

m-

ar-

te-

nta

1112

im-

um

igo

ca-

no-

&

tus

ita-

po-

ovi

tea

1 &

am

fua

arte

parte adjuvabat etiam vafer humani generis inimicus, co maxime tempore crebra intelligentize lumina eidem offerens, & recondita patefaciens Scripture Sacre mysteria. Quod ille cum cerneret, cumque adhibito fæpè conatu evagationem hanc fruftrà cohibere tentaffet, pro ea discretione Spirituum, quam diuturna exercitatione paraverat, facile sensit Diaboli fraudem, sese à litterarum studio revocare conantis; ac quo confilio Barcinonem sese contulerat, id ipsum labore ac diligentia confequi majorem in modum exoptans, hanc init rationem ejus abigendos molestiz. Templum erat Beatæ Virginis, cui à Mare cognomen est, Gymnasio proximum. In id templum fusis rite ad Deum eamdenique Virginem precibus Ardebalum pro amicitia accersit, rem illi totam, ut erat, exponit; deinde se ad pedes abjicit homini, etiam atque etiam obtestans, ne ab incepto desistat, se utique modo fibi panis & aqua non defit, in proximum biennium, & eò amplius si opus fuerit, ad scholas frequentem esse venturum, sedulòque daturum operam litteris; petere & rogare, ut ab se quotidie non minus quam à cateris pensum exigat, cessantem, quasi quemlibet unum de grege puerorum arbitratu suo, & verbis & plagis accipiat. Miratus Viri humilitatem ac probitatem Ardebalus, bonum animum jubet habere, suamque illi operam denuò pollicetur. Atque hac fubmissione victus denique Dæmon abscessit, & importunis illustrationibus Dei beneficio recedentibus operæ pretium Ignatius facere, & liberius in Grammaticæ cognitione cœpit exourrere. Intereà discendi mirabliliter avido, & omnua

SHIP

omnia studiorum compendia perquirenti, suasere nonnulli, ad pietatem videlicet cum elegantiore doctrina jungendam, ut Erasmi Roterodami, qui cà tempeltate Latinitatis Auctor idoneus habebatur, Enchiridion Militis Christiani studiose perlegeret; quod ille facere cum coepiffet, celeriter sentit, lectione spiritus fervorem in se, quasi frigida superfusa, restingui; consultoque per preces Deo, ità librum illum abjecit, ut neque in manus posted sumserit ipse, & multo post Generalis creatus, omnia Scriptoris illius opera in Societate TESU legi vetuerit; non quò fingula hæretico veneno infecta putaret; sed ne quis forte captus facetiis ac dicacitate Viri fensim, ut fit, ab corruptis ad vitiofa descenderet. ..

Præter regulam supra adductam unum atque alterum heid observandum. I. Vix ratio dari potest, cur tantopere Diabolus Ignatium præpedire conatus fit, addifcendi prima lingue latine rudimenta. Certe ob Ignatium factum non videtur; nec enim periculum erat, ut ingenium fanaticum fingulares in hoc litterarum genere faceret progressus; nisi forsan dicas, maluisse Diabolum, perpetuis Ignatium ineptiis & phantas matibus impugnari, quim mente ad alia conversa, infrumenta vera eruditionis consequi. Forte existumavit Diabolus, quod postea Melchior Inshoffer, Jesuita Bavarus, contendit, Beatos in culo latine locaturos; connitendum igitur, ut ab amore bujus lingue abstrahatur Ignatius, ne forte illa agus in terris, quoruns cognitio perseveia-

le-

te-

or

ri-

m

0-

n :

ina

ſe,

0-

it;

ta-

Ci-

ofa

ue

ari

De-

næ

Vi-

11778

fa-

ia-

af-

Ja,

XI-

In-

m

מנ

UE-

ras

pat in calis. Forte non malo animo hoc fecit Diabolus. Prævidisse videtur, Ignatii Disciputos Scholis & Gymnasiis prasuturos, litterarum humaniorum pracepta solicite instillaturos, graviora autem studia sape neglecturos, atque multos instrumento lingua bujus decepturos; in quo tamen Diabolus, fi obtinuisset, quod voluit, pelfime fibi consuluisset. At veram caussam noverit folus Diabolus. II. Cum Diabolus miras visiones ingessisset Ignatio, ut à studio lingue lacinæ avocaret, imò, quod mireris, eum in finem recondita Scriptura Sacra patefaceret myferia, Deus autem per preces consultus itidem ент à lectione libri Erasmi absterreret, patet clerissime evidentissimeque, Ignatium divinam inspirationem, si quæ unquam illi contigit, à diabolicis suggestionibus distinguere band potuisse. Quòd si enim Diabolus æque ac Deus menti hominis recondita myferia, & quidem Sacræ Scripturæ, instillare possunt, nulla ratio est, qua divina operationes ab infernalis Genii suggestionibus distinguantur. Deo hang facultatem tribuendam nemo dubitat. Juxtà Ignatium autem idem potest Diabolus; igitur nescivit Ignatius, utrum omnes illæ visiones, in quibus res sanctissimas percepit, à Diabolo sint nec ne? Alio exemplo idem observavit illustris Anglus, cujus antes mentionem fecimns. Verba adducemus, quandoquidem Bouburfii libellus, ad quem provocat. ad manus non erat. Ità autem mentem ejus pandit pag. 127. Bibl. Univers. .. Loyola etans à Boulogne, on lui présenta une Réligieuse, qui avoit des frequentes extases, durant lesquelles elle · Makes

elle perdoit le sentiment jusqu'à être insentible au feu. Ignace l'ayant vue soutint à Ribade. neira, qu'effectivement Dieu operoit dans fon ame, & repandoit abondamment en elle l'onction de son Esprit, mais que cela arrivoir rarement. & seulement à des personnes, qui lui étoient fort cheres: au lieu, que le Diable ne pouvoit rien sur l'ame. La suite vérifie, que cette sainteté prétendue n'étoit qu'une illusion de l'Esprit malin. De ces exemples & de quelques autres l'Auteur tire cet argument, que les R. R. P. P. Jésuices soudront, quand il leur plaira, si le Diable peur contrefaire exterieurement les opérations divines, suspendre les sens, causer des extafes dans l'ame, & procurer à quelqu'un par ces fingeries une grande reputation de Sainteté dans l'Eglife Romaine : s'il peut troubler l'imagination fans posseder le corps, ni ôter la lierté. Si faint Ignace a pris actuellement une Musion du Démon pour un effet de la Grace: Il le Diable lui a inspiré de bonnes pensées en certains temps, & l'en a detourné en d'autres : Si à l'égard des plusieurs actions de Loyola, il est incertain, de qui elles procedent, ou du bon, ou du mauvais Esprit : on ne fauroit deviner, qui de Dien ou du Diable a eu le plus de part dans la conduite de ce nouveau Saint. III. Tantum observo, judicium Ignasii de libello Erafini certiffimum fignum effe fultiffimi ingenii, quo oneratus fuit ineptus homo. Certò hic libellus non folum ob flyli eleganium & na tivum quemdam fermonis leporem, fed verum opsimarum & faluberrimarum copiam atque ubertatem .

on

on

it.

ent

OIL

m-

rit

res

P.

le

pé-

par

teté

na-

li-

une ice:

en

res:

, il

du

de

plus

nt. ..

die

Himi

erte

na

rum

uber.

sem ,

tens , fapientissimum quemque & virtutis fludio. from vehementer capit, plusque bonze frugis continet, quam integra scholasticorum Theologorum E Legendarum volumina. (*) At nondum finis elt vilionum. Maffeus pag. 99. narrat: " quòd Ignatius Romæ religiose quotidie corpore Christi usus sit; quodque Maria Virgine potissimum præfide atque adjutrice, fefe ad Sacrum fuo tempore faciendum, ac multa pro Christi nomine subeunda dies noctesque simul intenta quadam animi cura, simul inæstimabili spiritus dulcedine & nova divini luminis copia præpararet.,, Hunc plum Ignatii affectum in Mariam Deus ipfe rno edito comprobavit; ,, etenim (ità Maffeus pag. 100.) orandi causa non longe ab urbe templum ingresso, qualia passim imposita militari viæ cernuntur, statimque, ut sæpe solebat, abstracto

(*) Successu temporis Discipuli Lojola, ope cognitionis variarum linguarum, opera præstiterunt miraculis, si Diis placet, similia. Unum tantum heic loci adferam, quod in medium protulit cel. Heumannus Conspect. Hift. Litteraria pag. 435. ubi agit de doctis impostoribus. Verba ità sonant: Inprimis commemorari meretur docta eademque religiosa illusio Jesuitarum, qua persuadebant nonnullis Indiæ Brachmanibus, ut fierent Christiani. Exponit eam Rich Simonius Tom. II. Epist, fel. XXXII. pag. 226. Scilicet Indis illi exhibebant hittoriam Religionis Catholice, ab antiquissimis inde temporibus deductam, sermone In-dico, & chartæ pergamenæ sumo insectæ inseri-Indi, antiquistimam Religionem esse veriffimam, persuasum habentes, simulque antiquitatem charte admirantes, statim victas dabant manus, susque nomina profitebantur inter Chriabstracto à fensibus, atque alta quadam animi contemplatione defixo, clarissimà in luce per speciem illi sese Deus Pater oftendit, JESU Filio, bajulanti crucem & crudelissimis adfecto Suppliciis, præsentem Ignatium sociosque commendans; quos ille cum in fidem ac patrocinium lubentissime recepisset, ad Ignatium placido ac fereno vultu conversus, hæc ipsa effarra verba dignatus elt: EGO VOBIS ROMÆ PRO-PITIUS ERO. Quo tanto tamque divino folatio mirum in modum erectus & confirmatus est Non difficile est conjectu, cur Ignatius. Christus crudelissime habitus Ignatio oblatus Quis enim nescit, Ignatii Discipulos of falutaria cum maxime confilia, in generis humani utilitatem suscepta, ob Religionis, Ethica cumprimis Christianæ puritatem & fimplicitatem, ob niveos denique & incorruptissimos mores, ex omnibus ferè Europa Provinciis pulsos, atque infinitis calumniis publice ad nostra usque tempora adfectos, proscissosque? Si que visio unquam experientia fuit comprobata, hæc fuit : ego vobis propitius ero Romæ; norunt hoc, quam pulcherrime discipuli sanctissimi Viri. Sed pergamus. Qui perpetuis ejusmodi visionibus gaudent, recta rationis decreta parim curant, Es ad ineptissimas superfitiones proni aptique funt. Probabimus, Ignatium gravissimo hoc morbo vehementer laborasse. Pag. 7. apud Masseum narratur, Ignatium à puero pracipuo quodam cultu veneratum S. Petrum, imò laudes ipsius Carmine Hispanico celebraffe; (qui affectus fingularis significabat, quo animo discipuli Ignatii futuri mà

rse

Fi-

cto

m-

Ci-

ola-

irri

0-

ola-

eft

cur

tus

hu-

Dica

em.

ex

que

em-

un-

uit :

loc,

Viri.

ibus

ant,

unt.

orbo

eum

dam

olius

fin-

natii

sturi

futuri fint in Cathedram Petri) unde facile dijudicari potelt, quibus præceptis Religionis in Hispania imbutus fuerit. Interim ipsum ingenium magis adhuc stimulabat ad ineptias amandas; hinc adeò ipsi placebat liber de Vita San-Gorum; hinc præclari illi impetus, de votivis peregrinationibus, cultuque inprimis horrido aspero. " Artium quippe (ità ipse Maffeus pag. 10.) spiritualium & christianæ Philosophiæ, rudis & ignarus adhuc, omnem ferè fanctitatis & officii perfectionem in asperitate vitæ & in voluntaria corporis afflictatione statuerat. Quo circa jam tum agitabat animo, fimul atque per valetudinem liceret, nudis pedibus Hierofolymam petere, ac frequenti verberatione longoque jejunio tantas peccatorum pænas ultrò fuscipere, quantas videlicet ab excello magnoque animo falutare odium fui & ardens divinæ gratiæ promerendæ studium exigehat. , Qui indolem Religionis Christiana naturamque vera pies tatis intelligit, facile de actionum illarum bonitate judicare poterit. Talia item funt, quæ pag. 13. narrantur: "Navaretto profectus Hierosolymam petiturus, primum omnium Religionis causa celeberrimum beatæ Virginis ædem adire decrevit. Deinde reputans apud animum fuum partim voluptates, quibus antea indulferat, partim etiam periculofum & grave bellum, quod fibi rurfus à carnis illecebris atque ab inferioribus animæ viribus imminebat; omni ratione se contra domestici hostis insidias muniendum arbitratus, ergo non solum institutam, ex quo die Lojola discefferat, consuetudinem obfirmato

firmato retinuit animo, ut fingulis noctibus pænæ nomine se acerrimè verberaret, sed etiam ratus, nullum continentize przelidium posse firmius inveniri, quam Dei matris, ejusdemque Virginis perpetuze patrocinium, recenti przefercim illius în se clementia ac benignitate invitatus; in ejus maximè clientelam fidemque confugit, ac studio virtutis incensus, illicò fecit, ut eidem Virgini sacratissimæ sese irrevocabili voto castitatis obstringeret. Quòd religiosi animi obsequium & facrificium pro sua infinita bonitate, ratum & gratum Deus ipse videtur habuisse; quandoquidem beatissima Virgine deprecante videlicet, ex eo tempore ad extremum usque diem, Ignatius plane omni sensu libidinis caruit , Patet I. ex hisce, quo animo Ignatius fuerit erga Deum & divam Virginem's inter divinas virtutes ratio & revelatio etiani hoc refert: quod Deus folus intellectum faluturi fuce perfundere, voluntatis decreta moderari, impotentiam ejus & affum frangere posit. Us igitur cafte & pie per omnem vitam vivere possis Ignatius, ad divam Virginem confugit, ejusque præsidium petit. Unde sequitur, eum Matri Servatoris noftri virtutes perfectiffimo Numini debitas concessife; falfum igitur erit Apostoli Jacobi dictum : omne bonum & Salutare donum à Deo, Patre luvinum, effe. Saltem divisum imperium diva Virgo cum Deo haber. Solent autem discipuli Ignatti perspicuis aliquando id significare verbis. Nota funt Epigrammata Francisci Remondi If. Lib. I. de Christo & beatg ipfius Matre.

Hinc lactor ab ubere, hinc paccor!

eu.

m r-

UØ

1

a-

nit,

ili

mi

ni-

na-

de-

idi-

mo

m 5

am

are

uri,

UB

Miz

que

de-

cobi

iums

ifcicar**e**

Re-

atre.

line

Ubera me matris, nati me vulnera paseuns,
Scilicet bec animi sunt medicina mei,
Nam mihi dum lachrymas dolor elicit, ubera suge,
Redeat ut dulci mixtus amore dolor,
At me pertentant dum gaudia, vulnera lambo,
Ut me leta, pio mixta dolore, juvent.
Vulnera sic nati lambo, sic ubera matris,
Secura ut varia sint mihi sorte vices.
Quis sinè lacte, precor, vel quis sinè sanguine vivas,
Sanguine nate tuo, lacte puella tuo?

Bit lac pro Ambrofia, suavi pro Nectare sanguis, Et me perpetuò vulnus & uber alat.

2. Absit invidia verbo, si dicam, Ignatium, dum omni sensu libidinis se caruisse ex eo tempore perhibet, mentiri. Erat Ignatius in slore etatis; erat (utl videtur) temperamenti cholerico, sanguinei; tales autem a stimulis Veneris non solent esse prossus liberi. Aliud est, seeminam non tangere; aliud, omni sensu libidinis carere. Crediderim, Ignatium motus primo primos, qui peccaminosi non sunt, interdum plus satis sensis. Quòd si tamen nihil eorum unquam sensit, id laudi ipsi duci non potest. (*) Postquam per

Cortains Censeurs soutiendront peut être, que les Panegyrittes d'Ignace en voulait rendre sa vertu trop sublime, l'ont annéantie entierement; qu'il est impossible de domptet des desirs, quand en n'en a point; de qu'un homme chaste sans tention

per varios casus Ignatius Hierosolymam tandens pervenit, abunde oftendit, quam vehementer castissima Religionis amor infum ceperit. "Ut ad conspectum (ità Maffeus pag. 41.) facratissimæ urbis est ventum, incredibilem ex ipso illius intuitu (crederes, antiquam fletiffe adhuc Hierofolyman) cepit animo voluptatem; ac deinceps partim in comitatu, partim etiam folus, loca illa Christi Domini nostri, Mariæ Virginis & Apostolorum nobilitata vestigiis, eximio quodam animi fructu venerabundus haud femel obiit; modò inclyti quondam templi reliquias; modò sepulchra Prophetarum intuens; hic nascentis & miracula patrantis Filii Dei monimenta considerans. Ubi verò ad loca ejusdem acerbissimis pœnis insignia, & morientis in cruce fanguine confecrata, atque ad defuncti fepulchrum accederet, effusis in lachrymas humo pia oscula imprimere, immortales agere Domino gratias, incredibili quadam spiritus dulcedine & fuavitate compleri. Ad hac antiquum beatiffimæ Virginis domicilium, itemque locum instituto primum Eucharistiz mysterie, & S. Spiricûs adventu memorandum . & alia ejusmodi quamplurima, quæ per otium deinde reviseret. a Mystagogo, quam acuratissime addiscere. Infuper pag. 43. acris illum incellit cupiditas montis Oliveti illius celeberrimi revifendi, quo in fummo

tation, qui se feroit un merite de la continence, ressembleroit à un letargique, qui se glurisseroit de ce, qu'il ne vole pas sur les grands chemins. Ità Auctor des penses libres sur la Réligion, l'Eglise &c. pag. 266.

em

ter

Ut

is-

ofo

ouc

ac

fo-

ir-

HO

nel

as;

af-

It2

er-

ICO

ul

no

no &

Œ-

Ai-

The

odi

t.

In-

n-

in

no

æ,

oit

ns.

n,

fummo cernuntur adhuc JESU Christi ascendentis in cœlum expressa vestigia. Sacri montis cacumen fubiit alacer, & divinorum pedum notas multa cum prece & ingenti gaudio veneratus, ad Bethphage properavit: ubi dum, fingula curiofe perluftrat, subiit illius animum subitò, minus diligenter in Oliveti fultigio fese animadvertifie, utra ex cœli plaga (nam in boc non exigun pietatis pars fita) dextrum; utra finistrum effet Christi vestigium; qua dubitatione, quali quibusdam calcaribus incitatus, illicò ad montem recurrit, annotavitque intentis oculis vel minutissima quæque; sic ut locus in posterum dubitationi non effet; ulque adeò inexplebile studium sacro-sancta illa redemtionis humana monimenta & incunabula Christianæ Religionis. penitus etiam atque etiam cognofendi replendique mentem ejus invaferat. O pium sor & Sanctis devotum pectus, dignum, quod omnes reliquias in unum collectas manibus contrectaret atque deoscularetur! Novimus equidem à Monachis in terra fancta habitantibus paffim ea quorum mentionem facit Ignatius, quo funt ingenio, oftentari; quamvis post tet desolationes, ouas passa est urbs, olim famigeracissima, non magis certum lit, ea vel videri, vel oftendi poffe, quam certum eft, in Monasterijs prodisoris Jude lucernam, Christi Sudarium, Joannis Baptista dentem , pennam Angeli Michaelis , & infinita alia crepundia reperiri. Quod si tamen vel maxime domicilium B. Maria conspiceretur cum cateris, non magis religiofo cultu hac effent profequenda, ac quevis alis verufatis monumenta:

menta. Interim oblitus effe videtur Ignatius visendi domicilii B. Virginis cupidus . zdem il. lam facram Anno 1291. ab Angelis in agrum Aconitamum. Lorettum translatum; forte tamen edes illa, ut alia reliquia, multiplicantur per miraculum. Hoc exemplum Patris fanctissimi Ignatii non imitandum tantum, fed & ad alia extendendum existimarunt discipuli. Notum inter principes Sociorum Ignatii fuiffe Franciscum Xavierium, qui tandem in India Orientali, & infulà quidem de Sancian, mortuus est. Hunc Apostolum India maximi æstimant fauctistimæ Societatis Socii; neque minori cultu venerantur locum, quo sepultus est, quam Ignatius terram fanctam, Exemplum dabo, quod extat Lettres édifiantes &c. Tom. II. pag. 85. fg. nimirum P. de Premare cum Sociis, voti compotes facti. peregrinationem ad tumulum Xavierii instituciidam existumarunt; postquam verba tumulo iplius inscripta legerunt, addit Jesuita: ,, Nous baifames plusieurs fois une terre si fainte, quelques uns l'arroferent de leurs larmes; & je me trouvois penetré de fentimens si vifs, si doux, fi confolans, que je fus plus d'un quart d'heure comme ravi, & fans pouvoir penfer à autre chole qu'à goûter ce que je fentois. Après ces premiers transports de ferveur nous examinames exactement ce monument, puis avec des branches d'arbres & un morcesu de viole nous bâtimes une pauvre tente, qui ne répresentoit pas mal la cabane sous laquelle Saint François Xavier mourut. Enfin nous chantames le Te Deum avec les Litanies du Saint, & nous entrames

1

p

n

il.

en

er

ex-

ter (a-

in-

næ

ur

res

P.

h,

alo

us

el-

me

X,

LEG

CCS

les

us

oit

Te n-

165

trames dans la plus belle & la plus charmante nuit qu'on puisse peut-être passer en ce monde. Que le plaisir qu'on goûte est pur, lorsque dans une occasion comme celle-cy, l'on se communique les uns aux autres tout ce qu'on penfe, & tout ce qu'on sent au fond du cœur? Et paucis interiectis: On chantoit ensuite les Litanies de la très Sainte Vierge. Dans une autre Paufe on disoit le Chapelet, on revenoit aux louanges du Saint, & ces prieres étoient melées d'entretiens, qui valoient bien des prières. L'on parcouroit les vertus de l'Apôtre de l'Orient, je n'en trouvois aucune, dont je n'eusle besoin, & qui ne me manquat. Quelqu'un fe fouvint de cette nuit, que St. Ignace passa tout entière. dans l'Eglise de Montferrat, devant l'image de la très Sainte Vierge, lorsqu'il se voulut consaorer entièrement à Dieu. La veille, que nous fimes au tombeau d'un Apôtre, nous parut affes semblable. & nous la nommâmes notre nuit d'armes. " (*) Maffeus Lib. III. initio pietatem ipfius fingularem celebrat. Excerpemus quædam: Pag. 163. " Nullum, (inquit) quamvis leve religionis obibat officium, quin ejus animi ardor, ex toto corporis habitu, ac præfertim ex fronte atque oculis emicaret. Ex quo facilè existimari potest, qualem ille se in horaria precatione, Pfalmisque & in Sacrificio Miffic przstiterit. Sanè cum initio Sacerdotii in medio Lateranensi templo Christi natalitia celebraret, and the second s

^(*) De Xavierio vide Tom, I. du préfervatif contre la Réunion avec le Siège de Rome. A. Infantie.

fi

a

te

ij

te

b

V

ra

m

ti

ad aram, facris Apostolorum Petri, Pauli & Andrez reliquiis inclytam, tanta est repente foiritas dulcedine delibutus, ut inter divinam rem peragendam lachrymas tenere nulla unquam ratione patuerit. Visionum præteren extat libellus, ac luminum, quæ illi fermè facrificanti obvenère, que maxime tempore societatem ordinabat; quas visiones ipsemet, pietatis & memorize caufa, in ephemeridem retulit. Eum libellum qui attentius legat, clare perspiciat, qua preparatione, quo spiritu ad Sacramentum Altaris accedere confueverit. Septem etiam urbis templa. & religione & Pontificum indulgentiis celeberrima, certis anni temporibus diligenter & catte vifebat, peder, & quidem per hyemem lacernatus haud fine mantelo; nec ulla corporis lafficudine, aut cateros exemplo fuo. destini aut se contorum honorum communione fraudati patiebatur. Piacularia verò grana quæ dicuntur, & cereas agni coeleftis effigies, pictasque Sanctorum imagunculas, & alia id genus, que ab impiis irridentur, ità frudiose tue. batur, & caras habebat, ut in ejue forinio post-mortem nihil ferè aliud apparuerit. . Talis fuit pietas Ignatii fama super athera noti. A tali autem pietate libera nos, Domine ! permunfit tamon in ea ad finem vive Ignatius, "Cum enim flure fentiret, mirantibus ceteris, milit, qui à Summo Pontifice fibi decedenti falutarem expiationem & indulgentiam ritu catholico precaretun ... Sciliost its vivers juvat, its meri.

at the Mean tops avec to Stepe do Rome. A Inflantia.

mum.

An pirirem. raibelanti orme-Eum ciat . tum urgengenhyo ullà fuo. miorana gies , d getuepost s fuie tali it toenim mqui a rpia-

care-

At

At confideremus ulterius fingulares Ignatii. quibus cluxit, virtutes. Qui ineptissima superfitione capti funt, atque existumant, quasvis imagines menti oblatas de celo demitti, non posfunt non in vultu, sermone & actionibus delirantis animi prodere signa. Probemus hoc exemplorum inductione. Pag. 14. & fq. adfert Moffeus exemplum, in quo utrum magis Lojula ambitio & iracundia, quam stolida infania patescat, judicium erit penes lectorem : .. Quidam Maurus superstitioni Mahumedis addictus, insidens mulo, Ignatium forte affecutus comitem fele illi adjunxit; ac nonnulla primum, ut fit, de itinere sciscitantur; variis dein sermonibus eo deventum est, ut de fingulari Mariæ virginitate disfererent; quam cum nefarius ille ante partum quidem integram illibatamque fuiffe fateretur, à partu verò nequaquam; contrà Ignatius ab ejusmodi errore quibuscunque poterat rationihus hominem revocare contenderet; post multam altercationem magis magisque obstinatus impius ille, cum oblatam fibi veritatis lucem intueri nollet, repente non fine rabie quadam (fine dubio ob fubtiliffimas acreiffimasque Ignatii rationes) subditis mulo calcaribus antecessit, seque celeriter ex Ignatii conspectu proripuit; quo facto vehementius irritatus Ignatius, parum abfuit, quin citato greffu persequeretur abeuntem, & pugione confodoret; facinus indignum existimans, non tam contemtum relictumque superbè se, quam de summa castimonia & sanctitate Reginz Angelorum (nec enim Deus Rex Regum sufficit) aufum fuiffe viliffi.

ti

qı

n

mum caput ore polluto detrahere; cumque militari etiam tum spiritu religionis officione (la cet Deus incomparabilem Virum, uti olim Mofen & Prophetas visionibus beaffet) momenta perpenderet, fele vix pietati fatisfacturum putabat ff tantas bhafphemias pateretur multas, neque ab impuro demonis mancipio pœnas petulantis linguz reposceret. Verum tamen incitatum jam eneroli pectoris impetum retardabat suspicio, atentis in tam speciosa cogitatione piaculi, metusque probabilis, ne per hano animadversionem; & coeleste Numen, & eam ipsam, quam defendere conabatur, Virginem offenderet. Cum igitur multa fecum agitaffet, motu corporis pariter atque animo varius, ad extremum, fand quam przecipiti confilio Ratuit ad bivium usqué procedere, unde Maurum ex habito colloquio ad proximum pagum noverat divertifie; in eo bivio laxatis omninò mulæ, qua vehebatur, habenis, ità de re tota interpretari, ut si bestia per se Mauri vestigiis infisteret, non dubitaret quin accepta futura effet ultio Majestatis divina fin minus, pro certo putaret, nequaquam id à le officii Deum beatamque Virginem postulare. Hac ille mente processe ad bivium; cumque pagus ille, quem diximus, abeffet diverticulo pal Aum non amplius 40, via facili ac spatiola. plane divinitus factum est, ut sponte sua jumentum angultiore vià Barcinonem verfus iter arriperet. Atque hund in modum Ignatius in re tam gravi nullo pia ipfius studia regente periclitatus, lethalis noxa crimen feliciùs effugit, quam fapientills , Oum iple Maffeus, quam

tatis.

mi de mollissimis verbis, infaniam Lojola arguat (li in hoc negotio, non opus est, ut pluribus hoc ofen Hoc unum observamus : Ignaoftendamus. pertium mature satis oftendisse, quo animo esset in oat. quosois dissidentes, & qua ratione illi essent sua eque opinione tractandi. Homo à Religione Chriintis stiana alienus concipere non potest, Mariam jam post editum in lucem partum Virginem mansisse. cio. Adducit Ignatius nescio quas rationes, nec ideò moconvincit miserum hominem; ergo (inquit) inrfioterficiendus est ille homo. Insanum caput! quid uami si hoc animo fuisset Maurus in te, qui rationi-Cumi bus ejus cedere noluisti, num dignus fuisses qui s paconfodereris? at ille male lentiebat, (inquies) fand non ego. Hoc ipsum erat, de quo inter vos lqué Ignatius dissentientes (ut ex hac quærebatur. quio historia patet) pro demonis habuit mancipiis. n eo quæ invocatà cœlitus ultione effent punienda. , ha-Nimirum hæe elt indeles & natura Religiouis peltia Christiane. Imitari voluit Caligulam, qui, testa aret, Suetonio, Pratorium Virum ex secessu Anticyra, inæ i quam valetudinis causa petierat, propagari sibi id à commeatum fæpins desiderantem, cum mandasulare. see interimi, adjecit: necessariam esse sanguinis e pamissionem, cui tam diu non prodesset elleborum. pal Et certe discipuli, quod Maffeus taxare videtur, iolà . non minus quam Ignatius, militari spiritu Relia jugionis momenta semper perpenderunt. Saltem s iter haud metaphorica fuiffe verba, quibus usus est us art Ignatius, dum discipulos quaquaversum mittee peret, egregia præcepta cunctos mortales edocendi, ugit, dicens: Ite, omnia accendite & inflammute; wam-Sapissime sensit orbis, & Sentit adbuc. Crudeli-VIS

gı

pa

V

m

fo

vi

m

ad

ur

qu

Gir

lg.

cil

m

fo

ho

pr

pr

inc

igt

satis in alios exercitæ exempla alia in Ignatio notat illustris Anglus loco cit. pag. 129. Superstisiofi & fanatici, cafta Religionis ignari, in victu amidu fingularem pietatem quærunt; quo apparatu ignotos fallunt, notis autem derifui funt. "Silentio noctis ejus, (ità Maffeus pag. 16.) oui dies feltus Angelicæ Salutationis illuxit, pretiosa vestimenta, quibus erat ornatus, quam occultiffime potuit, pannofo cuidam ex infima plebe largitus, confestim optato illo facco se alader induit, ac fune præcinxit; dextro pedi, quòd ex reliquiis morbi fingulis etiam tum noctibus intumesceret, calceum induxit è sparto; finistrum utique nudum relinquere, & capite item nudo prorfus decrevit incedere. Pag. 18. Ut Minoressam accessit, ad publicum infimæ plebis hospitium precario sele contulit, ibique fanctæ paupertatis ac poenitentiæ studio inter egentes ac fordidos quam exequemur vitam exorfus est. Victum offiatim precious infimis omendicare quotidie; totam hebdomadam, excepto Die Dominico, jejunare; in ipso cibatu simplici pane contentus, atque ubi sitis urgeret, aqua profluente, fomni parciffimus humo nudus cubare, auctoque supplicio singulis diebus ter lefe flagellis quam acerrime cædere. Adhæç horas quotidie feptenas genibus nixus in Oratione vocali perfiftere, nam ejus, quæ mentalis dicitur, usum & consuetudinem (lubens boc orediderim, binc qualis illa vocalis Oratio fuerit, hand obscurum) adhuc ignorabat. Pratereà Sacrificio matutino, vesperarum & completoriis officiis attentissima cura semper intererat; obibat

tio.

fti-

au.

ap-

nt.

5.)

re-

àm

ma

ala-

di .

110-

to;

pite

18.

mæ

que

nter

ex-

mis

ex-

batu

ret.

nu-

ebus

lhæc

Ora-

talis

boc

erit.

terea

toriis

obi-

bat

bat etiam octavo quoque die facra Confessionis & Euchariftiæ mysteria. Capillum relinquere coepit impexum & squalidum, quin etiam ungues iplos excrescere per diuturnam incuriam pati; atque in hoc tam aspero tamque horrido vitæ instituto constanter id omne refugere, quod ullam poffet adflictæ carni delectationem aut levamen adferre. " Alia data occasione, cum ex morbo convaluisset, damnavit institutum boc. , Vetabat (ità Maffeus pag. 31.) corpus debito fomno ciboque fraudari, multis eo tempore doctus experimentis, ut moderata sobrietate veges tatur animus, sic immoderata vigilia vel inedia vires adeò frangi ac debilitari, ut mens earum ministerio destituta vix munere suo fungi, aut ad contemplationem rerum divinarum possit exurgere. Fanatici homines adeo se curze esse credunt, ut abjectis divinæ Providentiæ mediis, que ad manus funt, quibusque [ut ceteri homines uti possent, nonnisi insolita expetant, & fingularia auxilia. Haud femel in vita narratur Ignatii, quod oblatam pecuniam ad iter faciendum cibumque parandum abjecerit. Ità (pag. 18.) mendico fua dedit vestimenta, "Cum Hierofolymam contenderet, multi inter alia etiam hoc argumento disfuadere, ne fe ipfe, afflicta præfertim valetudine, itineri tam longinquo ac tam periculoso committeret. Deinde cum nec precibus nec fuafionibus eum de fententia dimovere possent, instare faltem & urgere, ne incomitatus abiret; multa posse in tam remotis ignotisque regionibus ac tanta rerum humanarum varietate contingere, que presentem cujuspiam

juspiam sidelis opem solatiumque requirerent. Omninò probabilia videbantur afferre, & humano judicio rem æstimantibus etiam necessaria. nec verò deerant homines impigri peritique linguarum, qui sese illi comites laboris ac periculorum libenter offerrent. Verum Ignatius qua erut animi altitudine (forte legendum: superbid fo fultitià) in cœlum semper intentus, atque à divina Providentia usquequaque pendere mirabiliter cupiens, amicis omnia fua in eum studia profitentibus ità remisit, ut diceret, in præpipuis hominis christiani virtutibus non modò fidem & caritatem elle, verum etiam spem; ejus porrò comparandæ gratia certum fibi effe, non modò finè viatico, sed etiam finè comite iter ingredi; quod clare perspiceret; si, qualia multa poffunt homini accidere, peregrinanti præsertim, sibi quidquam evenisset, fieri non posse, quin aliqua saltem ex parte comitis præfidio fideique confideret; proinde quicquid in co fpei locaffet, id utique ex ea detractum iri fiducia, quam totam in uno Deo clementissimo Parente ac Rectore vellet effe repositam. " Cum in Italiam navigaret, vix adduci posuit, ut nautici panis aliquid secum ferret; paucos autem, qui superfuerant nummos, reliquit in iolo littore. Ità Maffeus pag. 35. Idem contigit denuò in itinere Hierosolymam suscepto. Pag. 36. " Cum relicta terra sancta in Hispaniam reverti vellet, hyems crat; Ille studio paupertatis a que fuit illi semper annibus commodis & emolumentis antiquior (longe alia mens es discipulis) nudis cruribus hyème seviento. navem

navem conscenderat, semoralibus tantum è tela, concisaque ad humeros aploide, ac scissili tunica breviore amictus, cum è cœlo densa caderet nix, ac tristi gelu cuncta inhorrescerent.

ent.

hu-

ria,

lin-

quà

rbia

tque

mi-

ftu-

præ-

odò

em;

effe .

mite

ualia

anti

non

præ-

d in

n iri

limo

Cum

, ut

ucos

it in

onti-

epto.

ilpa-

pan-

nmo-

mens

iento.

Fanatici homines non folum in aspero culta corporis victuque sanctitatem quærunt, sed & in iplo sermone cum aliis, vultuque præ fe ferunt aliquid fingulare, existimantes cæteros homines animadvertere debere, se propiore Numinis convictu gaudere. Audivimus supra, quid fecerit Apollonius Tyanensis; eum sequitur Heres Ignatius. , Cum ab Hispanis militibus, pro exploratore habitus, comprehenderetur, & ad Præfectum urbis duceretur, (ità Maffeus page 47.) repentino quodam timore perfusus, coepit subitò cogitare apud se, quonam modo ipsum alloqueretur. Etenim Ignatius, quod olim in regia fermonis flosculos & verborum elegantiam nimium studiose captasset, ad eam vanitatem expiandam, confulto post conversionem instituerat, rudi & agresti sermone cum ipsis quoque dynastis ac principibus agere, & quò magis vulgo contemneretur, omne liberalioris educationis & nobilitatis indicium studiose celare. Tum igitur fubiit illius animum, expedicet-ne tali tempore quidpiam de suscepta seu tarditate, fed rusticitate deponere? fed cum rem totam accuratius intuens ab humano timore profectam animadvertiffet, usque adeò in semetipsum animo concitatus est, ut nulla habita ratione periculi, non modò mutatà confuetudine ad orationis lenocinia non descendere, sed nullum

prorfus neque geltus, neque verborum hondrem habere Prafecto decreverit., Qua res chipiam fortassis (imò omnibus, qui mente capti non funt) temeritatis potius quam confilii videatur effe; "fed utique (ò adulatores, fervum pecus!) servorum Dei, præsertim in ipso fervore poenitentiæ facta vel dicta ad communem Tenfum ac normam exigenda non funt. igitur coram illo stetisset, ut erat semi-nudus & Iqualidus, ne aperto quidem capite oculos humi defigit, multa ac varia sciscitanti nullam omnino reddit vocem; tantum ad illam interrogationem : Es-ne speculator? non esse respondit; tum ille infanum ratus hominem, milites increpat, quod in conspectum dementem adduxering Cum autem à militibus pugnis & calcibus effet confusus, lætatus, quod sibi innoxio ad Christi exemplum (parum à blasphemia boc abest) perpeti contigerit. , Idem Maffeus pag. 167. Nift eum cohibuisset existimationis ratio propter salutem aligrum, fimulatà dementià, ad pleben in se concitandam, nudus onuftusque cornibus, aut alio fedo corporis babitu, prodire non dubitaffet in publicum, & incessentes cono vel ftercore pueros (nimirum propter religionem hæc omnia funt perpetienda) vocesque improbas & sputa, & onnes alias infana multitudinis contumelias libentissime pertulisset. Mihi illius sapientis decreti, quod Ephori olim Sparea contra Clazomenias publicari jusserunt, incidit recordatio, quod ità Sonat: Efer Khalomeriois do znuover. En aliud Cynica Philosophia specimen, quod extat apud Maffeum pag. 175. , Venetiis Patavium pedia bug

di

a-

m r-

m

m

&

mi

1i-

0-

im

tì

nt

let

fti

er-

lifi

ens

tho

in

ros

int

8

en-

ti,

pu-

ità

ud

bud

edi-

bus

bus cum iter haberet, domestica eaque admodim attrità lacerna ob inopiam indutus, Jacobo Laine comite, pecuarius quidam puer, confpedis eminus peregrinis, ad eos repente propius advolat; habitusque fortaffe (cauffa dubitande difficilis) novitate permotus, defixis procaciter in Ignatium oculis, cachinnos tollere, eidemque licentius coepit illudere. Cumque Ignatius vultu placido substitisfet; conversus ad eum comes: Quin, ait, acceleras gradum, pater, teque iftius pueri petulantiæ lubtrahis? Imò vero inquit ille, cur puerum oblata fibi præter fpem hão tanta oblectatione fraudemus? Itaque confulto etiam diutius hæsit in iisdem vestigiis, ae fo curiofius intuendum ridendumque affatim protervo adolescentulo præbuit; plus nimirum ex hoc qualicunque fui contemtu ac ludibrio hauriens voluptatis, quam alii ex vulgi plaufu faustaque acclamatione percipiunt., Certe hæe actio Ignatii non folum fuit plane folida, fed & pessimi exempli; contumeliz enim illæ ob veflium fordes & novitatem illatæ, non folum nihil Religioni prodesse potuerunt; sed & Lojola quasi de industria petulantiam puerorum adversus se excitans, peccato manifelte occasionem præbuit. Non minus infulfum fuit, quod operam dederit, ut pro homine plane mente capto haberetur. Paulus in tertium licet coelum raptus, cim audit : Act. 26. infanis Paule, fobrio responso calumniam repulit. At Lojela forte amulatus est non Paulum, Jesu Christi Apostotion; sed potius illum Argivum, de quo Cicero? maluit esse infanus. Egregiam banc Ignatii virsutend

tutem ftrenue imitabantur primi discipuli (poi steri enim altissimæ hujus Parentis sui virtutis immemores sunt,) atque eo nomine sinè dubio mire placebant Heroi suo. Petrum Fabrum (ità Maffeus pag. 76.) ; cum jam Philosophize curriculum peregifiet; spiritualibus exercitationibus perpolivit, adeò propensum ad poenitentiam, tantoque animi ardore fuccenfum, ut hyeme fumma, concretum glacie flumen Sequanum, plaustris impune prementibus in separata Tacobæi vici domunicula propositas meditationes & quidem insidens nivi sub dio peregerit, fexque ipsos dies omni prorsus cibo potuque abstinuerit, inediam longiùs utique protracturus, nisi eum (forte caussa physica potuissent dari) re animadversa, consultoque suppliciter Deo. vetuisset Ignatius.

lidem omnes, sacris iisdem initiati, Hieroso-lymam, generoso impetu incitati, iter sacere instituerunt. Quia autem sità Masseus pag. 79.] plerique Theologia studia nondum absolverant, ne interim conceptus ardor animi refrigesceret, & simul ut ipsorum eò gratiùs divina Majestati obsequium estet, quò majorem sibimet ipsi necessitatem servitutis ac religionis imposuissent; implorato Beatissima Virginis patrocinio, ac sausi Dionysi Areopagita, scrtum enim & extra dubitationis aleam positum, hunc Episcopum Atheniensem in Gallium venisse, atque Parisis fortunarum suarum sedem sixiste, muga enim sunt, quas sirmondus, quàmvis sessiuita, & alii traditioni constanti opposuerunt, scujus in tutela Parisis sunt.

13

io

m

æ

0-

n-

ut

12-

ata

C33

X-

sti-

IS ,

ri)

605

ofo-

in-

79.]

ne

63

ob-

lita-

rato

nyfii

onis

m in

fua-

Sir-

CON-

Tures 4

175

in ede sub-urbana, que mons Martyrum [non fine omine] dicitur , fub Confessionis & Eucharistia mysteria voto sese obstrinxère singuli, emenhis Theologia Spatiis continue mortalibus rebus nuntium remittendi, atque in paupertate perpetua serviendi gloria divina salutique animorum. Hoc Brenue etiam Viri illi rerum theologicarum peritissimi fecerant. "Cum Venetias ad Ignatium contenderent, fuo quisque baculo [pag. 89. Maff.] innizi, pedites viam capessunt, & quidem tanta cum alacritate ac fervore spirits, ut ne à Jacobo quidem Laine, viribus nondum è recenti morbo recuperatis, extorqueri potuerit, quò minus & pedibus laboraret ut reliqui, & inter ambulandum infuper invalida membra discruciaret hispido inprimis & horrenti cilicio, tus erat omnium, ut peregrinorum & pauperum, nequaquam elaboratus, & ad modeftiam submissionemque compositus. Pendebat è scapulis mantica ex corio, in qua Sacra Biblia (mipum bunc librum aded inintelligibilem, & Ignatit Decretis contrarium, tanti habitum) & Breviarium affervabantur, & seripta quæ diximus. Rosaria verò, ad Catholicam Fidem vel inter ipfos Hæreticos profitendam, palam gestabant è collo sufpensa. , Hic erat vestitus in gloriam Dei. Audi jam opera, que fecerunt in gloriam Dei: " Ut rudimenta futuræ militiæ ponerent, Venetiis publicis valetudinariis inter se distributis, regrotos ao pauperes omni ope adjuvare inflituerunt. Confessionis & Eucharistiæ Sacramenta gratis ministrare, qui per Sacerdotium poterant; cæteri solari jacentes, afflictos mœrentesque spe P 2 . coelecoelettium bonorum erigere; adesse animamagen. tibus; cunctos denique ad patientiam fidemque adhortari, Hæc officia à nemine præstari possent, nisi eo, qui extraordinarius Ignatii Lojola Legatus effet. I " Nec modo fpiritualibus officiis fungi certatim; sed ne vilissima quidem. ac fervilia corporibus pauperum curandis, de-Sugere ministeria; sternere lectulos; evertere fordes; purgare scaphia; cadavera defunctorum ritè curata humi condere; interdiu pariter noctuque omnibus præstò esse, tanta cum diligentia ac alacritate, ut cuncti obstupescerent. Quibus in officiis cum aliorum omnium, tum Xavierii pracipue caritas ac virtus enituit. Is cum in quemdam incidiffet Morbo Gallico mifere deformatum, atque ad ejus afpectum exhorruiffet; ut ea re infringi ac debilitari fensie caritatem in proximum, ità repente in semetipsum excanduit egregius Christi miles, ut manantem faniem ex ulceribus purulentis [cujus rei vel mentionem sures delicatæ refugiant] obfirmato animo femel iterumque non dubitarit exfurgere. Quà re non modò se ipsum in præsentia præchrè vicit, fed etiam in omne tempus propriam quamdam atque perpetuam in Elephantiacos atque UL cerofos clementiam & misericordiam est confecutus; quam deinde, ubicunque terrarum fuit, quotiescunque se dedit occasio, diligenter exercuit. Quidam etiam è fociorum numero pauperem leprá toto corpore coopertum, cum Præfectus Nofocomii non admitteret, in fuum lectum accepit ipfe; cumque mane furrexisset, cunctis ingemiscentibus eadem ipse quoque morbi fædi

11

ue

ari

0-

us.

m,

de-

ere

anı

10-

-119

ui-

Ka-

ùm,

de-

et ;

L IR

wit

ex

iem.

fe-

Quà

lare.

am-

UL.

nfo.

uit.

xer-

Dall-

Fæ-

Te-

let .

orbi

ædi-

feditate correptus, postridie non sine miraculo prorfus illæfus atque intactus apparuit. Ravennæ quidam (pag. 93.) ex iis, cum hospitalis lectuli fordes ac manantia tabe stragula nauseabundus vitaffet ; quæ prima deinde occasio, data est suimet puniendi, non prætermist. In pago, nescio que, pauper Phtiriasi consumtus è vita migraverat, cum in eum pagum noltri venissent, distributisque cubilibus nullum jam superesset, nisi quod Phtiriacum foverat; Pater ille amissam nuper palmam recuperare vehementer exoptans, nudus illicò per fummum animi ardorem easdem fubiit lodices, ibique sese identidem versans, cum ingentes animalium greges eà totà paviffet nocte, ad sudorem usque defatigatus [sine dubio in gloriam Dei] non leves ab se prioris fastidii ac deliciarum pœnas exegit. ,, Quis dubitet, in posterum tales immortalitate dignos esse? Dignos quos Deus inulitatis donis afficiat; si non ob merita singularia, faltem in gratiam-Ignatii, ad cujus ingenium moresque fese totos composuerunt. Xavierius certe ob heroicas has actiones à Papa inter Sanctos relatus est; maximique hodie ab omnibus Discipulis Ignatii habetur, quem etiam rebus in arctis invocare folent. Ità suprà citatus Pater de Premaré Tom. II. Lettres édifiantes pag. 63. postquam ventis contrariis præpediti portum attingere non poterant focii, ad Deum & Xavierium confugerunt. Mais voyant [inquit] que les secours bumains nous manquoient, nous eumes recours à Dieu & à l'Apôtre des Indes Saint Franpois Xavier, pour obtenir la grace d'arriven cette année

U

année au terme de nos defirs. Pag. 64. notulais Auctor infrà paginam adjicit, que digna est, ut hic legatur : , Saint François Xavier prêcha l'Evangile dans les Indes pendant dix ans; & c'est en mémoire de ces dix années, qu'on fait quelques prières, ou quelque autre dévotion. dix Vendredis de suite en l'honneur de ce grand Saint. On a fixé cette dévotion au Vendredi. non feulement parceque Saint François Xavier mourut en l'Isle de Sancian un Vendredi 2. de Décembre 1552, mais ençore parceque pendant la dernière année de sa vie le Crucifix de la petite Chapelle du Château de Xavier sua du fang en abondance tous les Vendredis. Ce qui ne cessa qu'à sa mort., Novi quiden, admiratores Xaverii jachitare multa ab ipfo inter Indos patrata miracula; at certe non memini, in Epi folis horum ab ipfo factam mentionem. Saltem ità loquitur, ut parum magnifice sentias de fructu laborum suorum. Lib. V. Epift. Cop. 11 ais : Confessiones ità funt, ut neque Indus intel. ligat Sacerdotem, neque intelligatur ipfe quid dieat. Lib. III. Epiff. W. ad Societatem Goe col lectam, anno tertio peregrinationis fcripta, inquie: ,, Verfamur inter Indos, tanquam mutie statuz, multa enim illi & de nobis dicunt & agitant, ad que nos obmutescimus, patrii ipsorum fermonis ignari. In præfentia in lingua. hujus percipienda elementis repuerafcimus. Ità Acosta de procuranda Indouen Salute Lib. IVI Cap. III. Ab Evangelii , inquit , ingressi post annos 40. Tatque fic post annos 19. à Xuvierii morte in tam numerala turba vix quemquam repain

ut

ha

\$

ait

n.

nd.

di.

ier

de

ant

pe-

gan

ne

to-

dos

pi

Sal

de

IX

di

cok

in-

utæ

& ofo-

guæ.

Ita

IW

poft

eria

am

epa-

reperias, qui fymboli duo capita intelligat, pecudes potius, quam homines habendi. Idem. eodem loco: Recitant ili bis terve in hebdomada Symbolum & preces Hispanico Idiomate, quorum ne fyllabam quidem intelligunt. Pergit: Ubi exquisitius res agitur, Sacerdos fermone Indico composita quædam in forma Catechismi recitat, cum tamen iple linguæ Indicæ prorfus sit infans. Concludit tamen ità Acosta: Tota igitur catechifandi ratio umbratilis & ludicræ fimilis., Quicquid fit, eventu comprobatum, quam grata Deo effet discipulorum erga Magistrum Ignatium habita veneratio & obedientia. Non omittenda videtur [ità Maffeus pag. 103. Ribadeneira 167. hoc loco res memorabilis. quæ Ignatio in illa Cafinati commoratione divinitus accidit a dum enim pro falute Baccalaurei Hozii, quem graviter ægrotare cognoverat, Domino supplicaret, repente vidit in spiritu (quod ipsum ibidem D. Benedicto fertur olim in obitu Germani Episcopi contigisse) animam focii, luce claristima radiantem, deducentibus Angelis in Sublime ferri, atque ipsa demum cœli beatissima regna conscendere, eidemque Ignatio paulò post, cum ad aram facrificaturus accederet, in ipfo Missa introitu Sanctis omnibus rite appellandis, lucidissimum coelettium agmen subità apparuit, fic, ut in ils Hozium eximio fulgore micantem fine ulla dubitatione dignosceret. Qua ex utraque visione tanto est gaudio delibutus, ut multos dies præ dulcedine lachrymis temperare nequiverit. " Vix intelligo, cur secunda visio, que priori illustrior haud fuit, fuccesserit, nist PS

contendas priorem per vilionem mentis contigiffe, alteram fenfibus objectam. At Maffeus utramque visionem appellat. Crediderim tamen, posteriorem realem fnisse, atque ideo factam, quòd Ignatius, ut erant tempora & ingenium, aliter de immortalitate mentis convinci haud potuerit. Conjecturæ meæ pondus accedit ex iis, quæ de apparitionibus talibus in Vita Francisci & Daminici, quas evolvit Ignatius, notantur. Alias dicendum, Deum miracula patrare frustrà; incredulos, qui hæc omnia in dubium vocant, non moramur; quid enim tam certum & exploratum, quod illi convellere non tentent? Sanè ego nollem sanctissimis unimabus hærentes capiti multa cum laude coronas detrahere, aut gaudium, que fuperfusus erat Ignatius, male interpretari. Quis enim, qui talia contingant, adeò ferreus est, ut latentem lætitiam deprimere possit? Quod si enim Ignatio tam beato effe liquit, ut radiis circumfusam animam. liquidum aera tranantem viderit, quis dubitet, quin exclamaverit: Ecce! Ecce! Volat discipuli mei purissima mens, corpore exuta; quid tandem mibi continget, qui totius sanctissima Societatis Auctor sum? Non radiis tantum, sed Sole integro circumfusus, & comitantibus non Angelis tantum, fed Archangelis, imo Dominico, Benedido & Francisco pera modes paraneze superas evadam ad fedes, regnum in discipulos meos, innocentifimas oves, multis criminatiomibus & persecutionibus vexandas, obtenturus. Neque vanum fuille hoc gaudium, mirabile oftentum, qued mox infecution erat, probavit. , Idem

nti-

eus

en,

m,

m,

aud

ex.

an-

an-

um

um

tenhæ-

ere,

us,

till-

iam

tam

me

tet,

tan-

So-

led.

non

lu-

ulos

etio-

rus.

bile

avit.

dein

imorum falutem incubuisset, è magnis diurnis nocturnisque laboribus lethali morbo correptus, ex hao vita migraverat, cum aliis miræ cujusdam sanctimoniæ relictis indiciis, tum verò, quòd, qui ante obitum subniger suisset, ac vultu desormior, in ejusdem demortui sacie tantus repentè nitor ac venustas apparuit, ut eo spectaculo Codurius consors provinciæ animum exsaturare, & præ lætitia sletum cohibere non posset, mirum, ipsum Hozium simul non collachrumasse.

Fanatici, ut alios emendent, non adhibent ea media, que recta ratio & revelatio per Christum tradita subministrant; insolitis opus est & ridiculis; ità enim excitatur in aliis admiratio Es Supor quidam. " Parisis (ità Masseus pag. 169, Ribadeneira pag. 423.) amicum à turpi cujusdam fæminæ confuetudine frustra sæpe revocare conatus, cujus ille flagitii cuula vicum lubinde petebat, non longe ab urbe positum; denique egressus hominis & itinera disfimulanter explorans, deterrendi ejus consilium' tale commentus est. Stagnum erat propter viam, quá transeundum erat illi de more; eo prævertens Ignatius, tempeltate perfrigida fele nudus aquis collo tenus immersit, ibique falutares amico tetendit infidias, nam ut propinquantem aspexit, Deum precatus, ut ea res utrique feliciter eveniret, horribili repente in advertum intonuit voce: Quò quò miserrime properas? Non intelligis in quanto versere periculo? Nonne intentum in te divinæ justitiæ gladium vides? Perge porrò, perge nefariam illam explere libidinem. Ego me hic tamdiu tuá causa macerabo, quoad cœleftes iras meo malo aversam abs te. 170. pro salute alumni totum triduum omni cibo Pag. 171. " Cum ad quempotuque abstinuit. dam adiiffet, gravi & contagiofo ulcere laborantem, & ministrandi caufa decumbentem fubinde attrectaffet, in discessu metus Ignatium subiit, ne ex eo contacta dextra peltilentiam contraxisfet, quæ hispicio cum solicitaret hominem vehementius, eumque ab ejusmodi caritatis officio in posterum avocaret, ille cognità fraude confeltim in femetipfum exarfit, dextramque in os identidem inserens increpuit ukro; qui de una manu tam anxius, quid universo corpori facies? Asque hác fortitudine, & præsentem depulit metum, & ad eadem porrò exsequenda pietatis opera fese vegetum arque hilarem præstitit. Parifie (pag. 173.) per jocum invitatus à Nobili quodam, vellet-ne trudiculis ludere? (quibus in oblonga menfa per angultum fornicem. eburnea pila trajicitur,) ego verò ludam, inquit Ignatius. At enim qua sponsione, subjicit ille, qui pecunia careas. Tum Ignatius: Hac sponfione, respondit, ut certo utique dierum numero tibi deferviam : verum tamen arbitratu tuo, fi viceris tu; meo, fi fuperior ipfe discell sero. Cum ea conditio placuisset : age sane in certamen descenditur; cumque nikil minus calleret Ignatius, divinitus factum est, (nimirum miraculum boc ad pietatem & excellentiam Kiri demonstrandam a Dea factum) uv in fingurge -

em.

oad

ag.

cibo.

em-

an-

nde

iit,

xif-

ve-

icio

con-

NOS

una

fa-

de

pie-

titit.

No-

qui-

icem.

quit

ille,

pon-

nu-

tratu

scell

fanè

NHIS

tiam

ingulos

los omninò trajectus victor evaderet; fubinde, exclamante adversario, se merito plecti, qui Ignatium provocaffet; seque divinum judicium (adeo pius erat ille homo) prorsus agnoscere. Peracto deinde certamine, victum victor ab inanibus caris & occupationibus in aliquos dies abductum, è sponsione, spiritualibus exercitationibus diligenter excoluit; torpentemque fitu ac delicis animum ipsius ad salutarem Dei metum æternæque vitæ cogitationem excitavit. Simile quid, quod fupra filentio transii, contigit militi cuidam. Rem narrat Ehingerus pag. 817. in vita Francisci: Quidam miles sancti Francisci operibus & miraculis detrahens, cum quadam vice luderet ad taxillos, vefania & incredulitate plemus circumstantibus ait : Si Francifcus est fanctus, decem & octo veniant in taxil lis; mox in eis senarius triplicatus apparuit, & ufque ad novem vices quolibet fuo jacta ter fenos accipit. Breviter, at fatis acute de miraculo quod in gratiam Lojole divinitus accidifie teltatur Maffeus, judicat doctiffimus Barbeyrac, Traise du Jeu, Lib. L. Cap. II. pag. 25. dicens : Ceft Sans contredit proflituer, si j'ose ainsi dire, les miracles. Quod fupra mecum monuit Mafferes, id his repetendum; nimirum excellentium VIrorum, qualis Ignatius fuit, actiones, nec ad rationis, nec ad perspicua revelationis normam exigendas. Hoc enim fi faceremus, Ignatius fultus & infanus haberetur. Ad quam igitur decempedam metiemur Ignavii preclara facinora? Rem ego ità capio: Homines illi perpetuis visiomibus, iisque implitatii, gaudent; viliones illa ed iplo, dum inufitata, ab illis folis rite dignosci poffunt, qui codem Sydere afflati funt, ità potest sinè dubio baruspex de baruspice, Dominicus de Ignatio recte judicare, cæterorum hominum facultas cogitandi, quæ ratio dicitur; & norma seu rectæ rationis principia, vel voluntas Dei, sive naturalis, sive revelata, secundum quæ de fuis actionibus judicare folent, plane diversa funt; hinc cum nos eos mente captos & insanos dicimus, actionesque eorum ineptas & ridiculas recte quidem judicamus, si ad mensuram communem judicia nostra exigimus; ad fecundum ingenium eorum, qui perpetuis visionibus gaudent, actiones illas nec infanas & stultas, nec rectas atque fobrias, fed nec Aultas nec rectas. sed ultra omnem sapientiam & stultitiam positas dicere possumus. Verbo, ut Philosophorum in re obscura sermone utar, potius quid non fine quam quales fint; explicari potett. Interim concedimus facile, Ignatium fingulari fuiffe erga omnes affectu, atque ardentissimo desiderio alios ad mores fuos adducendi, id est, emendandi, tactum fuiffe, adeò quidem, ut minus tandabiles actiones fecerit, vel eum in finem, ut Incrifaceres miseros homines. Discipuli magni Viri, at fine dumno fao, ulterius progressi funt. Ut enim homines etiam eminentissime dignitatis in culum transferrent, fraude, malitia, imò ferro, igne, & & quid aliud intenfisimus in proximum affectus excogitare potelt, ust funt, vel ut alii uterentur, quod perinde est, omnibus viribus connisi. Gerte, quod non sine sale Julius Gallio, Seneca frater, apud Cassium de Clans

ti

in

CC

lci

eft

de

fa-

ta v

er à

de

rla

205

las

0111-

um

au

nec

as &

itas

s in

mt .

rim

rga

ן טוז

nen-

mus

, ut

agni

unt.

tatis

pro-

vel

ubus

e.Ju=

Clau-

die dixit, eum unco in calum raptum, id auxilio Jesuitarum innumeris contigit. (*) Hæc, quæ jamjam adduximus, in caussa funt, ut facile credamus, quæ de obedientia caca Pontifici 63 Superiori babenda, monuit Ignatius. Recta ratio cœcam obedientiam, præfertim in rebus ad falutem spectantibus, prorsus non admittit; at Spiritus illorum, qui perpetuas habent visiones, funt snbjecti Spiritibus eorum', qui infallibiles funt in terris. , Ità [Maffeus pag. 180.] obedientize studium, quibuscunque rebus potuit, semper oftendit. Romano quidem Pontifici, čujus in Verba pracipuo facramento juraverat, ità erat præstò, ut ad ipsies nutum sele paratum exhibuerit; confecta jam zetate, unius baculi adminiculo, pedibus, quocunque opus effet, peregrè proficifci, vel etiam navigium ascendere plane exarmatum, seque codem Pontifice jubente mari ventisque fine ulla dubitatione committere. Quem iplius animum Vir quidam primarius oum haud fatis probaret, & in ejusmodi re confilium prudentiamque requireret, prudentium quidem non obedientis, verum imperantis effe respondet Ignatius. Et sanè cum in Societate nostra virtutem hanc cateris omnibus anteferret; tum nihil huic laudi tam contrarium dicebat effe, quam in Superiorum juffie

^(*) Evolve librum, cui titulus: Von den Jesuiten wider König und fürstliche Personen abscheuliche, hochgefährliche Practiquen, Anschlägen und Thaten; gedrukt zu Hanau 1611, bey Thomas Willer. Recenseur libellus in Bibliotheca Halens, pag. 504. Tom. V.

justis & confilio examinando moram vel potius arrogantiam, negabatque obedientis nomine dignum haberi oportere, qui legitimo Superiori non cum voluntate judicium quoque submitteret. Id enim demum Deo effe gratissimum holocaustum, cum omnes animi vires, ac præfertim intelligentia & mens, quæ fummnm in homine obtinent locum, in obsequium Christi Vicarius enim Christi & Christus non multum different coguntur. Qui verò inviti ac dissentientes actu exteriore duntaxat, justa Præpolitorum exfequerentur, hos inter viliffima mancipia vel pecudes potius [infanivit ergo Seneca, qui eos, qui antecedentiam turbam seguuntar. pecudes imitari dixit] numerandos ajebat, neque adeò vel ambitioni vel temeritati adscribendum, quòd Ignatius, postquam sanctissime in animum induxiffet se abdicandi Przepositi Generalis dignitate, discipulorum auctoritati & presibus cefferit. Maffens pag. 150. narrut, Ignation per Christi Domini fanguinem petiiffe atque obteltatum, ut sine ullo sui respectu communi utilitati prospiciant, & quamprimum sibi Sufficient virum & animo & corpore firmiorem id, quò liberius faciatis, inquit, ego in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, unius Dei ac Creatoris mei, depono Generalatum simpliciter NB. & absolute, meque abdico hoc munere privoque, & omnibus anima mea viribus obsecro tum Professos omnes, tum si quos Professi adhibere hanc deliberationem volent, ut huic meo tam justo desiderio faveant, piamque oblasionem libenter admittant. Cum autem communs

iı

16

fti

26

pu

pu

ne

tat

ಟ

em

CON

2117

Illu

13

ipfa

nib

labi

den

10

ri

e=

0-

in.

fti

im

n-

ci-

er.

nes

in.

ne-

re-

naat-

omlibi

m

ine

iter

pri-

ble

feff

nuic

blaom-

nuns

muni fuffragio fratrum confensum probatumque fuiffet, ut Societati denuò præesset, sanctiffimum votum irritum fuit, tanta erat obedientis in hoc homine custodia. Ex hisce, que deindole, ingenio & rebus geftis Lojola adduximus, fatis patet, quid de decretis ipfius, & miraculis sentiendum sit. Ribadeneira pag. 409. omnia Societatis instituta fingulari Dei Providentia tribuit & sanctissima voluntati. Nollem ego hoc in dubium vocare; quemadmodum enim Seculo septimo Deus Muhamedem excitavit, ut Christiani molles, effaminati, rixosi, disputaces punirentur; sic Factionem illam celeberrimam circà tempora Emendationis Sacrorum divinitus natam crediderim, ad probandas & igne persecutionis purgandas fidelium mentes. De Religione nobilissima Societatis multa dici possent, si ex discipulorum decretis de Lojola mente judicare vellem; at hoc nec ad institutum meum pertinet, neque æquitati consentaneum est. Hoc certum: tautum abfuisse, ut Ignatius errores in doctrina & cultu, qui Ecclesiam Romanam deformarunt, emendaverit; ut potius omnia, que ad eosdem confirmandos, defendendos, atque ubique terrarum disseminandos facere potuerunt, contulerit. Illustris Anglus Biblioth. Univers. Tom. II. pag. 131. Ignatium Hereticum fuisse, vel secundum ipfa decreta Jesuitarum non contemnendis rationibus probare voluit. At ad Controversias delabi, quæ ad institutum non pertinent, jam quidem nolumus.

CAPUT

Q

CAPUT X.

Miracula Pythagora, Apollonii, Francisci, Deminici, Lojola, non sunt à Deo, quia docrina eorum omnibus Dei virtutibus contraria.

Actenus ex iplis Pythagora, Apollonii & ceterorum, qui miraculis illustres fuisse dicuntur, vitarum Scriptoribus oftendimus, quibus moribus & ingenio instructi fuerint, quasve preceptiones de Deo cultuque divino habuerint; reliquum jam est, ut dispiciamus, utrum ex iis firma peti possint argumenta, ad miracula illa decantata confirmanda aut damuanda. Omnia autem, que de hoc argumento dici posfunt, ad tria revocanda funt Capita; aut enim dicendum, miracula illa vel Deo vel Angelis bomis tribuenda, aut 2dò statuendus est eorum auctor infernalis Genius Diabolus, aut 3tiò denique dicendum, quæcunque de miraculis illis tradiderunt Biogenoi, prorfus effe fica & falfa. Rei ipsius natura, argumentique gravitas postulat, ut de singulis panlò prolixiùs agamus. Probabimus autem hoc & duobus sequentibus Capitibus, miracula illa nec Deo nec bonis Angelis adscribi posse. Argumentum primum, quod in hoc Capite urgebimus, hoc est: Quicquid omnibus Dei virtutibus contrarium est, id a Deo originem habere non potest. At miracula Pythagoea, &c. &c. talia funt. Ergo. Antequam autem hoe fiat, quædam præmittenda funt, quæ fundafundamenti loco in quæstione hac enodanda ponenda funt. Primum elt: Sola ratio ea facultas eft, que nexum alicujus propositionis perpendere Es dijudicare potest. Propositio hæc à nemine. qui verba, quibus exprimitur, intelligit, in dubium revocari potest. Ipsi Sceptici; qui omnia in dubium revocant, nonnisi ea facultate, quam rationem vocamus, utuntur, ad caterorum opiniones (un putant) refellendas. II. Sola ratio ea facultas est, que divinas & humanas res examini subjicit. Quantacunque fint in Scholis lites de usu rationis in Theologia, omnes tamen in eo conveniunt, ad propositionem aliquam, five ratiocinatione sola elicitam, & natura notam, five revelatione prolatam, examinandam, opus esse ratione, seu ea facultate, qua utimur, ad nexum duarum, aut plurium idearum perpendendum. Omnium Sectarum Patroni, quandò probare volunt, à se dissentientes errare, provocant ad quasdam rationes, que impediant, quò minus cum iis fentire queant, id est, utuntur ea facultate, quæ verum à falso discernere folet. Iple Huetius, qui Scepticismum erudito libello defendere voluit, quando Apollonii Tyamensis miracula & præcepta examini subjicit, eadem incedit vià, quà illi, qui Dogmatici vocan-III. Qua contradictoria sunt, credi non possions. Cum enim credere nihil aliud sit, quam propositioni adsentiri, seu affirmare, inter duas pluresve ideas effe nexum; contradictio autem duas ponat ideas, quæ se invicem destruunt, patet neminem contradictoria credere posse. Sic nemo credere potelt, dari circulum quadratum. Q 2

gelis d in mniori-

di-

nt,

ha-

us .

ad

ida.

-loc

mim

bo-

um

de-

illis

ılfa.

ftu-

Pro-

Ca-

ago-

quæ

In hoc omnis lis posita est: utrum hæc vel illa propolitio contradictoria lit, nec ne, que tamen facile dirimi posset, si partium studia abesfent. IV. Solius rationis ope cognosci potest, non Solum Deum existere, Sed & eumdem optimum, Sanctiffimum , liberrimum , omniscium , justiffimum, &c. Hanc propositionem nemo nisi Atheus in dubium yocat, neque necesse est, ut pluribus eam probemus, quandoquidem ii, quibuscum nobis res est, de Existentia Dei persuasi Novi quidem, attributa divina à nobis adequate cognosci non posse; at sufficit, quòd tantum de iis cognoscamus, quantum necesse est ad Deum ab omnibus aliis rebus distinguendum atque calendum. V. Quacunque ergo decreta, five asferta, virtutes illas divinas, quarum mentionem fecimus, subvertunt, illa admitti non possient, sed falsa sunt. Quod' si enim verum est, Deum præstantissimis illis virtutibus ornatum effe, eò ipfò falfæ funt omnes ille propositiones, quæ negant Deum aut ils virtutibus præditum, aut plane contrariis. Cum autem hæc ipsa thesis majorem ratiocinii nostri partem absolvat, ut in scholis loqui solemus, panlo prolixius cam illustrabo. Dico igitur, doctrinam, que per evidentem consequentiam probures, Deum non effe optimum, sanfissimum, justiffimum, foliem omnipotentem, omniscium, manifesissime falsam effe; idez enim , quas de Deo virtutibusque divinis habemus, omnis cultus religionisque fundamentum sunt; postquam igitur perspicuis atque solidis argumentis persuasi sumus, Deum optimum, liberrimum, fanctiffimum existere,

-

ſi

it .

i-

G

is

bd

ft

1773

a,

m-

107

7e-

LLS

ro-

ous

em

em

nlò

ri-

*21 .

illi-

ufe-

Deo

76-

itur

fu-

121798

ere .

existere, uti omnium rerum, sic hominis cumprimis curam gerere, velle ut bomines recte de le fentiant, se ament, colant ed ratione, que tanto Numine digna est, obligati fumus, pravas omnes opiniones, qua sanctissimis ipfius virtutibies detrabunt, cultumque iisdem contrarium ubjiciendi Ed amnandi; aut enim prorfus nulla Religio vera est, atque omnis nostra de Deo cultuque ejus cognitio mera est mentis illusæ persuasio; aut ea demum Religio vera est, cultusque en dignus, qua immittabiles notiones de Numine excellenti/R. mo pro fundamento habet, que nibil prascribit. nisi quod Deo dignum, quodque secundum recta ratiocinationis leges ex natura Dei & revelatione elici potest. Quod si igitur aliquis me ad fuperstitiosas ineptasque opiniones de Numine credendum inducere vellet, is evidenter demonstrate deberet, ex notionibus, quas de Numine excellentissimo habemus, per evidentissimam confequentiam probari posse, eas notiones, quas ego. inepras atque Numine indignas existumo, ex nadura Dei proprietatibusque elici posse; at hoc facere non poterit, nili absurdiffine statuat, eamdem rem simul esse & non esse, idem subjectum constrariantes & oppositas habere proprietates, id olt . Deum folum amniscium , & non folum ; fandum, & non sanctum &c. effe poffe. Verbi gratia: Si quis dicat, Deum non liberum effe, fed euco impetu agere, ejus opinionem admittere non posium, quia omnis Numinis reverentia hac adfertione tolkieur. Item fi quis dicat, Deum iisdem imperfectionibus obnoxium, quibus nos bomuniciones laboramus, quod non femel Post Q3. Graci

Graci & Romani perhibent, necessario falli enm oportet; cum posità detestabili bac opinione omnes igniculi pietatis suffocentur. His olim rationibus perfuali disciplina sanctissima alumni graffanti, atque universum fere orbem devastanti superstitioni fortissima opposuerunt pectora. Imò amplius dico atque defendo, bominem Religionis Christiana ignarum, verum de Dei Existentia, Providentia & mentis Immortalitate persuasum, quique prætereà novit, folo cultu rationali Deum esse prosequendum, amandum, adorandum, inque ev omnem fiduciam reponendam; hunc hominem, inquam, obligatum non effe puto, Religionem Pontificiorum, non qualis ab erudito quodam Prasule describitur, sed ut publica Confesfiones Cultusque publicus tefantur, ampledendi; ità enim credendum effet, monfirofum Transfub. funtiationis dogma, quod omni rationi & fenfibus contrarium; ità sensibus nulla esset in rebus in oculos incurrentibus habenda fides; innumera Sancti & Sancte invocandi, reliquie religioso cultu prosequenda &c. &c. Verho, Creaturis exhibendus est cultur, soli Deo omniscio & omnipotenti in solidum competens; cultus absonus & ridiculus, qui certis ritibus & corporis exercitationibus absolvitur. At mens, ratione recte wens, adduci nulla ratione potelt, ut credat, ejusmodi doctrinam veram effe atque divinam. Pofulat enim, ut credam aliquid, quod ne quidem credi potest, & cujus ne quidem animo pollim fifere ideam; pofulat, ut adorem illos colamque, qui, quid cogitem agamque, nefaint. Cultum prascribit, qui mentem non per-Scit .

1-

i,

11-

1,

n,

LITTE

n-

ni-

li-

es-

di;

nsibus

eri

olo

uris

&

bjo.

oris

ione

cre-

ivi-

uod

dem

rens

me-

pericit , ficit, emendat, atque à pravis abducit fludiis Es opinionibus. Supponamus igitur, Missionarium quemdam Ecclesiæ Romanæ decretis addi-Jum, in suam sententiam pertrahere velle hominem à Sacris Christianorum alienum, idque non iis argumentis, quibus sanctissima Religio folidissime probari potelt, sed iis argumentis, quæ nar ikozur Ecclesia Romana defendit; verbi gratia; necesse esse, ut credamus Ecclesia fine examine: bominem Halum pro infallibili judice in rebus ad aternam Salutem Spectantibus babendum licet utrum Deo grata pracipiat, ignoremus; ut nihil jam dicam de cultu exhibendo Maria, Sandis, Esc. Esc. Ejusmodi homo à superstitione alienus, at de capitibus primariis Religionis Naturalis persuasus, fine lasione conscientia album calculum adjicere non potest rationibus Missionarii, licet decretis suis inspergat dogmata quædam Religionis Christiana. Quomodò enim verum à falso discerneret ejusmodi homo? Annon suspecta debet effe illi Religio, que apertissimam contradictionem pro veritate omnium gravissima eredituque maxime necessaria obtrudit? An amplecti potett Religionem, quæ Idololatriam non Tolum permittit, sed inculcat etiam atque defendit? Annon, inquiet, praftas certissima Religionis capita, quæ me reda docuit ratio, tueri, quam cum incertis & forte non contemmendis amplecti decreta à sensu communi abborrentia? Facile credo, prudentem Missionarium alia via ingressurum, atque multa silentio pressurum, si perspexerit sibi rem esse cum homine artis ratiocinandi haud imperito; at ità parum candidè Q4

agit. Proponenda Theologia, qualis eft Hifpanorum & Italorum, Scio, nullos effe inter Gentiles, qui evidentissimis rationis principiis, Spreta omni Idololatria & ineptis opinionibus. addicti fint; hoc tamen non impedit, quò minus casum ejusmodi supponere possimus. Quòd si talis Idololatra esset, uti sunt Gentiles omnes. radicitus fine dubio primo evellendus effet ille morbus, eò ipso, quia rectæ rationis decretis adversatur; hoc autem, utrum faciant illi inter Pontificios, qui se miseris mortalibus lucem praferre ajunt, nemo Eruditorum ignorat. Hactenus oftendimus, admitti non posse ulla decreta. rectæ rationis principiis contraria, si nulla adfint miracula. Ponamus autem per absurdum. ineptan absurdanque doctrinam miraculis confirmari, nec fic tamen posset ou pro vera admitti; neque enim certitus est, miraculum Deum agnoscere auctorem, quam certum eft, Deum optimum & fanchissmum elle. Quinimo cum mira. culum fiat , ad Idololatriam & ineptas opiniones Babiliendas, sutò concludi potelt, id à Deo non este; neque adeò miraculo huic quicquam tribuere potest homo, de religionis naturalis certitudine persuasus. Contrarias propositiones admittere non potest, quas tamen oporteret, 6 crederet miraculo ad Idololotriam probandam edito quicquam roboris inesse. Si enim verum eft, creaturas effe adorandas, colendas, falfa eft propositio: Deus solus est colendas: Verbo: Aut ille, in cujus gratiam editur miraculum, credit. Deum folim, vel Angelos bonos facere miracula posse, aut malignas aliquas substantias. Si prius eft.

.

i-

d

5,

e

is

er

1-

e-

d-

9.

%-

0-

ij-

a.

105

OM

rı-

T- '

d_ G

1711

m

ct

ut

H.

ius

A.

eft, admittere nunquam poterit miraculum, quod Dei virtutibus apertum indicit bellum; unde necessario ad secundum delabetur. Similis est ratio propolitionis contradictoria: pone miracula facta, (qualia innumera jactantur) ad confirmandam Transsubstantiationem. Non jam dicam, credi non posse secundum Decreta Pontificiorum, asserentium sensibus fidem circa hoc negotium habendam non ese, quod tamen quam maxime postulatur, si quis de edito portento indicare velit; hoc unum fufficit ad miraculum rejiciendum, quod propositio hæc: Unum idemque corpus, eodem tempore, in multis locis ef fimul, apertifimam involvat repugnantiam. Quod si multa milia miraculorum sierent ad probandum, dari sirculum quadratum, ne tantillum quidem hoc moveret hominem rationis capacem; novi quidem, artis cogitandi eruditos Auctores omnem lapidem movere, ut preceptis quibusdam & acciomatibus, uti loquuntur, difficultatibus, quæ in hoc negotio occurrere solent, satisfaciant; at frustra funt; parum peritos artis cogitandi fallunt; non item eos, qui accuratius rem contemplantur. Eadem ferè est ratio, si quis credat, à bono Angelo portentum posse edi. Qui angelos dari bonos credunt, sciunt, illos nibil aliud intendere & agere, quam quod Deo & voluntati ejus convenientissimum est. Ergò credere non poffunt, Angelum, Dei amore & aftimatione ardentem facturum miraculum, quod confirmaret rem Deo longe indignissimans maximeauc contrariam. Si quis diceret, se virum pietate & eruditione emineritem amare & venerari, fimil

tamen omnibus in circulis dictitaret, virum illum sub specie probitatis impudentissima quaque scelera perpetrare; is aut pro insano haberetur. aut mendace. Quo autem majore luce cognitionis instructi sunt Angeli, quo majore Dei amore tacti funt, eò minus credibile est, eus quicquam facturos unquam, quod fanchissimis Dei virtutibus detrahere posset. Unde concludimus, portentum, à quocunque editum, ad ineptam Deoque contrariam doctrinam fabiliendam, Deum auctorem babere non posse. Atque ità facile erib judicare, utrum miracula, quæ in gratiam Pythagore, Dominici etc. edita dicuntur, Deum auctorem habeant, nec ne. Legenda, quæ fuprà fideliter ex Biogeapois de vita, ingenio praceptis excerpsi; certe ea adeò funt inepta, ridicula, nugacia, blasphema, ut qui neget, ea Deo esse indignissima, absurdissimaque, aut mento captus lit, automnem Numinis reverentiam protfus ex animo eraferit. Viri cordati inter Pontificios hoc non diffitentur. Notum est judicium Melchioris Cani |de Legendis Sanctorum, Dominici cumprimis ed Francisci. Eorum Lib. XI. Locor. Theolog. Cap. VI. meminit, creditque vitarum illarum Scriptores, scu potius, uti Ariftophanis voce utar, Judas sugas Auras cuncta confinxisse. Idem sentiunt duo Abbates eruditi Lenglet du Frenoy, Introduct. ad Hift. Cap. XVII. & el. Fleury Disfersat. I. in Hift, Eccles. cujus verba in latinum conversa exhibet Vir cl. Georgius Wallinus in libello de Sancta Genovefa pag. 29. Ut alios multos taleamus. De Pythagore & Apollonii doctrina, quam fupra propofuimus, Dim

Ce-

ur,

110-

ore

am

tu-

70r-

200-

erib

Py-

fu-

8

ta,

· ca

ento

ror-

Ponudi-

um, Lib.

edit-

, uti

cun-

CY11-

Cap.

r cl.

pro-

nus,

posumus, non est, ut multis agamus. dicam, fub judice litem effe, utrum Pythagoras atque Apollonius Thyanenfis sententiæ, quant Spinoza superiore Seculo defendit, addicti fuerint nec ne; de quo jam quidem non agimus, lectoremque ablegamus ad clarissimi & eruditisfimi J. Brukeri elaboratifimum Histor. Philos. Opusc. Part. II. & III. (*) Hoc unum dicimus, miracula, quæ Pythagora tribuuntur, Deum auctorem habere non posse, quia facta non sunt ad Idololutriam & Polytheismum, peltilentissimum morbum, subvertendum, sed confirmandum & fabiliendum; hinc toties de Deorum apparitionibus, modisque eos conciliundi sermo; hinc festorum, rituum ineptissimorum commendatio; hinc perpetuum filentium de loping la Teng. Si que hinc inde inspersa funt prudentia precepta, ea certe tanti non funt, ut miraculis probentur, quæ infuper tot nugis & ineptis praceptionibus tecta atque obruta funt, ut vix ac ne vix homines laudabile ab inutili distinguere potuerint. Illustris de Verulamio Serm. sidel. Cap. XVI. ait, se non credere, Deum miraculum editurum ad Atheum convincendum. Atque probabilis quam maxime hac est sententia, quia miracula majorem vim in animum Abei habere non possunt, quam perspicua argumenta, quibus persuasio de Numinis existentia innititur. Idem dicere possumus de integris gentibus, qua

^(*) De miraculis, que înter Gentiles facts fuiffe dicunt, legendus cl. Stakhaufe Tom, III, Defenfienis Historiæ Biblicæ.

al

in

ti

m

tu

a

non attendunt ad ea argumenta, que oculis obiciuntur nostris, atque fine difficili argumentatione ab omnibus, qui aliquam attentionem adhibent, intelligi possunt. Indigna funt nempe, quibus plura concedantur. Hinc nunquam vel Pythagoras vel Apollonius ad miracula tanquam certifimum existentia & providentia divinæ atgumentum provocaverunt. 1 Catera omnia ad religionem spectantia, quæ Pythagoras & Apollonius docuerunt, aut levia funt, aut ut plurimim inepta , fuperflitiofa, Deoque indigna ; atque adeo à Deo miracula, si quædam ab ins patrata fuillent, corum originem habere non poffunt. Tantum abeft, ut mollius sentiam aut judicem de doctrina, praceptis & actionibus Francisci, Dominici, Lojola; ut potius excusara poffe credam Pythagora & Apollonii vitarum Scriptores, & cum Ribadeneira (quem ingeniosus Gallus Petrum de Badineria appellavit) cas terisque mendaciorum & plusquam anilium fabularum auctoribus conferantur. Legat Benevolus Lector, que fupra adduximus de Francisci vulneribus, fermonibus, quos cum befitis babuit; eorumque ad sacra facta attentione; de visionibus ineptissimis & absurdissimis; de origine Rosarii, cantionis dicta Salve Regina; de cultu Maria 85 Sanctorum; de corum potentia, meritis, operapionibus post mortem; de Transsubstantiatione. moribus plane fultifimis, ingenioque prorsus fanatico & corrupto &c. &c. Et fatis superque poterit judicare, utrim Deus aucter sis illius de-Brina & praceptorum, cumprimis fi vitam Christi Apostolorum, eorum doctrinam, pracepta, viob-

tta-

ad-

oè.

vel

àm

ar-

ad

pol-

uri-

at-

in

108

aut

bus

fari

um

110-

CSE

bu-

olus

vul-

-09

bus

rii .

ra-

fur.

que

rifti

יוטו-

m.

tan, cultumque cum turpissimorum bistrionum ingenio compurare voluerit, Quòd si histriones illi vel pretiosissimo pignore inter se certassent, quis alterum Superare posset nugacissimarum & folidistimarum fabellarum narratione, vix aliter rem instituere potuissent. (*) Aded inepta, labsurda, ridicula ubique reperias. Unde aut ad superstitionem credali funt, menteque capti, qui credunt, Deum ipsum miracula editurum, ad dogmata adeò inepta sibique contraria propaganda E defendenda; aut Athei, qui in sinu omnene Religionem albis rident dentibus. Consideremus age quasdam Dei virtutes, atque supponamus, Deum miracula fecisse, ad doctrinam praceptaque Pythagora, Francisci &c. comprobanda. Sumamus Dei Sanctitatem; per hanc nonnist sua naturà virtutibusque digna commendare & mortalibus inculcare potest. Quicquid verò mentem ad Dei communionem adducere potest, id Deus non potest non inculcare & amare. Sic sus amorem, fiduciam, adorationem ità fibi foli vindicat, ut alteri communicare non possit; neque adeò creatura ulla ratione obstringi potest, ut extrà Deum felicitatem suam atque veram sanclitatis normam quærat. Quòd si statuamus, Deum miracula feciffe ad doctrinam Pythagora, Domi-

^(*) Unde recté pronuntiavit Baylius, titulo Franciscus: Personne n'a plus fait de tort à François d'Assis, que ses propres Enfans; si en publiant son histoire ils avoient passé l'éponge sur les choses, qu'il valoit mieux ensevelir dans le silence, ils n'auroient pas donné lieu aux Protestans de le tourner en ridicule.

ra

D

ti

**

310

lu di

CU

pi

m

gl

qt

10

20

fin

ct

CE

ra

pc &

fer

or

ftr

q1

Dominici &c. comprobandam, statuendum, (absit blasphemia) eumdem Deum sibi- contrarium. id est, non sanctum esse. Injungunt enim: Pracepta Apollonii, Francisci &c., ut Deos, Deasque, Damones, aut quod perinde est respectu veri cultus, B. Virginem, innumeros Sanctos columus, ut necessitatibus variis pressi, reliquias quorumdam, in coelum fortaffe translatorum, ante omnia adeamus, & per eas auxilium à Des Cultus, quem poscit Religio Pythagora, Francisci &c. adeò ineptus, adeò ab omni ratione alienus, ut ne mica quidem bona mentis, nedum eximia alicujus sanctitatis exemplar ex eo appareat. Nibil habet Religio Pythagora, Apollonii, ineptiarum, quin multo magis in triumvirorum illorum, Francisci Ec. reperiantur præceptionibus. Tadet ineptias repetere, & camarinam hanc movere. Sacis exemplorum suprà adduxi. Quòd si ergò miracula, que illis tribuuntur, à Deo ipfo originem habent, necessario concludendum, Deum, qui omnis San-Ctitatis fons habetur, fanctiffima, naturaque divine convenientissima, simul verò ineptissima, naturaque sua quam maxime contraria injungere, id est, (ablit blasphemia) fanctum non esse, neque eded Deum. Sumamus Dei Bonitatem, qua sublatà tollitur omnis Numinis Reverentia. Per hanc virtutem solam factum credimus, ut in terram nos poluerit, non male, sed bene faciendi; hinc non folum nobis, antequam nati essemus, ibunde prospexit, sed & leges tulit natura bumane aded consentaneas, utilesve, ut satis increbilem ipfius amarem erga genus humanum de-

quems

pradicare non possimus. Quod si verò Deus in gratiam Gentilium & fanaticorum hominum miracula patravit, quibus cultus ineptissimus & decreta absona inculcantur, tollitur attributum Dei omnium excellentissimum, nimirum Bonitas; prascripfisset leges natura humana utiles, rationi convenientisimas, atque omnes homines per recta rationis decreta obligaffet ad eas custodiendas Es servandas: Idem tamen Deus per extraordinaria portenta leges illas subvertisset, atque voluisset, ut contrarium plane ejus, quod ratio dictat & revelatio confirmat, crederent; miracula edidiffet, imò miraculorum infinitam copiam, ut homines crederent: eum Deo omnium maxime placere, qui mentis corporisque cultu neglecto, abjectis optimarum litterarum disciplinis, quaquaversum nulla necessitate indigente, per omnem terram curreret, fabulis omnia repleret, paupertatem non ferret oblatam, sed invitaret, atque ab hominum caterorum focietate remotus fingulis diebus extraordinarium auxilium exfpectaret, vitamque perpetua quadam corporis maceratione profunderet; licet huic instituto omnis ratio repugnet & prudentia. Si Deus serio hecc poltulat, quæ potelt elle inter tam disfidentia & contraria Dei præcepta mentis tranquillitas & serenitas? Quis non crederet, Deum ideo nos ereaffe, ut voluptatem caperet ex dubitatione noftrà & continuis morfibus? Quis amaret eum. quem novimus omnibus conniti, ut excruciemur legum à se præscriptarum perpetus pugna Amor verus eft, ut recte definivit magnus Leibnizius, vi cujus voluptatem percipimus, ex ejus,

ab-

m,

re-

eas-

ectu

CO-

uias

ım,

Deo

Py-

ab

bona

cem-

Py-

ultò िलेद.

s re-

xem-

cula.

bent.

San-

ve di-

ima ,

gere,

ne-

, qua

Per

n ter-

iendi ş

mus,

a bu-

incre-

m de-

dicare

quem amamus, felicitate. Num autem ille felisitutem nostram quærere dicendus effet, qui in caussa esset, ut in quo felicitas vera ponenda esfet ignoraremus, atque hanc ipsam ob caussam perenniter excruciaremur? Si cultus, quem præ-Scripsit Pythagoras, Franciscus Edc. Deo placet. auod flatuere debemus, si miracula ad eum confirmandum fecit, tum non folum miseris mortalibus, qui longe aliter sentiunt, & aliter sentire per rationes non minus validas, quani portenta funt, aliter credere non possunt, illudit; fed & necessario concludendum, omnes, qui sum viris illis non idem fentiunt, agunt, aut potius ineptiunt, Deo non placere. Optimi ergo excellentiffinique viri, qui recte rationi es revelationi vacivas aures prabuerunt, per omnem vitam tamen cerso persuasi esse non possunt, se ità agendo Numinis voluntati, quantum in hac rerum caligine fieri potelt, convenienter egiffe. Atque hujus rei caussa non essent ipsi, fed Deus, qui adeò contraria precepta mortalibus injunxiffet. Fateur, me intelligere non posse, quà ratione Bonitas Dei, polità miraculorum illorum veritate, stare ulla ratione possit. Si miracula Apollonii , Lojala Sc. à Deo funt , tollitur Dei Sapientia. Sapiens non solum opeimum finem libi proponit; fed & circumspectis omnibus rationibus ea eligit media, que ad finem optimum præltantissimumque consequendum facere posse existumat : Insipiens verò aut id intendit. quod vel factu elt prorsus impossibile; aut difficillimum faltem; vel medis tandem utitur ad inem obtinendum ineptissimis. Quod fi igitur Deus

n

ft

20

91

po

CT

m

CT

Deus miracula fecit ad fidem conciliandam hominibus istis, voluit fine dubio, ut miracula illa Es decreta fint (ut cum Paulo loquar) warns arosome aken: digna, que ab omnibus, quibus sana mens est, & salus cura cordique, pro divinis habeantur; at idem effecisset, ut decreta illorum hominum non folum essent omni rationi contraria, ineptaque; sed & ità finxisset homines illos. quibus cen infirumentis usus, ad doctrinam illam docendam & propagandam, ut ab infanis es mente captis vix distingui possent; dediffet nobis insuper facultatem, quam rationem vocamus. quæ ità comparata, ut nonnisi ea, quæ Deo digna funt, pro norma voluntatis fuz habeat; at idens voluisset, ut eamdem propter edita à se portenta euraret. Quis unquam in sapientis animum, nedum Dei, tam folidum confilium cadere poffe sibi persuadebit? Tandem nec Justitia divina stare potest, si credamus, miracula viris illis adicripta Deum operatum; licet enim justitiam divinara per omnia ad nostræ rationis leges exigere non possimus; hoc tamen satis scimus ab hominibus non exigere, ut ea credant & faciant. qua rationi & voluntati sua sunt è diametro opposita. Quòd si tamen admittamus, miracula illa effe divinze auctoritatis, rei ipfius natura postulat, ut doctrina, per miracula confirmatze. pleno animi adjensu adstipulemur; postulat, ut credamus, nos fine dispendio falutis nihil negligere posse, quod ad tuendam illam doctrinam cultumque proferendiam facere posse existumabimus; jubet, ut vitam nostram univerfam ad docreta illius disciplina componamus; at ità (absit blasphe-

fekii in a es-

cet,

Tam

fenpor-

dit ; qui

aut ergò pela-

, fe

giffe.

nxifà ra-

rum

Dei inem s 12-

opti-

ndit,

r ad

Deus

blasphemia) injufissima Deus ab hominibus recla rationis capacibus, postularet; non enim in poteftate hominis pofitum eft, credere quodcunque volumus; credere non possumus contradictoria qualia multa in vitis hominum illorum proponuntur credenda; non possumus per conscientiain Deum folum colere, fimul autem bomines quosdamis quos ineptissimi Monachi celo dignos judicarunt non possumus à Des sels auxilium expectare in vita & morte, fimul tamen ineptissimis caremoniis & mugis incredibilem, ad mentis & corporis morbos tollendos, vim adferibere; non possumus credere; quò quis magis fiolidus atque meptus fit, eò magis Deo sapientissimo placere; que tamen omnia Deus à nobis postularet, si miracula illa à Deo essent. Ex quibus concludimus, neminem miracula illa pro divinis admittere posse, mis final omnes notiones Numinis subvertere, acque in Atheismum prolabi Atque in hoc Capite Baylio assentior credenti, superfitionem vitium esse longe detestabilius ipso Atheifme, quamvis enim in eo mihi petcaffe videatur Vir dodiffimus , quod fine ulla limitatione asseruerit; Atheismum tolerabiliorem superstitione; recte tamen milii, fi de certo Superfittionis genere intelligas, sensife videtar; certe hic locuni habet Plutarchi l'ententia, quam pluribus exornavit Baylius, minus peccare civem illem, qui discrit, nullum plane in quodam Imperio Regem effe, and omiem illum caram Reipublica abjecisse, quam praeffe quidem entn , at insipientem , injustum , rapacem , violentum. Certe li Spinoze sententiami confero cum opinione baminis, qui asserit, Deum miracula

miracula patrare ad res ineptissimas, ridiculas, abfurdas, impias confirmandas, easque bominibus pro lege prasoribendas, mitius illum quam bunc errare contendo; cumprimis si perpendo, quam vim in animos hominum Societatemque civilem habeat utraque opinio. At de hoc jam non agimus.

in

ue

id .

-00

ans am. nt; vita 6 bos me ; agis eus ent. illa otioolabi areipfo VIstione

erfti-

tionis

cuni

orna-

cerit,

ant

pra-

тара-

ntiam Deum

racula

well of water in the old line comme

THE STATE OF THE PARTY OF THE P

the without the same in the same had been the same

The state of the party of the party of the state of

The ALERON MORE TO LONDON MANAGEMENT

man for a fight. Party Minister to payer a bade of . The state of any or and the state of the state of

And the Market of the Street Harris Hall

The transfer of white the configuration

R 2 CAPUT

CAPUT XI.

Miracula Pythagora, Apollonii, Francisci &c. non sunt à Deo, quia Religionis Christiana veritatem & divinitatem subvertunt.

Nter Seculi noftri, quo vivimus, felicitatem refero, quod Religionis Christianz veritas atque divinitas à Viris excellentissimis, summoque ingenio præditis, non folum folidissimis rationibus fit comprobate atque flabilita; fed & contra omnes incredulorum objectiones fortifime defenfa. Nostrum non est, camdem veritatem, tam egregiè demonstratam, repetitione prolixà rationum quibus eam probare folent Viri docti, tueri. De miraculis vehementer fuit non semel disputatum; omnes tamen, qui credunt miracula dari, confitentur, Deun nonnisi ad res fan-Hiffimas , divinifimasque comprobandas , miraculis util Neque jam disquiram, utrum vere gelta fint illa miracula, que primis feculis post Christi discessium facta esse dicuntur. Fateor Deum postquam semel Religionis Christiana divinitatem miraculis confirmavit, data occasione decreta fua miraculis confirmare poffe; licet cauffam non videam, cur Deus, postquam fatis superque hominibus hac in parte prospexit, identidem idem præstare debeat. Quicquid autem de eo sit, hoc certum mihi atque persuasum est: Deum miracula facere non solere ad probanda mendacia fed ad fanctiffinam doctrinam confirmandam. Supponanns-igitur dennò, miracula, quibus illu-

tres fuiffe dicuntur homines nostri, à Deo fuiffe facta; dollrinamque, cultum, atque vitam Pythapora caterorumque cum doctrina, præceptis, vitaque Christi & Apostolorum conferamus; & apparebit (ni fallor) clarissime, à quo miracula illa & quem in finem edita fint. Dogmata , que Christus & Aposton docuerunt, vel erant talia, qua solà ratione cognoscuntur; qualia sunt, Deum effe optimum; fapientiffimum, liberrimum, fanctiffimum, totias generis bumani rerumque omnium Conditorem & Confervatorem; mentem à Deo creatant, certisque legibus, ad falutem omnium & linguforum facientibus, obnoxiam, pœnæ adeoque & præmiorum capacem, immortalem denique & zternum perennaturam; vel erant decreta, qua fold revelatione Dei innotescunt; nimirum de peccati origine, corruptione generis humani, de Messia, ejus persona, officiis, operibus, admini-Gratione totius operis gratize &c. Quod priora attinet, non solum perspicue ubique traduntur & inculcantur, sed & longe evidentius ea proponuntur, ità ut ex Philosophorum & Theologorum Cententia mirifice rationis decreta confirment. Quòd si jam opiniones de Deo, quas foverunt Apollonius, Franciscus, caterique, quorum opiniones, vitamque perlustravimus, contemplamur; non folum nihil invenimus, quod gravissimis illie capitibus aliquam posset adferre lucem; sed ea prorfus obsuscari atque refelli, quod in antecedente capite (ni fallor) perspicue ostenfum fuit. Hac ipla tamen I heologia naturalis capita, fundamenti loco, in omni revelatione sunt ponenda. Quòd si igitur cætera non accederent, Ra

â

i,

el

die

fti

H.

ta.

eta

on

que

em

ed

um

cia;

up-

illu-

tres

quæ ndem omnem detrahunt deeretis horum hominum, boc smum fufficeret. At nolumus in hoc uno fubliftere; pergamus ad naturam fan-Clissima Religionis, prout & Christo & Apostolis tradita est, contemplandam. Ea docet, omnes homines post transgressionem primi in miserri. mum statum prologios, ex que emergendi, sine divino auxilio, nulla ratio; Deum autem pro imperscrutabili sua sapientia de misericordia hominum mifertum effe; eumque in finem Christum Oand parmor in terras ablegaffe, qui craenta morte efficeret ut miseri mortales spem venia & immortalitatis adquirerent; in hoc aterno horge veram nostræ cum Deo reconciliationis caussam quærendam; Deum Tri-unum folium invocandum & purà mente colendum; omnes cateras creaturas, neque omnipotentes, neque emniscias, cultu Numini soli debito non esse profequendas; in vita & morte prasidium unicum in Dei mifericordia, sanguine Christi adquisita, quarendum ; per id enim, non actionum nostrarum dignitatem, nos spem habere posse futura felicitatis; cum in finem in vera animi puritate, que mentis emendatione & pravarum cupiditatum excisione comparatur, omnem nostram vitam transigendam, atque identidem nobis in animum revocanda fanctiffimæ Religionis officia, unde etiam Symbolis quibusdam externis in oculos incurrentibus, resque fandiffi mas referentibus, nostræ voluit infirmitati occurrere. Hæc aliaque decreta, que omnibus fanctiffimze disciplinze alumnis notissima sunt, tradit divina revelatio per Christum & Apostolos nobis concessa. Religio autem Prancifci &c. non non solum aut nullibi de sanctissimis illis veritatibus loquitur, aut aliud agendo & leviter; sed prorsus est decretis Christi contraria. Deus non solus colendus, quod tamen evidentissime & ratio & revelatio ostendit, sed & Maria, sed Aposoli, imumeri Sancti, diva, noti, ignoti. (*) Imo R 4

1-

lis

es.

ri. ne ro.

m

rte

m-

TC-

-35

8

M,

vita

m,

mem

n in

ione.

ut,

len-

Re-

dam

Ji∭i-

oc-

unt.

ofto-

Oc.

non

Sanctos imaginarios & infanos in Ecclefia Ro-mana coli, dudum à Viris doctis probatum est. Adducam multorum loco, que unus ex Bibl. Britannice auctoribus in medium protulit. Hic vero Tomo I. Parte L. pag. 118 ità loquitur: Les Heros, que l'antiquité a deifiés après leur mort, s'étoient distingués par l'invention des arts & des iciences, ou par des biens, qu'ils avoient fait au public; mais parmi les Saints de Rome on trouve L. des extravagans, qui méritoient plutôt d'être renfermés dans de petites maisons, que d'avoir des statues dans les temples, s'il en faut croire leurs propres legendes; 3. des Payens, comme S, Agyris & S. Evodie: mais, Papebroch, Pan 1660. decouvrit pan son Epitaphe, qu'elle avoit été Payenne; & Mabilion rapporte, que le culte de la dernière étoit fonde sur cette inscription gravee fur une pierre antique: D. M. JULIA. EVODIA. FILIA. FECIT. MATRI. & fur ce que dans fon tombeau on trouva une urne lacrymale pleine d'une liqueur rougeatre, qu'on prit pour du sang, & d'où l'on conclut qu'elle avoit souffert le mattyre; mais une urne lacrymale, les mots: Diis Manibus, sont des marques de Paganisme; & après tout, ce devoit être le tombéau de la mere, & non d'Evodie elle même; 3. d'Imaginaires, comme S. Orefte, S. Viar, Ste. Veronique & S. Amphibolus; I histoire de ces Saints est trop curieuse pour la passer sous silence. Horace Carm. L. Od. 9. fait mention d'une montagne pres de Rome appellee Soracte, qui felon Virgile étoit fous hi ipsi, Franciscus &c. quorum in memoriam sessa singulis annis instituta sunt, invocandi, quorum meriti

la protection du Dieu Apollon. On a change ce nom en S. Oracte & enfin en S. Orefte ; & en a fait un Saint, à l'honneur duquel on a bati un Couvent fur cette montagne, qui est aujourd'hui fous la protection de ce Saint, au lieu de celle d'Apollon. S. Viar n'a pas encore pu avoir l'honneur d'être canonizé; car quoique les Espagnola fous le Pontificat d'Urbain VIII, se soient donné, beaucoup de mouvement pour le placer au nombre des Saints, prodoifant pour cet effet une piere, avec cette inscription: S. Viar. Les Antiquaires, reconnerent malheureusement pour ce nouveau Demi-Dien, que cette pierre n'étoit qu'un fragment d'une ancienne Infeription, en memoire de quelqu'un qui avoit été Præfectus viarum, c'està - dire , Intendant des grands Chemins. Sainte Veronique a été long temps en possession des plus grands honneurs. On pretend, que JEfus Chrift a hisse deux empreintes de son visage sur deux mouchoirs, dont la première fut envoiée par lui en prefent à Abgare, Roi d'Edeffe; la feconde donnée à une femme appellée Veronique, qui lors qu'il fot mêné au Calvaire lui avoit prêté son-mouchoir pour s'effayer. Le prémier de ces mouchoirs est garde religieusement à Rome dans l'Eglife de S. Sylveftre; & le fecond dans celle de S. Pierre, ou l'on voit fur un Antel bati par Urbain VIII une statue de Veronique avec cette infeription: Salvatoris imaginem, Veronice Sudario exceptam, ut loci Majestie decenter; marmoreum fignum & altare conditorium, extruxit & ornavit. Mais après une possession de plusieurs Siècles on dre, & de faire voir, que les Anciens appelloiens Pempreinte du Visage du Sauveur, vera loon, & que quelques Ignorans ont fabrique de la le nom

n

Ł.

te

115

ift

ui

de

wi

on U-

Jr-

rio um

vit.

on

-10

ent

&

om de meritis Deus propitius futurus fit omnibus peccatoribus. Si ulla unquam propositio perspicue in Sacris tradita est: Christus unus intercedit pro nobis apud Patrem, vi meriti fui. At fi iller audias, prorfus falfa est bac propositio. Aperta fatis adfunt, preter dicta, testimonia, quibus hoc probetur. Christo zequiparant Mariam. Citat Ebingerus pag. 471. librum, cui titulus: Magnum (peculum exemplorum, editum à Johanne Majore, Soc. JESU. Duaci, 1641. Folio 484. ibi hec legentur: .. Frater Leo habuit hanc visionem; videbat namque in fomnis, & ecce judicium parabatur, & angeli canebant tubà, & gens congregabatur in prato quodam magno, & ecce duz scalz positze erant, una ex una parte, alia ex alia parte, una erat rubea & alia alba, & ambæ attingebant à terra usque ad coelum. Apparuit autem Christus in summitate rubeze scalze, quasi iratus & offensus, & B. Franciscus prope ipsum inferius, & descendens aliquantulum clamabat ad fratres Suos fortiffime, dicens: Venite, fratres, venite, ascendite ad Dominum, qui vocat vos, confidite, ne vos timeatis, venite. Fratres autom multi conveniebant ad judicium, confiss de clamore

de Veronique. Quant à Amphibolus Evêque de l'Isle de Man, disciple & compagnon de Marryre de St. Alban, il auroit été à souhaiter, que le savant Usserius lui eut fait grace; car en faisant connoître, que pendant pluseurs Siècles on avoit veneré comme un Saint & un Martyr un espèce de manteau, que les Ecclésatiques portoit en ce Siècle là, il semble tourner trop en ridicule une Réligion si devote.

more Patris currebant, & incipiebant afcendere scalam rubeam volenter; cum ascenderent, alius cadebat de tertio gradu, alius de quarto, alius de decimo, alii de medierate scalæ, & alii quali de summitate scalæ. B. verò Franciscus ridens, motus compassione ad tantam ruinam, rogabat Christum judicem pro filis fuis. Christus verò oftendebat manus suas & latus B. Francisco, in quibus videbantur repoyatze plagæ ejus, de quibus etiam stillabat fanguis recentiffine, & dicebat : Bece ifta fecerunt mihi fratres tui. Dum Franciscus perseveraret, postulans misericordiam pro fratribus, post brevem morulam iterum aliquantulum descendebat & clamabat: Non desperetis, fed confidite, currite & alcendite, ibi fuscipiemini, per eam intrabitis. Currentibus autem fratribus ad fcalam albam ex admonitione paterna, & ecce Beata Virgo Maria apparuit in fummitate scalze & sccipiebat cos, & ingrediebantur regnum fine labore. " Chrifto etiam aquantur nostri homines, Dominicus & Franciscus, corumque meritis fit, uti Deus nobis propisius sit. Sic Alcoramus Franciscanorum pag. 6. Franciscus ad litteram S. Evangelium observavit, non transgressus apicem unicum vel Jota. Si blasphemis hisco verbis fides habenda. Christo certe similis esset. Pag. 13. "Franciscum Filius Dei sibi per omnia affimilavit. Pag. 14 Ecclesia militans vexilliferum furami Imperatoris JESU Christi meruit Franciscum inferuifie cœlis, & advocatum apud Dominum pollidere. Ibid. Franciscus fuit exemplar omnis perfectionis. Pag. 15. à protectione Fran.

ere

C .

to,

alii

cus

m,

hri-

B.

Te-

nihi

po-

bre-

ebat

cur-

in-

alam

Seata

t pc-

è la-

omi-

meri-

Alco-

litte-

reffus

hisce

eilet.

mnia

tillife-

neruit

apud

exem-

ctione

Fran-

Francisci adjuti, à Diabolo non sinuntur opprimi. Animæ à Purgatorio in suo natalitio liberantur. Franciscus est in gloria Dei Patris, Philip. III. Franciscus gloria Sanctorum; ad quam nos perducat B. Francisci meritis JESUS Christus, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit., Ut alia loca fimilia, fuprà jam ex parte allata, filentia involvam. Similia tribuuntur. discipulis, imo omnibus Sanctis. Nuper cum amicis trajecto lacu Tigurino Ruperti villam contendimus; aditurus autem Coenobium fratrum Capucinorum, & Bibliothecam eorum perlustraturus, vidi valvis templi, quod adjacet Comobio, affixam schedulam; inspexi quid effet & legi; erant autem fequentia verba: Vollkommener Ablass an dem Fest des heiligen Bonaventure, Juvat ex Calendariis Sanctorum exemplo indulgentiarum, quæ festis diebus Sanctorum promulgantur, hoc oftendere. Adduxit diligenter, per omnes menses eundo, indulgentiarum illarum rationem fæpius nobis citatus Ebingerus. Primum specimen sit è Compendio Privilegiorum Fratrum minorum, Venetiis 1532. edito. In fine Octobris hec legumur: In Festo Beatiffimi Patris nostri Francisci, & per ejus Octavam indulgentia plenaria in ejus Ecclesia trans Tiberim, & ad Sanctum Paulum, 158. mille ac 968. anni & 285. dies. In Ingolftadienti Calendario mensis Septembris hac extant: Am Tage S. Francisci Malzeichen, den 17. dieses Monats, ist aller Ablass vergonnet, wie am Tage der 5. Märtyrer im Jenner, und noch dazu von Gregorio dem IX. 30. Jahr; Summa 476. Jahr,

p

ci

ti D

m

IC

ro

V

n

D

V

ru D

ſi

D

P

N

TK

100. Tage und 24. Quadragene. Im Octobri im Fest'S. Francisci, Stifter des Ordens der Barfusier. so anf den vierten diess fallt, erlanget man Ablas, wie am Neuen Jahrs-Tag im Jenner: dazu noch Alexander der IV. vergonnt 40. Jahr , Johannes der XXII. 10. Jahr 50. Tag. Sixtus der IV. 100. Jahr und lo viel Quadragenen Denjenigen, fo an diesem Tage Mess lefen; 50. Jahr und fo viel Quadragenen. Wiederum hat Johannes der XXII. auf jeden Tag im achten Ablass verlieben 100. Jahr und 50. Tag. Sixtus der V. vergonnt vollkommenen Ablass In dem Calender für die Brüderschaft des heiligen Rosenkranzes JESU Maria stehet den 4 Augusti in Resto Dominici volliger Ablas. Ibidem vide 419. Nunquam jubentur homines vitam fuam ad divina revelationis normam componere, atque ex ea, tanquam divite thefaura, sibi de focuris prospicere. Visiones & inepag decrete actionum nostrarum norma sunt; in vita, morte, advertitatibus, hujus vel illius Sancti, v. gr. Francisci ; Dominici &c. opem , non vero Dei , implorantes fervati. Legantur exempla corum, qui Lojole, Francisci Esc. ope servati sunt; & patebit, eam vim meritis illegum, imò vostimentis & cujusvis corporis parti-Dus tribui, que Sacre Littere unice divinis Christi paffinibus tribuere selent. Quididicam de Transsubflantiatione, dogmate omnium, quotquot unquam ingenti humani fultitia excogitavit, absurdissimo & maxime ridiculo? Certe eam wireculis & vifiquibus, ne quid andacia & fulticia deeffet, Triumviri illi stabilire voluerung Verbo Sanctos

ar-

get

-0

int

ag,

ra-

es

ie-

ag

50.

1011

natt

het

als.

nes

one-

ra,

lius

em.

ntur

ope

ille-

arti-

rifi

ans-

un-

ab-

sira-

ltitie

erbo

nctos

Sanctos illos ità Broy paper describunt, ut digni effent, qui Christo, si vera esset fabula, equiparentur. Prolixus est locus apud Antoninum Episcopum Florentinum, Histor. Part. III. Tit. 23. & 24., in que difertis verbis Dominicus Christo, si non prafertur, certe equiparatur. Ne igitur fincisse quid, aut mentitus este videar cum dixi, Christum & Dominicum eodem loco haberi, verba ipla, quamvis nou fine facro borrore, adponam; na autem Episcopus: Dominatus Christus est Dominus absolute & audoritative s Dominicus posessive. , Ipfe habuit multas visiones divinas : Semel vidit Christum, volentem mundum judicare & finire; fed Virgo Maria regavit, quod exspectaret, mitteret Prædicatores Dominicum & Franciscum; & iterum cum vidit cœlum apertum & de omni genere Religionum Fratres in gloria, & fuos Dominicanos non vidit, sed a Filio Dei fuit dictum, quod erant fub chlamyde Virginis Maria, quos ibi vidit; & dicit quidam Magilter Ordinis Minorum, qui composuit librum magnum de Die Dominico valde magistralem, quòd in dica vi-Sione posset dici, quod tune viderit Dominicus Deum per effentiam, ficut Paulus in raptu. Apparebit autem magna fimilitudo ejus ad Christum, ex discursu vitæ & operum eius. Itaque NB, quia Domino Christo similis, aptissime denominatus est Dominicus. Dominus ait: Ego fum lux mundi; Ecclesia de Dominico canit: Vos estis lux mundi. Domino Prophetæ omnes testimonium perhibent Act. X.; de Dominico & Ordine Ino Zacharias Cap. XI. dixit in periona

Iona Dei : Assumpti mihi duas virgas ; unam appellavi Decorem, aliam Funiculum. Decor est Ordo Prædicatorum, Funiculus Ordo Mino rum; quia funiculo manifesto cinguntur. Antequam Dominicus nasceretur in mundo, imagines duorum depictæ cernebantur Venetiis in Ecclesia S. Marci; quarum una erat admodum Religiofi, in habitu Ordinis Przedicatorum cum Lilio in manu; altera fimilitudinem habebat Apostoli Pauli, prout pingi consuevit; super quam scriptum erat: Agios Paulus; sub figura verò ad pedes fic: PER ISTUM ITUR AD CHRISTUM; sub figuram alteram scriptum erat: Agios Dominicus; sub ipso verò: FACI-LIUS ITUR PER ISTUM. Nec mireris de foriptura ejusmodi, quia doctrina Pauli, sicut & cæterorum Apostolorum, erat doctrina induens ad fidem; doctrina Dominici ad observationem confiliorum, & ideo facilius per ipfum itur ad Christum. 2. Dominus nascitur super terram nudam, sed ne nimis lædatur à frigore; à matre Virgine in præsepio collocatur; Dominieus natus infantulus sub nutricis custodia po-Gtus, egreffus è lectulo, quali jam carnis delitias abhotreret, fuper nudam terram jacere fæpe est repertus. 3. Domino nato sydus coruscans eminuit, quod Magos ad ipfum perduxit, per eum mundum universom illuminandum infinuans; Dominicus oritur & fuper baptisandum muter spiritualis stellam aspexit in fronte, novum jubar præmonstrans Seculi. 4. Dominus duodenis à parentibus in templum adductus in o permansit puer solus; Dominicus à propinquis

I

p

I

CI

21

m

cor

104

In-

na-

in

um

bat

per

ura

AD

tum CI-

s de

licut

in-

rva-

fum

uper

ore:

omi-

2 po-

deli-

1æpe

Cans

, per

infi-

ndum

, 110-

minus

us in

quis

ous in puerilibus annis in Ecclefiam fertut, divino imbuendus officio in ea relictus. c. Ab inde ulque ad juvenilem ætatem de Domino authentice nihil reperimus, nifi quia proficiebat ætate, ut verus homo, sapientia & gratia apud Deum & homines: fed hoc apparenter: Dominicus autem non folum corpore crefcebat. Ted & mente virtualiter. Dominus, cum à feanne baptizaretur in Jordane, descendit Spiritus Sanctus in columba fuper cum, ad defignandam plenitudinem gratiæ, defertumque petiit; Dominicus fame invalescente in universis Hispanice partibus, cum videret egentes plurimos neminemque consolatorem, in fervore spiritus venditis libris & suppellectili pretium pauperibus disperfit & dedit, & Spiritu Sancto quafi noviter & apparenter repletus, statim regulam fub Didaco Episcopo apprehendit, at alterum baptismum & spirituale desertum à delitiis & muna dalibus fequettratum. 7. Dominus post discipulos congregat paucos, & in brevi multiplicat; mittens eos binos ad prædicandum Regnum Del ; Dominicus ex modicis ad vitam religiofam fe cum assumtis ad multitudinem provehitur copiofam, quos ad evangelifandum deftinavit & fanandum infirmos. 8. Dominus elegit paupertatem in fe & Apostolis: fed habebat loculos à fidelibus oblata confervans; eosque Judas des ferebat; Sed Dominicus verus erat paupertatis amator, fratres fuos ad iplath exhortans. 9. Dominus, quando ducebat discipulos ità famelicos, ut per fata transcuntes; fpicas vellentes manibus confricarent ad edendum; & cam jam

effet meridies, fatigatos ex itinere milit illos in Sichar, ad emendum cibos, & inde forte pro fame non totis manibus manducabant aliquando. De qualitate ciborum satis creditur, non comediffe carnes, nisi agnum paschalem, propter observantiam legis. Dominicus, Patriarcha, qui aliquandò totam quadragesimam non quidem fine cibo, fed pane & aqua peregit, hanc asperitatem suis moderavit, vinum & lachicinia concedens. 10. Forte aliquis dicet. à fimilitudine discrepare, quod Dominus discipulis suis dixerit: Neque calceamenta habebitis in pedibus; cum tamen Dominicus cum fuis calceati procedant in publicum. Sed sciendum, quod mandatum illud temporale extitit, super quo dispensavit in ultima coena; nam & Dominum calceatum videre possumus in eo, quod ait Baptista: Cujus non sum folvere dignus corrigiam calceamentorum eius. Petro quoque in Actis dictum fuit ab Angelo: Accipe caligas tuas nisi quis dicat caligatum fuisse, sed non calceatum; quod non elt confuetum; & Marcus, optimus ejus imitator, calceamentum fractum cerdoni obtulir ad farciendum. Sie igitur Dominus & discipuli aliquandò calceati incesserunt; & Go Dominicus in urbibus calceatus, extra in itinere frequenter discalceatus abibat. 11. Do minum natum non alia persona, quam mater fua Virgo Maria pannis involvit, & jam adulto tunicam suam inconsutilem & alias vestes mater ipla consilio manuum sugrum texuit; cujus autem coloris fuerit, non invenitur. Ne videliet so noto falli Prophets induti minus agnofesrentur

præ

lan-

non

oro-

iar-

non

git .

la-

. 3

pu-

s in

cal-

mi,

per

mi-

bóı

or-

in

28 1

ea.

18,

um

0-

at s

m

100

ter

lto

ter

u-

di.

UE

rentur esse lupi rapaces. Dominico & Ordini fuo Beatissima Virgo Maria habitum gestandum oftendit, ac etiam colorem. Nam beato Reginaldo graviter infirmanti apparuit, & fanavit, habitum oftendens, quo Dominicus cum filiis suis effet induendus, cappa videlicet magna, & tunica cum scapulari, albis 12. Dominus & Dominicus Virgo uterque mente & corpore & humilis valde, ut Scripture conclamant; fic Dominious Virgo puriffimus & humilis multum 13. Dominicus cum Christo proprium non posfidebat lectulum, post lachrymarum fluvium vix humi dans corpusculum. 14. Domini oratio semper fuit exaudita, cum voluit; unde & Patri dixit: Ego sciebam, quia semper me audis. Nam etfi in horto, cum oravit calicem à se transferri, non fuerit exauditus; hoc idea quia fecundum fenfualitatem postulans, secundum rationem exaudiri nolebat. Dominicus autem cuidam religioso viro, sibi familiari, in dou minica locutione infinuavit, nunquam fe à Deo aliquid postulasse, quod ad votum non obtiques rit. . 16. Dominus Apoltolos fui exemplo ad vitam mixtam, id est, contemplativam & activam prædicando dedicavit: matrem ejus Virginem & Magdalenam ad contemplativam. Maria enim stabat secundum pedes Domini, & audiebat verbum ejus. Luc. X. Martham verò & alias mulieres ad activam. Sic Patriarcha Doc minicus, ut alter Noe, aream suz Religionis ex lignis bitumine charitatis conglutinatis tricameratam fecit. Fratres una fecum ad contemplanda coelestia & pradicanda faloris proficua in una collocollocans: moniales reclufas ad contemplationem assumens, in secunda: utriusque sexus homines ad activam applicans, qui dicerentur de poenitentia fratres & forores, feu militia TESU Christi in terra mansione. 16. Discipuli Christi scilicet LXXIL semel scandalizati ex dodrina Christi, quam non intelligebant, recesserunt ab eo; quibus recedentibus Christus remanentibus fecum ait: Nunquid & vos vultis abire? At Petrus pro omnibus respondit : Domine, ad quem ibimus? Et B. Dominicus, cum fecum haberet aliquos discipulos, una die tentati recesserunt ab eo : tantum remanentibus cribus, quibus Dominicus ait? Nunquid & vos vultis cedere? Cui unus respondit: Absit, Pater, ut relicto capite seguamur pedes. Domum ficut & discipuli Christi qui recesserant, redierunt ad eum; ità & discipuli Dominici oratione ejus reversi funt. 17. Dominus multas derisiones detractiones & perfecutiones ufque ad mortem fortiter toleravit, querentium eum in verbo capere, aliquando lapidare, aliquando precipicare. Dominicus contumelias, fublannationes & oblocutiones non curavit, ità ut quidam paleas à tergo ei pro derifu alligarent, alii lutum & alia in eum vilia jacerent. 18. Dominus dilexit nos & lavit nos à peccatis noftris in fanguine suo; Dominicus verò charitatis perfectione non vacuus, noctem impendebat Deo, meditationi & orationi vacans; trinam disciplinam quali quotidie de manu propria non cordula, sed carena forres usque ad languinis effu-fionem capiebat; pro suis culpis unam, que minimæ

2

pt

A

94

mi

du

VA

-61

ณ์ร

tur

itia

uli

do-

ffe-

ma-

ah-

mi-

cum

ten-

vos

Pa-

num

edie-

rione

rifio

e ad

m in

anna-

qui-

, alii

Domitris in

s per-

Deo,

ifciplin coris effuquæ

ainim*

minimat erant: pro in purgatorio existentibus aliam: tertiam pro iis, qui servantur in mundo. 19. Dominus cum iter faceret versus Hierufulem videns civitatem flevit super eam, multaque pradixit occulta cordium , & eventus futurorum , propter qued in laudem eins dicebatur : Propheta mugnus furrexit in nobis; Dominicus cum civitatibus propinquaret, cernens mente, amare flebat propter peccata corum, multaque ut verus Propheta occulta & futura revelavit: ficut mortem Regis Arragonum in belle , conversionem Hæretici a diu futuram, quem proptered liberari justit ab incendio. " Hactenus Antonious ; ex que quilibet poterit judicare, quane impie ac feeler ate, imo blafpheme aufi fuevint Impudentissimi mortalium Monachum Dominicum, tanquam Idolum in Ecclefia Dei adorandum proponere, eumque cum Christo, Deo & Servatore noftro, comparare. (*) Accipe frecimen 5-2

(*) Notum in vulgus est, Franciscum cum Christo comparatum susse. Ab. Ruchat, Hist de la Réformation de Suisse, Tomo V. pag. 108, hec refert: On trouva dans le Couvent des Cordeliers de Rive un tableau. On y voit François d'Assis, leur Patriarche, représente d'un gros lep de vigne, d'où fortoient plusieurs beaux fermens habillés en Cordeliers, avec cette Inscription, tirée de l'Evangile Joh. XV. 1, Je sus le veai sep. & vous êtes les sermens. Confer Bibliotheque raisonnée Tou. XXXII. seconde Partie. Emin. Cardinalis Quirinus Lib. I. Commentarii de rebus ad seipsum partinentibus pag. 61. hau refert: In urbe Remensi lustravi Abbatiam Canonicorum Régularium S Augnstini, & aliquot alias ædes Regularium cœtibus addi-

abba.

de utroque, Francisco & Dominico. Pag. 63. Vitæ Dominici, à Dillingero conscriptæ, & apud Surium

addictas, at præ ceteris curiolius Ecclesiam illam. Ordinis S. Francisci, iu cujus fronte extabat olim, nt bene noram , inscriptio ifta; Deo homini & S. Francisco, utrique crucifixo. Hanc tamen minime inveni, sed ejus loco alteram hanc appolitam fuiffe deprebend : Crucifixo Deo homini , & S. Francisco: Onomodo prima oblitterata fuerit ante ennot quadraginta, magnurum Vicariorum autho-ritate, narrarunt mihi iidem Ccenobite, imo unus ex iffis statim ad cellam suam advolavit, indeque libellum attalit ab Jo. Bapt. Thiers de ils inscriptionibus compositum, meisque oculis cum subdent hand tamen disfimularis, non innocuas duntaxat fibi femper vifas fuifle himas illas inferi-ptiones, fed concinnus elegantesque. Quanto in pretio sit apud Americanos Franciscus, exponit Inter alios Monsieur le Gentil, nouveau Voyage Lima loquens ait: Le plus beau & le plus grand Monastère est celui des Pères Cordeliers, qui oc-eupe un terrain considérable. Il a sept cloitres, & il n'en peut gueres moine avoir ; attendu le nombre des Réligieux, qui compolent cette Comla fête de St. François: On m'affora que les ornemens de l'Eghile montoient ce jour la a plus de dix millions de piastres. On ne pouvoir rien voir en effet de plus magnifique. Comme on accorde une indulgence pleniere à ceux qui contribuent à cette magnificeret, & qu'on à une Dévotion à St. François, que l'on n'a point à quelqu'autre Saint que ce foit, chacun s'empteffe d'y fortir en prétant ce qu'il a de plus précieux, ce qui, foint à la ri-theffe entière du Couvent, monte à une fomme confidérable. enginos, multipling an them eatle socialis Idem Surium pag. 60. narratur : Christum Dominum voluisse fulmine percutere orbem, at intercessisse S 3 Mariam

63.

ipud

rium

illam

olim,

& S.

mini-

fitam

& S.

t ante

autho-

o unus

deque

inferi-

nocuas

inferi-

xponit

Voyage

e urbe

grand

qui oc-

endu le

e Comjour de

les or-

plus de

en voit

accorde

on a St.

re Saint

pretant la rifomme

Idem

Idem pag. 106. Je fus invité à une Dispute de Philosophie morale ches les PP. Cordeliers. On me presenta une these, dans laquelle je ne vis qu'une seule proposition: S. François notre Saint Père, avant que d'avoir recu les cinq playes ou sigmates, ne pouvoit pecher mortellement; & après les avoir recues, il ne pouvoit pas même pecher vehiellement. Divis Franciscus Pater notes ante suscepta vulnera non posuit peccare mortaliter, à post illorum susceptionem, nec venia-liter quidem.

Poltquam auctor fe ad Monachum quemdam convertiflet atque dixiflet, thefin illam fibi videri du-blam valde, & quod Ecclefia vel de conceptione Mariæ nihil decrevisset; iratus valde Sacerdos, Après, inquit, [de Monscho loquens] m'avoir traite d'étout di, d'heretique, & donne tons les noms odieux, que son zele & fondévotion pour St. François lui inspira; il ajouta, que pour le repus de sa conscience il se voyoit oblige à m'aller denoncer au Principal Inquiliteur, qui étoit la present. Jugez de ma frayeur, le feul nom d'Inquisiteur & d'Inquisition me at envisager un abime de maux. Le me regardois comme une victime, qu'on sacrifieroit volontiers à l'honneur de Saint François, & il me sembloit dejà entendre tout le peuple s'ecrier unanimement : Crucifige, crucifige. Mon imprudence ne peut s'excaler; & l'experience devoir m'avoir instruit de l'abus, que ces gens la font de certaines marques exterieures de réligion, qui ne sont pas le sondement absolu de netre sui. Que l'on renie Dieu, que l'on blas-pheme, que les udultéres & les sacriléges publics restent impunis, or ne sont que de vetilles dans ce pays; mais attaquer S. François le Thaumaturge Course Usterion do

Mariam, quò minus fieret; placatum ergo Chrifrom dixille, le Dominicanos fratres millurum ut falutarem doctrinam male fanis hominibus proponant. Eleganti Carmine rem foedam exprestit Jacobus Bidermannus, Societatis IESU; Epigramma pag, 15, fic autem fonat:

Numen ubi celfo despecit ab ethere terras, Vidit ibi fludiis omnia plena tribus. Inde superciliis incedere grandibus omnes, Inde manum vetitis omnem inbiare lucris. Ignibus inde omnes ardere cupidinis, & mon Ista triplex plectes crimina fulmen ait: Arreptoque manus, implevit fulmine, quale Sparferat in clades ante Gomorrha tuas Jamque flatas vindere in panas deserra ruebat. Accidit ad Domini cum bona Virgo pedes. Et que spectat, ait, tanti Deus ira furoris? Quenrue tribus ferient tela trifulca minis ? Cerno quidenmerra funefia piacula, cerno, Et dudum votis exector illa meis. Si tamen irritant isti tua fulmina mores, Quando tuo intactus fulmine mundus erit? Parce pia punire manu. Non cernis ut egro

Hic Medicus orbi tendat & ille manus? Hic Franciscus erat , Francisci erat ille Gemellus, Alter ibi vifus Virgini & alter eret;

Fulmina nune pejor timet altera mundus. An alter Fulmina Franciscus, qui remoretur, adest!

Perou, dire que malgré la Sminteté de ses mœurs

At

& le rang que ses vertus lui ont donné dans le Ciel , il a pu pêcher comme le refte des enfans d'Adam, fors qu'il étoit sur la terre, c'est un crime digne du feu. Confer Usserium de Success. Eccl. 123. fq.

l'Epitre

At similia pariter de Ignatio & Societate sua prædicare folent Jesuita. Probat hoc præter supra dicta Jurieu aux préjugés légitimes, Tomo HI. pag. 258. dicens: Quelques gens regardent avec horreur, ce que les Annalistes de l'Ordre des Cordeliers ont inventé pour faire de leur Saint François un JESUS, jusqu'à lui imprimer des stigmates & des cicatrices de crucifixion dans les pieds, dans les mains & dans le coté; afin que dans le corps auffi bien que par l'ame & par les actions S. François fut la parfaite copie de JESUS Chrift. Mais les Jésuites n'en disent pas moins de leur St. Ignace, & quand ils sons appellez à rendre raison, pourquoi ils ont pris le nom de Societé de JESUS, ils difent, que comme notre Seigneur JESUS en qualité de Sauveur de nos ames, n'a pas eu d'autre foin depuis le moment de sa naissance jusqu'à sa mort, que celui de notre falut; telle auffi a été la vie de S. Ignace, qui étoit toute confacrée au falut des ames. La vie de JESUS Christ fut manifeltée dans les œuvres & dans les mains, & dans la conduite de S. Ignace, & ce Saint se transforma en celui dont la Societé porte le le nom. (Valderama Sermo de Canonifatione Ignatii.) Et un autre Jéfuite dit, que Dleu dans ces derniers temps a parlé à nous par son fils Ignace, lequel il a établi héritier de toutes choles, & à qui rien ne manque pour la souveraine gloire que le mot: Par quel il a fait les Siècles. Ce sont les paroles du Jesuite Deza, qui applique à son Saint Ignace, ce que Saint Paul disoit de JESUS Christ dans le commencement de

Dus,

hri-

m,

ibus

ex-

SU:

alter 1! At

nceurs ins le enfans in cril'Epitre aux Hebreux. Jefuita Valderania demue: Que la Société de JESUS a été fondée de le moment de fon admirable conception, quand il joignoit en une feule perfonne l'humanité à fa Divinité éternelle. C'est la première Societé, que Dieu à érigée entre les hommes, & dont le premier Collège a été le ventre de la Vierge. Item : Ils disent de leur Saint Ignace; ce n'eft pas une chose fort étonnante, que Moyse a fait de grands miracles, puis qu'il avoit le nom de Dieu grave for fa verge. Il n'est pas aussi fort étonnant que les Apôtres ayent fait de grands miracles, puis qu'ils les faisoient par le nom de Dieu. Mais que Saint Ignace avec fon nom, écrit dans un petit papier, ait fait plus de miracles que Moyfe & autant que les Apôtres, c'est ce qui nous le rend admirable. (*) Nibil jam

^(*) Cum Biographio Ignatii Lojola, quam supra dedimus, conferendus est Anonymus famigeratismi libri, cujus titulus vel inscriptio hac est. Histoire des Religieux de la Compagnie de JESUS, contenant ce qui s'est passe dans cet Ordre depuis son établissement jusqu'à présent. Liber impressus dicitur Ultrajecti; de qua re jam quidem ego follicitus non sum. Hoc paret, Auctorem libri susse hominem, qui incredibili diligentià & (quantum quidem in hac rerum caligine sieri potest) absque partium studio, vitam, mores, facta, scelera, fraudes Societatis &c. JESU accusate repræsentarit, omniaque, quantum in tot diversis historiarum & factorum monumentis reperiuntur soitu digna, exposuerit. Delineavit ignatil, Fundatoris hujus Societatis, vitam, adhibitis longe numero, quam quidem mini ad manus erast, pluribus

de-

de

and

à fa

eté,

ont

rge.

n'eft

fait

1 de

fort

ands

n de

om,

mi-

res .

Vihil

jam

fupra

ratis-

SUS,

e de-

aidem

em li-

ri po-

accu-

repe-

igna-

hibitis

erant.

uribus

lam dicam de cæteris, quæ Lojola, Francisco & Dominico cum Ecclesia Romana communia sunt: quærimus enim duntaxat, quid trium illarum Factionum Principes senserint, non autem quæ fuerit ante eos & post recepta Ecclesiæ doctrina. Quòd si igitur vera essent miracula his viris adscripta, si divina essent originis, falfissimam oporteret effe Religionem Christianam 3 impostores efsent Apostoli, qui de Christo, ejus meritis, morte, intercessione, longe aliter locuti esfent, quam veritas permitteret; tribnerent foli Christo, qua Dominico, Francisco, Lojola etiam competunt; quis autem in posterum fidem poterit habere Legatis Christi in cateris, que narrant, fi in lis, quæ summam rei complectuntur, turpiter nos deceperunt? Crodere autem, Deum miracula patraffe ad fingulorum dodrinam confirmandam, idem effet ac adserere, Deum contraria velle, & ferib quidem velle, quod idem est ac Deum prorfus tollere. Pergamus à dogmatibus ad pracepta Christi & Apostolorum, corum vitam moresque; conferamus ea cum præceptis Monachorum illorum, vita & universa vivendi ratione. Præcepta Christi rationi sunt convenientissima, toti generi humano omnibusque membris utiliffima, fanctissima, equissima, petita partim ex recle Service Se Se Section 19 Trationis

pluribus Scriptoribus, quique adeò cum nostris. conferendus est Legenda cumprimis ejus Prolegomena Historiæ præmissa, attentione certè dignissima, ex quibus multa in ulum revocare potuissem, si animus fuisser, de Jestitarum fatis, dogmatibus, fraudibus & pluribus agere; at hos ab instituto nostro alienum plane suit.

rationis legibus, partim ex indole & natura Religionis à Christo & Apostolis inculcata. Præcepta, quorum compendium est Amor Dei & proximi. Ad horum præceptorum observantiam gravissimis inducit Sacra Scriptura argumentis; petitis à Dei exemplo, bonicase, misericordia. imperio, quod habet in Creaturas, ipfarum rerum excellentia ; promittit idem fanctiffimus Deus, se savore suo auxiliagne adfuturum iis, qui ad normam saudissime discipline animant vi samque componere volunt. Verbo: Pracepta fice Evangelii aded funt excellentia, ut multi Deifia, quibus mysteria & dogmata Religionis' Christiane fordent , ifty laudent & admirentur. Quod & jam ad noftros Ouvierue us nos convertamus, meras invenimus ineptias, Superficiones, praceptaque & recta rationi & Christi decretis diametro opposita. Non opus est, ut prolixus fim in excutiendis praceptis Pythagora & Apollonii. Sunt quædam, quæ in se spectata, puldera & bona videntur; cum universa autem do-String facie collata, freque & scupo, ad quem inculcantur, superfictosa. Ut nihil dicam, quied multa fub involucro emplematum fint tecta arque absconditte; adeò quidem ur interpretes in diverfissima abeant, com fensum ernere volunt. Quad fi tamen rationi effent congrus & egregia, nondim inde inferri pollet; Deum ad ea moul. cande miracula patrare debuife. Quod Fran-cifci cutterorumque Monachorum attinet pracce-pta, en plerumque rationi ed Evangelio funt con-traria, mepta, blajphema, focietati humane nocitura. Vota illa adeè è Monachis celebrata, niit and thindle order of mirum

ræ-

am

tis :

ia ,

re-

ns .

UN

epta

ulti

onis

ver-

mes,

retis

IXUS

Ipol-

pul-

do-

uen,

teda

es in

unt.

egia.

Moul

ran-

con-

e no-

ar um

mirum paupertatis voluntarie, castimonie & obedientia caca, rationi, Evangelio & Societati contraria sunt. Verum est, Christi discipulos omnesque qui Christo nomen dare voluerunt. in prima constitutione culestis regni paupertatem ferre debuisse. Neque enim tum aliter status rerum permittebat. Cum enim omnes, qui ex Judeis & Gentilibus ad Religionis Christianze publicam professionem animum adjungebant, ex familiis paternis ejicerentur, Dominumque fuum. quandoquidem aliter conversionem suam, & mentis mutationem probate haud poterant, sequi tenebantur, paupertatis onus in fe suscipere debebant; at non placebant ideo Christo quia pauperet; neque omnibus, qui Religionis Christianze unquam nomen dare volebant, injunxit, ut aurum argentumque in mare projicerent, ex aliorum laboribus ac fudoribus ventrem fuum faginarent, atque ità tanquam mendici per orbem vagarentur & flipem peterent. Huic enim procepta perspicua, praxis Apostolorum, & divina atque humana contrariantur Jura. At Monachi noltri tanquam preceptum necessarium, ad fummum perfectionis gradum afcendendi, commendant, & quidem fine necessitate; ipsi verò aliena vivere quadra malunt; nolunt bonestis laboribus vacure; prefere credunt, fi innumeri homines opes conferant non fine molettia, ime cum familiarum Juarum & totius Societatis makimo damno, ut veneribus fuis bene fit & lateribus. Notum oft, quis status hodiernus sit Francisci. Dominici & Lojola discipulorum. Votum perpetua abstinentia, quam Regula prescribit, temera. rium ,

rium, inepaum, Deo & Juri Natura contrarium, Si Franciscus, si Dominicus, si Lojola calibem voluere vivere vitam, neque ad conjugium inseundum ulla ratione imputti sunt; fruantur hac sua programa: at omnibus aliis hoc jugum imponere velle & absonum & impium est. Frenum nemini injiciendum, quandoquidem non omnes codem vel ingenio, vel temperamento, & facultatum corporisque utuntur modulis. Quam vim autem habuerit in animos hominum injecta illa calibatus necessitas, demonstrant leges ipsa ecclesiastica Poutificiorum, Apostolica Taxa, & omnium Seculorum experientia.

Votum denique caca obedientia reverà eacum est. S pecoribus non homine dignum; neque enim hoc votum jubet, ut Deo in omnibus, que ratio & revelatio postulant, obediamus, quod ipsum præceptum omnibus mortalibus injunctum; fed ut Sputa Pape & aliorum Monachgrum decreta; per universam vitam, spreto omni reda ratio, mis ufu , lingamus, atque antecadentium turbam; id est, truditiones somel receptar, liget absonat, iniquas, Dei voluntati contrarias (fequamur) defendamus, omnesque qui contrà most, omnibus diris devoveamus. Hec fumma eft praceptorum optimorum; fanciifimorum foilicet virorum; que qui observat, saltem externa specie & secundum consuerudinem, ille non solum sanctus, sed komo purissimus, sanctissimusque. Nocum enim eft, hac officia cateris hominibus, quos Lais cas vocant, non impuni; fed iis, qui de meliore luto funt , stolle fauttiora animalia. Outers enim chim turba paucis quibusdam vitibus, caremoniis, viam ad calum fibi munire potest. De hisce regulis tam magnifice fentiunt Monachi nofri, ut à blasphemia parum absint. Ità in Alcorano Franciscanoram pag. 114. hæc extant: .. Qualis fit Regula Francisci declarat ipse Francifcus, dicens: Est liber vite, spes falutis, medulla Evangelii, clavis Paradifi, status perfectionis pactum zeterni foederis, tem: Christus petiit à patre, & impetravit Regulam & Ordinem Minorum, ficut teltatus est Diabolus. Ibid Christus dixit ad Franciscum: Quis plantavit hanc fratrum Religionem? Nonne ego? Ibid. Christus ipsam regulam composuit & ordinavit, & à calumniatoribus ipsam defensavit. Pag. 6. Franciscas ad litteram S. Evangelium observavit, non transgressus apicem unicum vel Jota, & folus ipfe cum fuis habet regulam in Evangelio fundatam fpirituali modo & forma. " At hoc non fufficit , ut quanti Deus sestimet illos, qui, ut regulam illam observent. nomen dant S. Francisci familie, vix fatis verbis exprimere poffunt. En quædam specimina impudentia cruffiffina & impietatis deteftande. Pag. 166. Alcorani dicitur: "Dominus JESUS inspiratione & allocutione induxit plures in Ordinem reges & alios; cupiebat enim Rex Constantinopolitanus scire, quomodò deberet mori. & oltendit ei Christus Franciscum stigmatisatum. & placebat Christo, quod obiret frater minor, qui dimisso regno obedivit cœlesti visioni. Muleis aliis idem revelavit; ex quibus est M. Alexander de Ales, qui rogans Dominum, quem

bem in-

imimium ines ilta-

ccle-

MIN TO

vim

enim ratio ofura fed rete; ratio,

mur; mur; mni-

ecunecun-

Enima Lai-

enim

Ordinem intrare deberet; accepit à cœlo responfum: qui de mane ad ipfum primi pro eleemo. Ivna petenda accederent, corum Ordinem deberet intrare. Et factum est ità. Ibid. Guncero Monacho de Barravia in Vasconia apparuit mulier pulcherrima, dicens: Accipe me in uxorem. Qui respondit: Non accipio te, quia sum Monachus. Ipfa respondit: Ego sum regula Francifci, accipe me, tunc falvaberis; ex qua revelatione factus est frater minor. " Mitto alias ejusmodi ineptas & blusphemas voces, quibus Scatet Alcoranus Franciscanorum, longe inepsior Muhamedanorum ineptissimo tibro, ejusdem nominis. (*) Quid Dominicus de origine Rofarii & cantilena: Salve Regina, pallio item, ejusque efficacia senserit, supra dixi. At inter præcepta, fanctissima scilicet, omnibus, qui salvari volunt. injunctum eft, ut cantilenas illas ineptas canant. Deumque hac ratione fibi concilient. Et quid opus est pluribus verbis? Nemo ignorat. Monachos illos omnes, quorum miracula expendimus, Sacras Litteras & recte rationis usum fa-Aidivisse, atque existumate, que magis à regulis illis duabus recederent, suaque cerebri deliramenta fequerensur, ed se sanctiores & culo propiores effe. Hinc omnia præcepta, que omnibus in univerfum hominibus præscribunt, ad fequentia Capita

^(*) De Alcorano Franciscanorum & variis ejus editionibus vide el Schelhornii Amosnitates Tomo III. pag. 161. & novam editionem gallicam; De iplo verò detestando Conformitatum libro vide que collegerit Auctor der Hallischen Bibliothec. Tom, I.

one

no

be-

ero

nu-

em.

Mo-

ran-

eve-

dias

bus

rtior

TO-

farii

sque

pta,

unt.

ant,

Mo-

endi-

n fa-

gulis

renta

effe.

iver-

apita

erun-

s edi-

Tomo

vide

othec.

referuntur: Crede, quod credit Papa: Aras 8 Altaria adito: Preces quasdam per longam seriem demurmurato: Ceremonias à Monachis injunctas custodito: Mariam Sanctosque omnes invocato: Missam aliquando celebrato: Peccata tua in aurem cuidam delecto Mongolio infusturato: Sacra loca. ut veniam obtineas, adito: Sanctissimas reliquias osculator: Mentem tuam, morti proximam, Christo Et omnibus Sanctis commendato efc. efc. Talia funt, que absolvent Ethicam Christianam, fi ineptissimos nostros audias Monachos. Tales ineptias inculcaffe Franciscum, Dominicum, Lojolam, vitarium Scriptores, & adducta Superius testimonia, satis superque probant. An bec autem cum doctrina IESU Christi convenient? An has talie funt, ut Deus, Deus inquam fandisfimus, excitaret bomines, qui superfitionem, ubique passim obtinentem, confirmarent? Credat Judzeus Apella, non ego.

Cerre aded in oculos incurrant he inepite & fupershiriosi ritus, un qui alias pertinaciser Ecclesia Romana decreta desendunt, dissensum suom
tegere non pussant. Illustris Audor Delineationis Ecclesia vere Catholica non uno loco hoc
ulcus taugit. Adducamus quadamt Exempli
loco pag. 252. inquit! Ferner sind nicht sur
Romisch Catholisch, am wenigsten sur allgemein-Catholisch zu halten, alle sonderbare Andachten und Neben Cultus; als da sind: des
Kosenkranzes, des Scapuliers von St. Augustinus Gurtel, von St. Franciscus Strike, zu diesem oder jenem Bilde; isem die Bruderschaften
dieser

dieser und jener Heiligen, wie imgleichen, die auf etliche Wochen, Tage, oder Stunden ge-Sexte Devotiones und Andachs-Dienste zu gewiffen Heiligen, und dergleichen. Pag. 254. Weiter ift nicht für Romisch-Catholisch, noch weniger für allgemein - Catholisch zu halten, die ubermuffig groffe und fast alleinige Verehrung und Anruffung der Heiligen; wobey des lieben GOttes (auffer was erwan in der Meffe geschiehet, bey welcher doch auch die meisten durch Recitierung des Rosenkranzes, und heimlicher Ablefung allerhand Gebetter ihre Andacht zu der Mutter des HErrn oder andern Heiligen sichten) fast ganz vergessen, selbiger wenig und nur obenhin angebettet, auch auf ihn nicht das Vertrauen allein, wie es geschehen sollte, sondern de facto weit mehr auf die Heiligen gefezet wird. Pag. 264. Noch weiter ist nicht für Romisch - Catholisch, viel weniger für allgemein -Catholisch zu halten, die Einbildung, so die occidentalischen Christen wol des mehrerntheils eingenommen hat, dass in denen so genannten Gnaden Bildern der heiligen Jungfrauen und Mutter des HErrn, zuweilen auch eines andern Heiligen , eine gewiffe gottliche Kraft steke, Gnaden zu ertheilen, Krankheiten zu heilen, und Wunder zu thun. Daher geschiehet es such, dass sie zu einem Bild mehr Andacht und Zuverlicht tragen, als zu einem andern, nachdem fie dafür halten, dass eines mehr Kraft und Macht zu helffen habe, als ein anders Zu einem, der Einbildung nach recht kräftigen, tauffen sie mit Hauffen, bringen Geschenke, zunden

C

fe

h

R

6

le

N

ti

te

u

G

11

li

ill

H

6

die

ge-

WII-

Vei-

die

ung

eben

hie-

urch

cher

tzu

igen

und

t das

fon-

lezet

Ro-

nein-

o die

heils

mten

und

dern

teko.

ilen ,

et es

tund

nach-

Kraft

s. Zu

igen,

enke,

unden

Ess!

einden Wachskerzen demfelben zu Ehren au. oder opfern, sie ligen davor auf den Knien. und beten das Bild (von dem gemeinen Manne kann man es je nicht läugnen) durch einen wahrhaftigen Gottesdienst and Pag. 274. Es ist nicht zu zweifeln, dass der Cultus derjenis gen, die heutiges lages fo große Andacht zu denen also genanten Gnaden-Bildern tragen, der Heiden ihren gleich gebe. Wenn einmal ein folches Bild in Ruff kommen ist, so glaubet man festiglich, es befinde sich darinnen eine gewisse himmlische Kraft, die demselben einverleibet fey, und fich bey felbigem ausbreite. Daher kommt es, dass man die Rosenkränze, Tüchlein, Gebet-Bacher, Bilder, Ablaß Groschen, Creus lein, und andere Dinge daran halt oder reibet. Man glaubet so dann, dass durch das Bild eine übernatürliche Kraft in diese Dinge gleichsam transplantiert werde. Hatte man diefe Opinion von diesen Bildern nicht, so wäre keine Ursach anzuzeigen, warum man an dergleichen Oertern lieber, als an andern die Heiligen anruffe, und bey felbigen mehr als anderswo ihrer Hulfe fich getröfte. Also überredet man fich festiglich, weil man es gern haben will, der He lige, der durch die Statuam representiert wird. presidiere unfehlbar diefem feinem Bilde auf eine ganz befondere Weife, und wurke dabey Wunderwerke. Derowegen gehet man wallfahrten dahin, und nicht an einen andern Ort. Man ist auch der beständigen Meynung, dass die Hülfe vom Himmel und die Kraft der Heiligen to fest an dieles geweyhete Bild gehunden ley, dais.

dals, wenn felbiges berfiele oder wegkame alsdenn auch der Heilige aufhören wurde an diesem Ort zu seyn , und Wunder zu thun. Alia loca prudens omitto. Non examinabo. utrum jure meritoque ineptus cultus, decretis Ecclefia Romana, quod illuftris Austor negat. attribui debest. Neque enim hic controversias tractamus. Responsion petat illustris Vir à Do-Coribus Italis, aut Principe totius Ecclefia, & fendet eos pro nobis stare. At talia, tamque inepta decreta, cultumque stolidissimum, vel induzerunt illi Triumviri, vel confirmarunt, Denique si vitam Christi & Apostolorum cum vita Pythagora & ceterorum confirmamus, niil invenimus, quod in nobis aliquam infolita virtutis opinionene excitare pollic. Christum, fanctiffimum noftrum Servatorem, cum ineptisfinis hominibus conferre religio prohibet. Difcipular quod attinet, dudum viri docti corum implicitatem, integritatem, candorem, procul omni ambitione ac offentatione, probatunt; atque inde sestimonium petierunt, pro certitudine verum, quas narraverunt. Hoc unim agunt, nt res à se visas auditasque fine verborum cir-Misione enarrent, cotterum laudem omnem Christo Domino fue tribuant & cius miracula narrant. Post discession Christi inustratis donis erant ornati, quibus sensu ipso edecii erant, se ex vobuntate Legislatoris missos, ad fandissimam disciphinam ubique annunciandam. Stylo utuntur idiotico, fimplici; non jactitant perpesuas visionet, echafet, confabulationes cum Christo & Sanfir. IESUM crugifixum fanctiffimaque ejus \$ 15.1 Decreta ime

e an

hun

abo .

cretis

egat .

erfias

Do-

. &

mque

vel runt.

cum

ni-

Colita

tum.

eptis-

Dif-

orum

rocul

; at-

udine

gunt,

Cir-

brifto

rrant,

t or-

C VO-

di ci-

untur

vilto-

San-

ejus

ecreta

Decreta unice meditantur, ebuccinant, paratique bac ratione vitam fuam, si quidem necesse fuerit, profundere. Cum Stephanus, fanctiffimus Vir, coelo receptus erat, nihil narrant de portentis iplius & miraculis post mortem editis, neminem ex Christianis ad eum implorandum hortantur, neque reliquias cuiquam oftentant. Nulla infania in cultu, victu; pecunias non abjiciunt; curant, at pauperes inde subleventur; non sunt vindida cupidi & quoslibet dissentientes orco addicunt. Verbo, tales sunt, quales fanctissimæ disciplinæ alumnos decuit. Prorsus autem ingenio fuiffe ab his diverso Pythagoram cæterosque, fuprà (ni fallor) abundè oftendimus. De Pythagora & Apollonio hoc quidem loco non est, ut multa dicamus. Pythagoras & Apollonius Circumforaneis similiores funt, quam publicis veritatis & sapientia Doctoribus. Myferia, que jactitarunt, aut verborum funt perues, aut anigmata potius & ampulla verborum , quam sententie perspicue omnium captui accommodatze. Cætera, quæ alicujus momenti funt, ratione folium addisci poterant. Franciscus autem, cæterique, ità se gerunt, si vitarum Scriptoribus fides habenda, ut ab infanientibus & mente captis, si pauca intervalla excipias, non distingui possint. Vix pagina fine portentis, visionibus aut actionibus vesanis restat. Quemadmodum in fabula Heroës ubique personam agunt eminentem supra exteros; ità illorum laudes soles ebuccinari audias. Deus miracula facit, in-Solita, extraordinaria, peccata condonat, in calum recipit expansis manibus, propter merita, T 2 virtu-

virtutes Dominici, Lojola, imò amplins, fi quià vestimento Dominici indutus, fi quis pedes corum lambit, dentes, offa, digitos, & quid non? Deut gratiofe de nomine illo fentit, & inter fuos refert. Mox Trinitas apparet, mox Christus, fed infantulus ; mox Maria cum elegantifimis famimis, mox vident in coelo Mongchos, cucullo in-Suros , mox duobas fimul locis funt Apoltoli noftri, mox per multos pedes de serra elati, non funt edocti ex Sucris Litteris, fed offichibus pa-Tountur; lidem ignorantiffimi, flupidissimi, & tamen volunt effe lumina mundi, Doctores mundi. Yora facient Dec inepta; in terrane fanctum itinera instituent, Muhamedanos conversuri, ignari vel primorum Religionis elementorum & lingua-Viem orientalium. Neque hic, auxiliis destituti, fanctissimam Religionem ediscrime miseris mortalibus, sed lapider, faca & montes mirantur. Redeunt, un funt profecti. Pacuniam abjiciunt, ut poline mendicari; & mendicantur, ut alios in admirationen rapiant. Homines ab erroribits non revocant, sed ineptis superstaionibus plures addunt. Papa & ipsios decrens unice adherens, mutaturi in lingulus horas fententiam fuam, fi quidem Pontifici placeret. În entre, victu, cri-teroque vitte babitu, ridiculos le faciunt, fingularenique ex es capiunt valuptatem; omnis es-Papa Imperium, receptasque, licer impias & Deo consumeliofas opiniones, stubilians. Acque hac omnia factunt nemine jubente, nulla auctoritate inducti, vel argumentis perfuati. An autem predibile est, Doum tales missurum esse ad fandiffimam

Siup

fun

eus

76-

fed emi-

110-

non pa-

. & ındi.

itt-

nari

guatuti, morntur. iunt. alios ribus lures rent. e, fi CFingus eoit, ut L Deo hæc

fan-

mam

Aistimam doctrinam suam consumandam, aus nova quiedam dogmata hacterus non audita commendanda? Certè ità omni Agyrta & Fananico credendum esset; ità satui ex morodochiis essens protrabendi & pro Doctoribus publicis in posserum babendi; ità vilesceret in animis hominum ingenius discipularum Christicandor & pudor. Ità frustra nos Christus monuisset, ut à deseptaribus caveremus, Verbo, ità quicquid dixerunt, secetum Apostoli, omnem sidem amicteret, quia quod Apostoli unice intenderunt, laudàrunt, utque morte consirmarunt; Franciscus, Lojola, Dominicus negant & subvertunt. Unde concludimus, miracula Francisci, Lojola & Dominici à Deo esse uon posse.

T3 CAPUT

and comment of

CAPUT XII.

Miracula Pythagora & caterorum non funt à Deo, quia, posità illorum veritate, merus induceretur in rebus sacris Scepticismus.

Voties inter nos, qui ab Ecclefia Romana gravissimas ob rationes discessimus, & -illos, qui Papa decretis adhærent, fermo est de examine Religionis, quod nostra sententia minibus in universum bominibus competit, inter alia nobis objicere folent Ecclesia Romana Doctores, examen omnibus bominibus concessum, viam flernere ad Scepticismum. Hoc argumento cum alii, tum inprimis eruditi quidam Ecclefie Gallicana Doctore uli funt, omnemque ingenii aciem atque eloquentize vine, us sid probarent, impender une. Milita de mandam illam objectionem superferunt illi sa santie, qui controversias illa aramini subjecterunt. Quidam eò usque prograssi, un sale bec a inter retorserint hostes, super omnes untern miss. Theologue suo tempore addissanti arque santis successi à voi le Aram sommes sa Placere, in sendio libello: de insanabili Ecclesia Romana Scepticismo. Prafantissimus ille Theologus per singula Ecclesia Romanz decreta cundo, ostendit, impossibile esse, ut aliqua certitudo locum habere possit, si recepta hujus Ecclesiæ dogmata valeant. juvat, argumenta, quibus fuam fententiam fuperstruxie eximius Theologus, referre; neque enim 3425

2

1577

ma

8

ıtiz

ter

Do-

ins,

nto

lesia

enu

ent,

bie-

tro-

erint

ס דעד

Pra-Ro-

elle,

li te-

Non

m fu-

enim

enim id jam quidem agimus. Hoc unum dicimus, omnes fere, qui Ecclesiz Romanze Doctores audiunt, examen Religionis tantopere detestantes, atque ad auctoritatem tantum Ecclesia ejusque infallibilitatem provocantes, non posse non in eam fententiam adduci, ut credant, religionem effe rem omni rationi contrariam; fala tem ità comparatam, ut rigidum examen sustinere eon possit s credendum igitur simpliciter omni. abjecto examine, id est, cuco assensa tandem in caltra quarumdam Factionum transoundum. Atque hoc à Scepticorum opinione haud procul est remotum. Illi enim adferebant, nullum dani vel in fenfibus, vel in ratione, veri inveniundi eriterium, fed omnia esse aque certa; interim in rebus ad vitum quotidianam, cultumque Religionis spectantibus, receptis opinionibus moribus que Patrie adherendum. Ità Sextus Emp. Lib LIX. pag. 160. de fuo Sceptico ait : Taxa pag deput ogripes maps me of tropic ortionoquerus, bueducation o Theoretines. There is necessary and and eut rouse, depui lira Grus, na man re lis rer re-rar Sperusse na jurificas rorreres reper id est : Fortasse onice subilior as constantier inveniesso Sceptions, Com it, qui alter philosophantur; fiquidem profitester Deus congruenter patriis mo-ribut & legibus, & facit quicquid persines ad eos pie colendos. Cepte si quis illustris Muesti libellum de imbecilitate ingenii humani acconsi pervolvit, atque alia ejusdem celebratifimi abaderis cogitata confert, vix aliter fentire poterit, quam illustrem Virano, perspectic ab um parte rationibus gravissinis, que pro examine Religio

Doft D

nis pugnant , partini impossibili conciliatione buju examinis eun decretis Ecclesia Romana detecta. credidiffe, nihil magis è re & fua & Beclefie elle. quam Scepticorum fententiam tueri, atque adeò omnia fundamenta, quibus ratio utitur in examinanda Religione, Subventere. Hac enim ratione vism effe stratam (cum homines haud faeile omnem Religionis sensum extinguant) ambabus manibus auctoritati aliorum in caussa Religionis fefe ferbjiciendi, & ad eam tanquam facram ancoram confugiendi. Et certe, fi nulla rationi ineft vis verum à falso discernendi Religio ampledanda est sina examine, id est, credendum aliquid, quod e re noftra effe existumamus. Nolumus huic argumento inhærere, fed afferemus jam novum argumentum, quo probahimus - Ecclesia Romana Doctores Scepticismum Suere. Petitum hoc est ex ipsis miraculis, quibus eluxisse dicuntur Franciscus, Dominicus 64 Lejola, Quod fi enim miracula illa (un contendit Ecclesia Romana) à Deo sunt, Deusque illis probare voluit decreta, quæ foverunt atque docuerunt celebratifimarion Familiarum Auctores mea opinione certum atque perspicum est, univerfalem Scepticismum cum in cate rebus, tim in Religionis negocio cumprimis Incum habere. Ut autem id probom, tribus utar argumentis. Pris mum est petitum à fenfagen ministerio; secundum ab evidentifivit rationis praceptis, clarifimis Scripture locis, imò totà Scriptura Sacrà; tertium, guod ad primum attinct, notum eft, fensus rite dispositos ab Optimo Maximo Numine nobis datos effe, ut ils tanquem organis adjuti. de de objectorum externos fenfus ferientium exis Rentia & diversitate judicium ferre, atque hao ratione non folum unum ab altero distinguere fed & quæ ad commoda nostra promovenda facere possunt, cognoscere possimus. Miracula omnium confessione sunt opera Dei extraordina, ria, quibus Dei voluntas mortalibus significatur, quæque vehementius animos hominum ex voluntate Dei movere debent, quam ea, qua quotidie oculis nostris subjiciuntur. Quod si igitur Deus miracula facit ad tollendam fident, quam hactenus fentibus habuimus, actum est de ministerio sensuum ; credere enim debemus nescio cui rei potius, quam externis sensibus. Atqui Deus per inuficata miracula effecie, fi vitarum illarum Scriptoribus fides habenda, ut idem corpus in pluribus locis fuerit finul; ut idem bomo infans & non infans fuerit. Ità Loiola & Franciscus Christum non semel oculis suis viderunt in bostia; iidem in pluribus locis eodem tempore vere apparuerunt. Hæ assertiones non folum rectæ rationis decretis, fed & fenfibus ounibus repuguant. Si enim omnes in univerfum homines Hoftiam contemplarentur, & vel juramento confirmare tenerentur, quid oculis suis contrectavissent, pihil alaud dicere possent, quam se vidisse placentulum farinaceam, nullum caput. truncim nullum, artis nullas, nulla plane homiwis alicujus lineamenta; aded ut illustris Tillotfonius reclè dixerit, controversiam de Transjubfantiatione omnium optime à Gentilibus, oculis faltem infructis, dirimi posta. Supponam igitur, Deum per miracula edocuisse Dominicum.

umine djuti.

rine

da.

elle.

deò

exa-

ra-

I fa-

am-

Re.

1 /0-

nulla

ndi .

cre-

uma-

, fed

roba-

mum

qui-

ખ લિ

nten-

e do-

tores,

uni

tiem

e. Ut

Pri

Ccun-

larilli-

Sacra;

n eft,

MIL

elle

mí

pol

Eu

Arc

der

Det

me

fru

OCH

me

cre

pu

ut

ਲ

lor

fitt

ad

bo

fal

qu

110

di

HO

TIO

ut

Franciscum & Lojolam, Christum prafentem effe in Hostia; item homines illos duobus in locis eo. dem temporis articulo fuiffe, necessario fequitur, sensibus fidem tuto haberi non posse, imo nec tion fidem illis effe habendam, quando eorum ministerium necessarium. Cum autem horum hominum judicio non semel tantum hoc contigerit, fed millies, omnis in posterum sensibus fides detrabenda. Quid enim? Si Deus inufita. tis miraculis usus ad ea stabilienda, que omnibus feefibus repugnant, an cuiquant mortalium in potterum lices credere, fenfus nos non fallere; objectum, quod videtur ante oculos politum, adeo clarum ut vel lippi animadvertere possint; idem panis in minutas partes secari, ori admoveri, frangi potett. Verbo, repugnant fensus omnes contra persuasionem de existentia hominis in illa placenta farinacea, & tamen Deus miraculo confirmat, panem non effe panem. Erat, telte Atheneo, proverbium apud Grecos: Θαυματα pages Miracula fultis; at plane immutandum hoc erit, dicendumque: Savuara coposc. Ità Sapientissimus quisque in posterum judicare tonebitur, sensus vel optime dispositos bonsines necessarie, quoties de objectis judicare volunt, in errores pracipitare. Quod fi enim inufitatis miraculis Deus Transsubfantiationem confirmavit, voluit fine dubio, ut miraculo (repugnantibus licet omnibus fensibus) fidem babeam, & quidem femper. Quemadmodum enim credere seneor, ea, quie per miracula in V. & N. Teltamento facta, licet miracula ipla non repetar Deus; ità ctiam poliquam Dous femel per porsente Francifco

SH:

-05

ur.

nec

um

um

nth

bus ita-

bus

in

re;

int;

eri.

illa

con-

LATE

lum Ità

to-

110-

, In

2775-

ibus

idem

1007

ento

ran

cifco

alco allisque infignibus viris fignificavit, corpus www idemque (hactenus enim fuppono, rem esse possibilem) eodem tempore in pluribus locis effe, hoc credendum firmiter tenendumque. Unde msuper sequitur, neminem bodie fidem habere posse iis, qua oculis suis videt, manibus tangit &c. Eundum erit in castra Egoistarum, id est, corum Philosophorum, qui putant, prater mentem nofram nihil extra nos existere; corpora, qua videntur, aut videri à nobis existumantur, non esse vera corpora, sed partarpara quedam, mentem nostram deludentia. Cur enim magis credam, me celum, aquam, pisces; lapides videre, quans frustulum panis? Unde certus sum, Deum mihi oculos dedisse ad videndum; si miraculum fecit ad me edocendum, oculis sanis imo lynceis non esse credendum? Senfus quidem externi verum corpas offerunt; mensque judicat fieri non posse, ut idem simul sit & non sit; at sensuum omnium of rationis Auctor clamat: his fidem haberi non posse. Unde sequitur, posità divinitate miraculorum, Francisco caterisque adscriptorum, senfuum externorum ministerium inutile esse prorsits ad cognoscenda & discernenda objecta extra nos posita. Secundum meum argumentum, quo probo, miracula in Francisci &c. gratiam à Des facta, Scepticismum inducere, petitum ab co. quòd hac adfercio certissima & evidentissima rationis principia subvertat. In antecedentibus audivimus, vitarum Scriptores adferere, Deum non semel miraculum secisse, ad Transsubstantiationem comprobandam; item non femel factum. ut homines illi eodem tempore fuerint in duo-PUK bus locis; hac propositio non foliem probat, in posterum fidem sensibus haberi non posse, sed & amnis cognitionis fundamenta subvertit. Inter axiomata zternz veritatis & prima omnis cognitionis humanæ fundamenta finè dubio hoc referendum : idem fimul non potest affe & non effe. Huic axiomati innititur omnis ratiocinatio, & que inde cesultat scientia. Quod si autem Dem miraculum fecit, ut probaret, (denuò suppono. rem elle pollibilem,) unum idemque corpus eqdem tempore esse in pluribus locis simul, manifestissime valuit, ut concluderem, idein corpus posse adesse & non a lesse, unum esse & non unum. Unum & mille, api loco affixum, & in plurimis ta. men spatium occupans &c. quo posito, scientiz omnium certissima epidentissimaque, quales Arith. metica, Algebra, Geometria, prorfus redduntur incerta, imò falfa. Non possum enim dicere elle numero quaternario. Perceptio enim aqualisatis, que est inter duos illos numeros, fallax elt; tollitur insuper omnis certitude, que nititur aliorum testimoniis; non possum in posterum provocare ad testimonia virorum optimorum asque fide dignissimorum. Deus enim per miraculum effecit, ut homines illi Franciscus & Lojola, si vitarum Scriptoribus fides, duobus in locis simul fuerint visis her aperta admodum funt, ut ampliore explicatione opus non fit. At non fohim omnia humanæ cognitionis tolluntur fulcra atque prælidia, sed cumprimis tollitur omnis nostra certisado, quam habernus de veracitate Dei, octorisque virtutibus divinis cultusque Deo digni matura.

origination in fub

hab div

Identifacit

disci pote qua fibi

de abon ratio

dus miri Cert que adef

gente per bus effet

lienc

, in ed & axionitiorefe_ effe. , & Deus ono, s eo-· ma-COTPUS unum, nis taientiæ Arithuntur dicere qualens egualifallax æ nititerum n atque culum fi vis finul it, ut non for fulcra omnis ate Dei, o digni

matura.

Probavimus Capite K. polità divina natura. érigine miraculorum à Francisco & cæteris editorum, omnes notiones, de sanctitate, bonitate, jufitia, Japientia Dei subverti. Quod fi autem miracula illa Deus fecit, non folum illa virtutes subvertuntut, sed & evidentissime certiffimeque fequitur', nos nullum amphus conceptum rectum habere de eo, quod Deum decens est, deque cultin divino rectè instituendo. Deus miracula facit. ut probet cultum ineptum & absardum, quem foverunt Pythagoras & Apollonius, fibi placere. Idem Deus per Franciscum & creteros miracula facit, ad alium cultum priore non minus ineptume & ridiculum stabiliendum. Per Christum edidit miracula ad fantiffimum excellentiffimum cultum & disciplinam statuminandum; quid inde concludi potest alind, quam non folum perinde effe Deo. quacunque demiim ratione colatur; fed & eure sibi contrarium esse, contraria velle, omnes ideas de religione naturali logomachias effe ; cultum abommandum Agyptiorum non minus elle castum rationi convenientem, quam Christianorum; saltene nos nescire, utrum bac vel illa vatione Deus colendus fit; accedit, quòd nulla ferè gens fit, quæ miracula in fin gratiam facta non foleat jactiture. Certe, fi miracula, que per Franciscum ceteposque edita dicuntur, à Deo funt, nulla cauffa adeft, cur negemus, hoc alibi locorum apud alias gentes fieri non potuisse. Si enim semel Deus per miraculum cultum ineptum, suisque virtutibus contrarium, tuetur & comprobat, que causse effet, our aliis in locis ad diversum cultum stabiliendum idem facere non posset? Ità cultus certe pro

no

ftu

CH

ita

eri

the

fus

lin

ret

ושני

cò

COI

atq

ne

elu

qui

cife

me

fin

Vil Jo.

(

pro bominum, temporum & locorum diversitate. poterit ab hominibus aut Imperantibus mutari. Verumque erit adeò ingeniosissimi Pascalii dictum: Un meridien decide de la verité, ou peu d'années de poffession. Les loix fondamentales changent; le droit a ses epoques. Plaisante justice, qu'une vivière ou une montagne borne! verité au deça des Pirentes, erreur au delà. Eodem fere redit ter. tium meum argumentum, quo probere contendo, miracula illa Scepticismum in rebus theologi. cis flabilire. Probavi Capite XI. posità veritate Es divinitate miraculorum, à Deo in gratiam Francisci &c. prastitorum, subverti veritatem & divinitatem Religionis Christiana. Quo ipso simul argumento per legitimam evidentemque illationem fequitur, neminem veram alieujus revelationis indolem atque certos characteres cognoscere posse. Existumarunt omni tempore Christiani, & adhuc existumant, nullibi certiora atque evidentiora divinæ alicujus revelationis reperiri indicia , quam in fanctiffina Christi disciplina , adeò ut nihil concipi possit Deo dignius, naturæque humana apsius & accommodasius. At fi vera funt miracula, que Deus in gratiam Lojola & caterorum fecit, cadunt omnes illi chara-Geres revelationis verz & Deo dignz. Cum enim cultus doctrinaque JESU Christi plane alius sit nature, quam cultus per Dominicum & fequaces institutus, ad utrumque autem flabiliendum miracula divinitus facta fuerint, oportet utrumque, licet adversa secum fronte oppugnantem , approbemus. Confucii ergò Philosophia, Alcoranus Muhamedis & Franciscanorum, item Biblio itate.

utari.

ctum:

années

igent;

qu'une

ca des

it ter-

onten-

eologi-

eritate

ratiant

tem Es

o fimul

illatio-

revela-

nofcere

riftiani,

ue evi-

eriri in-

ciplina ,

At fi

iam Lo-

lli chara-

. Cum

Iti plane

ominicum em flabi-

, oportet

ppugnan-

ilofophia,

em, item

Biblio

Biblia Sacra eodem habenda erunt loco; faltem non magis certum erit, revelationem per Chrifum factam divinam effe, quam alium quemvis cultum folidissimum licet & ineptissimum. Error itaque & Veritas, Heresis & Orthodoxia vana erunt nomina. Quod uno tempore per miraculaconfirmatum fuit, id also tempore & occasione leftruction. Ex quibus omnibus tandem condudimus, posità veritate & divinitate miracus lorum à Deo in gratiam Francisci, Losole, Pythagora &c. præftitorum, concedendum, fenfuum ministerium, rationem & revelationem mullius effe usus, atque adeò cum in cateris, tum in rebus cumprimis theologicis Scepticismum esse fovendum, quod oft absurdissimnm. (*) Ut autem eò magis conster, in quas difficultates homines conjiciantur, fi miraculis Francisci, Dominici & Lojola fidem habeant, atque præcepta corum atque actiones, tanquam Numinis decreta, venerentur, instituto parallelismo ostendam, non minoribus virtutibus atque actionibus illustribus eluxisse Muhamedem quam Triumviros istos; atque adeò posità divinà origine miraculorum Francifci & caterorum incertum effe , utrum Mubamedis potius, quam hominum illorum pracepta fine audienda. Quæ de Muhamede afferentur ex Vita Muhamedis, conscripta ab eruditissimo Viro. Jo. Gagnier, qui summa diligentia & fide, fatentibus

^(*) Unde mirandum valde eft, celeb. Magliabechium de miraculis Francisci & Dominici ades magnifice sensisse. Vide vitam Benedicti Accolti Arctini pag. 194. in vitis summorum Virorum per Meuschenium editis.

tentibus harum rerum peritis, ex Scriptoribus Arabibus collegit, defunta funt. Agemus and tem primo de miraculis iplius & visionibus; deinde reliquas ejus actiones, præcepta, ingehium & mortem contemplabimur. Audivimus in antecedentibus Capitibus circa nativitutene non folum Pythagera & Apollonii, fed & Fruncifci. Dominici & Ignatii Lojola infignia edita fuiffe portents. (*) At non minus illustria cum Muhamedes natus effet, edita funt. Ità Gagnier Tom. I. pag. 78. , Tous les prodiges, qui accompagnerent la naissance du Prophète de Dieu. ont été rapportés par sa mere Amenah. Nous donnerons seulement les plus remarquables: Premiérement les Satans furent précipités du haut des étoiles & des signes du Zodiaque, où ils s'étoient nichés, pour écouter à la derobée ce que les Anges disoient: ils en faisoient part ensuite aux Magiciens, aux Sorciers & aux Pithonisses: aussi par leur chute les Oracles des Idoles cefferent fur la terre. Secondement, le feu facré des Perfes gardé par le Mages, & qui avoit brulé fans intermission depuis Zoroaltre, durant l'espace de mille uns, fut éteint tout à coup. En troisième lieu, les eaux du lac Suwa; qui appartenoit aux Enfans de Hanidan furent caries entierement. En quatrieme lieu, il v eut tremblement de terre violent, qui fit une with times grande

ľ

M. G

tr

fe

do

fte

tig

rat

na

lai

da

de

ren

de

me

OU

une

Grotii libro de Veritate Religionis Christiana, editionis Köcheri, à Viris doctis monita funt. Abulpharai Specimen Historia Arabum, apud Pekokum, pag. 187. sq.

grande fente au Palais de Gosroës Roi de Perse, & de la même secousse quatorze tours de ce Palais, où il y en avoit vingt-deux, surent renversées. Vide plura Tom. II. pag. 386. sq.

ribus

s au

ibus .

inge-

tutene

Fran-

edita

cùm

agnier

ui ac-

Dieu.

urqua-

cipites

iaque,

dero-

& aux

les des

ent, le

& qui

coaltre,

tout 2

Suwa;

furent

, il v

fit une

grande

ea qua

inæ, edi-

ud Peko-

Miraculis plurimis illustres suisse Franciscum &c. suprà satis audivimus. Mubamedes non minus multa edidit, si Scriptoribus vitæ rerumque gestarum credimus. Tom. II. pag. 267. " Il a operé plus de miracles, que tous les autres Prophètes ensemble. On assure, qu'il en a fait jusqu'à mille; d'autres disent jusqu'à trois mille, sans y comprendre l'Alcoran, qui est lui seul le plus grand de tous les miracles. Il a sendu la lune en deux; les pierres l'ont salué; une poutre ou un tronc de palmier a gemi en sa présence; des sources d'eau ont tari d'entre ses doigts. " Taceo alia miracula plura.

Qualia fligmata impressa sint Francisco à Christo, pluribus suprà diximus. Simile quid contigit Mubamedi. Pag. 88. Tom. I. rem ità narrat Gagnier: "Mais qui est encore plus surprenant, à l'àge de trois ans Masruh son frere de lait & sui étant aux champs avec les troupeaux dans un sieu écarté, deux Anges sous la forme de deux hommes vetus de blanc, se présenterent à eux, portant un grand bassin d'or plein de neige. Ils tirerent Muhamet à part, l'emmenerent sur une colline voisine, le coucherent par terre, sui sendirent le yentre, & lui ouvrirent ensuite la poitrine. Ils en tirerent une certaine tache noire; ils sui laverent après

cela le corps avec cette eau de neige; ils lui remplirent le ventre de lumiere, & l'ayant renfermé & rejoint promptement, ils le laisserent parfaitement gueri, & dans le même état qu'il étoit auparavant. " Et quemadmodum vulnerum vibices, fideles teffes! in corpore Francisci videbant, sic nec Mubamedi desunt teftes: , Il y a (ità Auctor vita pag. 92.) une tradition. qui porte, que la trace de l'ouverture, que les Anges avoient faite dans le corps de Mahomet, y parût toujours après celu; qu'elle regnoit depuis les creux de l'eltomac jusqu'au bas du ventre, & qu'elle ressembloit à une courroye très déliée. Anas, un de compagnons & des amis familiers du Prophète de Dieu disoit : l'ai vû moi-même cette suture fur sa poitrine; elle y demeura toujours depuis tant qu'il vecût. , Ipse quin etiam Dominicus ejusmodi miraculum patraffe dicitur, quod admodum simile est illi, de quo mentionem facimus. Extat apud Ehingerum pag. 834. qui collegit ex vita Dominici, quæ extat in Bibliotheca Ratisbonens: ,, Quidam (ait) de partis Pedemontis monstrose inflatus beato Dominico se vovit, tunc dormienti beatus Dominicus apparuit, ventremque sinè dolore scindens, immunditias omnes extraxit, & iterum manu fua facra unctione confolidans. iplum perfecte fanavit.

Legenda testantur, Deum in verbo suo pradixisse, venturum in mundum Lojolam, Franciscum, Dominicum. Ità Gabriel Bareleta probat, divinitus illos Ordines esse institutos, ex Zacha 01

P

CI

2

ti

s Ini

Ten-

erent

qu'il

ulne-

ncisci

, Il

ion .

e les

met,

t de-

ven-

très

amis

i vû

elle y

Ipje

n pa-

li, de

binge-

inici,

uidam

Hatus i bea-

è do-

it , &

dans,

o pra-

Fran-

pro-

os, ex

Zacho

Zacharia Cap. VI. ubi fermo est de quatuor quadrigis egredientibus de medio duorum montium. Nil dicam de tot testimoniis, quæ ad probandam excellentiam Ordinis Francisci & Dominici adferuntur. At ne hilum quidem illis cedit Mubamedes. Tomo II. pag. 365. ex Alcorano oftendit Gagnier ipsius divinam originem: " Il a été annoncé dans les livres des anciens Prophètes, dans lesquels ses nons, & ses épithetes sont expresement marques, comme aussi les noms, & les épithetes de les compagnons, de les fuccelfeurs & de fa nation. Pag. 366. Il marcha fur les mêmes traces, qu'avoit marché le Prophète envoyé le plus près avant lui. Pag. 368. Dieu a commandé au monde de lui obéir, il l'a soumis à son arbitre & à sa conduite, & il lui en a donné le gouvernement en propre & en Souveraineté, avec une parfaite infallibilité, suivant cet Oracle de Dieu même dans sa parole; le cœur du Prophète n'a point faussement imaginé ce qu'il a vû. Et cet autre : Sa vue ne s'est point detournée, & il ne s'est point égaré.

Sandi noftri innumeras habuerunt visiones, ecstases, familiaria colloquia cum Maria; imò quidam Deum ipsum viderunt. Hæc felicitas etiam Muhamedi contigit. Celebre est iter ejus nocturnum; & visiones, quas ibi habuit, extraordinaria sunt. Vide Gagnier Tomo I. inde à pag. 195. ad 294. Angelus Gabriel non semel cum Muhamede familiariter loquitur, folatium addit afflicto & trifti, auxiliamque Dei præfentissimum promittit. Tomo I. pag. 142. , Tan-

dis que le Prophète de Dieu étoit ainsi accablé de douleur, l'Ange Gabriel descendit du Ciel tout éclatant de lumière. Muhamet le voyant recommença à suer, & sut sais d'un grand tremblement, car l'Ange lui apparut sous une prodigieuse forme, & d'une grandeur étonnante. Il avoit cent têtes, & cent paires d'ailes, qui s'étendoient d'Orient en Occident., Vide etiam pag. 159. ubi ingentes videt catervas Angelorum gladiis instructorum. Pag. 362. equis insident Angeli, & fortissime pugnant contra hostes Propheta.

Imò Deum etiam, quemadmodum Ignatins, oculis corporis videt. Tomo I. pag. 263. "Parmi ceux qui tiennent pour la realité de ce voyage en corps, même jusqu'au septieme ciel, il y a une autre dispute, favoir, si le Prophète vit Dieu des yeux de sa tête ou des yeux de son cœur; c'est ainsi qu'ils s'expriment. Tous les Alfaquirs ou Canonistes, les Traditionnaires ou Scholastiques, tiennent, qu'il vit Dieu des yeux de son cœur. Mais dit Gjannabi le premier sentiment est plus generalement suivi. "

Leges, seu uti Sancti nostri loqui folent, regula, secundum quam Francisci, Dominici & Lojoke discipulis vivendum est, à Deo est. Le livre de l'Alceran (ità Tomo II. pag. 366.) lui fut apporté du ciel, quoiqu'il sut idiot, ignare & non lettré, ne sachant ni lire ni écrire.

Rofarium

9

n

P

d

CE

CE

Rosarium & Sanctum Carmen, Salve Regina, divino consilio, si Legendarum Scriptoribus credas, Francisco & Dominico datum, Muhamedes in itinere illo nocturno à Deo accepit normam quotidiana precationis. Vide Tom, L pag. 245. Solent Mahumedani per diem quinque formulas precum fundere, quas Muhamedi à Deo traditas asserunt. "C'est ici (inquit Gagnier in nota) l'origine & l'institution de la Liturgie journaliere des Muhametans. Elle ne pourroit pas avoir de commencement plus noble, s'il étoit vra comme on le croix, qu'elle procède immédiatement du Thrône de Dieu. "

Rosarium & Salve Regina Amuleti cujusdam loco est, uti supra audivimus. Et tali quoque Sucro infrumenta instructus est Muhamed. Quim enim Incantatoris cujusdam fraude in morbum effet conjectus, and ungarne auxilium fuit præstitum, ope sectionum quarumdam Alcorani Tomi II. pag. 44. " Dans ce moment l'Ange Gabriel déscendit du ciel, apportant les deux derniers Chapitres, ou Surates de l'Alcoran, qu'on appelle les deux Amulets, ou préservatifs contre les enchantemens, & qui contiennent ensemble onze verfets, autant qu'il y avoit de nœuds dans le filet du Sorcier & à mesure que l'Ange recitoit chaque verset, chaque nœud se denouoit de lui-même; & à chaque aiguille qu'il tiroit, il en couloit de l'eau. Cependant le Prophète se sentoit soulagé peu à peu, jusqu'à ce que le onzieme nœud étant defait, il se trouva comme un homme debaraffé des liens, qui l'au-

ofartum

blé

iel

ant

em-

ro-

nte.

qui

iam

elo-

inti-

oftes

tius ,

armi

yage

y a

e vit

us les

es ou

yeux

emier

t, re-

nici &

6.) lui

roient tenu garotté; & il se vit enfin entière, ment delivré. Alors Gabriel prononça ces paroles: Par cet amulet je te degage présentement, & je te munis pour l'avenir contre tous les charmes, enchantemens & prestiges des Sorciers.

Notum est, Sanctos nostros ea apud Deum gratia suisse, ut, quicquid petierunt & adhue petunt, pro viventibus & mortuis, votis redutur compotes. Eodem loco, apud Deum se, gloriatur Muhamedes. Vide Tom. II. pag. 170, unde in notis Editor: "Nous voyons ici & dans d'autres endroits de cette histoire, que Mahemet sait la fonction de Mediateur & d'Intercesseur, soit pour les morts, & pour les Musulmans qui reconnoissent cette qualité. Ils disent communement, qu'an jour du jugement il sera le premier Intercesseur; & le premier, dont l'Intercession sera admise de Dieu. "

T

Y

CX

Po

rai

Ma

Pol

à I

nic

dur

me

Sal

Sì quis S. Dominici vestimento, aut ad modum hujus sactionis sacto babitu vestimi indutus est, non solum à multis morbis levatus est, sed & contra bereses munitus. Suprà quid vestimentum Dominici valuerit, audivimus; posterius affirmat Alphonsus de Castro, de Hares. Libro I. pag. 23. apud Ehingerum, dicens:, Testor Deum, non mentior, me prasente, quidam in concione publica ad populum pradicans, in die quo agitur solennitas Sancti, (de Dominico loquitur) qui Ordinem instituebat, dixit Fraternitatem suam ac Societatem laudibus extollere volens, eum, qui habitum illius semel induerit,

2-

at,

es.

rs.

ım

LUC

ed-

1e

II.

ons

re,

les

Ils

ent-

ier,

moutus

fed

zefti-

ofte-

were .

ens:

ente,

rædi-

(de

bat,

dibus

femel

induerit, non posse esse Hæreticum. " Quicunque Religionem admisit ipsius Muhamedis, jam erat à peccatis, quæ commiserat, absolutus. Tomo II. pag. 87. Quùm quidam nomen dare vellet Islamismo, convertit se ad Muhamedem & dixit: O Apôtre de Dieu! je m'engage par serment, à condition que vous me remettiez mes vieux pêchés, & que vous oubliez le passé. L'Apôtre de Dieu me répondit: O Amru! prêtez seulement le serment, cela suffit; car la seule prosession de l'Islamisme abolit tout le passé, & la fuite pour cause de Réligion essace tous les pêchez commis auparavant.

Templum, cui nomen Sancta Portiuncula, quo loco mirabiles visiones habuit S. Franciscus, Des jubente fuit adificatum. Mecqua Templum. ejusdem est originis, si Muhamedanos audimus. Tomo I. pag. 313. " Les Juifs disoient aux Musulmans: Notre Kebla est plus ancienne que la votre; & la Maison sainte de Jerusalem est plus excellente que votre Ca'aba. Au contraire, repliquoit les Mufulmans, la Ca'aba l'emporte pour l'antiquité & pour l'excellence. Afin donc de determiner la dispute, ce verset de l'Alcoran descendit du ciel: Certainement la première Maison, qui ait été mise aux hommes, (pour l'objet de leur culte réligieux) c'est celle qui est a Becra, (c'est-à-dire à la Mecque.), Dominicus, quamvis miraculis illustris & ad emendan, dum genus humanum à Deo missus, potuit tamen contra sacra conscientia jura & pracepta. Salvatoris, homines instigure ad errantes in fide U4 perpersequendos. Talibus enim Sanctis omnia licelet. Eadem facultas concessa Muhamedi. Tomo IL pag. 383. " Il lui étoit permis de prendre des dépouilles des ennemis tout ce qu'il vouloit, avant qu'on en eût fait le partage; & outre cela après le partage fait, il prénoit la cinquième partie, & laissoit les quarre autres à partager entre les siens. Il lui étoit permis de commettre le meurtre dans la Mecque. " Vide passim Tom. I. Lib. III. de expeditionibus contre In. fideles susceptis.

Per Ta Assara corporis Dominici, Ignatii & Francisci multa sunt edita miracula. Muhamedi quidem tot numero non tribuuntur; at certum tamen, fi fides Scriptoribus, eum vivum adhue & spirantem, ope sanguinis sui & urine, multos sanaffe. Il avoit (ità Tomo II. pag. 385.) le sang très pur, aussi bien que l'urine, ensorte que par l'usage que l'on faisoit de l'un Es de l'autre, on recouvroit la santé. Nec Sanchis nofiris fimilis tantum fuit Muhamedes in plerisque, sed & fancissimo Patri, Pontifici Romano. Non minus enim fibi vindicare voluit jus in univerfum Orbem, quam Papa. Uter autem validioribus instructus sit rationibus, nostrum non est decernere. Pag. 384. Tomo II. ,, Il lui étoit permis de partager les terres, avant même qu'il s'en fût rendu maitre; car Dieu lui avoit donné la possession de toute la terre. C'est ce que prouve Gazali, en produifant le partage, qu'il fit de plusieurs champs, qui appartenoient aux enfans de Samin Al-Duri.

t

P

0

f

d

8

Pile

d

il

co d'

re

fe

de

Oui defuncti Dominici cadaver contemplabantur, animadvertebant, suavissimum odorem ex corpore iplius egredi; talem odorem avidis naribus traxerunt amici defuncti Muhamedis. Tomo II. pag. 301. " Ali trouva, que tout son corps rendoit une très suave odeur, auffi bien more que vivant; & c'étoit une odeur de Musc. Car Omm Salama, une de femmes du Prophète, nous en assure en ces termes: Après que l'Apôtre de Dieu fut mort, je mis ma main sur sa poitrine, & quoi qu'il y eût une semaine que je n'avois ni mangé, ni absolution sacrée, néanmoins je senti ma main toute remplie, d'une odeur de Musc très agréable. Pendant qu'Ali faisoit l'ablution, il prit à la derobée une pièce d'étoffe ou un chifon d'un vieil habit déchiré. & l'ayant trempé dans cette eau, il le mit en eachète dans son sein sous sa chemile; il en expérimenta dans la suite des effets tous miraculeux. En effet un jour comme on lui demandoit, d'où venoit sa faculté intellective qui étoit li vive, & cette prodigieuse mémoire qu'il avoit, il répondit : Dans le tems, que je lavois le corps du Prophète, j'apperçus quelques gouttes d'eau qui pendoit à ses sourcils & à ses paupieres; je les suçois aussi-tôt, je les avalois, & je ientis depuis que ma mémoire s'étoit merveilleusement fortifiée. " Vide insuper pag. 309. 317.

Speculum vitæ Francisci apud Ehingerum pag. 243. testatur de Francisco: "S. Franciscus resurget ante resurrectionem, potest exspectari devote, sed non asseri temerarie. Tamen devotioni

Qui

he!

IL

des

pit,

cela

eme

ger

net-

fim

In

n &

medi

tum

thuc

mul-

185.)

forte

Pau-

offris

Non

river-

on est

étoit qu'il

lonné

e que

qu'il

t aux

votioni multum ratio fuffragatur; ut ficut S. Franciscus fuit similis singulariter Christo passione, sic etiam conformis sibi præ aliis, anticipatione refurrectionis, & maxime ad confortandam fidem. , Non minoribus fulgebit honori. bus Muhamedes. Audi Gagnier Capite XIII. Libro II. " Il fera le prémier, en faveur duquel la terre s'entrouvrira, pour le faire sortir du tombeau. 2. Il sera le prémier, qui ressuscitera au son de la trompette. 3. Il s'avancera vers le lieu du Jugement, escorté de soixante & dix mille Anges. 4. Il fera préconifé à haute voix par fon propre nom au lieu du Jugement. 5. Il se tiendra à la droite du Thrône sur un marche. pied glorieux &c. &c., Videatur integrum Caput. Hac fufficiant. Plura vitas iftorum hominum inter se conferenti occurrent, quæ probant, non minus fide digna effe, qua traduntur à Scriptoribus Arabibus de Muhamede, quam ea, que Legendista de Triumviris illis superstitionis propaganda enarrant. Comperiet, in ipla Religione, si apparatum rerum ineptillimarum, quas tradiderunt Triumviri ifti, Franciscus, Dominicus & Ignatius, species, aut nullum aut exiguum esse discrimen. Verbo: Si miracula illa Ignatii Losola, Francisci, Dominici funt à Deo, caussa non est, cur Muhamedis respuamus Rehigionem. Quod ipsum denuò oftendit, in quas difficultates se conficiant illi, qui ineptissimis Lerendis fidem habent

CAPUT

ers

fin

Ni

rac

ful

ter

An

ple

ten

ab

Et

pof

rei

San

fun

iest

& 1

cau

thay feda ligio

CAPUT XIII.

Disquiritur, utrum miracula illa Diabolo fine tribuenda?

Robavimus (ni fallor) fatis, miracula illa. quibus illustres fuisse dicuntur Pythagoras, Franciscus & cateri, nec Deum posse habere auctorem, nec Angelum bonum. ergo, ut inquiramus, cui tandem hæc miracula fint tribuenda? Alterutrum autem eligendum: Nimirum aut dicendum, Diabolum eorum miraculorum auctorem effe; aut prorfus effe illa fulfa, atque à maleferiatis hominibus efficta. Inter illos, qui putant, non minus Deum, quam Angelos bonos & malos posse patrare miracula, plerique in eam concedunt sententiam, ut putent, miracula illa à Pythagora caterisque edita ab alia caussa oriri non posse, quam à Diabolo, generis humani hoste acerrimo astutissimoque. Et ad eam sententiam tuendam non leves afferri posse videntur rationes. Et primo quidem ipsius rei natura huic opinioni robur videtur addere. Sane ipsa decreta horum hominum rationi aded funt adversa, adeò puerilia, adeò Numinis Majestati contraria, cultus aded ineptus, ridiculus & portentofus, ut vix cogitari possit, aliana dari caussam impudentissima superstitionis. Non jam repetam, quæ fupra dixi, de inducta per Pythagoram & Apollenium Superstitione, quam fis feda Es cultui recto contraria; hoc unum de religione cultuque Francisci &c. dicam, si quis omnem

rchen Can hoprointur
n ea,
tionis
Reliquas

exi

la illa

Deo,

s Re-

quas

is Le-

t S.

flio-

tan

quel

du

itera

vers

dix

VOIX

5. 1

PUT

CL

KE

fit

Vi

m

qt

ce

m

bi

no

fti

31

m

cr

\$71

in

174

914

10

sh

tu

T

Ha

20

41

fu

qt

20

210

gu

no

fic

omnem operam diligentiamque impenderet, ad Religionem omnem ex animis hominum radicitus evellendam, atque fadiffimus & impudentissimas fabulas, imà Atheismum ipsum stabiliendum, vix anicanem tantis erroribus addere posset. Non unum specimen suprà adduxi, quibus multò plura addi possent, nisi illa, quæ adduximus. talia effent, quæ impudentiam & foliditatem rei fatis probare possent. Vix igitur fieri posse putant quidam Vini doci & probi, ut tam inepta, tam impia, rationi & revelationi contraria, ab homine, cui vel mica sana mentis & sensus aliquis atque reverentia Numinis ineffet, excogitari possent. Quarendam igitur Naturam aliquam ulignam, Deoque inimicam, que tantarum blasphemiarum fautrix sit atque inventrix. Diabolo autem si discedamus, talem vix inter bomines reperiri posse. Accedit, quod Patres primitiva Ecclefia crediderint, malignos Damones idololatria ubique grassantis promotores, atque Religionis christianæ surgentis, atque omnes ferè terræ angulos perrumpentis, bostes esse. Res notion eft, quam ut multorum exemplorum inductione probari debeat. Secundo: vix alia ratio dari posse videtur, cur tet homines tanta fuerint superstitione dementati, atque ad amplectendas tot inteptas opiniones inducti, quam si supponas, Diabolum ipsum falfis miraculis ità an-Hores & spectutores fuscinaffe, ut revera crediderint, quicquid dictum factumque fuit ab his hominibus, extraordinaria quadam Niominis posentia accidere. Et certe, si quis cogitet, quoi hominum animos Superflitionis illius contagio pervaferit; quò usque progressus sit sædissimus cultus, quam inepta turpiaque facinora produgerit, quamque alte hodie in multorum animis sit rudicata opinio de veritate rerum gestarum, vix impedire posiumus nos, quò minus credamus, Diaboli operam intercessisse. quod miracula Pythagore attinet & Apollonii, certum est, ea non tantam vim habuisse in animis hominum, ut multum illis tribuerint; dubium certe, utrum Pythagoras vivus divino honore fuerit cultus. Post mortem id factum teflutur Val. Muximus Lib. VIII. Cap. XVI. asfetens: Crotoniatas tanto studio Pythagoram post mortem veneratos esfe, ut domum ejus Cereris Sagrarium fecerint, & quoad Urbs Crotonensis to. ruerit, Deum in hominis memoria, Es hominem in Dea religione cultum fuisse. Idem fecisse Ro manos ex fragmento marmoreo evincit S. Bayerus in Spicilegio Antiquitatum pag. 136. Ut jam nihil de nummis Samiorum, in quibus Pythagoras lucido & scintillante corpore conspicinir, dicam. Vide J. Gronovii Thefes Antiquit. Tom. II. & Harduini Chronologiam Veteris Tofamenti, pag. 91. quod ante me observavit doctissimus Vir, Theod. Kriiger in Dissertat. de aureo femure Pythagore. Quantacunque autem tuerit Pythagora post obitum nominis fama atque celebritas, non tamen effecit, ut integra gentes & populi cogitata iplius atque decreta pro norma cultus habuerint atque religionis. Singulæ nationes privos habebant Deos, neque ad normam philosophicorum decretorum, sed Pontifoum & Sacrificulorum nutum, facra publica adorna-

icitus Jimas Vix Non

multò imus, em rei le punepta, ia, ab

us aliogitari liquam utarum

x inter
Patres
Demores, atomnes
Je. Res
rum in-

alia rantà fueplectenfi fupità au-

ab his minis poet, quos

cuntagio

4

te

d

V

m

bi

qı

ag

in

eff

VI

gi

da

ge

ter

CUI

du

jan

op

år

vir

din

fun

sep

Chi

de

run

tus plu

At decreta & opinio de prastitis adornabantur. miraculis Francisci &c. tam late sparsa atque in canto honore habita funt, ut hodienum in tanta litterarum luce in Italia, Germania, Lusitania, Hispania, Gallia, festa solemnia in honorem illo. rum fint instituta, magnaque pompa celebrata. Undique populi est maximus confluxus ad honores divinos illis exhibendos, atque auxilium rebus in ardis ab ipfis repetendum. (*) Notum infuper. paffim ab Ecclefiæ Romanæ Scriptoribus mira. cula illa & decreta defensitari. Noti sunt labo. res Alani, Sedulii, Ferrandi, Gretseri & aliorum, in defendendis ineptiis & Rolidiffimis adionibus Francisci. De quo videatur Bayle, voce Franciscus Assisus. Tertio; Scriptura Sucra ità loqui videcur, ut Diabolum auctorem habeat falforum miraculorum cultusque idololatrici. Pafsim ad loca Scripturæ folent provocare illi ex Theologis, qui Diabolum veri nominis miracula patrare posse contendunt. Ità dicunt, vocari ент ону тв агагос татв. 2. Сог. IV. Адхогта THE ESTRAG TE depos. ad Ephel. II. illas appas & Eseras &c. apud eumdem Cap. VI. tenebrarum Redores denotare; oftendere hoc Magorum Egyptiorum historiam; Achabi per Prophetas falsos factam tentationem, solutionem ipsius Diaboli concessam à Deo, ad seducendas gentes. 4. Tandem Franciscus, Lojola, Dominicus, adeò familiariter usi sunt Diabolo, ut vix concipi possit, quin,

^(*) De festis ridiculis in gratiam quorumdam Sanctorum institutis, vide le Journal universel, Tom, VII. pag. 355. sq.

win, fi Diabolo potestas est miracula patrandi.

frequenter fuerint delufi. Mox quali cum fulto

tudunt, eum objurgant, repellunt; ille frequen-

restitis que in 1 tanta tania. m illoebrata. bonores ebus in fuper, mirat labo. 3 alios actio-, voce acra ità eat fali. Pafilli ex niracula vocari Архота iexas & brarum m Ægys fallos ooli con-4. Taneò famii possit, quin,

fel. Tom.

ter adesse, testimonia de veritate miraculorum es dodrina edere, conatus eorum sufflaminare, ad varia tentanda impellere. Plura supra adduximus exempla. Hæ funt pracipua rationes, quibus quis induci posset ad credendum, miracula, quæ Francisco caterisque tribuuntur, auctorene agnoscere Diabolum. Quanquam autem, quod presentem , controversiam attinet, parum noftra intersit, utrum à Diabolo illa miracula fint, vel effida; fatemur tanien, nobis magis verisimile videri, portenta à maleferiatis hominibus excogitata, ad superstitionem alendam & confirmandam, quam à Diabolo patrata. Nolo, que in genere de auctore miraculorum dixi suprà, repetere. Sum in ea sententia, veri nominis miracula à Diabolo patrari non posse. Priecipuas adduxi rationes suprà. Ad ea autem, que jamjam in contrarium attuli, non difficile est mea opinione respondere. Et quod primo ipsam dodrinam & dogmata spectat, cultu item quinque virorum istorian, non distitemur nihil illis stolidius excogitari posse. At nec ideò Diabolo haco sunt attribuenda. Notum, superstitionem, exseptis Judeis, olim totum occupatie orbem, Chaldei, Affyrii, Egyptli, Graci, Romani, ut de aliis populis nihil dicam, ineptissimas foverunt opiniones de Deo, rebusque divinis. Cultus erat impurus, ineptus, barbarus. Eum, ut pluribus describam, nulla cogit nesessitas; no. dam Santillima

1

đ

9

41

d

0

d

it

n

m

V

&

D

bu

M

m

fin

bu

rec

tur

000

plu

Sign om

mi

con

tiffima enim hæc funt. (*) At quis credat i rantam effe Diaboli potentiam, no universum fere orbem, invito Deo, fibi subjecerit, omniumque mentes tot ineptis opinionibus infecerit? Majus fane, ablit blasphemia! Diaboli effet in hoc Universum imperium, quam omnipotentis Dei. In. geniofifimus Anglus , qui Historiam Diaboli nu. per edidit, præter alia etiam quæ intendiffe videtur, oftendere voluit, quam ineptum fit, omnia, que unquam male & ridicule acta funt. Diabolo adscribere. Melius nobis tam late graf. fantis superstitionis originem pandit Apostolus Paulus ad Romanos Cap. I. Quando enim semel mentes culturam rationis negligunt, neque de. creta illius audiunt, facile fieri poteft, ut fensim fensimque prolabantur in imptas, Deoque contumeliosas opiniones. Contigit hoc illis, quibus revelatio divinitus fuit concessa, at ab iisdem turpiter neglecta, pedibusque conculcata. Quid mirum, fi tam turpiter aberrarunt illi, quibus tam felicibus esse non licuit? Communis ferè hodièque recepta opinio est, Diabolum, si quod enorme peccatum patratum, ejus effe au-Gorem; que persuasio partim à pilautia generis humani, partim ab opinionibus Gentilium, de operationibus Damonum infolitis, orta. Nolunt homines, etiam perversissimi, agnoscere nature fue malitiam, in alia longe negotia calpam suam transferre folent. Inter Ethnicos late quaqua-

Vide de his docussime disserentem Artur Young, in der historischen Untersuchung abgöttischer Verderbnisse der Religion &c. Libellus Berolini editus Anno 1749. in 8.

edat ; a fere mque Majus Uni-In li nundiffe m fit, funt, e grafoftolus a semel ue deit fen-Deoque , quiab iisculcata. nt illi, mmunis um, fi effe au-

generis
um, de
Nolunt
natura
mi fuam
quaquaversum

r Young, scher Verrolini edi versum sparsa fuit opinio, & adhuc dum per Orientem pallim viget, Demones quosdam generi humano inimicos, non folum multa infolita in terra nostræ globo facere posse; sed & homines, invitos sæpe, ad impuras atque impias actiones impellere. Hæc pestilens opinio posteà à Pontificiis fuit varias ob caussas propagata, & ad nostra usque tempora à multis fideliter custodita; quod ex protesso Viri docti, qui de potentia Damonis, Sagarum & Spectrorum egerunt, oltenderunt. Ex quibus simul patet, quid de secunda vatione, id est, propagatione ineptæ opinionis de fanctitate Francisci, cæterorumque, cultu item inepto plane fentiendum sit. Ego non miror, tot miferas mentes infaultissimo superstitionis sydere fuisse adflatas. In mentem nobis revocemus tempora, quibus vixerunt Franciscus & Dominicus, & in auras evanescet opinio de Diaboli potentia in propagandis stolidis opinionibus, cultuque barbaro. Passim inter Clericos & Monachos summa erat rerum divinarum & humanarum ignorantia. Sacra Littera in paucissimorum erant manibus; aut si Versio erat quibusdam ad manus, nemo erat, qui ad fontes recurrere poterat. Philosophia & rationis cultura plane exulabant. Omnia ineptis ritibus erand cooperta & corrupta. Pontifices ipsi erant, us plurimum rerum divinarum, ignorantissimi, 72sier ogya, per vim intruft, impudentes, luxu & mollitie diffluentes, avaritia dediti, parati, omnem castæ Religionis sensum in hominum animis accensum extinguere, atque dominium in conscientias ad se rapere. Quam strenue autem

id fecerint, neminem, nili rerum in Ecclesia gestarum ignarum, fugit. Accessit eodem tempore, quod barbarum illud crudelissimumque Inquifitionis Tribunal fuerit in præcipuis Europæ partibus inductum; per quod tantus metus hominibus injectus eft , ut maluerint potius rationi & conscientia vim inferre, quam examen instituere rerum credendarum. Fuerunt quidem omni tempore, qui, ratione & revelatione duce, metiora edocti, non omnia Romana Curia decreta amplecti vel approbare voluerunt. At hi paucis. fimi erant, moxque suppressi, violentissimisque persecutionibus ad ixepudias redacti. Ubi autem Examen Religionis pro crimine habetur, haud mirum, si homines tandem obbrutescant. Na. tura mortales ad ignaviam proni sunt, atque haud sponte ad ea feruntur, quæ cum aliqua molestia conjuncta funt. Poscit autem Examen Religionis animum à prajudiciis vacuum, solertem & laboris patientem, fortem item contra quavis obstacula, remoras injectura. Opus est ingenio non plane supido, subsidiis item ad veritatem inveniendam necessariis; at pauci inquirunt, quibus fundamentis Inperstructa fit religio cum lace materno quafi baufta. Omnia-ferè eruditionis prasidia tum temporis ablata erant. In Collegiis & Canobiis ignorantissimi homines dominabantur, & ineptias docebant; unde quò quis ineptior, folidus magis & superstitiosus erat, e magis Curia Romana & Gnathonibus charus acceptusque erat. Et quid mirum, eo tempore opinionem de virtutibus Sanctorum & cultus, ineptissimi licet, necessitate passim radices egiste

in

hit

lia

tH

De

ate

url

cœ

fcr

Vin

nen

tra

alla

loca

lum

pro

adfo

qua

fatis

man

let c

mira

facto

disti

man

circu

caru

que

tibus

poffu

ficial

e parminimi es ituere omni , meecreta baucismisque autem haud Naatque aliqua xamen , Solerra queest inveritauirunt, um lacte ditionis Collegiis inabanquis inrat, d aras actempore cultûs, es egiffe in

ia ge-

mpo-

Inqui-

in animis hominum; cum hodienum in tanta litterarum luce passim in Italia, Hispania, Gallia id agatur, ut cultus ineptissimus non minuatur, fed conservetur; opiniones flolidissima es Deo inimicissima non supprimantur, sed alantur atque retineantur. Si quis, ut omnia alia taceam, legat, quem cultum Cives celebratiffina urbis & totius orbis compendii, Parisios puto S. Genoveva tribuant; quibus laudibus eam in celum tollant, quas virtutes & miracula ad. scribant, non mirabitur in aliis locis, ubi tanta Virorum eruditorum copia non est, superstitionem altissimas egisse radices. Legendus eruditus tradatus cl. Wallini de hoc argumento. 3. Quod allata ad rem confirmandam Scripturæ Sacræ loca spectat, non videntur illa probare, Diabolum miracula patrare posse; & si posset, nondum probatum effet, ea, de quibus sermo est, insi adscribenda; tribuitur aliqua potestas Diabolo, quam in dubium non revoco; perspicuè enim sais Sacre Littere testantur, eum potentia, bamana majore, instructum esse. At qui plus valet quam homines, non statim habet facultatem miracula patrandi, id est, leges nature à Deo factas mutandi. Non nisi gradibus perfectionis distincta est potentia Angelorum, & mentium bamanarum. At Dei potentia nullis limitibus est circumscripta. Quod si Diabolus rerum physicarum magis elt quam Philosophus peritus, atque multa efficere potest in aere & circumjacen tibus corporibus, quæ arte humana fieri non possunt, neque explicari, quà ratione ab co perhciantur; nondum sequitur, ejus potentiam ed X 2 ulque

nique se extendere posse, ut rebus non existen sibus exiltentiam dare, aut contra leges naturales agere poffit. Loca Scripture, ad que provocatur, fingillatim examinare jam quidem non vacat, cum in libello hoc ex professo non id agamus, ut probemus, Diabolum miracula patrare non posse. Legantur ch Virorum Turre. tini, Sercii, Neltenii responsiones ad loca Scripture, que communiter in hoc argumento urgentur. Hoc unum, quod locum Apostoli ad Ephesios VI. v. 12. attinet, dico: mihi valde ar. ridere explicationem doctissimi Havercampii, qui in notis ad Tertulliani Apologet. Cap. XXII. post Thomam Galeum existumat, Apostolum allusisse ad Philosophorum tum temporis florentium receptas sententias. Affert ille duo loca ex Diogene Laërtio, docente, Chaldaos & Pythagoram credidisse, aëra plenum esse Demonibus; quibus adductis ità loquitur : ,, Que, quamvis ridicula, tamen in mente habuisse videtur mihi Apostolus Paulus, cum scriberet ad Ephesios, Cap. VI. 12. luctant nobis effe week ta muoupatina tuk morneing ir Tose imperiose. Non quali simile quid probaret, sed ut confirmaret Christianum suum in pugna, quam habiturus effet, & haberet jam cum perversis & stultis etiam opinionibus, que passim animos hominum vel ab infantia occuparant, Gentilibus à Poetis suis talibus fabulis & dæmonomachiis innutritis, apud quos:

Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo, Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.

Judeis

ti

V

n

P

q

fu

d

de

Gi

no

fir

fer

cil Ci

re

lu

in

existenturales provom non ion id ula pa-Turrea Scrinto urfoli ad aldè arpii, qui II. post allufiffe ium re-Diogene am crebus adidicula, postolus . VI. 12. Torngias d probafuum in eret jam us, quæ occup2abulis &

t Apollo, fuit.

Judeis

Judais etiam nescio quos Angelos mortis sommiantibus. ... Hactenus Havercampius. In Magis Egypti nihil animadverto, quod Agyrtarum superet artes. Diabolum aliquando ligaris aliquandò falvi, non nego; neque tamen fi gentes seduxit, miracula patravit, nisi dicas omnes impostores, qui vanis strophis famam adquirunt. & hominibus variis artibus imponunt, miracula Quod denique familiare illud Diaboli am Francisco & cateris commercium attinet. non magis credibile mihi videtur, quam miracula ipfa, quibus nobilitati effe dicuntur homi-Sane Diabolus non effet Diabolus, nes nostri. id est, versutissimus & collidissimus spiritus, si talia à stolidis bominibus & fanaticis passus esset. Non aded ineptit ille, ut ludos se facere à quovis infano patiatur. Non minus igitur ficta à mendaciorum, id est, vitarum Scriptoribus puto, quæ de Diabolo dicuntur, quam illa, quæ de insolitis illis portentis narrantur; терато-Asyos illi omnia commenti funt, quæ Heroës suos nobilitare possent. At non aded obtusa pectora gestant nostre atatis homines, ut, quæ de Diabolo dicuntur, adeò facilè credant. Amilit ille imperium suum plerisque in locis, quia non omnibus fabellis, quæ de eo narrantur passim, fides babetur. Quemadmodum in Comadia fervus aliquis variè ludens gratiam aliquam conciliare debet fabulæ; ita in vitis Sanctorum, aut Ceritorum potius, Diabolum male docti impostores inducere voluerunt. At fraus & inscitia pellucet. Quòd si verò Diabolus speciem hominis inducere potest, atque ità familiariter, uti vita-X 3 rum

sum Scriptores perhibent, cum bominibus agere fermocinuri, vel fine miraculis ingenia inertia. Rupida, & ad superfitionem effusissimam, veluti natura facta, decipere poterit. Concludimus igitur, minus verifimile effe, miracula, que Py-abagore, Dominico, caterisque adferibuntur, à Diabolo orta

Thought will orthing which would strapts temperature and the strategy of which which is the state of the

Junet repairable also restalled a medical con-

those of college, some and de direct and the college of the trace there are reserved to the trace of the court which the pure to a lead of the a familiar to decime. The word of samme pel-

tially tribed sein at - my if how O

III II

- week and the first of the state of the second CAPUT b

fe

n 921

30

f

ertia, veluti dimus

ur, à

CAPUT XIV.

Miracula, qua Pythagora, Apollonio, Francisco, Dominico & Lojola tribuuntur, à credulis & maleferiatis hominibus efficta sunt.

N antecedentibus Capitibus probavimus, miracula, quæ Pythagora caterisque tribuntur, neque Deum, neque Diabolum auctorem habere. Reliquum ergò est, ut ostendamus, ea facta nunquam fuisse, sed à credulis & male. feriatis hominibus excogitata, atque deinde adauda à polteris. In antecessium tamen monemus, nos, dum miracula illa efficta dicimus, non negare, ipfos illos homines, quibus talia adscribuntur, ineptis actionibus, quafitaque quadam præ cæteris hominibus excellentià, vel mas gis vel minus, auctores fuille, ut talia à credus lis partim, partim maleferiatis hominibus, in vulgus spargerentur. Non semel in superioria bus monui, omnes in universum, gradibus quamvis Aultitie & malitie distincti fint, the locutos fuise, ità vitam moresque suos instituiste, ut à morionibus & fanaticis parum abfuerint. Age ergo incipiamus à Pythagora, visuri, quibus testibus innitatur opinio de miraculis ab ipso Inter eos, qui tot miraculis illustrem fuisse Samium Philosophum perhibent; referendi Jumblichus & Porphyrius. Is, qui historiam aliquam, aut rem gestam narrat, aut ipse vidit, aut à Viris ficle dignis, qui eo tempore, quo res gelta dicitur, vixerunt, accepit. XA Incertas

PUT

m

pie

H

Pr

re

de

fer

for

tu

cr

la

no

in

QU

ni

fe

qt

in

re

h

at

m

te

N

m

Incertas traditiones, rumuscalos, famam & veri & falf nunciam pro maubitatis biforiis pon admittimus, Necesse insuper est, ut is, qui rem à se visam vel auditam marrat . ht Vir probus , omore , odio , ira vacuus. Quod & enim caussa adfint gravissima. que eum ad rem male narrandam inducere potuerunt, haud facile admittimus. Incidit autem Porphyrii & Jamblichi atas in Seculum post Chriflum natum tertium & quartum. Pythagoras autem, fecundum Dodwellum, Olympiade LII., Secundum Loydium & Bentlejum , quadragelima testià vixit. Cum igitur duo illi Scriptores tot annorum intervallis demum polt Pythagoram vixerint, necesse eft, ut ad teltes antiques fatis, fideque dignas provocent, quando nobis perfuadere Jamblichus volunt, miracula illa vere gesta effe. autem & Porphyrius, locis fuprà citatis, ubi incipiunt narrationem editorum miraculorum, ad nullum plane provocant testem, qui ea viderit; sed quali ex tripode parrant, existumantes, ulte rius in illam rem non esse inquirendum. Jamblichus initio operis fui fatis prodit, quibus fundamentis Biogene fua fuperstructa sit: "Neque, inquie, scrupulum nobis injiciet, quòd jam diù neglecta fuerit hæc Secta, peregrinis quippe difciplinis, & arcanis quibusdam fymbolis involuta; quòdque etiam supposititiis atque adulterinis scriptis obfuscetur, multisque aliis id genus difficultatibus obsepiatur; abunde enim nobis præsidii est in Deorum voluntate, qua propitia multo etiam his magis ardua fustinere pronum fuerit. Secundum Deos autem, iplum etiam divinæ hujus Philosophiæ principem parentemque nobis ducem

ri B mus_ n vel , ira ma. POutem Chris au-II. elimi es tot VIXefideadere lichus bi ina, ad derit ulte blichus men-2, 111n diù è difoluta; s feri-Hiculæfidii multò fuerit. livinæ nobis

lucem

ducem adsciscemus. , Ità loquuntur scilicet . qui historias scribere volunt. Post enarrata multa miracula Pythagora, fed nullis testimoniis superstructa, interjectis paucis verbis de Pythagora pietate & philosophia, ità de Pythagoreis judicat pag. 116. Donnes pariter Pythagorei proni funt ad fidem adhibendam talibus, qualia de Aristeo Proconefio & de Abaride Hyperboreo commenta referuntur, & quotquot alia funt generis ejusdem. Omnibus enim hujusmodi adhibent adsensum: Multa quoque NB. & ipsi comminiscentur, sæpeque talium, quæ fabulosa videntur, mentionem faciunt; tanquam nihil non credentes, quod ad Deum refertur., Narrata deinde fabella quadam, fatim ab iis admifa, pergit Jamblichus dicendo: " Adeòque isti in omnibus. non fe stultos esse existumant, sed eos, qui sunt increduli. Non enim Deum quædam posse. quædam non posse, ut scioli putant; sed posse omnia statuunt. - - Fidem autem suis opinionibus inde fieri censent, quòd, qui primus earum auctor extitit, non vulgaris homo. fuerit, sed Deus; eratque hoc unum ex illorum dictis, quisnam fuerit Pythagoras? Ajunt enim, ipfum fuife Apollinem Hyperboreum; hujus verò rei indicia haberi, quod in ludis furgens femur aureum oftenderit, quòdque Abarim Hyperboreum hospitio acceperit, & telum, que vehebatur, ab endem tulerit. , Hactenus Jamblichus. Similiter autem Porphyrius. Observa igitur sontem, unde manavit fama de editis miraculis. Nimirum discipulos Pythagoræ non puduit aperta mendacia comminisci, ut famam Auctoris Secta-XI que

2

P

3

d

D

8

re

qu

Ja

ru

pre

FU

Sei

mo

mi

eft

80

illos

per/

COPT

tifi

mu

tas

pul/

nem

Pro

ciff

lof.

100

que, atque eruditionem & pietatem ejus quaquaversum extenderent. Quis autem non existuma. ret, bomines illes, dum adeò candide loquuntur, biftoriam de miraculis evidentissimis testimoniis comprobaturos? At nihil minus. Initio Cap. XXVIII. ait Jamblichus: Ta an auroic Samuas a igya int Выбарыя вашток , кар та доро копринторыя. Дин narrant . Pythagoram uno eodemque die Metaponti in Italia fuiffe, & Tauromenii in Sicilia versatum, tanquam ad rem indubitatam & ab omnibus confirmatam provocant, dicentes : Arafifaurra eze for imarres. Unde patet, expuderata frontis ho. mines fuiffe, qui rem in fe prorfus imposibilem lectoribus tamen pro re pola, & quidem certifi. me gesta, venditant. Qued Pythagoras Abaridi femur fuum aureum oftenderit, ait: Have Terpul. Auras. Nimirum Plutarchus, Diogenes Laertius, Elianus, Scriptores omnes tot Seculis post Pytha. goram nati, fabulam illam recensent; ergò res est warm anadone agea. De testimoniis autem citatorum Auctorum mox videbimus. Earum itidem auctoritate nititur fabula de fluvio Pythago. ram falutante, cujus, ut & aliorum regarur, dum mentionem facit cl. Rittersbusius in Notis ad Porphyrium, pag. 29. rectè addit: " Videntur aucom mihi iltæ narrationes ejusmodi effe, ut inter veras historias Luciani locum fium facile tueri possint. Nam quid non Gracia mendax audet in historia? ut verbis Satyrici utar. Te avre zoppezros esse existimo, quod de Amoniano, Syriani cognato, Philosopho, scribunt. Eum habuiffe afinum sapientize auditorem : Credo, quòd iplius anima prius inhabitarat corpus ali-CUNUS

mjus Philosophorum. , Ità acute & ex vere

doctus ille Vir. Antequam verò Jamblichum &

Porphyrium dimittamus, atque altius ascendamus

ad cætera testimonia de Pythagora miraculis au-

dienda & examinanda, duo de viris illis mo-

plorum

iquaumaatur, mpro-VIII. a int Dum onti in tum. con-4 671is ho-Tibilem certi[[ibaridi TETPUXaertius , Pytha. res elt m citaım iti-Pythago. , dum ad Portur auut mn facile mendax ar. Tu oniano, Eum

Credo,

pus ali-

cujus

nenda funt, quæ oftendunt, non multum audoritati corum, quoad narrationem de vita & rebus gestis Pythagora, tribuendum. Primum est, quod in universum Viri docti dudum notarunt, Jamblichum atque Porphyrium labanti suo tempore superstitioni succurrere, & contra Religionem Chrifianam, que caput extulit, omnibus viribus deprimere voluisse. Hoc autem se consecuturos sperarunt , fi quem ex Philosophorum grege in scenam producerent, qui sanctitate vitae & rerum geltarum excellentià cum Christo, fanctissimo nostro Servatore, conferri posset. Idem de Philostrato monent omnes, & palpari potest vanissimi hominis institutum. Alterum, quod moneo, hoc eft, nimirum omnes, quotquot scripta Porphyris & Jamblichi legerunt, deprehendere: bomines illes omnem operam diligentiamque collocasse, ut aliis persuaderent, se inustrata quadam rerum divinarum cognitione ditatos esse; hinc tot inania & inepta de tisionibus, ecstasibus, sermone cum Damonibus, communione cum Diis narrant, ut facile animadvertas, impostores fuisse, qui, malitià & superbia compulsi, quidlibet, quad audoritatem fuam superstitio. vemque turpiffimam confirmare poffet, fint mentiti, Prolixe hoc oftendere possem, nisi otia mihi feciffet clarissimus & doctissimus Brukerus, Hift. philof. Tom. H. & III. ubi copiofissime eruditissimeque hoc argumentum tractat, & inductione exem-

P

ja

T

*

2

d

a

p

P

p

9

plorum invicte probat. Non adfunt, ut altius ascendamus, testes majore fide digni. Diogenes Laërtius Lib. VIII. Sect. XI. duorum miraculo. rum mentionem facit, nimirum aurei femoris 83 Culutantis ipfum Nessi fluminis; at præterquam. quod Laërtius recentior Scriptor sit, quam ut fine ulteriore examine fidem illi adhibere poffi, mus; de priore ait: Argerau de posteriore; Hollve in o passer. Plutarchus partin miracu. lum de piscibus aliter narrat, partim in Numa mansuefactæ aquilæ & monstrati aurei femoris mentionem faciens, imposforem vocat Pythago ram. Quod miraculum de piscibus attinet, rem ità narrat Jamblichus: pag. 27. » Cum Sybaride Crotonem iret, circa littus piscatoribus Supervenit, adhuc in profundo mari sagenam piscibus onustam attrahentibus, quantaque piscium multitudo numero etiam definito capta effet, prædixit. Illis pollicitantibus, fe, quicquid imperaturus effet, facturos, fi eventus pradictis respondisset, mandavit, ut omnes ad unum pifces vivos dimitterent, postquam singulos dinumeraffent; quodque inprimis admirandum, piscium ne unus quidem, multo inter numerandum elaplo tempore, dinque piscibus extra aquam detentis, extinctus est, quamdiù ille præsens adstitit. Postea piscatoribus pretium folvit, & Crotonen contendit ... Hanc hiltoriam longe aliter Plutarchus & Apulejus norrant. Plutarchus Sympof. VIII. quaft. VIII. rom ità narrat : Beder iz Dung negation were pass for Ho-Эмродая, ита фонти нелицая тих стричи . 1. С. Fertur capturam piscium emise aliquando Pytha goras, aculoris eg quam, am ut poffi, riore; iracu-Numa emoris uthago ttinet, im Syoribus genam ue pilcapta quicus prænes ad Lingu. mirano inter piscibus namdiù retium c hiltoarrant rem ita TOP TU-1 i. C.

Pytha

goras,

altins

ogenes

soras, ac captos dimitti justiffe. Apulejus similiter in Apologia pag. 294. ait: " Pythagoram memoria prodiderunt, cum animadvertiffet, proxime Metapontum in littore Italiæ à quibusdam pilcatoribus everriculum trahi, fortunam jactûs ejus emisse, & pretio dato justisse illico pisces eos, qui capti tenebantur, solvi retibus, & reddi profundo. , Nihil dicam de temporum rationibus, quas turpiter confudiffe oftenderunt Viri eruditissimi, Bentlejus & Lloydius. 'nas Lib. XI. Cap. XXVI. itidem refert: Pythagoram eodem tempore duobus in locis fuisse, à Nesso fluvio Salutatum, & aureum femur oftendiffe; provocat ad hoc probandum ad Arifloxenum Musicum, qui de vita Pythagora libros scripliffe dicitut, laudatos Laertio, Porphyrio, Gellio, Ciceroni. At, fi vel maxime ponamus, hac ab Aristoxeno, qui, Cicerone teste, Dicaarcho requalis fuit, narrata, nihil tamen hoc ponderis adderet testimonio Eliani, sed potius probaret, hunc ipfum Aristoxenum fuisse hominem nullius fidei, credulum atque mendacem. Qui enim nobis persuadere vult, hominem uno eodemque temporis articulo in pluribus locis esfe, E fluvios verba facere, num ille ullam meretur fidem ? At ille Ariftoxenus non fuit automing rerum geltarum. Narrat Laërtius Segm. XLVI., postremos Pythagoreorum vidisse Aristoxenum, qui floruit circa Olympiadem CXX., Pythagoras autem LX., adeò ut ad minimum juxta calculum Menagii CXC. effluxerint anni a morte Pythagora ad tempora Aristoxeni. Cicero, qui non femel cum laude meminit Pythagora, altum flet de portentis illis. Hermippus

pa

RI.

in

re

du

lat

Vi

igi

pr

pto

teft

3.

ftin

hen

tan

cer

mu

cor

fus

0772

tiu

tu

der

TOO

Hermippus etiam librum de vita Pythagora scripsisse dicitur; fragmentum, quod ex eo ad. fert Laërtius, fatis oftendit, quid de Pythagora fentiendum. Ità enim fonat : " Ait enim, illum. cum in Italiam venisset, subterraneam fecisse domum, matrique mandaffe, quæ agerentur tabulis inscriberet, tempusque adnotaret; deinde illum descendisse, ac dum rediret, acta matrem demissife; exacto autem tempore ascendiffe Pythagoram ex effossa domo, squalidum ac macie confectum, advocataque concione dixiffe, ex inferis fe ascendere, atque ut sibi fidem facere, recitaffe quicquid effecisset. Eos verò iis, quæ dicebantur, affectos in lachrymas ejulatusque prorupisse, Pythagoramque jam divini quidpiam habere existumantes, uxores suas illi in disciplinam dedisse, ut quidpiam ex illo addiscerent, easque Pythagoricas vocatas effe. " En veram miraculorum omnium, Pythagora adscriptorum, originem! Idem observavit Sophoclis Scholiaftes. quem citat Menagius. Hanc famam discipuli creduli & inepti propagarunt. Hinc eodem Laërtio teste, Seg. II. Pythagoram Apollinem Hyperboreum esse opinati sunt. Eum tamquam Deum à discipulis habitum similiter affirmat Malchus & Philofratus in vita Apollonii. Hinc ipfum Pythagoram impostorem appellarunt Timon, Plutarchus, Lucianus. Certè præter ea, quæ Hermippus de spelunca, in quam se abdidit, narrat, aureum illud femur, quod oftentaffe dicitur, fatis oftendit, impostorem fuisse. Tali arte usus est Alexander apud Lucianum in Pseu-Lowante. Subinde (inquit Lucianus Tomo I. gora

ad-

gora

um.

ecifle

ntur

de-

acta

cen-

dum

e di-

idem

ò iis,

isque

piam

cipli-

rent.

peram

rum,

iaftes,

cipuli

eodem

llinem iquàm

Firmat

Hinc

Timon,

ana

odidit,

affe di-

Tali

1 Pfeu-

pag.

pag. 771.) inter gestandas tadas, atque inter myficas saltationes, femur illius de industria reaudatum, aureum apparebat, pelle, ut conjicio, mauratà circumdatà, & ad tedarum fulgorem relucente. Idem quin fecerit Pythagoras nullus dubito. Ità donum Prophetia inter humeros latitaile Muhamedi, ajunt ipsius admiratores. Vide Gagnier Tomo II. pag. 298. Colligamus igitur in summam, quæ hactenus dicta sunt, ad probandum, testes miraculorum fide dignos non esle. Observetur ergò: Nulla monumenta scriptorum, vel à Pythagora, vel ab alio fide digno teste superesse. 2. Multos fuisse Pythagoras. 3. Discipulos fuisse credulos & mendaces. 4. Tesimonia omnia recentioris esse atatis. 5. Multa impostura indicia in Pythagora actionibus deprehendi. 6. Emblematicam philosophandi methodum multis ineptis fubulis occasionem dedisse. Et 7. tandem, Porphyrium & Jamblichum multa incertà traditione accepta fine examine admissife. multa exaggeraffe; unde mea opinione facile est conjectu: unde fama de portentis à Pythagora editis fuerit orta.

Transimus ad Apollonium Tyanensem, prorsus Pythagora similem Prophetam. Vitam ipsius, ut notum est, conscripsit Philostratus, de quo omnes ferè eruditi pessimè sentiunt, eumque potius fabularum Scriptoribus, qu'am rerum gestatum sidelibus narratoribus annumerant. Eumdem nullas historize leges in conscribenda histotia Apollonii adhibuisse, communis eruditorum vox est, & 1. qu'idem, ut paucis hoc ostenda-

mus,

ob

get

aet

qu

VIV

luc

fun

me

per

Acl

ger

Acl

ven

infi

mu

nug

tans

aute

dite

recu

opo

ftud

fabr

& p

eoru

fi m

rect

Nen

mus, provocamus ad tot aniles & ineptas narrationes, que passim in hoc libro Philostrati referuntur. Deum enim Apollonii itinera narrat, omnem operam impendit, ut lectori incredibilia ortentosa propinet, quæ tamen ita comparata sunt, ut nonnisi ftupidi plane, vel infantes decipi possint. Nervose in compendio ea proponit illustris Huetius, Demonstr. Evang. pag. m. 1063. "Adeone (inquit) fungum fuisse quemquam, vel ut persuaderet ipse sibi, vel ut aliis fe persuadere posse speraret, prægnanti Apollonii matri Proteum, & aliis in templo Ægiensi aspectabilem præbuisse se Æsculapium? Animalium voces intellexisse Apollonium, facultate hậc ab Arabibus imbutum, qui vel corde, vel hepate draconis comefo, futura ex avium garritu præsentiant? quam peritiam & Indis Paracensibus largitur. Interiit ne funditus genus illud hominum rereaxuzur Caucasum incolentium, quorum nonnullos Apollonius, ac nemo deinde vidit? Quis eum credat vidisse Empusam? Quis credat, mulieres Veneri dicatas, supernè nigras, infernè albas, apud Indos reperiri? Quid factum hoc mulierum genere, quod hodiè occurrit nuspiam, nisi quas fortè sol fuscavit superiore corporis parte, quæ velatæ non erant? Quanti stuporis est figmentum illud de puteo culpæ, per quem Indi jurare folent, de Cratere veniz; de doliis duobus, imbrium uno, alterum ventorum; quibus apertis regio ventis perflatur, & rigatur imbribus; fecus verò, si occludantur? Jocularis verò est tota hæc Brachmanum scena, qui vel adipearrareferrat . libilia ompafantes proag. m. uemt aliis pollogiensi nimaultate , vel n gar-Paragenus colennemo usam? upernè periri? od hofuscaæ non lud de Colent, , imaperimbricularis qui vel

adipe-

adspectabiles se faciunt pro libitu, vel oculorum obtutus effugiunt; nec ipsi solum choreas ducunt, fed terram etiam, virgis ferientes, asfurgere, ac velut tripudiare faciunt, ipsi verò in aerem tolluntur. Hinc metempfychofeos recoquit dogma, & nugas ad nauseam funditat. Tùm in convivio Brachmanum tripodas describit, crateras & fercula, Iponte & automatus ad convivas accidentia, & Tantali deinde poculum illud amicitiæ nunquam deficiens. Quam infulsum est, quod de ephesina peste sub pannosi & mendici fenis, ac deinde sub Molossi specie delitescente excogitavit? Apollonii verò nocturna pervigilatio ad tumulum Achillis, ejusque cum Achille congressus, pueriles sunt ac germanæ gerræ; inter quas palmarium hoc est, quod ait Achilles, Nereides ad sepulchrum suum sæpè Nereidem etiam quamdam Selera infulam tenere alio loco garrit. Quid quod Ulmus apud Gymnosophistas loquens inducitur à nugivendo illo Historico, & Apollonium falutans? " Hæc eruditissimus Huetius. autem aded impudens est, ut talia pro veris venditet, num fidem meretur in cateris? Qui verecundia limites semel transgressus est, eum oportet gnaviter esse impudentem. Fecit id omni studio Philostratus. Non sufficient innumera fabule hactenus ex Huetio citate; sed miracula & portenta, ne quid desit, addenda; partem corum fuprà adduximus. Plura inveniet Lector, fi mendacem Historicum evolvere voluerit. Hinc rectè Eusebius in Hieroclem pag. 439. seq. ait ! Nempe ego quidem lubentissime probabilibus rebus

F

M

21

de

CX

ea

11

no

tu

20

Tr

36

in

fo

m

cri

ad

loc

qu

lol

(

Ve

CH

D

pr

rebus, & ad verum propiùs accedentibus fidem habens, licet etiam quædam magnifice magis per exaggerationem, ad commendationem Viri boni afferantur, ea credenda esse amplectendaque mihi persuadeo, modò ne monstrosa sint plane & stolidis figmentis referta. 447. postquam aliquot ex recensitis Huetio fabulis adduxisset, addit: Δοά της περι τυτων, ώς ander, appunctes, any two holmer amenter Econes TE MAY SENDED EE THE MUSEDOSIAN. Accedit fecundo loco, quod perspicuum satis, atque evidenter à Viris doctis demonstratum sit, Philostratum id agere, ut Apollonium fanctissimo nostro Servatori opponat, atque omnia, que ipfe & disci. puli fecère digna mortalium fide atque attentione, ineptillimo Philostrato tribuat atque accom-Præter Eusebium instituto parallelismo ostenderunt doctissimi Viri, inter quos diligentià omnes superavit eruditissimus & amicissimus Vir Jo. Jacobus Brukerus suprà laudatus, Tomo III. Historica Philosophica. Si testes inspiciamus, non minor adest de miraculis dubitandi caussa. lostratus res ab Apollonio gestas non vidit, plus centum quippe annis Apollonio recentior. Teltes, ad quos provocat, funt Damis Babylonius, Maximus Ægiensis, & Maragenes. " De Damide (verba funt cl. Editoris Philostratorum, Olearii) cujus cumprimis auctoritate Philostratus nititur, id non observare non possum, esse in ipsa hac Philostrati historia maxime luculenta summa simplicitatis ejus vestigia, ità ut jocis passim lusibusque modò Apollonii, modò Indorum Philosophorum patuerit. Non mirum igitur, hominem fidem magis 1 Viri tendafa fint t pag. tio fa-30 , ve ¿ Econve ecundo inter à tum id Servadiscitentioaccomlelifmo igentià us Vir mo III. s, non Phi , plus Testes, 5 , Ma-Damide Olearii) nititur, ofa hac fummæ ffim lum Phiir, ho-

minem

minem simplicem multa retulife magade, fando accepta; multa à Philosophis audita, quæ sensu μυς ικωτερω interpretari debuiffet, in τερατολοyez convertifie; multa, quæ ab iis patrari videret, arte quadam, eò, quod captum suum excederent, in mera miracula vertiffe., eamdem sententiam concedit cl. Brukerus Tomo III. Hift. Philosoph. pag. 311. & Sane hine inde non pauca funt hujus rei vestigia. Libro III. Cap. LIV. pag. 132. Edit. Olearii ipse Philoftratus de rebus à Damide narratis dubitat: Exes A za, inquit Philostratus, of o hopes avages γραπτα το Δαμιδί, σπαδαοθεις έχει περι των έν Induc muschoy surray Sugrav Te nay Trywy, nay ar-Эршпич, няб врог парадытыбы. Кај рар первос in, unte megever, unte aniger maoir. Id eft: " Quoniam autem & ille sermo à Damide fuit in litteras relatus, qui institutus ibi de iis, quas Græcorum fabulæ apud Indos celebrant, beltiis fontibusque fuit & hominibus, mihi quoquè minime eum prætereundum puto. Id enim lutri inde fortè quis reportabit, ut neque fidem adhibeat, neque deroget omnibus. , Num ità loqui solent homines, qui de probitate testis, quem unum fequuntur, certi persuasique sunt? Eodem Libro Cap. XLIII. pag. 131. narrat Philostratus, Jarcham Philosophum Indum Damidem false risisse. " Simul verò adversus Damidem (de Jarcha sermo est) liberali joco usurus, tu verò, inquit, nihil ne prænoscis Assyrie, idque cum tali viro verlatus? Per Jovem, respondit Damis, quantum mihi opus est prænosco. Cum primum enim in Apollonium huncce incidissem, Y 2 plenus-

A

ìu

di

qu

SU

lia

in

tes

in

mi

jad

N

ho

Ap

Νι

inf

TIS

tio

Phi

At

ten

lui

fui

diti

atq

par

seft

iac

plenusque fapientiæ ille mihi vifus effet, gravitatis item ac temperantiæ, ut & continentiæ; cum item memoriam in eo deprehendissem, do-Arinam item fummam, maximumque discendi studium, Dæmona quemdam nactus sum; hujusque fruens commercio cognovi, quòd indo. ctus qui sim & parum sapiens, eruditionis laudem sim consecuturus, barbarusque anteà, in virum bene institutum evasurus, quòd item illum fecutus, & cum eo Philosophiæ operam navans Indos viturus fim, viturus fim etiam vos, inde & cum Græcis sim conversaturus, ipse factus ab éo Græcus. Vestra autem quidem effata res maximas spectantia, Delphicum aut Dodonzeum, aut aliud quodcunque volue. ritis, Oraculum statuite; mea verò quoniam Damis est, qui ista prævidet, & prævidet tantum, quæ ad seipsum pertinent, præstigiatricis funto aniculæ, de pecudibus & aliis hujusmodi vaticinantis, quibus dictis in rifum effusi fapientes omnes fuere. , Sane locus ille dignus ett. qui attente consideretur. Primo enim ex eo patet, Jarcham ipsum Damidem pro simplici, fatuoque habuisse. Ex antecedentibus patet, Jarcham illum magnifice de Apollonio sensisse, ejusque virtutes admiratum. Conversus autem ad Damidem, longe alio utitur fermonis genere. Atque vel ipsa responsio docet, qualis homo fuerit Damis. Secundo, hic ipse Damis tamen antequam Damonium accepit, statim ac videt ipfum Apollonium, altistime (fi fides Philostrato) animum ejus inspexit, dignumque insolita virtuti ejus statuit pretium; unde hac sapientia? Alias avi tiæ; doendi hundolau-, in m ileram etiam irus, quiicum olueniam t tantricis modi apiens elt, eo pafatuo-Jarclusem ad genere. homo tamen videt (trato) ta virentia!

Alias

Alias sapiens nonnisi & eruditus de sapiente rede judicat. Ille verò barbarus, de re omnium longe Tertio. Impudens homo Socrati & difficillima. Pythagora similis esse vult, quibus Damon aliquis contigit. Aut fanaticum igitur hominem, aut impostorem fuisse oportet Damidem, qui talia narret. Sinè dubio hac ratione fidem voluit conciliare anilibus fabulis; at frustra. Si quis in carmine pastorali pastores ovium inducit loquentes de rebus summis, ad Rempublicam aut sublimia eruditionis capita spectantibus, de quibus in scholis agitur, ille meritò exploderetur, carminis hujus naturam ignorans. Damis noster jactitat familiare aliquod cum Damone, non fine Numine datum commercium, confidens fore ut homines credant, non folum dominum fuum Apollonium Deum esse, sed & servum propiore Numinis frui amieitia. At ità inepte sermonem instituit, tot male coherentes narrat fabulas, gerris ficulis ridiculas magis, ut pro Demone & ratione fungum ei obtigisse credas. Miror igitur, Philostratum hæc ex fcriptis Damidis narraffe. At li rectè genium hominis novi, fraudem intendit Sophista. Videtur hâc re innuere voluisse, Damidem discipulis JFSU Christi similem fuisse, qui, postquam in Christi disciplinam traditi, ignorantiam rerum divinarum exuerunt, atque calesti quadam virtute donati funt. paret interim ex co, quam fidum rerum gestarum testem secutus sit Philostratus. Certe si nugivendulus ille tantà est impudentià, ut Demonem aliquem sibi obtigisse, contra omnem veri speciem, jactare ausit, quis in cateris rebus, quas enar-Y 3 rat,

ÇO

D

di

en

ter

H

ria

DO

fua

&

eti

exi

ipsi

lit

CYE

mo

xeu qui

illit

cre

fola

citu

in

tis

den

rat, fidem prafabit? Quam stulte autem crede. lus & infanus Apollonii admirator fuerit, pater ex initio captæ inter Apollonium & Damidem familiaritatis. Lib. L Cap. XIX. pag. 23. dum antiquam Ninum pervenit Apollonius, occurrit " Is (ità Philoftratus) amore eius captus & itineris cupidus: Ibimus dixit, Apolloni, tu quidem Deo, ego autem te duce ufus. Namque & ego non nullo tibi ero pretio. enim aliud nihil, Babylona ducens iter novi, & quicquid est urbium, inde haud ità pridem redux, vicosque in quibus commoda fint plura Imò & linguas Barbarorum, quotquot funt; funt autem Armeniorum alia, alia Medorum & Perfarum & Caduliorum; omnesque eas ego. Ego quoque, & amice, ille respondebat, has omnes novi, cum nullam tamen didicerim. Et admirante Ninio, noli, inquiebat, mirari, quòd omnes hominum norim linguas, nam & quæ filentio homines premunt novi. Adoravit igitur eum Affyrius, ut ilta audiit, & quali Dæmonem consideravit, eique ità adhæsit proficiens in fapientia, & quicquid audiret memorià retinens. " Adeò felix ingeniorum explorator est Damis iste, ut, quem vix de facie noverat, statim pro Damone quodam haberet. Si nasum habuisset Ninius ille, Circulatori illi tam splendide, ut hic facit, mentienti, non solum aures vacivas non præbuisset, sed impostorem civibus suis deridendum propinasset. Quod si ineptus homo talia credidit, quis dubitet, quin centies eum circumvenerit Apollonius. Quam parum insuper sibi constet Philogratus in edisserendis redu pater m fadùm CHITIE e ejus Apol ulus. . Si novi, ridem plura funt: um & s ego esponen diiebat. iguas, novi liit, & adhæudiret iorum de fahabeulatori , non impo-Quòd abitet, Quam ediffe-

rendis

rendis Damidis rebus, etiam ex hoc citato loco conftat, collato cum iis, quæ Lib. VII. Cap. XXXVIII., dum in carcere erat Apollonius, de Damide refert. Ait nimirum: " Tum primum Damis naturam Apollonii accuratius peripexifie, divina quòd sit, & humana major. enim facra ulla obeuntem (qui enim in carcere potuisset?) neque precationibus usum, que verbum proferentem ullum, pedicas contemtui habuisse: rursusque crure illis inferto, ut vinculis qui effet constrictus, fese gestisse. His adductis, bec salfe Philostratum & Damidem ridens addit Eusebius pag. 450. " Ego verò vitio vertere quidem discipulo nolim tarditatem fuam, quòd omne cum eo confumens ævum, & fuperstitioforum quorumdam rituum interventu mirabilia eum patrare videns, nihil eum mortali præstare natura existimarit; at verò etiam post tantum opus patratum, qualis ille existat, ignorat: & ut fas sit ignoranti, ob iplum angitur atque timet, perinde ac li homo sit nudus, ne quid ei, quod minime vellet, Dum Babylonis mentionem facio, eveniat. ,, monendum simul est, Damidem aperti mendacii reum effe; Capite enim XXI. Libro I. narrat, quid Babylone gestum fuerit. Atque ità urbis illius magnificentiam & Splendorem enarrat, ut crederes, ca setate nondum Babylonem fuisse defolatam, contra quam Plinius, Paufanias, Tacitus testantur; de qua re videndus Bochartus in Chanaan Lib. IV. Cap. 15. Eum timide fatis Olearius, aperte autem & simpliciter impudentis mendacii accusat cl. Brukerus pag. 240. Y 4 Hijt.

372

di

fe

ip

el

01

q

fe

,

M

77

p

21

b

U

1

1

i

j

ľ

*

8

J

1

Hift. Philof. Tom. III. Lib. II. Vitz Apollonii Cap. XIII. pag. 51. fabulofa multa narrat Da. mis de Caucaso, ut nempe Prometheus in eo fuerit ligatus &c. addit Philoftratus : Kay diona i Дарыс анпра тын жетрын херев, в раба вирвах. Acer The unn i. e. Dicitque vincula Damis ex petris suspensa superesse, quarum difficile sit materiam conjectura assequi. Quæ caussa est, cur Philodratus fabulam recenfet, cum ipfe inter fabulas referat? Unde quam fidem mereatur ille Damis pulchre videmus. Non femel infuper Damis in hac Legenda monet, quid Apollonius ab his vel illis Magis & Philosophis didicerit; ipse tamen ait, Apollonium omnia scivisse. Diligenter loca annotavit cl. Brukerus. Observarunt insuper docti viri, quæ Libro III. & VI. de rebus apud Indos & Athiopas gestis dicuntur, ex Ctefia, Agutharchide, aliisque ejus furfuris Scriptoribus derivata, dudum autem ab iis, qui ea loca peragrarunt, falsi convicta. Cam autem Philostratus (utar verbis cl. Olearii) ità omnia ista referat, ut Apollonium Damidemque oculis suis ea dicat usurpasse, vel mendacissimas fuisse oportet Damidis, ex quibus ista habuit, ephemerides, vel ipsum pro arbitrio suo, quicquid in mentem veniret, ex modupadesa sua derivatum, eis affinxisse. Denique refert ipfe Philostratus Lib. I. Cap. III., non Damidem suos Commentarios ipsum in lucem edidisse; sed per quemdam familiarem, cum Julia Severi uxori innotuissent, in manus Philostrati incidiffe, & bujus Regina justu ab eodem in ordinem fuisse digestos. quis præstabit fidem, amicum illum Damidis non multa

ollonii t Dao fuetoma i υμβαλmis ex fit mat, cur nter facur ille nfuper ollonius licerit; Di-3. bferva-& VI. cuntur, furfuris is, qui autem à omnia e oculis as fuille ephemequid in vatum, lostratus mmentauemdam tuissent,

Regina s. At nidis non multa multa ex fais addidisse? Juliam Philosophia fudiis deditam fuisse memorant Dio & Philostratus; fed & Rhetorica. Kay yae THE phrogenus marras λογες έπηνει, και ήσπαζετο. Unde fatis probabile, ipsum Philostratum, Sophistam, omnem suam eloquentiam adhibuisse, atque fuco orationis exornâsse. At parum inter se conveniunt plerumque Veritas & Rhetorica. Quid de Maragine fentiat Philoftratus, ipse aperuit Lib. I. Cap. III. Ou yae, inquit, Moseaveres To meorenteer, Bished HER EUNGERTI EIC AMONOVION TETTAPA, MONA SE TON mies avoga apronouris. Cl. Olearius in Præfat. pag. 32. ex his verbis concludit, Philostratum in adornanda illa historia Maragenis nullam habuiffe rationem. Inter alia argumenta & hoc utitur; quod ingenio scopoque Philostrati, qui Apollonium à Magiæ suspicione purgare maximè nitatur, rectius convenerit, librum Maragenis, in quo Magiæ ille fuerat insimulatus, planè rejecisse, inutilemque judicasse; at ex hoc ipso patet, qua fide ufus sit Philostratus in conscribenda vita Apollonii. Quis dubitet, quin in quatuor illis libris multa fuerint, quæ ingenium, mores atque acta Apollonii demonstrare potuissent? Quum autem testimonia, quibus nititur Philofratus, adeò imbecillia, imò falsitatis admodum suspecta fint, facile patet, quam vim in animos legentium habeant miracula, quæ Apollonio tribuuntur. Quod si tamen pleraque, quæ narrat Philostratus, (quod tamen, si rationem in consilium adhibemus, fieri non potest) admitteremus, miracula tamen in gratiam iplius à Deo facta esse, persuadere nobis nulla possemus ratione

pel

ho

qui

com

tan

dur

ten

TUI

me

cer

du

con

me

vet

KM

etil

pro

in

\$en

At

rec

ru

boi

At

qu

did

mi

av

8

ex

ratione. In antecedentibus probavimus, hominem hunc ineptissime omniscientiam fibi attribuisse, perpetuum comitem Deum jactitasse, ad Superfitionem ubique graffantem, alendam & latius disseminandam, operam omnem atque diligentiam adhibuisse; verbo, superbum Sophistam & impudentem impostorem fuisse. Unde facile Lector animadvertit, quid sentiamus de præsti. tis ab eo miraculis. Cl. Oleanius, & post eum eruditissimus Brukerus, sententias Virorum do. corum, de miraculorum illorum auctoritate, in tres dispescunt classes. Sunt, qui putant, omnia, que de portentis ipfius dicuntur à Philo. Brato & Damide, temere effe conficta. Alii putant, non esse in dubium revocandam narrationem Philofrati & Damidis, fed poffe admitti; at miracula ille artis effe opus, atque Apollomium im-Sunt denique, qui existimant, Diabolum, Religionis castissima infensissimum hostem, operam suam contulisse ad inustata illa prodigia efficienda. Omnes illæ Virorum doctorum fententiæ, non omni carent veri specie. Per me fruatur quisque suo ingenio. Nullam tamen ego, ut verum dicam, conssam video, cur Diaboli operam intersessife credam. Nescio, qua ratione factum sit, ut multi eruditi tam faciles fint in admittendis Diaboli operationibus. Gentiles omni tempore multa insolita facta funt, qua aut Socerdotum fraudibus attribuenda, aut mendacibus & credulis hominibus. Quis non credebat olim, in oraculis Gentilium divinam quamdam vim, aut bostis infernalis potentiam. intercedere? Re autem propins introspecta, aded pelluces ho. attrile, ad & lae dilihistam facilè oræfti. t eum m do. ritate, utant. Philo. lii putionem at mim im Dia oftem. proditorum er me tamen r Dia-, quâ faciles Inter funt, , aut s non vinam tiam. , adeò

elluces

pellucet fraus à Sacerdotibus adhibita, ut, qui hoc non videat, fit parum attentus. At (inquiunt) quadam ex narratis miraculis ita fune comparata, ut omni fraude & arte adhibità fieri tomen non potuerint. Ità est; at priùs probandum certis & indubitatis argumentis, ea portenta facta, antequam de coussis & origine eo. rum disquiramus. Postquam tot adfunt argit. menta & testimonia, Damidem verum neque dicere potuisse, neque voluisse, utpote ineptum, credulum , fimplicem , mendacem ; Philoftratum res confuse & inepte congestas atque narratas pro lubitu exornaffe; ipsum verò Apollonium impostorem, mendacem & fanaticum bominem fuiffe ; quid vetat, quò minus statuamus, nibil ab eo factum unquam, quod vires bumanas superet? Verum etiam est, Lucianum & Apulejum Apollonium pro Mago habuisse. At quid erat Magus secundum illius zetatis opinionem? nimirum bomo, qui familiari Demonum consortio se frui, atque insolita fe patrare posse jactitavit, ipso opere autem nibil efficere potuit. Qui actiones & vitam Apuleji, Alexandri (cujus reapudas acutissimus recenset Lucianus) Jamblichi, Porphyrii, aliorumque evolvit, facile animadvertet, quales bomines fuerint Magi illi. Crediderim itaque, Apollonium ubique adfectaffe personam bominis. qui extruordinariis dotibus effet ornatus, atque dictis factisque suis vim divinam attribuise; Damidem, bominem extreme ineptum atque folidum, avidis auribus cuncta Apollonii dicta excepisse. & pro Oraculis babuisse; utrosque famam atque existimationem singularem aucupatos esse; Philo-Aratum fratum denique, centonem illum à Damide relictum, in ordinem digessisse, exornasse, atque ex odio Christiana Religionis datà operà pleraque confixi [e.

Succedant Franciscus & Socii. Quâ fide nitantur ea, quæ de miraculis eorum dicuntur, Cum probamus, vera esfe, iam videndum. quæ de miraculis Christi narrantur, provocamus ad discipulos ejus, qui autorta erant, neque adeò falli poterant, nili dicas omnes humine oculorum destitutos fuisse. Asserimus insuper, eos fallere noluisse, quod ex universa eorum indole ac vita elucet. Erant equidem piscatores, sim. plices, nullis litteris tincti; at candidi, mentis Sana, nullà superstitione capti. Res à se centies vifas recensent; circumftantias rei geste narrant; neque ad perpetuas visiones provocant & echases; sed nativa quadam ruditate enarrant, se fuise piscatores, vocatos autem per Christum, ut testes essent rerum per ipsum gestarum, utque sanctissimam ipfius doctrinam omnibus amunciarent. Fatentur insuper, se inustatis donis instructos. dono nimirum linguarum, & facultate miracula patrandi, quibus usi fuerint ad homines de rebus gestis sunctissimaque disciplina divina origine persuadendos. Supponamus jam quidem primo duo. decim, uti perhibet Bonaventura caterique, F. Assiste fuisse discipulos, perpetuos vita comites, rerumque gestarum testes; hoc supposito tamen fatemur, nos eis fidem habere non posse, quod tot ridicula, absurda narrent; & ipsi tam inepti fuerint atque stolidi, ut aliis testibus opus estet,

ad P

dicer

rant

omni ea se

aut /

plori

peci

pra

certu

11071

nes i

funt

mus

mira

femp

gelta

bis ,

fi pi

non

tran

imp

ad e

prof

Bola

plit

buil

(ita

cœl

labi

Cili

cun

Mo

reli. que ex raque

de niintur, effe. camus neque se ocuer, eos indole , fimmentis centies rrant; cftafes : e fuille it teltes meti/int Faructos. iracula e rebus ne per-10 duome, F.

tamen

, quòd

n inepti

is offer,

ad probandum, hos homines potuisse veritatem licere. Omnes actiones, quas de Francisco narrant, insolita & portentosa funt, imò adeò ab omni verisimilitudinis specie abhorrent, ut qui ea se credere posse ait, hominem oporteat esse aut stolide credulum, aut projecta audacia. Exemplorum fatis superque adtulimus suprà, quibus specimen unum atque alterum addemus. prà notavimus, neminem de veritate rei gesta tertum effe poffe, nifi satis de testium, cum ipse non viderit, veracitate persuasus sit. At homipes inepti, ad superstitionem creduli, tales non funt, de quorum probitate persuasi esse possumus. Quis enim præstabit fidem, hominem ad miraculum credulum, superstitiosum, fanaticum, semper verum dicere? Quis distinguet rem verè gestam à fabula & turpi mendacio? Quis probabit, hominem ejusmodi peccatum existumare, fi più, uti loquuntur, utatur fraude? Qui enim non femel, sed sapissime impudentive limites transgressus est, eum in cæteris etiam gnaviter impudentem fore existumamus. At veniamus ad exempla & actiones quasdam, testimoniaque proferamus de discipulis Francisci. Bosquierius, qui Antiquitates Franciscanas scriplit, Capite primo ait, Franciscum duodecim babuisse discipulos, uti Christus. "Quidam eorum (ità Bosquierius) fuit raptus usque ad tertium colum, ut frater Ægidius. Quidam fuit tactus labiis ab Angelo, calculo ignito, ficut Efajas, scilicet Philippus Langus. Quidam loquebatur cum Deo, ut amicus cum amico, quali alter Moses, videlicet Frater Sylvester purissimus. Quidam.

fu

Do

ma

ful

per

àt

tet

dix

Par

tali

pot

exe

Sar

per

fam

ejus

und

ubi

ven

pau

tus

por

ver

Quic

Stat

quò

acce

& o

ritat

tum

mvi

Ouidam volabat ad divinæ fapientiæ lumina. ut aquila, quasi Evangelista, scilicet Frater Bernhardus humillimus , qui fcripturas profundiffimas declarabat. Quidam fuit fanctificatus à Domino, & canonizatus in cœlo, dùm adhue viveret in hoc mundo, quasi sanctificatus in utero, scilicet Frater Ruffinus, nobilis de Affi. fio, Vir Christo fidelissimus. " De Fratre Agi. dio ergò primò unum alterumque specimen candoris & sapientia adferemus. In Alcorano Franciscanorum pag. 21. hæc funt : ., Frater Ægidius dixit: Ille homo Franciscus nunquam deberet nominari, quin homo præ gaudio lam. beret labia fua. Tantummodò defuit fibi unum, scilicet corporis magnitudo; si enim haberet tale corpus, quale ego habeo, scilicet ità robustum, procul dubio totus mundus eum fequi minimè potuisset. Pag. 50. Frater Ægidius Laicus cuidam Magistro Theologiæ, Prædicanti Sanctæ Claræ, & ejus fororibus dixit: Tace, Magister, quia ego volo prædicare; qui statim taeuit, & Frater Ægidius eructavit melliflua. Ibid. Pag. St. Frater Ægidius dicebat, se quatuot vicibus natum; primò ex genitrice; fecundò ex baptismo; tertiò in ingressu Ordinis; quarto, quando sibi Deus sæpe apparuit, & fuit raptus Et in hac nativitate, ut dicebat, perdidit omnem fidem ex aperta visione eorum, quæ sunt fidei. Pag. 52. ibid. Diabolus tam terribilis ei apparuit, quod præ timore loquelam amilit; & cum Diabolus super eum ascendit & oppressit, Frater Ægidius furgere non valens, traxit se, ut potuit, ad vas aque benedicte, qua fide afperfus,

unus

nina , Frater rofunficatus adhuc itus in le Affi. e Ægien canlcorano Frater inquam io lamunum, ret tale ultum. minimè us cui-Sanctæ Magitim taa. Ibid. quatuot fecundò quarto, raptus. omnem int fidei ei appa-& cum lit. Frat fe, ut de asper-

lus,

his, fuit à Dæmonis molestia liberatus. Ibid. Nihil eft, in quo Doctrinæ Fratris Ægidii. magis placeas Deo, quam quod te per gulam suspendas. Quod sic interpretatur: Homo suspensus non est in coelo, & tamen est sublevatus terra, & semper respicit inferius; ità nos oportet humiliari. Pag. 53. Frater Ægidius cuidam dixit : Si vis Religionem intrare, citò interfice Parentes, sed non materiali gladio, sed mentali, quia qui non odit patrem & matrem, non potest esse Christi discipulus. , Addam unum exemplum ex Antiquit. Francisc. pag. 164. " Cum Sanctus Ludovicus, Rex Franciæ, decrevisset per Sanctuaria pereginari septennio, auditaque fama veridica Fratris Ægidii & mirabili fanctitate eius, proposuit in corde suo omnimode visitare. unde in ipla fua vilitatione divertit Perusium. ubi audierat Fratrem Ægidium commorari. Et veniens ad portam Fratrum, ficut peregrinus pauperculus, & ignorus paucis comitibus fociatus, requisivit instanter Fratrem Egidium, nihil portario de sua conditione revelans. Portarius verò ivit ad Fratrem Ægidium, dicens: quòd quidam peregrinus ipfum requirebat in portam. Statim verò Frater Ægidius vidit in spiritu. quòd ille erat Rex Franciæ, & quasi ebrius de cella egrediens, cursu velocissimo ad portam accedens, ruerunt ambo in amplexus mirabiles. & oscula devotissima genu slexi ac si amicitià antiquissimà cognovissent se. Et his signis charitativi amoris, nullum verbum alter ad alterum proferendo, se in omnimodo silentio ab invicem discesserunt. Cum ergò Rex recederet.

pr

na

Pa

ter

cù

QUI

Ibi

fer

Be

ma

flat

no

tot

B.

tan

eju

De

TIC

COL

toe

Le

vid

flix

CHI

ful

dec

fic

De

din

nib

reg

ria

unus de sociis ejus perquisitus à Fratribus! quis ille effet, qui cum Fratre Egidio ruiffet in charitativos amplexus? respondit, quòd ille erat Dominus Ludovicus, Rex Franciæ, qui in peregrinatione pergendo voluit videre Fratrem Ægidium; & his dictis ipse & socii Regis velocissime recesserunt, Fratres autem dolentes. quod Frater Ægidius nullum bonum verbum dixerat dicto Regi, dicebant, multipliciter conquerendo: O Frater, Ægidi! & quare tanto Regi, qui venit de Francia videre te & audire & habere aliquod verbum, nihil ei dicere vo. luisti? Respondit ei Franciscus Ægidius: Claris. fimi Fratres! non miremini, si nihil ipse mihi, & ego illi aliquid noluimus dicere, quare statim quòd nos amplexati fuimus, lux divina fapientize revelavit mihi cor fuum & fibi cor meum; & in speculo æterno illo constituti, quicquid ille cogitaverat mihi dicere, vel ego sibi volneram dicere, fine strepitu labiorum vel lingua, cum plena confolatione audivimus melius, quam si labiis loqueremur. Et si voluissemus ea, que intùs fentiebamus, vocalis foni ministerio explicare, propter defectum humanæ linguæ, quæ non potest, nisi cum imaginatione figurarum, divina explicare fecreta, potius ad desolationem utriusque, quam ad consolationem, suisset ipsa locutio. Et proptereà sciatis, quòd ipse Rex recessit mirabiliter consolatus. Ad laudem Domini nostri JESU Christi. , Ex paucis bis Speciminibus (plura enim naufeam crearet adduxiffe) quid de Egidii nostri prudentia in enarrandis rebus sentiendum sit, facile judicabit cordatus Lector.

quis chaerat in peatrem veloentes, rbum r contanto audire re vo-Clarismihi. Statim apienneum; icquid volneinguæ, , quam , quæ 10 exæ, quæ rarum. tionem let ipfa fe Rex em Dobis Speluxisse) rrandis ordatus

Lector.

Lector. Pergamus ad exteros, arque promifeue, mout in Alcorano & Antiquitatibus heroica facto narrantur, ita Ledori propinabimus legenda. Pag. 39. Alcor. Franciscus & Bernhardus steterunt sub porticu, nihil tegumenti habentes, cim effet intenlissimum frigus, tunc mulier ouzdam credebat eos ese ribaldos & fures. Ibid. Frater Bernhardus per octo dies stetit non Ibid. Frater fentiens confolationes divinas. Bernhardus videbat unum Fratrem palafrenum magnum equitantem, & post eum fortiter suffabat, dicens: Nimis est altus & groffus equus; non fic docet regula. Fuit enim B. Bernhardus totus charitativus. Pag. 40. Frater Leo, cum B. Franciscum non reperillet in cella, vidit eum tam altè elevatum, quòd tangere poterat pedes ejus, quos ofculando & amplexando dicebat: Deus propitius esto mihi peccatori, & per merita hujus sanctissimi Viri fac me tuam misericordiam invenire. Aliquando vidit eum levatum ad cacumina montium. Pag. 42. Frater Leo B. Franciscum post mortem eius affectabat videne, & ob hoc fe jejuniis & orationibus affixit, cui apparuit B. Franciscus, potus, jucundus & splendidus, habens alas cum pennis fulgentibus, & cum unguibus ad modum aquilæ decoratis. Tunc Frater Leo interrogavit, quare fic volaret? Respondit: Inter alia dona, quæ Deminus mihi concellit, est, ut devotos Or-dinis mei adjuvem, quali volans in cribulationibus ebrum civius invocatus animas ad coeleftia regna perducam, Dæmones verò unguibus feriam in in Fratres reprobes & Ordin's perfecuto-

Tape

Supe

Pag.

tren

per

qua

plor

Cur

dixi

do ;

anò

ctus

rem

una

fcy

peri

quò

null

me

nab

dus

fyly

Chi

ei o

lact

8

din

por

gav

our

Do

res durà punitione corrigam & discerpam. Mentiuntur autem aliquando fancti Viri, quod mole interpretandum non eft ; factum enim hod fine dubio ad bonum finem. Ità pag. 41. ait. Leonem folum fligmata Francisci tetigisse. Pagina autem 48. eamdem felicitatem contigisse Frutri Ruffino memoratur. Ibid. "Frater Joannes tam simplex fuit, quicquid videbat B. Franciscum facere, faciebat & ipfe; quando Franciscus Ecclesiam scopabat, juvit cum; si B. Franciscus fpuebat, & ipse spuebat; si genu flectebat, & ipse genua flectebat; & cum super hoe à B. Francisco reprehenderet, respondit : Ego promili omnia facere, quæ tu facis. Pag. 16. Conradus de Offia in Festo Purificationis rogavit B. Virginem, ut sibi aliquam dulcedinem daret de Illa consolatione, quam exhibuit S. Simeoni; statim fuit exauditus. Nam Domina nostra apparuit magno lumine cum Puero suo specioso præ filis hominum, & pofuit eum in ulnis Fratris Conradi, quem devote accipiens & labia labiis imprimens , & pectori pectus aftringens totus liquifiebat in ofculis & amplexibus charitatis. Pag. 57. Frater Conradus fuir magnus Prædicator & quinque mortuos fuscitavit. ut asseruit Diaholus. Ibid. Frater Jacobus de Ros mancio dixit, quod Frater Juniperus per fex menses tulit silentium. Hulus odorem sen adventum Frater Joannes de Vallibus direit se sen fife per 48. milliaria. in Sine dubio ille torus factus oft pafus, quod quidum apud Poeram Deos rogavit., Pag. 59. 4 Frater Simon de Assio nunquam Grammaticam didicit; & tamen

de Deo tam alte loquebatur, quod verba eius Inpernaturalia videbantur, qui aliquandò ad superiora raptus adeò insensibilis est effectus. Pag. 64. Frater Juniperus habuit quemdam Fratrem in discipulum, tam patientem, quod & per totam diem verberatus fuisset, nihil dixisset, quando Frater Juniperus dicebat: Plora; ftatim plorabat; fi statim dixit: Ride; tunc ridebat. Cam ejus mortem audiffet Frater Juniperus dixit: Non habeo amplius bonum in isto mundo; & omnia utenfilia domús frangens dixit: quod totus mundus in morte ipfius erat destrudus; & quod si Fratibus non fuiffet in horrorem, de offe capitis sui duas partes faceret; de una scutellam, in qua comederet; & de alia scyphum, in quo biberet. Ibid. Frater Juniperus dixit: Ego vellem juxta mortem meam, quod tantus fœtor exiret de corpore meo, quod nullus posset appropinquare, & quod finaliter me infossatum projecerent, & ibi folus abominabilis morerer & relinquerer canibus devorandus. Pag. 71. Joannes de Alverna semel in sylva rogavit Christum, ut appareret sibi. Tune Christus apparuit sibi ter vel quater, dorfum ei oftendens, & nihil dixit; fed Frater tam din lachrymabatur, donec ei Christus faciem oftendit & manus fuas extendit, ficut facit Sacerdos, dim fe ad populum vertit. Tunc fratim accelfit ad pedes Christis, ques libi ad oculandum porrexit, quas lachrymis (ut altera Maria) rigavit; demum manus fuas ad ofculandum præ-Et Frater Joannes furgens ad pectus Domini accellit, & amplexatus est eum; & Z 3

de As tamen de

m. ..

quod

hoc

ait.

agina

ratri

s tam

feum

s Ec-

cifcus

t , & à B.

pros

Con-

gavit

daret

eoni

ra ad-

eciofo

ulnis

labia

gens,

chari-

agnus

t, ut

e Ros

er fex

=bs us

e den

torus

Detam

era

die

fee

to

ta

fle

qu

96

h

ra

tu

X

in

te

fe

PI

te

ci

ju fil E P

125

Christus versa vice eum osculatus est. Deinceps de quacunque profunditate Theologia prædicare potuit centies plus, quam si esset in fornace ejus anima, & cor ardebat, & præ nimio fervore fortiter cogebatur clamare. Raptus femel elevabatur à Deo fuper omnem creaturam, & anima ejus absorpta & absumta in abviso divinitatis, & sepulta in pelago deitatis & infinitatis divinæ, in tantum quod nihil creatum, nihil formatum, nihil imaginatorium, nihil sensibile, nihil comprehensibile, & hujusmodi cor vel lingua posset cogitare vel los qui. Erat enim anima ejus dilata ficut gutta vini in latitudine maris, & nihil videlicet nili Deum in omnibus, & supra omnia, & infra omnia, & extra omnia, & ibi fensit tres per-Ponas in uno Deo &c. Sic meditando & ejulando & lachrymando ad lumina ineffabilia prædicta pervenit. Pag. 65. Frater Andreas de Anania quâdam vice cum appetifiet aviculas asfatas comedere', & præparatas ante fe haberet, nolens appetitui condescendere, signo crucis fado, mandavit, ut abirent, quæ statim revixerunt & avolarunt. Pag. 73. Joanni de Alverna Missam celebranti apparuit cum pulcherrima barba, indutus velte, rubea, hinc certificatus fuit, quod propter istam Missam placatus fuit Deus pro toto mundo, & maxime pro fuis tecommendatis. Pag 78. Magna copia piscium tam magnorum quam parvorum audivit prædicantem Fratrem Antonium, omnes tenebant caput aliquantulum extra aquam; majores stabant in loco profundieri, ubi aquarum non erat Dein. præn fornimio us feram, abyfo infiitum . nihil hujus el los gutta èt nisi infra s per-& ejua præeas de las asberet, acis farevixe-Alverna terrima ificatus tas fuit uis repilcium prædienebant res Itam non

erat

erat profunditas; parvi & mediocres verò juxta Antonium propinquiores aftabant; & cum prædicaffet, aliqui pisces vocem emittebant, aliqui aperiebant ora & submittebant capita; deinde pisces à B. Antonio licentiati, lætati cum mirandis ludis recesserunt. Pag. 80. Quidam, nomine Bolenus, noluit credere, quod Hostia confecrata effet corpus Domini, & dixit, quòd fua afina comederet Holtias; quod audiens B. Antonius Missam celebravit, & Hostiam consecratam afinæ detulit, & oftendit; ftatim afina genu flexit, & capite inclinato reverentiam exhibuit; quod videns Bonelus factus est Catholicus. Pag. 96. Frater Joannes Buca tam functus fuit, quod homines bibentes de lotura corporis ejus liberabantur ab infirmitatibus, Ibid. S. Bonaventura de Balneo tam fanctus fuit, quòd M. Alerander de Ales diceret aliquando de ipso, quòd in eo videbatur Adam non peccasse. Ibid. Frater Drodro tam fanctus fuit, quòd ei Angelus fervivit ad Miffam, & alius Angelus ei aquas præparavit ad ambulandum. Ibid. Frater Gualterius, Episcopus Pictaviensis, injuste à Papa Clemente V. est depositus, & post mortem ejus citatus est Papa in cedula apparere coram æterno judicio, & statuta de subita morte Papa disces-Tædet jam quidem plura describere. fit. Ejusdem metalli funt reliqua, quæ dicuntur, Provoco jam ad omnium conscientiam, utrum bomines, qui adeò splendido mentiuntur, tam aniles, sæpe blasphemas fabulas recensent, pro testibus baberi possint rerum, vet per se vel per alios gestarum, prasertim in re maximi momenti? Accedit .

dić

me

cui

rui

ma

ret

loc

Ap

D

qu

.gc

ve

lib

DC

TU

te

32

771

fi

11

A

li

Pil tatte

cedit, quòd homines illi, quantum ex adductis patet, exiguam conscientia rationem habuerint Quam præclare de Sacris Litteris senserint, vel Discipuli Francisci, vel Auctores Legendarum, patet ex citationibus locorum Scriptura, quibus utuntur, ad divinam originem Francisco conciliandam. Sumamus unum atque alterum exemplum ex Alcorano Franciscanorum. Pag. 9. , Fecit Deus magna in B. Francisco, qui potens est, Luc, I. nam posuit in ipso prodigia. Ps. XLV. Et B. Franciscus potest dicere illud Dan. III.; Signa & miracula fecit apud me Deus excelfus. Pag. 12. Quomodò & ad quid Deus fecit Francifeum, oltenditur Gen. I. & II., ubi fic feribitur: Faciamus hominem, id ele, Franciscum, ad imaginem & fimilitudinem nostram; & præfit piscibus maris &c. Pag. 16. Hunc Frantres suos. Gen. XXXVII. & Esajæ VI. Ecce ego mitto me. Pag. 18. Vitis, de qua tres propagines ortæ funt, Gen. XL, fignificat tres. Ordines, scilicet Minorum, pauperum Dominarum, Fratrum & Sororum de Popuitentia. Pag. 19. Ego ero illi in Patrem, & ipse erit mihi in Filium; non folum de Filio Dei intelligendum est, sed de illis fanctis hominibus circa mundi finem venturis, id est, Francisco & Dominico. Pag. 23. Figura prophetalis (Ezech. IX.) et li primò sit de Christo, tamen secundario est de Francisco, secundum visionem Fratris Pacifici, qui vidit in facie B. Francisci Tau S. in fronte. Pag. 84. Abbas Joachim, & alii quidam videbant Franciscum stigmatisandum, juxta dictum

Ægidius.

ductis dictum Christi Joh, VIII. Abraham vidit diem erint. meum, & gavifus eft. Pag. 174. B. Franciscus , vel cum sua profundissima humilitate vicit Luciferum, rum (de quo Esajæ XIV.) & universos spiritus uibus malignos. Pag. 189. Cum Bonaventura debeconciret de crastino prædicare de B. Francisco, in exemloco S. Marize de Portiuncula, tenens librum , Fe-Apocalypieos ante fe, cœpit instantissimè orare is est. Deum, quatenus dignaretur sibi revelare, de XLV. quo fuit dicta illa Prophetia Apoc. VII. de An-. III. : gelo habente fignum Dei vivi; & vox de cœlo celfus. venit dicens : Frater Bonaventura! Figura illa Franliberaliter dicta est de B, Francisco., fcripon addam. Tadet ineptiarum & blasphemiacum, rum. Forte quis dixerit, negari haud posse, prætestes illos omnes homines fuisse rudes littera-Franrum, simplicissimos, credulos etium quam mad fraxime; at hoc non impedire, quo minus teffi-Ecce monium exhibere possint de rebus, quas oculis tres fuis viderint. Ad hoc enim nihil aliud requiri, t tres niss ut quis cocus non sit, & plane mente non Domicaptus. Respondeo, verum esse, non singulare tentia. acumen ingenii postulari, ad testandum de re ocue erit lis subjecta. Interim dam sole meridiano clarius ntellipatescit, bomines impudentissimos quaslibet fabucirca las ab aliis narratas admisife, atque incredibili fu-& Doperfitione dementator fuife, quis (cum teltimo-Zech. nia de veritate præstitorum miraculorum ad undamanus non fint) dubitare poterit, quin millies Frafuerint decepti, quin infomnia cum rebus verè Tau S. gestis confuderint; imò amni posito pudere & proii quimisone quicquid in buccam venit deblaterirverint? juxta hine veluti oracula fluas nugas recitant. Frater

lictum

asfo

ab 1

ram

eodi

cum

foli

div

Bol

aut

qui

ext

pro

run

 f_i/f_i

art

ran

B.

edi

tai

po

de

70

qu

er

ri

fu

di

ad

6À

814

Evidius dixit; Fruter Antonius videt &c. Nul. las rei , personarum & temporis circumfantius referent. Quod si talia admittenda sint, nihil unquam tam inepte & folide fuit dictum, quin facrum erit atque divinum. Si Discipuli Christi fuiffent aded inepti, nt de se feultissima quaque warraffent; si omni fua agendi ratione personas bominum funaticorum & superstitiofissimorum egil. fent, quis tandem graderet stupenda miracula. quæ à Christo facta perhibent? Nemo certe. nisi cui pro ratione pepo obtigisset. Hac in genere de testibus & qualitate testium dicta funt. Consideremus autem unum atque alterum, quod magis adhuc oftendat, quam incertis, imo vanissimis traditionibus innitatur parratio de portentis & miris, quæ tribuuntur Francisco. Inter omnia portenta, quæ de Francisco narrantur, portentosifimum sine dubio est id, quod de figmatibus, corpori ejus impressis, narratur. Res in se spectata adea ab omni verisimilitudinis specie abhorrer, ut aliquot centuria miraculorum viz mihi fidem facere possent, rem verè gestam. Antiquissimus testis, qui admirabilem illam fabulan narrat, eft Bonaventura Cardinalis. Hic natus eft Anno 1221., obiit autem Anno 1274; mortuus autem est Franciscus Anno 1226. Non potuit igitur ille testis este rei adeo inusente. Sed rem ab aliis forte narrari audivit; nifi iple excogitavit. Redit ergo tota vis narrationis ad suctores, qui Bonaventure rem miram & infolitam narrarunt. Ponamus autem. Discipulum Francisci Bonaventure narraffe; quæritur denuò: utrum discipulis, aded folidis & ineptis, ut supra NuL antius nibil quin Christi uaque fonas egif. acula, certè. in ge-Junt. quòd 20. 201 e por-Inantur, le flig-Res Specie m vis An bulam natus 2743 Non Sed Se exais ad imooulum enuò: ut fu-

pra

pra audivimus, fides fit habenda? Alcorani pag. 8. asseritur, Bonaventuram fabulam istam babuisse ab illis, qui boc viderunt & palparunt, & juramento confirmarunt. At supra audivimus ex eodem Alcorano pag. 41., Fratrem Leonem folum cum Francisco fuisse in monte Alverne, & buic foli tangenda vulnera concessisse. Quod, ut audivimus, alio loco negatur. Pag. 235. apud Bosquierium novem vulnera viderunt. autem mentitus sit, Frater Leo, an multi illi, qui Bonaventura narrarunt, un Bonaventura; explicent nobis Manes B. Francisci. Pag. 197. provocatur ad sestimonium B. Marie & Angelorum, ad probandum miraculum illud miraculofissimum. At hac testimonia non vulent apud artis bistorica peritos. Pag. 198. meminit Alcoranus Bulle Gregorii Papa IX. de stigmatisatione B. Francifci. Quantum testimonia illa valeant, facile est disudicare. Non dubito Bullam à Papa editam, ad confirmandam rem miram & infolitam. Notum enim est, quid valuerit eo tempore, quanquam & nostro, superstitio & impudentia Pontificum. Et si eò dementia Papa pervenire potuit, ut in Sanctorum numerion referret Franciscum, Bullam etiam edere potuit; de quo argumento Capite fequente agemus, Omnis ergò fides de stigmatibus impressis nititur auctoritate Fratris Leonis & Francisci. Qualis homo fuerit autem ille Frater Leo, partim fupra audivinus, partim hie unum alterumque specimen adferemus. Pag. 40. Alcorani: Frater Leo, cum B. Franciscum non reperisset in cella, vidit ouns tam alse elevatum, quod tangere potuit pe-

Hu

ti fi

rott

bobs

pt.

mat

fet

por

con

the

QUE

mai

anl

illu

Ho

No

ext

TIM

per

qu

gms

1116

col

ni

cil

pr

gi

pe

p

ar fi

des ejus, quos osculando es amplexando dicebas: Deus propitius esto mihi peccatori, & per merita bujus Sanctissimi fac me, tuam misericordiam invenire. In Antiquit. Francisc. inde à pag. 210. usque ad pag. 230. specimina stoliditatis summa bujus Leonis, qui appellandus potius Afinus, leguntur. Ità pag. 216, "Gloriosæ innocentia, quæ corpus decorat, animam ad gratiam introducit & ad gloriam, amator S. Franciscus, propter magnam puritatem & columbinam innocen. tiam, quam in Fratre Leone cernebat, ipfum frequentius ducebat pro socio, & ad decreta fua, tam diebus quam noctibus, sæpiùs admittebat. Quapropter inter omnes focios Sancti Patris, qui plus de secretis ejus & mirabilibus ejus sciverit, fuit Frater Leo prædictus. ipse frequenter eum vidit elevatum in aere, ipse etiam audivit eum frequenter cum Christo loquentem, & cum B. Virgine, & cum Angelis, Insuper vidit lucem igneam de cœlo super S. Franciscum descendentem . & vocem de ipsa luce audivit cum ipso loquentem. Ipse autem quâdam die, cum pariter incederent, vidit ante faciem S. Francisci crucem pulcherrimam pracedentem, & Christum in ista pendentem. Et videbat, quòd ipfa crux mirabilis cum S. Francifco frante stabat, & cum ambulante ambulabat, & quocunque Franciscus pergebat, illa ante faciem ejus præcedebat; & erat crux illa tanti splendoris, quod non solum S. Francisci illuminabat faciem, fed etiam illuminabat & decorabat zerem circumquaque, & Frater Leu clara luce cernebat. , Plura tædet adforibere. Huic merita
iam ing. 210.
fumme
Afmus,
centiz,
i intros, proinocenipfum
decreta
iius ad-

s Sancti abilibus

ticebat.

Namere, iple ifto loAngelis, fuper S.
de ipla autem dit ante m præm. Es S. Fran-

at illa Francisci abat & ater Leo sorlbere. Huic

ambula-

Huic bomini fidas ergo in narratione rei inufitatissima; fanè ejusmodi homini facilè persuadeas. rotunda esse quadrata, & aera plemum esse alatis bobus. Miraculum autem hoc ejus est natura, ut h vere obtigisset, atque fidis testibus confirmatum fuisset, per omnes terras illius fama fuis. fet sparfa. Nullus Historicorum, qui tum teniporis vivebant, atque res notatu dignas chartis commiserunt, silentio prætermisset. At Mattheus Parifius, qui iisdem temporibus vixit, atque superstitiosus valde erat, dum horum stigmatum mentionem facit, ait: neque in latere, eque in pedibus vel manibus unicum vestigium uninerum deprebensiem. Observavit hoc dudum ilultris Mornaus Mytt. Iniquit. pag. m. 730. & Hospinianus de Origine Monachatûs pag. 221. Novi hunc Scriptorem Pontificiis quibusdam effe. exolum, quod in vitis Pontificum enarrandis liberius versatus fuerit; at sufficit, quod idem superstitioni addictissimus fuerit. Quanam ergo. quæres, origo est of fons opinionis de vestigiis impressis Francisci corpori? Si ipsum ingenium & mores discipulorum, qui repara illa frudes studiose collegerunt & propagarunt, mecum perpendo, nihil aliud mihi persuadere possum, quim Franciscum & per vivam quamdam imaginationis representationem non semel de vulneribus Christi cogitaffe; & cum studio singulari incitaretur Chrifum imitandi in iis, que maturam bumanam fuperant, quaque à nemine mortalium possulantur, per sommune ei tutius rei narrata scenam alte aded animo fuiffe impressam, ut somno excitatus reverd fibi persuaserit, tale quid factum esse. Hoc quia narra-

nit e

quod

enin

exib

conf

per

91101. 4 S

feu boc

rian

fa:

que

tam

acce

orn fibi

qui

fort

cilia

vul

8

den

elt

exe

Kh

PR

ger Eb

M

Po

ma

narraverit vel Fratri Leoni, vel alii, non dubito; at bomines extreme dementes & Superstitiofi, fabulam ad superstitionem crassissimam propagandam, & initæ Societati decus conciliandum (hoc enim miraculum duobus ante obitum annis contigiffe dicitur) aptissimum videntes, pro re certissimo gesta ubique venditarunt, multisque circumfantiis exornarunt. Si cui hoc difficile fit creditu. eum oportet perpendere : I. Haud difficulter heri poste, ut accedente forti imaginatione & adpetitu homines tandem confundant res in somnis oblatas cum rebus gestis. Historia sagarum, me. lancholicorum ed mente captorum hoc fatis probat. 2. Miraculum ipfum, five circumftantias, five cauffam efficientem & finalem respicias, ità ab omni veri specie abludit, ità in omnes san-Hissima Religionis partes & capita peccat, ità denique absurdum & blasphemum, elt, ut nemo illud admittere possit, mis qui aut extrema divinarum & bumanarum rerum ignorantia laborat, aut omnem Religionem albis dentibus ridet; supponenda enim sunt multa miracula, eaque eum in finem facta, ut crassissima idololatria & super-Sitio confirmetur. 3. Si vel centesima pars carum rerum, quas Franciscus sibi tribuit ex mente Broyeapor vera est, evidentisime patet, hominem hunc ineptum, fanuticum & fimplicisfimum fuiffe. Quid ergo impedit, quò minus rem in sommio oblatam, rem item sine dubio desideratam, pro vera habuerit? In Alcorano Franciscanorum totidem verbis dicitur, Francifciem falfas aliquando visiones habuisse; ita enim verba fonant : Franciscus surgens de oratione venit ito; at abulam m, & c enim ntigiffe rti [[imd unfan reditu. Ficulter e es ad fomnis em, metis profantias, ias, ità nes fam at , ità t nemo emâ diin labos ridet; que eum Juperpars eabuit ex patet, implicisminus ibio de-Alcorano Fran ta enim

ione venis nit ad Fratres turbatifimus , dicens : Ego vellen , guod istum habitum non invenissem; Dominus enim NB. mihi revelavit, quod de Ordine meo exibit Anti-Chriftus & Secta ejus. Sed à Maffeo confortatus Franciscus vidit aliam visionem, quod per Fratres suos convertetur totus mundus, 83 mod tantum mali erunt de Ordine Anti-Christi. 4 Si urgeas, tot circumstantias, cum miraculo seu potius mendacio conjunctas, velim cogites, bog in omnibus miraculis fictis locum babere. Aperiantur legenda, bistoria de crucium, idolorum, fatuarum, Sanctorum valore, reliquiis, miris; que gesta dicuntur, & videbis, nibil unquam tam absonum, incredibile, narratum, traditum, acceptum, quin multis circumftantiis vestitum, exmatumque fuerit. 5. Tandem si quis potius fibi persuadeat, Franciscum, una cum paucis quibusdam discipulis, fabulam illam excogitasse, forte etiam ut aliquam mendacio speciem conciliarent, in extremis corporis partibus, figuras vulnerum acceptorum incidisse, atque credulam & fultam plebem turpiter decepiffe, is me quidem non habebit prorsus repugnantem. Nota elt historia Jacobitarum Bernensium. Nota alia exempla. Similem imposturam refert Christoph. Rhevenhiller in Annolibus Ferdinand. Part. III. pag. 52. ad annum 1588. Adducit illam Ebingerus loco citato pag. 88.; ità autem narratur: Eben in diesem Jahr war eine Nonn , fo fich Maria de la Visitation genannt ; aber in gemein wurde sie la Monca de Portugall, Nonn aus Portugall, geheissen. Diese hat ganz Spanien mach ihr gezogen; denn sie so viel Miracula und

als V

und

Food

End.

ZÚ W

den ,

kanr

wie

alfo

abge

ben.

ter,

gene

leck

Retri

lass

en

ern

eri

i ac

ifci

as,

·E

dil

ed

ere

mpi refl

nán

ehe

era

und Gnaden von Gott, nach Prophezeyungen fingiret . dass ihr auch die allerwizigsten, ge. lehrtesten und heiligsten Männer geglaubt; und sie als eine Heilige zeltimieret. Unter andern hat sie die funf Wunden Christi an Handen Fuffen, in der Seiten gewiesen, oft in Echaft gewesen, fast nichts geessen, und den Kopf alle Wochen, als wenn fie ad imitationem Christi die dornene Cron mit blutigen Wunden und Riffen aufgehabt hätte; daher sie durch ihre Scheinheitigkeit in einen Tolchen Credit kommen, dass sie in Porcugall in ihrem Kloster Abtissin worden, da ihre untergebene Nonnen zu Zeiten an ihr, dals sie heimlich geessen und andere Sachen gebraucht, gemerkt, und davon der Inquifitien parte gegeben. Und wie gleich dazumal Erz-Herzog Cardinal Albrecht von Oelterreich bey seinem Guberno Inquisitor Major in Portugall gewesen, hat er sie zu examinieren den Erz-Bischof zu Lisabona, Fray Auguffin, er wehlten Erz-Bischof zu Braya, den Doctor Paul Alphonse, geheimen Rath, den Patrem Georgium Petronus ex Societate, den Licentiatum Antonium de Mendoza, des Konigs Rath, den Petrum Fray Joan de Gueva, Domimicaner, des Erz-Herzogen Beichtvater benennt: Welche groffen Fleis angewender, auf die Farth su kommen, und lezzlich auf die Stein kommen , das fie zu den Wunden rothe und Ichwarze Millur gebraucht, und zu der Verzukung in die Biegen, an Hand und Fusien Persament gehabt, damit, wenn fie fich moviereta es, als wenn es die Glieder thaten, gekracht; aut ungen 1, ge-, und indern inden , Ecftaft 1 Kopf Chrift en und h ihre kom-Klofter Vonnen en und davon e gleich ht von or Maexami ray Aua, den den Paden Li-Konigs Domienenut: lie Farth in kontthe und der Veriffen Pernovieret, ekracht i auf

auf dem Kopf hat fie ihr felbst kleine Wunden. wenn Dörner gewesst waren, ausgestochen. and fich fehr ausgehungert, und das ohne Comdes böfen Feindes, und zu keinem andern End, allein dass sie begehrt für heilig gehalten werden. Als nun der Betrug offenbar worden, und sie solchen mit groffer Contrition bekannt, wurde sie absonderlich eingesperrt; und vie sie zuvor eine Teufels-Martyrin gewesen, ello hat fie mit groffer Reu und Leid dergeftalt bgebüst, dass sie eine rechte Büsserin gestorben. Der Fray Luis de Granazia, ein gelehrer, gottseliger Mann, (wie es feine ausgeganene Bücher bezeugen) hat diese Nonn auf das schite defendiert; und wie er hernuch den Berring gespührt, hat er sich also geschämt, las viel davor gehalten, es habe ihm das Leen gekoftet, wie er dann in wenig Wochen emach seliglich verschieden. Ita Khevenhiller. Verifimilior tamen mihi videtur prior fententia, ad animum revoco mores ingeniumque Franici es discipulorum. Mecum fentie B. Luthemy Tomo IV. latino Jenensi fol. 192. b. dicenst Ego puto, inquit, merum figmentum, ad dibrium effe, quod ipfi de hac re dixerunt ed efto fane, quod Franciscus puravit in corhe fligmata, he pingitur, tamen non funt mpressa proptes Christum, sed ea ipse sibi im-resse ex stulta aliqua devotione, seu potius ani gloria, qua titillare le potuit, quod tam chementer dilexerit Christum, ut etiam vulera ejus corpori suo impressetit. » Non mais credo, qua de indulgentia, un loquentur, 11/314 diving

men

illi

reg

mitt

ver

dibi

nisi peri

nem ali

ctur XV

& Don

aus :

tum gent

facti

A

Vir

fend

quei

Vell

oulis

ser

râffe

circi ut n

Abb. folid

hic

Ton

divino confilio Ecclefia Sancta Maria de Por sinucula dicuntur in Alcorano Franciscanorum. Rem attentione nostrà dignam haud existimare. mus, nisi illustris Abbas Lenglet du Fresnoy fa bulæ hujus patrocinium suscepisset. Refert au. tem summam rei prorsus insolitæ Lengletus in Methodo tractandi Hist. pag. 349. Edit. germ, ita: , Cum aliquando S. Franciscus in ardentis. fimis occupatus effet precibus, apparuit illi An. gelus atque præcepit, ut intraret templum, ibi enim adventum fuum exspectare Christum, Mariam & innumerablem Angelorum multitudinem. Cum eò pervenerat, plenarias indul. gentias expetebat à Christo, concedendas illis, ani ædem Portiunculæ effent visitaturi. Hoc eum impetraffet, Pontificem, Deo ita jubente, Honorium convenit, stque ab eo potestatem, indulgentias publice promulgandi, non tamen definito die, quo hoc futurum effet, accepit, Christus eum in finem denuò comparuit, diemque indulgentiarum constituit; nimirum ingens multitude Angelorum templum, in quo ipfum Christus expectaret, intrare jusserunt. Cum eò pervenerat, in genua coram Christo procidit, eumque supplex rogavit, ut diem, que indulgentiæ effent promulgandæ, definiret; in dullit hoc Francisco Christus, & Kalendas Aug. fibi placere respondit. Atque hoc die zdem S. Portiunculæ fuiffe initiatam. ... Hanc hiftoriam inter Ponsificios in dubium vocavit Domimus de Sainte Beuve ; hoc usus argumento, quod Bonaventura, qui vitam Francisci conscri plit, visionis illius mirabilis nullam fecerit mentiomem;

divid

de Por anorum. Stimare-Snoy fafert au. letus in t. germ. ardentis. illi Anum, ibi riftum, multitus induldas illis. Hoc iubente, estatem,

accepit.

t, diemn ingens
o ipfum
Cum
to prociem, quo
iret; indas Augie ædem
nc hiftoit Domiumento,
i confcri-

it mentionem;

n tamen

nem. Visionem igitur illam excogitatam, ut Festo illi major accederet auctoritas. Ad hæc multa regerit illustris Abbas: I. Provocat ad testimonium Stephani Baluzii, qui Miscellan. libro IV. veritatem hujus visionis folide probaffet. 2. Credibile non esse, hanc visionem admissam esse. niss homines de eus veritate certissime fuissent persuafi. 3. Ante finem Seculi XVI. vel neminem, vel paucissimos iti inventum, qui miraculo illi fidem detraherent; cur à Chemnitio hoc fadum sit, facile constare. 4. Seculo XIV. & KV. Dominicanos & Franciscanos mutuis odiis & disceptationibus exarfiffe , nunquam autem Dominicanos Francisci discipulis de veritate huus visionis controversiam movisse. 5. Cum cerwm lit & exploratum, Pontifices buic adi indulgentias concessisse, certo inde inferri poste, boc factum ob visionem illam plane singularem.

Ad hæc respondeo: I. Mirum est, eruditum Virum, rem ineptam Deoque contumeliosam defendere. Fabula extat in Conformitatum libro, quem in indice appellavit sacrum & borribilem. Vellem, ut memor suisset eorum, quæ de miradis Monachorum pag. 227. Cap. XIII. prudenter monuerat. 2. Vellem, ut integram enartasset sabulam. Tot enim ineptis & portentosis circumstanciis impudentissima narratio sispata, ut nauseam creare jure possit. 3. Cùm illustris abbas ad Baluzium provocet, qui narrationem solide probavera, testimonium, quod affert, hic lectoris oculis subjiciam, quod extat Miscell. Tum. 1V. pag. 490. Edit. Paris. Ita autem so

nat: " Testimonia de indulgentia concessa Eccla fize Sanctæ Mariæ de Portiuncula. In nomine Ego Frater Benedictus de Domini. Amen. Arecio, qui olim fui cum Sancto Francisco, cum adhuc viveret, & divina gratia operante iple Pater sanctissimus ad suum Ordinem me recepit, qui Sociorum suorum socius fui, & cum iplis frequenter & in vita Patris nostri, & post ipsius recessum, de hoc modo ad Patrem cum eisdem discretis Ordinis collationem frequenter audivisse à quodam Sociorum suprà dictorum B. Francisci, qui vocabatur Frater Matthæus de Marignaco, qui fuit homo veritatis & probatissime vite, quod ipse fuit cum B. Francisco apud Perulium, ante præfentiam fanctæ memoriæ Domini Papæ Honorii) cum petivit indulgentiam omnium peccatorum pro illis, qui concriti & confessi convenirent ad locum Sanca Mariæ de Angelis, quæ alio nomine Portiunculà nominatur, prima die Kal. Aug. à vespere dicti diei usque ad vesperas sequentis diei. Quæ indulgentia cum fuiffet tam humiliter quam constanter à Beato Francisco postulata, suit tandem à summo Pontifice liberalissime & gratissime concessa, quamvis diceret ipse Pontifex, non effe consuetudinis Apostolicæ Sedis talem indulgentiam facere. Hæc fupra dicta confiteor ego Frater Rainerius de Mariano de Arecio, focius venerabilis Fratris Benedicti, me audivisse frequenter à suprà dicto Fratre Matthæo, Socio B. Francisci, cui Fratri Matthæo & ego Frater Rainerius fui focius specialissimus. Item coram Fratre Angelo Ministro, Fratre Bonifacio Gardiano,

bus quòc Mari ciscu Episs

dian

man Para quan

vos, anni bunt

Ego Hoc testim

luziu Liber est b

riæ o de q Frati

Porti Bona indul ille

Fran gium Ham

onor nititu ravit

tem ugen Eccles nomine Etus de o, cum te ipfe ie reces & cum & post m cum quenter ctorum atthæus & pros rancisco memot indulqui con-Sancta tiunculà efe dicti Quæ inàm contandem ratiffime x, non m indulteor ego , focius visse fre-Socio o Frater m coram cio Gat-

diano,

diano, Fratre Berrolo de Perusio & aliis Fratrihas in loco Portiunculæ, Petrus Calfanus dixit. mod interfuit constructioni Ecclesize Sanctze Mariæ de Portiuncula, & audivit tunc B. Francicum plura prædicantem coram venerabilibus Episcopis , & habebat quamdam cedulam in manu & dixit: Ego volo vos omnes mittere ad Paradifum, & annuncio vobis indulgentiam. euam habeo ab ore fummi Pontificis. Omnes vos, qui venistis hodie, & omnes, qui venient annuation tali die, corde bene contrito, habebunt indulgentiam omnium fuorum peccatorum. Ego volui pro octo diebus, fed non potui. Hor est folidum istud & omni exceptione majus estimonium. Certe non opus fuisset, ut ad Bawium provocaffet illustris Abbas; idem testatut Liber Conformitatum & Bosquierius; at frustra et boc testimonium. Frater ille de Arecio histoiz de mirabili visione ne verbo hic meminit. le qua unice quæstio est. Audivit saltem à fratre de Marignaco, indulgentiam in gratiam Portiuncula ab Honorio concessam, quod nes Bonaventura negat. An autem non potuit bee udulgentia concedi à Pontifice sine illa visione? lle ipse Frater de Marignaco interfuit, cum franciscus ab Honorio singulare illud privilerium peteret; at non asserit, fe audivisse Chrihim Angelosque cum Francisco collequentes; quod num volumus. Totius ergo narrationis fides nititur auctoritate Francisci, qui discipulis naravit, eam fibi contigiffe visionem. 3. Huic auem tuto fidere non possumus, non solum ob ngenium plane ineptum & fanaticum; & quod Aa a

*) † (

imumera de se (si fides Legendis) narravit; qua stolida plane & incredibilia sunt; sed & quòd res ipfa fieri non potuit, quia Deo & fun-Histima Religioni eft contraria. Si quis centies clamaret, fibi per visionem revelatum, Jesum won verum effe Messiam, nemo tamen ei fidem haberet, fed pro insano aut impostore haberetur. At hæc, quæ visione sibi obtigisse narrat Franviscus, fimilia funt buic propositioni. Quid enim aliud est, negare Christum unicum & verum Redemtorum, quam asferere, omnes quotquot ad adem aliquam confluxuri sunt, proptered remisfionem peocatorum babituros? Audi verba que extant in Alcorano, pag. 145. fq. Christus diocit: Francisce! multiem solicitus es cum tuis so. ciis pro falute animarum, quia datus es in falutem gentium. Et ipfe jacebat quali raptus in conpedu Deitatis, Es tandem reversus ad cor dixit? Sandissime Pater nufter! Supplico ego peccator, quatenus facere digneris hanc gratiam humano generi, quod concedas venicon & indulgentiam omnibus & singulis, venientibus ad locum hunc, omnium peccatorum suorum universaliter & gemeraliter; & ipsa divina Majestas statim locuta eft, dicens: Satis grande oft, quod periifti, (addit Gloffator : O irriforem Satanam ! quali aliquid majus sit remissione peccatorum,) digmis es, Frater Francisce, & majora babebis; & ego orationem & petitionem admitto. Quis talia dicenti tandem credere poterit? An adeò Chri-Aus fibi est contrarius? Atque hec etiam caussa oft, cur Chemnitius fine prolixo examine fabus Jam rejecerit. Satis ille oftendit, quam contra

Rid

eter

illa

neg

jud

ciui

dos

info

pro

hil

tic

min

dic

elle

Sec

adi

xit

Sup

ten

Gb

fin

tu

At

ple

ça

N

qu

mi

ri

g1

20

11

ravit : ed & J luncenties Jefum fidem eretur. Frand enim em Res not ad remifa que Aus dituis for in Salus in conr dixit? ccator, bumano gentiam

dignus
dignus
Sego
sis talia
co Chris
ne cauffa
ne fabus

rie

n bunc

€ ge-

n locuta

nia fint illa indulgentia sanctissimo Dei verbo Ed eterno Christi Aurem. Unde ex bac sola ratione illam potuit rejicere. Utrum igitur Chemnitius negando, an verò illustris Abbas affirmando, præjudicatis opinionibus aliquid concesserit, judicium esto penes eruditum lectorem. 4. Sed ais doctiffimus Vir, qui factum ut homines rem aded insolitam admiserint? At argumentum boc plus probaret quam probandum erat, atque adeò nihil probat. Si vera est hæc argumentandi rasic, sequeretur, omnes ineptias, omnia ementita miracula, quibus nemo en tempore, quibus facta dicuntur, contradixit, pro certissimis veritatibus este admittenda. Quot infulsa fabula demura Seculo XVI. proscriptæ, quas tanquam Oracula admittebant Monachi? Si quis tempus, quo vi zit Franciscus, consideret, si grassantem ubique Superstitionem, ignorantiam, Paparum auctoritatem, suppressum omne Religionis liberum examen fibi ante oculos ponat, facile cogitari potest, qua ratione inepta illa visio cum innumeris aliis fine contradictione admitti potuerit. Bonaventura Legenda non melior Libro Conformitatum. At quis ante Lutherum tandem ineptias illas explosit? 5. Caussa in promptu est, cur Dominicani hanc visionem in dubium non revocarinte Neganda fuissent omnes stulta actiones of portenta. que Francisco tribuuntur. At cum Legenda Dominici ejusdem furfuris libellus sit, neque minus ridiculus & ineptus, timebant; ne in fe retorquerent telum Dominici discipuli; & si quid tale editum fuiffet, dubium non est, quin mox publica auctoritate fuisset suppressum. Quod in spe-Aa 3 CIC

CI

Ċ

fi

v

01

2

P

ti

ti

L

P

C

n rank a () I

cie Antonium attinet, certum est vel ex adductie fupra speciminibus, hominem fuisse ineptissimo Superstitioni addictissimum. Quis autem speret. talen (si vel maxime inepta effet fabula) reclamaturum ? Scripsit historiam fham circa Annum 1458. , quo tempore altifime radicata fuerunt opiniones de portentosis actionibus Francisci. 6. Fabula non in omnibus circumfantiis similiter narratur. In Antiquit. Bosquierii dicitur, Satanam prins convenisse Franciscum, antequam Honorium convenires ; in Alcorano postmodum demum. 2. Sylva illa (fecundum Bosquierium) plena erat rofis, antequam ad Honorium pervenit; aliter Alcoranus. 3. In Alcorano nonisi fen rofarum, apud Besquierium viginti quatuor mentio fit. At hæc levia. 7. Infirma est ratio: Indulgentia S. Portiuncula concessa; ergo certum ctiam est, caussam illius beneficii fuisse inusitatam illam visionem. Quis enim nescit, quamlibet adem facran, qualibet coenobia, præ fo ferre divinam institutionem? Inepti Monachi quidois garriebant, ut cultui fuo ritibusve speciem conciliarent. 8. Manet ergo mea opinione firmum argumentum, à filentio Bonaventura petitum. Homo iste Francisci erat cupidissimus; omnes fabulas, ineptissimasque actiones, portenta omnia, quæ corradere potuit, in chartas conjecit; quæ caussa erat ergo, cur insolitam visionem silentio premeret? Narravit fabulam de figmatibus, que anno fequenti dicitur facta fuiffe; quæ ergo caussa, cur de visione alcum sileret? Cumprimis autem observandum, quod ipse illustris Abbas monet, Bonaventuram mentionem facere ductis

ti Jima

Speret.

recla_

a An-

ta fue-

ancisci.

militer

r, Sa-

tequam

nodům ierium)

perve-

nisi sex

r men-

ie: In-

certum

inufita-

quam-

præ fo

oi quid-

Specient

one fir-

a peti-

Timus ;

ortenta

s conje-

n vilio-

de Itiga

fuifle;

fileret?

iple il

ntionem

facere

facere consecrata adis Portiuncula. Quis ergo crederet, eum mirabilem visionem, quæ consecrationi originem dedit, suppressurum? Si alli eodem tempore historias scripsissent de rebus inter Christianos gestis; sieri potuisset, ut nullam rerum illarum mentionem secissent; atque tum ex silentio illo tutò nihil colligi potuisset; at Bonaventura datà operà & singulari studio collegia omnia, quæ Francisci auctoritati conducere poterant; unde ex illo silentio sirmum argumentum peti potest de visionis illius sutilitate.

Franciscum excipiat Dominicus. Instituti ratio postulat, ut videamus, utrum fama de prafitis ab ipso miraculis firmioribus prasidiis innitatur, quam caterorum, de quibus hactenus mentionem fecimus. Dillingerus, cujus Bioppapia Dominici ad manus erat, cum laborem illum primum suscepimus, (ut Legendiste solent) ad testes autontas non provocat, singulasque circumstantias (prout veri nominis Historicum decet) non expendit; sed tanquam Kugiac Beag narrat. Altius igitur ascendamus, ut ad fontem rei gesta perveniamus. Inter illos, (uti suprà allata oftendunt) qui prolixè de miraculis Dominici egerunt, meritò referendus est Antonius, Episcopus Florentinus. Is scripsit Summam bistorialem, (uti vocat) fau Chronicon tripartitum, à mundo condito usque ad annum 1458., ex pluribus Historicis consarcinatum. Natus is est (fecundum Warthon) Anno 1389., denatus Anno 1459. Is ergo inter testes automas referri nulla ratione potest. Dominicus enim na-Aa 4

San

vot

plei

cuu

inte

fire

Vo

pot

lati

&

bu

E

Ci

le

di

V

f

P

1

8

tus est Anno 1170., mortuus verò Anno 1221 Auctor præterea (judice Dupineo & Caveo) nultius judicii, qui ineptissimas fabulas hinc inde Sane si homo ille ulla fuisset erulectas affert. ditione instructus; aut veritatis amore tactus; sam inspudenter & bluspheme de Dominico ejusque virtutibus loqui non potuisset. Mittamus ergo illum, & propius ad fontem accedamus. Surius, qui vitas Sanctorum collegit, Tomo IV. exhibet Theodorici de Appoldia vitam Dominici; floruit is (telte Caveo) circa Annum 1289. Cum autem Dominicus Anno 1221. ad plures abierit, vix poterit effe teltis automine miraculorum, que tribuuntur Dominico. Fatetur etiam, unde fua hauserit. Ut autem hoc planum fiat, quædam ex eo addugam. Titulus libelli hic est: Vita Beatissimi Patris Dominici, Ordinis Pradicatorum primi Institutoris, Authore Fratre Theodorico de Appoldia, Dominicano; sed stylum pasfim correxit Frater Laurentius Surius.

Mandatum Munionis, Magistri Ordinis Fratrum Prædicatorum, ad Fratrem Theodoricum de Appoldia; in quo nibil mutavimus.

D'Ilecto sibi in Christo Fratri Theodorico de Appoldia domús Erphordensis Provincia Teutonia, Frater Munio, Magister Ordinis licet indignus, salutem & augmentum continuum coelestium gratiarum. In remissionem peccatorum & in augmentum nihisominus meritorum vobis injungo, quatenus dictandi Legendam Sancti

Sancti Dominici Patris nostri secundum datam 221 vobis gratiam, de qua gero fiduciam in Domino nulpleniorem, meritum subeatis, ut non in vainde cuum gratiam Dei videamini accepisse. Hæc erus inter alia diligentius attendes, ut fit veritare ctus; firmissima, integritate completa, gratiosa docere. ejus-Volo autem, quòd Prior vester, qui pro temamus pore fuerit, vobis addit auxiliis, confiliis & fomus. latiis, confolationibusque opportunis. o IV. & orate pro me. Datum in Urbe Veteri Idinici ; Cùm bus Aprilis. ierit. quæ

Epistola Fratris Theodorici de Appoldia ad Nicolaum, Magistrum Ordinis; in qua itidem nihil mutavimus.

PAtri filiorum amabili Nicolao, (is, ut notat Surius, erat nonus Magister Generalis) Magiltro Fratrum Ordinis Prædicatorum Venerabili. Frater Theodoricus de Teutoniæ Provincia per prosperitatem provincialium (Surius legendum putat temporalium) meritorum pertingere ad æternorum præmia gaudiorum. Libellum, quem de Patre divino Dominico, & Ordine ab ipio instituto compositum, sibi deferri veltra dignatio imperavit, in abjectis quidem schedulis & petiis primum jam senex conscripsi propriis manibus, oculisque caligantibus & compegi; de cuius materia procemium vos instruet. Reperto igitur ex Chronicis tempore, quo Sancti hujus Parentes extiterunt, ea, quæ circa ortum & progressum & exitum vitæ ipsius gelta sunt, secundum decursum temporis disponere curavis

Aas

112

incize incize nis linuum catoorum ndam

ancti

e fua

edam

Vita

icatoeodo-

paf-

linis

em

2

V

re

I

20

b

m

€(

tr

CC

fa

L

I

M

Si

0

ar

G

de

qt

fu

ce

m

ità tamen quod propter convenientiam materia. postmodum quæ acta funt præposui, & quæ antè, postposui subjungendo. Legi fanctorum Patrum, Bernhardi & Francisci, vitas, cum multa integritate editas elegantique stylo compositas, insigni sinceraque devotione probatas, nostrique eximii Patris præfulgentem & prælucidam valde dissimiliter scriptam vitam. Cupiens igitur statum Ordinis nostri plenaria certisudine non carere, posterisque nobilitatem aviti generis intimare, paternæ fanctitatis ingenuitatem, prout potui, verbis simplicibus designavi. Multa de verbo ad verbum, ficut in exemplaribus reperi, posui; quandòque tamen, propter confequentiam aliquid immutavi. Cumque ex iis, quæ ad manum habebam exemplaribus, omnia confummarem, allata mihi funt ad petitionem meam quædam foripta, quæ & pretio comparavi, propter que opus præteritum, ut illa infererem, penitus dislipavi. Erant enim illa magnæ auctoritatis utpote dicta teltium Juratorum, quæ Papa Gregorius IX. approbavit magnorumque meritorum & exemplorum fanctitatis przcipue expressiva. Przevenit przeterea me littera venerabilis Patris, Fratris nostri Munionis, tunc Magistri Ordinis, mihi istum la borem injungens & studium pro peccatis. Non. ut volui, nec ut debui; feci tamen quod po-tui, ut videtis. Verum, vos Reverendissime Pater, quod vestrum est, manum peritam apponite, & de hac informi materia opus, sic ut scite, perficite gloriosum. Decreveram certe, huic operi superaddendo, detrahendo, immuFIZO. quæ rum cum comatas, rælu-Cucertiaviti uitanavi plariopter ue ex ibus, petiretio , ut enim n Jubavit anctieterea Mum la-Non poffime m apfic ut certe. mmu-

ando,

tando, ornando ulteriorem diligentiam adhibere, fi facultas expensarum & opportunitas temporum adfuisset. Quibus deficientibus destiti, &, ut adspicitis, dereliqui. Verumtamen quamdiu vivo, his laborem impendere, si requiritur, non recufo. Ignoscite, obsecro, mihi pro nomine Ielu Christi. Expavi & dolui primum, quòd ad aures veltras mea imperitia pertingere debuit; nec credidi hoc futurum. Sciendum, quòd venerabilis Pater noster Jordanus, secundus Ordinis nostri Magister, Successor S. Dominici dignissimus, libellum de initio Ordinis composuit, in quo primorum Parentum & Fratrum fanctorum gesta gloriosa & mirabilia opera conscripsit, ne in oblivionem venirent Patres tam excellentes, corumque exempla tam eximize fanctitatis. De quo libello prima S. Dominici Legenda conscripta est. Posteà de mandato Joannis Episcopi (qui quartus à S. Dominico Magister extitit) Frater Constantinus secundam Legendam edidit , multa infignia superaddens. Succedens sanctus Pater Humbertus, Magister Ordinis quintus, ex prædictis tertiam conflans Legendam multis superadditis non modicum ampliavit. Tandem dilectus Pater noster Frater Gerardus, Prior Provincialis Teutoniæ, rediens de generali Capitulo in Lucca celebrato, detulit quædam præclara gesta S. Dominici de Bononia, quæ ex ore Sororis Cœciliæ Romanæ, quam B. Dominicus ad Ordinem receperat, conscripta funt. Quæ ficut vidit & audivit plana fide fincerissime enarravit, que usque ad Annum Domini 1290, religiofissimam & honestissimam vi-

I

E

d

A

U

0

C

tam duxit. Prætercà dicta illustrium Virorum. videlicet novem Fratrum, quorum testimonia credibilia facta funt nimis, authoritate Gregorii IX. approbata & jam aliis proferenda, Patris nostri eximiam prædicant sanctitatem. dunt ad hæc revelationes Sanctorum, quæ fpernendæ non funt; revelationesque veterum fidelissimæ & omni credulitate dignissimæ, per quas & Prædicatorum Ordinis auctoritas & fundatoxis ejusdem inclyta merita declarantur. Ex his omnibus præsentis opusculi materia fumta, in unum libellum conscripta est fideliter & compada; cui authoritatem præftat gestorum veritas, fine qua nulla valet authoritas. Quis verò præ. dictis Patribus authoritatem folet derogare, quorum hic sententiæ & plerumque, verba de verbo polita funt?

Hæg, prolixiora licet, describere volui, ut pateat, qua auctoritate nitatur auctor, ad quem tanquam fide dignissimum provocat in hoc negotio Surius. Observetur duntaxat: 1, Dominicum 1221. mortuum; vitam autem Theodorici de Appoldia scriptam circa Annum 1290. 2. Eo. dem tempore vixisse dicitur illa Cacilia Romana. Narravit, ergo Fratribus Dominici, quæ ante septuaginta & plures annos acciderunt. Quot, bone Deus! fabula intereà temporis & mendacia fingi possunt ? 3. Vita illa multorum innititur revelationibus. Cujus autem ponderis fint revelationes, ad res verè gestas comprobandas, notius est, quam ut probetur. 4. Ipso teste Theodorico, Legendæ Scriptores semper adjececerunt um. onia egoatris cceperfidequas latox his , in mpaitas. præ. quoerba , ut quem negominidorici L. Eo. nana. ante uot, endannitifint ndas, telte diege-

cerunt

verient multa; adeò ut incertum non sit, utrum posteriores multa mutaverint, finxerint. Miraculo proximum esset, si Monachi illi aliquid eorum omisissent, quæ ad ornamentum focietatis facere possent. Oudinus Tomo III. de Script. Ecclef. pag. 199. ad Annum 1240. testatur, Confantinum Urbevetanum Episcopum, & ex primis discipulis Dominici, vitam fundatoris conscripliffe circa Annum 1245. vel 1246., & extare Manuscriptum in Bibliotheca Joannis Gravii, Viri, dum viveret, doctissimi. Cum autem mortuus sit Dominicus, ut dixi, Anne 1221., Confantinus autem discipulus fuerit, mirari licet, cur demum viginti quinque post mortem clapsis annis in churtas conjecerit, quæ digna erant memoratu. At cum ad manus non fit bos Manuscriptum, non licet plura addere. Ex omnibus circumstantiis patet quam incerta fint, quæ de portentis Dominici dicuntur. Hoc unum addo, verifimile quam maxime, Theodoricum ex vitis Francisci & Bernhardi excerpsiffe, que in rem fuam esse videbantur. Ita in vita Bernbardi, quæ apud eumdem Surium extat, legitur ita: Mater, cum Bernhardum haberet in utero, somnium vidit prasagium futurorum, catellum scilicet candidum totum, in dorso rufum El latrantem se in utero habere. Idem contigisse matri Dominici supra audivimus. Sunt alia wulta vestigia hujus rei, quæ, si tanti res effet. facile colligere potuissem. At miracula Berns bardo adscripta non majorem merentur fidem, quam Dominici. Neque de nihilo est, quod qui ex modernis Pontificiis de Albigenfium & Walden-

mir

tent

QUO

wilte

\$27°E

vel

crei

que

Yun

lita

rur

mis

pul

מפון

vei

seft

cre

ter

Die

Sol:

Le

die

D

bit

eni e

Ci

me

210

Waldenfium decretis Religionis egerunt, altum Gleant de miraculis Dominici; certe multum faceret hoc ad pervicaciam illorum hominum demonstrandam & augendam. Iple Boffuetus, qui Lib. XI. pag. 206. Seq. de vita & moribus Waldenfium ait, corumque pertinaciam in erroribus, constantiam in morte enarrat, laudesque Bernbardi canit, amplissimam habuisset occasio. nem, pro ea, qua floruit, eloquentia, demon-Arandi malitiam illorum hominum, qui primò Bernbardum, posted Dominicum, viros eminentissimis virtutibus & miraculis, si Diis placet, illustres, spreverint. At ille altum filet, nec verbo meminit boni Dominici. Ex iis, que fuprà adduximus, insuper patet, pleraque Dominici miracula, non folum ridicula, fed & Dea contumeliofa effe. Ridiculum videtur ipli Melchiori Cano, Viro erudito, credere, Dominicum Diabolum coëgisse, at ardentem facem digitis teneret. In cujus Episcopi sententiam concedit Langletus du Fresnoy, qui Introduct. ad Hist. pag. m. 361. ex credulisate talia orta putat. At crediderim quidem lubens, posteros ob nimiam credulitatem ed ignorantiam talia admissife; vix autem mihi persuadeo, primum fabella auctorem nibil alind intendisse. Ex totius enim Dominici Legenda patet, auctores inepta compilationis id egiffe, at Dominicum ultra modum extollerent, ac Christo Domino, nostro unico Servatori, aquipararent. At quantacunque credulitas hic fingatur, quam in dubium revocare nolo, necesse eft, fraudes & mendacia accessisse. Unde non solum creduli fuerunt primi auctores de præstitis miratum n fas de qui Valcorisque afio. aon. imò nen cet , nec quio Do-Deo Melcums teedit Hift. At nam Vix rem inici s id ent, qui finoeffe non

titis

ira-

miraculis Dominici & Francisci, sed & francautenti impostores. Mirum autem, eruditos Viros, quorum jamjam mentionem feci, unum atque alterum miraculum rejicere, catera omnia admittere. Ego verò caussam non video, cur uno vel duobus admissis catera repudiem. Cum de credulitate teltinm circa unum miraculum conquerantur Viri docti, ed ipso ostendunt, fe parum fidere testibus illis; at si illi ex nimin credalitate unum falfum admittere vel fingere potuerunt, quæ caussa est dubitandi, quin in plurimis aut omnibus hoc fecerint? Si auctoritate discipulorum Christi, aut potius corum fidelitate veracitatis studio compulius, verum miraculum, verbi gratia, quod Cananea in nuptiis factum elt, admitto, caussam non video, cur in aliis testimonium eorum in dubium vocem. Dum enim credo, miracula ab una parte fieri posse, ab altera autem de discipulorum testantium fide & pietate persuafissimus sim, caussa non est, cur unum alteri praferum, licet magis vel minus in-Solitum fit. Si igitur illustres Viri, Canus & Langletus, certi fint atque persuasi, auctores Legenda Dominici fuisse omnes viros probos, side dignissimos, caussa non est, cur id, quod de Diabolo Incernam ferre coacto narrant, in dubium vocent; prafertim cum non semel idem Dominicus Diabolum ludos fecerit. Scio, ineptant este Incredulorum ratiocinationem ita sonantem: Cum omnium seculorum experientia doceat, innumera miracula omnibus temporibus atque locis extogitata, & pro veris venditata; ergo sequitur, plane nulla dari miracula. Nemo non videt. quane

audit absonum boc sit. At qui admittit mum eundemque testem, ad rem maximi momenti probandam, cumilem codem in negotio occupatum, nulliusque fraudis suspectum, pro genuino teffe habere tenetur. Caussa, cur Viri docti testimo. nium Legende de Diabolo non admittant, aperta est. Nimis ridicula & à verismilitudine abhorrens videtur narratio. Persuasiffimus autem sum. a cetera miracula, quorum pleraque fuprà adduxi, fine partium studio examini subjicerent. atque secreta mentis cogitata libere proferre in animum inducerent, catera non minus, quam boc, quod eos offendit, repudiaturos, atque inter ineptas fabulas & mendacia relaturos. Qui totum illum Centonem evolvit, atque à secta findio liber est, nisi vim animo suo inferre velit, judicabit, Superstitiofos & fraudulentos bomines omnem illam fabulam exceptaffe, ad decus familie fue, aut factioni fue, conciliandum. Partium fudium vel eruditissimos homines impedit, quò minus cernere possint. Si illustris Huetius odem animo Deminici, Francisci & Lojola vitam legislet, quo legis historiam Apollonii, atque ad easdem regulas, quod natura re postulat, examinaffet, nullus dubito, quin Philoftrati vitam Apollonii & Monachorum illorum vitam in eamdem classem relaturus fuisset. Quam parum inter se conveniant Legendarum Scriptores in Rofarii origine detegenda, dudum oftendit cl. Rivetus, Apolog. pro S. Virgine Maria, Lib. II. Cap. XII., ad quem Lectorem amaudamus.

Restat

R

culis

fide.

tiffit

gare

pim

ros

non

cogi

Prin

fuit

con

Edi

Ela

Sed

&

vita

tio

2107

rac

Ca

dic

fu

nù

the

rat

ha

10

cil

ex

V

ill

mune ti proatum. tefte fimo. aperta abborfum. à adrent. rre in quam ue in-Qui æ ftuvelit. mines fami-Parpedit. uetius a vi-, atoftu-Arati vitant 1 patores it cl.

Lestat

b. II.

Restat tandem, ut verbum addamus de miraculis Ignatii Lojola. Quam dabia illa nitantur fide, adeò perspicue ostenderunt Viri præstanuffimi, Wakius & P. Baylius, ut ad eos ableeare Lectorem postem, nisi laboris, quem suscepimus, indoles postularet, ut, quod nos facturos promismus, oftenderemus, miracula illa non vere gefta, sed à maleseriatis hominibus excopitata. Mortuus autem est Ignatius An. 1556. Primus, qui vitam ipfius resque gestas scripsit, fuit Ribadeneira, qui se majorem necessitudine contubernii cognitionem Ignatii hausisse ait. Edita fuit hac Ignarii Bio pagia An. Dom. 1572. Elapsi sunt ergo post obitum Ignatii sedecim anni. Sed, quod mirum elt, Ribadeneira discipulus & (ut ipfe ait in Præfatione) fanctiffime ipfius vita spectator, non folum nultius miracuti mentionem facit; fed clare es diferte asferit, neceste non este, ut homines fanctimonia vita illustres miraculis nobilitentar. Postquam enim Libro V. Cap. XIII. induxit aliquem ita loquentem: "Sed dicat aliquis: Si hæc vera funt, (ut profecto funt) quid causse eft, cur illius sanctitas minus est testata miraculis, & ut multorum Sanctorum vita fignis declarata virtutumque operationibus infignita? Respondet: Ut solus ille hac potest efficere; ita ille folus novit; que loco, quo tempore miracula, & quorum precibus facienda funt. Probare deinde contendit exemplorum inductions & locis Sacra Scriptura; non necesse esse, at hos fiat. Neque omnes fancti Viri (inquit) miraculis excelluerunt; neque qui illorum aut magnitudine præstiterunt, aut copia,

pià, ideired reliquos fanctitate superarunt. Non enim fanctitas cujusque fignis, fed charitate, zeltimanda eft. Probat insuper ex Sacris Litte. ris, donum miraculorum falfis Doctoribus concedi, Hæc tamen (inquit) dixerim, non ut miracu. lorum vim elevem, sed ut prudens Lector intel. ligat, rem totam Deo committendam, qui dona fua unicuique distribuit, prout vult. Potuit itte, pro fua occulta fapientia, nostræ hoc imbecillitati dare, ne miracula unquam jactare pof. femus; potuit utilitati, ut authore instituti no. stri minus illustri, à JESU potius, quam ab illo nomen traheremus; & noltra nos appellatio facra moneret, ne ab illo unquam dimoveremus; quem non folum, ut communem humani genea ris Liberatorem ac Principem, sed etiam ut pracipuum Ducem colere arque imitari debemus; minimam hanc Societatem sui nominis glorioso titulo decorantem. Potuit hoc etiam tribuere temporibus, quibus hac miracula necessaria non funt. .. Tandem ex mirabili progressu Societatis concludit, Deum satis prospexisse auctoritati & Sanctitati Ignatii. Edidit Ribadeneira 1587. alteram editionem, in qua denuò contendit, nulla effe fucta ab Ignatio miracula; licet in Præfatione dicac: multa mihi neceffario addenda judicavi; primum nova quadam, qua post libellum excufum, gravissimi Viri & Ignatio valde familiares, Es ante Societatem conditam intimi necessarii, qual testes oculati, de ipso Ignatio nobis retulerunt; tum alia, que dubia anteà mibi erant, Ed diligenti posteà inquisitione investigatà certa esse comperil Nil tandem de miraculis in Editione Lugdunenli

dinen edita. enim

mirac fuita

tur el lorun Cap.

lis b

non

Deu Qua

tam cula cert

> mil de vib

En ter dig

fu xi fa

ac le

nt. Non haritate. ris Litte. concedi, miracu. or intelui dona Potuit hoc imare poltuti no uàm ab pellatio eremus; i gene ut præbemus, gloriofo ribuere ria non Societa-Foritati 1587. t, nulla fatione dicavi; excuiliares i, quaft erunt; 3 dilie come Lug-

unenli

denenli Anno 1595. per Joannem Gesselinum edita. At fcena tandem mutata est. Edidit enim idem Ribadeneira Anno 1610. tertiam editionem, in qua magnam editorum ab Ignatio miraculorum copiam adduxit. Cum autem Jefuita facile perspexisset, multos fore, qui mirentur eo demum tempore mentionem fieri miraculorum, occurrendum putavit huic dubio; hinc Cap. XVIII. ultimæ editionis ita ait: ,, Quia verò postremo quinti Libri Capite de miraculis breviter egimus, quasi nulla fecisset, aut ad demonstrandam ejus sanctitatem necessaria non essent, statui nunc ea paulò fusius exponere; non omnia quidem, (res enim nimis in longum excurreret) sed partem duntaxat corum, quæ Deus efficere per servum suum dignatus est. Quamvis enim, cum Anno 1572. primum vitam ejus latinė fcriberem, alia nonnulla miracula ab eo facta novissem, tamen adeò mihi certa & explorata non crant, ut in vulgus edenda mihi persuaderem; posteà verò, questionibus de cius in Divos relatione publice habitis, gravibus & idoneis teltibus fuerunt comprobata. Enimverd Deus, ut servum suum extollat in terris, tam frequentibus eum indies miraculis dignatur, ut mearum partium elle ducam, litteris hie mandare nonnulla è publicis actionibus fumta. .. Ex hisce concludit P. Baylius in Lexico: miracula Lojola adscripta dubia esfe, imò falfa. Verba iplius, quoniam nervosa sunt, adponamus. " Concluons de là, (inquit) que les miracles de faint Ignace ne font pas des chofes, que fes amis ayent apprifes à Ribadencira, B b 2 pendant

dit ar

quité

chose

titude

c'étoi

qui s

les au

avec

amis

d'Ign

bader

chofe

ou'il

fuspe

publi

par !

neira

tioni

tame

feum

diffe

toru

Riba

prelo

hoc

cauf

quò

de it

bus

quar

dibi

Tacu

ipfe

pendant le quinze ans qui séparent les deux édi tions, ni que cet Auteur ait pû tirer de l'incertitude dans cet intervalle de tems. Et héanmoins il nous affure, qu'en l'année 1572. il favoit quelques miracles de son Fondateur, mais non pas avec toute la certitude necessaire pour les publier. Il n'y eut rien fans doute parmi les choses dont il n'étoit pas alors parfaitement affure, dont il recherchat plus soigneusement la certitude que les miracles de son Apôtre; puis donc qu'il continua de dire dans l'édition de 1587. que le bienheureux Ignace n'avoit point fait de miracles, il résulte nécessairement, que les enquêtes les plus exactes ne lui avoient rien appris de certain sur ce Chapitre; car si elles lui avoit decouvert quelque certitude, il auroit joint à sa séconde édition ce grand article avec plus d'empressement; que les autres choses, qu'il n'y ajoûta que parce que d'incertaines elles lui étoient devenues certaines, par la diligence exacte avec laquelle il s'en étoit informé. De plus un Jesuite, qui auroit su l'an 1572, que son Fondateur a fait des miracles, & qui ne seroit abstenu de les inferer dans un ouvrage public, que parceque ses lumières là-dessus, n'étoient pas telles, qu'elles doivent être lors qu'on imprime des faits semblables, avoueroit-il que son Fondateur n'a fait muls mirucles? Raisonneroit-il sur cela avec tant d'étude? Répondroit - il si exactement aux objections? Son dévoir sans doute séroit de se taire, jusques à ce qu'il fut parfaitement éclairé; & il y a bien de l'apparence, que Ribadeneira ent pris ce parti, & que tout ce qu'il a ux édi l'incerhéan-572. 1 , mais e pour parmi tement fement e; puis ion de point , que nt rien elles lui auroit e avec es, qu'il lles lui exacte lus un n Fonit absic, que as telme des dateur ir cela ement féroit ement

ue Ri-

qu'il a

dit

dit aprez coup, est peu fincère & rempli d'obliquités. N'oublions pas de dire, que si quelque chose étoit capable d'être amenée à la pleine certitude, durant l'intervalle des deux éditions, cétoient les miracles de Lojola, faits fuprenans, qui s'impriment dans la mémoire plus que tous les autres, & qui se repandent de lieu en lieu avec plus de bruit que tous les autres. Les amis intimes, les Compagnons inféparables d'Ignace, n'auroient-ils rien dit là dessus à Ribadeneira, eux qui lui apprirent, tant d'autres choses dont il n'étoit pas informé l'an 1572. & qu'il ajouta à fon livre l'an 1587? Cela rend suspect, pour ne rien dire de pis, tout ce qu'on publie des miracles, que l'on prétend avoir été par Ignace avant la séconde édition de Ribade, deira., Ita Baylius rectissime. Addi his rationibus potest pondus, si observemus, (de quo tamen nullam mentionem facit Raylius) Maffeum Anno 1585. vicam Lojola in publicum edidiffe, atque aliquot miraculorum ab Ignatio editorum mentionem fecisfe. Quis autem credat Ribadeneiram, qui duobus post annis denuò prelo subjecit secundam Editionem vita Lojola. hoc ignorafie? Nulla igitur magis probabilis oussa silentii de miraculis adferri potest, quam quod Ribadeneira persuasus fuerit, omnia, qua de ils dicuntur, aut incertis hominum rumoris bus & sermonibus niti, aut prorfus nulla unquam ab eo gesta. Posterius autem magis credibile est, quia adeo aperte & diferte negat, miracula à Fundatore Societatis sua facta. Maffeus iple pag. 79. teltatur, tres ex discipulis, nimi-Bb 3 rum

ab e

plare

neire

pron

tot 6

Nim

à fa

In

dien

veri

ftati

mir

care

Ani

17

inf

edi

Box

ter

ter

ju fe

la

B

al

n

G

1

rum Salmerenem , Rodericum & Bobadillam. dum hæe scriberet, superstites esse. At fi tot miracula ab Ignatio edita funt, uti in postremo jactitat vita Editione Ribadeneira, cur rem me. morià digniffimam filentio pressit? At quantum mihi cernere datum, ne ipfe quidem Maffeus ita de boc argumento loquitur, ut czedi possit, ipfum de certitudine rerum gestarunt persuasum. Ultimo demum Capite Biogeapiae ita incipit: Præter ea, quæ superioribus Libris Ignatio divinitus accidiffe retulimus, non pauca de eodem admirabilia prædicantur. In fine Capitis finul & Libelli bac funt : Alia item de Ignatio miranda narrantur; quæ, quia mihi haud fatis explorata funt, necesse non habui adscribere, prælertim quod clarorum Virorum fanctitas non tàm fignis arque miraculis, quam charitate in Deum & vitæ innocentia continetur., Num probabile, hominem de re publice gelta & tot teflibus comprobata tam tenuiter & timide locuturam? Hoccine credibile fieri ab eo, qui celeber. rima Factionis gloriam adaugere in animum induxit, narratione vita Auctoris ejus? Plerique, qui Virorum doctorum, quos suspexerunt & admirati funt, vitas enarrant, cavere ultra modum debent, ne laudes eorum, quas ipfo opere meriti funt, celebrent, ne videantur ex affedu potius, quam rei veritate judicare. At Ribade. ueira & Maffeux, Conditoris famolistima Socie tatis discipuli, non solum laudes Herois sui non fatis pro rei dignitate ebuccinassent; fed & ingratissimi mortalium, & tanto Praceptore & Parente indignissimi filii fuissent, si tot miracula dillan.

t fi top

em me.

uantum

Maffeus

possit,

incipit:

Ignatio

de eo-

Ignatio

eribere.

tas non

itate in

tot te-

locutuceleber-

um in-

erique,

runt &

trà mo-

o opere

affectu

Ribade-

Socie

ui non

& in-

oxe es

iracula

ab

Num

sh eo præstita, quorum post quinquaginta es chires demum annos mentionem facit Ribadeneira, pudendo filentio oblitteraffent. At in promtu caussa est, cur Ribadeneira demum post tot elaplos annos miraculorum mentionem facits Nimirum An. 1609. inter Divos relatus Lojela, a fanctissimo & veritatis amantissimo Pontifice. In gratiam igitur illius & ob votum caca obedientia incerti rumores pro oraculis & certissimis veritatibus erant divulgandi; binc factum, ut statim qui vitam ejus conscriberent, non solum miraculorum, fed & testium numerum multipli-Vitelleschi, qui vitam Lojolæ edidit Anno 1629. asserit, 140. miracula testimonio 175. hominum fide dignissimorum comprobata; infecutis aliquot annis Auctor Gloria Ignatii editorum miraculorum refert 200. testium 675. Bouffieres teltes 665., Bouhourfius 660. adducit.

Tante molis erat, venales dicere nugas.

Accedit insuper ad eertitudinem & quetoritatem miraculorum, que Lojole tribuuntur, evertendam, ipsius Facultatis Theologica Parisiensis,
judicium, latum de tribus concionibus, in die
sesso soloni Canonisationis à tribus Jesuitis in
laudem Lojole habitis, quod apud Hospinianum,
Raylium aliosque extat. In Censura illa inter
alia hac extant verba: Denique quod miracula
non ita certa, miraculis indubitata Fide Catholică tenendis praferuntur, esse scandalosum, erroneam, blusphemam atque impiam sententiam,
Notandum autem, boc eo sactum tempore, quo
jam Ignatius à Papa inter Divos relatus suit.

Bb 4

pop

tem

fari

& 8

nen

deb

fub

cle

bat

que

æm

ind

get

vid

fix

del

nu

Quòd fi ipfa Facultas Theologica ea miracula in certa vocet, post tot annouum decurfum & editam in vulgus Lojola Biogenoid, quis non videat quam infirmis fulcris fides de miraculis Ignatii superstructa sit ? Alind extat judicium Eacultatis bujus celeberrima de Societate Ignatii latum, vivente adhuc Lojola, Anno nimirum 1554. cum urgerent Pontifices Paulus & Julius III. ut in Regno Francia reciperetur. Extatillud apud Pafquierium, Parlamenti Parisiensis Advocatum, in libro cui titulus: Le Catechisme des Jésuites Cap. IIL pag. 26. & seq. In hoc judicio Facultatis inter alia hac extant verba: , Hee neva Societas, infolitam nominis JESU appellationem fibi venditans, tam licenter & fine delectu quaslibet personas, quantumlibet facinorofas, illegitimas & infames admittens, nullam à Sacerdotibus fecularibus habens differentiam, in habitu exteriore, in tonfura, in horis canonicis privatim, dicendis aut publice in templo decantandis, in claustris & silentio, in delectu ciborum & dierum, in jejuniis & aliis variis ceremoniis, (quibus status Religionum distinguuntur & conservantur,) tam multis tamque variis privilegiis indultis & libertatibus donata, præfertim in administratione Sagramenti Pœnitentiæ & Euchariftiæ, idque sine discrimine locorum aut personarum, in officio etiam prædicandi, legendi & docendi, in præjudicium Ordinariorum & hierarchici Ordinis, in præjudicium etiam aliarum Religionum, imò etiam Principum & Dominorum temporalium contra privilegia Universitatum, denique in magnum populi

popuh gravamen Religionis monasticæ honestaila m e editem violare videtur; ftudiofum, pium & neceffarium virtutum abstinentiarum ceremoniarum n viaculis & aulteritatis enervat exercitium, imò occasioicium neni dat libere apostatandi ab iis Religionibus. debitam Ordinariis obedientiam & fubjectionem gnatii. fubtrahit, Dominos tam temporales quam ecairum clesiasticos suis juribus injuste privat, pertur-Tulius Extat bationem in utraque Politia, multas in populo fienfis querelas, multas lites, disfidia, contentiones, zmulationes, rebelliones, variaque schismata chisme. n hoc Itaque his omnibus atque aliis dilierba: genter examinatis & perpensis: Hæc Societas IESU videtur in negotio Fidei periculofa, paci Eccleer & fix, monafticæ Religionis eversiva & magis ad nlibet destructionem quam ædificationem. tens, nus Parisienses Theologi. (*) Non inquiram, diffequam L, in 1blice

ntio.

k aliis

n dismque

nata,

Pœni-

ne lo-

rædî-

n Or-

ejudi-

etiam

ontra

gnum

opuli

De Xavierio inter Indos miracula patrante, sed linguarum dono destituto, ita Auctor de l'Histoire des Religieux de la Compagnie de JESUS, pag. 121. Tomo I. hoquitur: Des qu'il fut arrivé, (de urbe Amanguechi io infula Japon fermo est.) il alla dans la place publique où il se mit à prêcher par la voix d'un Interprête, ou comme disent d'autres Auteurs, en lifant un Manuscript Japonois, qui contenoit les mystères de la Réligion Chrétienne. En effet le Saint, comme nous l'avons dit, & comme il en convient lui même, dans une de ses lettres (Xaverii Epist. Lib. III. Epiff. V.) ne favoit point les langues. Si je favois leur langue, dit-il en écrivant à Rome, je ne doute point, que plusieurs Infidèles n'embrassafsent la Réligion Chrétienne. Dieu veuille que je la fache bientot, alors je commencerai à rendre quelque

qu'am recte omnia dicta fint à el. Viris. Concedam si velint, eos aliquid suspicionibus dedisse; hoo

hi

qu

m

de

m

tu

Ci

\$0

2

P

n

a

G

P

n

d

1

quelque service à l'Eglise. Présentement nous fommes au milieu des Infidèles, comme des statues, qui ne peuvent parler. Ils parlent beau-coup de nous, & nous ne pouvons leur répondre, ne fachant point ce qu'ils en difent, attendu que nous ignorons leur langue. Sur quoi le Contipuateur de Mr. Fleury fait la sefléxion suivante Il est un pen surprenant, que Dieu ayant accorde Xavier, si l'on en croit les Auteurs de sa vie, le don des miracles dans un degre si éminent, lui ait refule le don des langues; si essentiel & le plus nécessaire de tous, & avec lequel à l'imitation des Apôtres il eut pû convertir tant de pays; mais Dieu (continue-t-it) distribue fes graces, comme il lui plait, & souvent contre l'ordre que nous croirions le mieux entendu. Il auroit pa dire, que les Jefuites Auteurs de la vie de Xavier lui ont fait faire les miracles qu'ils ont voulu, mais qu'ils n'ont pu si aisement lui faire apprendre les langues des Indes, lesquelles au rapport du Jeluite à Costa, qui lui même a été fort long tems Millionnaire dans ces pays, sont au nombre de plus de sept cens. Il est aise de conclure par ce temoignage incontestable, ce que l'on doit penser de ces miracles, que les Jésuites entassent l'envie les uns far les autres, & de ces conversions presque innombrables qu'ils lui attribuent. Ce qui est certain, c'est que le Saint ne fit pas grand fruit dans tous ces pays, comme la fuite de cette histoire ne le fera que trop voit. L'infidelité des Interprétes dont il se servoit, qui entendoient tout de travers ce qu'il leur disoit, & qui le rendoient de même, a fait non seulement ces conversions impossibles, mais exposolt encore la Réligion à la risée des Infidèles. Ils fe moquoient de Xavier & de ses Compagnons, également nous es stabeauondre, du que Contivante: ccorde sa vie, sat, lui la le le

'imita-

pays;

graces, re que roit ph de Xavoulu, apprenrapport ert long nombre ure par on doit ntaffent COUNCYribuent, fit pas la fuite L'inqui en-

L'inqui enfoit, & ulement encore fe mo-, également

hoc unum dico , limpossibile creditu esfe, tam ilhufrem Societatem tam abjecte judicaturam fuife de Lojola & Sociis, si ceretum, perspicuum atque extra dubitationis aleam positum fuisset, Igpatium tanta sanctimonie laude & editis publice miraculis floruise. Saltem Theologi illi, fi quidem in responsione ad Papam judicium de illo globo discipulorum Iguatii aperire voluissent, de Auctore & Capite Societatis honorificentius senfissent, eumque à catera turba, de qua adeà male sentiunt, exemissent. At in genere loquuntur, neque verbo regaran Ignatii mentionem faciunt. At quomodo fieri potest, ut miracula tot tantaque in Hispania & Italia prestita ad pures celeberrima Societatis Theologica pervenira non potuissent? Non minus fortiter miraculu Igpatii impugnat Pusquierius in citato Catechismo pag. 153. feq. Juvat quædam excerpere. , Je m'arrête beaucoup plus à Ribadeneira, qui dit avoir été des sa jeunesse dans Rome avec Ignace; & que tout ce qu'il raconte, il l'a entendu de Guillaume Confalve, auquel Ignace en avoit fait part, un an auparavant son decez. Cet honnête homme de Jésuite a pu doncques parler, de tout ce qui s'étoit passé dans Rome par Ignace, depuis qu'il fut elû Géneral de leur Ordre; & non de ce qui étoit auparavant. Si j'étois scrupuleux contradicteur, je dirois qu'il ne faut croire Ribadeneire, difant que Confalve lui ais dit:

ment choqués & de la Mine étrangère de ces Bonzes Européens, & du ridicule qu'ils se donnoient, en débitant des discours, qu'ils n'entena doient pas eux-mêmes.

VO

ลน

l'er

d'u

tel

qu

en

O

cel

บน

ten

res

TIS

ce

ges

pla

tée

Ef

ne

app

ne

ap

au

Sa

for

Sie

tui

Do

MIG

dit; ni pareillement Gonfalve s'il vivoit, qui oft un Saint, qu'on ne feste point, & qu'il soutint avoir entendu tous ces contes de Lojola, Je veux mettre ces confiderations fous pieds. Je crois, que Ribadeneire a entendu de Confalve, & Confalve d'Ignace, tous ces miraculeux effets. Croirons none Ignace en fon propre fait; car il n'y a que lui feut, qui ait pû dire, que St. Pierre fut du commencement apparu à lui, & depuis la Vierge Marie; qu'il eut été à deux divers jours tenté visiblement par le Diable; qu'il eut vû la Trinité au firmament, IE-SUS Christ en corps & en chair dedans l'Ho-Rie . Pame d'Oxius fon compagnon monter au Ciel, que Dieu lui eut revelé la façon dont ilavoit use batissant le monde, que JESUS Christ hui ent promis toute affiftance dedans Rome, Tout cela est du fait d'Ignace seulement, il n'y en a autre témoin que lui; & cela me fait dire, que d'y ajoûter quelque foi, nous ferions tous de grands lourdaux. Quand je me bornerois à ce point, j'en aurois affez pour vous montrer, qu'il ne faut faire ni recepte ni mise de tous ces miracles; mais je veux paffer plus outre. Lors que la chose sut plaidée par Pasquier, Pune de plus belles de son Plaidoie étois celle, par laquelle il sommoit vivement les Jésuites, de dire quelque miracle de la part de leur Ignace. Que tous les grands & faints Péres, un St. Bénoit, St. Dominique, St. François & autres authoriferent leurs nouveaux Ordres par philieurs miracles qu'ils firent, ainsi que nous apprenions de leurs Legendes; qu'en Ignace il ne s'en trou-

qui fourola. ieds. conleux opre lire, ru à té à Dia-IE Hor au nt ilhrift ome. n'y lire, tous eroistrer, e ces Lors e do r ladire Que ioit, horimt-

Hons

rou-

Voit

e de la constanta de la consta

voit un tout seul. Ignace étoit décedé huit ans auparavant cette Plaidoierie. Par sa mort toute l'envie étoit dépouillée, quand on eu raconté ce qui lui étoit miraculeusement advenu, car d'un homme vivant on n'en peut parler avec telle franchife. Il y avoit lept mois & plus, que cette cause étoit promenée tant en l'Université de Paris, qu'en la cour de Parlament, en laquelle il y alloit du fait universel de leur Ordre. Jacques Lainez, Compagnon & Successeur d'Ignace en l'état de Géneral, les scavoit ou devoit sçavoir, & n'avoit en que trop de temps & de loifir, pour en envoyer les mémoires. Toutes fois en tout le pladoyé de Verioris, mulle mention de ces visions ou miracles; ce qui montre, que ce font nouveaux mensonges, inventés par ces Papelards depuis la cause plaidée. Ajoutez, que toutes les visions racontées par Maffée & Ribadeneira advinrent en Espagne, auparavant qu'Ignace eut recu la bénediction du St. Siège, n'y que son Ordre fut approuvé; depuis qu'il fut élu Général, vous ne trouvez dans ces deux Pretres Jesuites aucune apparition, qui lui eut été faite du Ciel, ni aucun miracle de lui pendant sa vie, mi après sa mort. Et toutes fois si aucun miracle devoit sourdre de lui, c'étoit lors, & après que le St. Siège y cut mis la main. , Concludimus igitur, miracula, Pythagora, Apollonio, Francisco, Dominico & Ignatio adscripta, fulsa esfe, & à maleferiatis hominibus temere excogitata.

CAPUT

CAPUT XV.

eft

CO

ref

cal

vir

Diu

fin

illo

atq

que

De

Probatur, folemnem Canonifationem Francisci,
Dominici & Lojola, non solum Pontificum insal.
libilitatem pentius subvertere; sed & eamdem
oftendere. Pontifices illos homines fuisse, cum
rerum divinarum ignarissimos, tum impudentes valde & supersitios. (*)

PRobavimus in antecedentibus, miracula, qua tribauntur Pythagora, Francisco, caterisque, neque à Deo Optimo Muximo fuisse prastita, neque Diabolo adscribenda, sed prorsus esse

Quid de Canonifatione Sanctorum in Ecclesia Romana fentiendum lit, breviter fed nervole oftendit cel. Halenfium Theologus Sigmund Jacob Baumgarten, in denen Nachrichten von merkwürdigen Rüchern, XII. Stük, pag. 501. & fq. Verba ita fonant: So viel fich die Römische Kirche mit diesen Canonisationen einbildet, und so prächtig die Denkmale sind, welche sie denselben stiftet; so unstreitig mussen sie mit aller dies fer Pracht von Christen, die der Heiligen Schrift gehorchen, als ein Schandsleke der Christenheit angesehen werden, wodurch die heidnischen Vergöttetungen auf die unverschämtelte Weise wie derhergestellet worden; daher man auch in der Römischen Kirche kein Bedenken traget, Ge Apo-Werks Benedicti XIV, mit Abhandlung des Unterschiedes derselben von den heidnischen Apotheolibus gemacht wird; welcher doch auf eine Verschiedenheit von Namen, Kunstwörtern und Cebräuchen hinauslauft, ohne dieselben von den

effe effeta. Nihil igitur noftra opinione reliquum eft, quod auctoritatem aliquam miraculis illis conciliare queat. At erunt, fcio, qui ad fos lemnem Canonisationem à Pontificibus factam respectu Dominici, Francisci & Ignatii, provocabunt, dicentes: Pontifices ipfos fanctissimos Religionis Antistites, Doctores infallibiles, Triumviros istos in Divorum retulisse numerum; impium igitur effe, vel per momentum dubitare, utrum miracula, que illis tribuantur, vere gefta fut nec ne, nedum prorfus illa negare; Patres illes effe oculatisimos, sanctissimosque; nibil velle arque decernere, quam quod verum, certum atque fide dignissimum; eos in bunc finem ab ipso Deo pro Vicariis Christi fallere nesciis in basce terras politos, ut verum rectumque sufodiatur. atque

begründeten Beschuldigungen der Abgötterey und des Aberglaubens zu befreyen. Ohnerachtet nun die Kraft der Vorurtheile würklich fo groß seyn kann, dass nicht nur unwissende, sondern auch in andern Dingen scharffinnige und tugendhafte Glieder dieser Kirche sich in der That überreden können, durch folche Anruffung und gottesdienstliche Verehrung der Heiligen dem einigen GOtt einen Dientt zu leisten; so gereichet solches doch um fo viel weniger zur Rechtfertigung oder Entschuldigung des Irrthams selbit, je unstreitiger dargethan werden kann, dass die meiste Abgötterey des Heidenthums unter ähnlichem Vorwande. vermittellt der Anruffung und Verehrung verschiedener Untergötter, das ift, vergötterter Menschen, und helondern Gegenden oder Arten der Geschöpfe vorgesezter Geisterkräfte, das höchste Wesen zu verehren, entstanden fey und ausgebreitet worden.

cifci, infalmdem

cula, cate fuisse rorsus ese

Seclesia nervole 1 Jacob merk-. & fq. he Kir. und fo denfeller die Schrift Renheit en Vetife wie in der Ge Apos ing des des Una

en Apo-

auf cine

ern und

yon den begrün-

Ca

elt

bei

lat

m

(0

tri

di

fu

atque per omnes Universi partes atque angulos diffundatur. Si quod dubium circa eorum decreta oriatur, id pronsus ex animo evellendum, atque folam auctoritatem tantorum Ducum sufficere, ad nebular omnes dubitationum, que aciem mentis humana obfuscure possent, dispellendas. Ignoscent autem boni viri, qui ita fermocinantur, si dicamus, bec omnia quidem dici, at non probari. Novimus enim pulcherrime, Pontifices omnes bomines fuisse, à quibus nil humani unquam alienum fuit. Rifum hodie prudentibus excutiunt. qui, utrum Papa fallibilis fit nec ne, dubitant; existimant enim, rem adeo effe certam atque per spicuam, ut argumentis nullis opus sit. Neque nos, ut probemus, Pontifices falli posse, Lectorem morabimur. Sufficit nobis hoc unum, qued Pontifices, ut cateri bommes, erraverint. Errare autem & infallibilem effe, vix invicem fimul fare poterit. Quod si hoc illi, quibuscum nobis jam quidem res est, in dubium vocent, infinitorium exemplorum inductione probabimus. Qui autem in uno errare potelt, etiam in alio falli poterit. (*) Nec opus est, ut'è longin-

^(*) De dogmate Infallibilitatis Reclesse Romanz ita judicat nobilissimus & ingeniosissimus Ludovicus Holbergius, Epist. Tom. III. Epist. VIII. Die seltsame Lehre von der Unsehlbarkeit der Rirche dauert annoch. Ich sage mit Redacht, die seltsame Lehre, weil meinem Bedunken nach nichts die meuschliche Thorheit mehr zu Tage legt; und kein Lehrsaz eine größere Verwirrung in der Welt angerichtet hat als dieser. Deun daraus sliesset,

que, ad id probandum, quæram rationes. Ipfa Canonifatio (uti vocatur) certum argumentum est, Papum errasse. Primo enim certum, exploratum, atque ab ipsis Romanensibus Doctoribus agnitum, multos in Sanctorum numerum telatos, qui in rerum natura nunquam suerint; multos item in hunc Gatalogum relatos, qui (emnium judicio) indigni, quibus tantus bonos tribueretur. Osim tanti non constitit, Sanctum dici. Hodie quidem Pontisces nostri lenti nimis sunt, in tribuendis bis titulis & bonoribus; vo-

fliesset, dass die Irrthumer und andere ganz wunderbare und der Vernunft widerstreitende Meynungen nicht allein stets unverändert bleiben, dern auch so gar vertheidigt werden mussen. Daraus folgt, dass wann ein alter Canon oder ein Kirchen-Gelez einmal fest gelezt, dass die Sonne eine kupferne, feuerige Scheibe, dass der Mond ein hollandischer Käse, dass die Erde so slach wie eine Kuche, und das Fleisch Brod Tey, u. f. F. man verpflichtet ift. dem menschlichen Geschlecht zum Hohne, dergleichen Lehrfaze zu vertheidigen. Ja es folgt endlich daraus, dass wenn auch der Papit mit feinem ganzen Confiftorio im Herzen eine Veränderung in diesem oder jenem Stüke wünschten, sie sich dennoch solches nicht merken laffen dorfen. Denn die Romifche Kirche ift einem Corper annlich, dem durch dienliche Arza neven geholffen werden könnte, den man aber nicht anrühren darf; oder einem Hause, welches von einer ganz seltsamen Bau-Art ift, die man verändert zu sehen wünschet, aber dennoch immer unverändert laffen mus, weil der Baumeister auf alle diejenigen einen Fluch gelegt, die sich nur im geringsten merken lassen, dass eine Verbesterung nothig Tey.

ingulos
decreta
atque
re, ad
mentis
noscent
si dirobari.

m alieutiunt, bitant; rue per-

omnes

Neque Lectom, quòd Er-

vocent,
abimus.
in alio

longinquo,

Romanæ Ludovi-VIII. Die r Kirche die feltzh nichts ge legt; ag in der n daraus

Aieffet,

La

pro

7101

Su

pa

mo

qu

en

de

tet

dr

fai

fer

tre

VL

be

da

di

le

qu

3

ne

Pa

0

C

luntas tamen non deelt. Forte numerus ifte Divorum satis amplus est, ipsorum judicio; fortà metuunt, ut fit Calendarium fatis capax recipiendorum novorum. Fortè nationes quadam non adeò oculatæ & prudentes, ut grato animo hoc beneficium agnoscerent. Certè nostro tempore non fine ingenti pecuniæ Summa Sancti culo recipiuntur; testantur hoc Viri fide dignissimi, Jaques Aymon & Max. Misson. Prior in eleganti libello cui titulus, Tableau de la Cour de Rome, pag. 366. ita ait: " Il fe rencontre ordinaire. ment de très grandes difficultés, quand il s'agit de faire les informations & enquêtes en bonne & due forme, pour les Canonifations. Les fraix qu'il faut faire pour en venir à bout, vont pour le moins à quelques millions de livres, & fouvent à plusieurs millions d'écus; ce qui fait, qu'il n'y a maintenant que les Monarques ou les plus riches Princes de la Chrètienté, qui puissent obtenir les Decrets de Canonisation, quand ils en veulent faire la dépense. , Vide que Misson Tomo II. pag. 746. de hoc negotio monet. Aut timent, ne aliquando lites arque certamina in iplo Olympo inter catives oriantur. Quicquid horum sit, novimus olim ingentem numerum hominum inter calites relatum. Sunt autem, qui putant, (& tales Hæretici inter ipsos fuerunt alma Matris Ecclefia discipulos) Indicem quemdam expurgatorium à fancta Sede Apostolica conscribendum, ut veri nominis Divi à spuriis distinguerentur; quod cum libris, quanquam aliquando parim feliciter, factum novimus. Hoc enim nifi fiat, verendum, ne plebis studia in die Dia

fortè

reci-

ædam

mimo

pore

lo re-

, Ja-

ganti

ome .

aire-

s'agit

onne

fraix

pour

fou-

fait,

u les

iffent

d ils

fillon

Aut

a in

quid

erum

em,

fue-

licem

olica

dis-

ali-Hoc

n di-

perfu

perfa trabantur. Forte invenirentur homines. Launojo non absimiles, qui Ecclesia boc officium graftarent. Ingentofiffmus Bayle, quim Launoii curam diligentiamque in deturbandis celo Sunctulis quibusdam enarraffet, ita acute Lexici pag. 63. loquitur: " Les faux Saints ne sont pas moins multipliés, que les faux Nobles; desorte, que comme les Princes font travailler de tems en tems, à la recherche des faux Nobles, afin de remettre à la condition roturiere les usurpateurs de la qualité des Gentilshommes; il faudroit que le Clergé nommât quelques Commiffaires aussi rigides que Boilleau, qui examinasfent les titres & les lettres de Sainteté. Si les troupes de l'Eglife triomphante passoient en revue devant de bons Commissaires, on y trouveroit beaucoup de paffevolans, non pas parmi les foldats, mais parmi les hauts Officiers, je veux dire parmi les Saints, qu'on invoque. Le Calendrier a plus de besoin de reforme à cet égard, que par rapport à la pression des equinoxes; & au lieu qu'un simple retranchement de dix jours a fuffi pour cette derniere reformation, il faudroit pour faire l'autre, retrancher par centaines, & par milliers. Il y a long tems, que l'année ne peut plus fournir un jour à chaque Canonifé; il faut entaffer plusieurs Saints les uns fur les autres dans les mêmes places; & c'est à present, qu'on peut dire avec Juvenal:

Nec turba Deorum Talis, ut est hodie, contentaque sidera paucis Numinibus miserum urgebant Atlanta minori Poudere.

Cc 2

Combien

Combien trouveroit-on de Senateurs vitio cread dans la Cour célefte, si l'on y procedoit rigour reusement? Voyez à combien de volumes montent dejà les Acta Sanctorum? On leur pour roit appliquer ce distique si connu:

Scripta gigantea, quorum sub pondere molis, Tristior Encelado Bibliopola gemit. tai

BX

de

111

P

E

fi

G

Ita argute & falfe Bayle. At nolumus jam qui dem de Sancturum Canonisatione in genere los qui. (*) Hoc unum dicimus, folemnem illam Francisci & Lojola ano Seasor infallibilitatem Pont tificum prorsus subvertere, atque oftendere, Ponsifices, qui illos Catalogo Sanctorum adscripserunt cum bomines fuiffe rerum divinarum imperitiffimos, tum impudentissimos & superfitiosissimos. Rem ita probamus; aut Pontifices illi bene subductà ratione & expensis testimoniis gravissimis, convicti persuafique suerunt, homines dignos. qui inter Divos referantur; aut fine accuratiori examine incertos, rumores fecusi, privilegium hoc concesserunt. Quod prius attinet, requiritur ad tale examen, partim ut ipfi Pentifices non femel aut oculis suis miracula ipsa viderint; singul. la, ne fraus intercederet ulla, exacte trutinarint; aut testibus innitantur, qui decipere nec voluerint, neo potuerint; partim diligenti Praceptorum & dogmatum, cum Sacrarum Litterarum in flituta comparatione, perspecerint, doctrinam illorum effe sanctissiman , divinissimanque. At neutrunt

^(*) Inter recentissimos, qui de Canonisatione Sand ctorum scripserunt; referendus cl. à Windheim,

rigoui nionpour-

olis,

re los illam n Ponserunt; Ponserunt; Pritifis Gimis, ignos; ratiori um boc uiritur lon fes

fingilarint;
voluecceptoum inn illoAc
utrum

e Sand heim. neutrum ab ipsis factum est atque observatum. Unde enim certi potuerunt esse de innumeris visionibus, quæ Triumviris illis, aut in somnis, aut vigilantibus, & folis obtigerunt, ad quas tamen tanquam ad certissima argumenta non femel provocant illi homines? Post accuratum examen aliquot annorum, utl fuprà audivimus, Ribadeneira, qui ab ineunte atate familiariter utebatur Lojola, certus tamen non potuit effe de veritate miraculorum ab ipfo præstitorum unde ergo tanta lux Pontifici accenfa? Unde scire potuit , Rofarium & Cansum : Salve Regina , de Des immediate Dominico revelatum? Quis perfualit Innocentio III., cum in somno vidisfet Ecdesiam Lateranensem ruituram, hac ipsa visione fignificari, Ordinem Pradicatorum effe instituendum? Quomodo & quibus rationibus innixus, credere tandem potuit Papa hominibus, dicentibus, se Christum in Missa vidise? inim quia illi fe hoc vidiffe testantur? Quid si vidiffe fo garrirent triangulum quadratum, num hoc admittere potuisset? Quid si sensus illos homines deceperunt & Quibus tandem rationibus inducife pass sunt Pontifices, ut crederent hominibus impudenter garrientibus, sese Frinitatem vidiffe, atque his visionibus omnia mysteria subtilissima mentibus suis illapsa? Qualis tandem illa perfuafio esfe potest, que credere jubet, unions eumdenique bominem in pluribus locis fuisse simul? Accedit, quod homines illi, tot virtutibus ornati & portentis instructi, non folum Rome, fed in aliis potiffmum locis pleraque regara fecering; unde scire potuit infallibiliter Pontifece, Cc 3

tu

in

700

bi

bo

C

do

m

de

ex

Se

qt

114

e

n

U

27

U

al

fa

fi

4

res ad le delatas verè elle geltas? Homines falle possunt & fallere. Testes, ad quos quam maxime provocandum effet, discipuli erant & comites; quales discipuli Francisci & Dominici fuerint fupra audivimus, creduli nimirum, super-Attioft, rerum divinarum ignari. Lojola autem. fidelissimi Socii, taceno per multos annos; tandem. factà jam Pontificis Canonisatione, os aperiunt. At ponamus, Pontifices illos de veritate miraculorum, inustatiffimarumque visionum, fuisse persuases, saltem testes multos esse, qui dixerint, fe quædam vidiffe, alia ab ipsis illis Auderibus audivisse. Ponamus, illos homines iis virtutibus moribusque fuisse ornatos, quos referunt vitarum Scriptores; unde (positis illis omnidus) hominibus persuadebunt, miracula illa verè à Deo esse facta, Deumque bac ratione oftendere voluisse, doctrinam, quan profitebantur, cultum, quem sequebantur, fibi placere? Homines illi Invocationem Sanctorum, Transfubfiantiationem profitentur; jactitant, Deum ob merita fua generi humano propitium fore; Mariam caterosque Sanctos divino cultu prosequendos; bomines se esse Christo similes. Cultus ipse, quem fequebantur, aliisque commendabant, ineptissimus, rationi & Sacris Litteris maxime contrarius erat. Unde autem novit Papa, quantacunque Religionis specie ornatus, Deum in Sacris Litteris bec dogmata, & alia muha inepta, quæ fupra attuli, docere & injungere? Annon contrarium liquidiffine patet? Teftor omnium, qui Christiani funt, conscientiam, utrum, poliquam virorum illorum Legendas cum rectæ rationis decretis &

perspicuis Sacrarum Litterarum testimoniis contulerunt, asserere aufint, doctrinum cultumque inter se nullà ratione differre. Aut vera rerum pocabula amisimus; aut certum est atque indubium, lucem non magis à tenebris distare, quam borum bominum religionem à sanctissima JESU Christi disciplina. Certe hoc nemo, nisi expudorate frontis & ferrei oris, negare poterit. Nihil jam dicam de discipulis ipsis horum hominum, quorum mores naturamque supra satis depinximus. Quod si igitur Pontifices illi tale examen instituerunt, factoque examine eos dignos censuerunt, qui calo non solum reciperentur, fed & divinis bonoribus ab omnibus Christianis colerentur; non folum rerum divinarum suns imperitissimi, fed & bomines, omnium quos terra unquam tulit, impudentiffimi, nequissimi-Idem sequitur, si supponamus, incertissimis rumoribus eos vacivas aures prabuisse. Quid onim magis ab omni Numinis reverentia alienum atque impium, quam homines in Deorum vumerum referre, dignosque aliorum cultu & veneratione judicare, festosque dies in corum memorium instituere, qui tamen doctrinà, vità, moribus, nibil quod Christiana Religionis decretis conveniens fit, prastiterint, imo anilem prorsus es abominandam superstitionem omnibus viribus promoverint? Num tales, quæfo, dici possunt infallibiles? Eò magis autem Pontificum illorum vel ignorantia, vel nequitia paret, si consideremus, facile fuisse hominibus in tanto fastigio pofitis judicare, utrum decreta hominum illorum a Deo originem habeant, nec ne. Ip/a enim Cc 4

falle macofueipertent,

acufuisse Au-

es iis refemni-

vere dere

illi nem ge-

effe

ra-

lelieris pra

iuni iani

um 8 &

er-

las

&

inf

THI

pr

qti

TH

fec

no

de

ratio docet, cultum, quem Deo debemus, ratio walem effe debere. Deus ante omnia postulat. ut de se recte sentiamus, ut honorem omnem & reverentiam libi foli tribuamus. Cultus Dea. vum (inquit Cicero) oft optimus, idenque castifi. mus, atque fanchiffmus, pleniffmusque pietatis, ut cos femper pura, integrà, incorruptà mente es voce veneremie. Postulat cumprimis ille cultus, ut pravis animi studiis valedicamus, utque ex animo evellamus vitiorum radices. Hæc fola ratione innotesount ; 'at si Pontifices ad recta rationis normam unquam exegifient cultum, quem & praceptis & exemplis fais hominibus commendare voluerunt, tanquam dicinum, Francicui. Lojola & Dominicus; fieri non potuiffet, ut libi perfualifient, Deum ipfum miracula fecifie, ad ejusmodi cultum Cabiliendum; imò vel fine mivaculis ipfi placere non posse credidissent. Error. igitur Pontificum illorum non folim erat vincibilis, fed & salis, qui fine fumma vel ignerantia, vel nequitià, committi band potnit. Quod si jam supponas, eos ad normam a Christo & Apostelis præscriptam cultum omnem examinare debuisse, crescit erroris & malitia magnitude. Legati esse volunt Christi in terris, & pro graculis sua haberi decreta; volunt hominibus perfuadore, Deum vel eum in finem in terras fe collocaffe, ut parissima fanctiffimaque Religio confervetur & diffundatur; at hi homines quastis ineptias atque opiniones, voluntati Christi prorfus contrarias, inculeant, defendunt, tuenter, atque quantum in fe eft, mentibus omnium inficas effe cupiunt. Num major nequitia excegitari potelt? Neque boc contra eot folium valet mnem es Deocaftiffi. tis, ut 5 voce is, w ne ex c folâ læ raquem mmencifcus . ut fibi e, ad ine mi-Error acibilis, vel ne-Suppopræbuisse, fe vohaberi Deum

Tatin_

tulat.

volundefenientibus nequitia of folium valet valet Pontifices , qui editis Bullis & decretis , tres it. les, de quibus egimus, inter Dives retulerunt; fed & eos . qui fecuturis etatibus ad noftra ufque tempora inflitutum femel male coptum auctoritate fud confirma. runt aique approbarunt. Nisi enim ritum semel approbatum tuerentur; fi eos mifereretur tot mentium Superfitione captarum; fi paffores effent veri ovium. quales war igogur dici volunt, Antecessorum suotum errores atque peccata non folim non comprobarent. fed dammarent atque abolerent; quod in aliis rebus non femel factum legimus. Ipfi Papa non femel decreta sua male facta mutarunt. Ita Eleutherus Romana Urbis Episcopus, (verba funt Kalesii ad Cap. III. Lib. V. Hift. Eocl. Eufebii) a Montanifis primum deceptus fuerat, qui falfa pietatis imagine errorem fuum callide obtegebant, ad bac litteris aque exhortationibus Lugdunenfium Martyrum impul. fus, ad Ecclesias Afia atque Phrygia epistolam foripserat, de recipiendis in Ecclefiam Montanifis, Sed flatin admonitus à Praxea , quodam Afiano , pacificas, quas emiferat litteras, revocavit; & Aniceti Decessoris sui, auctoritatem secutus, novam prophetians admittere recufavit; ut scribit Tertullianus in li. bro contra Praxeam. Cum aliis, qui donum infallibilitatis non habent, concessium sit, miracula illa & doctrinam expendere, cur Pontifices non pol fent ? Idea virtutum & vitiorum funt immutabiles. Sacrae Litterze in manibus funt. Mille ferè glapfi anni, antequam de Canonisatione unquam cogitatum fuis. Cum autem bac omnia Pontifices parum curent, culcumque ftabilitum & falenmes Canonifationes approbent, novesque singulis Seculis Sancles plebi obtrudant, facile pares, quid de infallibilitate illorum CCS

gular

temp

toru

vota

ipse .

confe

plo

tum

fubj

Fils Catl

con

qui

fatio

JES & F

féqu

mer

& 0

dan

bier

vie

tale

not res

dot

un

cul

foit & fca

les

illorum hominum sentiendum. (*) Sed altius progredimur atque dicimus, Pontifices, vel auctores solemnis illius Canonisationis vel approbatores, plebem necessariò ad idololatriam obstringere. Pontifices enim editis suis Decretis seu Bullis decernunt, ut bomines illi in Divorum referentur numerum; pro Hereticis & Insidelibus habent, qui eos negligunt; merita illorum extolunt; precibus ad eos factis vim potentiamque singularem

(*) Auctor de l'Histoire des Papes, Tomo V. pag. 342. probat, reliquias falsas ab ipsis Poutificibus Romanis suppeditatas esse. Sur la fin (inquit) de son Pontificat, le Pape Alexandre VII. envoya en France trois caisses des Réliques, pour être mi-ses dans l'Eglise de l'Hospital. Ces trois caisses étoient liées avec des cordons de foye rouge, & scellees du sceau du Sacriftain du Pape. Ces Reliques étaient accompagnées d'une Bulle, qui disoit, qu'on pouvoit en toute fureté les exposer à la veneration des Peuples. On aveit dejà fait poler dans tous les quartiers des magnifiques affichés, pour attirer le peuple à cette dévotion. On ordonna pourtant, qu'elles seroient visitées. Dans la troisième caisse on trouva une tête , qui parût d'abord véritable; elle avoit cette inscription; Caput Sancii Fortunati. En la visitant on appercut audessus de l'oreille un morceau de toile peintre. Le Medecin, qui s'appelloit Mr. de St. Germain, prit un fer, gratta, enfonça, & tronva, que c'étoit une tête de Carte. On mit un bongie allumée dans la tête; mais la lumière ne penetroit point. Enfin on jetta la tête dans de l'eau chau-de; la peinture s'effaça, & le carton se détrempa. Mr. de St. Germain en fit son procès verbal; mais par une lettre de cachet, il lui fût defendu de le montrer, fosts peine, d'être au moment même envoyé à la Battille.

altius el au ppro-Arin u But refeus haextoL e sin. laren page ficibus nit) de ya en re micaiffes e, & es Ré. ui di ofer à a fait s affi-. On Dans parût tion: pperpein-Ger-Bva, ongie etroit chaumpa.

mais u de

nême

nularem adscribunt; laudes eorum resonant in templis; miracula narrantur, & remissio peccatorum omnibus iis conceditur, qui bumili obsequio vota ad illos faciunt. Imò, quod magis elt, ipse Pontifex exemplo suo turpissimum errorem consecrat. Nihil dicam de ritibus, qui in templo circa hoc negotium celebrantur, fed decretum ipsum tantum Pontificis legentium oculis fubiiciam; extat illud apud Aymonium loco cirato pag. 370. 3 A l'honneur de Dieu Pere. Fils & Saint Esprit, pour l'exaltation de la Foi Catholique, l'augmentation de la Réligion, & la consolation de N. (on nomme ici celui ou ceux. qui font la poursuite & les fraix de la Canonifation,) en vertu de l'autorité de nôtre Seigneur IESUS Christ, de celle de ses Apôtres, Pierre & Paul, & de la nôtre, comme austi en conséquence de l'avis du conseil & du consentement particulier de nos Freres; nous decretons & definissons, qu'un tel N. est maintenant recu dans la Jerufalem célefte, parmi les chœurs des bienheureux, & qu'il est fait participant de la vie éternelle, & qu'il doit être mis dans le Catalogue des Saints, & que nous y avons écrit, nous même, fon nom, en présence de nos Freres; c'est pourquoi nous declarons & commandons, qu'il soit réligieusement honoré comme un véritable Saint, tant en public, qu'en parciculier. Nous ordonnons aussi, que sa Fête foit celebrée toutes les années un tel jour N. & qu'on lui rende tous les honneurs, que l'on scait devoir être rendus aux autres Saints, dont les noms sont mis dans cette sorte de Catalo-

and they are such as they are

frm !

lantu

habu

crede

Boc !

ment

erro1

veri

infa

qui)

dem

dam

Inci

Pro

rebi

caft

non

per

tun cre gun les

du

gue, & de qui les fideles peuvent implorer & attendre le suffrage. Postquam Decretum hoo enarraffet Aymon, addit : Après cela le Pape vient à l'Autel, où avant dit l'Introite & une partie du Confiteor, dans laquelle il confesse ses pechés à Dieu, à la Sainte Vierge, à Saint Michel l'Archange, à Saint Jean Baptiste, aux Saints Apôtres Pierre & Paul; il ajoute immédiatement après le nom de Saint Paul, celui du Saint qu'il vient de canonifer, auquel il confeffe auffi les pêchés en géneral, & demande intercession auprès de Dieu, pour en obtenir le pardon. , Hactenus Aymonius. At ita homines necessario ad idolelatrium committendam in ducuntur, & quidem turpissmam, ineptissimam. que. (*) Obligantur, ut colant homines, quos fani sincipitis fuisse, nequidem probari potest. Quid autem excogitari potest magis Deo indig. mem atque exofum, quam jubere, ut illi in cen-

⁽²⁾ Mirum non elt. Gentiles in India ad cultum Sanchwum facilà induct; putant enim, sub nominibus corum latere divos in patria receptos. Archur Youngs historische Untersuchung abgöttischer. Verderbnisse der Religion, pag. 451. hæc habet: Von den heutigen Indianern vvird gesagt, daß sie gern zu der papistischen Raligion übergeben, und den heiligen und Bilderdienst besonders gern annehmen; vveil sie sie für die Gözen ihrer Vorfahren ansehen. So erzehlet Navarrette: (account of China, Lib. II. Cap. IX.) Ein bekehrter Chineser machte sein Gözenbihls Kuon In Pu Sa zur gebenedeyten Jungstrau Maria; und einen andern Gözen San Pao, der aus dreyen Gözen, die einander in allem gleich sind, bestehet, huels er vor nichts anders, als die Heilige Dreweinigkeit.

orer &

em hoc

Pape

& une

effe fee

nt Mi-

, aux

immé-

elui du

il con-

mande

homi-

am in-Imam-

, quos

potest.

indig.

in cen-

cultum nomi-

s. Ar

trischer, habet: dass sie

n, und

Vorfahiccount er Chi-

Sa zur

andern

die einer vor

fund

fum Deorum feu Sanctorum referentur atque oclantier, qui ipfimet, dum in terris erant, cultum habuere ineptissimum, folidissimumque? Num credendum, eos aliqua pietatis cura tangi, qui boc tot bominum millibus feverissime injungunt, mentesque, superstitione satis captas, majori adbinc erroris vinculo constringunt? Aut periit omnis veri rectique cognitio, aut tales non solum non infallibiles funt, fed bistriones impudentiffimi, nequissimique verum fanctissimarum irrisores. Tandem Pontifices homines non tantum ad comittendam turpissimam idololatriam inducunt, fed & Incredulorum atque Atheorum numerum adaugent. Probavimus supra, pracepta illorum hominum de rebus divinis, cum sanctissimis virtutibus divinis, castissimoque cultu Religionis Christiana consistere non posse. Quando igitur Pontifices non solum perhibent, Deam miracula fecife, ad cultum ilhun ineptum stabiliendum; fed &, ut omnes hoc credant, decretis fuis & minis atiquando injungunt; non folum hac ratione homines in exitiohes errores præcipitant, fed & opete ipfo oftendunt, se non folum effe fallibiles, sed rerum die. narum ignari Jimos.

CAPUT

Can

cate

vel

runt

elux

abel

folen

opti

diffe

bim

bi bi

ferre

potis

long

piun

rim

ut p

Salut

quas

tem .

de p

five

cum

Chri

volu Pont

viros Gent

tioni.

CAPUT XVI.

Socrates, si quidem per leges divinas liceret, so. lemni Canonisatione dignior esset, quam Franciscus, Dominicus & Lojola. (*)

Ullus dubito, quin multi, lectis iis, qua de vita, moribus & praceptis Francisci, Dominici & Lojola supra diximus, mirentur, qua tandem ratione potuerit fieri, ut bomi. nes tam inepti atque superstitios in Sanctorum numercon fuerint relati, tantoque in pretio ad hodiernum ufque diem habiti. An non sufficit, (inquient) quod homines prudentes & probi cogantur, aliquando in his terris venerari atque colere eos, quibus sepe hellebori maxima pars danda effet, aut qui saltem cateros virtutibus ingenii non superant; an postquam ex oculis recesferunt, asque ad plures abierunt, majore adhuc honore funt prosequendi? Si Pontifices viros ingenio & virtute excellentes, quales ex. gr. Thuamus, P. Sarpius, alique ex grege Ecclefia Romana, inter Divos retulifient, dignosque judicassent, quos posteritas cultu religioso veneraretur, gravissimum quidem comissient errorem; at speciem tamen aliquam haberet solemnis illa Canoni-

^(*) Cum hoc Capite conferenda Disfertatio, Amœnitutibus celeb. Schelhornii inferta, de Præstantia Religionis Christianæ, collatæ cum Philosophia Socratis; defensio item Socratis contra Aristophanem, Museo Helyetico illata.

t , fo-

ran-

quie

ncisci.

niren-

bomim nu-

d ho-

efficit.

bi co-

atque

pars

us in-

recesadhuc

os in-

Thuae Ro-

judi-

erare-

rem;

is illa

moni-

Amœ-

stantia sophia

topha-

Canonifatio, quod viri illi de Catu facro & Republica optime fuerint meriti. At Franciscus. caterique Monachi, nullis meritis erant confoicui, nihil ad generis humani emendationem, vel Reipublicæ falutem promovendam contulerunt, nullis denique ingenii virtutisque dotibus eluxerunt; fed potius, postquam in lucem editi. multorum malorum caussa fuere. Tantum igitur shelt, ut dignos illos judicemus, quibus tans folendidi bonores habeantur; ut potius multi eptimi viri optarent, illos nunquam terras vidifle. At factum infectum fieri nequit. Probabimus duntaxat hoc Capite, tantum abeffe, ut bi bomines pra cateris digni fuerint, qui calo inferrentur, atque tanto in bonore haberentur, ut potius Socrates, vir luce Evangelii destitutus. longe dignior effet, cui is bonor, fi quidem id pium & rectum foret, baberetur. Neque interim hac comparatione eum in finem utimur. ut probemus, potuisse Gentiles folius rationis ope salutem eternam consegui; aut ut inanes laudes, quas quidam Veterum & Recentiorum in Socratem contulerunt, approbemus; fumus enim aded de prestantia Religionis Christiana persuasi, ut existimemus, neminem ex grege Philosophorum, five pracepta species, five mores, ulla ratione cum vero sanctissima Religionis alumno, nedum Christo & Apostolis conferri posse. Hoc unum volumus probare, tam inepte & impie fecisse Pontifices illos, qui Divis adferipserunt Triumviros istos superstitionis promovende, ut Socrates Gentilis, fi quidem per recta rationis & revela-

tionis leges licitum foret, dignior esfet, qui inso-

Du

NTW.

Ary a

ic a

TOIC

TOAL

Socr

TEAD

Nul

nin

MCL

Men

erat

Mon

tiæ

Era

tit

dem

pecc

une

Hin

Ban

rad

IV.

mus

Deo

qua

tias

pter

que

1700

ten

pro

Heo bonore adficeretar, quam Franciscus & cateri Cum nemo ita infaniat, ut credat, Socratent dignum, qui pro Sancto invocetur; apertum erit. quain inepte illi fecerint, qui homines, hoc inferiores, calo locaverunt, atque dignos habuerunt. quos universus orbis, saltem illi, qui Papa Imperium agnoscunt, religiose coleret. Ne autem longiores simus in adducendis argumentis & teftimoniis, que ad Socratis virtutes enarrandas facere possent, ad testimonia, nisi necesse esse putamus; non provocabimus; cum doctrina praceptaque ipfius omnibus Eruditis nota fint. Præter Xenophontem, Platonem, Laertium, Stan laum, præcioua in unum congessit Charpentier, quie postmodum in germanicum idioma transtulit illastris Thomasins. Et Sucratem quidem guod attinet, apud omnes Eruditos in confesso est, virum fuiffe eminentiffmarum virtutum, fummo ingenio excellentissimisque virtutibus ornas tum. Magnus ille vir, rectæ rationis decreta, quantum per imbecillitatem humanam fien potest, fectabatur, veraque rerum pretia cognofoebat; folidam ab mani in disciplinis folerter discernebat , cunctaque optimatum artium pracepta ad vitæ usum transferebat Philosophiam curpiter neglectura veluti è cœlo devocavit; omnesque ad cam exofculandam atone amandam adhortatus est; in foro, domi, in promiscua hominum turba vere fapientia sparsit semina. In Apologia apud Platonem, pag. 12. ita de se loquitur: 'Ouder yas the ray's referr is a majorgraph of merting the sale rearisput nat absolutions of their salvatas justining Da 1

cateri cratent m erit. c infeerunt pæ Imautem & terandas flè effe octrina ta fint. , Stanentier. transquidem onfesso tutum ; 5 orna ecreta. n fieri pretia ciplinis marum ferebata è cœlo landam foro eræ fa ud Pla-

שלע שלפי

pur res

THE HEALT

an:

ди, пите хепцатых проторог, инто в Жв тогос שוש הסססףם, שב דחב לעצמב, החשב שב שבוביו ובשו при , от вк и хенраты и прети унита, адд й арети хепрата, им т има арада тоң авдры-TOUS awarta an idia kay Superia. Plutarchus megi πολυπραγμοσυνής pag. 307. breviter in laudem Socratis iturus , de Philosophia ipfines ait: 'He in TEASE improve to faute taxa and anamaguras. Nullum est præceptum rationis, quod ad hominis utilitatem facit, quin à Socrate allatum inculcatumque fuerit. Nemo hoc ignorat, qui Memorabilia Socratis unquam legic. Neque erat Philosophus pizer TE keyer aven TE mearreir. Mores enim fuos ad præcepta virtutis & fapiena iz composuit. Socratis vitu (verba funt M. Erasmi) nibil aliud mibi videtur, quam toleran tie Es temperantie exemplum. Novimus quidem , Socratem hominem fuife , ab erroribus & beccatis non immunem. Nimis enim debilis atque imbecilla erat lux illa, quam fequebatur. Hine iplemet dixit : eo ufque effe in officiis prafandis procedendum, quoufque luminis concessi radii penetrant. Vide Xenoph. Memorab. Lib. IV. pag. 505. Edit. Baf. Cum enim Euthydemis dixisset, se quidem fateri, negligi ab se Deos; dolere autem, qued nullus hominum unquan beneficiis Deorum condignas retribuere gratias possit; respondet Socrates: Non est propterea dolendum, & Euthydeme! Vides namque Delphicum Deum interrogantibus: quonam modo quisquam Diis gratum faciat, respondentem: lege Civitatis. Lex verò ubique talis est profecto, ut juxta facultates quisque Déos sas crificiis Dd

bro

five

met

ine

citti

Ser

leg

pla

hal

pec

Da

mi

car

Re

rib

ipi

mı

ob

tu

bo

lei

ni

ho

be

tis

ce

ta

h

m

19

fa

SI

crificis placet. Quo itaque pacto aut melius? aut magis pie Deos quisquam honorare possir. quam eo modo, quo ipli præcipiunt? Oportet igitur non prætermisso quoquam possibili (quicunque id facit, is negligit Deos) hoc modo Deos honorare, sperare maxima bona ab iis. Quis namque compos mentis à quoquam alio majora speraret, quam à Diis, qui maxime nobis prodesse possunt. Hæc verò spetare ab eis illum oportet, qui eis placet. Ille verò ils placebit, qui quam maxime illis obediat. ,, Hinc discellum eins optimi Viri doluere atque acerbissime luxerunt. Nec hodie quisquam elt. quin vitam moresque ejus contemplans in admirationem rapiatur. Conferamus jam vitam moresque Francisci, Dominici, Lojole. Ingenio prediti fuerint moribusque, fupra exblicumus. Vix magno labore prima addiscunt disciplinarum elementa; & volunt tamen Doctores effe Gentium. Non attigiffe litteras, id eft. nium effe in hos homines audias. Summum omnium Rudium, ne quid in ratione view convenian Vita ipforum universa actionum ineptillimarum historiam conficit. A deteris mortalibus non fapientia, prudentia, pietate, erudicione distincti funt, sed babitu, victu, foliditate alios superant. Nullis ad recte ratiocinandum præfidis funt muniti, aut litteris exculti. fed visiones miras, infolitas, ridiculas jactitant; mendacia adeò fplendida de se narrant, ut rifum indignationemque Lectori excitent; enthufialmo agitati in longinquas oras iter faciunt, non studio sapientiz comparande aut veritatis propaiclius? propaganda; ad quam rem erant (five linguas. poffit! five præcepta ipfa, quæ tradebant, spectes,) portet meptissimi; fed ut impetum turbatæ mentis & (quiinepta cerebri commenta fequantur, non fuffimodo ciunt his hominibus rectæ rationis decreta, ant ab iis. Servatoris nostri mandata; novas illi condunt m alio leges, nullis fundamentis innixas, imò iniquas mè noblane & ineptas. Neque virtutis verz guftum ab cis habuerunt. Paupertatis voto fe obstringunt, iis plapecuniamque oblatam abjiciunt, poscentes à Hinc Deo aut continua miracula aut ab hominibus e acerministeria quali debita. Nolunt laboribus vam elt. care, sed aliena vivere quadra. Coccam fuis in ad-Rectoribus obedientiam promittunt; quod pecovitant ribus, non hominibus convenit. Neque enim Quali iple Deus, omnium hominum Legislator suprepra ex. mus, poscit, ut spreta ratione homines sibs discunt obediant, juffaque faciant. Perpetuum cœliba-Doctotum promittere debent illi, qui inter fanctos illos id eft. homines habitare volunt; quæ lex innumera fçemmum lera peperit iniqua, nec omnium insuper ingeec conniis attemperata. At quisquis tamen in ineptos um inhomines audias, in familiam hanc concedity is morbeatus eft. Multi, qui veltibus noftrorum Sante , eructorum utuntur, in coelo (fi Diis placet) para-, foliditis, ab innumeris morbis liberantur. Nihil feiocinanterunt hi homines, quod generi humano utiliexculti, tatem adferre potuisset. Quot lamentationes ctitant; hominum optimorum, imo integrarum Natio-, ut ria num polt tot Factiones exorte fint, pleni funt enthulibri superioribus seculis seripti. Ita enim optimi faciunt, fæpe Viri magna exempla daturi, ad inertiam veritatis tracti; Reipublice vires & facultates attribe; propa-Dd 2 luper-

bu.

ges

ob

fu

D

pa

Fit

sei

Superstitio aucta & Religio ludibrio exposita est. Verbo: Vita Socratis ad recta rationis ductum fuit exacta, pracepta ipfius generi humano utilisfima prudentissima erant. Franciscus autem Dominicus & Lojola, rationis leges pedibus conculcarunt, ineptissimis actionibus nil nisi famam turpissimorum histrionum in caussa Religionis ad posteritatem transmiserunt. Pergamus ad religionem cultumque Socratis & Monachorum no. frorum. Socrates (uti audivimus) rationem omni studio & cura excoluit, haud ignarus) quam pretiofum illud donum fit, ab Optimo Numine nobis concessum. Hinc de fe in Critone att Exe & plover vur, alla nay det Toistos, etos Tur icor under alle met de Su it to dope , of ar 400 hoyi cheve Beatisos oavetas i. e. Ego non tantum nunc, fed etiam femper ejusmodi fui, ut meorum nemini, fed rationi parerem; que mibi ratiocinanti ontima videretur. Hac luce collustratus in res divinas diligenter inquisivit, nulli abori parcens. Hinc factum, ut melius de Deo rebusque divinis dissereret, quam Philosophi ante of past eum viventes, si eos excipias, quibus Deus lucem extraordinariam, Revelationem inquam, concessit. Hinc (ut specimen aliquod breve adducamus Theologiz Socratica) probat Numinis existentiam ab Ordine Universi finibusque rerum creatarum, apud Xenoph. Memorab. Lib. IV. pag. 503. Hoc Numen effe inconspit quem , non minus tamen castà mente colendum. loid pag. 505. Incorporeum, præter Xenoph loco citato, Plutarchus & Lactantius testantur. Bonum, imo Optimum, Xenoph. Lib. 1. p. 450.

mus,

a eft. ectum utilisitem . conamam iis ad relim 110onem arus! Nuie ait: OC TWP ir 1400 tanii, ut a mihi collunulli de Deo oi ante quibus em inliquod probat finibusmorab. icon pi endum. Kenoph. tantur.

p. 450.

84

& Lib. X. p. 505. Omnifcium, ibid. pag. 454. Sapientissimum, Plato in Apologia, pag. m. 471. Omnia curare posse, Xenoph. pag. 454. bus rebus prospicere, ibid. Lib. I. pag. 452. Leges dari quasdam divinas, ab omnibus bominibus observandas, ibid. pag. 508. Preces ad Deum fundendas, & in genere tantum, translata in Deum, quid nobis quam maxime prodesset, cura, ibid. pag. 450. Deum colendum & adorandum, pag. 453. Eumdem adspectabilem rerum univer-Esatem condidisse, IN. IV. pag. 505. Nobilitasem mentis, corporisque pulchritudinem Dei benescientia deberi. Omitto plura alia, que apud citatos auctores occurrunt. Vix caput Theologiæ Naturalis excogitari potelt, cujus mentionem non fecerit egregius homo. Ut jam de adhortationibus ad omnis generis virtutes nil dicam. Observandum autem cumprimis, eo tempore, quo vixis Socrates, non Soliem Athenis, sed Es in plerisque locis singularia bas naturalis religionis capita pene fuisse ignorata, saltem non satis inculcata. Unde Philosophus ille existimavit, sui officii este, res adeo pulchras frequenter, omnique datà occasione inculcare, laudare, probare. Non interim diffiremur denud, Socratem in ea peccasse, quod Sacrificity (more parrio) Deus placaverit, quodque oraculis & divinationibus non plane mincium miserit. At si quis tempora, quibus vixit eximitis Vir, perpenderit; fi sationis humanæ imbecillitatem cognoverit, mitius de canto Viro judicabit. Quod fi jam' Theologiam Francisci, Dominici & Lojole cum Socratis przeceptionibus conferamus; non quidem affirma-Dd a

Spe

ne

Vi

tei

ve

At

or

QL

h

nı

CI

til

CO

ĊE

n

C

al

ditt

OF Grant

mus, illa pracipua capita, que recta de Deo do. cet ratio, ab illis disertis verbis fuiffe negata; at contendimus tamen, multa ab illis fuiffe publice prolata, defensaque, que virtutibus divinis contraria sunt. Et 1, quidem ubique præ fe ferunt, Deum cultu quodam externo & fupersticioso placari. Hinc cantionibus quibusdam, ut Salve Regina, Rosario incredibilem adscribunt vim, adeo ut qui talia identidem repetierit, merito inter pios, quos Deus amat, sit scribendus; tuentur, ido etiam effictis visio. nibus probare volunt, Deum facere contradictoria, Deum superstitionem approbare, fovere, imò in illius gratiam mira ac portenta cdere. 2. Deus non folus est invocandus, adorandus; pon solus omnipotens, sed & Maria & Sandi ili, qui innumera faciunt omnes vires humanas Superantia; hinc non femel Sanctuli noftri Mariam exorant, ut hoc vel illud efficiat atque concedat; ita fingunt, Deum post missos Prophetas, imò Filium funm unicum & Apostolos genus humanum salvare velle per Dominici familiam. Non semel etiam blasphema quædam, cumprimis in Francisci & Dominici Legenda apparent, que omnia probant, homines illos de omnipotentia Dei & Canctitate non satis suisse perfuafos. 3. Imò s rem ritè putemus, non solum ea, que ratio de Deo cognoscere potest, verbi gratia de cultu interno, tetra superstitione involverunt, fed & fanctiffima dogmata rationi funeraddita obscurarunt, imò sæpe subverte runt. Sunt quidem non panca vestigia in vitis Triumvirorum istorum, quæ innuere videntur,

culcabat_

eo do egata; Te pudivie. præ & fuuibusm adrepe. at, lit vilioitradi, tovecdere. indus: Sandi manas i Maatque s Prooftolos nici faedam, da apllos de fuiffe , non potest, titione rationi verten vitis

entur,

COS

nos Sacras Litteras nunquam feriò evolviffe, quò spectant ineptæ, ridiculæ, sæpe impiæ citationes, ad nugas, quas proferunt, probandas. Vix enim credibile, hominem de Sacrarum Litterarum divina origine persuasum & in iis probe verfatum adeo abjecte & irreverenter loqui poffe. At supponamus tamen, homines illos de divina origine Scripturæ fuisse persualissimos, ne sic quidem tamen à culpa vacui funt. Quando homines in fuam pertrahere volunt fententiam, nunquam audies ab iis adferri doctrinam JESU Christi & Apostolorum, ,, Altum hic est filentium de cognitione sui ipsius; vera peccatorum confessione; fensu peccatorum fuorum; de necessitate legendi Sacras Litteras; de vera indole, natura & caracteribus fidei; de dignitate IESU Christi, ejusdemque merito; de perpetuo studio veræ pietatis; de natura cultus Dei interni, alisque oapitibus, quæ Summam rerum credendarum & faciendarum conficiunt. Crebrò autem audias, commendari cultum Sanctorum, Mariæ, merita illorum, ablolutam necellitatem cantiones quasdam ineptas recitandi, earum vim, traditiones aniles, & que alia talia funt.,, Quid dicam de blasphemis comparationibus Francisci & Dominici cum Christo? Sanè quisquis alicujus religionis fensu tangitur, exhorrescit, si talia legat. Sanctissimus Servator nofter, ut hoftes amennes, lisque benefaciannes, injunzit. Quo animo Lojola, Dominicus cumprimis, in disfentientes fuerint, fupra observavimus. At Socrates folius rationis ope divinum. hoo & egregium praceptum cognolcobat & in-

Dd 4

culcabat. Hinc Themisius de eo Orat. VIII. Eu se iranu na Imagathe ton maga ton moddel information de eo Orat. VIII. Eu se iranu na Imagathe ton maga ton moddel information. Nal Si Nogue name tonin. Ethnogos de to main pula de en managatant. To managatant to managatant to managatant to managatant to managatant in managatant. The destate managatant in managatant elebre illud & vulgate dictum: Oportere amicis benè sa que corrigebat celebre illud & vulgate dictum: Oportere amicis benè sa que mutans. Probabat enim benè facere, malè verò emendabat. Amicis quidem bene faciendum; inimicis verò non malè, sed amicos eos esse faciendos putans.

8

1

1

I

C

1

1

1

1

et

-

Novi quidem, viros aliquando præftantes & cætera probos, acrius quani par est in dissentientes animadvertiffe; at hi tamen noluerunt haberi pro hominibus, de culo ad perficiendum genus bumanum miss, quo nomine bomines nofiri ineptè gloriabautur. Scio, defensores regessuros, hæc tradi à vitarum Scriptoribus, qui in majus aliquando res extollere solent; neque igitur Triumpiris ifis omnia effe tribuenda. At si ita esset, manifestò lequeretur, plane auctores vitarum imposores este, quibus nulla fides habenda. Quid enim frequentius ingeminatur in vita Francisci, quam miraculum editum in sorpore Francisci, ad gloriam ipsius extollendam? Annon fanaticus ille homo aperit, qua ratione hoo factum? Cur tantam vim esse jactitant horum vulnerum? Annon iple garrit Dominicus, Mariam

PIHA 2

PIK iv.

PIK

ntes & dissen uerunt iendum nes nores reis, qui neque la. At auctoa fides ninatur um in ndam? ratione int homicus, Mariam

Mariam fibi apparuisse & Rosarium de celo attuliffe, ad falutem adferendam hominibus? Annon totidem verbis frequentissime adseritur maximam esse vim meritorum illorum hominum ad peccata diluenda? Si hæc omnia à vitarum Scriptoribus efficta funt, uti lubens credo, quid tandem fidei meretur ineptissimus Cento? Cum autem vitarum Scriptores contendant, hæc omnia, quorum mentionem fecimus, vere facta, dictaque & miracula solà illorum fide nitantur, auid aliud exinde nobis concludere licet, quans bournes illos religionem aliquam, Sacris Litteris è diametro oppositam, in medium attulisse, atque aded impudentissimos homines fuise & mentis non bene fanta? Socrates, quantum potuit, fecit, ad religionem naturalem Atheniensibus suis commendandam, corruptosque civitatis mores taxandos, emendandosque, Franciscus & cæteri ubique deprehendere potuerunt, castissimum Dei cultum plane effe teterrima superstitione contaminatum, hominesque verze Religionis, per Christum & Apostolos annunciatæ, este ignaristimos. Homines volunt videri à Deg excitati (unde non semel legitur, homines vel in fomno, vel visionibus eorum adventum in terras prædixisse, imò vates sacros de ils vaticinatos) ad emendandum genus bumanum. At ne quidem ullam receptæ superstitionis particulam taxant atque removent; nedum ut (ad exemplum Apostolorum) graffanti impietati & superstitioni fortissima sua opponerent pectora. Quicquid hominibus persuadent faciendum, aut nititur visione aliqua inepta, aut miruculo facto Dds

app

pot

çra ipfa

nat

tas

ipl

lur

Q

ing

illi

CO

bo

(a)

c0

ri

ad superstitiosum ritum amplectendum. quod magis est, certum, ex quo homines illi in terris apparuerunt, superstitionem magis magisque fuisse auctam. Transsubstantiationis dogma receptum tum temporis, visionibus & miraculis voluerunt probare; quod certifimum fignum, cos cum verze Religionis ignarishmos, tum impudentifismos fuiffe histriones. Cantionem illam, Salve Regina, in bonorem Maria excogitatam, & Rofarium ad generis humani utilità. tem demum de cœlo demissam perhibent. Quid dicam de efficacia, quam tribuunt vitæ Scriptores reliquiis corporis Francisci, Dominici & Lojola? Vix est pars corporis corum, inde à vertice ad plantam pedis, que non mirificam habeat vim in animos corporaque eorum, qui magni faciunt, colunt & invocant Sanctulos iftos. Num boc est emendare genus humanum, arque veram docere Religionem? An non præstat Socrates, qui ratione, qua fola uti potuit, in confilium adhibità, plus fecit ad capita religionis naturalis inculcanda, quam tres ifti superfitionis propagafores, qui & rationis leges & fanctissima Revelationis decreta simul pedibus conculcarunt? Si dicas, Socratem tamen superstitioni non plane valedixisse, non abnuerim quidem; quanquam in vita ejus à Platone & Xenophonte descripta non adeo multa fint testimonia hujus tei. At lit ita; demus, eum non ad solius rationis leges vixisse, fed ad religionem publice receptam sepe le accommodaffe; in quo ipfum haud laudamus; num propterea catera eius præcepta egregia funt contemnenda? Certe ex violenta, quam Imd. es illi magie utionis ous & imum imos, antioia exitilita. uid diptores ojola? ice ad t vim ni fa-Num veram rates, Glium uralis paga-Revet? Si plane quam cripta At us leeptam d lauecepta enta,

quam

quam perpeffus est morte, constat, eum non omnes opiniones de religione publice receptas approbasse. At bomines illi nostri eo vivunt tempore, quo Revelatio diu superstitionis paganicae crassissimas tenebras dispulit; rationem tamen infam ejusque leges spernunt; Revelationem nauci habent; pro superstitione paganica infinitas alias, non minus ineptas, ridiculas & Deo. contumelious, vel jam inventas approbant, vel iplimet comminiscuntur; hunc cultum ridiculum, ineptum commendant, mirificam illi vim tribuunt, atque in coelum tollunt laudibus. Quando Socrates de Diis & facrificiis locutus est, ingeminavit (ita faltem in Apologiis suis Xenoabon & Plato loquuntur) hoc postulare vor reμον της πολοφε. At egregii illi Doctores cultum illum receptum & à se adauctum à Deo probari contendent; excogitant, ad id persuadendum, visiones, miracula; hunc cultum Deum velle audacter pronuntiant, imò per hunc cultum bomines ad veram falutem confequendam graffari impudentissime garriunt. Verbo: Toti in eo erant, ut ineptissimas nugas & nefandam supersitionem promoverent. Quod de Monachis in genere dixit Magnus Erasmus in laude Morie, in maximum partem summo jure tribus nofris celebrium Factionum Ducibus applicari potelt. Primum, inquit, fummam existimant pietatem, fi usque adeo nil attigerint litterarum, ut ne legere quidem possint. Deinde cum Psalmos fuos, numeratos quidem illos, at non intellectos, alininis vocibus in templis derudunt, tum verò se putant Divorum aures multà voluptate demul

vere

Rt .

vol

non

cha

fact

fan

6 1

tru

pra

Ler

Jud

in

fat

mi

DU

MI

ex

ni

G

di

ra

le

CI

271

P

te

demulcere. Et funt ex his nonnulli, qui for des ac mendicitatem magno vendinat, proque foribus magno mugitu panem efflagitant, imò in nullis diversoriis, vehiculis, navibus, non obturbant, non mediocri profectò reliquorum mendicorum jactura. Atque ad eum modum homines suavissimi, fordibus, inscitià, rusticitate, impudentia, Apostolos, ut ajunt, nobis referent. Et paucis interjectis: Horum magna pars in tantum fuis mititur ceremoniis & hominum traditiunculis, ut puter unum coelum parum dignum effe tantis meritis przemium, haud cogitantes, futurum, ut Christus contemtis his omnibus, fuum illud fit exacturus præceptum, nempe charitatis. Alius oftentabit aqualiculum. omni piscium genere distentum. Alsus Pfalmorum centum effundet modios. Alius Jejunio. rum myriadas annumerabit, & toties unico prandio penè disruptam imputabit alvum. Alius tantum ceremoniarum acervum proferer, quantus vix septem onerariis navihus vehi possit. Alius gloriabitur sexaginta annos nunquam attactam pecuniam, nisi digitis duplici chirotheca munitis, Alius cucullam ingeret, adeo fordi dam & crassam, ut nullus nauta suo dignetur corpore. Commemorabit alius, se plus quam undecim luftris spongize vitam egiffe, semper Adem affixum loco. Alius raucam assiduo cantu vocem adducet. Alius lethargum foktudine contractum; alius linguam jugi filentio torpentem. At Christus interpellatis, nunquam alioqui finiendis gloriis, undenam hoc (inquiet) novum Judzerum genus? Unicam ego legem vere for oque imà non orum odum uffici. nobis nagna nomin pahaud is his tum, ulum. almonunio unice Alius quanpollit. m atotheca fordi gnetur quam emper sliduo folituilentio 1quam quiet) legem

vere

verè meam agnosco, de qua sola nihil audior Rt olim palam, nulloque parabolarum utens involucro, paternam hæreditatem pollicitus fum non cucullis, preculis aut inediis, sed fidei & charitatis officiis. Nec eos agnosco, qui sua facta nimis agnoscunt. Isti, qui me quoque fanctiores videri volunt, Abraxasiorum cœlos, fi libet, occupent, aut ab his fibi novum extrui colum jubeant, quorum traditiunculas meis præceptis antepoluerunt. , Ita eleganter parirer & verè de plerisque Monachis sui temporis Indicat prestantissimus Scriptor; quæ qua ratione in Franciscum & Sodales conveniant, Supra dicta faris oftendunt. Provocabunt forte quidam ad miracula illorum hominum, atque contendent, in eo faltem multum eos præstare Socrate, qui nulla prodigia fecerit atque portenta. Ego verò jam satis superque dixi, quid de miraculis illisfentiam. Nimirum illa à maleferiatis boininibus excogitata, ad famam ineptillimis hominibus conciliandam. Quod si tamen vere gesta estent; nihil aland concludere licerct, quam infernalem Genium mileris mortalibus illusifie, atque omnem fuam vint potentiamque contulisse, ad detestandam superstitionem præceptaque Religioni naturali & revelate contraria confirmanda atque disseminanda. Quòd si hoc volunt illi, quibuscum nobis res est, næ iis facile largiemur, Demonem in Socratem, virum supiencem, talem potentiam exercere non potuisse. Impium autem plane est, dicere, uti supra ostendimus, Deum ea miracula patraffe. Si vitæ Scriptores Socratis confulimus, apparebit, magno huis AHO

vito Dæmonem aliquem feu Angelum, perper com vitæ comitem, concessium. Majore fide dignus est ipfe Socrates, qui hoc de fe testatur: & discipuli Plato & Xenophon, quam Legendifte. Damon ille fæpe obstitit; quo minus nocitura faceret. Nunquam impulit, ut ineptas Athenienfrum opiniones de Religione approbaret. lgicur & in hoc præstat Socrates. Hine Vir quidam eruditifimus exiltumavit, non fine Numine Demonem illum Socrati contigiffe. Ita enim ille Sylvar, philolog. Cap. III. pag. 214. , Credides rim, cum Dei Providentia non Hebraeos tantum, fed & quasvis gentes complexa fit, non fine ejus nutu apud nonnullas natos effe & vixisse eximios quosdam viros ; à quibus ceteri homines, fine ratione vehicl palantes, & in vitia incauti delabentes, ad veritatem & virtutem revocarentur; qualis apud ultimos Seres fuit Confucius ille, celeberrimus Orientis Sapiens, & qualis Pater ille Philosophise Socrates ; qui Anno ante Chriftum 469. in lucem editus elt. E re ipla fi conjecturam facere licet, uterque apud Gentes veri Dei cognitione destitutas, ut ne nimis præcipiti lapfu in veritatis contemtum. bonniaque inde naicentia vitia inciderent, idque fingularis Providentiæ divinæ beneficio, quæ Gentium illarum miferta eft; natus eft. Et pancis interjectis: Præterea, ut fides Viro facilius haberetur, comitem ac euftodem ei addidit quempiam ex inferioribus Illis Spiritibus, quos græci Ethnici Amperac , Latini Geniof , Christiani Angelos vulgo vocant. Nihil fane vetat, non tantum Angelos effe ingenti numero, quod

1109

nos

effe

obl

aut

pia,

tis

aui

face

per

ret.

ide

alii

opi

mu

opi

đu

POI

vai

bus

qui

CIU

uli

per

fter

Cra Sa erne:

fide

atur;

difte:

itura

Athe-

lgi-

umine

n ille

dide:

tan-

non

& vi-

cæteri

in vi-

tutem

s fuit

iens 4

, qui is est.

erque

s, ut

ntum;

idque

, quæ

o faciiddidit

quos Chri-

vetat,

quod

1109

Et

nos Litter Sacræ docent; fed etiam variorum effe generum & dignitatum, quod etiam non obscure innuunt eædem Sacræ Litteræ. Ex illa autem tot generum angelicarum naturarum copia, fuerit unus additus Socrati eustos, cum certis mandatis & potestate non admodum ampla aui posset Philosophum monere, ne quædam faceret, quæ potuiffent ei este noxia, quamvis periculum iple non intelligeret; ut inde liqueret, Deum Socrati singularem in modum adesse, ideoque majore cum reverentia exciperentur ab aliis, que doceret. , Ita Vir ille doctus. Non opus est, ut in hac comparatione eò delabamur; interim verisimilior certe næc Viri docti opinio est, quam fententia illorum, qui credunt, Deum in gratiam Francisci &c. mira & portenta edidisse. Conferatur (ut verbo absolvam) universa vita Socratis, pracepta illius, virtutes, cum vita rebusque gestis & dogmatibus Francisci , Dominici & Lojola ; & (nisi mè omnia fallunt) evidenter constabit , Socratem , si quidem solemnis Canonisatio per leges divinas locum haberet, digniorem fore, cui tribueretur inustata hac gloria, quim verò sunt cateri tres saperstitionis alenda Triumviri; atque adeo in posterum exclamandum potius erit : O Sancte Socrates, ora pro nobis; quam: Sande Francisce, Sancte Dominice, Sancte Lojola, orate pro nobis.

tox Hatol Marie

the distribution of the second distribution

CAPUT

CAPUT XVII.

Mo

vera

& pr

Hifto

de P

Alion

Nec

Vix

Athe

fupe

quid

polte

libel

que

eùm

que

belli

ptus

(*

Agitur de officio Doctorum Ecclefia Romana, cum primis autèm cruditorum Gallorum, in gravissimi negotii caussa. (*)

TEmo eft, qui cum vitas hominum illorum; de quibus egimus, perlegit, atque aliqua Religionis casta cura tangitur; nemo (induam) eft, quin exhorrescat atque detestetur Impudentiam corum, qui libros illos confarcinarunt atque in vulgus ediderunt, tot fabellis portentofis narrationibus atque ineptiis repletos. Fuerunt inter ipfos Ecclefia Romana Doctores qui publice oftenderunt, quid de pudendis illis fabris fentirent. Melchior Canus, Vir doctus: Libro XI. Locorum Theologic. Cap. VI. pag. 540. mentionem faciens aurea Legenda, foriptæ à Jacobo de Voragine , Episcopo Genuenfi , ita ait: Nec ego libri illius auctorem exculo, qui Spezulum Exemplorum inscribitur; nec historiam etiam ejus, que Legendo aureo nominatur. In

^(*) Exigua Ipes est, eruditos in Gallia Religionis Antistites superstitionem, per tres illos Monachos introductam, repressuros esse; com non solum Bullam illam Umgenitas, uti appellatur, pene humes sibi obtrudi passi sunt; sed & Jesuitæ regnent; & jus in conscientias mullis fere limitibus eircumscriptum exerceant. Egregia vel potinis detestanda hujus exercitii exempla suppeditavit Autor du Journal universel. Quid hodie in slorentissame regno agatur; netissimum est:

Huie

to enim miraculorum monstra fæpiùs, quam vera miracula legas; hanc homo scripsit ferrei oris, plumbei cordis, animi certe parum severi & prudentis. Lengletus du Fresnoy in Catalogo Historicorum mentionem faciens Bartholomat de Pisis Libri Conformitatum vita Francisci cum vita JESU Christi vocat librum impium, ,, (*) Aliorum testimonia jam quidem filentio prætereo. Nec immeritò ita judicant Viri prasfantissimi. Vix enim aliter sentire possent, qui homines in Atheismum vellent præcipitare, aut pudendam fuperstitionem commendare. De priore jam quidem initio hujus opellæ aliquid monuimus; posterius quod attinet, notum est, ejusmodi libellos in fermones vulgares effe translatos, atque passim à vulge legi; unde non possunt non, cum meliora audire & legere non possint, plerique in crassissima supersitione confirmari. Libellus de vita Dominici germanico idiomate scriptus, ab amico in vicinia mihi fuit conceffus.

F. e

(*) Aliter de hoc libro judicant Jesuitæ Trivoltienfes au Num. 3088. "Le fameux Livre des Conformités de St. François, Edition de Milan (1513.)
ce n'est pas la première, îl y en a une de 1510.
toutes deux sont rares. Barthelemi de Pise, très
bon Résigieux Franciscain, au quatorzième Siècle,
s'avisa, de comparer son saint Patriarche avec Jesus
Christ; & il écrivit à ce sujet une multitude de
choses trop peu exactes, mais qui pouvoient être
excusées en faveur de l'intention, & du tems où
vivoit l'Auteur. Cet ouvrage pique la curiosté
des Bibliothéquaires & des Amateurs de Livres,
parce qu'il a éré l'occasion de bien des Satyres la
plupart outrées, déraisonnables, & nées dans le
lein de l'herésie,

cum-

aliqua io (ineftetur ircinabellis; pletos. ctores; dis illis

iptæ å ta ait: ui Spetoriam

loctus;

ir. In illo

onacnos
o folum
, pene
uitæ reimitibus
stins deavit Au-

eul

gat

ptis

erro

nar

late

Chi

fi u

omi

opp

cit,

quic

Da

nojin

meq

facta

conf

eum

mus

exist

man

ti/Jin

cia

Dog

credi

ab i

tatis

auxi

miles

rari

inep

enec

in h

Huic libello infertæ erant multæ picturæ, in quibus res gestæ Dominici referebantur; adjectæ multe preces ad Dominicum directæ, ex quibus constabat, quanti eum possessor libelli faceret. Ouin idem infinitis aliis contingat, nullum est dubium. Experientia quotidiana loquitur. Nec diffitebitur, cui mica candoris inest. Æquissimum igitur est, ut, (si quæ pietas, religio & Numinis reverentia iis inest) qui in Ecclesia Romana Sacris operantur, facros illos & horribiles libellos publica auctoritate profcribant, è manibus hominum evellant, severissimèque prohibeant, atque adeò oftendant, se non esse fan-Cliffimæ castissimæque Religionis publicos hostes & irrifores. Incumbit hoc officium ante omnia Principi omnium Ecclesiarum, qualem se jactat in aula fua, Papa nimirum. Quòd si is est. uti perhibent plerique hujus Ecclesiæ Doctores, infallibile Oraculum in rebus, uti loquuntur, juris & facti, facile poterit decernere, utrum miracula illa, de quibus agimus, fint gesta, atque à Deo ipso edita; utrum item præcepta religionis, quæ à tribus istis docebantur, fanctisfimæ Religioni per Christum manifestatæ consen-Nos, quibus donum infallibilitatis tanez fint. nullum contigit, mediocri attentione adhibità, deprehendimus, miracula illa imposturas esse vel bominum, vel illusiones jurati bostis generis humani; pracepta autem religionis inepta, absurda, blasphema esse. Quod si illuminatissimus & Sanstissimus Pater pulcherrime, uti nos quidem credimus, novit, hæc miracula fraudi Monachorum superiorum Seculorum esse tribuenda, cultum

æ, in djectæ quibus aceret. ım eft . Nec quiffiigio & Ga Roribiles maniprohile fanhoftes omnia jactat is eft. ctores, untur, utrum ta, atpta relanctisconsenbilitatis hibita, effe vel ris huabsurmus & quidem Mona-

uenda, cultum

coltum ab iplis inculcatum, Christi (cujus Le satus in terris esse vult) & discipulorum præceptis esse contrarium; per ementita illa miracula errores gravissimos, pestilentissimosque disseminari arque confirmari, imò peltis adinitar, longe lateque serpentis, pervagari; animas, Deo & Christo facras, ita leto dari, non potest non. fi ullà Religionis tangitur curà, malo, quod omnes venus pervadit, omnibus viribus fefe opponere, & quidem citissime. Si hoc non facit, non possumus non eum pro Haretico, & quidem impudentissimo pertinacissimoque habere. Da igitur, Pater, augurium, animisque illabere moliris. Quòd si verò Papa firmissimè certissimeque sibi persuadeat, hæc miracula à Deo ipso facta, ad præcepta cultumve horum hominum confirmandum, ignoscet nobis, si non solum eum pro infullibili Duce Ecclefia non agnoscamus, sed & abjectissime de eo sentiamus, atque existumemus, Pontifices homines esse rerum humanarum & divinarum ignorantissimos, imperitissimosque. Cum autem fraudes illæ & mendacia adeò pelluceant, ut manibus velutì palpari possint, persuadere nobis non possunt, tam incredibili ignorantia & cucitate laborare hominem ab illustrissimo Collegio electum & dono infallibilitatis à Deo donatum. Ab eo igitur exspectamus mixilium prasentissimum in rebus tam deploratis, miserisque. Quòd si quis existumet, vix sperari posse, Pontificem hydram illam errorum & ineptarum opinionum fœcundissimam matrem enecaturum, implorabimus eorum opem, qui in hoc cœtu eruditione, ingenii acumine & re-Ee 2 rum

rum in Ecclesia gestarum peritia cateros antecela Horum autem in Ecclesia Romana nos strà ætate non est exiguus proventus. ris Italia litteratis nolumus multa dicere; cum chim Pontifex cervicibus eorum immineat, atque arctè nimis optima ingenia constringat, vix Sperare possumus, illos, si nolit Pontifex, mamus operi admoturos. Ad eruditos igitur Gul. lie viros nos convertimus. Quoties ego, que doctissimi Viri in omnibus Philosophia partibus & elegantiorum Litterarum studio moliuntur, lego. toties vastissimam eorum eruditionem & acumen Admiratur & laudat universus Erus ditorum Chorus. Doleo tamen, ne quid celem, viros hosce oculatistimos veritatisque inquirenda studiosissimos nullam aut oppidò exiguam impendere curam, ad ea, quæ præteritorum Seculorum ignorantia & malitia invenit in rebus divinis mala, convellenda, atque ex animis hominum, quantum fieri potelt, eradicanda. Non enim mihi persuadere possum, viros illos in rebus longe difficitioribus acutum cernere, in his coccos effe. Credant hoc illi, quibus eruditio corum cognita non est. Majus autem officium præstarent generi humano, fi ridiculas, ineptat Es impias opiniones validis argumentis debellarent, quam fi corporum culeftium naturam, motum, plantarum structuram, novas geometricarum que fiomum solutiones, Gracorum Romanorumque com sactudines, ritus, antiquorum monumentorum elia cidationes &c. explicarent, & in lacem profers vent. Quamvis enim & hac ad verz erudition nis incrementum multum faciant; nemo tamen dubita-

dubitaverit, quin opus facerent Deo magis gloitecel. riofum & generi humano utilius, si in debellana nodis & extirpandis ineptis & fuperstitiosis opinioe vinibus, rectæ rationi & casto Dei cultui contracum riis diligentiam suam operamque omnem impent, atderent. Certe hoc eximium & in omne ævum , VIX duraturum pietatis monumentum effet. Habent , ma eruditissimi viri, (ut de iis, qui Christo nomen Gul dederunt, nihil dicam,) illustre exemplum, quod , que fequantur, Ciceronem nempe, eruditi/limum olim bus & Ef eloquentissimum Reipublica Romana Consulem: lego, Hic, quamvis non omnes errores publice rececumen ptos exploserit, maximam tamen partem miras Erus culorum fictorum, prodigiorum & anilium facelem, bularum mascule explosit in libris de Divinatione. rendæ Quòd si sola ratio tantum valet ad futiles opim imniones & stultas traditiones infringendas, facile m Se conjectu est, quid præstare posset probitas, canrebus dor & zelus pro gloria Dei ? Equidem non nis hoignoro, si jam mihi respondere velint, abunde . Non illis facundam & compositam orationem fore. in re-Dicent: "Se quidem eo acumine esse præditos, in his ut fine nobis videant, cui hac fint tribuenda ruditio miracula; & quam ineptæ, infipidæ & impiæ fficium fint illæ fabellæ, que dicuntur Legende. At ineptas malum adeò altè radices in animis hominum, llarent plebis cumprimis, egiffe, ut vix evelli ullis arnotum gumentis possit; periculosum esse, errores, quos m qua longa annorum feries approbavit, attentare, ue com mutatisque semel in pravam superstitionem anium elia mis vix spem esse tanti operis perficiundi. profera furrecturos contra le nobiliffimarum Factionum uditio cuneos, & tragicis clamoribus, quali de interitu tamen Ee 3 omnis

dubita-

Off

fu

mi

70

20

cr

60

fti

fu

fo

6

¢:

T

6

n

omnis religionis ageretur, optimos conatus fuß flaminaturos, neque passuros, ut gloria, quam familiarum numeroliffimarum Duces adepti funt, obfuscetur. Papam ipsum de palatio suo tela vibraturum, ipfumque Jovem imitaturum, qui Gigantes stygias ad undas detrusit. Notum, quid optimo Launojo aliisque cordatis viris contigerit. Gallicanam quidem Ecclesiam non tanti æstimare Papam, ut sputa ejus lambat; at multos dari Præsules, qui varias ob caussas ipsi sint devoti. Bullam Unigeniti illustre hujus rei exemplum effe. Multos adhuc dari, qui superstitionem turpiffimam defendant & alant. Notum, quid ante paucos annos cum muliere fanguinis profluvium paffa, nuper autem cum stultissima & fanatica muliere Alacoque, Abbate item Parisio, in urbe celebratissima contigerit. Periculosissimum esse quidquam mutare; diem & meliorem lucem forte superstitionem deleturam. Se non minus in corde explodere ficta miracula & ineptas opiniones, quam illos, qui ab Ecclesia Romana secessionem fecerunt, licet circa alia argumenta Religionis disfentiant, &c. &c. &c. , sponsures credo, curdates & veritatis studioses Non is sum, qui eruditione & ingenii acumine cum tantis viris me ulla ratione conferri posse credam. Quantum tamen video, rationes allatæ non magni funt ponderis. tius ferè ratiocinationis Summa huc redit: Erroribus & superstitioni tum demum occurendum, quando id sine metu & tumultu fieri posse creditur. At si hoc axiomatis loco ponendum est, non folum verze eruditionis ourfus, fed & omnis

us fuß

quam

ti funt,

10 tela

n, qui

otum,

is con-

n tanti

at mul-

pli fint

exem-

rititio-

n, quid

proflu-

& fana-

n urbe

m effe

lucem

minus

as opi-

omana

menta

ta re-

udiofos

ngenn

e con-

rideo,

: Er-

ndum,

credi-

n est,

omnis

omnis profectus in pietate & negotio Religionis Sufflaminabitur. Secundum hanc regulam olim Christiani dicere potuissent: Gentiles cum la le materno hauserunt turpissima superstitionis liquorem, religionemque à Majoribus acceptam pertinaciter defendant; obstant conatibus nostris Decreta Imperatorum, Prafectorum Savitia, Sacrificulorum rabies; exspectandum ergo, dum superfitio mole ruat sua Ec. At fi ita ratiocinati fuiffent fanctissimæ disciplinæ alumni, nunquam fædissima superstitio fuisset abrogata. bili labore, periculo maximo, fingulis annis ad extremos Indos mittuntur, qui homines ab erroribus & superstitione abducant & meliora fanctioraque doceant. (*) An minorem habet vim superstitio in animos eorum, qui inter Christianos vivunt, quam in miseros Gentiles? Superioribus Seculis in Gallia principatum obtinebat in disciplinis philosophicis Aristoteles; nec spes erat, eum de gradu suo dejectum iri, ut ex ingeniosa Boylavii Satyra constat; at cedere tandem debuit Aristoteles cum suis defensoribus; vicit Cartefius, fecutique alii Viri summo ingenio præditi, qui ad miraculum ufque in philosophicis disciplinis progressi funt. Cur igitur dubitarent Viri præstantissimi, de felici successi in Ee 4

^(*) Loco verz castaque Religionis, novis miseros homines imbuunt superstitionibus. Vide Kortens Reisen nach dem gelobten Lande; Heinsi Hist. Eccles. Continuat. III. pag. 959. les Lettres édifiantes passim; Actorum Weimar. Continuat. LX, & plures alios,

hoc etiam negotio? Persualissimus sum, provid dam Dei curam conatus optimos non frustratis ram, fed defenfuram. Quid generosus imperus valeat, noftro exemplo, qui secessionem fecimus ob intolerandum fervitutis jugum, discere post funt. Non jam quidem postulamus, ut cæteros errores, quibus Religionem Romanensem fcatere existumamus, abjiciant; non hoc jam agimus; boc unum eos per Deum immortalem rogamus, ut ficta miracula, ineptissimas Legendas, superstitionem absurdissimam, quibus omnis religio incredulorum cachinnis & fatyris objicitur, publicis scriptis refellant, proscribant, execrentur. Quò altius animis hominum teterrima superstitio infixa est, cò majorem curam adferre oportet, ad cam radicitus evellendam. Nec hie opus est magno ingenio; simplex & perspicua veritatis professio mox sedibus suis expellet monstrum, qui omne lumen ademtum. At inquent in nos (inquiunt) Monachi. Sed quid tum? Num damnabunt igitur doctissimi Viri Laungjum, & alios ei similes, qui multos Sanctos proscripferunt; vel ideò & tantum, quòd Papz Servitia, superstitionis amici, in eos insurrexerunt? Non putaverim. Veritas alapa digna eft. Non agitur de re nullius momenti, non de quastionibus scholasticis, sed re omnium momentofissima gravissimaque. Quæritur: utrum dicendum affirmandumque sit, Deum miracula patrare ad turpissimas nugas, cultumque Deo & Sucris. Listeris contrarium , fabiliendum? Quæritur : utrum Franciscus, Dominicus, Lojola sint invoemili, corum merita expetenda; aniles fabula,

011

de

do

a

fi

fr

b

D

3

t

provi tratu petus cimus e pof cæteenfem c jam talem Legenomnis objici-. exerrima dferre. ec hie **fpicua** pellet At irtum? auno s pro-Papæ rrexena eft. quæentodicentrare Sacris itur : invobula,

qua

oue de ils narrantur, pro oraculis habenda? Is fane, cui non perinde est, quid de Deo credat, omnem lapidem movebit, ut tot mentibus, fuperstitione captis , succurratur, Neque crediderim etiam, nullos plane dari inter Dominici, Francisci & Lojola Socios, qui veltris, Viri doctiffini! conatibus album calculum fint adjecturi, atque fassuri, multa, quæ de familiarum Suarum auctoribus dicuntur, ignorantiæ & fraudi Scriptorum nimis credulorum effe tribuenda. Tam praclare de eruditis illarum familiarum fociis fentio, ut credam, aquissimo anima illos laturos, si quis neget, fidem esse adhibendam ineptis Scriptoribus, qui dum ultrà fortem humanam fictis mendaciis evehere Duces aggressi, eos omnibus, qui sana mente funt, ridendos propinarunt. At Papa, si illi tacerent, in dissentientes afperrimus, parata tollet cornua, nosque diro anathematis fulmine percutiet.? Quid audio, eruditiffimi Viri ? Num ita loquuntur Galli ? inquam, quibus libertate nihil est dulcius, quique, ne colla sua subdant Pontifici, toties ei refragati funt? Num Galli metuunt iram ejus, qui nullum plane iis imperandi jus habet? Sane dignum effet florentissimum regnum, quòd æternum ferviret, fi Pontificis iram adeò extimesceret. Vana est fine viribus ira. Fulmina ex pelui non vocent. Neque fanctam aliquam militiam fortissimæ Gallorum turmæ metuunt. Sinite, quæso, Papam in illa ditione, quam Constantinus Magnus ei donavit, se jactare; jura det Italis suis, aliisque servituti, non imperio natis. Certe ab eo Ee s

fola

&

fen

ret.

puo

Ch

len

me

De

mo

De

Soc

COI

inc

fut

jar

fu

ca

qu

do

lib

CU

Ec

Q

R

ch

m

qı

qı

le

ti

in Religionis negotio nihil unquam boni potenit exspectari, nisi Deus ano ungarns mentem bujus bominis mutet, efficiatque, ut meliora fentiat. Omnis enim superstitio, omnes fabulæ, nuge, turpissima mendacia, fraudes in caussa Religionis, optimorum Virorum proscriptiones, oppressiones, ab uno boc capite in Religionem & Rempublicam originem habuere. Si bunc audiatis & timeatis, nihil egregii unquam, quod Religioni & Regno prodesse possit, præstabitis Actum erit cum tantopere laudate Ecclesia Gallicome libertate. Imò, si convenienter Decretis vestris agere vultis, non folum Papam non audictis, sed pro Haretico, habebitis; ita enim Concilium Constantiense & Basileense vocandos effe decreverunt, qui Pontificem, Superiorem effe Conciliis prastantissimorum Prasulum, assererent. Si anctoritati ejus in iis, quæ conscientiæ contraria funt, ceditis, non folum Ecclesiæ vestræ Decreta contemnitis, fed & revocatis turpiter omnia, que Majores vestri non sine magnis la boribus adepti funt. Legite, quxfo, & perpendite eruditam illam Gaffendi vestri ad Caramuelem datam epistolam; ut de aliis nihil dicam. Omnes Scio, pro Salute Regis vestri, se quidem necesse esset, parati esetis, sanguinem vitamque veffram profundere. An autem æquo potestis ferre animo, cum Deo divifum imperium in creaturas habere Franciscum, aliosque innumeros fanctes & divos? Novimus miracula Francisci & cæterorum, à Papa editis Bullis pro divinis promulgata; scimus Festa in corum memoriam instituta; scimus, plebem. (& utinam fola

pote. ntem i fenoulæ, caussa ones. onem bunc quod bitis Gallicretis n auenim endos m effe erent. coneftræ piter is laper-Caracam. idem mque teltis n in umerano dime-

inam Sola fola plebs!) ad eos precibus in morbis corporis Hoc ipfum vos ad præ-& animi confugere. fentiffimum auxilium ferendum inducere deberet. Si Pontifices tam stupidi, maligni & impudentes fuerunt, ut omnibus in universum Christianis fanaticos homines adorandos & colendos injunxerint; num æquum est, tacendo mentem vestram conscelerare, aut impia corum Decreta approbare? Num adeò grave scelus morte piandum erit, si ineptissimis Pontificum Decretis vos opponatis? Illustris Theologorum Societas Parifiis collecta, statim ac impia publicis concionibus Monachi de Ignatio loquebantur, indignata, impudentes homines gravissimæ cenfuræ subjecit. Tempora sunt mutata. Vigent jam optimarum litterarum studia; Philosophia, fuperstitioni inimicissima, in florentissimo Regno. caput extulit. Ed majora ergo vobis tentanda, quò majori ad pestilentissimos errores prosligandos armati estis præsidio. Experimini tandem libertatem à Deo & Majoribus acceptam, atque cumprimis in memoriam vobis revocate, quid Ecclefia veftra Prafides Anno 1682. decreverint. Quis, cui virile ingenium inest, qui fanctissimæ Religionis amore capitur, ferre potelt, Monachos festis diebus turpissima mendacia, ementita miracula publice narrare, commendare, bominesque ad divinam imaginem factos fabulis pascere, quas nutriculæ ad vagientes pupulos habere folent. Vos ipsimet, scio, in sinu ridetis, quoties conventibus illis intereffe oportet, atque exploditis turpissimos histriones; atqui hoc non satis est, Viri praftantissimi! Agitur enim de reomniuna

m

mile :

ura

Aitio

ofor

Clar

ouil

forn

Fra

Gt,

onti

fit ,

Don

cett

Mo

cifn

THE

omnium fantissima, Religione nimirion & caso Dei cultu. Si tacti eftis divino zelo, publice, quam vehementer vobis hac displiceant, oftendendum & probra hæc vindicanda. Quod tandem asseritis, in ipsa Gallja, politissimorum ingeniorum fœcunda matre, dari multos falfos fratres, qui Papæ potius quam Deo fervire, superstitionem potius promovere quam exterminare velint, haud quidem refragamur; fed dolemus, talia laudari, doceri, quæ vix ab homine mediocris ingenii dici possent; qualis v. gr. est illa Alacocque, febricitantis famine, exquisita laus & commendatio, decantata non à Monacho stupido, sed illustris Ecclesiæ Præsule. quid tandem hæc ad vos? Non uno ictu hydra Superstitionis cadit; reiterandi ictus, fortique animo incipiendum institutum laude dignissimum. A parvis initiis ad maxima quæque progreffa est generofa virtus. Incepto tantum opus eft cetera Deus expediet. Mementote quas clades intulerint superstitioni primitiva Ecclesia Patres, vobis (licet Sancti appellentur) eruditione inferiores. Persualistimus sum, & tempore illustris Martyris, Irenei, à Christiano quodam talia jactata fuiffent, qualia de Francisco. Dominico & Lojola (ut de aliis nihil dicam) garriunt Monachi, non impune laturum fuiffe impudentistimum hominem. Si animum ad hac tentanda adjicietis promptum & timore Domini armatum, sensim sensimque fabulæ illæ ineptissimæ fordescent & sibilis excipientur. Si hac vobis cura cordique erunt, credemus inposterum, non solum vos esse ingenio, eruditione, morumcapo

blice,

often-

d tan-

falfos

rvire,

termi

d do-

b ho

v. gr.

quilita

Mona-

hydra

rtique

gniffi

opus

quas ecclefic eruditemftians Franiil diurum imum imore æ illæ

us initions, oruni-

prumque elegantià instructissimos, nobilissimosque, quod lubentes fatemur; fed & Religionis pure cafteque amantissimos, Atheismi & Superfitionis, qua gravissima mala inepta fabula alunt, sores & eversores acerrimos, strenuissimosque. Claudamus hanc nostram opellam iisdem verbis. quibus Erasmus Alberus, qui ex detestando Conformitatum Christi & Francisci libro Alcoranum Franciscanorum confecit, præfationem suam claufit, dicens: Faxit Deus Pater, ut tandem abominationum ac blasphemiarum omnium finis ad fit, ac perficiatur hoc, quod quotidie in Oratione Dominica precamur, ut nomen Domini sandificetur, ipfius Regnum veniat; ut quicquid es Monachaths ac hypocrifees in Papatu, vel in Turcimo, vel Judaismo, vel Christianismo tandem, med addo, aboleatur nutic & in perpetuum! Amen.

FINIS.

3 SE 51

In